រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា
គណៈកម្មាធិការជាតិគ្រប់គ្រងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

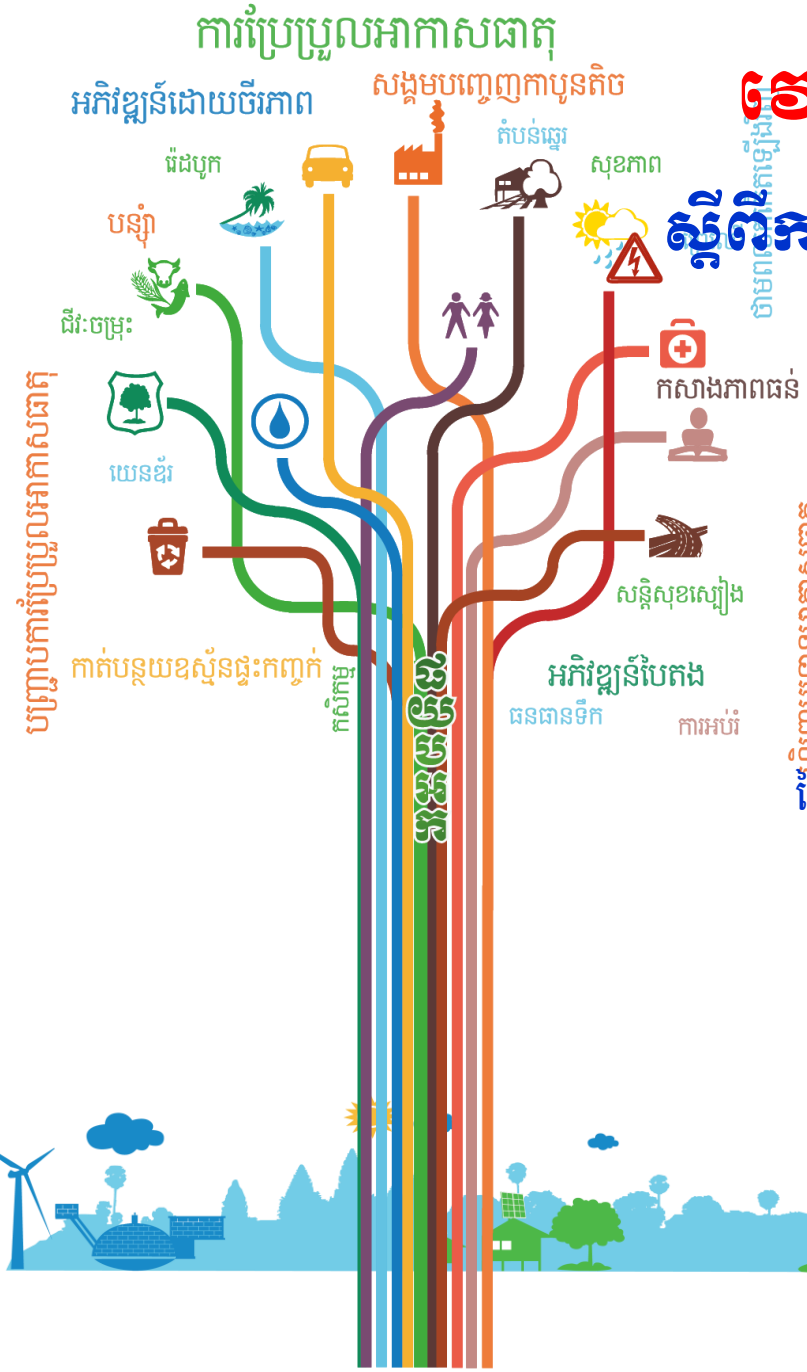

វេទិកាជាតិលើកទី៣
ស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
ចាយការណ៍

ថ្ងៃទី០៥ ដល់ ០៧ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៣

រាជធានីភ្នំពេញ ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

រៀបចំដោយៈ

ក្រសួងបរិស្ថាន

ឧបត្ថម្ភដោយៈ

CAMBODIA CLIMATE CHANGE ALLIANCE

របាយការណ៍ វេទិកាជាតិលើកទី៣ ស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

ថ្ងៃទី០៥ ដល់ ០៧ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៣
រាជធានីភ្នំពេញ ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

បោះពុម្ពដោយ ៖
ក្រសួងបរិស្ថាន
រាជធានីភ្នំពេញ កម្ពុជា

© ក្របមុខ និងរូបថត ៖ កម្មវិធីសម្ព័ន្ធភាពប្រែប្រួលអាកាសធាតុកម្ពុជា

សេចក្តីបដិសេធ ៖

ក្រសួងបរិស្ថាន និងម្ចាស់ជំនួយមិនទទួលខុសត្រូវចំពោះការបញ្ចេញមតិ និងទស្សន:ទាំងឡាយ ដែលបានសរសេរ និងលើកឡើងដោយវាគ្មិន នៅក្នុងឯកសារបោះពុម្ពផ្សាយនេះទេ។ ក្រសួងបរិស្ថាន និងម្ចាស់ជំនួយមិនបានព្រមព្រៀង លើកទឹកចិត្ត ឬណែនាំនូវការបង្ហាញស្លាកសញ្ញាពាណិជ្ជកម្ម ឬ ផលិតករណាមួយ ដែលអាចមាននៅក្នុងឯកសារបោះពុម្ពផ្សាយនេះឡើយ។

© រក្សាសិទ្ធិគ្រប់យ៉ាងដោយក្រសួងបរិស្ថាន
បោះពុម្ពនៅព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

អារម្ភកថា

បន្ទាប់ពីវេទិកាជាតិលើកទី១ និងលើកទី២ បានកន្លងផុតទៅ គណៈកម្មាធិការជាតិគ្រប់គ្រងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (គ.ជ.គ.ប.អ.) ដែលមាននាយកដ្ឋានប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (CCD) នៃក្រសួងបរិស្ថាន (MoE) ជាលេខាធិការដ្ឋាន បានរៀបចំវេទិកាជាតិលើកទី៣ ស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (3rd National Forum on Climate Change: 3rd NFCC) នៅរាជធានីភ្នំពេញ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ចាប់ពីថ្ងៃទី០៥ ដល់ថ្ងៃទី០៧ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៣ ក្នុងគោលបំណងលើកកម្ពស់ការយល់ដឹង និងចែករំលែកចំណេះដឹង ក៏ដូចជាបទពិសោធន៍អំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដែលជាបញ្ហាអន្តរវិស័យ ហើយតម្រូវការឱ្យមានការចូលរួមដោះស្រាយពីស្ថាប័នរាជរដ្ឋាភិបាល និងភាគីពាក់ព័ន្ធនានា រួមទាំង វិស័យឯកជន ស្ថាប័នសិក្សាស្រាវជ្រាវ អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល (NGOs) និងសង្គមស៊ីវិល (CSOs)។

ភាគីពាក់ព័ន្ធជាច្រើនបានចុះឈ្មោះ និងចូលរួមនៅក្នុងវគ្គផ្សេងៗនៃវេទិកាជាតិនេះ រួមទាំងមន្ត្រីរដ្ឋាភិបាលគ្រប់ជាន់ថ្នាក់នៃក្រសួង-ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធនានា។ វេទិកាជាតិនេះ មានកិត្តិយសដោយ **សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា** បានអញ្ជើញមកថ្លែងសុន្ទរកថាក្នុងពិធីបើក។ នៅថ្ងៃទី១ ទី២ និងទី៣ នៃអង្គវេទិកាជាតិ ឥស្សរជនជាតិ និងអន្តរជាតិសំខាន់ៗមួយចំនួន បានចូលរួមថ្លែងសុន្ទរកថាស្វាគមន៍ រួមមាន **ឯកឧត្តម សាយ សំអាល់** រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងបរិស្ថាន **ឯកឧត្តម ខៀវ មុត** រដ្ឋលេខាធិការ ក្រសួងបរិស្ថាន លោកស្រី **Claire Van der Vaeren** មន្ត្រីសម្របសម្រួលនៃអង្គការសហប្រជាជាតិប្រចាំកម្ពុជា **ឯកឧត្តម ប៉ាន ប៊ុនធឿន** រដ្ឋលេខាធិការ ក្រសួងផែនការ **ឯកឧត្តម Jean-François Cautain** ឯកអគ្គរដ្ឋទូតសហភាពអឺរ៉ុបប្រចាំកម្ពុជា **ឯកឧត្តម រស់ សីលវ៉ា** អនុរដ្ឋលេខាធិការ ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ និងលោក **Peter Brimble** នាយករងប្រចាំប្រទេសនៃធនាគារអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ី (ADB)។

វេទិកាជាតិនេះ បាននាំមកនូវលទ្ធផលជាផ្លែផ្កា តាមរយៈបទបង្ហាញ និងកិច្ចពិភាក្សា ហើយបានចែករំលែកនូវព័ត៌មាន បទពិសោធន៍ ព្រមទាំងបង្ហាញពីការប្តេជ្ញាចិត្តរបស់ភាគីពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ក្នុងកិច្ចសហការរួមគ្នាដោះស្រាយបញ្ហាប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ វេទិកានេះមិនត្រឹមតែផ្តល់ការយល់ដឹងជាមូលដ្ឋានអំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដែលជាបញ្ហាអន្តរវិស័យប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែថែមទាំងបានបង្ហាប និងពង្រឹងទស្សនទាននានាដល់ភាគីពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ ជាពិសេសបណ្តាក្រសួង-ស្ថាប័ននានា ឱ្យយកចិត្តទុកដាក់លើបញ្ហាប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងចាត់ទុកបញ្ហានេះជាអាទិភាពនៅក្នុងការរៀបចំគោលនយោបាយ និងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រ ដើម្បីឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព។ ព័ត៌មានពីវេទិកាជាតិនេះ មានសារៈសំខាន់ណាស់សម្រាប់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ដើម្បីលើកយកទៅពិភាក្សានៅក្នុងសន្និសីទបណ្តាភាគីលើកទី១៩ (COP 19) នៃអនុសញ្ញាក្របខ័ណ្ឌសហប្រជាជាតិ ស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (UNFCCC)។

ឯកសារនេះរួមមាន សេចក្តីសង្ខេបនៃរបាយការណ៍ពិស្តារ កិច្ចពិភាក្សាសំខាន់ៗ និងសេចក្តីសន្និដ្ឋានជាគន្លឹះ ដែលជាលទ្ធផលរបស់វេទិកាជាតិនេះ។ យើងសង្ឃឹម និងជឿជាក់យ៉ាងមុតមាំថា

កិច្ចពិភាក្សាដែលបានរៀបចំនៅក្នុងវេទិកាជាតិនេះ នឹងជួយជំរុញកិច្ចពិភាក្សាអំពីគោលនយោបាយ ការធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្ត និងសកម្មភាពពាក់ព័ន្ធនានា ដែលកំពុងដំណើរការ ដើម្បីឱ្យប្រទេសកម្ពុជាពង្រឹងភាពធន់នឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងសេដ្ឋកិច្ចដែលបញ្ចេញកាបូនតិច ហើយប្រើប្រាស់ឱកាសនិងការគាំទ្រដែលអាចទទួលបានក្នុងកិច្ចខិតខំឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុសម្រាប់កាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ តាមរយៈការគ្រប់គ្រងហានិភ័យអាកាសធាតុ។

រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ០៤ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ២០១៥

រដ្ឋមន្ត្រី

សាយ សំអាល់

មាតិកា

អារម្ភណ៍កថា ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

សេចក្តីថ្លែងអំណរគុណ IV

មាតិកា V

បញ្ជីអក្សរកាត់ VII

សេចក្តីសង្ខេបប្រតិបត្តិ 1

សាវតា 4

សនិទានភាព 4

គោលបំណង 5

អ្នកចូលរួម 6

កម្មវិធី 7

សេចក្តីសង្ខេបលទ្ធផលសំខាន់ៗ៖ "ធ្វើសកម្មភាពឆ្ពោះទៅការអភិវឌ្ឍប្រកបដោយចីរភាពក្នុងបរិបទប្រែប្រួលអាកាសធាតុ 12

វិទ្យាសាស្ត្រនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ វឌ្ឍនភាពនៃការអនុវត្ត និងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រ 12

បច្ចុប្បន្នភាពនៃព័ត៌មានវិទ្យាសាស្ត្រប្រែប្រួលអាកាសធាតុ៖ មូលហេតុ និងផលប៉ះពាល់ 12

ផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុក្នុងប្រទេសកម្ពុជា និងតំបន់អាស៊ីអាគ្នេយ៍ 13

បច្ចុប្បន្នភាពការឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅកម្ពុជាដោយផ្តោតលើសកម្មភាពបន្តនៅថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ 15

ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុកម្ពុជា 16

យុទ្ធសាស្ត្រជាតិឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ៖ បទពិសោធន៍ទទួលបាន និងដំណើរឆ្ពោះទៅមុខ 17

ការអប់រំការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ទំទាក់ទំនង និងយេនឌ័រ៖ 18

ការឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុក្នុងវិស័យកសិកម្ម និងធារាសាស្ត្រ 21

ការឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុក្នុងវិស័យហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវ័ន្ត 23

ការឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុក្នុងវិស័យសុខភាព អនាម័យ សន្តិសុខស្បៀង និងអាហារូបត្ថម្ភ 25

ការឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុក្នុងវិស័យព្រៃឈើ ជលផល និងស្ថានប្រព័ន្ធ 27

ការកាត់បន្ថយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅក្នុងវិស័យឧស្សាហកម្ម និងថាមពល 29

ការឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ និងការគ្រប់គ្រងគ្រោះមហន្តរាយ 30

ការឆ្លើយតបទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ នៅក្នុងតំបន់ឆ្នេរ និងវិស័យទេសចរណ៍ 32

វឌ្ឍនភាពរបស់កម្ពុជាក្នុងការកាត់បន្ថយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងដំណើរឆ្ពោះទៅកាន់សកម្មភាពជាតិសមស្របសម្រាប់ការកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ (NAMA) 34

កិច្ចសហប្រតិបត្តិការរបស់ប្រទេសកម្ពុជា និងអន្តរជាតិស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ 36

សេចក្តីសន្និដ្ឋាន 39
ឧបសម្ព័ន្ធ 40
ឧបសម្ព័ន្ធទី ១៖ របៀបវារៈ 40
ឧបសម្ព័ន្ធទី២៖ បើកវេទិកា និងសុន្ទរកថាបិទ 49
ឧបសម្ព័ន្ធទី៣៖ ប្រវត្តិរូបសង្ខេប 87
ឧបសម្ព័ន្ធទី៤៖ បទបង្ហាញ 101
ឧបសម្ព័ន្ធទី ៥៖ បញ្ជីរាយនាមអ្នកចូលរួម 221
ឧបសម្ព័ន្ធទី៦៖ សេចក្តីប្រកាសព័ត៌មាន 237

បញ្ជីអក្សរកាត់

3rd NFCC	វេទិកាជាតិលើកទី៣ ស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
ADB	ធនាគារអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ី
AFOLU	វិស័យកសិកម្ម ព្រៃឈើ និងការប្រើប្រាស់ដីធ្លី
AusAID	ទីភ្នាក់ងារអូស្ត្រាលី ដើម្បីការអភិវឌ្ឍអន្តរជាតិ
CARD	ក្រុមប្រឹក្សាស្តារអភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្ម និងជនបទ
CCAI	កិច្ចផ្តួចផ្តើមការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងបន្សាំ
CCAP	ផែនការសកម្មភាពឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
CCCA	កម្មវិធីសម្ព័ន្ធភាពប្រែប្រួលអាកាសធាតុកម្ពុជា
CCCN	បណ្តាញប្រែប្រួលអាកាសធាតុកម្ពុជា
CCCSP	ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុកម្ពុជា
CCD	នាយកដ្ឋានប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
CDM	យន្តការអភិវឌ្ឍន៍ស្អាត
CDRI	វិទ្យាស្ថានបណ្តុះបណ្តាល និងស្រាវជ្រាវដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍កម្ពុជា
CNMC	គណៈកម្មាធិការជាតិទន្លេមេគង្គកម្ពុជា
CO_2	ឧស្ម័នកាបូនិក
COP	សន្និសីទបណ្តាភាគីនៃអនុសញ្ញាក្របខណ្ឌសហប្រជាជាតិស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
CSOs	អង្គការសង្គមស៊ីវិល
DANIDA	ទីភ្នាក់ងារអភិវឌ្ឍន៍អន្តរជាតិនៃប្រទេសដាណឺម៉ាក
DCA/CA	អង្គការជំនួយរបស់វិហារដាណឺម៉ាក / ជំនួយគ្រឹស្តបរិស័ទ
DPs	ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍
DRM	ការគ្រប់គ្រងហានិភ័យគ្រោះមហន្តរាយ
DRR	ការកាត់បន្ថយហានិភ័យគ្រោះមហន្តរាយ
EBA	បន្សាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុដោយផ្អែកលើស្ថានប្រព័ន្ធ
EU	សហភាពអឺរ៉ុប
FAO	អង្គការស្បៀង និងកសិកម្មសហប្រជាជាតិ
GDANCP	អគ្គនាយកដ្ឋានរដ្ឋបាលការពារ និងអភិរក្សធម្មជាតិ
GDP	ផលិតផលក្នុងស្រុកសរុប
GEF	មូលនិធិបរិស្ថានពិភពលោក

GHG	ឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់
GIZ	កិច្ចសហប្រតិបត្តិការអាល្លឺម៉ង់
IFAD	មូលនិធិអន្តរជាតិសម្រាប់អភិវឌ្ឍន៍កសិកម្ម
IGES	វិទ្យាស្ថានយុទ្ធសាស្ត្របរិស្ថានពិភពលោក
IPCC	ក្រុមការងារអន្តរដ្ឋាភិបាលស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
ITC	វិទ្យាស្ថានបច្ចេកវិទ្យាកម្ពុជា
IUCN	សម្ព័ន្ធភាពអន្តរជាតិដើម្បីការអភិរក្សធម្មជាតិ
JCCI	គំនិតផ្តួចផ្តើមរួមគ្នាចំពោះការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
JICA	ទីភ្នាក់ងារសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិជប៉ុន
KOICA	ទីភ្នាក់ងារសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិកូរ៉េ
MAFF	ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ
MEF	ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ
MIME	ក្រសួងឧស្សាហកម្ម រ៉ែ និងថាមពល
MLMUPC	ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់
MoE	ក្រសួងបរិស្ថាន
MoEYS	ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា
MoH	ក្រសួងសុខាភិបាល
MoI	ក្រសួងមហាផ្ទៃ
MoP	ក្រសួងផែនការ
MoPWT	ក្រសួងសាធារណការ និងដឹកជញ្ជូន
MoT	ក្រសួងទេសចរណ៍
MoWA	ក្រសួងកិច្ចការនារី
MoWRAM	ក្រសួងធនធានទឹក និងឧតុនិយម
MRC	គណៈកម្មាធិការទន្លេមេគង្គ
MRD	ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ
MRV	ការវាស់វែង របាយការណ៍ និងផ្ទៀងផ្ទាត់
NAMAs	សកម្មភាពជាតិសមស្របសម្រាប់ការកាត់បន្ថយឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់
NAPA	កម្មវិធីសកម្មភាពជាតិបន្ទាន់នឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
NCCC	គណៈកម្មាធិការជាតិគ្រប់គ្រងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (គ.ជ.គ.ប.អ.)
NCDD-S	លេខាធិការដ្ឋានគណៈកម្មាធិការជាតិសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍតាមបែបប្រជាធិបតេយ្យ នៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ (លេខាធិការដ្ឋាន គ.ជ.អ.ប.)

NCDM	គណៈកម្មាធិការជាតិគ្រប់គ្រងគ្រោះមហន្តរាយ
NGOs	អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល
NSFSN	យុទ្ធសាស្ត្រជាតិដើម្បីសន្តិសុខស្បៀង និងអាហារូបត្ថម្ភ
PES	ការបង់ថ្លៃសេវាកម្មបរិស្ថាន
PPCR	កម្មវិធីសាកល្បងសម្រាប់ភាពធន់នឹងអាកាសធាតុ
REDD	ការកាត់បន្ថយការបញ្ចេញ ឧស្ម័នពីការបាត់បង់ និងរេចរឹលព្រៃឈើ
RGC	រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា
RUA	សាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទកសិកម្ម
RUPP	សាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទភ្នំពេញ
SIDA	ទីភ្នាក់ងារអភិវឌ្ឍន៍អន្តរជាតិនៃប្រទេសស៊ុយអែដ
SNC	របាយការណ៍ជាតិលើកទី២
SPCR	កម្មវិធីយុទ្ធសាស្ត្រសម្រាប់ភាពធន់នឹងអាកាសធាតុ
UNDP	កម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍សហប្រជាជាតិ
UNEP	កម្មវិធីបរិស្ថានសហប្រជាជាតិ
UNFCCC	អនុសញ្ញាក្របខ័ណ្ឌសហប្រជាជាតិស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
UNIDO	អង្គការអភិវឌ្ឍន៍ឧស្សាហកម្មសហប្រជាជាតិ
USAID	ទីភ្នាក់ងារសហរដ្ឋអាមេរិកដើម្បីការអភិវឌ្ឍអន្តរជាតិ
WHO	អង្គការសុខភាពពិភពលោក
WWF	អង្គការមូលនិធិពិភពលោកសម្រាប់ការអភិរក្សធម្មជាតិ
YFC	សហភាពសហព័ន្ធយុវជនកម្ពុជា

សេចក្តីសង្ខេបប្រតិបត្តិ

វេទិកាជាតិលើកទី៣ ស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុក្រោមប្រធានបទ "ធ្វើសកម្មភាពឆ្ពោះទៅការអភិវឌ្ឍប្រកបដោយចីរភាពក្នុងបរិបទប្រែប្រួលអាកាសធាតុ" បានរៀបចំឡើងចាប់ពីថ្ងៃទី៥ ដល់ថ្ងៃទី៧ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៣ នៅរាជធានីភ្នំពេញ ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។ វេទិកាជាតិនេះមានគោលបំណងផ្សព្វផ្សាយផែនការយុទ្ធសាស្ត្រ ចែករំលែកបទពិសោធន៍ និងចំណេះដឹងនានា ដើម្បីឆ្លើយតបការប្រែប្រួលអាកាសធាតុប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។ វេទិកាជាតិនេះ បានរៀបចំដោយគណៈកម្មាធិការជាតិគ្រប់គ្រងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (គ.ជ.គ.ប.អ.) ក្រោមការសម្របសម្រួលរបស់ក្រសួងបរិស្ថាន និងមានការគាំទ្រពីកម្មវិធីសម្ព័ន្ធភាពប្រែប្រួលអាកាសធាតុកម្ពុជា (CCCA) ដែលជាកិច្ចផ្តួចផ្តើមរបស់សហភាពអឺរ៉ុប (EU) កម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍សហប្រជាជាតិ (UNDP) ទីភ្នាក់ងារអភិវឌ្ឍន៍អន្តរជាតិនៃប្រទេសដាណឺម៉ាក (DANIDA) និងទីភ្នាក់ងារអភិវឌ្ឍន៍អន្តរជាតិនៃប្រទេសស៊ុយអែដ (SIDA)។ ដៃគូ និងអ្នកគាំទ្រផ្សេងទៀតរួមមាន សហភាពសហព័ន្ធយុវជនកម្ពុជា (YFC) កម្មវិធីបរិស្ថានសហប្រជាជាតិ (UNEP) អង្គការជំនួយរបស់វិហារដាណឺម៉ាក/ជំនួយគ្រឹស្តបរិស័ទ (DCA/CA) វេទិកានៃអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលស្តីពីកម្ពុជា (The NGO Forum on Cambodia) និងបណ្តាញប្រែប្រួលអាកាសធាតុកម្ពុជា (CCCN)។ វេទិកាជាតិលើកទី៣នេះ បានប្រព្រឹត្តទៅរយៈពេល៣ថ្ងៃ តាមប្រធានបទសំខាន់ៗចំនួន៣ ដែលរួមមាន៖ ក) ព័ត៌មានអំពីវិទ្យាសាស្ត្រនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ វឌ្ឍនភាពនៃការអនុវត្តផែនការយុទ្ធសាស្ត្រ ខ) យុទ្ធសាស្ត្រជាតិឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ៖ បទពិសោធន៍ និងដំណើរឆ្ពោះទៅមុខ និង គ) ប្រទេសកម្ពុជា និងដំណើរការឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុជាអន្តរជាតិ។ លទ្ធផលនានាដែលទទួលបានពីកិច្ចពិភាក្សានៅក្រោមប្រធានបទទាំងបីនេះ រួមមាន ៖

ក. ព័ត៌មានវិទ្យាសាស្ត្រនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ វឌ្ឍនភាពនៃការអនុវត្តផែនការយុទ្ធសាស្ត្រ

- វេទិកាជាតិនេះ បានទទួលការគាំទ្រយ៉ាងពេញទំហឹងពីសំណាក់**សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា**។
- ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុកម្ពុជា ២០១៤-២០២៣ បានប្រកាសដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ជាផ្លូវការ ដោយ**សម្តេចនាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា**។
- ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍រួមមានកម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍សហប្រជាជាតិ (UNDP) ធនាគារអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ី (ADB) និងសហភាពអឺរ៉ុប (EU) បានបង្ហាញពីឆន្ទៈដ៏មោះមុតក្នុងការបន្តជួយគាំទ្រប្រទេសកម្ពុជាក្នុងការឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។
- រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា (RGC) បានបង្ហាញឆន្ទៈដ៏ខ្លាំងក្លាក្នុងការចាត់វិធានការជាបន្ទាន់ ដើម្បីឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ រួមមានបន្សាំ និងការកាត់បន្ថយ។ រាជរដ្ឋាភិបាលនឹងពង្រឹងសកម្មភាពកៀរគរកញ្ចប់ថវិការួមគ្នាពីដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ (DPs) និងលើកទឹកចិត្តដល់ការសិក្សាស្រាវជ្រាវបែបវិទ្យាសាស្ត្រសម្រាប់អភិវឌ្ឍ និងផ្ទេរបច្ចេកវិទ្យា កសាងសមត្ថភាព និងលើកកម្ពស់ការយល់ដឹងជាសាធារណៈ។

- ជំរុញឱ្យមានកញ្ចប់ថវិកាជាតិសម្រាប់ឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដែលត្រូវអនុវត្តដោយក្រសួងពាក់ព័ន្ធ។ ថវិកាទាំងនោះត្រូវរៀបចំឡើងជាលក្ខណៈប្រព័ន្ធក្នុងទម្រង់ច្បាស់លាស់មួយ ដើម្បីបញ្ចៀសសកម្មភាពត្រួតគ្នា ដែលជាការខ្ជះខ្ជាយធនធាន។

- ជំរុញឱ្យក្រសួងពាក់ព័ន្ធត្រូវឈានជាបណ្តើរៗពីការរៀបចំផែនការទៅជាការអនុវត្ត និងពីគម្រោងសាកល្បង ទៅជាគម្រោងជាក់ស្តែងពេញលេញ ក្នុងគោលបំណងដោះស្រាយផលប៉ះពាល់ពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព ដោយសហការជាមួយដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល វិស័យឯកជន និងសហគមន៍ ក្នុងការអនុវត្តសកម្មភាពឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ។

ខ. យុទ្ធសាស្ត្រជាតិឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

- អង្គវេទិកាបានកត់សំគាល់ថា មានក្រសួងចំនួន៩ បានរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រតាមវិស័យ និងបានត្រៀមខ្លួនជាស្រេច ដើម្បីបន្តការងារនេះដោយការប្តេជ្ញាចិត្តខ្ពស់។ ក្រសួងទាំងនោះរួមមានៈ ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ (MAFF) ក្រសួងធនធានទឹក និងឧតុនិយម (MoWRAM) ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា (MoEYS) ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ (MRD) គណៈកម្មាធិការជាតិគ្រប់គ្រងគ្រោះមហន្តរាយ (NCDM) ក្រសួងសុខាភិបាល (MoH) ក្រសួងកិច្ចការនារី (MoWA) ក្រសួងសាធារណការ និងដឹកជញ្ជូន (MoPWT) និងក្រសួងឧស្សាហកម្ម រ៉ែ និងថាមពល (MIME) បានរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រតាមវិស័យ និងបានត្រៀមខ្លួនជាស្រេចដើម្បីបន្តការងារនេះដោយការប្តេជ្ញាចិត្តខ្ពស់។

- លើកទឹកចិត្តឱ្យក្រសួងបរិស្ថាន (MoE) និងក្រសួងទេសចរណ៍ (MoT) ធ្វើការជាមួយគ្នា ដើម្បីដោះស្រាយផលប៉ះពាល់ដល់វិស័យទេសចរណ៍ដែលបណ្តាលមកពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

- ផែនការសកម្មភាពឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុតាមវិស័យ (CCAP) ត្រូវចាប់ផ្តើមអនុវត្តពីសហគមន៍ទាំងឡាយណាដែលងាយរងគ្រោះមុនគេ។

គ. ប្រទេសកម្ពុជា និងដំណើរការឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុជាអន្តរជាតិ

- អាស្រ័យដោយប្រទេសកម្ពុជានៅតែខ្វះខាតសមត្ថភាពផ្នែកបច្ចេកទេស ធនធាន និងថវិកាដូច្នេះ ដើម្បីអនុវត្ត CCCSP ឱ្យបានជោគជ័យ ត្រូវមានកិច្ចសហការជាមួយដៃគូអភិវឌ្ឍន៍នានា ។

- ជំរុញ និងពង្រឹងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការទ្វេភាគី ថ្នាក់តំបន់ និងសកលលោក ដើម្បីឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដូចជា ជាមួយបណ្តាប្រទេសនានាក្នុងតំបន់អាងទន្លេមេគង្គ និងអាស៊ាន។ ប្រទេសជាសមាជិកក្នុងបណ្តាញនេះ គួរតែបញ្ជ្រាបការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ។

- មានការកត់សំគាល់ថា នៅកម្ពុជាមានគម្រោង និងគំនិតផ្តួចផ្តើមជាច្រើនសម្រាប់ការងារឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ប៉ុន្តែគម្រោង និងគំនិតផ្តួចផ្តើមទាំងនោះ ហាក់ដូចជាមិនត្រូវបានគ្រប់គ្រងចុះបញ្ជី និងផ្តល់ព័ត៌មានដល់ NCCC ឱ្យបានពេញលេញ។

- ជំរុញ និងការលើកទឹកចិត្តដល់ការវិនិយោគពីវិស័យឯកជនទាំងថ្នាក់ជាតិ និងអន្តរជាតិ ដើម្បីចូលរួមកាត់បន្ថយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងលើកកម្ពស់ការអភិវឌ្ឍបៃតង។ កិច្ចសហប្រតិបត្តិការ និងការពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់ឱ្យមានប្រសិទ្ធភាពអាចធានាបាននូវការលើកទឹកចិត្តដល់វិស័យឯកជន។

- កត់សំគាល់ថា ការផ្តល់ថវិកាពីម្ចាស់ជំនួយអន្តរជាតិនៅមិនទាន់ច្បាស់លាស់ និងគ្មានតុល្យភាពរវាងកញ្ចប់ថវិកាប្រើប្រាស់សម្រាប់បន្សាំ និងការកាត់បន្ថយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ បណ្តាប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ តួយ៉ាងដូចជា ប្រទេសកម្ពុជា ត្រូវការចរចាជាមួយម្ចាស់ជំនួយ ដើម្បីទទួលបានថវិកាបន្ថែមសម្រាប់បន្សាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុដែលជាអាទិភាពរបស់ជាតិ។

- វេទិកាជាតិនេះ មិនស្វាគមន៍ប្រាក់កម្ចី ដើម្បីប្រើប្រាស់សម្រាប់ការឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុទេ។ ក៏ប៉ុន្តែ ប្រទេសកម្ពុជាពិតជាត្រូវការជំនួយ ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាប្រែប្រួលអាកាសធាតុដែលកំពុងកើតឡើងក្នុងប្រទេស។

- ប្រទេសកម្ពុជា បានរៀបចំគោលជំហរដែលមានលក្ខណៈសមស្របជាមួយជំហររបស់ក្រុមប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍តិចតួច និងប្រទេស G77 បូកចិន សម្រាប់ចូលរួមក្នុង COP-19។

១. សេចក្តីផ្តើម

១.១ សន្និទានភាព

ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ គឺជាបញ្ហាប្រឈមដ៏គួរឱ្យព្រួយបារម្ភមួយ ដែលគំរាមកំហែងដល់ការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច-សង្គម និងអាចបង្អាក់រាល់ការអភិវឌ្ឍ ប្រសិនបើផលប៉ះពាល់របស់វានៅតែបន្តកើនឡើង។ សព្វថ្ងៃនេះ ការយល់ដឹងជាសាធារណៈ និងសមត្ថភាពការឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅមានកម្រិតនៅឡើយ។ កត្តាទាំងនេះ បានធ្វើឱ្យប្រទេសកម្ពុជាកាន់តែងាយរងគ្រោះ ដោយសារការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ យោងតាមហេតុផលទាំងនេះ ប្រទេសកម្ពុជាបានរៀបចំវេទិកាជាតិ ស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុយ៉ាងទៀងទាត់ ដើម្បីចែករំលែកព័ត៌មាន បញ្ហាបការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងពង្រឹងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការ និងសម្របសម្រួលរវាងស្ថាប័នរាជរដ្ឋាភិបាល អង្គការសង្គមស៊ីវិល និងវិស័យឯកជន ក្នុងគោលបំណងឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុឱ្យមានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់។

វេទិកាជាតិលើកទី១ ស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុបានរៀបចំឡើយប្រកបដោយជោគជ័យនៅខែតុលា ឆ្នាំ២០០៩។ វេទិកានេះរៀបចំឡើង ដើម្បីលើកកម្ពស់ការយល់ដឹងស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដែលជាការប្រឈមមួយនៅក្នុងការអភិវឌ្ឍ និងចងក្រងកំណើនចំនួនសកម្មភាពទាំងថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់អន្តរជាតិសម្រាប់ជាគំនិតដល់អ្នកធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្ត ម្ចាស់ជំនួយ និងប្រតិបត្តិករ។ **សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន** បានផ្តល់កិត្តិយសដ៏ខ្ពស់ខ្ពស់ចូលរួមបើកវេទិកាជាតិលើកទី១ ជាផ្លូវការហើយវេទិកាបានទទួលការគាំទ្រពីម្ចាស់ជំនួយជាច្រើន ព្រមទាំងមានសិក្ខាកាមមកពីវិស័យផ្សេងៗ រួមមានស្ថាប័នរដ្ឋាភិបាល និងក្រៅរដ្ឋាភិបាលចូលរួមប្រមាណជាង ៧០០នាក់ នៅក្នុងវេទិកាបើកនាថ្ងៃទី១ និងប្រមាណជាង ៣០០នាក់ នៅថ្ងៃទី២ និងទី៣។

វេទិកាជាតិលើកទី២ ស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុបានរៀបចំនៅខែតុលា ឆ្នាំ២០១១ ដោយផ្តោតលើការពិភាក្សា ដើម្បីរៀបចំគោលនយោបាយ និងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រជាតិឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុឱ្យមានប្រសិទ្ធភាព។ វេទិកាជាតិនោះ មានគោលបំណងរួមលើកទឹកចិត្ត និងការគាំទ្ររបស់ គ.ជ.គ.ប.អ. និងក្រុមការងារបច្ចេកទេសអន្តរក្រសួងគ្រប់គ្រងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ក្នុងកិច្ចដំណើរការរៀបចំគោលនយោបាយ និងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រជាតិស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ វេទិកានេះ ក៏ជាឱកាសក្នុងការចែករំលែកផងដែរនូវសកម្មភាព និងគំនិតផ្តួចផ្តើមដែលបានអនុវត្តដោយស្ថាប័ននានា ពាក់ព័ន្ធនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុទាំងនៅថ្នាក់តំបន់ និងថ្នាក់មូលដ្ឋាន ដោយផ្តោតលើបទពិសោធន៍ និងបញ្ហាប្រឈមនានា។

វេទិកាជាតិលើកទី៣ ស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុបានរៀបចំឡើង នៅខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៣ ក្រោមប្រធានបទ ***"ធ្វើសកម្មភាពឆ្ពោះទៅការអភិវឌ្ឍប្រកបដោយចីរភាពក្នុងបរិបទប្រែប្រួលអាកាសធាតុ"***។ វេទិកាជាតិលើកទី៣ នេះប្រព្រឹត្តទៅដោយយោងទៅតាមលទ្ធផល និងការរំពឹងទុកពីវេទិកាជាតិលើកទី១ និងលើកទី២។ ដំណើរការនៃការរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុកម្ពុជា ដោយមានការចូលរួម ពីសំណាក់ក្រសួងពាក់ព័ន្ធនានា និងបញ្ហាក់ភាពរីកចម្រើន ចាប់តាំងពីវេទិកាជាតិលើកទី២ មកម្ល៉េះ។ បន្ថែមពីនេះទៅទៀត នាប៉ុន្មានឆ្នាំចុងក្រោយនេះ NGOs ក៏បានប្រឹងប្រែងអនុវត្តគម្រោងរបស់ខ្លួន ឱ្យសមស្របទៅនឹងផែន

ការយុទ្ធសាស្ត្រឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុតាមវិស័យ និងបានបញ្ជាក់ពីការរំកិលឆ្ពោះទៅរកការអនុវត្តសកម្មភាពប្រែប្រួលអាកាសធាតុនេះផងដែរ។ អាស្រ័យហេតុនេះ វេទិកាជាតិលើកទី៣ បានក្លាយជាវេទិកា ដើម្បីចែករំលែក CCCSP និងឆ្លៀតយកឱកាសនេះ ដើម្បីភ្ជាប់អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលនានា ដែលបានរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្ររបស់ខ្លួន ដូចជាការកាត់បន្ថយហានិភ័យពីគ្រោះមហន្តរាយ (DRR) ការកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័នពីការបាត់បង់ និងរេចរឹលព្រៃឈើ (REDD) បន្សុំ និងការកាត់បន្ថយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដើម្បីចែករំលែកលទ្ធផលពីសកម្មភាពរបស់ខ្លួន។ វេទិកាជាតិលើកទី៣នេះ គឺជាឱកាសសម្រាប់ការពិភាក្សាពីការរៀបចំផែនការសកម្មភាពឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងបានបង្កើតឱកាសបញ្ចូលគ្នាផងដែររវាង ផែនការសកម្មភាពរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល (ឧទាហរណ៍៖ ផែនការសកម្មភាពតាមវិស័យ) និងគំនិតផ្តួចផ្តើមសំខាន់ៗនានា ដែលបានអនុវត្តដោយ NGOs នានា។

១.២ គោលបំណង

- បង្កើនការចូលរួមកាន់តែច្រើនឡើងពីសំណាក់អ្នកពាក់ព័ន្ធសំខាន់ៗនានា ក្នុងការរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រ និងផែនការសកម្មភាពឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដូចជា រាជរដ្ឋាភិបាលម្ចាស់ជំនួយ អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល គ្រឹះស្ថានសិក្សា យុវជន និងវិស័យឯកជន
- លើកកម្ពស់ការយល់ដឹងសាធារណៈអំពីគោលនយោបាយសំខាន់ៗនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រ និងផែនការសកម្មភាពដល់អ្នកធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្ត និងអ្នកពាក់ព័ន្ធសំខាន់ៗនានា
- ពង្រឹងការសម្របសម្រួល កិច្ចសហការ និងភាពជាដៃគូពីសំណាក់អ្នកពាក់ព័ន្ធនានា
- ពង្រឹងការចូលរួមក្នុងភាពជាអ្នកដឹកនាំរបស់ គ.ជ.គ.ប.អ. នៅក្នុងគោលនយោបាយ ការធ្វើផែនការ និងដំណើរការសម្របសម្រួលស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

២. អ្នកចូលរួម

នៅក្នុងអំឡុងកម្មវិធីបើកវេទិកាជាតិលើកទី៣ មានអ្នកចូលរួមប្រមាណ ៨៥០នាក់ ដែលអញ្ជើញមកពីស្ថាប័នផ្សេងៗគ្នា រួមមាន សមាជិកព្រឹទ្ធសភា សមាជិករដ្ឋសភា សមាជិករាជរដ្ឋាភិបាលគ្រប់លំដាប់ថ្នាក់ វិស័យសិក្សាធិការ ស្ថានទូតនានា DPs និងបណ្តា NGOs ទាំងជាតិ និងអន្តរជាតិ វិស័យឯកជន និស្សិត និងសមាជិករបស់ YFC **(បញ្ជីរាយនាមអ្នកចូលរួមមាននៅក្នុងឧបសម្ព័ន្ធទី៥)**។

អ្នកចូលរួមនៅក្នុងវេទិកាជាតិលើកទី៣ស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (ថតដោយ CCCA, 2013)

នៅក្នុងកំឡុងវេទិកាជាតិទាំងមូលនេះ មានប្រធានដឹកនាំចំនួន ១២រូប អ្នកធ្វើបទបង្ហាញចំនួន ៣០រូប និងវាគ្មិនចំនួន ៣៨រូប ដែលអញ្ជើញមកពីស្ថានប័នផ្សេងៗគ្នា **(បញ្ជីរាយនាមអ្នកចូលរួមមានក្នុងឧបសម្ព័ន្ធទី១ និងទី៥)** ។

អ្នកតំណាងនៃប្រធានវេទិកានៅក្នុងវេទិកាជាតិលើកទី៣ ស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (ថតដោយ CCCA, 2013)

៣. កម្មវិធី

វេទិកាជាតិនេះមានរយៈពេល៣ថ្ងៃ មានកម្មវិធី ដូចជា ការពិភាក្សាពេញអង្គ និងការពិភាក្សាជាក្រុមស្របគ្នា ចំនួន៣វគ្គ ការតាំងពិព័រណ៌រូបគំនូរ និងរូបភាព និងតាំងពិព័រណ៌សកម្មភាពការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ **(សេចក្តីព្រាងកម្មវិធីនៅក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ១)**។

កម្មវិធីថ្ងៃទី១៖ ព័ត៌មានវិទ្យាសាស្ត្រអំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ វឌ្ឍនភាពនៃការអនុវត្ត និងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុកម្ពុជា (CCCSP)

ថ្ងៃទី១ រួមបញ្ចូលទាំងកម្មវិធីពេលព្រឹកមានសុន្ទរកថាស្វាគមន៍របស់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងបរិស្ថាន និងជាប្រធាន គ.ជ.គ.ប.អ. និងក្រោមអធិបតីភាពដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់របស់ **សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា** និងជាប្រធានកិត្តិយស គ.ជ.គ.ប.អ.។ ក្នុងពិធីបើកវេទិកាជាតិនេះ **សម្តេចនាយករដ្ឋមន្ត្រី** បានថ្លែងសុន្ទរកថា និងប្រកាសដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ជាផ្លូវការនូវផែនការយុទ្ធសាស្ត្រឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុកម្ពុជា២០១៤-២០២៣ ។

សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

"...ក្នុងស្មារតីនេះ ខ្ញុំយល់ថាវេទិកាជាតិលើកទី៣នេះ នឹងផ្តល់នូវកាលានុវត្តភាពដ៏កម្រសម្រាប់ការពិភាក្សាលើបញ្ហាជាច្រើនដូចជាវិទ្យាសាស្ត្រប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ការចរចាអន្តរជាតិ មេរៀននានាដែលទទួលបានមកទល់បច្ចុប្បន្ន យុទ្ធសាស្ត្ររបស់យើងសម្រាប់អនាគត ការគ្រប់គ្រងចំណេះដឹង ការជ្រោវស្រាវ និងការចាត់ចែងហិរញ្ញប្បទាន លើការងារគ្រប់គ្រងប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ ខ្ញុំសង្ឃឹមថា ឯកឧត្តម លោកជំទាវ លោក លោកស្រី ពិតជាទទួលបានអត្ថប្រយោជន៍ពីការពិភាក្សានានា ជាមួយប្រតិបត្តិការទាំងឡាយនៅក្នុងរយៈពេលប៉ុន្មានថ្ងៃខាងមុននេះ ហើយខ្ញុំរំពឹងថា យើងនឹងទទួលបានអនុសាសន៍ជាច្រើនផងដែរពីវេទិកានេះ ដើម្បីជាប្រយោជន៍សម្រាប់គាំទ្រកម្ពុជាក្នុងការឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ឆ្ពោះទៅការកសាងសង្គមមួយដែលបៃតង បញ្ចេញកាបូនតិច ធន់នឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ មានសមធម៌ និងមានភាពសុខដុមរវាងការរស់នៅរបស់មនុស្ស និងបរិស្ថាន..."

ឯកឧត្តម សាយ សំអាល់ រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងបរិស្ថាន និងជាប្រធាន គ.ជ.គ.ប.អ.

"...ការជួបជុំគ្នានៅថ្ងៃនេះ គឺជាសក្ខីភាពបញ្ជាក់ឱ្យឃើញអំពីការយកចិត្តទុកដាក់ខ្ពស់ពីរាជរដ្ឋាភិបាលចំពោះបញ្ហាការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ក៏ដូចជាកិច្ចការពារបរិស្ថាន និងការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិ ដើម្បីធានាបាននូវតុល្យភាពរវាងការអភិវឌ្ឍ និងការអភិរក្ស។ បញ្ហាការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ត្រូវបានដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងយុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណដំណាក់កាលទី៣ ដោយផ្តោតជាសំខាន់លើការកសាងភាពធន់ទ្រាំរបស់យើងចំពោះការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងការលើកកម្ពស់ការអភិវឌ្ឍដែលបញ្ចេញកាបូនតិច។

ជាងនេះទៅទៀត ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុក៏បានក្លាយជាកត្តាអាទិភាពនៅក្នុងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិបច្ចុប្បន្នកម្ម (NSDP) ២០០៩-២០១៣ ហើយបញ្ហានេះ ក៏ត្រូវបានរំពឹងទុកថាជាកិច្ចការដ៏ចម្បងមួយនៅក្នុង NSDP សម្រាប់រយៈពេលខាងមុខបន្តទៀត...”

នៅពេលរសៀល គឺជាកម្មវិធីបើកវគ្គបច្ចេកទេស ដោយមានមតិស្វាគមន៍ពីលោកស្រី **Claire Van de Vaeren** មន្ត្រីសម្របសម្រួលនៃអង្គការសហប្រជាជាតិប្រចាំកម្ពុជា និង**ឯកឧត្តម ខៀវ មុត** រដ្ឋលេខាធិការ ក្រសួងបរិស្ថាន។ បន្ទាប់មក គឺវគ្គប្រជុំពេញអង្គដែលដឹកនាំ **ឯកឧត្តម ខៀវ មុត**។ ផ្នែកនេះបានបង្ហាញពីបច្ចុប្បន្នភាពព័ត៌មានវិទ្យាសាស្ត្រអំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅថ្នាក់សកលលោក ថ្នាក់តំបន់ និងថ្នាក់ជាតិ បច្ចុប្បន្នភាពនៃការឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងបទបង្ហាញពីផែនការយុទ្ធសាស្ត្រឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុកម្ពុជា និងដំណើរឆ្ពោះទៅមុខសម្រាប់ផែនការសកម្មភាពឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

លោកស្រី Claire Van der Vaeren មន្ត្រីសម្របសម្រួលអង្គការសហប្រជាជាតិប្រចាំប្រទេសកម្ពុជា

"...ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ត្រូវបានគេដឹងថាជាការគំរាមកំហែងធំជាងគេមួយ ដល់ការអភិវឌ្ឍដោយចីរភាព និងការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ។ ប៉ុន្តែជាញឹក-ញាប់បំផុត ប្រការសំខាន់មួយត្រូវគេបំភ្លេច៖ ការដោះស្រាយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ គឺជាឱកាសមួយក្នុងចំណោមឱកាសធំបំផុតចំនួនបួនរបស់យើង។ ជំនាញខាងបច្ចេកវិទ្យាបញ្ចេញកាបូនតិច និងបន្សុំ គឺជាអ្វីដែលត្រូវការជាខ្លាំង។ ប្រទេសនានា ដែលវិនិយោគក្នុងដំណាក់កាលដំបូងលើវិស័យទាំងនេះនឹងស្ថិតក្នុងស្ថានភាពរឹងមាំនៅក្នុងទីផ្សារថ្មីនេះ។ ប្រការសំខាន់បំផុត គឺការរួមបញ្ចូលការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅក្នុងយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ ផ្តល់នូវឱកាសដើម្បីបង្កើតគំរូនៃកំណើនសេដ្ឋកិច្ចដោយចីរភាពសម្រាប់កម្ពុជា ស្របជាមួយតុល្យភាពដែលត្រូវការជាចាំបាច់រវាងអត្ថប្រយោជន៍ខាងសង្គម សេដ្ឋកិច្ច និងបរិស្ថាន...”

ឯកឧត្តម ខៀវ មុត រដ្ឋលេខាធិការ ក្រសួងបរិស្ថាន

"...ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុកម្ពុជានេះ នឹងផ្តល់នូវក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយជាយុទ្ធសាស្ត្រមួយ សម្រាប់តម្រង់ទិស និងគ្រាំទ្រស្ថាប័នជាតិ អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល និងដៃគូរអភិវឌ្ឍន៍ ក្នុងការគិតគូរអំពីវិធានការជាក់លាក់ និងសមស្របដែលទាក់ទងនឹងការបន្សាំទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ការកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ (GHG) ការអភិវឌ្ឍបៃតង និងការអភិវឌ្ឍដែលបញ្ចេញកាបូនតិច ដែលគាំទ្រដល់សមិទ្ធផលនៃយុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណ និងគោលដៅអភិវឌ្ឍន៍សហស្សវត្សរ៍កម្ពុជា...”

កម្មវិធីថ្ងៃទី២៖ ការធ្វើផែនការឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ៖ មេរៀនទទួលបាន និងដំណើរឆ្ពោះទៅមុខ

នៅថ្ងៃទី២ បន្ទាប់ពីបានស្តាប់របាយការណ៍សង្ខេបលទ្ធផលរបស់វេទិកានៅថ្ងៃទី១ **ឯកឧត្តម ប៉ាន ប៊ុនធឿន** រដ្ឋលេខាធិការ ក្រសួងផែនការ បានថ្លែងសុន្ទរកថាស្វាគមន៍ និងចំណាប់អារម្មណ៍រួមគ្នាជាមួយ **ឯកឧត្តម Jean-François Cautain** ឯកអគ្គរដ្ឋទូតសហភាពអឺរ៉ុបប្រចាំកម្ពុជា។

បទបង្ហាញនានារបស់វាគ្មិន បានគូសបញ្ជាក់ពីវឌ្ឍនភាពនៃការឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងទស្សនវិស័យពង្រឹងកិច្ចសហការរវាងដៃគូពាក់ព័ន្ធ។ សម្រាប់ថ្ងៃទី២ មានការពិភាក្សាតាមក្រុម លើប្រធានបទជាច្រើនពាក់ព័ន្ធនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

ឯកឧត្តម ប៉ាន ប៊ុនធឿន រដ្ឋលេខាធិការ ក្រសួងផែនការ

"...ក្រសួងផែនការ នឹងបន្តធានាឱ្យមានការដាក់បញ្ចូលសូចនាករណ៍នានាពាក់ព័ន្ធនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុទៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌពិនិត្យតាមដាន NSDP។ ដោយសហការជាមួយក្រសួងបរិស្ថាន យើងនឹងផ្តល់ការគាំទ្រដល់ក្រសួងពាក់ព័ន្ធ ដើម្បីរួមបញ្ចូលការប្រែប្រួលអាកាសធាតុទៅក្នុងឯកសារធាតុចូលរបស់ក្រសួង ទាំងនោះសម្រាប់ NSDP នៅកម្រិតវិស័យ ថ្ងៃនេះយើងនឹងមានការពិភាក្សាអំពីការងារ ដែលក្រសួងពាក់ព័ន្ធចំនួនប្រាំបួនបានអនុវត្ត ដើម្បីបង្កើតផែនការយុទ្ធសាស្ត្រឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងផែនការសកម្មភាពឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុរបស់ខ្លួន ដែលជាការបង្ហាញពីកិច្ចប្រឹងប្រែងអនុវត្ត ដើម្បីដាក់បញ្ចូលការប្រែប្រួលអាកាសធាតុទៅក្នុងដំណើរការកសាងផែនការជាប្រក្រតីរបស់ខ្លួន និងបញ្ចៀសការចាត់ទុកការប្រែប្រួលអាកាសធាតុថាជាផ្នែកមួយនៅដាច់តែឯង..."

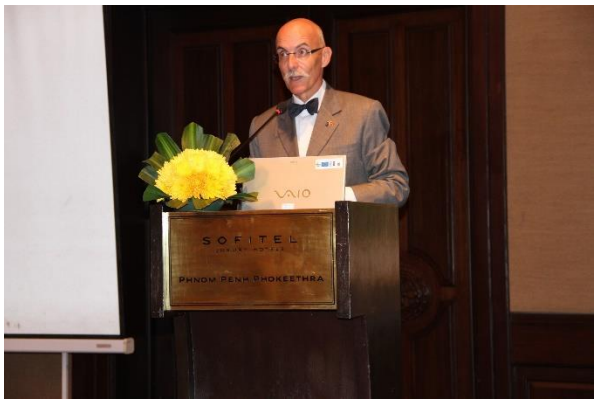

ឯកឧត្តម Jean-François Cautain អគ្គរដ្ឋទូតសហភាពអឺរ៉ុបប្រចាំកម្ពុជា

"...នៅក្នុងបុព្វហេតុនេះ ខ្ញុំមានអារម្មណ៍រីករាយខ្លាំងណាស់ ដែលសហភាពអឺរ៉ុបរួមជាមួយនឹងរដ្ឋាភិបាលប្រទេសដាណឺម៉ាក ប្រទេសស៊ុយអែដ និង UNDP បានគាំទ្ររាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាក្នុងការបង្កើត CCCA។ CCCA គឺជាការរួមបញ្ចូលនូវកិច្ចការរួមគ្នា ដើម្បីគាំទ្រដល់ផែនការសកម្មភាពថ្នាក់សាមីក្រសួង ដើម្បីបញ្ជ្រាបការធ្វើផែនការ ការចំណាយ និងការអនុវត្តនៅថ្នាក់ក្រសួង..."

កិច្ចពិភាក្សាមានចំនួន៣វគ្គស្របគ្នា ដែលវគ្គនីមួយៗមានបទបង្ហាញចំនួន ២ ឬ៣។ ក្រុមពិភាក្សាផ្សេងៗគ្នាបានអនុញ្ញាតឱ្យអ្នកពាក់ព័ន្ធសំខាន់ដែលធ្វើការលើវិស័យស្រដៀងគ្នាមានឱកាសចែករំលែកវឌ្ឍនភាពនៃការរៀបចំ និងអនុវត្តន៍គោលនយោបាយ និងសកម្មភាពនានា ក៏ដូចជាបទពិសោធន៍ និងដំណើរឆ្ពោះទៅមុខ។ លទ្ធផលរំពឹងទុកចេញពីការពិភាក្សា គឺជាការចែករំលែកព័ត៌មាន និងលទ្ធភាពនៃការអនុវត្តសកម្មភាពរួមគ្នានាពេលអនាគត។

ក្រុមពិភាក្សានីមួយៗ បានដឹកនាំដោយប្រធានម្នាក់។ ដើម្បីចាប់ផ្តើមការពិភាក្សាមន្ត្រីតំណាងក្រសួងម្នាក់ ឬពីរនាក់ បានបង្ហាញពីបច្ចុប្បន្នកម្មនៃផែនការយុទ្ធសាស្ត្រ និងបទពិសោធន៍កន្លង ។ បន្ទាប់មក មានក្រុមវាគ្មិនពីបីទៅបួននាក់ដែលជាតំណាងមកពី (សង្គមស៊ីវិល ស្ថាប័នសិក្សាធិការ និងវិស័យឯកជន) បានចែករំលែកវឌ្ឍនភាពនៃសកម្មភាពរបស់ខ្លួនមុននឹងបន្តពិភាក្សារួមគ្នាពីដំណើរឆ្ពោះទៅមុខ។

កម្មវិធីថ្ងៃទី៣៖ កម្ពុជា និងដំណើរការស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុអន្តរជាតិ

នៅថ្ងៃទី៣នៃអង្គវេទិកា **ឯកឧត្តម រស់ សីលវ៉ា** អនុរដ្ឋលេខាធិការ ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ និង **លោក Peter Brimble** នាយករង ប្រចាំប្រទេសនៃធនាគារអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ី បានថ្លែងសុន្ទរកថាស្វាគមន៍ និងចំណាប់អារម្មណ៍រួមគ្នា។

សេចក្តីសង្ខេបពីលទ្ធផលនៃកិច្ចពិភាក្សាថ្ងៃទី២ និងរបៀបវារៈនៃថ្ងៃទី៣ បានរាយការណ៍ដោយអ្នកសម្របសម្រួលកម្មវិធី។ កម្មវិធីនៅថ្ងៃទី៣ គឺជាកិច្ចពិភាក្សាវគ្គពេញអង្គ ស្តីពីហិរញ្ញប្បទានប្រែប្រួលអាកាសធាតុ កិច្ចសហប្រតិបត្តិការថ្នាក់តំបន់ និងគោលជំហររបស់ប្រទេសកម្ពុជាក្នុង COP ១៩។ វគ្គពេញអង្គអំពីហិរញ្ញប្បទានប្រែប្រួលអាកាសធាតុផ្តោតលើក្របខ័ណ្ឌហិរញ្ញប្បទានអាកាសធាតុអន្តរជាតិ ក៏ដូចជាការវិវត្តនៃក្របខ័ណ្ឌហិរញ្ញប្បទានប្រែប្រួលអាកាសធាតុកម្ពុជា រាប់បញ្ចូលទាំងបទពិសោធន៍ពីកម្មវិធី CCCA និងយន្តការផ្សេងៗទៀត។ បន្ទាប់មកវគ្គពេញអង្គក៏បានចែករំលែកនូវវឌ្ឍនភាព និងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការថ្នាក់តំបន់ នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅក្នុងគណៈកម្មការទន្លេមេគង្គ (MRC) និងអាស៊ាន មុននឹងឈានដល់ការពិភាក្សាអំពីគោលជំហររបស់ប្រទេសកម្ពុជាក្នុងការចរចា COP ១៩ ដើម្បីទទួលបាននូវសេចក្តីព្រៀងកិច្ចព្រមព្រៀង ដើម្បីដាក់ជូនទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រីពិនិត្យ និងសម្រេច។

ឯកឧត្តមរស់ សីលវ៉ា រដ្ឋលេខាធិការក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ

"...បច្ចុប្បន្ន ហិរញ្ញប្បទានភាគច្រើន ត្រូវបានផ្តល់មកសម្រាប់តែដំណើរការគម្រោងមួយៗ ដាច់ដោយឡែកពីគ្នា។ នៅរយៈពេលពីរបីឆ្នាំទៅមុខទៀត យើងចង់ឱ្យមានការវិវត្ត ដោយធ្វើការផ្លាស់ប្តូរបន្តិចម្តងៗពីវិធីសាស្ត្រដែលមានមូលដ្ឋានលើគម្រោងមួយៗ ទៅជាវិធីសាស្ត្រដែលផ្តោតលើកម្មវិធី។ យើងចាំបាច់ត្រូវជំរុញយន្តការមូលនិធិបែបប្រមូលផ្តុំ ក៏ដូចជាការគាំទ្រថវិកាតាមវិស័យ។ តាមរបៀបនេះ វានឹងជួយយើងក្នុងការគ្រប់គ្រងកំណើនលំហូរធនធាន ដោយបញ្ចៀសការចំណាយលើប្រតិបត្តិការហួសកំណត់ដែលកើតឡើងដោយសារតែកំណើនចំនួនគម្រោងយ៉ាងឆាបរហ័ស ..."

លោក Peter Brimble នាយករងប្រចាំប្រទេសនៃ ADB

"...ទន្ទឹមគ្នានេះ ADB បានអនុម័តនូវយុទ្ធសាស្ត្រចម្រុះសម្រាប់បន្សាំ និងការកាត់បន្ថយការប្រែប្រួល

អាកាសធាតុ ដោយផ្តោតសំខាន់លើវិស័យជាអាទិភាពមួយចំនួន ដូចជា៖ (i) ការពង្រីកការប្រើប្រាស់ថាមពលស្អាត (ii) ការលើកទឹកចិត្តដល់ការដឹកជញ្ជូនប្រកបដោយចីរភាព និងការអភិវឌ្ឍទីក្រុង (iii) ការគ្រប់គ្រងការប្រើប្រាស់ដីធ្លី និងព្រៃឈើ ក្នុងការចាប់យកកាបូនតាមរយៈ REDD+ និង (iv) ការជំរុញការអភិវឌ្ឍដែលធន់នឹងអាកាសធាតុ...”

នៅចុងបញ្ចប់នៃវេទិកាជាតិលើកទី៣ នេះ អ្នកសម្របសម្រួលកម្មវិធី បានរាយការណ៍អំពីសេចក្តីសង្ខេបរបស់វេទិការយៈពេល ៣ ថ្ងៃកន្លងមក។ បន្ទាប់មក **ឯកឧត្តម សាបូ អូហ្សាណូ** រដ្ឋលេខាធិការ ក្រសួងបរិស្ថាន បានថ្លែងសុន្ទរកថាបិទកម្មវិធី។

ឯកឧត្តម សាបូ អូហ្សាណូ រដ្ឋលេខាធិការ ក្រសួងបរិស្ថាន

"...ជាទីបញ្ចប់ ជូនមុខឱ្យ គ.ជ.គ.ប.អ. ថ្នាក់ដឹកនាំ ព្រមទាំងមន្ត្រីរាជការរបស់ក្រសួងបរិស្ថាន ខ្ញុំសូមថ្លែងអំណរគុណដល់សមាជិក សមាជិកានៃអង្គវេទិកាទាំងមូល ជាពិសេសចំពោះប្រធានដឹកនាំ វាគ្មិន និងអ្នកជំនាញការនានា ដែលបានចំណាយពេលវេលាដ៏មានតម្លៃ មកចូលរួមក្នុងវេទិកាជាតិនេះ ដើម្បីចែករំលែកចំណេះដឹង និងបទពិសោធន៍ ហើយចូលរួមចំណែកយ៉ាងសកម្មនៅក្នុងការពិភាក្សា និងការផ្តល់នូវយោបល់ដ៏មានតម្លៃ។ ខ្ញុំសូមអរគុណជាពិសេសដល់តំណាងវិស័យឯកជន អង្គការជាតិ និងអន្តរជាតិ និង NGOs ដែលបានមកចូលរួមនៅក្នុងការតាំងពិព័រណ៌ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនេះ។ ខ្ញុំក៏សូមថ្លែងអំណរគុណយ៉ាងជ្រាលជ្រៅ ចំពោះសមាជិក សមាជិកានៃគ.ជ.គ.ប.អ. ក៏ដូចជាគណៈកម្មការរៀបចំវេទិកាជាតិលើកទី៣ ចំពោះការខិតខំបំពេញភារកិច្ច រៀបចំដំណើរការវេទិការជាតិនេះ ឱ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយជោគជ័យ និងទទួលលទ្ធផលជាផ្លែផ្កាតាមការរំពឹងទុក។ ជាចុងក្រោយ ខ្ញុំសូមអរគុណ ជាពិសេសដល់អ្នកឧបត្ថម្ភរបស់យើង រួមមាន EU UNDP SIDA DANIDA UNEP DCA/CA YFC CCCN និង The NGO Forum on Cambodia ចំពោះការគាំទ្រឧបត្ថម្ភផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ដំណើរការវេទិការជាតិលើកទី៣ស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ នេះ...”

កម្មវិធីផ្សេងៗនៃវេទិកាជាតិនេះ ត្រូវបានរៀបចំនៅក្រៅបន្ទប់ពិភាក្សា ដែលរួម មានការតាំងពិពរ័ណ៌រូបថត និងខ្សែវីដេអូរអំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ កម្មវិធីនេះក៏រៀបចំរយៈពេលបីថ្ងៃពេញដែរ។ ការតាំងពិព័រណ៌អំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុរួមមាន៖ ការបង្ហាញគម្រោងគំរូ និងសកម្មភាព ឬផលិតផលដែលអនុវត្តដោយវិស័យឯកជន អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល និងក្រសួងនានា។

៤. សេចក្តីសន្និដ្ឋានលទ្ធផលសំខាន់ៗ "ធ្វើសកម្មភាពឆ្ពោះទៅការអភិវឌ្ឍប្រកបដោយចីរភាពក្នុងបរិបទប្រែប្រួលអាកាសធាតុ"

៤.១ វិទ្យាសាស្ត្រនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ វឌ្ឍនភាពនៃការអនុវត្ត និងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រ

បច្ចុប្បន្នភាពនៃព័ត៌មានវិទ្យាសាស្ត្រប្រែប្រួលអាកាសធាតុ៖ មូលហេតុ និងផលប៉ះពាល់

អ្នកវិទ្យាសាស្ត្របានបញ្ជាក់ថាការប្រែប្រួលអាកាសធាតុបណ្តាលឱ្យមានការប្រែប្រួលសីតុណ្ហភាព ការប្រែប្រួលកម្ពស់ទឹកភ្លៀង និងកំណើនកម្ពស់ទឹកសមុទ្រ។ ការអង្កេតពីការប្រែប្រួលទាំងនោះបានបង្ហាញថា កំណើនសីតុណ្ហភាពសកលជាមធ្យម មានឥទ្ធិពលដល់កំណើនកម្ពស់ទឹកភ្លៀងនៅតំបន់ដែលមានរយៈកម្ពស់ខ្ពស់ និងថយចុះនៅតំបន់ដែលមានរយៈកម្ពស់ទាប។ លើសពីនេះទៅទៀត តាមការសិក្សាបានបញ្ជាក់ថា ក្នុងកំឡុងឆ្នាំ ១៩០១-២០១០ កំណើនកម្ពស់ទឹកសមុទ្រសកលជាមធ្យមគឺ ០,១៩ ម៉ែត្រ។ កត្តាមនុស្ស គឺជាជាមូលហេតុចម្បងដែលនាំឱ្យមានការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ តាមរយៈសកម្មភាពអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច ដែលបានបញ្ចេញឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ជាច្រើនទៅក្នុងបរិយាកាស ។

ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ នៅក្នុងតំបន់អាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិចបានកើតឡើង ហើយនេះគឺជាការប្រឈមមួយយ៉ាងធំ។ ភស្តុតាងមួយចំនួនបានបញ្ជាក់ពីការប្រែប្រួលនៅក្នុងតំបន់ ដូចជានិន្នាការកំណើនសីតុណ្ហភាព និងបាតុភូតអាកាសធាតុមិនប្រក្រតីកាន់តែញឹកញាប់ និងកំណើនកំពស់ទឹកសមុទ្រ។ ផលប៉ះពាល់ជាច្រើនមានដូចជា ការរលាយទឹកកក កំណើនកម្ពស់ទឹកសមុទ្រ គ្រោះទឹកជំនន់ គ្រោះរាំងស្ងួត និងផលប៉ះពាល់ទៅលើធនធានធម្មជាតិដូចជា កង្វះខាតទឹក ការបាត់បង់ជីវៈចម្រុះ ការខូចខាតស្ថានប្រព័ន្ធ និងសេវាកម្ម។ ការប្រែប្រួលទាំងនោះនឹងនាំមកនូវផលប៉ះពាល់ជាអវិជ្ជមានដល់សុខភាពមនុស្ស និងជីវភាពរស់នៅ សន្តិសុខស្បៀង និងភាពក្រីក្រនៅក្នុងទំហំ និងប្រភេទខុសគ្នា។ ឥទ្ធិពលនោះអាចប្រែប្រួលទៅតាមប្រទេស និងតំបន់ ។

ទំនាក់ទំនងរវាងបន្សុំ និងការកាត់បន្ថយឧស្ម័ន ក៏ត្រូវបានលើកយកមកបង្ហាញផងដែរ។ គោលបំណងរួមនៃបន្សុំ គឺរក្សាមុខងារបស់ផលិតផល ឬសម្ភារ និងធានាលទ្ធផលដដែល។ UNEP កំពុងធ្វើការងារក្នុងផ្នែកបន្សុំ និងការកាត់បន្ថយ និងជួយប្រទេសមួយចំនួននៅក្នុងតំបន់ ដូចជាកម្ពុជា។

ចំណុចពិភាក្សាសំខាន់ៗ នៅក្នុងប្រធានបទនេះ រួមមាន៖

- របៀបកាត់បន្ថយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅកម្ពុជាមានមួយចំនួន។ វិធីសាស្ត្រនានាសម្រាប់លើកមកពិចារណា មានដូចជា៖ ការលើកកម្ពស់ការយល់ដឹង និងលើកយកការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ទៅក្នុងកម្រិតគោលនយោបាយ ព្រមទាំងការបញ្ចូលដំណោះស្រាយបច្ចេកវិទ្យា ដោយសារបច្ចេកវិទ្យាបច្ចុប្បន្ន ប្រហែលមិនអាចផ្តល់នូវការផ្លាស់ប្តូរ ដូចដែលរំពឹងទុក ក្នុងការឆ្លើយតប

នឹងការបន្សាំ និងការកាត់បន្ថយឧស្ម័ននោះទេ។

- គ្មានចំណេះដឹងច្បាស់លាស់អំពីនិន្នាការនៃផលប៉ះពាល់ ព្រមទាំងគ្មានទិន្នន័យគោលពីនិន្នាការនៃផលប៉ះពាល់ទាំងបច្ចុប្បន្ន និងអនាគត។ វិស័យកសិកម្ម ជាវិស័យសំខាន់ក្នុងការឆ្លើយតបនឹងវិសមរូបអាកាសធាតុ។ របាយការណ៍របស់ IPCC ដែលនឹងចេញផ្សាយក្នុងខែមីនាខាងមុខនេះ នឹងបង្ហាញពីផលប៉ះពាល់នានាលើវិស័យផ្សេងៗ។ ប្រទេសនានា អាចប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្ររៀបចំបញ្ជីសារពើភ័ណ្ឌ GHG ដែលបានបោះពុម្ពផ្សាយនៅឆ្នាំ ១៩៩៦ ឬក៏នៅឆ្នាំ ២០០៦ ដោយឥតគិតថ្លៃ។

- ការសិក្សា និងគំហើញហានិភ័យ និងការជុតពូជនៃជីវៈចម្រុះបានបង្ហាញថា ផលប៉ះពាល់ដោយផ្ទាល់អាចនឹងមានហានិភ័យដល់ទិន្នផល និងផលិតភាពរបស់ដំណាំ។ ឧទាហរណ៍៖ ប្រសិនបើមានកំណើនសីតុណ្ហភាព ១℃ ទិន្នផលស្រូវនឹងថយចុះ ១០%។ មានតែព័ត៌មានដែលទាក់ទងនឹងជីវៈចម្រុះទូទៅ តែគ្មានទិន្នន័យចំពោះប្រភេទនីមួយៗទេ។ ចំពោះនិន្នាការលម្អិតពីផលប៉ះពាល់សកលលោក យើងត្រូវរង់ចាំរហូតដល់ក្រុមការងារបច្ចេកទេសរបស់ IPCC ចេញផ្សាយរបាយការណ៍បន្ទាប់របស់គេ។

- មិនទាន់មានការវាយតម្លៃ ឱ្យបានស៊ីជម្រៅពីការកាត់បន្ថយឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់នៅឡើយទេ។ របាយការណ៍លើកទី ២ របស់ UNEP បានលើកឡើងពីគម្លាតនៃបន្សាំ។ គម្លាតបន្សាំមានដូចជា សមត្ថភាព ហិរញ្ញវត្ថុ និងបច្ចេកវិទ្យា គោលការណ៍គន្លឹះនៃសន្ធិសញ្ញាជីវៈចម្រុះ និងផលិតកម្មអាហារជាដើម។

- របាយការណ៍វាយតម្លៃលើកទី ៥ របស់ IPCC បានមើលពីសមត្ថភាពដែលមានដូចជា (i) សមត្ថភាព (ii) បច្ចេកវិទ្យាដែលមានស្រាប់ ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (iii) ការអនុវត្តបច្ចេកវិទ្យាទាំងនោះ មិនត្រឹមតែនៅក្នុងបរិបទនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុប៉ុណ្ណោះទេ ក៏ប៉ុន្តែថែមទាំងក្នុងបរិបទនៃការអភិវឌ្ឍទៀតផង។

ផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុក្នុងប្រទេសកម្ពុជា និងតំបន់អាស៊ីអាគ្នេយ៍

វេទិកាបានបង្ហាញជាថ្មីថា ប្រទេសកម្ពុជាគឺជាប្រទេសដែលងាយរងគ្រោះ ដោយសារអាកាសធាតុខ្លាំងជាងគេ នៅអាស៊ី ដោយសារតែសមត្ថភាពបន្សាំនៅមានកម្រិតទាប និងសេដ្ឋកិច្ច ពឹងអាស្រ័យទៅលើវិស័យកសិកម្ម និងធនធានទឹក។ ដើម្បីកសាងភាពធន់នឹងអាកាសធាតុ ក្រសួងបរិស្ថាន និងដៃគូអភិវឌ្ឍ បានចាប់ផ្តើមកម្មវិធីសាកល្បងសម្រាប់ភាពធន់នឹងអាកាសធាតុ (PPCR) ចំនួនពីរដំណាក់កាល។ PPCR ដំណាក់កាលទី១ មានបំណងរៀបចំនូវកិច្ចការមូលដ្ឋានចាំបាច់ ដើម្បីបង្កើតកម្មវិធីយុទ្ធសាស្ត្រសម្រាប់ភាពធន់នឹងអាកាសធាតុ (SPCR) ដែលដឹកនាំដោយប្រទេស និងមានភាពជាម្ចាស់។ PPCR ដំណាក់កាលទី២ ផ្តោតលើការអនុវត្តនូវជំនួយបច្ចេកទេស និងគម្រោងបណ្តាក់ទុន។ បទពិសោធន៍ទទួលបានពីកម្មវិធីទាំងពីរនេះ ក៏មានឧបសគ្គចំពោះកម្ពុជាដូចជា៖ ខ្វះខាតបទពិសោធន៍ និងទិន្នន័យរយៈពេលវែង ធនធានមានកំណត់ (ការប្រមូលទិន្នន័យការចងក្រងជារបាយការណ៍ ការប្រើប្រាស់របាយការណ៍ និងការវិភាគ (សមត្ថភាពបច្ចេកទេស និងការបែងចែកមូលនិធិសម្រាប់ការសិក្សាឱ្យបានលម្អិត។ ជារួម SPCR បានកសាងសមត្ថភាព និងសម្របសម្រួលចាប់តាំងពីមានតម្រូវការនៃបន្សាំនឹងការ

ប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ បញ្ហាយេនឌ័រក៏ស្របនឹងយុទ្ធសាស្ត្ររបស់រាជរដ្ឋាភិបាលផងដែរ។

MRC ក៏បាន និងកំពុងសហការជាមួយបណ្តាប្រទេសនៅអាងទន្លេមេគង្គក្រោម ដើម្បីផ្តួចផ្តើមកិច្ចសហប្រតិបត្តិការថ្នាក់តំបន់ដែលហៅថា កិច្ចផ្តួចផ្តើមប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងការ បន្សុំ (CCAI) ដើម្បីរៀបចំការវិភាគ និងការវាយតម្លៃដោយមានការចូលរួម និងតាមបែបវិទ្យាសាស្ត្រ ដើម្បីបង្កើនការយល់ដឹង ស្តីពីផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងសកម្មភាពបន្សុំដែលសមស្រប។ កិច្ចផ្តួចផ្តើមនេះអាចរួមចំណែកដល់ការពង្រឹងសមត្ថភាពបន្សុំរបស់ប្រទេសជាសមាជិក និងតំបន់ទាំងមូល ក៏ដូចជាឆ្លើយតបនឹងផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

កិច្ចពិភាក្សានៅក្នុងវគ្គនេះរួមមាន៖

- ថ្មីៗនេះ MRC បានវាយតម្លៃពីរបៀបដែលការប្រែប្រួលអាកាសធាតុជះឥទ្ធិពលទៅលើវារីអគ្គិសនី និងបង្កើតជាយុទ្ធសាស្ត្រថ្នាក់តំបន់ពីបន្សុំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ MRC ក៏មានយន្តការក្នុងការបញ្ចូលបណ្តាប្រទេសជាសមាជិកទៅក្នុងកិច្ចពិភាក្សាពីរបៀបអភិវឌ្ឍអាងទន្លេមេគង្គ។ នៅពេលពិចារណាអំពីការកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់ត្រូវក្រឡេកមើលយុទ្ធសាស្ត្របន្សុំ ពិសេសការអភិវឌ្ឍជនបទ និងកសិកម្ម សន្តិសុខស្បៀង ការកសាងសមត្ថភាព និងការលើកកម្ពស់ការយល់ដឹងដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការបង្កើនការយល់ដឹងអំពីផលប៉ះពាល់ដែលអាចកើតមាន និងវិសមរូបអាកាសធាតុដែលជាបញ្ហាដំបូងត្រូវដោះស្រាយ។ ដើម្បីរៀបចំប្រទេស ឬប្រជាជននៅតំបន់ជនបទឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ត្រូវគិតទាំងបច្ចេកវិទ្យា ហិរញ្ញវត្ថុ ព្រមទាំងគោលនយោបាយផងដែរ។

- ការទទួលបានព័ត៌មានអាចទុកចិត្តបាន គឺជាការប្រឈមមួយ ដោយប្រភពព័ត៌មានខ្លះគ្មាន និងព័ត៌មានខ្លះទៀត ត្រូវការពេលវេលាប្រហែលជា៥០ឆ្នាំ។ ដូចនេះគួរទស្សន៍ទាយផលប៉ះពាល់ពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុក្នុងរយៈពេលខ្លី (ប្រហែលជា ៥ឆ្នាំ) ដោយសារការទស្សន៍ទាយរយៈពេលវែងមិនអាចទុកចិត្តបាន។

- បើយោងតាមអនុសាសន៍របស់ឯកឧត្តមរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងបរិស្ថាន ការកសាងសមត្ថភាពគួរតែរៀបចំឱ្យបានទូលំទូលាយ ហើយគួរផ្តោតលើគ្រប់វិស័យដែលក្នុងនោះ រួមមានវិស័យសំខាន់ៗចំនួន៤ ដូចជា៖ កសិកម្ម ធនធានទឹក ការអភិវឌ្ឍជនបទ និងការផ្គត់ផ្គង់ទឹក។ លើសពីនេះទៅទៀត ត្រូវមានការចូលរួមពីអ្នកពាក់ព័ន្ធទាំងថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ។

- MRC សហការយ៉ាងជិតស្និទ្ធ ជាមួយរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាក្នុងការផ្តល់នូវព័ត៌មាន ក៏ប៉ុន្តែការផ្តល់ព័ត៌មានទៅថ្នាក់មូលដ្ឋានជាការទទួលខុសត្រូវរបស់រដ្ឋាភិបាលជាតិ។

- ប្រទេសកម្ពុជា គឺជាប្រទេសដែលមានភាពងាយរងគ្រោះជាងគេ ទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅអាស៊ី ដោយសារសេដ្ឋកិច្ចជាតិភាគច្រើន ពឹងអាស្រ័យលើវិស័យកសិកម្ម និងកម្ពុជាគឺជាប្រទេសមួយដែលក្រីក្រជាងគេ នៅក្នុងចំណោមបណ្តាប្រទេសអាស៊ាន។ ដើម្បីអភិវឌ្ឍប្រទេស កម្ពុជាត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ទៅលើដំណោះស្រាយចាប់ពីពេលនេះទៅ។

- ឯកឧត្តម ខៀវ មុត បានលើកឡើងអំពីការព្រួយបារម្ភ ចំពោះខេត្តដែលជាប់សមុទ្រទាំង៤របស់ប្រទេសកម្ពុជា ពាក់ព័ន្ធនឹងការប៉ាន់ស្មានតាមវិទ្យាសាស្ត្រ អំពីកំណើនកម្ពស់ទឹកសមុទ្រសកល។ ឯកឧត្តម បានស្នើសុំយោបល់ពីអ្នកស្រាវជ្រាវទាំងអស់ ដើម្បីការពារខេត្តទាំង៤ ពីការលិចលង់នាពេលអនាគត។ លោក Hans Guttman បានឆ្លើយតបថា តំបន់សមុទ្រ និងតំបន់ទំនាប គឺជាតំបន់ងាយរងគ្រោះជាងគេ។ តំបន់ទាំងនោះ មានសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ចច្រើន។ ដូចនេះដំណោះស្រាយសមស្របមួយ គឺពិចារណាពីការរំកិលសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ចទាំងនោះទៅតំបន់ផ្សេងទៀត។

បច្ចុប្បន្នភាព ការឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅកម្ពុជា ដោយផ្តោតលើសកម្មភាពបន្តនៅថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ

ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ត្រូវបានចាត់ទុកជាបញ្ហាអន្តរវិស័យនៅក្នុង NSDP (២០១៤-២០១៨) រាជរដ្ឋាភិបាលនឹងកៀរគរធនធាន ការគាំទ្រ និងហិរញ្ញប្បទាន ដើម្បីចូលរួមក្នុងកិច្ចប្រឹងប្រែងជាសកល លើការដោះស្រាយបញ្ហាការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ **សម្តេចនាយករដ្ឋមន្ត្រី**បានប្រកាសឱ្យប្រើប្រាស់ជាផ្លូវការរួចហើយនូវផែនការយុទ្ធសាស្ត្រឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុកម្ពុជា (២០១៤-២០២៣) ទាក់ទងនឹងគោលនយោបាយប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ លើសពីនេះទៀត ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធកំពុងរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រ និងផែនការសកម្មភាពឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុតាមវិស័យ។ ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រ និងគោលនយោបាយជាតិស្តីពីការអភិវឌ្ឍបៃតង ក៏ត្រូវបានប្រកាសឱ្យប្រើប្រាស់ជាផ្លូវការក្នុងខែមីនា ឆ្នាំដដែលនេះដែរ។

ប្រទេសកម្ពុជាមានកម្មវិធីចម្បងចំនួនពីរអំពីភាពធន់នឹងអាកាសធាតុ។ CCCA ដែលមានថវិកាសរុបចំនួន ១១លានដុល្លារអាមេរិច ទទួលបានពី EU UNDP SIDA និង DANIDA សម្រាប់រយៈពេលពី ២០១១ ដល់ ២០១៤។ កម្មវិធីមួយទៀតគឺ PPCR ដែលមានមូលនិធិសរុបចំនួន ១.៥ លានដុល្លារអាមេរិក ទទួលបានពីធនាគារពិភពលោក និងរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាគិតពីឆ្នាំ ២០១១ ដល់ ២០១៣។ PPCR ដំណាក់កាលទី២ សម្រាប់រយៈពេលពី ២០១៣ ដល់ ២០១៧ មានថវិកាសរុបចំនួន៥៥លានដុល្លារអាមេរិក និងអនុវត្តក្នុងវិស័យអាទិភាពមួយចំនួន ដូចជា៖ ធនធានទឹក កសិកម្ម និងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ។ គម្រោងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុមួយចំនួនទៀត ដែលមានការគាំទ្រថវិកាពីភ្នាក់ងារផ្សេងៗ ដូចជា UNEP មូលនិធិបន្សាំ JICA ក្រសួងការបរទេសជប៉ុន FAO UNDP AusAID DANIDA Luxemburg SIDA IUCN និង IGES។ NGOs មួយចំនួនបាននិងក៏កំពុងអនុវត្តគម្រោងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុផ្សេងៗ ទាំងបន្សាំ និងការកាត់បន្ថយ។

កំឡុងពេល ៣-៤ឆ្នាំ កន្លងទៅនេះ ថវិកាប្រមាណ ២៥០លានដុល្លារអាមេរិក ត្រូវបានកៀរគរ សម្រាប់កម្មវិធីឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (ភាគច្រើនលើការងារបន្សាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ)។ ការវិភាគថ្មីៗលើការចំណាយសាធារណៈបានបង្ហាញថា ប្រមាណ ៨៦% នៃការចំណាយសរុបលើកិច្ចការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅកម្ពុជាមានប្រភពមកពីខាងក្រៅប្រទេស។ មានវិស័យចម្បងៗដែលទទួលបានគម្រោងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុពេលបច្ចុប្បន្នមាន កសិកម្ម ធនធានទឹក/ធារាសាស្ត្រ អភិវឌ្ឍន៍ជនបទ (ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធខ្នាតតូច ផ្លូវជនបទ) ការអភិវឌ្ឍ និងធ្វើផែនការតំបន់ឆ្នេរ តំបន់ការពារ និងព្រៃឈើ អគ្គិសនីជនបទ និងផ្លូវថ្នល់។

ចំណុចគន្លឹះសម្រាប់ការពិភាក្សាក្នុងបទបង្ហាញនេះមានដូចជា៖

- បទពិសោធន៍ជាច្រើន ទទួលបានពីការអនុវត្តគម្រោង រាប់បញ្ចូលទាំងយុទ្ធសាស្ត្រប្តូរពីការអនុវត្តគម្រោងមកជាការអនុវត្តកម្មវិធី ការបង្កើនសមត្ថភាពជាតិ និងការបង្កើតយន្តការមូលនិធិរួមគ្នា។ កត្តាទាំងនេះបណ្តាលមកពី៖ [១]កំណើនការចាប់អារម្មណ៍នឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ [២]ការយល់ដឹងកាន់តែច្បាស់ពីទំនោរនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនិង[៣]ទាំងអ្នកអនុវត្តគម្រោងនិងម្ចាស់ជំនួយបានចាប់ផ្តើមផ្លាស់ប្តូរពីយុទ្ធសាស្ត្រអនុវត្តគម្រោងមកជាការអនុវត្តកម្មវិធី ដើម្បីធានាចីរភាពជំនួយ។

- រាជរដ្ឋាភិបាល កំពុងចរចាជាមួយម្ចាស់ជំនួយផ្សេងៗដូចជា UNDP SIDA DANIDA ជាដើម ក្នុងគោលបំណងបន្តជំនួយដូចករណីគម្រោងខាងលើ។ លើសពីនេះទៅទៀត រដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា បានចាប់ផ្តើមកំណត់គោលបំណង និងពង្រឹងការអនុវត្ត CCCSP។

- វិធីលើកកម្ពស់តម្លាភាពមានពីរគឺ [១] សមត្ថភាពរបស់រដ្ឋាភិបាលក្នុងការសម្របសម្រួល និង[២]យុទ្ធសាស្ត្ររបស់ម្ចាស់ជំនួយ។ យុទ្ធសាស្ត្រទាំងពីរនេះគួរតែដាក់បញ្ចូលគ្នាដើម្បីការអនុវត្តប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព។

ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុកម្ពុជា

កម្ពុជាគួរតែបង្កើនសមត្ថភាពបន្សុំរបស់ខ្លួន ទៅនឹងហានិភ័យអាកាសធាតុបច្ចុប្បន្ន តាមរយៈការបង្កើនការគ្រប់គ្រងហានិភ័យអាកាសធាតុ និងការចិញ្ចឹមជីវិតរបស់សហគមន៍ ដើម្បីឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុសម្រាប់រយៈពេលខ្លី។ កម្ពុជាគួរតែបង្កើនប្រព័ន្ធភាពធន់នឹងហានិភ័យអាកាសធាតុនាពេលអនាគត តាមរយៈការបង្កើតគោលនយោបាយ និងការធ្វើផែនការរយៈពេលវែង ការរចនាឡើងវិញនូវហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ ដែលអាចប្រើប្រាស់បានយូរ ហើយធន់នឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុជាងមុនសម្រាប់ឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុរយៈពេលវែង។ ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ មានចក្ខុវិស័យជំរុញកម្ពុជាឆ្ពោះទៅរកសង្គមមួយដែលមានភាពបៃតង ធន់នឹងអាកាសធាតុ សមភាព ចីរភាព និងពឹងផ្អែកលើចំណេះដឹងជាគោល។ ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រនេះ មានវត្ថុបំណងចំនួន ៨។

ចំណុចពិភាក្សាសំខាន់ៗ នៅក្នុងផ្នែកនេះមានដូចខាងក្រោម៖

- ការរៀបចំ CCCSP នៅកម្ពុជាបានចំណាយពេលវេលាអស់ប្រហែលជាបីឆ្នាំ ហើយទទួលក៏បានការរួមចំណែកពីស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធជំនាញការ និង គ.ជ.គ.ប.អ.។ បញ្ហាដែលលំបាក និងប្រើប្រាស់ពេលច្រើនជាងគេ គឺការបកប្រែទៅជាភាសាខ្មែរ។

- ការរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រនេះ បានប្រើប្រាស់ពេលវេលាអស់ប្រមាណជាពីរឆ្នាំ អាស្រ័យដោយផែនការយុទ្ធសាស្ត្រនេះតម្រូវឱ្យប្រមូលយោបល់ និងការចូលរួមពិគ្រោះយោបល់ទាំងពីម្ចាស់ជំនួយ និងជំនាញការ ការបកប្រែត្រូវការពេលវេលាច្រើននៅក្នុងបណ្តាប្រទេសអាស៊ាន ដូចជាប្រទេសថៃ និងវៀតណាម ក៏បានបញ្ចប់ផែនការមេស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុរបស់គេដូចជាកម្ពុជាដែរ។ ជាទូទៅប្រទេសនីមួយៗ មានផែនការយុទ្ធសាស្ត្ររបស់ខ្លួនក៏ប៉ុន្តែកម្រិតនៃភាពលម្អិតនោះខុសៗគ្នា។ នៅក្នុងកិច្ចប្រជុំបណ្តាប្រទេសអាស៊ាន

ប្រទេសកម្ពុជា បានចែករំលែកបទពិសោធន៍របស់ខ្លួន អំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ ឧទាហរណ៍ កម្ពុជាបានបង្ហាញពីការបង្កើតនាយកដ្ឋានប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ហើយគណៈប្រតិភូមួយចំនួនក៏បានស្នើទៅរដ្ឋាភិបាលរបស់ខ្លួនឱ្យអនុវត្តដូចកម្ពុជាដែរ។

- រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា មិនទាន់បានគ្រប់គ្រងលើគម្រោងពាក់ព័ន្ធនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុទាំងអស់នៅក្នុងប្រទេសនៅឡើយទេ ហើយកម្ពុជាគ្មានបទបញ្ជា ឬគោលការណ៍ណាមួយ ដើម្បីជៀសវាងពីការអនុវត្តគម្រោងជាន់គ្នានោះដែរ។ ប៉ុន្តែរាជរដ្ឋាភិបាលបានព្យាយាមជៀសវាងនូវការអនុវត្តគម្រោងជាន់គ្នា ទៅតាមលទ្ធភាពដែលអាចធ្វើទៅបាន ។

នៅចុងបញ្ចប់នៃវគ្គនេះ ឯកឧត្តម ខៀវ មុត បានសរុបសេចក្តីថា យើងត្រូវសហការគ្នា ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅក្នុងប្រទេស។ រាជរដ្ឋាភិបាល បានចាត់ទុកការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ជាសកម្មភាពអាទិភាពមួយ។ កម្ពុជាបានប្តេជ្ញាចិត្តរៀបចំ CCCSP ហើយបានប្រកាសឱ្យប្រើប្រាស់ជាផ្លូវការនៅវេលាព្រឹកថ្ងៃទី១ នៃវេទិកាជាតិដោយសម្តេចនាយករដ្ឋមន្ត្រី។ សកម្មភាពបន្ទាប់ទៀតគឺ ត្រូវបន្តកិច្ចសហប្រតិបត្តិការ និងរៀបចំ CCAP ដើម្បីឆ្ពោះទៅរកសង្គមកម្ពុជាដែលមានភាពបៃតង។

៤.២ យុទ្ធសាស្ត្រជាតិឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ៖ បទពិសោធន៍ទទួលបាន និងដំណើរឆ្ពោះទៅមុខ

ដំណើរការនៃកិច្ចរៀបចំផែនការ ព្រមទាំងកញ្ចប់ថវិកានៅថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ គឺជាគន្លឹះក្នុងការគាំទ្រដល់បន្សាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ក៏ដូចជាការបណ្តាក់ទុនពាក់ព័ន្ធនឹងអាកាសធាតុ។ ប្រទេសកម្ពុជាមានស្ថេរភាពម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ចយ៉ាងប្រសើរ ក្នុងអំឡុងទសវត្សរ៍ចុងក្រោយ ដែលជាសូចនាករបស់កំណើនផលិតផលក្នុងស្រុកសរុប (GDP) កំណើនប្រាក់ចំណូលរបស់ប្រជាជន និងការកាត់បន្ថយអត្រាភាពក្រីក្រក្នុងប្រទេស។ ដោយយោងទៅតាមសុន្ទរកថារបស់ឯកឧត្តម ប៉ាន ប៊ុនធឿន រដ្ឋលេខាធិការក្រសួងផែនការ បានលើកឡើងថា "ទោះបីជាប្រទេសកម្ពុជា កំពុងតែមានកំណើនសេដ្ឋកិច្ចដ៏ល្អក៏ដោយ ប៉ុន្តែកំណើននេះនឹងត្រូវរាំងស្ទះ ដោយសារការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅពេលខាងមុខយ៉ាងខ្លី ប្រសិនបើយើងមិនបានដាក់ចេញនូវ វិធានការឱ្យបានត្រឹមត្រូវសម្រាប់ដោះស្រាយបញ្ហាការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិនោះទេ"។

ការជួយសហគមន៍ជនបទ ឱ្យបន្សាំនឹងហានិភ័យនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ គឺជាអាទិភាពចម្បង ហើយរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជានឹងបញ្ចូលការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ជាបញ្ហាអន្តរវិស័យនៅក្នុងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ NSDP។ ក្នុងន័យនេះ ឯកឧត្តម ប៉ាន ប៊ុនធឿន បានបន្ថែមថា "ការពិចារណាពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ គឺជាការចាំបាច់បំផុត ដើម្បីធានាឱ្យទទួលបាននូវការឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុតាមទំហំ ល្បឿន និងយុទ្ធសាស្ត្រជាតិ" ។

ឯកឧត្តម **Jean-François Cautain** ឯកអគ្គរដ្ឋទូតសហភាពអឺរ៉ុបប្រចាំកម្ពុជា បានកត់សម្គាល់ថា គោលនយោបាយ និងក្របខណ្ឌ បទបញ្ជារបស់ប្រទេសកម្ពុជាក្នុងការឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ បានជំរុញឱ្យមានការគាំទ្រពីបណ្តាស្ថាប័ន

អន្តរជាតិ ទាំងបច្ចេកទេស និងហិរញ្ញវត្ថុ។ ដោយឡែក EU បានបញ្ចូលហិរញ្ញវត្ថុអាកាសធាតុទៅក្នុងកញ្ចប់ថវិកា ដោយក្នុងនោះកញ្ចប់ថវិកាយ៉ាងហោចណាស់ ២០% នៃថវិកាសរុប នឹងត្រូវប្រើប្រាស់សម្រាប់សកម្មភាពឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតចាប់ពីឆ្នាំ ២០១៤ ដល់ ២០២០។ ឯកឧត្តមក៏បានថ្លែងបន្ថែមថា EU និងដៃគូរបស់ខ្លួននឹងបន្តជួយគាំទ្រ និងសហការជាមួយប្រទេសកម្ពុជាក្នុងសកម្មភាពបន្ស៊ាំ និងកាត់បន្ថយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុឱ្យមានប្រសិទ្ធភាព ហើយទទួចឱ្យដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ផ្សេងៗទៀតចូលរួមជាមួយ។

នៅថ្ងៃទី២នៃវេទិកាជាតិនេះ ការពិភាក្សាបានផ្តោតសំខាន់ កិច្ចផ្តួចផ្តើមធ្វើផែនការតាមវិស័យ ដែលអនុវត្តដោយក្រសួងពាក់ព័ន្ធនានា។ មកដល់ពេលនេះ ក្រសួងដែលពាក់ព័ន្ធទាំង ៩ បានបង្កើត CCSP តាមវិស័យ ក្រោមការសម្របសម្រួលពីនាយកដ្ឋានប្រែប្រួលអាកាសធាតុ នៃក្រសួងបរិស្ថាន។ CCAP ក៏កំពុងត្រូវបានរៀបចំដោយក្រសួងពាក់ព័ន្ធដដែល ដើម្បីបង្ហាញពីកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងក្នុងការបញ្ចូលការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ទៅក្នុងផែនការអភិវឌ្ឍទូទៅរបស់សាមីក្រសួង និងបញ្ជៀសការអនុវត្តដែលគ្មានលក្ខណៈជាប្រព័ន្ធ។ ទាំងនេះ គឺជាកិច្ចការចាំបាច់ ដើម្បីធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវក្របខ័ណ្ឌការងារដោយពឹងផ្អែកលើភាពជាក់ស្តែង និងកញ្ចប់ថវិកាច្បាស់លាស់ រឹងមាំ និងពិតប្រាកដ ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ ប្រធានដឹកនាំអ្នកធ្វើបទបង្ហាញ វាគ្មិន និងអ្នកចូលរួម ក៏បានលើកយកបទពិសោធន៍ទទួលបាន និងដំណើរឆ្ពោះទៅមុខនៃផែនការយុទ្ធសាស្ត្រជាតិដូចខាងក្រោម៖

ការអប់រំការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ទំទាក់ទំនងនិងយេនឌ័រ៖

ការបញ្ជាបយេនឌ័រទៅក្នុងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ៖ ស្ត្រីមានចំនួន ៥១ % នៃប្រជាជនសរុបក្នុងប្រទេស ហើយស្ត្រីក៏រងផលប៉ះពាល់ច្រើនជាងបុរស នៅក្នុងបរិបទនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនាំឱ្យមានវិសមភាពយេនឌ័រកាន់តែខ្លាំង ហើយក៏អាចបណ្តាលឱ្យមានផលប៉ះពាល់ខ្លាំងដល់ស្ត្រី។ ដើម្បីឆ្លើយតបនឹងវិសមភាពនេះ MoWA ដែលជាគ្រឿងចក្រសម្រាប់លើកកម្ពស់សមភាពយេនឌ័រ និងផ្តល់អំណាចដល់ស្ត្រី បានប្តេជ្ញាចិត្តរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្ររយៈពេល ៥ឆ្នាំ (នារីរតន: ៣) ដើម្បីឆ្លើយតបនឹងបញ្ហាយេនឌ័រនៅក្នុងគោលនយោបាយ និងយុទ្ធសាស្ត្រជាតិស្តីពីបន្ស៊ាំ និងការកាត់បន្ថយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ MoWA មានយន្តការចំនួនពីរដូចជា៖ [១]ការបង្កើតគណៈកម្មាធិការយេនឌ័រ និងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅចុងឆ្នាំ២០១១ ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាយេនឌ័រនៅក្នុងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ [២]បង្កើតក្រុមរៀបចំសកម្មភាពបញ្ជាបយេនឌ័រទៅក្នុងក្រសួងពាក់ព័ន្ធនានា។

ផែនការសកម្មភាព នៅពេលខាងមុខក៏ត្រូវបានបញ្ចូលនៅក្នុងសេចក្តីព្រាងគោលនយោបាយជាតិស្តីពីយេនឌ័រ។ រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាគួរតែផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់មុនគេ លើការផ្តល់អំណាចដល់ស្ត្រី ការគ្រប់គ្រងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងការអភិវឌ្ឍបៃតង ដោយមានការចូលរួមពីស្ត្រី ប្រសិនបើគិតពីការរីកចម្រើនផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច។ បន្ទាប់មកគួរតែមានវគ្គបណ្តុះបណ្តាល និងការអប់រំដល់ស្ត្រី និងកុមារី និងការផ្លាស់ប្តូរឥរិយាបថរបស់ពួកគេចំពោះការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ សុខភាពស្ត្រី និងកុមារី និងកិច្ចការពារផ្លូវច្បាប់ដល់ស្ត្រី និងកុមារី ដោយផ្អែក

លើការរំលោភសិទ្ធិយេនឌ័រក្នុងសេវាកម្មសង្គម។ ជាចុងក្រោយ RGC គួរតែលើកទឹកចិត្តឱ្យមានការចូលរួមពីស្ត្រីក្នុងការសម្រេចចិត្តការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលសាធារណៈ និងហិរញ្ញវត្ថុដើម្បីអភិបាលកិច្ចល្អ។

ការអប់រំបរិស្ថាន និងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅប្រទេសកម្ពុជា៖ ការអប់រំពិតជាមានសារៈសំខាន់ណាស់ ពិសេសកុមារ និងស្ត្រីជាក្រុមដែលរងគ្រោះខ្លាំងពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ ដើម្បីចូលរួមដោះស្រាយបញ្ហាប្រែប្រួលអាកាសធាតុនេះ MoEYS បានបញ្ចូលការអប់រំបរិស្ថាន និងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុទៅក្នុងកម្មវិធីសិក្សាថ្នាក់បឋមសិក្សា និងមធ្យមសិក្សាតាំងពីឆ្នាំ ១៩៩៧ មកម្លេះ លើសពីនេះទៅទៀតតាមរយៈកិច្ចសហប្រតិបត្តិការជាមួយ MoE និង MoEYS បាន និងកំពុងរៀបចំ CCSP និង CCAP នៅក្នុងវិស័យអប់រំ។ MoEYS ប្តេជ្ញាចិត្តនឹងបន្តការអនុវត្តនូវវត្ថុបំណង និងសកម្មភាពអាទិភាពទាំងនៅក្នុង CCSP និង CCAP ដើម្បីឱ្យសិស្សមានចំណេះដឹងបន្ថែម ពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងធានាថាពួកគេត្រៀមខ្លួនរួចជាស្រេចនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ លោក **គឹម សុបិន្ត** ជាវាគ្មិននៅក្នុងវគ្គនេះ បានលើកពីសកម្មភាពបច្ចុប្បន្នរបស់សាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទកសិកម្ម (RUA) ពាក់ព័ន្ធនឹងអាកាសធាតុ។ លោក បានបញ្ជាក់ពីសារៈសំខាន់នៃការចូលរួម និងការកសាងសមត្ថភាពនិស្សិត ដូចនេះ បានជា RUA បានស្នើទៅម្ចាស់ជំនួយនូវគម្រោង "ការបញ្ចូលការប្រែប្រួលអាកាសធាតុទៅក្នុងការមុខវិជ្ជាសិក្សាសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍនៅកម្ពុជា"។ គម្រោងក៏បានបង្កើតមេរៀនចំនួន៤ ដើម្បីបញ្ចូលការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ទៅក្នុងកម្មវិធីសិក្សាបច្ចុប្បន្ន នៅក្នុងសាកលវិទ្យាល័យចំនួន ៧ នៅកម្ពុជា។ ក្រៅពីនេះ គម្រោងក៏នៅមានកម្មវិធីកសាងសមត្ថភាពដល់សាស្ត្រាចារ្យ ដែលចូលរួមក្នុងគម្រោងនេះផងដែរ។ បន្ថែមពីលើនេះទៀត RUA កំពុងអនុវត្តគម្រោងមួយទៀត ដែលផ្តោតលើការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅតំបន់អាងទន្លេមេគង្គ កម្ពុជា ឡាវ ថៃ និងវៀតណាម) ។ ក្រុមការងាររបស់គម្រោងក៏បានស្រាវជ្រាវ ដើម្បីបង្កើតទិន្នន័យ ហើយបន្ទាប់មក គ្រោងនឹងផ្សព្វផ្សាយលទ្ធផលទៅស្ថាប័នផ្សេងៗ និងអ្នកពាក់ព័ន្ធនានា។

លោក Chris Eijkemans បានបញ្ជាក់ក្នុងចំណាប់អារម្មណ៍របស់ខ្លួន អំពីកិច្ចស្វាគមន៍ដល់ MoWA ក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហាយេនឌ័រនៅក្នុងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ ជាការពិតណាស់ ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុជាប់ទាក់ទងនឹងវិសមធម៌យេនឌ័រនៅកម្ពុជា។ ជាងនេះទៅទៀត ស្ត្រីមិនមែនជាជនរងគ្រោះពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុតែម្នាក់ឯងទេ ប៉ុន្តែស្ត្រីមានតួនាទីសំខាន់នៅក្នុងការផ្តល់ចំណេះដឹង និងជំនាញដូចនេះស្ត្រី និងបុរសមានសារៈសំខាន់ស្មើគ្នាក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហាប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ មូលហេតុដែលស្ត្រីជាជនរងគ្រោះពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុដោយសារតែបុរសត្រូវចេញក្រៅដើម្បីរកចំណូល ចំណែកឯស្ត្រីវិញត្រូវស្នាក់នៅផ្ទះ ដើររកអុស និងធ្វើកិច្ចការផ្ទះ។ ប្រសិនបើមានទឹកជំនន់ ឬភ្លៀងធ្លាក់ខ្លាំង ស្ត្រីអាចលង់ទឹកជំនន់។ ឧទាហរណ៍៖ ប្រមាណជា៩0% នៃជនរងគ្រោះដោយសារទឹកជំនន់គឺជាស្ត្រី និងកុមារ។ ដូចនេះ RGC គួរតែបង្កើតគោលនយោបាយដែលគិតពិចារណាទាំងបុរស និងស្ត្រី។ លើសពីនេះទៅទៀត រាជរដ្ឋាភិបាល គួរតែធ្វើរឿងពីរដើម្បីយកឈ្នះលើការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ ទី១ គឺវិភាគ និងទី២ ត្រូវយល់ពីវិសមធម៌យេនឌ័រ។ ចុងបញ្ចប់ មានកត្តាពីរ ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាយេនឌ័រ ក្នុងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុគឺអំណាច និងការសម្រេចចិត្ត។ នៅប្រទេសកម្ពុជា មានតែបុរសទេដែលអាចធ្វើការសម្រេចចិត្តបាន។ ដូចនេះស្ត្រីគួរតែត្រូវបានបញ្ចូល និងមានសមភាព

និងតុល្យភាពក្នុងការចូលរួមយកឈ្នះលើការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

តំណាងមកពី Oxfam រីករាយនឹងមើលឃើញ ការបញ្ចូលការប្រែប្រួលអាកាសធាតុទៅក្នុងកម្មវិធីសិក្សានៅក្នុងវិស័យអប់រំ។ ទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយការសិក្សាពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនេះ គួរតែមានទាំងការអប់រំក្នុងប្រព័ន្ធ និងក្រៅប្រព័ន្ធ។ ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ គួរតែមាននៅក្រៅសាលារៀនផងដែរ។ លើសពីនេះទៅទៀត ត្រូវតែមានកិច្ចសហប្រតិបត្តិការយ៉ាងជិតស្និទ្ធជាមួយរាជរដ្ឋាភិបាល និង CSOs។ RGC គួរតែអនុវត្តសកម្មភាពសំខាន់ៗពីរ ដែលអាចកែលម្អកម្មវិធីសិក្សាបច្ចុប្បន្ន នៃការអប់រំក្នុងប្រព័ន្ធដើម្បីបញ្ចូលការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងបង្កើនសមត្ថភាពគ្រូបង្រៀន។ ការអប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ មានសារៈសំខាន់ណាស់ដោយសារមានមនុស្សមួយចំនួន មិនបានចូលសាលារៀន។ RGC គួរបង្កើតភាពធន់នឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដោយគិតឡើងវិញពីរបៀបនៃការរស់នៅប្រកបដោយចីរភាព បង្កើនការបង្រៀនបែបបែតង បណ្តុះបណ្តាលការត្រៀមខ្លួន សម្រាប់គ្រោះមហន្តរាយ និងពង្រឹងការសម្រេចចិត្តឱ្យបានសមស្រប ចំពោះបញ្ហាទាក់ទងនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

អនុសាសន៍មួយចំនួន បានលើកឡើងនៅក្នុងវគ្គនេះសម្រាប់ប្រទេសកម្ពុជាមានដូចជា៖ [១] បង្កើនអ្នកអប់រំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ [២] លើកកម្ពស់ការអប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ [៣] រៃអង្គាស និងផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានដែលអាចទុកចិត្តបាន និងបន្ទាប់មកត្រូវធានាថាវាត្រូវបានអនុវត្ត [៤] RGC គួរតែបណ្តាក់ទុនបង្កើតប្រព័ន្ធព័ត៌មានក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការអប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ [៥] ចងក្រងលទ្ធផលពីការអនុវត្តដោយជោគជ័យ ពីការកាត់បន្ថយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងចែករំលែកជាមួយអ្នកពាក់ព័ន្ធនានា។

ដោយឆ្លើកលើរបាយការណ៍ ស្តីពីការការឃ្លាំមើលសិទ្ធិមនុស្សនៅកម្ពុជា ឆ្នាំ២០១៣ កញ្ញា **គង់ កែវសុគន្ធា** បានចែករំលែកទស្សនៈថា កម្ពុជា គឺជាប្រទេសទីពីរដែលរងគ្រោះដោយសារការប្រែប្រួលអាកាសធាតុជាងគេ ហើយកម្ពុជាមិនបានចូលរួមដោះស្រាយបញ្ហាការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដោយសារកង្វះខាតចំណេះដឹង ដូចនេះរាជរដ្ឋាភិបាលគួរតែព្យាយាមបន្ថែមទៀត។ មានទស្សនៈចំនួន៤ សម្រាប់ការពិចារណា៖ [១] ក្នុងកម្រិតអន្តរជាតិ កម្ពុជាគួរតែព្យាយាមបង្ហាញពីបញ្ហាដែលខ្លួនកំពុងជួបប្រទះ [២] នៅថ្នាក់ជាតិ គួរតែបង្កើតវគ្គបណ្តុះបណ្តាលបន្ថែមទៀតដល់អ្នកការសែត អាស្រ័យដោយពួកគេមានចំណេះដឹងអំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុតិចតួច និងលើកទឹកចិត្តឱ្យមានការប្រកួតប្រជែងក្នុងប្រធានបទការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ [៣] នៅថ្នាក់មូលដ្ឋាន គួរតែមានប្រព័ន្ធផ្តល់ព័ត៌មានជាមុន ដូចជាប្រព័ន្ធផ្តល់ព័ត៌មានទឹកជំនន់ និង [៤] បញ្ហាយេនឌ័រ។

ពាក់ព័ន្ធនឹងយេនឌ័រ លោក **ស៊ូ សុជាតិ** បានផ្តល់យោបល់ថា RGC គួរគិតពីការបញ្ចូលស្ត្រីក្នុងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ ការសិក្សាពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ត្រូវការការចូលរួមពីប្រជាជនមូលដ្ឋាន។ ការបញ្ចូលការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងយេនឌ័រទៅក្នុងកម្មវិធីសិក្សាតាមសាលារៀន មានសារៈសំខាន់ណាស់ ហើយរាជរដ្ឋាភិបាលគួរតែពិចារណា។ ការចែករំលែកព័ត៌មានជាមួយអ្នកពាក់ព័ន្ធនានា ត្រូវមានយន្តការច្បាស់លាស់។ លោកក៏យល់ស្របជាមួយមតិរបស់លោក Chris ដែលបានលើកឡើងថា ការអប់រំការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ គួរតែអនុវត្តនៅក្រៅប្រព័ន្ធផងដែរ។ យន្តការនានាអាចមានដូចជា

ការបង្កើតសមាគមន៍និស្សិត ឬការរៃអង្គាសមូលនិធិ ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅតាមសាលារៀន។ ចំណុចចុងក្រោយ សិស្សគួរតែអាចទទួលបានព័ត៌មានពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

សំណូមពរមួយចំនួន ត្រូវបានស្នើឡើងចំពោះដៃគូអភិវឌ្ឍនានាក្នុងការផ្តល់មូលនិធិដល់គណៈប្រតិភូឱ្យទៅចូលរួមប្រជុំ COP ព្រោះការចូលរួមនេះអាចជាឱកាសក្នុងកិច្ចចរចានិងការសម្រេចចិត្តផ្សេងៗ ហើយត្រូវបង្កើតប្រព័ន្ធផ្តល់សញ្ញាជាមុន និងនៅមានគំលាតក្នុងកិច្ចសហការជាមួយ MoWRAM និងប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយ។

ជារួម យើងត្រូវបង្កើតយន្តការដែលអាចបញ្ចូលស្ត្រីនៅក្នុងដំណើរការនៃការសម្រេចចិត្ត ធ្វើឱ្យពួកគេ ដឹងពីបញ្ហាប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងរៀនសូត្រពីការយកឈ្នះលើវា។ ត្រូវបញ្ចូលការប្រែប្រួលអាកាសធាតុទៅក្នុងការអប់រំទាំងក្នុង និងក្រៅប្រព័ន្ធ។

ការឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុក្នុងវិស័យកសិកម្ម និងធារាសាស្ត្រ

ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ បានជះឥទ្ធិពលអវិជ្ជមានជាច្រើនដល់វិស័យធនធានទឹក និងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ ដោយរួមមានទាំង ប្រព័ន្ធការពារទឹកជំនន់ផងដែរ។ ជាការឆ្លើយតបទៅនឹងបញ្ហានេះ MoWRAM បានរៀបចំវិធានការចម្រុះសម្រាប់គ្រប់គ្រងធនធានទឹក និងឧតុនិយម។ MoWRAM បានរៀបចំយុទ្ធសាស្ត្រចម្រុះ ដើម្បីគ្រប់គ្រងធនធានទឹក និងឧតុនិយម។ MoRWAM ក៏បានរៀបចំផែនការសកម្មភាពតាមវិស័យរបស់ខ្លួន ដែលរួមមានវិធានការណ៍៥ចំណុចដូចជា៖ កិច្ចការស្រោចស្រពដែលធន់នឹងអាកាសធាតុ ការគ្រប់គ្រងហានិភ័យគ្រោះទឹកជំនន់ និងគ្រោះរាំងស្ងួត ព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធនឹងជលសាស្ត្រ និងឧតុនិយម (ព័ត៌មានពីធាតុអាកាស និងប្រព័ន្ធផ្តល់សញ្ញាជាមុន) ភាពធន់នឹងអាកាសធាតុក្នុងវិស័យកសិកម្ម និងការឆ្លើយតបពីបញ្ហាយេនឌ័រ និងការគ្រប់គ្រងទឹក។

វិស័យកសិកម្មជាចលករសេដ្ឋកិច្ចជាតិដ៏សំខាន់បំផុតសម្រាប់សន្តិសុខស្បៀង និងការ-អភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចក្នុងប្រទេស ពីព្រោះប្រជាជនប្រមាណ ៨០% នៅជនបទពឹងផ្អែកលើមុខរបរកសិកម្ម។ ប៉ុន្តែផលិតកម្មកសិកម្ម រួមមានទាំងដំណាំ ជលផល ផលិតកម្មសត្វ ដំណាំកៅស៊ូ និងព្រៃឈើ កំពុងរងផលប៉ះពាល់យ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ វិស័យទាំងនោះក៏ជាវិស័យដែលរួមចំណែកដល់ការបញ្ចេញ GHG ដែលជាមូលហេតុនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុផងដែរ។ លោកបណ្ឌិត **សរ ចិត្រា** អនុប្រធាននាយកដ្ឋានផលិតកម្ម និងបសុព្យាបាលនៃ MAFF បានសង្កត់ធ្ងន់ថា ការចិញ្ចឹមសត្វ ការដាំដំណាំស្រូវ ការដុតសំណល់កសិកម្ម និងការដុតវាលស្មៅ ក៏បានរួមចំណែកក្នុងការបញ្ចេញ GHG ក្នុងប្រទេសកម្ពុជាផងដែរ។ ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ អាចបណ្តាលឱ្យមានភាពអត់ឃ្លាន និងកង្វះអាហារូបត្ថម្ភ ដែលបណ្តាលមកពីព្រឹត្តិការណ៍អាកាសធាតុធ្ងន់ធ្ងរ បណ្តាលឱ្យការដាំដុះ ផលិតកម្មចិញ្ចឹមសត្វ ជលផល និងព្រៃឈើមិនបានទទួលផល។ ការរីករាលដាលនៃជំងឺ មិនត្រឹមតែប៉ះពាល់ធ្ងន់ធ្ងរដល់ផលិតកម្មដំណាំ និងផលិតកម្មសត្វនោះទេ ប៉ុន្តែអាចប៉ះពាល់ដល់សុខភាពមនុស្សផងដែរ។ MAFF បានរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុក្នុងវិស័យកសិកម្ម រយៈពេល ៥ឆ្នាំ (២០១៤-២០១៨) ក្នុងកម្រិតបីផ្សេងគ្នារួមមាន៖ ថ្នាក់បច្ចេកទេសតាមវិស័យ ក្នុង MAFF ថ្នាក់ជាតិ (ដោយការបញ្ចូលក្នុងយុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណដំណាក់កាលទី៣) ថ្នាក់តំបន់ (នៅក្នុងបរិបទ UNFCCC អាស៊ាន និងមហាអនុតំបន់ទន្លេ

មេគង្គ)។ ដើម្បីអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្រនេះ MAFF បានរៀបចំ CCAP ក្នុងគោលបំណង៖ [១] ជំរុញផលិតភាពកសិកម្ម និងកសិឧស្សាហកម្មឱ្យបាន ១០% ដោយប្រើប្រាស់សកម្មភាពយុទ្ធសាស្ត្រចំនួន ៥ [២] បង្កើនផលិតកម្មកៅស៊ូធម្មជាតិដោយសកម្មភាពយុទ្ធសាស្ត្រចំនួន៦ និង [៣] បង្កើនផលិតកម្មសត្វប្រចាំឆ្នាំឱ្យបាន ៣% ដោយសកម្មភាពយុទ្ធសាស្ត្រចំនួន ១០។ សកម្មភាពទាំងអស់នេះឆ្លុះបញ្ចាំងពីការតាំងចិត្តរបស់ MAFF ក្នុងបន្សាំ និងការកាត់បន្ថយ GHG ពីវិស័យនេះ ដោយធានាសន្តិសុខស្បៀង និងសុខុមាលភាពសង្គម។

ទាក់ទងទៅនឹងប្រធានបទនេះ មានវាគ្មិនចំនួន៣រូបទៀត ដែលបានមកពីគណៈកម្មាធិការជាតិទន្លេមេគង្គកម្ពុជា (CNMC) វេទិកានៃអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលស្តីពីកម្ពុជា និងអង្គការមូលនិធិអន្តរជាតិសម្រាប់អភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្ម (IFAD) និងអង្គវេទិកាទាំងមូលក៏បានយល់ស្របថា ធនធានទឹក និងព័ត៌មានឧតុនិយម មានសារៈសំខាន់ណាស់ក្នុងការដោះស្រាយផលប៉ះពាល់ពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុដល់វិស័យកសិកម្ម។ ក្នុងនោះផងដែរ ឯកឧត្តម **គល់ វឌ្ឍនា** អគ្គលេខាធិការរង CNMC បានលើកឡើងថា CCAP ក្នុងការគ្រប់គ្រងធនធានទឹក និងព័ត៌មានឧតុនិយមគួរត្រូវបានយកចិត្តដាក់ឱ្យកាន់តែខ្លាំង និងឱ្យមានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ ជាពិសេសចំពោះការផ្តល់ព័ត៌មានប្រកាសអាសន្នជាមុន ទាំងថ្នាក់ក្រោមជាតិ និងថ្នាក់តំបន់។ លោក **ម៉េង សក្តិភូសិទ្ធ** តំណាងមកពី IFAD ក៏ព្រួយបារម្ភចំពោះការបញ្ចូលវិស័យកសិកម្ម និងធនធានទឹក និងព័ត៌មានឧតុនិយមនេះផងដែរ។ តម្រូវការដ៏ចាំបាច់របស់កសិករគឺព័ត៌មានធាតុអាកាស និងការព្យាករណ៍ដ៏ជាក់លាក់ និងទាន់ពេលវេលា។ ព័ត៌មានទាំងអស់នេះគឺបានជួយដល់ការរៀបចំផែនការវិនិយោគក្នុងវិស័យកសិកម្ម ដើម្បីកាត់បន្ថយហានិភ័យផ្សេងៗពីអាកាសធាតុ។ ក្នុងអំឡុងពេលពិភាក្សាទាំងតំណាងរដ្ឋាភិបាល និងតំណាងពីស្ថាប័នផ្សេងៗ បានចោទជាសំណួរចំនួន៣។ សំណួរទាំងអស់នោះរួមមាន៖ តើយើងត្រូវផ្តល់ព័ត៌មានពីធាតុអាកាស និងការព្យាករណ៍ទៅកសិករឱ្យទាន់ពេលវេលាដោយវិធីណា? តើព័ត៌មានទាំងនោះត្រូវបានផ្សព្វផ្សាយដោយរបៀបណា ដើម្បីឱ្យកសិករងាយយល់? និងតើព័ត៌មានទាំងអស់នោះ បានចូលរួមចំណែកក្នុងការកាត់បន្ថយហានិភ័យអាកាសធាតុដោយវិធីណា?

ទាក់ទងទៅនឹងបញ្ហានេះផងដែរ ភាគី CSOs បានគាំទ្រដល់យុទ្ធសាស្ត្ររបស់រាជរដ្ឋាភិបាលទាក់ទងនឹងវិស័យកសិកម្ម ធនធានទឹក និងឧតុនិយមនេះបើតាមការលើកឡើងរបស់លោក **ឈិត សំអាត** នាយកប្រតិបត្តិនៃវេទិកានៃអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលស្តីពីកម្ពុជា។ លោកក៏បានផ្តល់ជាអនុសាសន៍ចំនួន ៨ ដែលមានដូចជា៖ i) ពង្រឹងការអនុវត្តបច្ចេកទេសកសិកម្មដែលធន់នឹងអាកាសធាតុ ii) ជំរុញការប្រើប្រាស់ព្រៃជំណាំដែលធន់នឹងអាកាសធាតុ iii) ជំរុញការដាំដំណាំសរីរាង្គក្នុងប្រព័ន្ធប្រពលវប្បកម្ម iv) បង្កើនការងារស្រាវជ្រាវបន្ថែម ពីការគ្រប់គ្រងធនធានទឹកក្នុងដែ្នទន្លេ v) ដំឡើងប្រព័ន្ធផ្តល់ព័ត៌មានជលសាស្ត្រ និងឧតុនិយម ដើម្បីផ្តល់ព័ត៌មានជាក់លាក់ទៅសហគមន៍ vi) ផ្តល់ព័ត៌មានពីការព្យាករណ៍ធាតុអាកាសឱ្យបានលឿន និងរហ័ស vii) ស្តារឡើងវិញ និងធ្វើឱ្យប្រសើឡើងនូវប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រដែលមានស្រាប់ រួមទាំងប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រខ្នាតតូច viii) កៀរគរធនធានបន្ថែមដើម្បីគាំទ្រដល់កម្មវិធីស្តារហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធធារាសាស្ត្រ ដើម្បីភាពធន់នឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុក្នុងវិស័យកសិកម្ម។

ការឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុក្នុងវិស័យហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវន្ត

ការកាត់បន្ថយឧស្ម័ន GHG ក្នុងវិស័យដឹកជញ្ជូន៖ ដោយយល់ឃើញពីផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបានខិតខំប្រឹងប្រែង ដើម្បីកៀរគរជំនួយពីដៃគូអភិវឌ្ឍបន្ថែម ដើម្បីរៀបចំផែនការឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុក្នុងវិស័យដឹកជញ្ជូន។ នាពេលថ្មីៗនេះ ចំនួនយានយន្តនៅកម្ពុជាបានកើនឡើងគួរឱ្យកត់សម្គាល់ បណ្តាលឱ្យមានកំណើនឧស្ម័ន GHG ដែលជាបុព្វហេតុនាំឱ្យមានការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ កម្ពុជាក៏បានទទួលរងឥទ្ធិពលពីខ្យល់ព្យុះកេតសាណានៅឆ្នាំ២០០៩ និងទឹកជំនន់ជាច្រើនលើកនាពេលថ្មីៗនេះ បណ្តាល ឱ្យបាត់បង់អាយុជីវិតមនុស្ស និងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធផ្លូវថ្នល់ជាច្រើន។ មូលហេតុទាំងនេះ ជាកត្តាដែលជំរុញឱ្យ MoPWT បានបង្កើតនូវផែនការយុទ្ធសាស្ត្រសម្រាប់បន្សាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុចំនួន ៤ ចំណុចធំៗ នៅក្នុងគោលបំណង ដើម្បីធានាថាហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធផ្លូវថ្នល់ធន់នឹងអាកាសធាតុ។ ក្របខ័ណ្ឌផែនការយុទ្ធសាស្ត្រនេះ មានការប្រឈមនានាដូចជា៖ កង្វះខាតគោលនយោបាយជាតិក្នុងវិស័យដឹកជញ្ជូន និងគោលនយោបាយជាតិពាក់ព័ន្ធនឹងអាកាសធាតុក្នុងវិស័យដឹកជញ្ជូន។ នៅក្នុងពេលនេះ ក្រសួងកំពុងរៀបចំ CCAP ដើម្បីអនុវត្ត CCCSP នៅក្នុងវិស័យនេះ។

CCAP ក្នុងវិស័យហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធសាធារណៈ៖ ការបញ្ចេញឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ក្នុងមនុស្សម្នាក់ប្រចាំឆ្នាំនៅប្រទេសកម្ពុជា មានតែ ០,២៩តោនប៉ុណ្ណោះ តែប្រទេសកម្ពុជា គឺជាប្រទេសដែលរងគ្រោះ ដោយសារការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ កម្ពុជាហាក់ដូចជាប្រឈមនឹងកង្វះខាតទឹក និងភាពញឹកញាប់នៃគ្រោះទឹកជំនន់ គ្រោះរាំងស្ងួត និងការខូចខាតផ្លូវថ្នល់តាមជនបទកាន់តែខ្លាំងឡើង ហើយដែលអាចនឹងមានតម្លៃរាប់លានដុល្លារអាមេរិក។ ក្រៅពីនេះ ក៏មានផលប៉ះពាល់ពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុលើប្រព័ន្ធស្រោចស្រពខ្នាតតូច និងការផ្គត់ផ្គង់ទឹកដែរ។ ជារៀងរាល់ឆ្នាំ នាយកដ្ឋានផ្គត់ផ្គង់ទឹកជនបទបានសាងសង់អណ្តូងទឹកយ៉ាងហោចណាស់ ២.០០០ ទៅ ៣.០០០អណ្តូង។ ដើម្បីឆ្លើយតបនឹងផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួល MRD បានបង្កើតផែនការយុទ្ធសាស្ត្រឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុតាមវិស័យ។ ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រនេះមានយុទ្ធសាស្ត្រចំនួនបី ដើម្បីដោះស្រាយនូវសមត្ថភាពបន្សាំរបស់សហគមន៍ដែលងាយរងគ្រោះ ភាពធន់របស់ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធជនបទនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងការកាត់បន្ថយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដើម្បីលើកកម្ពស់ការអភិវឌ្ឍដោយចីរភាព។ ដើម្បីសម្រេចបាននូវផែនការយុទ្ធសាស្ត្រទាំងនេះ ក្រសួងបានរៀបចំនូវផែនការសកម្មភាពដែលរួមមានសកម្មភាពចម្បងៗចំនួន១០។

លោក **ចាន់ ធូ** បានពន្យល់ថា បន្សាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ មានសារៈសំខាន់ណាស់ក្នុងវិស័យហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ។ នៅពេលគិតពីបន្សាំ ត្រូវលើកយកកត្តាពីរមកពិចារណា៖ [១] កត្តាខាងក្នុង៖ គឺការបង្កើនសមត្ថភាពបន្សាំរបស់ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធដែលមានស្រាប់ និង [២] កត្តាខាងក្រៅ៖ គឺការសិក្សាពីផលប៉ះពាល់របស់ប្រទេសជិតខាង ហើយត្រៀមខ្លួនដោះស្រាយបញ្ហាទាំងនោះពេលខាងមុខ។

លោក Togo យល់ស្របនឹងយោបល់ដែលបានលើកឡើង ហើយសំណូមពរឱ្យគិតពីផលប៉ះពាល់ដែលបណ្តាលមកពីទឹកជំនន់ នៅពេលសាងសង់ស្ពាន។ ការផ្លាស់ប្តូរឥរិយាបថរបស់មនុស្សចំពោះការទុកដាក់សំណល់ក៏មាន

សារៈសំខាន់ផងដែរ ដើម្បីជៀសវាងនូវការស្នះ
ល្ង និងនាំឱ្យមានទឹកលេចផ្លរ។

លោកបណ្ឌិត **សុខបិល** បានរំលឹកពីកិច្ច
សហប្រតិបត្តិរបស់វិទ្យាស្ថានបច្ចេកវិទ្យាកម្ពុជា
(ITC) កន្លងមកជាមួយ MoWRAM MRD និង
MoPWT លើគម្រោងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវន្ត។
ITC ស្វាគមន៍រាល់កិច្ចសហប្រតិបត្តិការផ្សេងៗ
ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងវិស័យនេះ ព្រោះ ITC មានការ
សិក្សាស្រាវជ្រាវ និងបានបណ្តុះបណ្តាលវិស្វករ
ជាច្រើនលើជំនាញនេះ។

កញ្ញា Nele បានចែករំលែកបទពិសោធន៍
ករណីសិក្សារបស់កិច្ចសហប្រតិបត្តិការអាល្លឺម៉ង់
(GIZ) ពីផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាស
ធាតុដោយសារទឹកជំនន់ និងខ្សល់ព្យុះនៅតាម
ឆ្នេរសមុទ្រនៃប្រទេសវៀតណាម។ ព្រឹត្តិការណ៍
អាកាសធាតុនេះ បណ្តាលឱ្យខូចខាតធ្ងន់ធ្ងរដល់
ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធតំបន់ឆ្នេរក្នុងតំបន់ដែលរងគ្រោះ
ហើយការជួសជុល និងស្តាបនាឡើងវិញមាន
តម្លៃថ្លៃណាស់។ កញ្ញាក៏បានលើកឡើងវិធីសាស្ត្រ
ចំនួនពីរ ដើម្បីវាយតម្លៃបន្ទុំរបស់សហគមន៍ គឺ
ការវាយតម្លៃសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គម បណ្តាញហេដ្ឋា
រចនាសម្ព័ន្ធការពារភូមិទាំងនោះ ដូចជាទំនប់
ការពារត្រូវបានខូចខាតជាបន្តបន្ទាប់ ក្នុងរយៈ
ពេលខ្លី ហើយនៅរៀងរាល់ ២ ឬ ៣ឆ្នាំ ម្តង
ទាមទារឱ្យមានការជួសជុល និងស្តាបនាឡើង
វិញ ដែលតម្រូវឱ្យចំណាយថវិកាយ៉ាងច្រើន។
GIZ បានរកឃើញថា ដើមកោងកាងដែលដុះនៅ
តាមឆ្នេរសមុទ្រ អាចការពារសហគមន៍ពីទឹក
ជំនន់បាន។

តំណាងទីភ្នាក់ងារសហប្រតិបត្តិការអន្តរ
ជាតិជប៉ុន (JICA) ក៏បានបង្ហាញពីបទពិសោធន៍
ក្នុងកិច្ចសហការណ៍ជាមួយ អាជ្ញាធរផ្គត់ផ្គង់ទឹក
រាជធានីភ្នំពេញថា JICA មានគម្រោងបំពាក់បន្ទះ
ពន្លឺព្រះអាទិត្យ ដើម្បីផ្តល់ថាមពលទៅកាន់
រោងចក្រប្រព្រឹត្តកម្មទឹករបស់អាជ្ញាធរនេះ និងក៏
កំពុងសិក្សាផែនការមេ ដើម្បីកាត់បន្ថយការស្នះ
ចរាចរនៅរាជធានីភ្នំពេញផងដែរ។ តំណាងមក
ពី ADB ក៏បានបង្ហាញពីបទពិសោធន៍របស់ខ្លួន
ក្នុងកិច្ចសហការណ៍ជាមួយមន្ត្រី MAFF ដើម្បី
កសាងសមត្ថភាពមន្ត្រី អំពីការកាត់បន្ថយការ
បញ្ចេញ GHG នៅក្នុងវិស័យនេះ។ បន្ទាប់មក
តំណាងពី GIZ ក៏បានចែករំលែកបទពិសោធន៍
ករណីនៅប្រទេសមិចស៊ិចកូក្នុងការកាត់បន្ថយ
ការបញ្ចេញ GHG ពីវិស័យដឹកជញ្ជូន តាមរយៈ
ការសាងសង់ផ្លរ ដោយញែកកន្លែងសម្រាប់
រថយន្តសាធារណៈ និងសម្រាប់រថយន្តផ្ទាល់ខ្លួន។
ការយកថ្លៃសេវាកម្មទាបពីរថយន្តសាធារណៈ
ក៏ជាការលើកទឹកចិត្តដល់ការប្រើប្រាស់សេវាកម្ម
នេះដែរ។

តួនាទីរបស់វិស័យឯកជនទាំងនៅក្នុងផ្នែក
ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ និងមធ្យោបាយដឹកជញ្ជូន
សាធារណៈមានភាពច្បាស់លាស់ និងកត្តាបរិស្ថាន
សមស្រប អាចរួមចំណែកឱ្យមានការចូលរួមពី
វិស័យឯកជនក្នុងការកាត់បន្ថយការបញ្ចេញ GHG
និងអាចសម្រេចបាននូវគោលបំណងដែលកំណត់
ក្នុង CCCSP។ សំណូមពរមួយចំនួនបានស្នើដល់
ម្ចាស់ជំនួយ ជាពិសេស JICA និង GIZ ឱ្យផ្តល់
មូលនិធិសម្រាប់អនុវត្តគម្រោងការពារព្រៃកោង
កាងនៅតំបន់ឆ្នេរសមុទ្រនៃប្រទេសកម្ពុជា។
តំណាងមកពី MoPWT ក៏បានផ្តល់បទពិសោធន៍
ពីភាពបរាជ័យ ក្នុងកិច្ចដំណើរការមធ្យោបាយ
ដឹកជញ្ជូនសាធារណៈ នៅក្នុងរាជធានីភ្នំពេញ
អាស្រ័យដោយប្រជាជនគ្មានទំលាប់ដើរថ្មើរជើង
ក្នុងចំងាយឆ្ងាយ។ សំណូមពរក្នុងវគ្គនេះគឺ គួរ
សាកល្បងរៀបចំមធ្យោបាយដឹកជញ្ជូនសាធារណៈ
ដោយគិតលើទិដ្ឋភាពបីដូចជា៖ មានតារាងពេល
វេលាច្បាស់លាស់ មានជាសុខភាពសម្រាប់អ្នក
ដំណើរ និងតម្លៃសេវាកម្មអាចទទួលយកបាន។

ការឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុក្នុងវិស័យសុខភាពអនាម័យ សន្តិសុខស្បៀង និងអាហារូបត្ថម្ភ

ការឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុក្នុងវិស័យសុខាភិបាល៖ ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ មានទំនាក់ទំនងជាមួយជំងឺដែលបណ្តាលមកពីភ្នាក់ងារចម្លង (ជំងឺគ្រុនចាញ់ និងជំងឺគ្រុនឈាម) ជំងឺឆ្លងតាមទឹក និងចំណីអាហារ (ជំងឺអាសន្នរោគ ជំងឺគ្រុនពោះវៀន និងរាគរូស) អសន្តិសុខស្បៀង និងកង្វះអនាម័យ (កង្វះអាហារូបត្ថម្ភ ក្រិន ស្គមស្គាំង) និងផលវិបាកលើផ្នែកសុខភាព ដែលណាលពីព្រឹត្តិការណ៍ធាតុអាកាសមិនប្រក្រតី។ ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុបានរៀបចំឡើងក្នុងគោលបំណងកាត់បន្ថយអត្រាជំងឺ អត្រាបាត់បង់ជីវិត របួស និងភាពងាយរងគ្រោះផ្នែកសុខភាព និងដោយសារវិសមរូបធាតុអាកាសធាតុ។ MoH ក៏បាននឹងកំពុងរៀបចំផែនការបន្សាំទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (CCAP) ដែលរួមមានយុទ្ធសាស្ត្រចម្បងៗចំនួនបី ក្នុងវិស័យសុខាភិបាលដើម្បីឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដូចជា យុទ្ធសាស្ត្រទី ១៖ ដើម្បីបង្កើនសមត្ថភាពធន់របស់ប្រជាពលរដ្ឋ ក្នុងការប្រយុទ្ធប្រឆាំងជំងឺបង្កដោយមេរោគ និងជំងឺឆ្លងតាមទឹកដោយសារតែការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ យុទ្ធសាស្ត្រទី ២៖ កាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់ពីធាតុអាកាស ដែលមិនប្រក្រតី និងគ្រោះមហន្តរាយតាមរយៈការត្រៀមលក្ខណៈជាមុន ចំពោះករណីអាសន្ន និងផែនការឆ្លើយតបឱ្យបានប្រសើរជាងមុន។ និងយុទ្ធសាស្ត្រ ទី ៣៖ បង្កើតចំណេះដឹងក្នុងចំណោមប្រជាពលរដ្ឋ និងបុគ្គលិកសុខាភិបាល ដើម្បីទប់ទល់នឹងផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ សកម្មភាពផ្សេងៗទៀតមានដូចជា កិច្ចសហការជាមួយភ្នាក់ងារផ្តល់ជំនួយ ដែលរួមមានដូចជា WHO និង KOICA។ MoH ស្វាគមន៍នូវគំនិតសហប្រតិបត្តិការជាមួយម្ចាស់ជំនួយ និងអ្នកពាក់ព័ន្ធនានា ដើម្បីអនុវត្ត CCAP។

គោលនយោបាយសន្តិសុខស្បៀង អាហារូបត្ថម្ភ និងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ៖ ប្រទេសកម្ពុជាងាយរងគ្រោះ ដោយសារការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដោយសារសមត្ថភាពបន្សាំ និងសេដ្ឋកិច្ចនៅទាប ហើយពឹងផ្អែកតែទៅលើវិស័យមួយចំនួន ដូចជាវិស័យកសិកម្ម សាយនៅប្រើប្រាស់បច្ចេកវិទ្យាហួសសម័យ។ ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុប៉ះពាល់ដល់សន្តិសុខស្បៀងនៅកម្ពុជា ដោយការថយចុះនូវផលិតកម្មស្បៀង ពាណិជ្ជកម្ម និងការស្តុកទុក។ ការថយចុះទាំងនេះ នឹងនាំឱ្យមានចំណូលថយចុះ និងភាពក្រីក្រកើនឡើង។ ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុក៏ប៉ះពាល់ដល់ស្ថានភាពសុខភាព ដូចជាគុណភាពទឹក អនាម័យផ្ទាល់ខ្លួន និងការថែទាំសុខភាព។

រដ្ឋាភិបាល បានបង្កើតយុទ្ធសាស្ត្រជាតិដើម្បីសន្តិសុខស្បៀង និងអាហារូបត្ថម្ភ (NSFSN) ដោយយកចិត្តទុកដាក់លើការបង្កើននូវភាពមានស្បៀង និងលទ្ធភាពរបស់គ្រួសារក្នុងការទទួលបានស្បៀងប្រកបដោយចីរភាព កែលម្អអាហារូបត្ថម្ភរបស់មាតា និងកុមារ កាត់បន្ថយភាពងាយរងគ្រោះនៃគ្រួសារពីអសន្តិសុខស្បៀង និងការពារពួកគាត់ពីហានិភ័យនានា។ NSFSN មានកម្មវិធីអាទិភាពចំនួនពីរគឺ៖ ពង្រីកកម្មវិធីសំណាញ់សុវត្ថិភាពសង្គម និងសន្តិសុខស្បៀង និងកែលម្អការត្រៀមបង្ការ សម្រាប់គ្រោះមហន្តរាយ ការកាត់បន្ថយគ្រោះភ័យ និងពង្រឹងសមត្ថភាពបន្សាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

NSFSN គឺជាផែនការយុទ្ធសាស្ត្រសំខាន់របស់កម្ពុជាក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហាអសន្តិសុខស្បៀង ដែលបណ្តាលមកពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ ដូចនេះ រាជរដ្ឋាភិបាលបានសន្យានឹងអនុវត្ត NSFSN ចំពោះការប្រឈមពេលអនាគត

ដែលបណ្តាលមកពី ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដើម្បីធានានូវសន្តិសុខស្បៀង និងសហការណ៍យ៉ាងជិតស្និទ្ធជាមួយម្ចាស់ជំនួយ ដើម្បីធានាភាពជោគជ័យរបស់កម្ពុជា។

លោកស្រី **ជា អេលីយ៉ាន** តំណាងមកពីសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទភ្នំពេញ (RUPP) បានចែករំលែកសកម្មភាពដែលបាន និងកំពុងអនុវត្តនៅស្តាប័នរបស់ខ្លួន ហើយដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ជាពិសេសផ្តោតលើការផ្គត់ផ្គង់ទឹក និងអនាម័យ។ គោលបំណងរួមរបស់គម្រោង គឺកសាងសមត្ថភាពក្នុងការបន្សាំនឹងប្រែប្រួលអាកាសធាតុក្នុងវិស័យទឹកស្អាត និងសុខភាព។ គម្រោងរំពឹងទុកថា សិក្ខាកាមនឹងអាចបញ្ចូលការប្រែប្រួលអាកាសធាតុទៅក្នុងការធ្វើផែនការក្នុងការផ្គត់ផ្គង់ទឹក និងអនាម័យ។ លោកស្រីបានបញ្ជាក់ថា ការបញ្ចូលការប្រែប្រួលអាកាសធាតុក្នុងការសិក្សាពីសុខភាព គឺជាកិច្ចការដ៏សំខាន់មួយដែល MoH កំពុងធ្វើ ហើយលោកស្រីសូមគាំទ្រចំពោះសកម្មភាពនេះ។

លោកបណ្ឌិត **Lean Russell** បានបង្ហាញយ៉ាងច្បាស់ថា កម្ពុជាគួរយកចិត្តទុកដាក់បន្ថែមទៀតលើវិស័យកសិកម្ម និងបរិស្ថាន។ ការអភិវឌ្ឍកសិកម្ម គឺជាវិស័យដែលរងផលប៉ះពាល់ពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុខ្លាំងជាងគេ។ ត្រូវមានការបណ្តាក់ទុនលើការស្រាវជ្រាវ និងការអប់រំ និងយល់ពីបញ្ហាមួយចំនួនដូចជា លក្ខណៈដី ផលប៉ះពាល់នៃកំណើនកម្ពស់ទឹកសមុទ្រទៅលើជលវិទ្យា ដើម្បីត្រៀមខ្លួនចំពោះការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ ការបណ្តាក់ទុន គួរតែគិតលើវគ្គបណ្តុះបណ្តាល ការកសាងសមត្ថភាព និងធានាថាក្រុមងាយរងគ្រោះត្រូវបានបញ្ចូល។ ដើម្បីធានាថាក្រុមងាយរងគ្រោះត្រូវបានរាប់បញ្ចូល កម្ពុជាត្រូវតែបញ្ចូលក្រុមទាំងអស់នោះ ទៅក្នុងដំណើរការរៀបចំគោលនយោបាយ និងការធ្វើផែនការ និងធានាថា ពួកគេបានដឹងពីការរីកចម្រើននៃដំណើរការអនុវត្ត។

លោក **ហោង សុខ** បានលើកឡើងថា ដើម្បីពង្រឹងបន្សាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ត្រូវគិតពីសរសរស្តម្ភបី៖ [១]ការដោះស្រាយគ្រោះថ្នាក់ ឬមហន្តរាយនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុដោយការសហការគ្នា ដើម្បីស្វែងរកដំណោះស្រាយរួមមួយ [២] ពង្រឹងសមត្ថភាពបន្សាំទាំងកម្រិតសហគមន៍ និងស្តាប័នក្រសួង [៣] បន្សាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុដោយការដោះស្រាយបញ្ហាភាពក្រីក្រ។

លោក **Steven Iddings** ក៏បានបង្ហាញពីសកម្មភាពនានារបស់ WHO ក្រោមការគាំទ្រពី KOICA ដើម្បីឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុទាក់ទងនឹងជំងឺឆ្លងតាមទឹក។ ត្រូវបន្តការយកចិត្តទុកដាក់លើវិស័យនេះ អាស្រ័យដោយវាជាវិស័យមួយថ្មីសម្រាប់កម្ពុជា។ WHO គិតថានឹងវាយតម្លៃហានិភ័យ ពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងសិក្សាបន្ថែមពីជំងឺទាក់ទងនឹងទឹក និងទំនាក់ទំនងនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ គម្រោងនេះមានរយៈពេលតែមួយឆ្នាំ ដូចនេះវាត្រូវការការគាំទ្របន្ថែមទៀត។ លើសពីនេះទៅទៀត ការស្រាវជ្រាវតម្រូវឱ្យមានកិច្ចសហការជាមួយវិស័យផ្សេងៗ ជាពិសេសវិស័យកសិកម្ម និងបរិស្ថាន។

សិក្ខាកាមម្នាក់ បានលើកឡើងពីសក្តានុពលនៃផលប៉ះពាល់សុខភាព ពីការគ្រប់គ្រងសំណល់មិនបានត្រឹមត្រូវ និងសំណូមពរឱ្យ MoH គួរតែសហការណ៍ជាមួយ MoE ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហានេះ។ លោកវេជ្ជបណ្ឌិត ហ៊ូ បានបន្ថែមថា MoH នឹងធ្វើកិច្ចការនៅក្នុងផែនការសកម្មភាព និងសកម្មភាពអាទិភាពនានាដែលមានស្រាប់។ ចំពោះទិន្នន័យសុខភាព លោកវេជ្ជ

បណ្ឌិតបានបញ្ជាក់ថា យើងមានទិន្នន័យគ្រប ដណ្តប់ប្រហែលជា ៧០% ទូទាំងប្រទេស។

ការឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុក្នុងវិស័យ ព្រៃឈើ ជលផល និងស្ថានប្រព័ន្ធ

វិស័យព្រៃឈើ ជលផល និងស្ថានប្រព័ន្ធ គឺជាអាទិភាពចម្បងរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលក្នុងការ បំពេញបេសកកម្មទាំងនៅថ្នាក់ជាតិ និងអន្តរជាតិ។ សព្វថ្ងៃនេះប្រជាជនកម្ពុជាកំពុងតែពឹងផ្អែកស្ទើរ ទាំងស្រុងលើធនធានធម្មជាតិ ដែលកំពុងថយ ចុះ និងស្ថានប្រព័ន្ធសម្រាប់ចិញ្ចឹមជីវិតរបស់ពួក គេ។ ជាមួយគ្នានេះដែរ ការប្រែប្រួលអាកាស ធាតុកំពុងតែធ្វើឱ្យធនធានធម្មជាតិទាំងអស់នោះ ថយចុះកាន់តែខ្លាំង ដែលជាមូលហេតុធ្វើឱ្យ ប្រជាជនមូលដ្ឋានជួបប្រទះនឹងហានិភ័យក្នុង ការចិញ្ចឹមជីវិតកាន់តែធ្ងន់ធ្ងរ។

វិស័យព្រៃឈើ៖ ប្រទេសកម្ពុជាមានឆន្ទៈ នយោបាយយ៉ាងមុតមាំ ក្នុងការកាត់បន្ថយការ បញ្ចេញ GHG តាមរយៈការគ្រប់គ្រង និងអភិវឌ្ឍន៍ ធនធានព្រៃឈើឱ្យមានចីរភាព នេះបើតាមការ លើកឡើងរបស់ លោក **ឃុន វឌ្ឍនា** អនុប្រធាន ទទួលបន្ទុករួមការិយាល័យឥណទានកាបូនព្រៃ ឈើ នៃរដ្ឋបាលព្រៃឈើ។ លោកក៏បានបន្ថែម ទៀតថា MAFF បានបង្កើតយុទ្ធសាស្ត្រឆ្លើយតប នឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុក្នុងវិស័យព្រៃឈើ ឆ្នាំ (២០១៤-២០១៨) ដើម្បីជំរុញការចូលរួមក្នុង ការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើ និងការពិភាក្សាដោយស្មើ ភាព ដើម្បីទទួលបានផលប្រយោជន៍ពីការលក់ កាបូន ការដាំដើមឈើ និងស្តារព្រៃឈើឡើង វិញ ការកសាងសមត្ថភាពក្នុងជំនាញ REDD+ ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងកាបូនព្រៃឈើ ការយល់ដឹងពី គោលនយោបាយព្រៃឈើ និងបទបញ្ជានានាពី REDD+ ទៅអ្នកពាក់ព័ន្ធ និងការកំណត់សកម្ម ភាពអាទិភាព សម្រាប់កិច្ចការបន្សាំនឹងការប្រែ ប្រួលអាកាសធាតុ។ យុទ្ធសាស្ត្រទាំងនេះសម ស្របនឹងយន្តការ REDD+ ជាសកល និងលិខិ តូបករណ៍ផ្សេងទៀតរបស់ UNFCCC COP១៣ (២០០៧) COP១៥ (២០០៩) និង COP១៦ (២០១០)។ ក្នុងន័យនេះ បណ្តាប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍ តម្រូវឱ្យផ្តល់ថវិកាគាំទ្រដល់ប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ នានា តាមរយៈយន្តការទ្វេភាគី និងពហុភាគី និងការអនុវត្ត REDD+។ លោកស្រី Sarah Sitts ប្រធានប្រចាំប្រទេសនៃអង្គការ PACT កម្ពុជា និង លោក Peter Iversen អ្នកឯកទេសផ្នែកបច្ចេកទេសនៃ UN-REDD របស់រដ្ឋបាលព្រៃឈើបានសំដែងការគាំ ទ្រថា យុទ្ធសាស្ត្រ REDD+ ជាយុទ្ធសាស្ត្រដ៏មាន ប្រសិទ្ធភាព សម្រាប់សហគមន៍ក្នុងការបន្សាំនឹង ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ យុទ្ធសាស្ត្រនេះ ក៏ មានឥទ្ធិពលដែរក្នុងការកាត់បន្ថយការប្រែប្រួល អាកាសធាតុ។

វិស័យជលផល៖ ធនធានត្រីទឹកសាប និងទឹកប្រៃកំពុងតែរងការគំរាមកំហែង ទៅនឹង ការថយចុះគួរឱ្យបារម្ភ។ ហើយការថយចុះនេះ បានគំរាមកំហែងដល់ការចិញ្ចឹមជីវិត ដែលពឹង អាស្រ័យលើធនធានជលផល (ប្រាក់ចំណូល សន្តិសុខស្បៀង និងអាហារូបត្ថម្ភ)។ ប្រសិនបើ សីតុណ្ហភាពកើនឡើងពី (+0.៣ ដល់ +0.៦℃) ក្នុង ឆ្នាំ២០២៥ វានឹងប៉ះពាល់ដល់អាងស្តុក និងហេដ្ឋា រចនាសម្ព័ន្ធទឹក។ ម៉្យាងវិញវានឹងជះឥទ្ធិពលដល់ ធនធានជីវៈចម្រុះ និងជលផល។ ព្រឹត្តិការណ៍ អាកាសធាតុធ្ងន់ធ្ងរ ដូចជា ខ្យល់ព្យុះ រលកកម្តៅ ទឹកជំនន់ គ្រោះរាំងស្ងួត និងកំណើនកម្ពស់ទឹក សមុទ្រ គឺជាមូលហេតុដែលប៉ះពាល់ដល់ការ ចិញ្ចឹមជីវិតរបស់ប្រជាជន និងសេដ្ឋកិច្ចជាតិទាំង មូល។ ដើម្បីឆ្លើយតបនឹងបញ្ហាទាំងអស់នេះ យុទ្ធសាស្ត្រឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាស ធាតុនៅក្នុងវិស័យជលផលត្រូវបានបង្កើតឡើង ជាមួយនឹងវិធានការណ៍ដូចជា៖ លើកកម្ពស់ភាព ធន់នឹងអាកាសធាតុរបស់ជលវប្បកម្ម លើក

កម្ពស់ការយល់ដឹងពីឥទ្ធិពល និងផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុមកលើវិស័យជលផល ធានាសុវត្ថិភាពផលិតផលត្រី និងធនធានជលផលការបង្កើតភូមិមួយ ផលិតមួយក្នុងវិស័យជលផល ការសិក្សាស្រាវជ្រាវ បង្កើត និងផ្សព្វផ្សាយបច្ចេកទេសថ្មីៗនៃការចិញ្ចឹម និងការកែច្នៃត្រីពង្រឹង និងបង្កើនសមត្ថភាពទីភ្នាក់ងារទទួលខុសត្រូវ និងអ្នកពាក់ព័ន្ធនានា ពង្រឹងការគ្រប់គ្រង និងថែរក្សាព្រៃលិចទឹក និងព្រៃកោងកាង ពង្រឹងការអនុវត្តគោលនយោបាយ ច្បាប់ និងបទបញ្ញត្តិស្តីពីជលផល លើកកម្ពស់កិច្ចការពារបរិស្ថាន និងស្ថានប្រព័ន្ធ និងលើកកម្ពស់ការបន្សាំ និងការកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុក្នុងវិស័យជលផល។ សកម្មភាពគន្លឹះចំនួន ៣ ដែលរដ្ឋបាលជលផលនឹងអនុវត្តនៅពេលខាងមុខដ៏ខ្លីនេះគឺ៖ ការកសាងសមត្ថភាពមន្ត្រីរដ្ឋបាលជលផលនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ ពង្រីកសកម្មភាពបន្សាំ តាមរយៈការអនុវត្តគម្រោងសាកល្បង និងធ្វើការវាយតម្លៃពីផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងភាពងាយរងគ្រោះក្នុងវិស័យជលផល និងវារីវប្បកម្ម។

បន្សាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុដោយផ្អែកលើស្ថានប្រព័ន្ធ (EBA) ត្រូវបានគេចាត់ទុកជាវិធីសាស្ត្រ ដែលអាចកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់ពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ តាមរយៈការលើកកម្ពស់លក្ខខណ្ឌសេដ្ឋកិច្ចសង្គម និងការកាត់បន្ថយហានិភ័យពីគ្រោះធម្មជាតិ។ ទ្រឹស្តី EBA ត្រូវបានគេបង្កើតជាយូរណាស់មកហើយ ប៉ុន្តែថ្មីៗនេះ UNEP បានបង្កើតនូវយុទ្ធសាស្ត្ររយៈពេលវែងមួយ ដើម្បីធ្វើឱ្យយុទ្ធសាស្ត្រនេះកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាព ដើម្បីបន្សាំ និងកាត់បន្ថយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ យុទ្ធសាស្ត្រ EBA នេះមានសារៈសំខាន់ ប៉ុន្តែវានៅមានលក្ខណៈស្មុគស្មាញនៅឡើយ។ ដូចនេះ យើងត្រូវគិតតែពីរបៀបដោះស្រាយការងារដ៏ស្មុគស្មាញ ចំពោះស្ថានប្រព័ន្ធច្បាស់លាស់ ដែលរួមមាន ដូចជាតំបន់ភ្នំ តំបន់ឆ្នេរ តំបន់ស្មូត និងតំបន់ពាក់កណ្តាលស្មូត និងតំបន់អាងទន្លេ។ EBA ផ្តល់លទ្ធផលវិជ្ជមានដល់ DRR /ការគ្រប់គ្រងគ្រោះមហន្តរាយ (DRM) ការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិ (NRM) និងការចិញ្ចឹមជីវិត ហើយវាគឺជាការប្រឈមរបស់អ្នកធ្វើការសម្រេចចិត្តពីព្រោះសារមួយចំនួនលម្អៀង និងធ្វើឱ្យយល់ច្រឡំ។ ទិន្នន័យវាយតម្លៃដែលទាក់ទងនឹងផលចំណេញ និងថ្លៃដើមរបស់ស្ថានប្រព័ន្ធមិនទាន់ជាក់លាក់នៅឡើយ។ ទោះបីជាមានការលំបាកយ៉ាងណាក៏ដោយក៏ប្រទេសកម្ពុជា កំពុងអនុវត្តគម្រោងដោយប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្រ EBA នេះដែរ តួយ៉ាងដូចជាការអនុវត្តគម្រោងនៅដែនជម្រកសត្វព្រៃបឹងពែរ តំបន់ការពារសត្វព្រៃភ្នំព្រេច និងឧទ្យានជាតិភ្នំគូលេន។ គម្រោងនេះមានឈ្មោះថា "ពង្រឹងភាពធន់នឹងអាកាសធាតុ នៃសហគមន៍ជនបទដែលរស់នៅក្នុងតំបន់ការពារធម្មជាតិនៅកម្ពុជា" ដែលគម្រោងនេះ បានអនុវត្តក្នុងរយៈពេល៥ឆ្នាំ (២០១៣ ដល់២០១៧) ជាមួយនឹងកញ្ចប់ថវិកាចំនួន ៤.៩៥៤.២៧៣ ដុល្លារអាមេរិក។ គម្រោងនេះរួមមានបីផ្នែកសំខាន់ៗគឺ៖ ពិធីសារសម្រាប់អន្តរាគមន៍កសិ-អេកូឡូស៊ី អន្តរាគមន៍បន្សាំជាក់លាក់ខាងអេកូ-កសិកម្ម និងសមត្ថភាពស្ថាប័នបង្កើនការយល់ដឹង និងការពង្រីក។

លោក Micah Ingalls នាយកស្តីទីប្រចាំប្រទេសនៃអង្គការ WWF បានយល់ស្របថាតួនាទីរបស់ស្ថានប្រព័ន្ធទៅលើការបន្សាំ និងការកាត់បន្ថយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ពិតជាមានសារៈសំខាន់ខ្លាំងណាស់។ វិធីសាស្ត្រនេះ គួរត្រូវបានអនុវត្ត និងពង្រឹងនៅថ្នាក់មូលដ្ឋាន ពីព្រោះប្រជាសហគមន៍ មានទំនាក់ទំនងយ៉ាងជិតស្និទ្ធជាមួយស្ថានប្រព័ន្ធ។ បន្ថែមពីនេះទៅទៀត គម្រោងដែលទាក់ទងនឹងតួនាទីស្ថានប្រព័ន្ធ គួរត្រូវបានពង្រីកឱ្យកាន់តែធំ គ្របដណ្តប់ស្ថានប្រព័ន្ធទាំង

មូល។ លោកបណ្ឌិត Kien Tran Mai មន្ត្រីកម្មវិធី CCAI/MRC បានបន្ថែមថា ការវាយតម្លៃដ៏សមស្របមួយ គួរត្រូវបានអនុវត្តឱ្យបានត្រឹមត្រូវ និងប្រយ័ត្នប្រយែង ជាពិសេសទាក់ទងនឹងការសិក្សាពីសុវត្ថិភាពស្បៀង សេវាកម្មស្ថានប្រព័ន្ធទឹកជំនន់ និងគ្រោះរាំងស្ងួតជាដើម។

ការកាត់បន្ថយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅក្នុងវិស័យឧស្សាហកម្ម និងថាមពល

ការអភិវឌ្ឍឧស្សាហកម្ម និងថាមពល មានតួនាទីសំខាន់ ក្នុងការផ្តល់អត្ថប្រយោជន៍ដល់សង្គម សេដ្ឋកិច្ច និងបរិស្ថាននៅកម្ពុជា។ កន្លងមកវិស័យឧស្សាហកម្ម បានបង្កផលប៉ះពាល់ដល់បរិស្ថានយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរ តួយ៉ាងដូចជា ការបញ្ចេញសំណល់គីមីចូលប្រភពទឹកនានា និងការបញ្ចេញឧស្ម័នពុលទៅក្នុងបរិយាកាស ដែលបណ្តាលឱ្យមានការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ MIME បានរៀបចំគោលនយោបាយជាតិ ស្តីពីប្រសិទ្ធភាពថាមពល ដោយផ្តោតលើវិស័យអាទិភាពចំនួន ៥ ដូចជា ប្រសិទ្ធភាពថាមពលក្នុងឧស្សាហកម្ម ប្រសិទ្ធភាពថាមពលនៃផលិតផលសម្រាប់អ្នកប្រើប្រាស់ផ្ទាល់ ប្រសិទ្ធភាពថាមពលក្នុងអគារ ប្រសិទ្ធភាពថាមពលនៃអគ្គិសនីកម្មជនបទ និងការចែកចាយការប្រើប្រាស់ធនធានជីវៈម៉ាសដោយប្រសិទ្ធភាព សម្រាប់តាមផ្ទះ និងឧស្សាហកម្ម។

ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុក្នុងវិស័យឧស្សាហកម្ម និងថាមពល៖ ដើម្បីឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ MIME បានរៀបចំ CCCSP សម្រាប់វិស័យឧស្សាហកម្ម និងថាមពលជាមួយនឹងផែនទីបង្ហាញផ្លូវ ដើម្បីជួយដល់វិស័យឯកជនឱ្យធ្វើផែនការក្នុងការអនុវត្ត និងដោះស្រាយបញ្ហាដែលបណ្តាលមកពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ បេសកកម្មរបស់ CCCSP គឺដើម្បីបង្កើតយុទ្ធសាស្ត្រភាពធន់សម្រាប់រយៈពេលខ្លី មធ្យម និងវែងក្នុងបរិបទនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដើម្បីទទួលបានសមិទ្ធផល និងភាពជោគជ័យ រយៈពេលវែង។ MIME ក៏មានផែនការសកម្មភាពផ្ទាល់ខ្លួន ដូចជាគម្រោងបន្ទេរបច្ចេកវិទ្យា ដែលមិនប៉ះពាល់ដល់បរិស្ថានក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ក្នុងតំបន់អាងទន្លេមេគង្គ (TEST) និងប្រសិទ្ធភាពថាមពលនៅក្នុងវិស័យឧស្សាហកម្ម និងពានរង្វាន់បៃតង។ ផែនការនេះ មានគោលបំណងដើម្បីធានាថា វិស័យឧស្សាហកម្មអាចកាត់បន្ថយដល់កម្រិតអប្បបរមានូវផលប៉ះពាល់បរិស្ថាន។ MIME នឹងលើកកម្ពស់ដល់ការបង្កើតគោលនយោបាយក្នុងវិស័យថាមពល ដោយលើកទឹកចិត្តការប្រើប្រាស់ថាមពលជីវៈម៉ាស ថាមពលពន្លឺព្រះអាទិត្យ និងថាមពលខ្យល់ ជាជម្រើសក្នុងកិច្ចការពារបរិស្ថាន។

CCSP សម្រាប់ផលិតកម្មថាមពល៖ MIME កំពុងផ្សព្វផ្សាយការអភិវឌ្ឍថាមពលកកើតឡើងវិញ ក៏ដូចជាប្រសិទ្ធភាពថាមពល។ MIME បានរៀបចំផែនការមេស្តីពីអគ្គិសនីកម្មជនបទ ដោយមានកិច្ចអន្តរាគមន៍បីកម្រិតផ្សេងៗគ្នាដូចជា (១)បណ្តាញអគ្គិសនីថ្នាក់ជាតិ (២)បណ្តាញចែកចាយខ្នាតតូច និង (៣)ការបំភ្លឺដោយអាគុយ។ ផែនការមេក៏បានលើកកម្ពស់ដល់ការប្រើប្រាស់ថាមពលកកើតឡើងវិញផងដែរ។ ការអនុវត្តដោយជោគជ័យនូវវិស័យអាទិភាពទាំងអស់ ត្រូវការកិច្ចសហការជាមួយអ្នកពាក់ព័ន្ធនានា និងការគាំទ្រទាំងបច្ចេកទេស និងហិរញ្ញវត្ថុ។

លោក Chuong Foeng Hinh បានប្រាប់ថាក្រុមហ៊ុន K-Cement ដុតធ្យូងថ្មប្រមាណ ១៥០.០០០ តោនក្នុងមួយឆ្នាំ។ ដើម្បីផលិតថាមពល ហើយដោយបញ្ចេញ GHG ប្រមាណ ៧០០-៨០០គីឡូក្រាម CO_2 ក្នុង១តោនស៊ីម៉ង់ត៍

ដែលផលិតបាន។ សព្វថ្ងៃនេះថាមពលចំនួន ១០ % នៃចំនួនថាមពលសរុប សម្រាប់រោងចក្រ បានមកពីអង្កាម។ ក្រុមហ៊ុនកំពុងស្វែងរកវិធីផលិតស៊ីម៉ងត៍បៃតង (Eco-Cement) និងប្រើប្រាស់បច្ចេកវិទ្យាថ្មី ដើម្បីកាត់បន្ថយការបញ្ចេញ GHG។ កន្លងមកក្រុមហ៊ុនបានការទទួលស្គាល់ជាអន្តរជាតិតាមរយៈ (ISO ៩០០១:២០០៨) និង ISO ១៤០០១។

លោក Jeff Ospital បានបង្ហាញថា អង្គការរបស់លោកធ្វើកិច្ចការជាចម្បងលើការផ្តល់ជំនួយដល់ NGOs ឬសហគ្រាសនានា។ អង្គការរបស់លោកក៏បានបង្កើតគោលនយោបាយ និងសកម្មភាពឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុផងដែរ។ លោកក៏បានរៀបរាប់បន្ថែមពីបទពិសោធន៍ជាក់ស្តែងរបស់លោកក្នុងប្រទេស Kenya ជាមួយគម្រោងដែលផ្តល់មូលនិធិដោយ Nexus ចំនួន ៤០០.០០០អឺរ៉ូ ដើម្បីកែច្នៃឡើងវិញនូវសំណល់ដែលដុតឆេះក្នុងផលិតកម្មស៊ីម៉ងត៍។

លោក Carlo Figa បានយល់ស្របថា វិស័យឯកជនដើរតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ ក្នុងការឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ អាស្រ័យដោយវិស័យនេះ គឺជាប្រភពនៃការបញ្ចេញផ្សែង និងសំណល់។ លោកបានចែករំលែកបទពិសោធន៍របស់លោក ក្នុងការផលិតធ្យូងអនា-ម័យពីសំណល់កែច្នៃឡើងវិញ នេះជាផ្នែកមួយនៃជម្រើសប្រសិទ្ធភាពថាមពល។ លោកបានបន្ថែមទៀតថា ជំនួញបៃតងត្រូវការដើមទុនខ្ពស់ អាស្រ័យដោយ វាត្រូវការបច្ចេកវិទ្យាប្រព្រឹត្តកម្ម ដើម្បីធានាថាគ្មាន ឬមានផលប៉ះពាល់តិចតួចដល់បរិស្ថាន។ EU បានបង្កើតគោលនយោបាយ ដើម្បីលើកទឹកចិត្តដល់ជំនួញបៃតង ដោយការផ្តល់ឧបត្ថម្ភធន ឬការលើកលែងពន្ធ ក៏ដូចជាការលើកកម្ពស់ការយល់ដឹងជាសាធារណៈ។

លោក **តូច សុវណ្ណា** បានផ្តល់ព័ត៌មានថា រាជរដ្ឋាភិបាល បានកាត់បន្ថយពន្ធនាំចូលបន្ទះពន្លឺព្រះអាទិត្យពី ៥៨ % មកត្រឹមតែ ៧ % ប៉ុណ្ណោះ។ ក្រសួងនឹងបន្តការពិភាក្សាជាមួយ MEF ដើម្បីសិក្សាពីលទ្ធភាពក្នុងការកាត់បន្ថយពន្ធនាំចូលឱ្យដល់កម្រិតសូន្យតែម្តង។ ក្រុមហ៊ុន K-cement មានរោងចក្រប្រព្រឹត្តកម្មផ្ទាល់ខ្លួន ហើយក្រុមហ៊ុន Chevron បានសុំជំនួយសម្រាប់ប្រព្រឹត្តកម្មសំណល់របស់ខ្លួនពេលខាងមុខ។

ការឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ និងការគ្រប់គ្រងគ្រោះមហន្តរាយ

អភិបាលកិច្ចនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ និងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ៖ លេខាធិការដ្ឋាន គ.ជ.អ.ប. បានអនុវត្តគម្រោងសាកល្បង នៅថ្នាក់ក្រោមជាតិក្នុងតំបន់គោលដៅមួយចំនួននៅខេត្តតាកែវ និងខេត្តបាត់ដំបង ក្រោយពីបានចងក្រងនូវផែនការយុទ្ធសាស្ត្រដំណាក់កាលទីមួយ។ គម្រោងនេះ បានអនុវត្តក្នុងគោលបំណងចំនួន ៤ ដូចជា៖ ការកសាងសមត្ថភាព និងចំណេះដឹងដល់រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ ស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ពង្រឹងសមត្ថភាព និងតួនាទីរបស់រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិក្នុងការអនុវត្តសកម្មភាពបន្សាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ កសាងសមត្ថភាពរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ ក្នុងការរៀបចំកសាងផែនការអភិវឌ្ឍន៍ និងកម្មវិធីវិនិយោគបន្សាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងបញ្ចូលបញ្ហាការប្រែប្រួលអាកាសធាតុទៅក្នុងផែនការអភិវឌ្ឍន៍ និងប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុរបស់រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ។ ក្នុងការអនុវត្តគម្រោងនេះ ក៏នៅមានបញ្ហាប្រឈមជាច្រើន ដូចជា ការយល់ដឹងពីបន្សាំ និងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុរបស់អាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន និងប្រជាពលរដ្ឋនៅមានកម្រិតទាបខ្លាំង និងគំនិតរបស់ពួកគាត់លំបាកផ្លាស់ប្តូរព្រោះគម្រោងមានរយៈពេលខ្លីពេក លំហូរថវិកាយឺតយ៉ាវពីគណនីថ្នាក់ជាតិ ទៅរដ្ឋបាលក្រោមជាតិ មូលនិធិរបស់គម្រោងតិច តែសំណើគម្រោងពីឃុំមានច្រើន

កង្វះខាតឯកសារបណ្តុះបណ្តាលពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ ទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយ លេខាធិការដ្ឋាន គ.ជ.អ.ប. បានព្យាយាមដោះស្រាយបញ្ហាប្រឈមដូចជា ពង្រីកសកម្មភាពផ្សព្វផ្សាយ ស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិដោយប្រើប្រាស់ CCSP ជាគោលការណ៍ណែនាំ។ លេខាធិការដ្ឋាន គ.ជ.អ.ប. ក៏បានរៀបចំលេខកូដចំណាយសម្រាប់សកម្មភាពបន្សាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុផងដែរ។

ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ក្នុងវិស័យគ្រប់គ្រងគ្រោះមហន្តរាយ៖ ប្រជាជនងាយរងគ្រោះដោយសារការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ប្រហែលជា ៩0% កំពុងរស់នៅតាមជនបទ។ គ្រោះមហន្តរាយធម្មជាតិផ្សេងៗដែលបានកើតឡើង បានធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ធ្ងន់ធ្ងរដល់សេដ្ឋកិច្ចជាតិ និងបាត់បង់អាយុជីវិតរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ។ លើសពីនេះទៅទៀត សមិទ្ធផលនៃកម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍ត្រូវរងការខូចខាត ឬបំផ្លិចបំផ្លាញ ដែលបញ្ហាទាំងអស់នេះបានក្លាយជាបន្ទុកដ៏ធ្ងន់ធ្ងរដល់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា។ ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាទាំងនេះ គ.ជ.អ.ប. បានរៀបចំ CCSP សម្រាប់វិស័យគ្រប់គ្រងគ្រោះមហន្តរាយ ដែលមានយុទ្ធសាស្ត្រចំនួន៤ ដូចជា៖ ភ្ជាប់ទំនាក់ទំនងរវាងបន្សាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និង DRR បង្កើនការទទួលបានព័ត៌មានពីប្រព័ន្ធផ្តល់ដំណឹងជាមុន ប្រើប្រាស់ចំណេះដឹងដើម្បីកសាងសមត្ថភាពធន់នឹងគ្រោះមហន្តរាយ និងបន្សាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅគ្រប់ជាន់ថ្នាក់ និងការអភិវឌ្ឍដោយគិតពីហានិភ័យ។ លើសពីនេះទៅទៀត គ.ជ.អ.ប. ក៏បង្កើតសកម្មភាពផ្សេងៗក្នុងកិច្ចការងារ DRR ដើម្បីឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុផងដែរ។ សកម្មភាពទាំងអស់នោះ រួមមាន ការតាក់តែងច្បាប់ និងគោលនយោបាយ ការពង្រឹងសមត្ថភាពស្ថាប័នសម្រាប់ DRM ការកសាងសមត្ថភាពដើម្បីត្រៀមខ្លួនឆ្លើយតបនឹងគ្រោះមហន្តរាយ បង្កើនការទទួលបានព័ត៌មានពីប្រព័ន្ធ ផ្តល់ព័ត៌មានជាមុន ពង្រឹងការគ្រប់គ្រងហានិភ័យគ្រោះមហន្តរាយនៅកម្រិតមូលដ្ឋាន បង្កើនការយល់ដឹងជាសាធារណៈអំពី DRR និងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ធានានូវដំណើរការទាំងបែបវិទ្យាសាស្ត្រ និងបច្ចេកទេសសម្រាប់ DRM និងធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវការចិញ្ចឹមជីវិតរបស់សហគមន៍ដែលងាយរងគ្រោះ។ ជារួម យុទ្ធសាស្ត្របន្សាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ ត្រូវតែស្ថិតក្នុងក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយវិមជ្ឈការ និងវិសហមជ្ឈការ។ យុទ្ធសាស្ត្រនេះគួរយកចិត្តដាក់បន្ថែមលើការងារកសិកម្ម និងធនធានទឹកនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ ព្រោះប្រជាជនភាគច្រើនដែលរស់នៅជនបទ កំពុងពឹងផ្អែកទាំងស្រុងលើវិស័យកសិកម្ម។

វាគ្មិន ព្រមទាំងអ្នកចូលរួមទាំងអស់បានសំដែងនូវការគាំទ្រយុទ្ធសាស្ត្រឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ នៅថ្នាក់ក្រោមជាតិនេះ។ តួយ៉ាង លោក **ហុក គឹមធួន** បានបន្ថែមថា ការអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្របន្សាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ ធ្វើឡើងក្នុងក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយវិមជ្ឈការ និងវិសហមជ្ឈការ។ ម៉្យាងទៀត ការអនុវត្តផែនការយុទ្ធសាស្ត្រនេះគួរផ្តោតសំខាន់លើការងារកសិកម្ម និងធនធានទឹកនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ ព្រោះប្រជាជនដែលរស់នៅតាមជនបទ កំពុងតែពឹងផ្អែកលើវិស័យទាំងពីរនេះយ៉ាងខ្លាំងសម្រាប់ការចិញ្ចឹមជីវិត។ ការពង្រឹងសមត្ថភាព និងបង្កើនការយល់ដឹងពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ គឺជាតម្រូវការដ៏ចាំបាច់ផងដែរសម្រាប់ស្ត្រីតាមរយៈ MoWA។ គ្រប់ស្ថាប័នរាជរដ្ឋាភិបាល វិស័យឯកជន និងអ្នកពាក់ព័ន្ធផ្សេងៗ និងម្ចាស់ជំនួយ គួរតែសម្របសម្រួលជាមួយគ្នា ចាប់ពីតំបន់គោលដៅរបស់គម្រោង និងផែនការសកម្មភាពរបស់ពួកគេ ដើម្បីជៀសវាងការបំពេញការងារ និងការចំណាយត្រួតលើគ្នានៅ

កន្លែងតែមួយដែលនាំឱ្យមានការខ្ជះខ្ជាយថវិកា។ ជាការរួមចំណែកនេះ លោកស្រី Sanna Salmela Eckstein បានយល់ស្របនឹងផែនការយុទ្ធសាស្ត្ររបស់រដ្ឋាភិបាល ដែលផ្តោតសំខាន់ទៅលើថ្នាក់ក្រោមជាតិ។ លោកស្រីបានសម្តែងនូវការគាំទ្រយ៉ាងខ្លាំង ចំពោះការត្រៀមខ្លួនរបស់កម្ពុជាក្នុង COP១៩ ផងដែរ។ លោក **គឹម រតនា** ក៏បានបន្តែមថា ការកសាងសមត្ថភាពកសិកររយៈពេលវែងក្នុងការរៀបចំផែនការវិនិយោគកសិកម្ម អាចជួយកសិករឱ្យកាត់បន្ថយហានិភ័យផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ យើងត្រូវការគោលនយោបាយដ៏ជាក់លាក់ ដើម្បីលើកទឹកចិត្តដល់ការចូលរួមពីយុវវ័យ និងជនពិការក្នុងការគ្រប់គ្រងគ្រោះមហន្តរាយពីអាកាសធាតុ។ ម៉្យាងវិញទៀត បន្សុំត្រូវការកិច្ចសហការរវាងគម្រោងនានា និងប្រទេស នេះបើតាមការលើកឡើងពីលោក Julian Abrams។ លោកក៏បានបន្តែមទៀតថា យុទ្ធសាស្ត្រធន់នឹងអាកាសធាតុត្រូវសម្របតាមសហគមន៍ ដើម្បីឆ្លើយតបនឹងតម្រូវការជាក់ស្តែងរបស់មូលដ្ឋាននៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ និងយកចិត្តទុកដាក់នៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ។ គ.ជ.អ.ប. គួររៀបចំកម្មវិធីគ្រប់គ្រងហានិភ័យឱ្យបានជាក់លាក់នៅថ្នាក់មូលដ្ឋាន។ ត្រូវធ្វើការពិភាក្សាជាមួយអាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន ក្នុងការកៀរគរហិរញ្ញវត្ថុបន្ថែមទៀត។

ការឆ្លើយតបទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ នៅក្នុងតំបន់ឆ្នេរ និងវិស័យទេសចរណ៍

ការគ្រប់គ្រងតំបន់ឆ្នេរ៖ ក្រសួងបរិស្ថានបានបង្កើតផែនការសកម្មភាពបន្សុំ នៅទីតាំងអាទិភាពចំនួនពីរកន្លែង។ តំបន់ទាំងពីរកន្លែងនោះគឺ តំបន់ពាមក្រសោបខេត្តកោះកុង និងព្រៃនប់ ខេត្តព្រះសីហនុ។ ក្រោយពីការសិក្សា និងវាយតម្លៃយ៉ាងប្រុងប្រយ័ត្នរួចមក MoE បានដាក់ចេញនូវសកម្មភាពសាកល្បងចំនួន ៩ គឺ៖ [១] កម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលកសិកររំអំពីកសិកម្មចម្រុះដែលធន់នឹងអាកាសធាតុ [២] គម្រោងសហគមន៍នេសាទ [៣] ការសាកល្បងតាមកសិដ្ឋានសម្រាប់ពូជស្រូវ ការអនុវត្តបង្ហាញ និងការបណ្តុះបណ្តាលអំពីការជ្រើសរើសពូជ [៤] ប្រព័ន្ធស្តុកសត្វចិញ្ចឹមបែបបង្វិល [៥] ការបង្កើនការយល់ដឹង និងការបណ្តុះបណ្តាលអំពីប្រព័ន្ធស្រោចស្រពដែលធន់នឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ [៦] ការបញ្ចូលវិធានការបន្សុំក្នុងផែនការវិនិយោគឃុំ [៧] ការស្តារទំនប់ [៨] ការពង្រីក និងការស្តារអាងជលសាស្ត្រ និង [៩] បន្សុំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុដោយផ្អែកលើស្ថានប្រព័ន្ធ។ ជាមួយនឹងការអនុវត្តសាកល្បង នៅទីតាំងទាំងពីរកន្លែងនៃតំបន់ឆ្នេរនេះ យើងទទួលបានវិធីសាស្ត្រកាន់តែល្អ ក្នុងការអភិវឌ្ឍផែនការបន្សុំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាពនៅថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ។ ជាមួយគ្នានេះដែរ ដើម្បីឱ្យយុទ្ធសាស្ត្រគ្រប់គ្រងតំបន់ឆ្នេរមានចីរភាព យើងត្រូវរាប់បញ្ចូលវិស័យឯកជនឱ្យមានការចូលរួមរៀបចំផែនការ និងសកម្មភាពឱ្យកាន់តែរលូន និងចំទិសដៅ។ លើសពីនេះទៅទៀត ការបង់ថ្លៃលើសេវាកម្មបរិស្ថាន (PES) គួរត្រូវបានពិចារណា ដើម្បីកៀរគរហិរញ្ញវត្ថុបន្ថែមទៀត ដើម្បីជួយគាំទ្រដល់សហគមន៍នៅតាមតំបន់ឆ្នេររបស់ប្រទេសកម្ពុជា។

វិស័យទេសចរណ៍ (MoT) ៖ នាប៉ុន្មានឆ្នាំចុងក្រោយនេះ ចំនួនភ្ញៀវទេសចរណ៍បានកើនឡើងគួរឱ្យកត់សម្គាល់ ពីព្រោះប្រទេសកម្ពុជាមានទីកន្លែងសម្រាប់ទស្សនាជាច្រើន ជាមួយនឹងមធ្យោបាយធ្វើដំណើរដ៏សមរម្យ។ តំបន់ឆ្នេរគឺជាតំបន់ដ៏មានប្រជាប្រិយភាពមួយក្នុងចំណោមតំបន់ដទៃទៀតដែលទាក់ទាញ ទាំងភ្ញៀវជាតិ និងអន្តរជាតិ។ ភាពទាក់ទាញនេះ គឺដោយសារតំបន់ឆ្នេររបស់កម្ពុជាសម្បូរទៅដោយធនធានសមុទ្រឆ្នេរដ៏ស្រស់ស្អាត កោះដ៏ច្រើន (ចំនួន

៦៥) ព្រៃកោងកាង និងធនធានធម្មជាតិដ៏ច្រើនទៀត ដែលមាននៅតាមបណ្តោយឆ្នេរដែលមានប្រវែងសរុបចំនួន ៤៣៥ គ.ម.។ ជាអកុសលធនធានដ៏សម្បូរបែបទាំងអស់នេះងាយនឹងរងគ្រោះពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ គ្រោះធម្មជាតិ កំណើនកម្ពស់ទឹកសមុទ្រ ទឹកជំនន់ ការបាក់ដី ការហូរច្រោះតំបន់ឆ្នេរ គ្រោះរាំងស្ងួត និងភ្លើងឆេះព្រៃ អ័ព្ទជាបាតុភូតដែលជះឥទ្ធិពលអវិជ្ជមានដល់វិស័យទេសចរណ៍ ជីវិត និងសុខភាពរបស់មនុស្ស ស្ថានប្រព័ន្ធ និងសេដ្ឋកិច្ចជាតិ។ ដើម្បីឆ្លើយតបនឹងបញ្ហាទាំងអស់នេះ MoT បានដាក់ចេញនូវគោលនយោបាយក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍វិស័យទេសចរណ៍ឱ្យមានចីរភាព ដោយផ្តោតសំខាន់លើភាពជាដៃគូក្នុងការកំណត់ទិសដៅទេសចរណ៍ ការផ្សព្វផ្សាយវិស័យទេសចរណ៍ និងយុទ្ធសាស្ត្រទីផ្សារ។ ម្យ៉ាងវិញទៀត ការកំណត់ដែនការពារ ក៏បានចូលរួមចំណែកក្នុងកិច្ចការពារធនធានធម្មជាតិសម្រាប់បម្រើដល់វិស័យទេសចរណ៍ផងដែរ។ ក្នុងនោះផងដែរក្រសួងទេសចរណ៍បានចុះបញ្ជីសហគមន៍អេកូទេសចរណ៍ ចំនួន ៥៦ សហគមន៍ និងសហគមន៍ទេសចរណ៍គំរូ ចំនួន ១១ កន្លែង ដើម្បីចូលរួមទទួលខុសត្រូវលើធនធានធម្មជាតិក្នុងតំបន់របស់ពួកគេ។ ការអភិវឌ្ឍអេកូទេសចរណ៍បានជួយជំរុញការប្រកួតប្រជែងទីក្រុងស្អាត ទេសចរណ៍ ១នាក់ដើមឈើ ១ដើម ការគ្រប់គ្រងថង់ប្លាស្ទិក ការគ្រប់គ្រងតំបន់ឆ្នេរ សណ្ឋាគារបៃតង/ផ្ទះស្នាក់បៃតង រមណីយដ្ឋានបៃតង និងភោជនីយដ្ឋានបៃតង។

លោកបណ្ឌិត **នេត បារមី** មានប្រសាសន៍ថា វិស័យទេសចរណ៍ក្នុងប្រទេសកម្ពុជាសព្វថ្ងៃកំពុងប្រឈមនឹងផលប៉ះពាល់ពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុកាន់តែធ្ងន់ធ្ងរ អាស្រ័យហេតុនេះយើងត្រូវការវិធានការជាបន្ទាន់ ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាទាំងនោះ។ លោកបណ្ឌិតក៏បានលើកយកវិធានការណ៍ចំនួនពីរ សម្រាប់ពិចារណាដោយក្នុងនោះរួមមាន៖ ទីមួយ យើងត្រូវការគោលនយោបាយដ៏ជាក់លាក់មួយ ក្នុងការកាត់បន្ថយ និងបន្សាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ការលើកកម្ពស់ការយល់ដឹងរបស់អ្នកទេសចរណ៍ ការយល់ពីសហគមន៍មូលដ្ឋានការអភិវឌ្ឍបៃតង និងកិច្ចសហការក្នុងចំណោមអ្នកពាក់ព័ន្ធនានា។ វិធានការទីពីរ គឺសកម្មភាពជាក់ស្តែងក្នុងការធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវការរស់នៅរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ និងការគ្រប់គ្រងធនធានបរិស្ថាន ឱ្យមានចីរភាពតាមរយៈការស្រាវជ្រាវ និងការគ្រប់គ្រងប្រព័ន្ធព័ត៌មាន។ អាស្រ័យហេតុនេះ សាកលវិទ្យាល័យ និង MoT គួរសហការធ្វើការសិក្សាស្រាវជ្រាវដើម្បីបង្កើតប្រព័ន្ធព័ត៌មានផ្សេងៗ ដែលទាក់ទងនឹងវិស័យទេសចរណ៍ ការបញ្ជ្រាបព័ត៌មានពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុទៅក្នុងផែនការរបស់ MoT ការអភិវឌ្ឍជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាជន ការប្រើប្រាស់យុទ្ធសាស្ត្រ ដែលមានស្រាប់ក្នុងការគ្រប់គ្រងតំបន់ឆ្នេរឱ្យមានចីរភាព និងកៀរគរវិស័យឯកជនឱ្យចូលរួមរៀបចំផែនការ និងអនុវត្តផែនការសកម្មភាពនានា។ លើសពីនេះទៅទៀត លោក **គង់ គឹមស្រេង** បានបន្ថែមថា PES គឺជាយន្តការថ្មីមួយទៀត ក្នុងការទទួលបាននូវហិរញ្ញវត្ថុបន្ថែមសម្រាប់សហគមន៍មូលដ្ឋាន។ ជាទូទៅ ចំណូលពីវិស័យទេសចរណ៍ជាចំណូលជាតិ ហើយសហគមន៍ទទួលផលប្រយោជន៍តិចតួចណាស់។ ដូច្នេះ PES គួរត្រូវបានរៀបចំដោយប្រយ័ត្នប្រយែងបំផុត ក្នុងគោលបំណងផ្តល់ផលប្រយោជន៍ដល់សហគមន៍។ ក្នុងនោះដែរ លោក **វ៉ា មឿន** បានគាំទ្រថាវិស័យទេសចរណ៍ពិតជាបានដើរតួនាទីសំខាន់ ក្នុងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចនិងបរិស្ថានឱ្យមានចីរភាព។ ប្រសិនបើប្រជាសហគមន៍អាចទទួលបានផលប្រយោជន៍ដោយផ្ទាល់ពីវិស័យនេះតាមរយៈការលក់ម្ហូបអាហារ និងការផ្តល់សេវាកម្មផ្ទះស្នាក់ ពួកគាត់នឹងព្យាយាម

ការពារធនធានធម្មជាតិក្នុងតំបន់ឱ្យកាន់តែប្រសើរ និងមានប្រសិទ្ធភាព។

វឌ្ឍនភាពរបស់កម្ពុជាក្នុងការកាត់បន្ថយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងដំណើរឆ្ពោះទៅកាន់សកម្មភាពជាតិសមស្របសម្រាប់ការកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ (NAMA)

កិច្ចផ្តួចផ្តើមរៀបចំ NAMA៖ NAMA គឺជាយន្តការ ដើម្បីអនុវត្តការអភិវឌ្ឍដោយបញ្ចេញកាបូនតិចតាមរយៈការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច។ ការប្រឈមមួយចំនួនរបស់ NAMA មានដូចជា របៀបដែលកិច្ចផ្តួចផ្តើមត្រូវបានអនុវត្ត ស្ថាប័នទទួលខុសត្រូវ និងស្ថាប័នគោលដៅ ពេលវេលាត្រូវចាប់ផ្តើមអនុវត្ត។ លើសពីនេះទៅទៀត NAMA ត្រូវការប្រទេសដែលមានលទ្ធភាពអនុវត្ត និងអាចឱ្យអ្នកពាក់ព័ន្ធនានាចូលរួមបាន។

បទបង្ហាញនៅក្នុងវគ្គនេះ បានផ្តល់ព័ត៌មានទូទៅអំពី NAMA រាប់បញ្ចូលទាំងប្រវត្តិ ប្រភេទ និងរបៀបរៀបចំ។ UNEP ព្យាយាមជួយដល់ប្រទេសដែលកំពុងរៀបចំ NAMA។ NAMA ក៏អាចដកស្រង់ចេញពី យុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ដោយបញ្ចេញកាបូនតិច។ ចំពោះកម្ពុជា មានជំពូកមួយនៃ CCCSP ក៏បានរៀបរាប់អំពីផែនការកាត់បន្ថយការបញ្ចេញកាបូន នៅក្នុងវិស័យទាំង ៧ ផងដែរ។ ផែនការទាំងនេះនឹងផ្តល់ជាការណែនាំដល់ការរៀបចំ NAMA។ ថ្មីៗនេះ UNEP បានជួយប្រទេសម៉ាឡេស៊ី ហើយក៏កំពុងគិតថានឹងជួយប្រទេសកម្ពុជា ឡាវ ភូមា និងវៀតណាមផងដែរ។ ការរៀបចំផែនទីបង្ហាញផ្លូវស្តីអំពីការបញ្ចេញកាបូនតិច គឺប្រើប្រាស់ការសិក្សារបស់ធនាគារពិភពលោក ដើម្បីជួយប្រទេសនានាឱ្យរៀបចំសំណើគម្រោងសុំជំនួយពី GEF ក្នុងការរៀបចំ NAMA។ មានវិធីមួយចំនួន ដើម្បីរៀបចំ NAMA ប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព [១] ស្វែងរកអ្នកគាំទ្រដែលអាចជាស្ថាប័ន ឬបុគ្គលដែលមានអំណាចដឹកនាំ [២] បញ្ចូលអ្នកពាក់ព័ន្ធសំខាន់ៗក្នុងការធ្វើផែនការ [៣] ការកៀរគរធនធាន។

កិច្ចផ្តួចផ្តើមរបស់ជប៉ុនអំពីការកាត់បន្ថយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ៖ កញ្ញា Akiko បានណែនាំពីការចូលរួមរបស់ជប៉ុន ក្នុងកិច្ចការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ ប្រទេសជប៉ុនបានគាំទ្រនូវសកម្មភាពឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (ឧទាហរណ៍ ការផ្តល់ជំនួយក្នុងការរៀបចំការអភិរក្សថាមពល ការគាំទ្រដល់គម្រោងកសាងសមត្ថភាព ជាដើម)។ នៅចុងឆ្នាំ២០១២ ទាំងវិស័យឯកជន និងសាធារណៈរបស់ជប៉ុនបានរួមចំណែកចំនួន១៤ពាន់លានដុល្លារអាមេរិក ដើម្បីជួយដល់សកម្មភាពការកាត់បន្ថយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅតាមបណ្តាប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍។

ប្រទេសជប៉ុន បានពិគ្រោះយោបល់ដោយចូលរួមក្នុងយន្តការអនុវត្តរួមគ្នា (JCM) ជាមួយប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ ចាប់តាំងពីឆ្នាំ ២០១១ និងបានចុះហត្ថលេខាលើឯកសារទ្វេភាគីសម្រាប់ JCM ជាមួយប្រទេសចំនួន៨។ ក្រសួងបរិស្ថានរបស់ប្រទេសជប៉ុន ក៏បានផ្តល់កម្មវិធីហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់គម្រោងគំរូ JCM នានាផងដែរ។

ទំហំនៃហិរញ្ញវត្ថុ គឺសម្របសម្រួលដល់ការកាត់កាត់បន្ថយ CO_2 ពីការដុតឥន្ធនៈហ្វូស៊ីល ក៏ដូចជាការចំណាយក្នុងការតំឡើងឧបករណ៍។ មានម៉ាស៊ីនកិនស្រូវជាច្រើន ដំណើរការដោយថាមពលម៉ាស៊ីនភ្លើងប្រើប្រេងម៉ាស៊ូត។ ប្រព័ន្ធផលិតថាមពលដោយប្រើជីវៈម៉ាស (អង្កាម) ជាមួយនឹងម៉ាស៊ីនកូរអាចប្រើជំនួសម៉ាស៊ីនភ្លើងប្រើប្រេងម៉ាស៊ូតបាន និងអាចកាត់បន្ថយការបញ្ចេញ CO_2 បាន។ MoE នៃប្រទេសជប៉ុនបានអនុវត្តគម្រោងជីវៈម៉ាសខ្នាតតូច នៅក្នុងរោងចក្រម៉ាស៊ីនកិនស្រូវនៅកម្ពុជា។ នៅចុងបញ្ចប់ កញ្ញា Akiko បានបញ្ជាក់ពីការរំពឹងទុកក្នុងកិច្ចសហការរវាងកម្ពុជា និងជប៉ុនក្នុងការរៀបចំ NAMA។

អារម្ភកថា

បន្ទាប់ពីវេទិកាជាតិលើកទី១ និងលើកទី២ បានកន្លងផុតទៅ គណៈកម្មាធិការជាតិគ្រប់គ្រងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (គ.ជ.គ.ប.អ.) ដែលមាននាយកដ្ឋានប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (CCD) នៃក្រសួងបរិស្ថាន (MoE) ជាលេខាធិការដ្ឋាន បានរៀបចំវេទិកាជាតិលើកទី៣ ស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (3rd National Forum on Climate Change: 3rd NFCC) នៅរាជធានីភ្នំពេញ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ចាប់ពីថ្ងៃទី០៥ ដល់ថ្ងៃទី០៧ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៣ ក្នុងគោលបំណងលើកកម្ពស់ការយល់ដឹង និងចែករំលែកចំណេះដឹង ក៏ដូចជាបទពិសោធន៍អំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដែលជាបញ្ហាអន្តរវិស័យ ហើយតម្រូវការឱ្យមានការចូលរួមដោះស្រាយពីស្ថាប័នរាជរដ្ឋាភិបាល និងភាគីពាក់ព័ន្ធនានា រួមទាំង វិស័យឯកជន ស្ថាប័នសិក្សាស្រាវជ្រាវ អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល (NGOs) និងសង្គមស៊ីវិល (CSOs)។

ភាគីពាក់ព័ន្ធជាច្រើនបានចុះឈ្មោះ និងចូលរួមនៅក្នុងវគ្គផ្សេងៗនៃវេទិកាជាតិនេះ រួមទាំងមន្ត្រីរដ្ឋាភិបាលគ្រប់ជាន់ថ្នាក់នៃក្រសួង-ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធនានា។ វេទិកាជាតិនេះ មានកិត្តិយសដោយ **សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា** បានអញ្ជើញមកថ្លែងសុន្ទរកថាក្នុងពិធីបើក។ នៅថ្ងៃទី១ ទី២ និងទី៣ នៃអង្គវេទិកាជាតិ ឥស្សរជនជាតិ និងអន្តរជាតិសំខាន់ៗមួយចំនួន បានចូលរួមថ្លែងសុន្ទរកថាស្វាគមន៍ រួមមាន **ឯកឧត្តម សាយ សំអាល់** រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងបរិស្ថាន **ឯកឧត្តម ខៀវ មុត** រដ្ឋលេខាធិការ ក្រសួងបរិស្ថាន លោកស្រី **Claire Van der Vaeren** មន្ត្រីសម្របសម្រួលនៃអង្គការសហប្រជាជាតិប្រចាំកម្ពុជា **ឯកឧត្តម ប៉ាន ប៊ុនធឿន** រដ្ឋលេខាធិការ ក្រសួងផែនការ **ឯកឧត្តម Jean-François Cautain** ឯកអគ្គរដ្ឋទូតសហភាពអឺរ៉ុបប្រចាំកម្ពុជា **ឯកឧត្តម រស់ សីលវ៉ា** អនុរដ្ឋលេខាធិការ ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ និងលោក **Peter Brimble** នាយករងប្រចាំប្រទេសនៃធនាគារអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ី (ADB)។

វេទិកាជាតិនេះ បាននាំមកនូវលទ្ធផលជាផ្លែផ្កា តាមរយៈបទបង្ហាញ និងកិច្ចពិភាក្សា ហើយបានចែករំលែកនូវព័ត៌មាន បទពិសោធន៍ ព្រមទាំងបង្ហាញពីការប្តេជ្ញាចិត្តរបស់ភាគីពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ក្នុងកិច្ចសហការរួមគ្នាដោះស្រាយបញ្ហាប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ វេទិកានេះមិនត្រឹមតែផ្តល់ការយល់ដឹងជាមូលដ្ឋានអំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដែលជាបញ្ហាអន្តរវិស័យប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែថែមទាំងបានបង្ហាប និងពង្រឹងទស្សនទាននានាដល់ភាគីពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ ជាពិសេសបណ្តាក្រសួង-ស្ថាប័ននានា ឱ្យយកចិត្តទុកដាក់លើបញ្ហាប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងចាត់ទុកបញ្ហានេះជាអាទិភាពនៅក្នុងការរៀបចំគោលនយោបាយ និងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រ ដើម្បីឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព។ ព័ត៌មានពីវេទិកាជាតិនេះ មានសារៈសំខាន់ណាស់សម្រាប់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ដើម្បីលើកយកទៅពិភាក្សានៅក្នុងសន្និសីទបណ្តាភាគីលើកទី១៩ (COP 19) នៃអនុសញ្ញាក្របខ័ណ្ឌសហប្រជាជាតិ ស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (UNFCCC)។

ឯកសារនេះរួមមាន សេចក្តីសង្ខេបនៃរបាយការណ៍ពិស្តារ កិច្ចពិភាក្សាសំខាន់ៗ និងសេចក្តីសន្និដ្ឋានជាគន្លឹះ ដែលជាលទ្ធផលរបស់វេទិកាជាតិនេះ។ យើងសង្ឃឹម និងជឿជាក់យ៉ាងមុតមាំថា

កិច្ចពិភាក្សាដែលបានរៀបចំនៅក្នុងវេទិកាជាតិនេះ នឹងជួយជំរុញកិច្ចពិភាក្សាអំពីគោលនយោបាយ ការធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្ត និងសកម្មភាពពាក់ព័ន្ធនានា ដែលកំពុងដំណើរការ ដើម្បីឱ្យប្រទេសកម្ពុជាពង្រឹងភាពធន់នឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងសេដ្ឋកិច្ចដែលបញ្ចេញកាបូនតិច ហើយប្រើប្រាស់ឱកាសនិងការគាំទ្រដែលអាចទទួលបានក្នុងកិច្ចខិតខំឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុសម្រាប់កាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ តាមរយៈការគ្រប់គ្រងហានិភ័យអាកាសធាតុ។

រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ០៤ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ២០១៥

រដ្ឋមន្ត្រី

សាយ សំអាល់

សក្តានុពលក្នុងការកាត់បន្ថយដំណើរការនិងដំណើរឆ្ពោះទៅមុខ៖ ប្រទេសកម្ពុជាមានសក្តានុពលក្នុងជម្រើសកាត់បន្ថយក្នុងវិស័យថាមពល និងដឹកជញ្ជូន កសិកម្ម ព្រៃឈើ និងការប្រើប្រាស់ដីធ្លី (AFOLU)។ របាយការណ៍ជាតិលើកទីពីរ (SNC) បានកំណត់នូវជម្រើសមួយចំនួនក្នុងវិស័យថាមពល ដូចជា ប្រសិទ្ធភាពថាមពល វារីអគ្គិសនី ថាមពលពន្លឺព្រះអាទិត្យ ការបម្លែងទៅជាឧស្ម័ន និងការបង្កើតអគ្គិសនីយានយន្តប្រើអគ្គិសនី ចង្ក្រានមានប្រសិទ្ធភាពថាមពល ឡជីរឧស្ម័ន និងចម្រោះទឹកសេរ៉ាមិច។ វិស័យទាំងនេះមានសក្តានុពលកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័នរហូតដល់ ១៧ % នៅឆ្នាំ២០៥០។ បើតាមការប៉ាន់ស្មាន ការបញ្ចេញឧស្ម័នពី AFOLU នឹងកើនឡើង ហើយប្រទេសកម្ពុជានឹងក្លាយជាអ្នកបញ្ចេញដែរ។

ថ្មីៗនេះ ប្រទេសកម្ពុជាបាននឹងកំពុងអនុវត្តសកម្មភាពកាត់បន្ថយមួយចំនួនដូចជា៖ យន្តការអភិវឌ្ឍន៍ស្អាត (CDM) ការរៀបចំស្តង់ដាទិន្នន័យគោលសម្រាប់រោងម៉ាស៊ីនកិនស្រូវ ដើម្បីអនុវត្តសកម្មភាពកម្មវិធី។ សកម្មភាពកាត់បន្ថយសមស្របថ្នាក់ជាតិ (NAMA) គម្រោងស្នើសុំការរៀបចំយន្តការអនុវត្តរួមគ្នា ក្នុងវិស័យទឹកស្អាតក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។ REDD ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រជាតិស្តីពីការអភិវឌ្ឍបៃតង ឆ្នាំ ២០១៣-២០៣០ និងកម្មវិធីភាពជាដៃគូរវាងថាមពល និងបរិស្ថាននៅតំបន់មេគង្គ។

ទាក់ទងនឹងផែនការនាពេលអនាគត ប្រទេសកម្ពុជានឹងផ្សព្វផ្សាយ CCCSP និងរៀបចំ CCAP តាមវិស័យ ធ្វើបច្ចុប្បន្នកម្មបញ្ជីសារពើភ័ណ្ឌ GHG រំកិលពីការអនុត្តគម្រោងទៅជាការអនុវត្តកម្មវិធី និងអនុវត្តតាមកិច្ចផ្លូចផ្តើម/យន្តការកាត់បន្ថយការបញ្ចេញ GHG ថ្នាក់អន្តរជាតិ។ ថ្មីៗនេះ ក្រសួងបរិស្ថានបានចុះហត្ថលេខាលើអនុស្សរណៈនៃការយោគយល់គ្នា ជាមួយនឹង USAID ដើម្បីរៀបចំផែនការធ្វើបញ្ជីសារពើភ័ណ្ឌកសាងសមត្ថភាព និងអនុវត្តផែនការបញ្ជីសារពើភ័ណ្ឌជាតិ។ ផែនការនេះក៏មកពីសកម្មភាព JCM ដែលអនុវត្តជាមួយនឹងប្រទេសជប៉ុនដែរ។ ដើម្បីជំរុញការងារទាំងអស់ តម្រូវឱ្យអ្នកពាក់ព័ន្ធទាំងអស់សហការគ្នា និងត្រូវមានការគាំទ្រផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុផងដែរ។

លោក **វណ្ណារិទ្ធិ** បានបង្ហាញថា គោលការណ៍អភិវឌ្ឍន៍បៃតង គឺដើម្បីកាត់ការបន្ថយភាពក្រីក្រ និងត្រូវការការចូលរួមពីអ្នកពាក់ព័ន្ធតាំងពីវិស័យឯកជនរហូតដល់វិស័យសាធារណៈ ថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ ។ សសរស្តម្ភទាំង ៤ នៃការអភិវឌ្ឍបៃតងគឺ សេដ្ឋកិច្ច បរិស្ថាន សង្គម និងវប្បធម៌ក្នុងគោលបំណង ដើម្បីចីរភាពរបស់ស្ថានប្រព័ន្ធ បរិស្ថាន ខ្យល់ និងទឹក។ ការអភិវឌ្ឍបៃតង មានទស្សនៈវិស័យរយៈពេលវែងពីឆ្នាំ ២០១៣ ដល់ឆ្នាំ ២០៣០ ដើម្បីកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ និងអភិវឌ្ឍសង្គម។

លោក **Alex Diment** បានបញ្ជាក់ពីការពិតថា រាជរដ្ឋាភិបាលធ្វើកិច្ចការជាច្រើន ដែលជាសកម្មភាពកាត់បន្ថយ ដូចនេះរចនាសម្ព័ន្ធ NAMA អាចចុះឈ្មោះដោយមានការទទួលស្គាល់ពីសហគមន៍អន្តរជាតិដែលរាជរដ្ឋាភិបាលអាចបង្ហាញពីសកម្មភាពល្អៗ នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ នេះជាឱកាសល្អសម្រាប់រាជរដ្ឋាភិបាលឱ្យទទួលបានការទទួលស្គាល់ថា បានធ្វើសកម្មភាពនាំមុខគេពី NAMA ព្រោះថាមានប្រទេសនៅក្នុងតំបន់តិចតួចណាស់ ដែលបានអនុវត្ត NAMA។ លោក **មៅ វិសាល** បានបញ្ជាក់ថា កម្ពុជាបានធ្វើកិច្ចការយ៉ាងល្អក្នុងការរៀបចំ CCCSP និងឯកសារផ្សេងៗទៀតទាក់ទងនឹងការប្រឈមនឹងបញ្ហាការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

នៅក្នុងវគ្គពិភាក្សា មានសំណូមពរអំពីការចូលរួមកាត់បន្ថយ GHG នៃប្រទេសកម្ពុជា ដូចជា [១] អនុវត្តទីក្រុងបៃតង តាមរយៈវិស័យដឹកជញ្ជូន និងការគ្រប់គ្រងសំណល់ [២] ការកសាងសមត្ថភាពផ្នែកបច្ចេកទេស និងវិទ្យាសាស្ត្រ [៣] រដ្ឋាភិបាល គួរតែអនុវត្តនូវគោលនយោបាយដែលមានស្រាប់ ឱ្យបានជ្រួតជ្រាបដល់សហគមន៍បើទោះជា តាមរយៈគម្រោងគំរូក៏ដោយ ដែលសកម្មភាពនេះអាចផ្តល់នូវលទ្ធផលល្អ។ ឧទា-ហរណ៍ បន្ទះពន្លឺព្រះអាទិត្យ។

ជាចុងក្រោយ វេទិកាជាតិនេះបានឆ្លើយតបថា យើងមានឯកសារគោលនយោបាយ និងសកម្មភាពមួយចំនួន ដែលទាក់ទងនឹងគោលនយោបាយបៃតង ហើយកំពុងត្រូវបានអនុវត្ត។ ទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយ វឌ្ឍនភាពនៃការអនុវត្តនៅយឺតយ៉ាវ និងឧបសគ្គនៃការចែករំលែកព័ត៌មាន។ ដូចនេះ ត្រូវបង្កើនការចូលរួម និងការសម្របសម្រួលពីអ្នកពាក់ព័ន្ធ។ ការប្រែក្លាយគោលនយោបាយទៅជាសកម្មភាពនៅតែមានកម្រិត និងវាអាចជាបញ្ហាបច្ចេកទេសនៅក្នុងករណីមួយចំនួន។

៤.៣ កិច្ចសហប្រតិបត្តិការរបស់ប្រទេសកម្ពុជា និងអន្តរជាតិស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

ទាំងរាជរដ្ឋាភិបាល DPs និង CSOs បានទាមទារឱ្យមានការពង្រីកការសហការក្នុងការអភិវឌ្ឍកម្មវិធី ក៏ដូចជាការបែងចែកធនធាន ក្នុងការឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុឱ្យកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាព។

អង្គវេទិកាជាតិនេះ ក៏បានយល់ស្របរួមគ្នាពីតម្រូវការដ៏ចាំបាច់ ក្នុងការទទួលបានហិរញ្ញវត្ថុគ្រប់គ្រាន់ពីសហគមន៍អន្តរជាតិនានា ក្នុងការជួយគាំទ្រនូវការអនុវត្តផែនការជាតិ ដើម្បីឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ អង្គវេទិកាក៏បានគូសបញ្ជាក់ផងដែរថា សហគមន៍អន្តរជាតិមានកាតព្វកិច្ចជួយដល់ បណ្តាប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍នានា ដូចជាប្រទេសកម្ពុជាបន្តទៀត។ ទី១៖ សហគមន៍អន្តរជាតិជាពិសេសប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍ត្រូវតែផ្តល់ហិរញ្ញប្បទានចំនួន ១០០ ពាន់លានដុល្លារអាមេរិក ក្នុងមួយឆ្នាំដែលជាថវិកាបន្ថែម ដើម្បីជួយគាំទ្របណ្តាប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ក្នុងការឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុជាសកលរហូតដល់ឆ្នាំ២០២០។ មកដល់ពេលនេះ យើងសង្កេតឃើញថា ដំណើរការផ្តល់ថវិកាហាក់មានល្បឿនយឺតជាងការរំពឹងទុកហើយមានគំលាតថវិកាឆ្ងាយរវាងឆ្នាំ ២០១៣ និងឆ្នាំ ២០២០។ សម្រាប់ប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍តិចតួចដូចជាកម្ពុជា ហើយដែលជាប្រទេសដែលរងគ្រោះពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនេះ ត្រូវការហិរញ្ញវត្ថុពីមជ្ឈដ្ឋានខាងក្រៅជាចាំបាច់។ ទី២៖ សហគមន៍អន្តរជាតិមិនគួរផ្តល់កញ្ចប់ថវិកាដែលមានលក្ខណៈស្មុគស្មាញ ហើយមានប្រតិបត្តិការចំណាយខ្ពស់ ដល់ប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍នោះទេ។ ហិរញ្ញវត្ថុការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ គួរត្រូវបានផ្តល់ឱ្យងាយស្រួល ទៅដល់សកម្មភាពដែលជាអាទិភាព និងប្រព័ន្ធផែនការជាតិរបស់ប្រទេសនានា ដែលកំពុងតែរងគ្រោះពីផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

សម្រាប់ប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ ដូចជាប្រទេសកម្ពុជាដែលជាប្រទេសមួយក្នុងចំណោមប្រទេសដែលងាយរងគ្រោះពីការប្រែប្រួអាកាសធាតុជាងគេ ក្នុងចំណោមប្រទេសទាំង១០នោះ គឺយើងត្រូវការជាចាំបាច់នូវហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់បន្សាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុជាការចាំបាច់ នេះបើតាមការលើកឡើងរបស់ឯកឧត្តម **រស់ សីលវ៉ា** អនុរដ្ឋលេខាធិការ ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ ក្នុងឱកាសសុន្ទរកថាបើកនៅថ្ងៃទី

៣ នៃវេទិកាជាតិនេះ។ ឯកឧត្តមក៏បានបន្ថែមថា ក្នុងរយៈពេល៣ឆ្នាំចុងក្រោយនេះចំនួនទឹកប្រាក់ប្រហែលជា ២៥០លានដុល្លារអាមេរិក ត្រូវបានប្រើប្រាស់ដោយទទួលបានពីប្រភពផ្សេងៗ។ បេសកកម្មសំខាន់របស់ប្រទេសកម្ពុជាគឺពង្រឹងខ្នង់ចំណាយ និងការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដើម្បីកៀរគរហិរញ្ញវត្ថុអន្តរជាតិមកបន្ថែមទៀត ដើម្បីឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ តាមរយៈមូលនិធិសកលនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ មូលនិធិបន្សាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងមូលនិធិអាកាសធាតុបៃតង។

ម៉្យាងវិញទៀត ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញប្បទាននៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ក្នុងប្រទេសកម្ពុជាត្រូវការជាចាំបាច់ក្នុងការសហការជាមួយដៃគូអន្តរជាតិនានា ដើម្បីបំពេញការងារឱ្យកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាព។ លើសពីនេះទៅទៀត អង្គវេទិកាជាតិបានយល់ស្របថា PES អាចជាយន្តការថ្មីមួយដែលអាចជួយកម្ពុជាឱ្យទទួលបានហិរញ្ញប្បទានបន្ថែមសម្រាប់សហគមន៍មូលដ្ឋាន។

ក្របខ័ណ្ឌហិរញ្ញប្បទានប្រែប្រួលអាកាសធាតុអន្តរជាតិ៖ ហិរញ្ញប្បទាននៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុត្រូវបានផ្តល់ និងស្នើឡើងក្នុងកម្រិតតំបន់ និងទ្វេភាគី។ ទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ហិរញ្ញប្បទានគឺមិនទាន់គ្រប់គ្រាន់នៅឡើយទេ។ ហិរញ្ញប្បទានភាគច្រើនផ្តល់អាទិភាពលើការងារកាត់បន្ថយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ នៅក្នុងខណៈដែលបន្សាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅមានចំនួនតិចនៅឡើយ។ ជាមួយនឹងការប្រឈមទាំងនេះ វិស័យឯកជនបានក្លាយជាភ្នាក់ងារដ៏សំខាន់ ក្នុងការរួមចំណែកដល់ហិរញ្ញប្បទានប្រែប្រួលអាកាសធាតុក្នុងរូបភាពជា មីក្រូហិរញ្ញវត្ថុ ការធានារ៉ាប់រង និងការបង្កើតបច្ចេកវិទ្យាថ្មីក្នុងការកាត់បន្ថយភាពងាយរងគ្រោះរបស់ប្រជាជន និងសហគមន៍ពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ ដើម្បីប្រើប្រាស់ហិរញ្ញប្បទាន ឱ្យកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាពក្នុងការងារប្រែប្រួលអាកាសធាតុ កម្ពុជា មានភារកិច្ចដ៏ចាំបាច់ក្នុងការរៀបចំផែនការហិរញ្ញវត្ថុ ឱ្យច្បាស់លាស់ជាមួយនឹងដំណើរការ MRV។

ក្របខណ្ឌហិរញ្ញប្បទានប្រែប្រួលអាកាសធាតុ៖ ដំណើរការនៃការប្រើប្រាស់ និងគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុក្នុងការងារប្រែប្រួលអាកាសធាតុមានលក្ខណៈស្មុគស្មាញ នៅពេលយើងប្រើប្រាស់មូលនិធិជាតិ និងអន្តរជាតិ។ ប្រទេស កម្ពុជាកំពុងរៀបចំខ្នង់ចំណាយយ៉ាងត្រឹមត្រូវ និងប្រយ័ត្នប្រយែងជាមួយនឹងការតាមដានយ៉ាងទៀងទាត់ផងដែរ។ ក្នុងនោះ កិច្ចសហការជាមួយដៃគូអន្តរជាតិ គួរត្រូវពង្រឹងបន្ថែម ដើម្បីទទួលបាននូវហិរញ្ញប្បទានអាកាសធាតុ។ លើសពីនេះ រាល់គម្រោងថវិកា នឹងត្រូវបែងចែកឱ្យបានត្រឹមត្រូវ បំផុត និងជាលក្ខណៈប្រព័ន្ធក្នុងការសម្រេចឱ្យបាននូវគោលបំណង នៃការឆ្លើយតបទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

កិច្ចសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ ទស្សនវិស័យរបស់ MRC៖ ការឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅថ្នាក់ជាតិ ពិតជាមានសារៈសំខាន់។ ការឆ្លើយតបនេះ នឹងកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាព ប្រសិនបើកិច្ចសហការរវាងរដ្ឋាភិបាល និងម្ចាស់ជំនួយ NGOs និងវិស័យឯកជនត្រូវបានពង្រឹង និងពង្រីក។ ការពង្រីកកិច្ចសហការរបស់គម្រោង ដែលទាក់ទងនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុទៅដល់ថ្នាក់តំបន់ និងថ្នាក់អន្តរជាតិ គឺជាជំហានបន្ទាប់ដែលត្រូវតែអនុវត្តក្នុងការសិក្សាពីគ្នាទៅវិញទៅមក ដើម្បីកាត់បន្ថយ និងបន្សាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុឱ្យកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាព។ លើសពីនេះទៅទៀត ការបញ្ជាបការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ទៅក្រសួងពាក់ព័ន្ធ និងអ្នកពាក់ព័ន្ធដទៃទៀតពិតមានសារៈ

សំខាន់ខ្លាំងណាស់ ក្នុងការលើកកម្ពស់ការយល់ដឹងជាសាធារណៈ។ ការផ្តល់ព័ត៌មានពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ អាចប្រព្រឹត្តទៅក្នុងសិក្ខាសាលា និងរាល់ព្រឹត្តិការណ៍នានា ដើម្បីឱ្យប្រជាពលរដ្ឋបានដឹងតួនាទីរបស់ខ្លួនក្នុងការឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ តាមរយៈការបញ្ជ្រាបការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនេះ នឹងធ្វើឱ្យវិស័យសាធារណៈវិស័យឯកជន សហគមន៍ និងម្ចាស់ជំនួយ មានឱកាសធ្វើការរួមគ្នា ដើម្បីឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

ការចរចាក្នុង UNFCCC និងគោលជំហររបស់ប្រទេសកម្ពុជាក្នុង COP ១៩ ៖ កម្ពុជាគាំទ្រយ៉ាងពេញទំហឹងដល់ហិរញ្ញប្បទានការប្រែប្រួលអាកាសធាតុថ្មី និងបន្ថែមពីប្រភពសាធារណៈជាមួយនឹងផែនទីបង្ហាញផ្លូវដ៏ច្បាស់លាស់។ ប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍នានា គួរបន្ថែមខ្នង់ចំណាយរបស់ពួកគេ ដើម្បីផ្តល់ឱ្យប្រទេសដែលកំពុងតែរងគ្រោះពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ ជាការរំពឹងទុកនៅឆ្នាំ២០២០ បណ្តាប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍នានាត្រូវផ្តល់ថវិកាដល់ប្រទេស ដែលងាយរងគ្រោះពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុយ៉ាងតិចណាស់ ១០០ ពាន់លានដុល្លារអាមេរិក ដែលយន្តការនេះបានកំណត់ក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងនៅទីក្រុងCopenhagen។ ក្រៅពីការគាំទ្រហិរញ្ញវត្ថុ កម្ពុជាក៏អំពាវនាវរកជំនួយផ្នែកវាយតម្លៃតម្រូវការបច្ចេកវិទ្យាថ្មីៗ និងមិនប៉ះពាល់បរិស្ថាន។ សម្រាប់ការងារពង្រឹងសមត្ថភាពឱ្យមានប្រសិទ្ធភាព យើងត្រូវការការចូលរួមយ៉ាងពេញលេញពីអ្នកពាក់ព័ន្ធ។ ការកសាងសមត្ថភាព ត្រូវការភាពរឹងមាំ និងអាចវាស់វែងបាន ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅក្នុងការងារទំនាក់ទំនងថ្នាក់ជាតិ។

វេទិកាជាតិលើកទី៣នេះ បានបញ្ចប់ក្រោមអធិបតីភាព ឯកឧត្តម **សាបូ អូហ្សាណា** រដ្ឋលេខាធិការ ក្រសួងបរិស្ថាន។ ឯកឧត្តម បានមានប្រសាសន៍ក្នុងសុន្ទរកថាបិទនេះថា រាជរដ្ឋាភិបាល មានឆន្ទៈយ៉ាងមោះមុតបំផុត ក្នុងការធ្វើការងារជាមួយដៃគូនានា ដើម្បីឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុឱ្យមានប្រសិទ្ធភាព។ ការចូលរួមចំណែករបស់យើងទាំងអស់គ្នា គឺជាការរួមចំណែកដោះស្រាយរាល់បញ្ហាជាប្រវត្តិសាស្ត្រ និងសម្រាប់មនុស្សជំនាន់ក្រោយ។ ប្រទេសកម្ពុជាគឺជាជនរងគ្រោះពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុពោល គឺយើងមិនមែនជាប្រទេសដែលធ្វើឱ្យកើតឡើងនូវការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនេះទេ។ ទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ក្នុងនាមជារាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា យើងនឹងចូលរួមរកដំណោះស្រាយបញ្ហានានាក្នុងគ្រប់កម្រិត រួមទាំងកម្រិតនយោបាយផងដែរ។

វេទិកាជាតិនេះ ត្រូវបានផ្តល់កិត្តិយសដ៏ខ្ពស់ខ្ពស់បំផុតពី **សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា** នាឱកាសបើកវេទិកាជាតិ និងការប្រកាសដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ជាផ្លូវការនូវផែនការយុទ្ធសាស្ត្រជាតិឆ្លើយតបទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុកម្ពុជា។ ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រជាតិនេះ នឹងក្លាយជាផែនទីបង្ហាញផ្លូវ សម្រាប់ឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅកម្ពុជាលើគ្រប់វិស័យ។ រាល់គំនិត និងអនុសាសន៍ពីវេទិកាជាតិនេះ នឹងត្រូវបានចងក្រង និងប្រើប្រាស់សម្រាប់គោលជំហររបស់កម្ពុជាក្នុង COP ១៩ នៅទីក្រុងវ៉ាសូវី ប្រទេសប៉ូឡូញ។ កម្ពុជានឹងធ្វើការរួមគ្នាជាមួយនឹងប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ដទៃទៀត ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ អង្គការសហប្រជាជាតិ និងអង្គការអន្តរជាតិផ្សេងទៀត ដើម្បីទាមទារឱ្យប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍បន្តផ្តល់ការគាំទ្រទាំងបច្ចេកទេស និងថវិកាបន្ថែមទៀត ដើម្បីយើងអាចយកមករៀបចំផែនការបន្ទាប់ថ្នាក់ជាតិបន្តទៀត។

៥. សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

វេទិកាជាតិលើកទី៣ស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនេះ បានស្វាគមន៍ចំពោះការប្រកាសដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ជាផ្លូវការនូវ CCCSP។ CCCSP គឺជាឯកសារគោលនយោបាយដំបូងរបស់កម្ពុជាសម្រាប់ឱ្យក្រសួងពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ រួមទាំង ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល វិស័យឯកជន និងសហគមន៍ បញ្ចូលបញ្ចាបប្រែប្រួលទៅក្នុងផែនការសកម្មភាពរបស់ខ្លួន ។

អង្គវេទិកាទាំងមូល បានឯកភាពថា នៅសល់ការងារជាច្រើនទៀតដែលយើងត្រូវបំពេញទាំងអស់គ្នា ដើម្បីសម្រេចឱ្យបាននូវទស្សនវិស័យ និងគោលបំណងនៃការឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ ក្នុងនោះមានសេចក្តីថ្លែងការណ៍មួយចំនួនត្រូវបានដាក់ចេញដូចខាងក្រោម៖

- ជំរុញឱ្យអនុវត្តផែនការសកម្មភាពនានា និងពង្រីកពីការអនុវត្តគម្រោងគំរូទៅតំបន់ដែលធំជាងនេះ ក្នុងការឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។
- ជំរុញឱ្យមានការកសាងសមត្ថភាពបន្ថែមទៀតទាំងការងារបច្ចេកទេស និងការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុតាមបណ្តាសាមីក្រសួង ដើម្បីឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។
- លើកទឹកចិត្តវិស័យឯកជនឱ្យជួយដោះស្រាយបញ្ហាការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដោយកាត់បន្ថយហានិភ័យអាកាសធាតុ និងលើកកម្ពស់ការអភិវឌ្ឍបៃតងតាមរយៈបង្កើតបរិយាកាសសមស្របសម្រាប់ការវិនិយោគនៅកម្ពុជា។
- រាល់ផែនការបន្សាំ និងកាត់បន្ថយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុត្រូវស្របនឹង CCCSP។
- ជំរុញឱ្យមានយន្តការសម្របសម្រួលសមស្របមួយ ដើម្បីធានាបាននូវប្រសិទ្ធភាពនៃការប្រើប្រាស់ថវិកាជាតិក្នុងសាមីក្រសួង និងស្ថាប័ននានាក្នុងសកម្មភាពឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។
- ជំរុញឱ្យស្ថាប័នថ្នាក់ក្រោមជាតិរៀបចំផែនការការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងចាត់វិធានការជាបន្ទាន់ក្នុងការឆ្លើយតបនឹងតម្រូវការពិតប្រាកដនៅសហគមន៍។ ការកសាងសមត្ថភាពនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិគឺជាតម្រូវការដ៏ចាំបាច់មួយ។
- បង្កើតការសហការនៅថ្នាក់តំបន់ និងថ្នាក់អន្តរជាតិ ដើម្បីពង្រឹងសមត្ថភាព និងទទួលបាននូវហិរញ្ញវត្ថុបន្ថែមក្នុងការបំពេញកិច្ចការបន្សាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុឱ្យកាន់តែប្រសើរ។
- ទំនាក់ទំនងជាមួយម្ចាស់ជំនួយ និងដៃគូអភិវឌ្ឍនានា ដើម្បីទទួលបានការគាំទ្រហិរញ្ញវត្ថុបន្ថែមលើសកម្មភាពបន្សាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅកម្ពុជា។

ឧបសម្ព័ន្ធទី ១៖ រៀបរៀង:

ថ្ងៃទី ១៖	ថ្ងៃអង្គារ ទី០៥ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៣
	ពិធីបើកវេទិកា
០៧:៣០-៨:០០	-ការអញ្ជើញដល់របស់ឯកឧត្តម លោកជំទាវ អ្នកឧកញ៉ា សមាជិក សមាជិកា ភ្ញៀវជាតិ និងអន្តរជាតិ
០៨:០០	-ការអញ្ជើញដល់របស់ **សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន** នាយករដ្ឋមន្ត្រី នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
	ចាប់ផ្តើមកម្មវិធី
០៨:០០	ប្រកាសរបៀបវារៈនៃពិធីបើក
	គោរពភ្លេងជាតិនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
	សុន្ទរកថាស្វាគមន៍របស់ **ឯកឧត្តមសាយ សំអាល់** រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងបរិស្ថាន និងជាប្រធានគណៈកម្មាធិការជាតិគ្រប់គ្រងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (គ.ជ.គ.ប.អ.)
	សុន្ទរកថាបើកវេទិកាជាតិរបស់**សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោហ៊ុន សែន** នាយករដ្ឋមន្ត្រី នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
	ពិធីប្រគល់ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ កម្ពុជា២០១៤-២០២៣ ដោយ**សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន** ជូនឯកឧត្តមរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងបរិស្ថាន និងជាប្រធាន គ.ជ.គ.ប.អ.
	ការអញ្ជើញនិវត្តរបស់**សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន** នាយករដ្ឋមន្ត្រី នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
៩:៣០	- បិទពិធីបើកវេទិកាជាតិលើកទី៣ ស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
	កម្មវិធីពេលរសៀល
១២:៣០ - ១៣:៣០	ការចុះឈ្មោះ ទីកន្លែង៖ សណ្ឋាគារសូហ្វីតែលភ្នំពេញភូគីត្រា រាជធានីភ្នំពេញ
១៣:៣០ - ១៣:៤០	ប្រកាសរបៀបវារៈ
១៣:៤០ - ១៣:៥៥	សុន្ទរកថាស្វាគមន៍របស់ **លោកស្រី Claire Van der Vaeren** មន្ត្រីសម្របសម្រួលនៃអង្គការសហប្រជាជាតិប្រចាំកម្ពុជា
១៣:៥៥ - ១៤:១០	សុន្ទរកថាបើករបស់ **ឯកឧត្តម ខៀវ មុត** រដ្ឋលេខាធិការក្រសួងបរិស្ថាន
	១ វគ្គចាប់ផ្តើម៖ ព័ត៌មានវិទ្យាសាស្ត្រអំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ វឌ្ឍនភាពនៃការអនុវត្ត និងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុកម្ពុជា (ផ.យ.ប.អ.ក.)

	ប្រធានដឹកនាំ៖ឯ.ឧ. ខៀវ មុត រដ្ឋលេខាធិការក្រសួងបរិស្ថាន
១៤:១០-១៤:៣០	**១១. បច្ចុប្បន្នភាពនៃព័ត៌មានវិទ្យាសាស្ត្រប្រែប្រួលអាកាសធាតុ៖ មូលហេតុ និងផលប៉ះពាល់** គោលបំណង៖ ផ្តល់នូវព័ត៌មានថ្មីបំផុតអំពីវិទ្យាសាស្ត្រ ផលប៉ះពាល់ និងកាលានុវត្តភាព នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដោយផ្អែកលើរបាយការណ៍ចុងក្រោយរបស់ក្រុមប្រឹក្សាអន្តរដ្ឋាភិបាលស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (IPCC) អ្នកធ្វើបទបង្ហាញ៖ លោក Mozaharul Alam អ្នកសម្របសម្រួលការងារប្រែប្រួលអាកាសធាតុប្រចាំតំបន់របស់ UNEP (២០នាទី)
១៤:៣០ - ១៥:០០	សំណួរ ចម្លើយ (នាទី៣០)
១៥:០០ - ១៥:២០	សម្រាកពិសាអាហារសម្រន់
១៥:២០ - ១៥:៤០	**១.២ ផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅកម្ពុជា និងតំបន់អាស៊ីអាគ្នេយ៍** គោលបំណង៖ ធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពចុងក្រោយអំពីលទ្ធផលនៃការសិក្សា ផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅកម្ពុជា និងតំបន់អាស៊ីអាគ្នេយ៍ អ្នកធ្វើបទបង្ហាញ៖ ១. បណ្ឌិត ប៊ិច សុខេម ប្រធានក្រុម និងជាអ្នកឯកទេសធនធានទឹក និងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៃក្រុមហ៊ុន Hatfield/SPCR (១០នាទី) ២. លោក Hans Guttman នាយកប្រតិបត្តិគណៈកម្មាធិការទន្លេមេគង្គ (MRC) (១០នាទី)
១៥:៤០ - ១៦:១០	សំណួរ ចម្លើយ (នាទី៣០)
១៦:១០ - ១៦:៣០	**១.៣ បច្ចុប្បន្នភាពការឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅកម្ពុជា ដោយផ្តោតលើសកម្មភាពបន្តនៅថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ** គោលបំណង៖ រាយការណ៍ពីវឌ្ឍនភាពរបស់ប្រទេសកម្ពុជាក្នុងការកសាង សមត្ថភាពស្ថាប័ន ការបញ្ជ្រាបការងារប្រែប្រួលអាកាសធាតុទៅក្នុងផែន ការយុទ្ធសាស្ត្រប្រែប្រួលអាកាសធាតុថ្នាក់ជាតិ និងតាមវិស័យ និងការអនុវត្តគំនិតផ្តួចផ្តើមការងារប្រែប្រួលអាកាសធាតុសំខាន់ៗ។ អ្នកធ្វើបទបង្ហាញ៖ លោក ម៉ា ច័ន្ទសទ្ធា អនុប្រធាននាយកដ្ឋានប្រែប្រួលអាកាសធាតុក្រសួងបរិស្ថាន (២០នាទី)
១៦:៣០ - ១៧:០០	សំណួរ ចម្លើយ(នាទី ៣០)
១៧:០០ - ១៧:២០	**១.៤ ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុកម្ពុជា** គោលបំណង៖ បង្ហាញពីដំណើរការរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុកម្ពុជា (ផ.យ.ប.អ.ក.) មាតិកាសំខាន់ៗ និងដំណើរឆ្ពោះទៅមុខ។ អ្នកធ្វើបទបង្ហាញ៖ លោក សុំ ធី ប្រធាននាយកដ្ឋានប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

	ក្រសួងបរិស្ថាន (២០នាទី)
១៧:២០ - ១៧:៥០	សំណួរ ចម្លើយ (នាទី៣០)
១៧:៥០ - ១៨:១០	ការសង្ខេបសកម្មភាពថ្ងៃទី១
១៨:១៥ - ២០:៣០	ពិធីជប់លៀងភេសជ្ជៈពេលល្ងាច ទីកន្លែង៖ បន្ទប់ Pre-Function នៃសណ្ឋាគារសូហ្វីតែលភ្នំពេញភូគីត្រា

ថ្ងៃទី ២	**ថ្ងៃពុធ ទី០៦ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៣**
០៧:៣០ -០៨:៤៥	ការចុះឈ្មោះ ទីកន្លែង៖ សណ្ឋាគារសូហ្វីតែលភ្នំពេញភូគីត្រា
០៨:៤៥ - ០៩:១៥	ការចាប់ផ្តើមកម្មវិធី សុន្ទរកថាស្វាគមន៍របស់ **ឯកឧត្តម ប៉ាន ប៊ុនធឿន** រដ្ឋលេខាធិការក្រសួងផែនការ សុន្ទរកថាស្វាគមន៍របស់ **ឯកឧត្តម Jean-François Cautain** ឯកអគ្គរដ្ឋទូតសហភាពអឺរ៉ុបប្រចាំកម្ពុជា
០៩:១៥ - ០៩:៣០	សេចក្តីសង្ខេបលទ្ធផលថ្ងៃទី១ ប្រកាសរបៀបវារៈថ្ងៃទី២ ការណែនាំកិច្ចពិភាក្សាវគ្គស្របគ្នា
០៩:៣០ - ១០:០០	សម្រាកពិសាអាហារសម្រន់
១០:០០ - ១១:៣០	វគ្គស្របគ្នា៖ ការរៀបចំផែនការឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ស្តីពីមេរៀនទទួលបាន និងដំណើរឆ្ពោះទៅមុខ

វគ្គស្របគ្នាផ្នែកទី១៖ ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុតាមវិស័យ (ផ.យ.ប.អ. តាមវិស័យ) និងផែនការសកម្មភាព

ក្រុមទី១៖ ការអប់រំការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ទំនាក់ទំនង និងយេនឌ័រ	**ក្រុមទី២៖ ការឆ្លើយតបការប្រែប្រួលអាកាសធាតុក្នុងវិស័យកសិកម្ម និងធារាសាស្ត្រ**	**ក្រុមទី៣៖ ការឆ្លើយតបការប្រែប្រួលអាកាសធាតុក្នុងវិស័យហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវន្ត**
ទីកន្លែង៖ បន្ទប់ Fuluzu	ទីកន្លែង៖ សាលប្រជុំភូគីត្រា Grand Ballroom 2	ទីកន្លែង៖ សាលប្រជុំភូគីត្រា១ ជាន់ទី២
ប្រធានដឹកនាំ៖ លោកជំទាវ ប្រាក់ ច័ន្ទណាយ រដ្ឋលេខាធិការក្រសួងប្រៃសណីយ៍ និងទូរគមនាគមន៍	**ប្រធានដឹកនាំ៖ លោក ប្រាក់ ថាវអាមិដា** អគ្គលេខាធិការ រង MAFF	**ប្រធានដឹកនាំ៖ ឯ.ឧ. ឡេង ធន យុទ្ធា** អនុរដ្ឋលេខាធិការ MoPWT
អ្នកធ្វើបទបង្ហាញ៖ (២ x ១៥ នាទី)	អ្នកធ្វើបទបង្ហាញ៖ (២ x ១៥ នាទី)	អ្នកធ្វើបទបង្ហាញ៖ (២ x ១៥ នាទី)
១. លោកស្រី ចេង ចិនណេត MoWA៖ ការបញ្ជ្រាបយេនឌ័រ	១. លោក អ៊ុំ រីណា ប្រធានស្តីទី នាយកដ្ឋានឧតុនិយម	១. លោក ច្រៀង ផល័ក្ខ ប្រធាននាយកដ្ឋានផែនការ និងវិនិយោគ

ទៅក្នុងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ២. លោក ជួន វណ្ណា អនុប្រធានការិយាល័យកម្មវិធីសិក្សាវិទ្យាសាស្ត្រ MoEYS៖ ការអប់រំបរិស្ថាន និងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅកម្ពុជា	MoWRAM៖ ការឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុក្នុងវិស័យធនធានទឹក និង ឧតុនិយម ២. លោកបណ្ឌិត សរ ចិត្រា អនុប្រធាននាយកដ្ឋានផលិតកម្ម និងបសុព្យាបាល MAFF	MoPWT៖ ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រជាតិបន្សាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងការកាត់បន្ថយឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ក្នុងវិស័យដឹកជញ្ជូន ២. លោក ស្រ៊ុន ពិទូ អនុប្រធាននាយកដ្ឋានផែនការ និងទំនាក់ទំនងសាធារណៈ: MRD៖ ផែនការសកម្មភាពប្រែប្រួលអាកាសធាតុក្នុងវិស័យដឹកជញ្ជូន និងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធសាធារណៈ:
វាគ្មិន៖	**វាគ្មិន៖**	**វាគ្មិន៖**
១. កញ្ញា គង់ កែវសុគន្ធា មជ្ឈមណ្ឌលព័ត៌មានឯករាជ្យកម្ពុជា)CCIM(២. លោក ស៊ូ សុជាតិ អ្នកសម្របសម្រួលបណ្តាញប្រែប្រួលអាកាសធាតុកម្ពុជា ៣. លោក គឹម សុបិន្ត ប្រធានមជ្ឈមណ្ឌលសិក្សាកសិកម្ម និងបរិស្ថាន នៃសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទកសិកម្ម ៤. លោក Chris Eijkemans នាយកប្រចាំប្រទេសនៃអង្គការ Oxfam	១. ឯ.ឧ. គល់ វឌ្ឍនា អគ្គលេខាធិការរងនៃគណៈកម្មាធិការជាតិទន្លេមេគង្គកម្ពុជា ២. លោក ឈិត សំអាត នាយកប្រតិបត្តិនៃអង្គការ NGO Forum on Cambodia ៣. លោក Sakphouseth Meng មន្ត្រីតំណាងប្រចាំប្រទេសនៃមូលនិធិអន្តរជាតិសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍកសិកម្ម (IFAD)	១. លោក ហែម ចន្ទូ មន្ត្រីគម្រោងជាន់ខ្ពស់ នៃធនាគារអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ី)ADB(២. លោក Uchida Togo ទីប្រឹក្សាគម្រោងផ្នែកបរិស្ថាន និងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៃ JICA ៣. លោកបណ្ឌិត ហោង សុខ បិល អ្នកស្រាវជ្រាវនៃដេប៉ាតឺម៉ង់សំណង់ស៊ីវិល សាស្ត្រាចារ្យ និងប្រធានផ្នែកស្តាបត្យកម្មនៃវិទ្យាស្ថានបច្ចេកវិទ្យាកម្ពុជា)ITC(៤. លោកស្រី Nele Bünner តំណាងអង្គការ GIZ ទទួលបន្ទុកកម្មវិធីការពារអាកាសធាតុសម្រាប់ប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍
សំណួរ ចម្លើយ	សំណួរ ចម្លើយ	សំណួរ ចម្លើយ
១១:៣០ - ១៣:៣០	អាហារថ្ងៃត្រង់ ទីកន្លែង៖ La Coupole Restaurant នៃសណ្ឋាគារសូហ្វីតែលភ្នំពេញភូគីត្រា	
១៣:៣០ - ១៥:០០	វគ្គស្របគ្នា (បន្ត)	
វគ្គស្របគ្នាផ្នែកទី ២៖ ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ តាមវិស័យ		

(ជ.យ.ប.អ. តាមវិស័យ) និងផែនការសកម្មភាព		
ក្រុមទី១៖ ការឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុក្នុងវិស័យសុខាភិបាល អនាម័យ សន្តិសុខស្បៀង និងអាហារូបត្ថម្ភ	**ក្រុមទី២៖ ការឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុក្នុងវិស័យព្រៃឈើ ជលផល និងប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី**	**ក្រុមទី៣៖ ការកាត់បន្ថយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុក្នុងវិស័យឧស្សាហកម្ម និងថាមពល**
ទីកន្លែង៖ បន្ទប់ Fuluzu	ទីកន្លែង៖ សាលប្រជុំភូគីគ្រា Grand Ballroom 2	ទីកន្លែង៖ សាលប្រជុំភូគីគ្រា ១ ជាន់ទី២
ប្រធានដឹកនាំ៖ ឯ.ឧ.បណ្ឌិត ឡុញ ហ៊ាល អគ្គនាយកនៃអគ្គនាយកដ្ឋានបច្ចេកទេស MoE	**ប្រធានដឹកនាំ៖ ឯ.ឧ. ចាយ សាមិត្ត** ប្រតិភូរាជរដ្ឋាភិបាលទទួលបន្ទុកអគ្គនាយកនៃអគ្គនាយកដ្ឋានរដ្ឋបាលការពារ និងអភិរក្សធម្មជាតិ MoE	**ប្រធានដឹកនាំ៖ ឯ.ឧ. សាត សាមី** រដ្ឋលេខាធិការ MIME
អ្នកធ្វើបទបង្ហាញ៖ (២ x ១៥ នាទី)	**អ្នកធ្វើបទបង្ហាញ៖ (៣ x ១០ នាទី)**	**អ្នកធ្វើបទបង្ហាញ៖ (២ x ១៥ នាទី)**
១. វេជ្ជបណ្ឌិត កុល ហៅ អនុប្រធាននាយកដ្ឋាននៃ MoH៖ ផែនការឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុក្នុងវិស័យសុខាភិបាល ២. ឯ.ឧ. វ័ត្ត វិរៈ សមាជិកក្រុមប្រឹក្សាអភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្ម និងជនបទ៖ គោលនយោបាយសន្តិសុខស្បៀង អាហារូបត្ថម្ភ និងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ	១. លោក ឃុន វឌ្ឍនា (អនុប្រធានទទួលបន្ទុកវិមជ្ឈការ ការិយាល័យឥណទានកាបូនព្រៃឈើ រដ្ឋបាលព្រៃឈើ៖ ការឆ្លើយតបការប្រែប្រួលអាកាសធាតុក្នុងវិស័យព្រៃឈើ ២. លោកស្រីបណ្ឌិត កៅ សុជីវី អនុប្រធានរដ្ឋបាលជលផល៖ ផែនការឆ្លើយតបការប្រែប្រួលអាកាសធាតុក្នុងវិស័យជលផល ៣. លោក អ៊ុក ណាវ៉ាន់ អគ្គនាយករងរដ្ឋបាលការពារ និងអភិរក្សធម្មជាតិ៖ ការឆ្លើយតបការប្រែប្រួលអាកាសធាតុក្នុងប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី	១. ឯ.ឧ. ទឹង ស៊ីនី អនុរដ្ឋលេខាធិការ MIME៖ ផែនការប្រែប្រួលអាកាសធាតុក្នុងវិស័យឧស្សាហកម្ម និងថាមពល ២. លោក តូច សុវណ្ណា ប្រធាននាយកដ្ឋាន បច្ចេកទេសថាមពល៖ ផែនការប្រែប្រួលអាកាសធាតុក្នុងដំណើរការផលិតកម្មថាមពល
វាគ្មិន៖	**វាគ្មិន៖**	**វាគ្មិន៖**
១. លោកបណ្ឌិត Iean Russell ប្រធានគម្រោង MALIS, FAO ២. លោក Steven Iddings ប្រធានក្រុមសុខភាពបរិស្ថាន	១. លោកស្រី Sarah Sitts ប្រធានប្រចាំប្រទេសនៃអង្គការ PACT កម្ពុជា ២. លោក Peter Iversen អ្នក	១. លោក ឈួង ហ្វឹងហ៊ិញ ក្រុមហ៊ុនខេ ស៊ីមែន ២. លោក Jeff Ospital នាយកប្រតិបត្តិនៃអង្គការ Nexus Carbon

WHO ៣. លោកស្រី ជា អេលីយ៉ាន អនុប្រធានដេប៉ាតឺម៉ង់បរិស្ថាន RUPP ៤. លោក ហោង សុខ អ្នកឯកទេសអភិបាលកិច្ច និងកាត់បន្ថយគ្រោះមហន្តរាយនៃអង្គការ Plan International	ឯកទេសផ្នែកបច្ចេកទេសនៃ UN-REDD, FA ៣. លោកបណ្ឌិត Kien Tran-Mai មន្ត្រីកម្មវិធីគំនិតផ្តួចផ្តើមបន្សាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (CCAI/MRC) ៤. លោក Micah Ingalls នាយកស្តីទីប្រចាំប្រទេស នៃអង្គការ WWF	Development ៣. លោក Carlo Figa Talamanca នាយក SGFE និងជាប្រធាន EuroCham Green Business Committee
សំណួរ ចម្លើយ	សំណួរ ចម្លើយ	សំណួរ ចម្លើយ
១៥:០០ - ១៥:២០	សម្រាកពិសាអាហារសម្រន់	
១៥:២០ - ១៦:៥០	វគ្គស្របគ្នា (បន្ត)	
វគ្គស្របគ្នាផ្នែកទី ៣៖ ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុតាមវិស័យ (ផ.យ.ប.អ. តាមវិស័យ) និងផែនការសកម្មភាព (បន្ត)		
ក្រុមទី១៖ ការឆ្លើយតបការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ និងការគ្រប់គ្រងគ្រោះមហន្តរាយ	**ក្រុមទី២៖ ការឆ្លើយតបការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅតំបន់ឆ្នេរ និងទេសចរណ៍**	**ក្រុមទី៣៖ វឌ្ឍនភាពរបស់កម្ពុជាក្នុងការកាត់បន្ថយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងដំណើរឆ្ពោះទៅកាន់សកម្មភាពជាតិសមស្របសម្រាប់ការកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ (NAMA)**
ទីកន្លែង៖ សាលប្រជុំភូគីត្រា Grand Ballroom 2	ទីកន្លែង៖ សាលប្រជុំភូគីត្រា១ ជាន់ទី២	ទីកន្លែង៖ បន្ទប់ Fuluzu
ប្រធានដឹកនាំ៖ ឯ.ឧ. សក់ សេដ្ឋា រដ្ឋលេខាធិការ និងជាប្រធានលេខាធិការដ្ឋាន គ.ជ.ប.អ. MoI	**ប្រធានដឹកនាំ៖ ឯ.ឧ. ប៊ិន សម្បត្តិ ថាវរ័ត្ន** រដ្ឋលេខាធិការក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់	**ប្រធានដឹកនាំ៖ ឯ.ឧ. ជា សំអាង** អនុប្រធានរដ្ឋបាលព្រៃឈើ
អ្នកធ្វើបទបង្ហាញ៖ (២ x ១៥ នាទី)	អ្នកធ្វើបទបង្ហាញ៖ (២ x ១៥ នាទី)	អ្នកធ្វើបទបង្ហាញ៖ (៣ x ១០ នាទី)
១. លោក គង់ ចាន់ថន ទីប្រឹក្សាផែនការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៃគ.ជ.អ.ប.៖ ការអនុវត្តផែនការសកម្មភាពប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិតាមរយៈអភិបាល	១. លោក ប៊ូ ច័ន្ទសិរី អនុប្រធាននាយកដ្ឋានផែនការ និងអភិវឌ្ឍន៍ទេសចរណ៍ នៃក្រសួងទេសចរណ៍៖ បទពិសោធន៍ និងការរៀបចំផែនការប្រែប្រួលអាកាសធាតុក្នុងវិស័យ	១. លោក Conrado Heruela ប្រធានគ្រប់គ្រងកិច្ចការសម្រាប់គម្រោងប្រែប្រួលអាកាសធាតុរបស់GEF នៃនាយកដ្ឋានបច្ចេកវិទ្យា ឧស្សាហកម្ម និងសេដ្ឋកិច្ច

កិច្ចមូលដ្ឋាន និងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ២. លោក សុទ្ធ គឹមកុលមុនី អនុប្រធាននាយកដ្ឋានត្រៀមរៀបចំ និងបណ្តុះបណ្តាលនៃ CNMC៖ ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រប្រែប្រួលអាកាសធាតុសម្រាប់គ្រប់គ្រងគ្រោះមហន្តរាយ	ទេសចរណ៍ ២. ឯ.ឧ. បណ្ឌិត វ៉ាន់ មុនីនាថ អគ្គនាយករងនៃអគ្គនាយកដ្ឋានបច្ចេកទេសនៃ MoE និងជាអគ្គលេខាធិការរងនៃគណៈ-កម្មាធិការជាតិសម្រាប់ការគ្រប់គ្រង និងអភិវឌ្ឍន៍តំបន់ឆ្នេរ៖ បទពិសោធន៍ និងផែនការឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុសម្រាប់គ្រប់គ្រងតំបន់ឆ្នេរ	ប្រចាំតំបន់អាស៊ី និងប៉ាស៊ីហ្វិកនៃអង្គការ UNEP៖ គំនិតផ្តួចផ្តើមសម្រាប់ការរៀបចំផែនការ NAMA ២. លោកស្រី Akiko Fukui ជំនួយការអ្នកស្រាវជ្រាវក្រុមយន្តការទីផ្សារកាបូនរបស់ IGES ៣. លោក អ៊ុយ កាម៉ាល អនុប្រធាននាយកដ្ឋានប្រែប្រួលអាកាសធាតុ MoE ៖ មេរៀនទទួលបានរបស់កម្ពុជា និងដំណើរឆ្ពោះទៅកាន់ NAMA
វាគ្មិន៖	**វាគ្មិន៖**	**វាគ្មិន៖**
១. លោក ហុក គឹមធួន ប្រធានគ្រប់គ្រងគម្រោងថ្នាក់ជាតិនៃ NAPA Follow-Up ២. លោកស្រី Sanna Salmela-Eckstein, Regional DM Delegate, Asia, Finnish Red Cross ៣. លោក គឹម រតនា នាយកប្រតិបត្តិអង្គការការីតាសកម្ពុជា ៤. លោក Julian Abrams អ្នកសម្របសម្រួលបច្ចេកទេសនៃអង្គការ UNCDF-LoCAL	១. លោកបណ្ឌិត នេត បារមី ប្រធានដេប៉ាតឺម៉ង់ទេសចរណ៍នៃ RUPP ២. លោក គង់ គឹមស្រេង មន្ត្រីកម្មវិធីជាន់ខ្ពស់នៃអង្គការ IUCN កម្ពុជា ៣. លោក វ៉ា មឿន នាយកប្រតិបត្តិអង្គការមន្លប់បៃតង	១. លោក វ៉ន់ វណ្ណារិទ្ធ ប្រធាននាយកដ្ឋានរដ្ឋបាលនិងហិរញ្ញវត្ថុ នៃអគ្គលេខាធិការដ្ឋានក្រុមប្រឹក្សាអភិវឌ្ឍន៍បៃតង MoE ២. លោក Alex Diment ទីប្រឹក្សាបច្ចេកទេសជាន់ខ្ពស់នៃអង្គការ WCS ៣. លោក មៅ វិសាល ប្រធានការិយាល័យសង្គមបរិស្ថាន និងទំនាក់ទំនងសាធារណៈ នៃអគ្គិសនីកម្ពុជា
សំណួរ ចម្លើយ	សំណួរ ចម្លើយ	សំណួរ ចម្លើយ
១៦:៤០ - ១៦:៥០ សង្ខេប និងបិទកិច្ចពិភាក្សា	១៦:៤០ - ១៦:៥០ សង្ខេប និងបិទកិច្ចពិភាក្សា	១៦:៤០ - ១៦:៥០ សង្ខេប និងបិទកិច្ចពិភាក្សា

ថ្ងៃទី ៣	**ថ្ងៃព្រហស្បតិ៍ ទី០៧ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៣**
០៧:៣០ - ០៨:៣០	ការចុះឈ្មោះ ទីកន្លែង៖ សណ្ឋាគារសូហ្វីតែលភ្នំពេញភូគីត្រា
០៨:៣០ - ០៨:៥០	ចាប់ផ្តើមកម្មវិធី សុន្ទរកថាស្វាគមន៍របស់ ឯកឧត្តម រស់ សីលវ៉ា អនុរដ្ឋលេខាធិការក្រសួង

	សេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុសុន្ទរកថាស្វាគមន៍របស់លោក Peter Brimble នាយករងប្រចាំប្រទេស នៃធនាគារអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ី)ADB)
០៨:៥០ - ០៩:០០	សេចក្តីសង្ខេបលទ្ធផលថ្ងៃទី២ ប្រកាសរបៀបវារៈថ្ងៃទី៣
០៩:០០ - ១២:១៥	ប្រធានដឹកនាំ៖ ឯ.ឧ. សុខ ចិន្តាសោភា រដ្ឋមន្ត្រីប្រតិភូអមនាយករដ្ឋមន្ត្រី និងជាអគ្គលេខាធិការក្រុមប្រឹក្សាអភិវឌ្ឍន៍កម្ពុជា
០៩:០០ - ៩:២០	**ក្របខ័ណ្ឌហិរញ្ញប្បទានប្រែប្រួលអាកាសធាតុអន្តរជាតិ** គោលបំណង៖ ធ្វើសេចក្តីសង្ខេបអំពីការអភិវឌ្ឍចុងក្រោយនៃយន្តការផ្តល់ហិរញ្ញប្បទានសាកល។ អ្នកធ្វើបទបង្ហាញ៖ លោកស្រី Joanne Manda អ្នកឯកទេសហិរញ្ញប្បទានប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៃអង្គការ UNDP ប្រចាំតំបន់អាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិក (២០ នាទី)
០៩:២០ - ៩:៥០	សម្រាកពិសាអាហារសម្រន់
៩:៥០ - ១០:៥០	**ក្របខ័ណ្ឌហិរញ្ញប្បទានជាតិការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ** គោលបំណង៖ ធ្វើការវិភាគលើស្ថានភាពហិរញ្ញប្បទាននាពេលបច្ចុប្បន្ន មេរៀនទទួលបានពីមូលនិធិ CCCA កម្ពុជា និងផ្តល់អនុសាសន៍សម្រាប់យន្តការហិរញ្ញប្បទាននាពេលអនាគត។ អ្នកធ្វើបទបង្ហាញ៖ លោកបណ្ឌិត តូច ច័ន្ទក្រឹស្នា ប្រធានការិយាល័យធនាគារពិភពលោកនៃក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ (២០នាទី)
វាគ្មិន៖	១. លោក Koen Everaert មន្ត្រីទំនាក់ទំនងសហប្រតិបត្តិការនៃតំណាងសហភាពអឺរ៉ុបប្រចាំកម្ពុជា ២. លោក Julien Chevillard មន្ត្រីរដ្ឋបាលមូលនិធិ CCCA នៃលេខាធិការដ្ឋានមូលនិធិ CCCA/UNDP ៣. លោកបណ្ឌិត ទិន ពន្លក អគ្គនាយករងនៃអគ្គនាយកដ្ឋានរដ្ឋបាលការពារ និងអភិរក្សធម្មជាតិ និងជាប្រធានលេខាធិការដ្ឋានមូលនិធិ CCCA នៃក្រសួងបរិស្ថាន
សំណួរ ចម្លើយ (៣០ នាទី)	
១០:៥០ - ១២:០០	ប្រធានដឹកនាំ៖ ឯ.ឧ. សុខ ចិន្តាសោភា រដ្ឋមន្ត្រីប្រតិភូអមនាយករដ្ឋមន្ត្រី និងជាអគ្គលេខាធិការក្រុមប្រឹក្សាអភិវឌ្ឍន៍កម្ពុជា ការឆ្លើយតបការប្រែប្រួលអាកាសធាតុថ្នាក់តំបន់ផ្តោតលើទិដ្ឋភាពទូទៅនៃគម្រោងគំនិតផ្តួចផ្តើមបន្សាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (CCAI) **វគ្គពេញអង្គ៖ កិច្ចសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ**
	ការឆ្លើយតបការប្រែប្រួលអាកាសធាតុថ្នាក់តំបន់ផ្តោតលើទិដ្ឋភាពទូទៅនៃគម្រោងគំនិតផ្តួចផ្តើមបន្សាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (CCAI) គោលបំណង៖ បង្ហាញពីគំរូនៃសកម្មភាពដែលបានផ្តួចផ្តើមក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហាប្រែប្រួលអាកាសធាតុអន្តរប្រទេស នៅក្នុងតំបន់អាងទន្លេ

	មេគង្គ។ អ្នកធ្វើបទបង្ហាញ៖ លោក នួន វណ្ណា មន្ត្រីបច្ចេកទេសគម្រោង CCAI នាយកដ្ឋានបរិស្ថាននៃគណៈកម្មការទន្លេមេគង្គ (២០នាទី)
វាគ្មិន៖	១. លោកបណ្ឌិត Pradeep Kurukulasuriya ទីប្រឹក្សាបច្ចេកទេសជាន់ខ្ពស់ ផ្នែកបន្សុំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ នៃអង្គការ UNDP ប្រចាំតំបន់អាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិក ២. លោក Conrado Heruela ប្រធានគ្រប់គ្រងកិច្ចការសម្រាប់គម្រោងប្រែប្រួលអាកាសធាតុរបស់ GEF នៃនាយកដ្ឋានបច្ចេកវិទ្យា ឧស្សាហកម្ម និងសេដ្ឋកិច្ចថ្នាក់តំបន់នៅអាស៊ី និងប៉ាស៊ីហ្វិក នៃអង្គការ UNEP ៣. លោក Peter Brimble នាយករងប្រចាំប្រទេស ADB
សំណួរចម្លើយ (៣០ នាទី)	
១២:០០ - ១៣:៣០	អាហារថ្ងៃត្រង់ <u>ទីកន្លែង៖</u> La Coupole Restaurant សណ្ឋាគារសូហ្វីតែលភ្នំពេញភូគីត្រា
១៣:៣០ -១៥:៣០	ប្រធានដឹកនាំ៖ លោកបណ្ឌិត ទិន ពន្លក អគ្គនាយករងនៃអគ្គនាយកដ្ឋានរដ្ឋបាលការពារ និងអភិរក្សធម្មជាតិ និងជាប្រធានលេខាធិការដ្ឋានមូលនិធិ CCCA នៃក្រសួងបរិស្ថាន វគ្គពេញអង្គ៖ គោលជំហររបស់ប្រទេសកម្ពុជា ក្នុងសន្និសីទកំពូលលើកទី ១៩ នៃអនុសញ្ញាក្របខ័ណ្ឌសហប្រជាជាតិស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
	បច្ចុប្បន្នភាពចុងក្រោយនៃកិច្ចចរចា UNFCCC គោលបំណង៖ បង្ហាញជូននូវការវិវឌ្ឍចុងក្រោយនៃកិច្ចចរចាការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ បញ្ហាចម្បងៗ ដែលនឹងត្រូវលើកយកមកពិភាក្សាក្នុងសន្និសីទកំពូលលើកទី១៩ នៅទីក្រុងវ៉ាសូវី ប្រទេសប៉ូឡូញ។ អ្នកធ្វើបទបង្ហាញ៖ លោក សុំ ធី ប្រធាននាយកដ្ឋានប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ក្រសួងបរិស្ថាន (២០នាទី)
	សេចក្តីព្រាងគោលជំហររបស់ប្រទេសកម្ពុជា និងដំណើរឆ្ពោះទៅមុខ គោលបំណង៖ សង្ខេបអំពីគោលជំហររបស់ប្រទេសកម្ពុជាសម្រាប់សន្និសីទកំពូលលើកទី១៩ និងប្រមូលមតិយោបល់ពីអង្គវេទិកាទាំងមូល។ អ្នកធ្វើបទបង្ហាញ៖ លោក ជា ចន្ទន៍ធូ អនុប្រធាននាយកដ្ឋានប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ក្រសួងបរិស្ថាន (២០នាទី)
	សំណួរ ចម្លើយ (៣០នាទី)
១៤:៣០ - ១៥:០០	សម្រាកពិសាអាហារសម្រន់
១៥:០០ - ១៥:៣០	សេចក្តីសង្ខេបដំណើរការវេទិការយៈពេល២ ថ្ងៃ
១៥:៣០ - ១៥:៤៥	សុន្ទរកថាបិទរបស់ ឯកឧត្តម សាបូ អូហ្សាណូ រដ្ឋលេខាធិការក្រសួងបរិស្ថាន គោរពភ្លេងជាតិ៕

ឧបសម្ព័ន្ធទី២៖ សុន្ទរកថាបិទ និងបើកវេទិកា

ថ្ងៃទី១៖ ថ្ងៃទី៥ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៣

សុន្ទរកថាបើកវេទិកា

ថ្លែងដោយ **សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន**
នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ឯកឧត្តម លោកជំទាវ លោក លោកស្រី ភ្ញៀវជាតិ និងអន្តរជាតិជាទីមេត្រី!

ថ្ងៃនេះខ្ញុំមានសេចក្តីរីករាយ ដោយបានមកចូលរួមនៅក្នុងពិធីបើក «***វេទិកាជាតិលើកទី៣ ស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ***» នាឱកាសនេះ។ វេទិកាជាតិនេះបានប្រារព្ធឡើងតែមួយសប្តាហ៍មុនសម័យប្រជុំលើកទី១៩ នៃសន្និសីទភាគីជាសមាជិកអនុសញ្ញាក្របខណ្ឌសហប្រជាជាតិស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងសម័យប្រជុំលើកទី៩ របស់ភាគីជាសមាជិក **ពិធីសារក្យូតូ** ដែលនឹងប្រព្រឹត្តទៅនៅ **ទីក្រុងវ៉ាស្សាវី ប្រទេសប៉ូឡូញ**។ ក្នុងន័យនេះពិតជាមិនអាចប្រកែកបានទេថា វេទិកាដែលបានរៀបចំឡើងនាពេលនេះនឹងក្លាយជាធាតុចូលមួយយ៉ាងសំខាន់ ដល់កិច្ចប្រជុំដែលនឹងត្រូវប្រារព្ធឡើងនាពេលខាងមុខ។ ទន្ទឹមនេះ យើងទាំងអស់គ្នាក៏ចាំបាច់ត្រូវបន្តយល់បន្ថែមទៀតពីបញ្ហានានាដែលកំពុងកើតមានឡើង ដោយសារការប្រែប្រួលគុណភាពបរិស្ថានជាអាទិ៍រួមមាន: ការកើនឡើងកម្តៅភពផែនដី, បាតុភូតគ្រោះធម្មជាតិ, គ្រោះរាំងស្ងួត, គ្រោះទឹកជំនន់, ខ្យល់ព្យុះសង្ឃរា, ការខូចខាតប្រពន្ធ័អេកូឡូស៊ី, ការបាត់បង់ជីវៈចម្រុះ, ការកើនឡើងជំងឺដង្កាត់ប្លែកៗ បំផ្លាញជីវិតមនុស្ស សត្វ ដែលបញ្ហាទាំងនេះមិនត្រឹមតែជះឥទ្ធិពលជាអវិជ្ជមានដល់ការអភិវឌ្ឍសង្គម-សេដ្ឋកិច្ចប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែថែមទាំងប៉ះពាល់ដល់សុវត្ថិភាព និងសុខុមាលភាពសាធារណៈទៀតផង។

ឆ្លៀតឱកាសនេះ ក្នុងនាមរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ខ្ញុំសូមថ្លែងនូវការកោតសរសើរ និងវាយតម្លៃខ្ពស់ចំពោះថ្នាក់ដឹកនាំ មន្ត្រីរាជការគ្រប់លំដាប់ថ្នាក់នៃក្រសួងបរិស្ថាន, ក្រសួង-ស្ថាប័ន, អាជ្ញាធរដែនដីគ្រប់លំដាប់ថ្នាក់, អង្គការជាតិ-អន្តរជាតិ, វិស័យឯកជន, ព្រះសង្ឃ, ប្រជាពលរដ្ឋ និងសិស្សានុសិស្ស និស្សិតគ្រប់ភូមិសិក្សាដែលបានខិតខំប្រឹងប្រែងបំពេញការងារយ៉ាងសស្រាក់សស្រាំ, ពុះពាររួមគ្នាយ៉ាងសកម្មនៅក្នុងយុទ្ធនាការ និងសកម្មភាពទាំងឡាយដើម្បីគោលដៅនៃការការពារបរិស្ថានក្នុងរយៈពេលកន្លងមក ហើយខ្ញុំសង្ឃឹមថា យើងនឹងបន្តកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងលើការងារនេះទៀត សម្រាប់ពេលអនាគតខាងមុខនេះ។ ជាការពិត កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងនេះនឹងបន្តរួមចំណែកពង្រឹងថែមទៀតនូវឆន្ទៈរបស់យើង និងប្រជាជននៅលើភពផែនដីទាំងមូលក្នុងបុព្វហេតុចូលរួមបង្ការ និងទប់ស្កាត់ព្រោះមហន្តរាយនានាឱ្យប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ និងធានានូវភាពសុខដុមរមនានៃការរស់នៅរបស់មនុស្សជាមួយនឹងបរិស្ថានបានយ៉ាងប្រសើរ។

ក្នុងឱកាសនេះ ខ្ញុំក៏សូមស្វាគមន៍យ៉ាងកក់ក្តៅចំពោះអ្នកចូលរួមទាំងអស់ ទាំងភ្ញៀវជាតិ និងអន្តរជាតិដែលជាតំណាងក្រសួង-ស្ថាប័ននៃរាជរដ្ឋាភិបាល ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ តំណាងអង្គទូតនានា ប្រចាំ

នៅព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា, វិស័យឯកជន, គ្រឹះស្ថានសិក្សា, អង្គការសង្គមស៊ីវិល និងអ្នកចូលរួមទាំងអស់នៅក្នុង **«វេទិកាជាតិលើកទី៣ ស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ»** នេះ។

ជារួម «**វេទិកាជាតិស្តីពីការប្រែប្រួលអាសកាសធាតុ**» ត្រូវបានរៀបចំឡើងដោយទៀងទាត់ និងក្លាយជាព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់ដែលផ្តល់ឱកាសឱ្យអ្នករៀបចំគោលនយោបាយ, អ្នកវិទ្យាសាស្ត្រ, ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ និងប្រតិបត្តិករនានាមកជួបជុំគ្នា ដើម្បីបង្ហាញពីចំណេះដឹងថ្មីៗបំផុតអំពីផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅកម្ពុជា ហើយចែករំលែកបទពិសោធន៍នៃផលប៉ះពាល់ទាំងនោះក្នុងគោលបំណងរួមចំណែកដោះស្រាយបញ្ហាប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដើម្បីសម្រេចគោលដៅអភិវឌ្ឍសង្គម-សេដ្ឋកិច្ចរបស់យើងនៅក្នុងបរិការណ៍នៃការប្រែប្រួលអាកាធាតុនេះ។ ជាក់ស្តែង វេទិកានេះនឹងផ្តល់លទ្ធភាពឱ្យយើងរួមគ្នាបន្តពិនិត្យមើលវឌ្ឍនភាព ដែលយើងសម្រេចបានចាប់តាំងពីវេទិកាជាតិលើកទី២ កាលពីឆ្នាំ ២០១១ មកទល់បច្ចុប្បន្ននេះ និងដើម្បីរួមចំណែកក្នុងការពិភាក្សាអំពីកិច្ចការជាអាទិភាពលើការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅកម្ពុជាសម្រាប់រយៈពេលពី ៥ទៅ ១០ ឆ្នាំខាងមុខទៀត។

ជាការពិតការប្រែប្រួលអាកាសធាតុលែងជាអ្វីដែលស្ថិតនៅឆ្ងាយពីយើងទៀតហើយ ហើយកំពុងបន្តឥទ្ធិពលមកលើយើងទាំងអស់គ្នាក្នុងពេលបច្ចុប្បន្ន និងជាបញ្ហាប្រឈមមួយក្នុងចំណោមបញ្ហាធំៗបំផុតដែលមនុស្សជាតិត្រូវប្រឈមនៅក្នុងសតវត្សរ៍ទី២១នេះ ដោយសារតែផលប៉ះពាល់កាន់តែធ្ងន់ធ្ងរឡើង ហើយមានវិសាលភាពកាន់តែធំជាងមុន។ បើពិនិត្យតាមរបបគំហើញពីការស្រាវជ្រាវថ្មីៗ បានអះអាងយ៉ាងច្បាស់លាស់អំពីកំណើននៃផលប៉ះពាល់ពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុគឺកាន់តែខ្លាំងក្លា និងញឹកញាប់ជាងមុន ខណៈដែលកំណើននៃការបញ្ចេញឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់បានបន្តធ្វើអោយសីតុណ្ហភាពមធ្យមលើពិភពលោកកើនឡើងជាខ្លាំង។ ជាក់ស្តែងក្នុងឆ្នាំនេះ ពិភពលោកត្រូវបានគេសង្កេតឃើញថា កំហាប់ឧស្ម័នកាបូនិចក្នុងបរិយាកាសកើនដល់ **៤០០ភាគលាន** ដែលជាកម្រិតខ្ពស់បំផុតលើកដំបូង គិតចាប់តាំងពីពេលមានការវាស់ដោយប្រើប្រាស់ឧបករណ៍ទំនើបមក។ នៅចំពោះមុខកំហាប់ឧស្ម័នកាបូនិចក្នុងបរិយាកាសកម្រិតខ្ពស់បំផុតជាប្រវត្តិសាស្ត្រនេះបានបង្ហាញថា យើងកំពុងឈានចូលទៅក្នុងស្ថានភាពមួយប្រកបដោយគ្រោះថ្នាក់។ ក្នុងនោះ តំបន់អាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិចបានពើបប្រទះនូវនិន្នាការដែលត្រូវប្រកាសអាសន្នៃទឹកជំនន់, គ្រោះរាំងស្ងួត និងព្រឹត្តិការណ៍អាកាសធាតុមិនប្រក្រតី ដែលកើតមានកាន់តែញឹកញាប់ និងធ្ងន់ធ្ងរជាងមុន ជាពិសេសក្នុងអំឡុងពេលនៃទសវត្សរ៍ចុងក្រោយនេះ។ លើសពីនេះទៀត ភាពងាយរងគ្រោះនៃទឹកជំនន់នៅអាស៊ីនឹងបន្តកើនឡើង ហើយរហូតដល់ឆ្នាំ២០២៥ ប្រជាជនច្រើនជាង៥១០លាននាក់ ដែលតំណាងឱ្យលើសពី ៨៥% នៃសេដ្ឋកិច្ចពិភពលោកត្រូវប្រឈមនឹងហានិភ័យនៃការជន់លិចនៅតាមតំបន់ឆ្នេរ ដោយសារប្រឈមនឹងផលប៉ះពាល់នៃព្យុះស៊ីក្លូន និងតំបន់ទំនាបលិចទឹកដែលងាយពើបប្រទះនឹងព្យុះទីហ្វុង។ គ្រោះមហន្តរាយជាញឹកញាប់ទាំងនេះរួមផ្សំជាមួយឥទ្ធិពលដទៃទៀត ដែលបណ្តាលពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុដូចជា ការជ្រាបចូលនៃទឹកប្រៃនៅតាមតំបន់ឆ្នេរ ឬផលប៉ះពាល់បណ្តាលពីសត្វចង្រៃ និងការរាតត្បាតនៃជំងឺបានធ្វើឱ្យការប្រែប្រួលអាកាសធាតុក្លាយជាបញ្ហាប្រឈម ដែលទាមទារឱ្យមានការយកចិត្តទុកដាក់ជាបន្ទាន់។ ទន្ទឹមនេះ ទឹកជំនន់នាពេលថ្មីៗនេះនៅកម្ពុជាក៏បានបង្កឱ្យមានការបាត់បង់អាយុជីវិតមនុស្ស, ផលប៉ះពាល់ដល់ដំណាំកសិកម្ម, ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ និងការចិញ្ចឹម

ជីវិតរបស់ប្រជាជននៅសហគមន៍ ដែលបញ្ហានេះជាភស្តុតាងថ្មីបន្ថែមទៀតបង្ហាញពីសញ្ញាបន្ទាន់ និងភាពធ្ងន់ធ្ងរនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនេះ។

ដោយសារផលប៉ះពាល់ទាំងនេះ យើងអាចនិយាយបានមួយបែបទៀតថា **"ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុបានក្លាយជាបញ្ហាប្រឈមជាយុទ្ធសាស្ត្រមួយក្នុងការអភិវឌ្ឍ ហើយទាមទារឱ្យមានការយកចិត្តទុកដាក់រួមគ្នាជាបន្ទាន់"**។ ហើយរឹតតែសំខាន់ជាងនេះទៅទៀត **"បញ្ហានេះ តម្រូវអោយយើងត្រូវរួមគ្នាធ្វើសកម្មភាពជាបន្ទាន់ ក្នុងការកសាងគោលនយោបាយអាកាសធាតុសមស្របមួយ សម្រាប់ឆ្លើយតបទាំងក្នុងកម្រិតមូលដ្ឋាន កម្រិតតំបន់ និងកម្រិតពិភពលោក"**។

ឯកឧត្តម លោកជំទាវ លោក លោកស្រី!

ជារួម យើងទាំងអស់គ្នាបានដឹងហើយថា ការប្រែប្រួលបរិស្ថានភពផែនដី ជាបញ្ហាដែលកើតមានយ៉ាងពិតប្រាកដ ហើយយើងមិនអាចបដិសេធ ឬនៅតែធ្វើមិនដឹងមិនឮ និងមិនអើពើបានទេ។ ជាក់ស្តែង ការគ្រប់គ្រងបរិស្ថាន និងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុបានក្លាយជាបញ្ហាប្រឈមមួយទៀត សម្រាប់ចីរភាពនៃកំណើនសេដ្ឋកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍសង្គមកម្ពុជា ក្នុងនោះមានការបញ្ចេញចោលយ៉ាងសន្ធឹកសន្ធាប់នូវឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ ជាពិសេសឧស្ម័នកាបូនិចដោយសារសម្ពាធពីកំណើនប្រជាជន, ចរន្តនគរូបនីយកម្ម, វិបុលកម្ម និងប្រពលកម្មកសិកម្ម ក៏ដូចជាការអភិវឌ្ឍវិស័យដឹកជញ្ជូន, ថាមពល និងវិស័យដទៃទៀត។ ជាការពិតបញ្ហានេះមិនមែនយើងទើបតែយកចិត្តក្នុងពេលនេះនោះទេ ជាក់ស្តែងយើងបានធ្វើកិច្ចការច្រើនណាស់ហើយនាពេលនេះ។ ក្នុងពេលនោះយើងបានអនុវត្តនូវអនុសាស្ត្រនានាពីវេទិកាជាតិលើកទី២ ស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុដែលបានរៀបចំឡើងកាលពីឆ្នាំ ២០១១ ដែលសកម្មភាពនេះគឺជាភស្តុតាងបញ្ជាក់ពីការប្តេជ្ញារបស់កម្ពុជាក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហាប្រឈមនានា ដែលបណ្តាលមកពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

តាមរយៈនេះ កម្ពុជាក៏បានកសាងគោលនយោបាយ និងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុដែលជាកិច្ចការសំខាន់បំផុត ក្នុងការពង្រឹងសមត្ថភាពស្ថាប័ន និងសមត្ថភាពបច្ចេកទេសអន្តរវិស័យ ព្រមទាំងពហុជំនាញចាំបាច់ សម្រាប់កំណត់វិធានការក្នុងការឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ ទន្ទឹមនេះកម្ពុជាបានចូលរួមយ៉ាងសកម្មក្នុងការចរចារអន្តរជាតិស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅគ្រប់លំដាប់ថ្នាក់ ហើយបានរួមចំណែកយ៉ាងសកម្មនៅក្នុងកិច្ចប្រឹងប្រែងទាំងនៅក្នុងថ្នាក់តំបន់ និងអន្តរជាតិសម្រាប់ដោះស្រាយបញ្ហាប្រែប្រួលអាកាសធាតុនេះ។ ជាមួយគ្នានេះ យើងបានបង្កើតស្ថាប័ន និងវិធានការនានា រួមមានការបង្កើតគណៈកម្មការជាតិគ្រប់គ្រងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ, ការបញ្ជ្រាបការប្រែប្រួលអាកាសធាតុទាំងនៅថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិជាដើម។ កិច្ចការទាំងនេះជាជំហានដ៏សំខាន់មួយ ហើយកម្ពុជានឹងបន្តដាក់បញ្ចូលការប្រែប្រួលអាកាសធាតុទៅក្នុង **ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ** និងក្នុង**គោលដៅអភិវឌ្ឍន៍សហវត្សរ៍នៅកម្ពុជាក្រោយឆ្នាំ២០១៥** ព្រមទាំងសមាហរណកម្មការងារនេះទៅក្នុងផែនការអភិវឌ្ឍន៍តាមវិស័យរបស់ក្រសួងនានាផងដែរ។

ចំពោះមុខនេះ កម្ពុជាក៏បានដាក់ចេញវិធានការ និងសកម្មភាពជាក់លាក់ដែលទាក់ទងនឹងការបន្សាំទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ, ការកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ និងការ

អភិវឌ្ឍបៃតង ដែលការងារនេះបានឆ្លុះបញ្ចាំងក្នុង **យុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណ-ដំណាក់កាលទី ៣** របស់រាជរដ្ឋាភិបាល។ ជាក់ស្តែងយើងបាន និងកំពុងជំរុញអនុវត្តកិច្ចសហប្រតិបត្តិការជាមួយតួអង្គអភិវឌ្ឍន៍ពាក់ពន្ធ័ក្នុងក្របខណ្ឌ **"គោលនយោបាយជាតិស្តីពីការអភិវឌ្ឍបៃតង"** និង **"ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រជាតិស្តីពីការអភិវឌ្ឍបៃតងឆ្នាំ ២០១៣-២០៣០"** តាមរយៈការអភិវឌ្ឍក្របខណ្ឌគតិយុត្ត និងយន្តការសម្រាប់ការធ្វើពាណិជ្ជកម្មកាបូន, ការពង្រឹងសមត្ថភាព, ការរៀបចំ និងអនុវត្តវិធានការសម្រាប់ការបន្សាំទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ, ការសិក្សាពីលទ្ធភាពក្នុងការប្រើប្រាស់យន្តការហិរញ្ញប្បទានផ្នែកបរិស្ថានដូចជា ការទូទាត់កម្រៃបរិស្ថាន និងមូលនិធិបរិស្ថាន, ការពង្រឹងការគ្រប់គ្រងតំបន់ការពារធម្មជាតិរួមទាំងជីវៈចម្រុះ, តំបន់ផ្ទៃរងទឹកភ្លៀង និងតំបន់ដីសើម ព្រមទាំងការពង្រឹងយន្តការតាមដាន និងត្រួតពិនិត្យបរិស្ថាន និងប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីទាំងនៅថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ។

ក្នុងស្មារតីលើកកម្ពស់អនុវត្តការងារនេះឱ្យកាន់តែមានលក្ខណៈគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ និងកាន់តែស៊ីជម្រៅ ខ្ញុំសូមជំរុញឱ្យក្រសួង-ស្ថាប័ន និងដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ទាំងអស់ ធ្វើការពិចារណាជាលក្ខណៈប្រពន្ធ័អំពីការងារប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅពេលលើកផែនការអន្តរាគមន៍លើការងារអភិវឌ្ឍ ដើម្បីធានាថាការចំណាយវិនិយោគនានាមានប្រសិទ្ធភាព និងផ្តល់ផលក្នុងបរិការណ៍នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនេះ។ ក្នុងនោះយើងត្រូវផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់ឱ្យខ្លាំងថែមទៀតលើការប្រើប្រាស់ប្រភពថាមពលកកើតឡើងវិញ ដូចជាថាមពលវារីអគ្គិសនី, សំណល់កម្តៅពីឧស្សាហកម្ម, សំណល់ពីកសិកម្ម និងសំណល់ពីការចញ្ចឹមសត្វជាដើម។ ទន្ទឹមនេះ យើងក៏ត្រូវបន្តអនុវត្តនូវគំនិតផ្តួចផ្តើមការអភិវឌ្ឍបៃតងជាតិនៅកម្ពុជា ដើម្បីគាំទ្របន្ថែមទៀតដល់ការអភិវឌ្ឍប្រកបដោយចីរភាព។ ក្នុងនោះដែរ យើងត្រូវបន្តយកចិត្តទុកដាក់លើការអនុវត្តបណ្តាគម្រោងយន្តការអភិវឌ្ឍស្អាត, ការជំរុញយុទ្ធនាការសន្សំសំចៃថាមពលអគ្គិសនី និងប្រេងឥន្ធនៈ, សកម្មភាពការពារ និងអភិរក្សព្រៃឈើនៅក្នុងតំបន់ការពារធម្មជាតិ, ព្រៃបម្រុង និងព្រៃការពារជាដើម។

ម្យ៉ាងទៀតខ្ញុំយល់ថា ការអនុវត្តកម្មវិធីយល់ដឹងជាសាធារណៈអំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងឥទ្ធិពលនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ក៏មានសារៈសំខាន់ណាស់ដែរ ដើម្បីលើកទឹកចិត្តឱ្យមានការរួមចំណែកទាំងអស់គ្នា។ ដូច្នេះ ដើម្បីសម្រេចការងារនេះបាន ទាមទារឱ្យមានកិច្ចសហការជិតស្និទ្ធរវាងសាកលវិទ្យាល័យ, មជ្ឈមណ្ឌលស្រាវជ្រាវ, ក្រសួង-ស្ថាប័ននានានៃរាជរដ្ឋាភិបាល និងដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ ក្នុងការដាក់បញ្ចូលការប្រែប្រួលអាកាសធាតុទៅក្នុងកម្មវិធីសិក្សា និងកម្មវិធីស្រាវជ្រាវ ហើយបង្កើតនូវយន្តការនានាសម្រាប់ផ្លាស់ប្តូរចំណេះដឹងទាំងអស់នោះ ដែលជាមូលដ្ឋានសំខាន់ដល់ការរៀបចំគោលនយោបាយ។ ប្រការនេះនឹងជួយធានាបានថា គោលនយោបាយ និងផែនការការងារប្រែប្រួលអាកាសធាតុរបស់យើងនឹងត្រូវបានកសាងឡើង និងធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពជាទៀងទាត់ដោយផ្អែកលើចំណេះដឹងដែលមាន និងលទ្ធផលនៃការស្រាវជ្រាវមួយដែលអាចទុកចិត្តបាន។

ក្នុងន័យនេះខ្ញុំសូមស្នើឱ្យក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា គួរពិនិត្យពិចារណាដាក់បញ្ចូលមុខវិជ្ជាការប្រែប្រួលអាកាសធាតុទៅក្នុងកម្មវិធីអប់រំ និងបណ្តុះបណ្តាលនានា ទាំងកម្មវិធីសិក្សាក្នុងប្រព័ន្ធ និងក្រៅប្រព័ន្ធ។ ទន្ទឹមនឹងនេះ រាជរដ្ឋាភិបាលនឹងបន្តបង្កើតបរិយាកាសអំណោយផល និងលើកទឹកចិត្តសម្រាប់ការចូលរួមរបស់វិស័យឯកជន នៅក្នុងការវិនិយោគដែលនឹងជួយដោះស្រាយ

ដល់ការងារប្រែប្រួលអាកាសធាតុទាំងលើវិធានការបន្ទាំ និងការកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ជាដើម។

ប្រការសំខាន់មួយទៀត ដែលត្រូវផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់ គឺនៅពេលដែលកម្រិតហិរញ្ញ-ប្បទានកើនឡើង ចំនួនច្រើននៃវិធីសាស្ត្រ និងមធ្យោបាយផ្តល់ខុសៗគ្នានឹងបង្កើតឱ្យមានចំណាយពាក់ព័ន្ធខ្ពស់ ក៏ដូចជាភាពខ្វះចន្លោះ និងភាពត្រួតលើគ្នា ដែលធ្វើឱ្យកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់យើងក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហាប្រែប្រួលអាកាសធាតុ មានប្រសិទ្ធភាពទាប និងផ្តល់ផលកម្រិតទាប។ ដូច្នេះ ដើម្បីឱ្យវិធានការរបស់យើងក្នុងការឆ្លើយតបទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុផ្តល់លទ្ធផលជាទ្រង់ទ្រាយធំទៅតាមការរំពឹងទុកនោះ ចាំបាច់ត្រូវឈានជាបណ្តើរៗចេញពីគំរូនៃការអនុវត្តគម្រោងដាច់ដោយឡែកពីគ្នា ទៅរកអភិក្រមកម្មវិធី, ការប្រមូលផ្តុំមូលនិធិ និងទីបំផុតគឺការគាំទ្រថវិកា។ ក្នុងស្មារតីនេះ ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ ក្រសួងផែនការ និងឧត្តមក្រុមប្រឹក្សាសេដ្ឋកិច្ចជាតិ ត្រូវសហការគ្នាជិតស្និទ្ធជាមួយគណៈកម្មការជាតិគ្រប់គ្រងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដើម្បីរៀបចំនូវវិធានការដែលងាកចេញពីគម្រោងដែលមានលក្ខណៈដាច់ពីគ្នា និងការកសាងផែនការប្រែប្រួលអាកាសធាតុដាច់ដោយឡែកពីគ្នា ទៅរកសមាហរណកម្មការងារប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ក្នុងដំណើរការថវិកា និងការកសាងផែនការជាទៀងទាត់របស់យើង។ ជាមួយនេះ ក្រុមប្រឹក្សាអភិវឌ្ឍន៍កម្ពុជាក៏មានតួនាទីគន្លឹះក្នុងការចរចារជាមួយម្ចាស់ជំនួយនីមួយៗ ដើម្បីធានាថាកម្មវិធីរបស់ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍នានាត្រូវបានពិនិត្យជាលក្ខណៈប្រព័ន្ធនៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ហើយការពិចារណាអំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុត្រូវតែបានដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងកម្មវិធីទាំងនោះ នៅក្នុងករណីដែលមានការពាក់ព័ន្ធ។

ជាមួយគ្នានេះ គណៈកម្មធិការជាតិគ្រប់គ្រងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងលេខាធិការនៃគណៈកម្មធិការនេះត្រូវមានភារកិច្ចកៀរគរ និងសម្របសម្រួលភាពជាដៃគូសម្រាប់ការអនុវត្តវិធានការឆ្លើយតបនឹងប្រែប្រួលអាកាសធាតុនេះឱ្យកាន់តែសកម្មក្លៀវក្លាថែមទៀត។ ជារួម គណៈកម្មាធិការជាតិគ្រប់គ្រងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ មិនត្រឹមតែដើរតួជាអ្នកផ្តល់យោបល់លើការងារអន្តរវិស័យក្រសួង និងស្ថាប័ននានានៃរាជរដ្ឋាភិបាលប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែគឺជាអ្នកសម្របសម្រួលភាពជាដៃគូជាមួយអ្នកពាក់ព័ន្ធពីខាងក្រៅ និងពិនិត្យ តាមដាន និងវាយតម្លៃអំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុទៀតផង។ ក្នុងអនាគតដ៏ខ្លីខាងមុខនេះ សម្រាប់លេខាធិការដ្ឋាននៃគណៈគម្មាធិការជាតិគ្រប់គ្រងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុត្រូវមានលក្ខណៈសម្បត្តិគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការចុះបញ្ជី និងបានការទទួលស្គាល់ជាអង្គភាពអនុវត្តនៅថ្នាក់ជាតិ នៅក្នុងប្របខណ្ឌមូលនិធិបន្ទាំ និងបន្ទាប់មកមូលនិធិអាកាសធាតុបៃតង ដើម្បីឱ្យកម្ពុជាអាចមានសិទ្ធទទួលបានហិរញ្ញវត្ថុអាកាសធាតុពិភពលោកដោយផ្ទាល់។ ទន្ទឹមនេះ យើងត្រូវផ្តល់ការគាំទ្រដល់ក្រុមបច្ចេកទេសការងារប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅថ្នាក់ជាតិ ជនបង្គោលបច្ចេកទេស និងក្រុមការងារប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅតាមក្រសួង-ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធដើម្បីឱ្យពួកគេអាចបំពេញតួនាទីជាអ្នកជំនាញខាងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅក្នុងក្រសួង-ស្ថាប័នរបស់ខ្លួន និងផ្តល់យោបល់បច្ចេកទេស ដល់សមាជិកនានានៃគណៈកម្មការធិការជាតិគ្រប់គ្រងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

ឯកឧត្តម លោកជំទាវ អស់លោក លោកស្រី!

ជារួម កម្ពុជាគាំទ្រទាំងស្រុងនូវការដោះស្រាយបញ្ហាប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៃអនុសញ្ញាក្របខ័ណ្ឌសហប្រជាជាតិដោយផ្អែកលើគោលការណ៍សំខាន់ៗជាមូលដ្ឋានគឺ **ទទួលខុសត្រូវរួមគ្នាប៉ុន្តែក្នុងកម្រិតផ្សេងគ្នា** តាមសមត្ថភាពរៀងៗខ្លួន និងតម្រូវការដោយឡែកចំពោះស្ថានភាពនៃបណ្តាប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ និងប្រទេសដែលងាយរងគ្រោះដោយសារការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ក្នុងការជំរុញការអភិវឌ្ឍប្រកបដោយចីរភាព។ ពិតមែនតែសមត្ថភាព និងធនធានមានកម្រិត ក៏ប៉ុន្តែកម្ពុជាបានបង្ហាញក្នុងឆន្ទៈនយោបាយខ្ពស់ ក្នុងការត្រៀមខ្លួន និងរួមចំណែកជានិច្ចក្នុងកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងជាសកលក្នុងការទទួលខុសត្រូវចំពោះជោគវាសនានៃមនុស្សជាតិ ក្នុងការរួមចំណែកដោះស្រាយបញ្ហាប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដោយឈរស្មារតីនៃគោលការណ៍ចម្បងៗ របស់អនុសញ្ញាក្របខ័ណ្ឌសហប្រជាជាតិស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

ក្នុងស្មារតីនេះ ខ្ញុំយល់ថា **វេទិកាជាតិលើកទី៣ ស្តីពីប្រែប្រួលអាកាសធាតុ** នេះនឹងផ្តល់នូវកាលានុវត្តភាពដ៏កម្រ សម្រាប់ការពិភាក្សាលើបញ្ហាជាច្រើន ដូចជាវិទ្យាសាស្ត្រប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ការចរចាអន្តរជាតិ មេរៀននានាដែលទទួលបានមកទល់បច្ចុប្បន្ន យុទ្ធសាស្ត្ររបស់យើងសម្រាប់អនាគត ការគ្រប់គ្រងចំណេះដឹង ការជ្រាវស្រាវ និងការចាត់ចែងហិរញ្ញប្បទានលើការងារគ្រប់គ្រងប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ ខ្ញុំសង្ឃឹមថា ឯកឧត្តម លោកជំទាវ លោក លោកស្រី ពិតជាទទួលបានអត្ថប្រយោជន៍ពីការពិភាក្សានានាជាមួយប្រតិបត្តិករទាំងឡាយនៅក្នុងរយៈពេលប៉ុន្មានថ្ងៃខាងមុននេះ ហើយខ្ញុំរំពឹងថា យើងនឹងទទួលបានអនុសាសន៍ជាច្រើនផងដែរពីវេទិកានេះ ដើម្បីជាប្រយោជន៍សម្រាប់គាំទ្រកម្ពុជាក្នុងការឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ឆ្ពោះទៅការកសាងសង្គមមួយដែលបៃតង បញ្ចេញកាបូនតិច ធន់នឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ មានសមធម៌ និងមានភាពសុខដុមរវាងការរស់នៅរបស់មនុស្ស និងបរិស្ថាន។

ជាថ្មីម្តងទៀត ខ្ញុំសូមបញ្ជាក់ថែមទៀតថា នៅក្នុងអាណត្តិថ្មីនេះ រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជានឹងបន្តយកចិត្តទុកដាក់ខ្ពស់បន្ថែមទៀតលើកិច្ចការពារបរិស្ថាន ដែលជាវិធានការដ៏ចាំបាច់បំផុត ហើយចាត់ទុកនិរន្តរភាពបរិស្ថានជាអាទិភាពនាំផ្លូវដ៏ត្រឹមត្រូវ សម្រាប់យុទ្ធសាស្ត្រជាតិស្តីពីការអភិវឌ្ឍប្រកបដោយចីរភាព និងការលុបបំបាត់ភាពក្រីក្រ។ រាជរដ្ឋាភិបាលនឹងប្រឹងប្រែងអនុវត្តគំនិតផ្តួចផ្តើមនៃការអភិវឌ្ឍបៃតងជាតិដែលអាចពង្រឹងនូវកំណើនសេដ្ឋកិច្ច, ការប្រើប្រាស់, ការផលិត និងធុរកិច្ចដែលមានលក្ខណៈបៃតង ដើម្បីរក្សាតុល្យភាពនៃការអភិវឌ្ឍឱ្យប្រកបដោយចីរភាពលើទិដ្ឋភាពធំទាំងបួនគឺ **សង្គម វប្បធម៌ បរិស្ថាន និងសេដ្ឋកិច្ច** ។

ជាទីបញ្ចប់នេះ ជាមួយនឹងការប្រកាសបើក **"វេទិកាជាតិស្តីលើកទី៣ ស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងប្រកាសឱ្យប្រើប្រាស់ជាផ្លូវការ នូវផែនការយុទ្ធសាស្ត្រឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុកម្ពុជា"** នៅពេលនេះ ខ្ញុំសូមជូនពរ ឯកឧត្តម លោកជំទាវ លោក លោកស្រី និងអង្គវេទិកាទាំងមូល សូមប្រកបដោយពុទ្ធពរទាំងបួនប្រការ **អាយុ វណ្ណៈ សុខៈ ពលៈ** កុំបីឃ្លៀងឃ្លាតឡើយ។

សូមអគុណ!

ការចាប់ផ្តើមនៃការបើកវេទិកាជាតិនាថ្ងៃទី ១

សុន្ទរកថាស្វាគមន៍

ឯកឧត្តម សាយ សំអាល់ រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងបរិស្ថាន និងជាប្រធានគណៈកម្មាធិការជាតិគ្រប់គ្រងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ថ្លែងក្នុងពិធីបើកវេទិកាជាតិលើកទី៣ ស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ក្រោមប្រធានបទ "ធ្វើសកម្មភាពឆ្ពោះទៅរកការអភិវឌ្ឍដោយចីរភាពក្នុងបរិបទប្រែប្រួលអាកាសធាតុ"
នៅវិមានសន្តិភាព ថ្ងៃទី០៥ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៣

- ជាបឋម ខ្ញុំបាទសូមគោរពសម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ **ហ៊ុន សែន** នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- សូមគោរព ឯកឧត្តម លោកជំទាវ សមាជិក សមាជិកានៃព្រឹទ្ធសភា និងរដ្ឋសភា
- សូមគោរព ឯកឧត្តម លោកជំទាវឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី ទេសរដ្ឋមន្ត្រី រដ្ឋមន្ត្រី សមាជិក សមាជិកានៃរាជរដ្ឋាភិបាល
- ឯកឧត្តម លោកជំទាវ ឯកអគ្គរាជទូត ឯកអគ្គរដ្ឋទូត តំណាងអង្គទូត ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ អង្គការសង្គមស៊ីវិល
- អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល និងវិស័យឯកជន
- ឯកឧត្តម លោកឧកញ៉ា លោកជំទាវ អស់លោក លោកស្រី ភ្ញៀវកិត្តិយសជាតិនិងអន្តរជាតិ និងប្អូនៗយុវជន
- សមាជិក សមាជិកានៃអង្គវេទិកា ទាំងមូលជាទីមេត្រី!

ក្នុងនាមក្រសួងបរិស្ថាន គណៈកម្មាធិការជាតិគ្រប់គ្រងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងក្នុងនាមខ្លួនខ្ញុំផ្ទាល់ ខ្ញុំបាទសូមគោរពស្វាគមន៍យ៉ាងកក់ក្តៅ និងសូមថ្លែងអំណរគុណយ៉ាងជ្រាលជ្រៅចំពោះវត្តមានដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់របស់សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ **ហ៊ុន សែន** នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា និងជាប្រធានកិត្តិយសនៃគណៈកម្មាធិការជាតិគ្រប់គ្រងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដែលបានឆ្លៀតពេលដ៏មមាញឹកអញ្ជើញជាអធិបតី ក្នុងពិធីបើកវេទិកាជាតិលើកទី៣ ស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុក្រោមប្រធានបទ "ធ្វើសកម្មភាពឆ្ពោះទៅរកការអភិវឌ្ឍដោយចីរភាពក្នុងបរិបទប្រែប្រួលអាកាសធាតុ" នាពេលនេះ។ ជាមួយគ្នានេះដែរ ខ្ញុំក៏សូមថ្លែងអំណរគុណជាអនេកចំពោះ ឯកឧត្តម លោកឧកញ៉ា លោកជំទាវ អស់លោក លោកស្រី ភ្ញៀវកិត្តិយសជាតិនិងអន្តរជាតិ ប្អូនៗយុវជន និងនិស្សិតទាំងអស់ដែលបានអញ្ជើញចូលរួមក្នុងវេទិកាដ៏មានសារៈសំខាន់នេះ។

ឆ្លៀតក្នុងឱកាសនេះ ខ្ញុំបាទសូមគោរពជម្រាបជូន **សម្តេចតេជោនាយករដ្ឋមន្ត្រី** និងអង្គវេទិកាទាំងមូលមេត្តាជ្រាបថា ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ គឺជាលទ្ធផលនៃសកម្មភាពរបស់មនុស្ស ដែលបញ្ហានេះត្រូវបានពិភពលោកទទួលស្គាល់ជាបញ្ហាសកល។ កំណើនកំហាប់ឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់នៅក្នុងបរិយាកាស បានធ្វើឱ្យកើនកម្តៅនៅលើផែនដី ដែលជាមូលហេតុចម្បងនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

ជារួមរបស់ភពផែនដី។ ការប្រែប្រួលរបបអាកាសធាតុនេះ អាចនឹងជះឥទ្ធិពលជាអវិជ្ជមានដល់កំណើនសេដ្ឋកិច្ចនិងជីវៈចម្រុះ ជាពិសេសក្នុងបណ្តាប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍តិចតួចដូចជាប្រទេសកម្ពុជាជាដើម។

តាមការព្យាករណ៍បានឱ្យដឹងថា កម្តៅភពផែនដីនឹងកើនឡើងពី១,៥°C ដល់ ២°C នៅចុងសតវត្សរ៍ទី២១ បើធៀបនឹងសីតុណ្ហភាពនៅចុងសតវត្សរ៍ទី១៩។ ក្រុមការងារអន្តរដ្ឋាភិបាលស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៃអង្គការសហប្រជាជាតិបានអះអាងថា សកម្មភាពរបស់មនុស្សបានជះឥទ្ធិពលទៅលើការប្រែប្រួលអាកាសធាតុយ៉ាងពិតប្រាកដ។ គិតចាប់តាំងពីសម័យបដិវត្តន៍ឧស្សាហកម្មមកទល់ពេលនេះ កំហាប់ឧស្ម័នកាបូនិកនៅក្នុងបរិយាកាសបានកើនឡើងដល់៤០% ដោយសារទង្វើរបស់មនុស្ស ជាពិសេសការបញ្ចេញពីការដុតឥន្ធនៈហ្វូស៊ីល និងការប្រែប្រួលនៃការប្រើប្រាស់ដី។

ក្នុងនាមជាប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍តិចតួច កម្ពុជាអាចនឹងងាយរងផលប៉ះពាល់ពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដោយសារមូលដ្ឋានសេដ្ឋកិច្ចរបស់ប្រទេសយើងមានភាពអាស្រ័យយ៉ាងផ្ទាល់លើវិស័យកសិកម្ម ហើយធនធានមនុស្ស និងហិរញ្ញវត្ថុក៏នៅមានកម្រិត ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវន្តក៏នៅមិនទាន់ឆ្លើយតបតាមតម្រូវការ ជាពិសេសយើងក៏នៅខ្វះខាតបច្ចេកវិទ្យាសមស្របសម្រាប់ដោះស្រាយបញ្ហាប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅឡើយ។

- សម្តេច ឯកឧត្តម លោកឧកញ៉ា លោកជំទាវ អស់លោក លោកស្រីជាទីគោរព!

ការជួបជុំគ្នានៅថ្ងៃនេះ គឺជាសក្ខីភាពបញ្ជាក់ឱ្យឃើញអំពីការយកចិត្តទុកដាក់ខ្ពស់ពីសំណាក់រាជរដ្ឋាភិបាលចំពោះបញ្ហាប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ក៏ដូចជា កិច្ចការពារបរិស្ថាននិងការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិ ដើម្បីធានាបាននូវតុល្យភាពរវាងការអភិវឌ្ឍ និងការអភិរក្ស។ បញ្ហាប្រែប្រួលអាកាសធាតុត្រូវបានដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងយុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណដំណាក់កាលទី៣ ដោយផ្តោតជាសំខាន់លើការកសាងភាពធន់ទ្រាំរបស់យើងចំពោះការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងការលើកកម្ពស់ការអភិវឌ្ឍ ដែលបញ្ចេញកាបូនតិច។ ជាងនេះទៅទៀត ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុក៏បានក្លាយជាកត្តាអាទិភាពនៅក្នុងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិបច្ចុប្បន្នកម្ម ២០០៩-២០១៣ ហើយបញ្ហានេះក៏ត្រូវបានរំពឹងទុកថាជាកិច្ចការដ៏ចម្បងមួយនៅក្នុងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ សម្រាប់រយៈពេលខាងមុខបន្តទៀត។ វត្តមានរបស់យើងទាំងអស់គ្នានៅទីនេះគឺជាសាក្សីនៃការប្រកាសដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ជាផ្លូវការនូវ **ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុកម្ពុជា** ដែលផែនការនេះនឹងក្លាយជាឯកសារយោងដ៏ពិស្តារសម្រាប់វិធានការរបស់យើងទៅអនាគត ដើម្បីឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

ជាការឆ្លើយតបទៅនឹងអនុសាសន៍ណែនាំដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់របស់រាជរដ្ឋាភិបាល នៅក្នុងវេទិកាជាតិលើកទី២ ស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុកាលពីខែតុលា ឆ្នាំ២០១១ កន្លងមក និងដោយមានកិច្ចសហការយ៉ាងជិតស្និទ្ធជាមួយ ក្រសួង ស្ថាប័ន ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ វិស័យឯកជន និងអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល គណៈកម្មាធិការជាតិគ្រប់គ្រងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ បានបំពេញកិច្ចការសំខាន់ៗ ដោយសម្រេចបានសមិទ្ធផលគួរឱ្យកត់សម្គាល់ដូចខាងក្រោម៖

១. ការរៀបចំគោលនយោបាយនិងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ៖

គណៈកម្មាធិការជាតិគ្រប់គ្រងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ បានសម្របសម្រួលដំណើរការរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុកម្ពុជា និងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុតាមវិស័យជាមួយក្រសួង និងស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធសំខាន់ៗមួយចំនួន។ ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រទាំងនេះជាឯកសារផែនការជាតិ និងជាផែនការតាមវិស័យដំបូងបង្អស់សម្រាប់ការឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុយ៉ាងទូលំទូលាយនៅកម្ពុជា ដែលនឹងតម្រង់ទិសការបញ្ជ្រាបបញ្ហាប្រែប្រួលអាកាសធាតុទៅក្នុងកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងនៅថ្នាក់ជាតិថ្នាក់ក្រោមជាតិ និងតាមវិស័យ ដើម្បីសម្រេចឱ្យបានការអភិវឌ្ឍដែលធន់ទ្រាំនឹងអាកាសធាតុនិងបញ្ចេញកាបូនតិច។

២.ការពង្រឹងការសម្របសម្រួលស្ថាប័ននិងបច្ចេកទេស៖

បច្ចុប្បន្ន នាយកដ្ឋានប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដែលជាលេខាធិការដ្ឋាននៃគណៈកម្មាធិការជាតិគ្រប់គ្រងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុបាន និងកំពុងដើរតួនាទីជាអ្នកជួយគ្រប់សកម្មភាពការងារទាំងនៅថ្នាក់ជាតិនិងអន្តរជាតិ។ ក្រសួងស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធសំខាន់ៗបានបង្កើតក្រុមការងារប្រែប្រួលអាកាសធាតុរបស់ខ្លួន និងតែងតាំងជនបង្គោល ដើម្បីសម្របសម្រួលវិធានការឆ្លើយតបទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ តាមវិស័យ រួមមាន ការបង្កើតផែនការយុទ្ធសាស្ត្រឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុកម្ពុជា និងផែនការសកម្មភាពនៅតាមវិស័យទាំងនោះ។ អនុក្រុមហិរញ្ញវត្ថុប្រែប្រួលអាកាសធាតុក៏ត្រូវបានបង្កើតឡើង ដើម្បីគាំទ្រដល់ការបង្កើតក្របខ័ណ្ឌហិរញ្ញប្បទានប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ សំណើសុំបង្កើតអនុក្រុមឯកទេសអន្តរក្រសួងនៅក្រោមក្រុមបច្ចេកទេសប្រែប្រួលអាកាសធាតុ កំពុងស្ថិតក្នុងការរៀបចំ ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាបច្ចេកទេសដែលទាក់ទងនឹងការកាត់បន្ថយនិងការបន្សាំ។ ដើម្បីពង្រឹងបន្ថែមនូវសមត្ថភាពសម្របសម្រួល ក្រសួងបរិស្ថាន បាន និងកំពុងបន្តដឹកនាំកិច្ចពិភាក្សាស្វែងរកវិធីកែលម្អស្ថាប័នប្រែប្រួលអាកាសធាតុដែលមានស្រាប់។

៣.ការអនុវត្តគម្រោងឆ្លើយតបទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ៖

ក្នុងរយៈពេល២ឆ្នាំចុងក្រោយនេះ យើងឃើញមានគម្រោងទាក់ទងនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុកាន់តែច្រើន ដែលត្រូវបានអនុវត្តដោយក្រសួង ស្ថាប័ន និងអ្នកពាក់ព័ន្ធដទៃទៀតនៅកម្ពុជា។ ក្រសួងបរិស្ថានបានដើរតួនាទីយ៉ាងសកម្មជាអ្នកសម្របសម្រួល ក្នុងការកៀរគរធនធាន និងការអនុវត្តគម្រោងប្រែប្រួលអាកាសធាតុជាមួយក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ និងដៃគូអភិវឌ្ឍន៍នានា។ គម្រោងទាំងនេះមានជាអាទិ៍ (១) សម្ព័ន្ធភាពប្រែប្រួលអាកាសធាតុកម្ពុជា ដែលមានទឹកប្រាក់សរុបចំនួន ១១ លានដុល្លារ ផ្តល់ដោយសហភាពអឺរ៉ុប អង្គការ UNDP ប្រទេសស៊ុយអែដ និងដាណឺម៉ាក (២) កម្មវិធីយុទ្ធសាស្ត្រសម្រាប់ភាពធន់ទ្រាំនឹងអាកាសធាតុ អនុវត្តដោយក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធមួយចំនួន ដែលមានទឹកប្រាក់សរុបចំនួន ៩១ លានដុល្លារ ផ្តល់ដោយមូលនិធិវិនិយោគអាកាសធាតុ និង (៣) គម្រោងគាំទ្រសហគមន៍តំបន់ការពារធម្មជាតិមួយចំនួន ដើម្បីបន្សាំទៅនឹងអាកាសធាតុផ្អែកលើប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីដែលមានទឹកប្រាក់សរុបចំនួន ៥ លានដុល្លារ ផ្តល់ដោយមូលនិធិបន្សាំ។ លើសពីនេះ យើងនៅមានគម្រោងប្រែប្រួលអាកាសធាតុមួយចំនួនទៀត ដែលគាំទ្រមូលនិធិដោយ USAID JICA KOICA មូលនិធិបរិស្ថានពិភពលោក និងភ្នាក់ងារអង្គការសហប្រជាជាតិនានា ហើយគម្រោងទាំង

នេះកំពុងត្រូវបានអនុវត្តដោយក្រសួង និងស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ។ ទន្ទឹមនឹងនេះគំនិតផ្តួចផ្តើមអាកាសធាតុថ្មីៗមួយចំនួនកំពុងស្ថិតក្នុងដំណាក់កាលរៀបចំ ហើយមានគោលដៅពង្រឹងប្រព័ន្ធផ្តល់ព័ត៌មានជាមុនភាពធន់ទ្រាំនៃការប្រកបមុខរបរចិញ្ចឹមជីវិតរបស់ប្រជាពលរដ្ឋនៅតាមជនបទ និងប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី និងការលើកកម្ពស់សន្តិសុខថាមពលរបស់ប្រទេសកម្ពុជា។ ពាក់ព័ន្ធនឹងការកាត់បន្ថយឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ ក្រសួងបរិស្ថាន ក្នុងនាមជាស្ថាប័នជាតិទទួលបន្ទុកយន្តការអភិវឌ្ឍន៍ស្អាត បានអនុម័តគម្រោងចំនួន ១០ ដែលក្នុងនោះមានគម្រោងចំនួន ៩ ត្រូវបានគណៈកម្មាធិការប្រតិបត្តិនៃអង្គការសហប្រជាជាតិចុះបញ្ជីរួចហើយ។ គម្រោងទាំង ១០ នេះ នឹងកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់បានប្រមាណ ២ លានតោន ក្នុងមួយឆ្នាំៗ គិតជាសមមូលឧស្ម័នកាបូនិក ហើយនឹងនាំមកនូវផលប្រយោជន៍យ៉ាងច្រើនដល់សេដ្ឋកិច្ចសង្គម និងបរិស្ថាន តាមរយៈការផលិតអគ្គិសនី និងកម្តៅពីប្រភពថាមពលកកើតឡើងវិញ សំណល់កម្តៅពីឧស្សាហកម្ម សំណល់ពីកសិកម្ម និងពីការចិញ្ចឹមសត្វ។

៤.ការកៀរគរហិរញ្ញវត្ថុ៖

ក្នុងអំឡុងពេលប៉ុន្មានឆ្នាំចុងក្រោយនេះ ទឹកប្រាក់ប្រមាណ ២៥០ លានដុល្លារ ត្រូវបានកៀរគរសម្រាប់គាំទ្រដល់ការអនុវត្តគម្រោងប្រែប្រួលអាកាសធាតុនានា។ ក្រសួងបរិស្ថានបានផ្តួចផ្តើមអនុវត្តមូលនិធិប្រែប្រួលអាកាសធាតុសាកល្បង ក្រោមកម្មវិធីសម្ព័ន្ធភាពប្រែប្រួលអាកាសធាតុកម្ពុជា ហើយក៏បានសិក្សាអំពីស្ថាប័ន និងការចំណាយសាធារណៈ ដោយមានកិច្ចសហការជាមួយក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ ក្នុងគោលបំណងស្វែងរកបទពិសោធសម្រាប់ឈានទៅបង្កើតក្របខ័ណ្ឌហិរញ្ញប្បទានប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅថ្នាក់ជាតិ ក៏ដូចជា តម្រង់ទិសឱ្យឆាកចេញពីអភិក្រមកម្រិតអនុវត្តគម្រោងដោយឡែកៗ ឈានឆ្ពោះទៅរកអភិក្រមដោយផ្អែកលើកម្មវិធីជាលក្ខណៈប្រព័ន្ធ ដោយរាប់បញ្ចូលទាំងរបៀបប្រើប្រាស់មូលនិធិប្រមូលផ្តុំ និងការផ្តល់ថវិកាសម្រាប់គាំទ្រការងារតាមវិស័យ។

៥.ការអប់រំ និងការលើកកម្ពស់ការយល់ដឹង៖

ដោយមានការគាំទ្រពីសម្ព័ន្ធភាពប្រែប្រួលអាកាសធាតុកម្ពុជា ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា បានរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ សម្រាប់វិស័យអប់រំ ដើម្បីលើកកម្ពស់សមាហរណកម្មបញ្ហាប្រែប្រួលអាកាសធាតុទៅក្នុងប្រព័ន្ធអប់រំ ទាំងក្នុង និងក្រៅប្រព័ន្ធ។ លើសពីនេះទៀត ក្រសួងបរិស្ថានបានបង្កើតគោលការណ៍ណែនាំយុទ្ធសាស្ត្រ ដើម្បីលើកកម្ពស់ការយល់ដឹងជាសាធារណៈ និងការអប់រំអំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ ក្រសួងបរិស្ថាន បានរៀបចំសម្ភារឧបទ្ទេសមួយចំនួន មានជាអាទិ៍ ផ្ទាំងព័ត៌មាន កូនសៀវភៅកម្មវិធីខ្លីៗ សម្រាប់ការចាក់ផ្សាយតាមវិទ្យុ និងទូរទស្សន៍ ដើម្បីលើកកម្ពស់ការយល់ដឹងជាសាធារណៈអំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ នាយកដ្ឋានប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៃក្រសួងបរិស្ថាន និងក្រសួងពាក់ព័ន្ធផ្សេងទៀត រួមទាំងអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល បានរៀបចំសិក្ខាសាលា និងការបណ្តុះបណ្តាលមួយចំនួន ទាំងនៅថ្នាក់ជាតិនិងថ្នាក់ក្រោមជាតិ។ ក្រសួងបរិស្ថាននឹងបន្តពង្រីកសកម្មភាពរបស់ខ្លួនលើការអប់រំការស្រាវជ្រាវ និងការបង្កើនការយល់ដឹងក្នុងភាពជាដៃគូជាមួយអ្នកពាក់ព័ន្ធនានា ដើម្បីធានាឱ្យមានការយល់ដឹងកាន់តែប្រសើរជាមុន ក្នុងចំណោមសាធារណជន ក៏ដូចជា ការចូលរួមពីអ្នកពាក់ព័ន្ធក្នុងការឆ្លើយតបការធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្ត ដើម្បីឈានទៅទទួលបានសង្គមមួយ ដែលផ្អែកលើចំណេះដឹងជាគោល។

៦.ការចរចាកម្រិតអន្តរជាតិដើម្បីដោះស្រាយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ៖

ក្នុងនាមគណៈកម្មាធិការជាតិគ្រប់គ្រងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុក្រសួងបរិស្ថាន បានដើរតួនាទីយ៉ាងសកម្ម ក្នុងការដឹកនាំដំណើរការចរចាអំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ក្រោមអនុសញ្ញាក្របខ័ណ្ឌសហប្រជាជាតិស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ ក្រសួងជានិច្চកាល បានរៀបចំកិច្চប្រជុំពិភាក្សាដាក់ចេញនូវឯកសារបញ្ជាក់អំពីជំហររបស់កម្ពុជា ដោយមានការឯកភាពពីសំណាក់ក្រុមអ្នកពាក់ព័ន្ធនៅថ្នាក់ជាតិមុននឹងដាក់ជូនសហគមន៍អន្តរជាតិ នៅក្នុងសន្និសីទប្រចាំឆ្នាំនៃអនុសញ្ញាក្របខ័ណ្ឌសហប្រជាជាតិស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

- សម្តេច ឯកឧត្តម លោកឧកញ៉ា លោកជំទាវ អស់លោក លោកស្រីជាទីគោរព!

សមិទ្ធផលដូចបានរៀបរាប់ជម្រាបជូនខាងលើ គឺជាលទ្ធផលនៃកិច្চខិតខំប្រឹងប្រែងរួមគ្នារវាងថ្នាក់ដឹកនាំ និងសមាជិកគណៈកម្មាធិការជាតិគ្រប់គ្រងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដោយមានការដឹកនាំ ចង្អុលបង្ហាញ និងតម្រង់ទិសជាប្រចាំ ពីសំណាក់សម្តេចតេជោនាយករដ្ឋមន្ត្រី។ ឆ្លៀតក្នុងឱកាសនេះ ខ្ញុំសូមថ្លែងអំណរគុណយ៉ាងជ្រាលជ្រៅជូនចំពោះឯកឧត្តមបណ្ឌិត **ម៉ុក ម៉ារ៉ែត** អតីតរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងបរិស្ថាន ដែលបានដឹកនាំគណៈកម្មាធិការជាតិគ្រប់គ្រងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដោយទទួលបាននូវសមិទ្ធផលគួរជាទីមោទនៈទាំងនេះ។

ជាទីបញ្ចប់ ខ្ញុំបាទសូមគោរពជូនពរសម្តេចតេជោនាយករដ្ឋមន្ត្រី ឯកឧត្តម លោកឧកញ៉ា លោកជំទាវ អស់លោក លោកស្រី ភ្ញៀវកិត្តិយសជាតិ និងអន្តរជាតិ ប្អូនៗយុវជន និងនិស្សិត សមាជិកសមាជិកាអង្គវេទិកាទាំងមូល សូមប្រកបដោយពុទ្ធពរទាំងបួនប្រការគឺ អាយុ វណ្ណៈ សុខៈ ពលៈ កុំបីឃ្លៀងឃ្លាតឡើយ។

ដើម្បីផ្តល់ជាគោលគំនិត និងអនុសាសន៍ណែនាំ សម្រាប់ការអនុវត្តផែនការយុទ្ធសាស្ត្រឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុកម្ពុជា ក៏ដូចជាដើម្បីជាមូលដ្ឋានគំនិតសម្រាប់ការពិភាក្សានៅក្នុងរយៈពេលបីថ្ងៃនេះ ខ្ញុំបាទសូមអនុញ្ញាតគោរពអញ្ជើញសម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ **ហ៊ុន សែន**នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ថ្លែងសុន្ទរកថាបើកវេទិកាជាតិលើកទី៣ ស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ក្រោមប្រធានបទ «**ធ្វើសកម្មភាពឆ្ពោះទៅការអភិវឌ្ឍដោយចីរភាពក្នុងបរិបទប្រែប្រួលអាកាសធាតុ**» ដោយក្តីអនុគ្រោះបំផុត។

សូមអរគុណ!

សុន្ទរកថាស្វាគមន៍របស់

លោកស្រី CLAIRE VAN DER VAEREN

អ្នកសម្របសម្រួលអង្គការសហប្រជាជាតិ ប្រចាំនៅកម្ពុជា

សូមគោរព៖

ឯកឧត្តម ខៀវ មុត រដ្ឋលេខាធិការក្រសួងបរិស្ថាន

ឯកឧត្តម ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ ភ្ញៀវកិត្តិយស លោក លោកស្រីជាទីមេត្រី!

ក្នុងនាមក្រុមទីភ្នាក់ងារអង្គការសហប្រជាជាតិប្រចាំនៅកម្ពុជា ខ្ញុំមានកិត្តិយសក្នុងការស្វាគមន៍ឯកឧត្តម លោកលោកស្រី នៅក្នុងវគ្គនេះនៃវេទិកាជាតិលើកទី ៣ ស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

ជាការចាប់ផ្តើម ខ្ញុំសូមអបអរសាទរគណៈកម្មាធិការជាតិគ្រប់គ្រងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុដែលបានដឹក នាំការចាត់ចែងព្រឹត្តិការណ៍ដ៏មានសារៈសំខាន់នេះ។ ការប្រកាសជាផ្លូវការនូវ*ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រប្រែប្រួលអាកាសធាតុកម្ពុជា* ដោយសម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា បង្ហាញពីចំណុចគោលដ៏សំខាន់មួយដែលបញ្ជាក់ពីការប្តេជ្ញាមុតមាំរបស់រដ្ឋាភិបាលក្នុងការដោះស្រាយផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

ការចេញផ្សាយថ្មីៗនេះនៃ*របាយការណ៍វាយតម្លៃលើកទី៥ របស់ក្រុមការងារអន្តររដ្ឋាភិបាលស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ* សន្និដ្ឋានថាការឡើងកម្តៅផែនដីក្នុងរយៈពេលហាសិបឆ្នាំកន្លងមកនេះ ភាគច្រើន លើសលុបបង្កដោយសកម្មភាពរបស់មនុស្ស។ ការធ្លាក់ភ្លៀង និងរបបសីតុណ្ហភាពនឹងបន្តប្រែប្រួលនៅក្នុងបណ្តាទសវត្សរ៍ខាងមុខនេះ ដែលបង្កជាការគំរាមកំហែងមកលើកិច្ចប្រឹងប្រែងលុបបំបាត់ភាពក្រីក្រ។ គ្រោះមហន្តរាយធម្មជាតិដែលបង្កដោយអាកាសធាតុដែលកើតចេញពីព្រឹត្តិការណ៍ធាតុអាកាសមិនប្រក្រតី ដូចជា ទឹកជំនន់ និងគ្រោះរាំងស្ងួត កាន់តែមានញឹកញាប់ជាងមុនរួចទៅហើយ និងកាន់តែខ្លាំងផងដែរ។និន្នាការនេះត្រូវបានគេរំពឹងថានឹងបន្តបង្កជាការប្រឈមសំខាន់ៗមកលើការសម្រេចគោលដៅអភិវឌ្ឍន៍សហស្សវត្សរ៍ និងការទ្រទ្រង់កំណើននៃសមិទ្ធផលនេះ។

កម្ពុជាស្ថិតនៅក្នុងចំណោមប្រទេសចំនួនដប់ ដែលមានភាពងាយរងគ្រោះបំផុត ពីផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ សេចក្តីព្រាងរបាយការណ៍ជាតិលើកទី២ សម្រាប់អនុសញ្ញាក្របខ័ណ្ឌសហប្រជាជាតិស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (UNFCCC) បង្ហាញថា សីតុណ្ហភាពជាមធ្យមក្នុងប្រទេសកម្ពុជាបាន កើនឡើង0,៨ អង្សាសេ តាំងពីឆ្នាំ១៩៦0មក។ ការប្រែប្រួលលក្ខណៈអាកាសធាតុ នឹងកាន់តែធ្វើឱ្យកសិកម្ម ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ ការផ្គត់ផ្គង់ទឹក ប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី និងសុខភាព និងសុវត្ថិភាពរបស់មនុស្សប្រឈមនឹងហានិភ័យ។ ប្រជាជនដែលរស់នៅក្រោមខ្សែបន្ទាត់ភាពក្រីក្រ និងក្រុមដទៃទៀត ដូចជា គ្រួសារដែលមានស្រីជាមេគ្រួសារ កុមារ មនុស្សចាស់ ជនពិការ និងសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច គឺជាក្រុមដែលមានភាពងាយរងគ្រោះជាពិសេស។

ភាពងាយរងគ្រោះរបស់កម្ពុជានៅចំពោះមុខការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ មិនមែនដោយសារតែហានិភ័យអាកាសធាតុប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែដោយសារតែប្រទេសនេះនៅមានសមត្ថភាពបន្សាំក្នុងកម្រិតកំណត់ផងដែរ។ ប្រជាជន៨០% រស់នៅជនបទ ដែលភាគច្រើនធ្វើកសិកម្ម មានសមត្ថភាពបន្សាំ និងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធកម្រិតទាប។ សេចក្តីព្រាងរបាយការណ៍ជាតិលើកទី ២ សម្រាប់ UNFCCC ក៏បង្ហាញផងដែរថាជិត ៥០% នៃឃុំនៅកម្ពុជា ត្រូវបានចាត់ទុកថាស្ថិតក្នុងចន្លោះស្ថានភាពងាយរងគ្រោះ ងាយរងគ្រោះបំផុតនៅចំពោះមុខវិសមរូបអាកាសធាតុ។ លើសពីនេះ ការអង្កេតអំពីការយល់ឃើញរបស់សាធារណជនអំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដែលបានធ្វើឡើងនៅឆ្នាំ ២០១០ បានរកឃើញថា អ្នកឆ្លើយច្រើនជាង ៥០% មានអារម្មណ៍ថា ពុំមានព័ត៌មានដែលទាក់ទងនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុឡើយ និង៦០% មានអារម្មណ៍ថាពួកគេពុំដឹងពី របៀបឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុឡើយ។

ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ត្រូវគេដឹងថាជាការគំរាមកំហែងធំជាងគេមួយចំពោះការអភិវឌ្ឍដោយចីរភាព និងការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ។ ប៉ុន្តែជាញឹកញាប់បំផុត ប្រការសំខាន់មួយត្រូវគេបំភ្លេច៖ *ការដោះស្រាយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុគឺជាឱកាសមួយក្នុងចំណោមឱកាសធំបំផុតចំនួនបួនរបស់យើង។* ជំនាញខាងបច្ចេកវិទ្យាបញ្ចេញកាបូនកម្រិតទាប និងការបន្សាំគឺជាអ្វីដែលត្រូវការជាខ្លាំង។ ប្រទេសនានាដែលវិនិយោគក្នុងដំណាក់កាលដើមដំបូងលើវិស័យទាំងនេះ នឹងស្ថិតក្នុងស្ថានភាពរឹងមាំនៅក្នុងទីផ្សារថ្មីនេះ។ ប្រការសំខាន់បំផុតគឺ ការរួមបញ្ចូលការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅក្នុងយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ ផ្តល់នូវឱកាស ដើម្បីបង្កើតគំរូនៃកំណើនសេដ្ឋកិច្ចដោយចីរភាពសម្រាប់កម្ពុជាស្របជាមួយតុល្យភាពដែលត្រូវការជាចាំបាច់រវាងអត្ថប្រយោជន៍ខាងសង្គម សេដ្ឋកិច្ច និងបរិស្ថាន។

ឯកឧត្តម លោក លោកស្រីជាទីមេត្រី!

សូមអនុញ្ញាតឱ្យខ្ញុំបង្ហាញអំពីវិធាននានា ដែលអាចពង្រឹងសមត្ថភាពដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

ទីមួយការរួមបញ្ចូលការប្រែប្រួលអាកាសធាតុទៅក្នុងដំណើរការកសាងផែនការ និងការលើកចរិកាអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ និងនៅមូលដ្ឋាន គឺជាគន្លឹះក្នុងការបន្សាំ និងការវិនិយោគដែលធន់នឹងអាកាសធាតុ។ ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនិងការអភិវឌ្ឍបែតងមានឆ្លុះបញ្ចាំងរួចមកហើយនៅក្នុងដំណាក់កាលនានានៃយុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណជំហានទីបី។ ប្រការសំខាន់គឺវាត្រូវតែជាអាទិភាពទាំងនៅក្នុងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិថ្មី ក៏ដូចជានៅក្នុងដំណើរការកសាងផែនការសម្រាប់អង្គភាពនានានៅថ្នាក់ក្រោមជាតិផងដែរ។ ក្រុមទីភ្នាក់ងារសហប្រជាជាតិ បានចូលរួមជាមួយដៃគូនៅថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិរបស់យើង ដើម្បីធ្វើឱ្យការប្រែប្រួលអាកាសធាតុក្លាយជាទិដ្ឋភាពស្តង់ដារមួយនៃការកសាងផែនការអភិវឌ្ឍន៍ និងការលើកចរិកា។

ទីពីរ ដូចមានចែងនៅក្នុង*ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រប្រែប្រួលអាកាសធាតុកម្ពុជា* "កម្ពុជាត្រូវអភិវឌ្ឍន៍ទៅរកសង្គមមួយ ដែលបែតងជាងមុន បញ្ចេញកាបូនកម្រិតទាប ធន់នឹងអាកាសធាតុ មានសមធម៌និរន្តរភាព និងដែលផ្អែកលើចំណេះដឹង។" ដើម្បីសម្រេចចក្ខុវិស័យនេះបាន ប្រការសំខាន់គឺថា *ត្រូវបង្កើតក្របខ័ណ្ឌជាតិដ៏មានប្រសិទ្ធិភាព និងតម្លាភាព* ដើម្បីពិនិត្យតាមដានសកម្មភាពដែលទាក់ទង

នឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងពិនិត្យមើលវិភាជន៍ហិរញ្ញវត្ថុអាកាសធាតុ ស្របជាមួយអាទិភាពរបស់ជាតិ។

ទីបីនៅក្នុងបរិបទនេះ *កិច្ចសហប្រតិបត្តិការ និងភាពជាដៃគូកាន់តែធំធេងរវាងអ្នកពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ នឹងនាំមកនូវអនុភាពកាន់តែខ្លាំង*។ កិច្ចប្រឹងប្រែងដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនឹងមិនអាចសម្រេចទៅបានដោយរដ្ឋាភិបាលតែឯងឡើយ។ សង្គមស៊ីវិល វិស័យឯកជន និងដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ ត្រូវតែផ្តល់ការប្តេជ្ញាឱ្យបានពេញលេញ និងគាំទ្រដល់អាទិភាពជាតិទាំងនេះ។

ទីបួនផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុមានឥទ្ធិពលមិនត្រឹមតែមកលើបរិស្ថាននោះទេ។ ដូច្នេះវិធានចម្រុះក្នុងការដោះស្រាយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ មានសារៈសំខាន់ណាស់ ជាពិសេស ដើម្បីកសាងភាពធន់នៅចំពោះមុខហានិភ័យអាកាសធាតុនៅថ្នាក់មូលដ្ឋាន។ ការគាំទ្រ និងពង្រីកការអនុវត្តជាបន្តែមគឺជាតម្រូវការចាំបាច់។ មេរៀនមួយក្នុងចំណោមមេរៀនដែលទទួលបានពីគម្រោងកាត់បន្ថយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងហានិភ័យគឺថា ភាពធន់របស់សហគមន៍មានភាពប្រសើរជាងមុន នៅពេលដែលពួកគេអាចកំណត់អាទិភាពរបស់ខ្លួន និងលើកស្ទួយដំណោះស្រាយចំពោះភាពងាយរងគ្រោះនៅចំពោះមុខការប្រែប្រួលអាកាសធាតុតាមវិធីចម្រុះ។

ទីប្រាំក្នុងពេលដែលការយកចិត្តទុកដាក់លើកកម្ពស់ភាពធន់មានទំនោរផ្តោតច្រើនលើអ្នកក្រីក្រនៅជនបទ កំណើនចំណាកស្រុកទៅទីក្រុងនានា ដោយសារតែការប្រែប្រួលអាកាសធាតុធ្វើឱ្យភាពធន់នៅទីក្រុងក៏ជាបញ្ហាមួយមានសារៈសំខាន់ផងដែរ។ យើងត្រូវធានាថា ទីក្រុងនានាទៅអនាគតត្រូវបានគ្រោងឡើងត្រឹមត្រូវ មាននិរន្តរភាព និងអាចឱ្យមនុស្សទាំងអស់ប្រើប្រាស់បាន។

នៅទីបញ្ចប់ ខ្ញុំសូមស្នើថា យើង *ពិនិត្យបញ្ហាការប្រែប្រួលអាកាសធាតុពីជ្រុងទស្សនៈយេនឌ័រផង*។ ឥទ្ធិពលនៃហានិភ័យពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនឹងបង្កើនវិសមភាពដែលមានស្រាប់ បង្កការគំរាមកំហែងមកលើរបៀបរស់នៅ និងសន្តិសុខរបស់ស្ត្រី។ *ប៉ុន្តែ ស្ត្រីនៅក្នុងសហគមន៍ក៏អាចជាភ្នាក់ងារនាំមកនូវការប្រែប្រួលវិជ្ជមានផងដែរ និងជាអ្នកផ្តល់វិភាគទានដ៏សំខាន់នៅក្នុងយុទ្ធសាស្ត្រនៃការបន្សាំសម្រាប់ការចិញ្ចឹមជីវិត ប្រសិនបើ* ពួកគេមានឱកាសចូលរួមនៅក្នុងការស្វែងរកដំណោះស្រាយ និងធ្វើសេចក្តីសម្រេច ទាំងក្នុងការកំណត់គោលនយោបាយ និងការអនុវត្ត។

ឯកឧត្តម លោក លោកស្រីជាទីមេត្រី!

អង្គការសហប្រជាជាតិ បានដាក់ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅក្នុងរបៀបវារៈខ្ពស់មួយនៃការអភិវឌ្ឍពិភពលោក។ យើងមានការប្តេជ្ញា ដើម្បីបន្តធ្វើជាដៃគូជាមួយវិស័យនានា ដើម្បីគាំទ្រដល់កិច្ចប្រឹងប្រែងរបស់ រដ្ឋាភិបាល ក្នុងការកែលម្អការសម្របសម្រួល ពង្រឹងការយល់ដឹង និងចំណេះដឹងអំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងកៀងគរការគាំទ្របច្ចេកទេស និងហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់អភិវឌ្ឍន៍សមត្ថភាព និងដោះស្រាយគម្លាតខាងគោល នយោបាយនិងស្ថាប័ន។

យើងមកជួបជុំគ្នានៅក្នុងបន្ទប់នេះនាថ្ងៃនេះ ក្នុងនាមជាអ្នកឯកទេសប្រែប្រួលអាកាសធាតុ៖ ដែលរួមមានអ្នកវិទ្យាសាស្ត្រ រហូតដល់ប្រតិបត្តិករ អ្នកកសាងគោលនយោបាយរហូតដល់វិស័យឯក

ជន អ្នកស្រាវជ្រាវដល់ តំណាងពីសង្គមស៊ីវិល និងមេដឹកនាំសហគមន៍។ រួមជាមួយគ្នា យើងបានចាប់ផ្តើមចាត់ចែង វិធានការរបស់កម្ពុជាដើម្បីឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ រយៈពេលពីរថ្ងៃកន្លះខាងមុខនឹងផ្តល់ឱកាសយ៉ាងច្រើនដើម្បីចែករំលែកបទពិសោធន៍ដ៏សំបូរបែបនេះ។ ប៉ុន្តែវេទិកានេះក៏ស្តីអំពី ការបញ្ចេញ សកម្មភាព ជាក់ស្តែងផងដែរ។ សូមឱ្យយើងបង្កើត និងពង្រឹងភាពជាដៃគូដែលមានជាក់លាក់នៅទីនេះ ដែលយើងត្រូវការ ដើម្បីអនុវត្តចក្ខុវិស័យនៃគំរូអភិវឌ្ឍន៍ដែលបញ្ចេញកាបូនតិច និងដែលធន់នឹងអាកាសធាតុសម្រាប់កម្ពុជា!

សូមអរគុណ!

សុន្ទរកថាបើកសម្រាប់ឧត្តមបច្ចេកទេស

ដោយ ឯកឧត្តម ខៀវ មុត រដ្ឋលេខាធិការ ក្រសួងបរិស្ថាន

សូមគោរព ឯកឧត្តម លោកជំទាវ អ្នកឧកញ៉ា លោក លោកស្រី ភ្ញៀវកិត្តិយសជាតិ និងអន្តរជាតិ!

ជាបឋម ក្នុងនាមក្រសួងបរិស្ថាន និងជាអ្នកសម្របសម្រួលការរៀបចំកម្មវិធីនៃវេទិកាជាតិលើកទី៣ ស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ខ្ញុំមានកិត្តិយស និងសេចក្តីរីករាយជាអតិបរមាដែលបានមកចូលរួមថ្លែង សុន្ទរកថាបើករគ្គបច្ចេកទេសពេញអង្គទី១ នៃវេទិកាជាតិលើកទី៣ ស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដ៏ឱឡារិកឬក្សនេះ។ នៅក្នុងឱកាសវិសាលនេះ ខ្ញុំសូមស្វាគមន៍យ៉ាងកក់ក្តៅចំពោះវត្តមានរបស់ឯកឧត្តម លោកជំទាវ លោក លោកស្រី ភ្ញៀវកិត្តិយសជាតិ និងអន្តរជាតិ សមាជិក សមាជិកា អង្គវេទិកា ទាំងមូលដែលបានចំណាយពេលដ៏មានតម្លៃ មកចូលរួមក្នុងព្រឹត្តិការណ៍ដ៏សំខាន់នេះ។

ឯកឧត្តម លោកជំទាវ លោក លោកស្រី ជាទីមេត្រី!

ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុគឺជាបញ្ហាប្រឈមដ៏ចម្បងមួយដែលពិភពលោកកំពុងតែជួបប្រទះនាពេលបច្ចុប្បន្ន ហើយដែលតម្រូវឱ្យយើងចូលរួមដោះស្រាយ។ប្រទេសទាំងអស់ទូទាំងពិភពលោកកំពុងរង ផលប៉ះពាល់ធ្ងន់ធ្ងរនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុដោយសារតែ គ្រោះរាំងស្ងួត ខ្យល់ព្យុះ និងរលកកម្តៅ ដែលធ្វើឱ្យបាត់បង់ធ្ងន់ធ្ងរនូវអាយុជីវិត និងទ្រព្យសម្បត្តិ។របកគំហើញថ្មីៗនេះរបស់ក្រុមការងារ អន្តររដ្ឋាភិបាលស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុបានអះអាងឡើងវិញប្រកបដោយទំនុកចិត្តកម្រិតខ្ពស់ថា កំណើនការបញ្ចេញឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ពីសកម្មភាពមនុស្ស គឺជាមូលហេតុចម្បងនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ ប្រទេសនានានៅក្នុងតំបន់មេគង្គងាយរងគ្រោះនៅចំពោះមុខការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដោយសារតែ ការប្រែប្រួលរបបជលសាស្ត្រទន្លេមេគង្គ ការថយចុះនៃកសិផល និងផលនេសាទ ការជ្រាបចូលនៃទឹកប្រៃ កំណើនចំនួនប្រជាជន ធនធានហិរញ្ញវត្ថុ និងបច្ចេកទេសមានកម្រិត ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវន្តមិនសមស្រប និងសមត្ថភាពបន្សាំកម្រិតទាប។ នៅក្នុងរយៈពេលប៉ុន្មានឆ្នាំចុងក្រោយនេះ កម្ពុជាបានឆ្លងកាត់ គ្រោះទឹកជំនន់ គ្រោះរាំងស្ងួត និងខ្យល់ព្យុះកាន់តែធ្ងន់ធ្ងរ និងញឹកញាប់ជាងមុន ដែលបានបង្កការប៉ះពាល់ ធ្ងន់ធ្ងរមកលើសន្តិសុខស្បៀង របៀបរស់នៅជីវិតរបស់ប្រជាជន ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ និងសេដ្ឋកិច្ចសង្គមរបស់ ជាតិជារួម។ ទឹកជំនន់ដ៏ធ្ងន់ធ្ងរនាពេលថ្មីៗនេះ បានបង្កការប៉ះពាល់មកលើខេត្ត ក្រុងស្ទើរទាំងអស់នៅក្នុង ប្រទេសយើង ហើយបង្កឱ្យបាត់បង់អាយុជីវិតមនុស្ស និងការខូចខាតធ្ងន់ធ្ងរមកលើទ្រព្យសម្បត្តិ ផលដំណាំ ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវន្ត និងរបៀបរស់នៅជីវិតរបស់សហគមន៍។ ទាំងនេះជាភស្តុតាងកាន់តែច្បាស់បន្ថែមទៀត ដែលបង្ហាញពីភាពធ្ងន់ធ្ងរនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ហើយតម្រូវឱ្យចាត់វិធានការបន្ទាន់ដើម្បីឆ្លើយតប។

ឯកឧត្តម លោកជំទាវ លោក លោកស្រី ជាទីមេត្រី!

របាយការណ៍ជាតិលើកទី២របស់កម្ពុជា ក្រោមអនុសញ្ញាក្របខ័ណ្ឌសហប្រជាជាតិស្តីពីការប្រែប្រួល អាកាសធាតុបានសន្និដ្ឋានថា សីតុណ្ហភាព និងកម្ពស់ទឹកភ្លៀងនៅកម្ពុជាបានប្រែប្រួលរួចមកហើយ តាំងពីពាក់កណ្តាលចុងក្រោយនៃសតវត្សរ៍ទី២០មក។ ការព្យាករណ៍សម្រាប់រយៈពេល ៨០ ឆ្នាំ ខាងមុខបាន បង្ហាញថាប្រសិនបើពុំមានចាត់វិធានការជាដុំកំភួនណាមួយសម្រាប់កាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័នផ្ទះ កញ្ចក់ទេ នោះសីតុណ្ហភាពនៅកម្ពុជាទៅអនាគតនឹងបន្តកើនឡើង ចំណែករដូវវស្សានឹងកាន់តែមាន ភ្លៀងធ្លាក់ច្រើន តែក្នុងរយៈពេលខ្លីជាងមុន ហើយរដូវប្រាំនឹងមានរយៈពេលកាន់តែវែង ហើយកាន់តែស្ងួត ហែងជាងមុន។ នេះមានន័យថា កិច្ចប្រឹងប្រែងពីសំណាក់ សហគមន៍អន្តរជាតិក្នុងការកាត់បន្ថយ ការបញ្ចេញឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់នឹងមានឥទ្ធិពលដោយផ្ទាល់មកលើអាកាសធាតុនៅកម្ពុជាទៅអនាគត។ កាលពីថ្ងៃទី ៩ ខែឧសភា ឆ្នាំនេះ ពិភពលោកបានឃើញនូវកំហាប់ឧស្ម័នកាបូនិច ក្នុងបរិយាកាសកើនដល់ ៤០០ភាគលានជាលើកដំបូង គិតចាប់តាំងពីពេលមនុស្សចាប់ ផ្តើមកត់ត្រាជាលក្ខណៈប្រព័ន្ធដោយ ប្រើប្រាស់បរិក្ខារទំនើប។ នៅពេលដែលកំណើនឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ឈានដល់ចំណុចកំពូលជាប្រវត្តិសាស្ត្រនេះ យើងកំពុងតែឈានចូលក្នុងកម្រិតគ្រោះថ្នាក់ថ្មីមួយនៃកំណើនសីតុណ្ហភាពខ្ពស់ជាង២°C។ កំណើន សីតុណ្ហភាពបែបនេះនឹងនាំមកនូវផលវិបាកធំធេងមកលើវិស័យជាច្រើននៃសង្គមរបស់យើង និងបង្កឱ្យមាន ផលប៉ះពាល់ដែលបណ្តាលមកពីទឹកជំនន់គ្រោះរាំងស្ងួត និងខ្យល់ព្យុះធ្ងន់ធ្ងរ ហើយញឹកញាប់ជាងមុន។ អាស្រ័យហេតុនេះ មានការអំពាវនាវជាច្រើនលើសលប់ដើម្បីឱ្យចាត់វិធានការជាបន្ទាន់ សំដៅកាត់បន្ថយ ហានិភ័យ និងកាត់បន្ថយកម្រិតធ្ងន់ធ្ងរនៃផលប៉ះពាល់ ជាពិសេសផលប៉ះពាល់មកលើរបរចិញ្ចឹមជីវិតរបស់ ប្រជាពលរដ្ឋភាគច្រើនរបស់យើងដែលរស់នូវតាមជនបទ និងដែលងាយរងគ្រោះបំផុត។

ឯកឧត្តម លោកជំទាវ លោក លោកស្រីជាទីមេត្រី!

កម្ពុជាបាន និងកំពុងចូលរួមយ៉ាងសកម្មនៅក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហាប្រែប្រួលអាកាសធាតុទាំង នៅថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់អន្តរជាតិ។ នៅថ្នាក់ជាតិ យើងបានបន្តពង្រឹងសមត្ថភាពគណៈកម្មាធិការជាតិគ្រប់គ្រងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុដែលមានអាណត្តិសម្របសម្រួលវិធានការជាតិ សម្រាប់ឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ ការបញ្ជ្រាបការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ គឺជាអាទិភាពចម្បងនៅក្នុងរបៀបវារៈរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល។ ការបង្កើតផែនការយុទ្ធសាស្ត្រឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុកម្ពុជាដែល **សម្តេចតេជោនាយករដ្ឋមន្ត្រី** បានប្រកាសដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់កាលពីព្រឹកម៉ិញនេះគឺជាជំហានដ៏សំខាន់មួយ ឆ្ពោះទៅរកការបញ្ជ្រាបការងារប្រែប្រួលអាកាសធាតុទៅក្នុងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ ២០១៤-២០១៨ គោលដៅអភិវឌ្ឍន៍សហស្សវត្សរ៍កម្ពុជានៅក្រោយឆ្នាំ ២០១៥ និងការរួមបញ្ចូលសមាហរណកម្ម បញ្ហាប្រែប្រួលអាកាសធាតុទៅក្នុងផែនការអភិវឌ្ឍន៍តាមវិស័យរបស់ក្រសួងពាក់ព័ន្ធ។ ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រ ឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុកម្ពុជាសម្រាប់រយៈពេល១០ឆ្នាំ ២០១៤-២០២៣ កំណត់ចក្ខុវិស័យ យ៉ាងច្បាស់លាស់មួយសម្រាប់រយៈពេលវែង ពោលគឺ **"កម្ពុជាអភិវឌ្ឍន៍ទៅរកសង្គមមួយដែលបៃតង បញ្ចេញកាបូនតិច ធន់នឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ សមធម៌ ចីរភាព និងពឹងផ្អែកលើចំណេះដឹងជាគោល"** ។ ផែនការនេះនឹងផ្តល់នូវក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយជាយុទ្ធសាស្ត្រមួយសម្រាប់តម្រង់ទិស និងគ្រាំទ្រស្ថាប័នជាតិ អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល និងដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ក្នុងការគិតគូរអំពីវិធានការជាក់លាក់ និងសមស្រប ដែលទាក់ទងនឹងការបន្សាំទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ការកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័ន ផ្ទះកញ្ចក់

ការអភិវឌ្ឍបៃតង និងការអភិវឌ្ឍដែលបញ្ចេញកាបូនតិចដែលគាំទ្រដល់សមិទ្ធិផលនៃ យុទ្ធសាស្ត្រ ចតុកោណ និងគោលដៅអភិវឌ្ឍន៍សហស្សវត្សរ៍កម្ពុជា។

ព្រឹកមុិញនេះ នៅក្នុងពិធីបើកវេទិកា ដែលប្រព្រឹត្តិទៅនៅវិមានសន្តិភាព **សម្តេចអគ្គមហាសេនា បតិតេជោ ហ៊ុន សែន** នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា បានបកស្រាយ គោលការណ៍នាំមុខ សំខាន់ៗចំនួនបីសម្រាប់វិធានការរបស់យើងដើម្បីឆ្លើយតបនឹង ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅរយៈពេល៥ឆ្នាំខាងមុខ នៅក្នុងអាណត្តិទី៥ នៃរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា និងបណ្តាឆ្នាំក្រោយៗទៀត ជាអាទិ៍៖

- ភាពចាំបាច់នៃការប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្រពហុជំនាញ និងកិច្ចសហការជាមួយស្ថាប័ននានា នៅថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ នៅក្នុងការអនុវត្តផែនការយុទ្ធសាស្ត្រឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុកម្ពុជា និងផែនការសកម្មភាព។

- សារសំខាន់នៃការគិតគូរជាលក្ខណៈប្រព័ន្ធពីសំណាក់ក្រសួងនានា និងដៃគូអភិវឌ្ឍន៍អំពីបញ្ហាប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅពេលបង្កើតអន្តរាគមន៍អភិវឌ្ឍន៍ថ្មីៗ ដើម្បីធានាថា យើងនៅតែសម្រេចគោលដៅអភិវឌ្ឍន៍សង្គម និងសេដ្ឋកិច្ចរបស់យើងនៅក្នុងបរិការណ៍នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

- ការតម្រូវឱ្យអ្នកពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ធ្វើការជិតស្និទ្ធជាមួយគ្នាក្នុងការស្រាវជ្រាវ និងអភិវឌ្ឍន៍តាមបែបវិទ្យាសាស្ត្រ និងការផ្តោះប្តូរចំណេះដឹងអំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដើម្បីកសាងធនធានមនុស្ស និងគាំទ្រដល់ការធ្វើសេចក្តីសម្រេចដែលផ្អែកលើចំណេះដឹង។

ឯកឧត្តម លោកជំទាវ លោក លោកស្រី ជាទីមេត្រី!

ខ្ញុំមានសេចក្តីរីករាយណាស់ចំពោះការចូលរួមរបស់អ្នកជំនាញការជាតិ និងអន្តរជាតិទាំងអស់ ដែលនឹងធ្វើបទបង្ហាញចែករំលែកបទពិសោធន៍ និងចូលរួមនៅក្នុងការពិភាក្សាលើប្រធានបទធំៗ ដូចជា វិទ្យាសាស្ត្រប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ការកាត់បន្ថយឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ គោលនយោបាយប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រ និងផែនការសកម្មភាពហិរញ្ញប្បទានប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងប្រធានបទ អន្តរវិស័យនានាជាច្រើនផ្សេងទៀត។ ខ្ញុំក៏មានសេចក្តីរីករាយផងដែរ ដែលបានឃើញការចូលរួមយ៉ាងសកម្មភាពពីសំណាក់វិស័យឯកជន និងអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលនៅក្នុងការតាំងបង្ហាញផលិតផល មេត្រីភាពអាកាសធាតុរបស់ខ្លួន។ នេះជាសញ្ញាវិជ្ជមានមួយដែលបង្ហាញថា វិស័យឯកជននៅកម្ពុជា មានការយល់ដឹងកាន់តែច្រើនឡើងអំពីឱកាសខាងទីផ្សារ និងតួនាទីមិនអាចខ្វះបានរបស់វិស័យឯកជននៅក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហាប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ហើយភាពជាដៃគូរវាងវិស័យសាធារណៈ និងឯកជន គឺជាមូលដ្ឋានគ្រឹះដើម្បីធានាប្រសិទ្ធភាព និងភាពផ្តល់ផលនៃវិធានការឆ្លើយតបទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

ខ្ញុំជឿជាក់យ៉ាងមុតមាំថា ក្នុងរយៈពេលពីរថ្ងៃកន្លះខាងមុខនេះ អ្នកចូលរួមទាំងអស់ នឹងមានឱកាស ដើម្បីទទួលបានចំណេះដឹងជាក់ស្តែង ជំនាញ ព័ត៌មាន និងបទពិសោធន៍នានា កាន់តែច្រើនជាងមុន និងអាចចូលរួមយ៉ាងសកម្មនៅក្នុងការពិភាក្សាលើប្រធានបទសំខាន់ៗ ដើម្បីរួមចំណែក

ពង្រឹងវិធានការឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅកម្ពុជា។ ការចូលរួមយ៉ាងសកម្មភាពរបស់ឯកឧត្តម ជំទាវ លោក លោកស្រី នៅទីនេះ ឆ្លុះបញ្ចាំងអំពីការប្តេជ្ញាមោះមុត ក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហាប្រឈមនានាបង្ក ដោយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ ខ្ញុំមានសង្ឃឹមយ៉ាងមុតមាំថា យើងនឹងរួបរួមគ្នាដើម្បីអភិវឌ្ឍកម្ពុជា ឆ្ពោះទៅរកសង្គមមួយដែលបៃតង បញ្ចេញកាបូនតិច ធន់នឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ សមធម៌ ចីរភាព និងពឹងផ្អែកលើចំណេះដឹងជាគោល។

នៅទីបញ្ចប់ ក្នុងនាមក្រសួងបរិស្ថាន និងក្រុមការងាររៀបចំវេទិការនេះ ខ្ញុំសូមជូនពរឯកឧត្តម លោកជំទាវ លោក លោកស្រី បានប្រកបតែនឹងពុទ្ធពរទាំងបួនប្រការ គឺអាយុ វណ្ណៈ សុខៈ ពលៈ កុំបីឃ្លាងឃ្លាតឡើយ និងសូមឱ្យវេទិកានេះប្រព្រឹត្តទៅប្រកបដោយផ្លែផ្កា និងការស្ថាបនា។

សូមអរគុណ!

សុន្ទរកថាក្នុងពិធីជប់លៀងភេសជ្ជៈ

ឯកឧត្តម សាយ សំអាល់ រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងបរិស្ថាន និងជាប្រធានគណៈកម្មាធិការជាតិគ្រប់គ្រងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

គណៈប្រតិភូ ឯកឧត្តម លោកជំទាវ លោក លោកស្រី ភ្ញៀវកិត្តិយសជាតិ និងអន្តរជាតិ ជាទីមេត្រី!

ជាបឋម ខ្ញុំសូមថ្លែងអំណរគុណដល់ភ្ញៀវកត្តិយសទាំងអស់ ដែលបានអញ្ជើញមកចូលរួមក្នុងពិធីជប់លៀងភេសជ្ជៈជាមួយយើងខ្ញុំនៅក្នុងឱកាសដ៏ត្រកាលនេះ។ រូបខ្ញុំផ្ទាល់ទើបតែបានមកកាន់តំណែងក្នុងរយៈពេលជាងមួយខែតែប៉ុណ្ណោះ ហើយខ្ញុំក៏ជារដ្ឋមន្ត្រីដែលមានវ័យក្មេងជាងគេនៅក្នុងជួររាជរដ្ឋាភិបាលបច្ចុប្បន្ន។ ប៉ុន្តែទោះបីជាយ៉ាងនេះក្តី ខ្ញុំបាន និងកំពុងតែខិតខំបំពេញតួនាទីយ៉ាងសស្រាក់សស្រាំ ដើម្បីធានានូវជោគជ័យនៃព្រឹត្តិការណ៍ដ៏សំខាន់នេះ។ ខ្ញុំដឹងច្បាស់ថា ឯកឧត្តម លោកជំទាវ លោក លោកស្រីទាំងអស់គ្នាពិតជាមានការនឿយហត់ច្រើន បន្ទាប់ពីបានខិតខំបំពេញការងារយ៉ាងសកម្ម អស់ពីកម្លាំងកាយចិត្ត។ ហេតុដូច្នេះ ខ្ញុំយល់ឃើញថា ឥឡូវនេះជាពេលវេលាដ៏ស័ក្តិសម សម្រាប់ពិធីជប់លៀងជួបជុំពិសាភេសជ្ជៈ និងអាហារ សម្រាកពីការងារ និងបំពេញបន្ថែមនូវថាមពល ដើម្បីបន្តភារកិច្ចរបស់យើងនៅថ្ងៃស្អែក។ ខ្ញុំសង្ឃឹមថា ថាមពលដែលយើងផ្តល់ជូននៅទីនេះមានកម្រិតកាបូនទាប និងបញ្ចេញឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់តិចតួចបំផុត។ ព្រោះខ្ញុំយល់ថា យើងមិនគួរជួបជុំគ្នាដោះស្រាយបញ្ហាប្រែប្រួលអាកាសធាតុ តាមរយៈការបង្កើតបញ្ហាថ្មីមួយទៀតឡើយ។

ខ្ញុំបានស្នងតំណែងជាមេដឹកនាំក្នុងបេសកកម្មការពារបរិស្ថាន និងដោះស្រាយបញ្ហាប្រែប្រួលអាកាសធាតុរបស់កម្ពុជា នៅក្នុងកាលទេសៈដ៏ប្រឈមបំផុត៖ តើយើងត្រូវធ្វើយ៉ាងណា ដើម្បីទ្រទ្រង់និរន្តរភាពនៃកំណើនសេដ្ឋកិច្ចសង្គម ដោយជាមួយគ្នានោះរក្សាឱ្យបាននូវគុណភាពបរិស្ថាន និងសុខភាពនៃប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីចម្បងៗរបស់យើង? តើយើងត្រូវប្រើវិធីបែបណា ដែលអាចធានាបាននូវតុល្យភាពរវាងការអភិវឌ្ឍជាតិ និងគុណភាពបរិស្ថាន មិនត្រឹមតែសម្រាប់ជាផលប្រយោជន៍របស់យើងនាពេលបច្ចុប្បន្នទេ ប៉ុន្តែក៏សម្រាប់អនាគតកូនចៅជំនាន់ក្រោយៗ នៅក្នុងស្ថានភាពមួយដែលការប្រែប្រួលអាកាសធាតុបានក្លាយទៅជាកត្តាមិនអាចកាត់ផ្តាច់បានពីការអភិវឌ្ឍរបស់យើង? ជាការពិត ខ្ញុំពុំមានការស្រមើស្រម៉ៃរបស់ជនឧត្តមគតិនិយមថា ទ្រឹស្តីបរិស្ថានទាំងអស់ដែលខ្លួនបានសិក្សារៀនសូត្រនៅឯសាកលវិទ្យាល័យ សុទ្ធតែអាចទាញយកទៅអនុវត្តបាននៅគ្រប់ពេល គ្រប់ស្ថានភាពនោះទេ។ តថភាពសង្គម គឺពិតជាមិនផ្តល់ភាពងាយស្រួលបែបនេះឡើយ។ ទោះជាយ៉ាងណាក្តី ក្នុងនាមខ្ញុំជារដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងបរិស្ថាននៃអាណត្តិនេះ សូមបញ្ជាក់ថា យ៉ាងហោចណាស់អ្វីដែលខ្ញុំចង់សម្រេចឱ្យបាននៅក្នុងរយៈពេលប្រាំឆ្នាំខាងមុខ គឺការធានាថារាល់មន្ត្រីស៊ីវិលក្រសួងបរិស្ថានទាំងអស់ នឹងឈានជើងឆ្ពោះទៅមុខប្រកបដោយមោទនភាពជាមួយនឹងតួនាទីរបស់ខ្លួនក្នុងក្រសួងនេះ ទទួលបាននូវការគោរព និងមានការប្តេជ្ញាចិត្តខ្ពស់ក្នុងបុព្វហេតុការពារ និងថែរក្សាបរិស្ថានជាតិ។ ខ្ញុំសូមសង្កត់ធ្ងន់លើពាក្យថា "មន្ត្រីស៊ីវិល" ជំនួសឱ្យពាក្យ "មន្ត្រីរាជការ" ឬបុគ្គលិករាជរដ្ឋាភិបាល ដោយសារតែខ្ញុំមានជំនឿដោយសុទ្ធចិត្តថា យើងមានតួនាទីជាអ្នកបម្រើសាធារណជន មិនមែនជាការបញ្ជាសមកវិញនោះទេ។ យើងចាំបាច់ត្រូវមាន គោលនយោបាយ ផែនការ និងសកម្មភាព

ច្បាស់លាស់ និងទូលំទូលាយ ដើម្បីអាចឱ្យយើងសម្រេចបានលទ្ធផលជាក់ស្តែង និងពិតៗ។ យើងចាំបាច់ទាមទារនូវការចូលរួមពីគ្រប់ភាគីពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ ជាពិសេសគឺយុវជនដែលជាកម្លាំងចលករគន្លឹះនៃវឌ្ឍនភាពសង្គមរបស់យើង។

បើក្រឡេកមើលលើកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់យើង ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុវិញ ខ្ញុំគិតថាទាំងអស់គ្នាបានដឹងរួចហើយអំពីសមិទ្ធផលគួរឱ្យកត់សម្គាល់ ដែលកម្ពុជាសម្រេចបានកន្លងមក។ ប្រាកដណាស់ថាយើងត្រូវប្តេជ្ញាខិតខំយ៉ាងពេញទំហឹងតាមដែលអាចធ្វើទៅបាន ដើម្បីឱ្យកម្ពុជានៅតែឈានមុខគេលើការដោះស្រាយបញ្ហាអាកាសធាតុ។ ជាការពិតក្នុងនាមជាប្រទេសអភិវឌ្ឍតិចតួច សមត្ថភាព និងធនធានហិរញ្ញវត្ថុរបស់កម្ពុជានៅមានកម្រិត ដូច្នេះភាពជាដៃគូ និងការគាំទ្រពីសំណាក់ភាគីពាក់ព័ន្ធទាំងអស់គឺជាកត្តាចាំបាច់ ដើម្បីសម្រេចបាននូវគោលបំណងនេះ។ ខ្ញុំសង្ឃឹមយ៉ាងមុតមាំថា វេទិកាជាតិនេះ រួមទាំងម្ហូបអាហារ និងភេសជ្ជៈនៅទីនេះនឹងផ្តល់នូវលក្ខខណ្ឌអំណោយផល សម្រាប់ការពង្រឹងភាពជាដៃគូ និងការសម្រេចបាននូវគោលដៅរួមរបស់យើង។

ឥឡូវនេះ ខ្ញុំសូមអញ្ជើញភ្លៀវកិត្តិយសទាំងអស់ចូលរួមពិសារភេសជ្ជៈ និងអាហារ ហើយជជែកពិភាក្សាគ្នាដោយរីករាយ និងដោយចំហ នាវេលារាត្រីដ៏សែនមនោរម្យនេះ។ ខ្ញុំសូមអញ្ជើញអ្នកទាំងអស់គ្នាលើកកែវឡើង ដើម្បីជោគជ័យរបស់ដំណើរការវេទិកាជាតិលើកទី៣ ដ៏សំខាន់នេះ និងដើម្បីភាពរីកចម្រើនលូតលាស់នៃប្រទេសកម្ពុជាឆ្ពោះទៅរកសង្គមមួយដែលបៃតង បញ្ចេញកាបូនតិច ធន់នឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ប្រកបដោយសមធម៌ មានចីរភាព និងផ្អែកលើចំណេះដឹង។

សូមអរគុណ។

ថ្ងៃទី ២៖ ថ្ងៃទី០៦ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៣

សុន្ទរកថាស្វាគមន៍

ដោយ ឯកឧត្តម ប៉ាន ប៊ុនធឿន រដ្ឋលេខាធិការក្រសួងផែនការ

សូមគោរពឯកឧត្តម លោក លោកស្រី ភ្ញៀវជាតិ និងអន្តរជាតិ!

១. ខ្ញុំមានកិត្តិយសបំផុតដែលបានអញ្ជើញមកថ្លែងសុន្ទរកថាស្វាគមន៍នៅថ្ងៃទី២ នៃវេទិកាជាតិលើកទី៣ ស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ បន្ទាប់ពីពិធីបើកវេទិកានេះជាផ្លូវការកាលពីម្សិលមិញនេះដោយ **សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីជោ ហ៊ុន សែន** នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

២. ដូចដែលយើងបានឮកាលពីម្សិលមិញស្រាប់ក្នុងសុន្ទរកថាសម្តេចតេជោនាយករដ្ឋមន្ត្រីដែលខ្ញុំ សូមដកស្រង់ខ្លឹមសារដើមទាំងស្រុង "ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុលែងជាអ្វីដែលស្ថិតនៅឆ្ងាយពីយើងទៀតហើយ។ ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុកំពុងបង្កឥទ្ធិពលមកលើយើងទាំងអស់គ្នាក្នុងពេលបច្ចុប្បន្ន..."។ ប្រទេស យើងបន្តប្រឈមការលំបាកចម្បងៗបណ្តាលពីហានិភ័យដែលបង្កដោយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ហើយជាការគួរឱ្យស្តាយ ផលប៉ះពាល់ខ្លាំងនឹងកើតមានមកលើសហគមន៍ក្រីក្របំផុត ដែលងាយរងគ្រោះបំផុត ជាពិសេសសហគមន៍ជនបទ និងតំបន់ដាច់ស្រយាល។

សម្តេចនាយករដ្ឋមន្ត្រី បានរំលឹកអំពីទឹកជំនន់ កន្លងទៅថ្មីៗនេះនៅទូទាំងប្រទេស។ យោងតាមគណៈកម្មាធិការជាតិគ្រប់គ្រងគ្រោះមហន្តរាយ ខេត្តចំនួន ២០ បានរងឥទ្ធិពលពីទឹកជំនន់នេះដោយមិនប្រជាជនជិត ២លាននាក់ រងការប៉ះពាល់ដោយផ្ទាល់។ ជំនន់នេះបានធ្វើឱ្យមនុស្សច្រើនជាង ១៥០នាក់បាត់បង់ជីវិត និងការខូចខាតធ្ងន់ធ្ងរចំពោះវិស័យកសិកម្ម និងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធដូចជា ផ្លូវថ្នល់ ស្ពាន និងទំនប់។ បញ្ហានេះបានបង្កឱ្យមានការខូចខាតធំធេង ចំពោះរបៀបរស់នៅជីវិតរបស់ប្រជាជន កំណើនសេដ្ឋកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍជាតិ។

៣. សម្តេចតេជោបានរម្លឹកនៅក្នុងសុន្ទរកថាកាលពីម្សិលមិញថា "វិធានការឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ មានការពាក់ព័ន្ធជិតស្និទ្ធជាមួយគោលដៅអភិវឌ្ឍន៍ សេដ្ឋកិច្ច និងសង្គមរបស់យើង និងមិនមែនជាអ្វីមួយដែលអាចអនុវត្តជាសកម្មភាពបន្ទាប់បន្សំដែលគ្រាន់តែជាការបន្ថែមនោះឡើយ។ វាត្រូវតែរួមបញ្ចូលយ៉ាងជិតស្និទ្ធតាមវិធីដែលអាចគ្រប់គ្រងកម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍ និងការវិនិយោគដែល មានស្រាប់របស់យើង។" ដូច្នេះយើងត្រូវការធមានផែនការសមាហរណកម្មកម្រិតខ្ពស់ជាងមុនសម្រាប់ ការអភិវឌ្ឍរបស់យើង ដោយផ្អែកលើចក្ខុវិស័យអំពីអាកាសធាតុ។ ជាពិសេស យើងត្រូវប្រឹងប្រែងឈានទៅ ប្រើប្រាស់ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុជាលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យសម្រាប់ជ្រើសរើសយកគំរោងការវិនិយោគ និងដំណើរការកសាងផែនការ ដូចជាយេនឌ័រដូច្នោះដែរ។

៤. ប្រសិនបើយើងសង្កេតមើលគោលដៅ និងយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិរបស់យើង ការគិតគូរ អំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុគឺជាលក្ខខណ្ឌមួយ ដើម្បីធានាឱ្យមានជោគជ័យ។ ផ្អែកលើកំណើនសេដ្ឋកិច្ច នៅទសវត្សរ៍កន្លងទៅ កម្ពុជាទំនងនឹងសម្រេចបានហាន:ជាប្រទេសដែលមានប្រាក់

ចំណូលកម្រិតកណ្តាល។ ដូចគ្នានេះដែរកម្ពុជា កំពុងស្ថិតក្នុងស្ថានភាពល្អ ក្នុងការសម្រេចចំណុចដៅសំខាន់ៗនៃគោលដៅអភិវឌ្ឍន៍សហស្សវត្សរ៍កម្ពុជា ដូចជា កាត់បន្ថយភាពក្រីក្រពាក់កណ្តាល ការថែទាំសុខភាពមាតា និងការអប់រំជាសកល។ រាជរដ្ឋាភិបាល កម្ពុជានៅតែប្តេជ្ញាមោះមុតបន្តអនុវត្តគោលដៅអភិវឌ្ឍន៍សហស្សវត្សរ៍កម្ពុជា ដូចមានចែងនៅក្នុងយុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណថ្មីដំណាក់កាលទី៣។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ កំណើនដែលសម្រេចបានកន្លងមកអាចនឹងបាត់បង់ទៅវិញដោយងាយ ដោយសារតែការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ហើយ កិច្ចប្រឹងប្រែងទៅអនាគតអាចជួបការលំបាកលើកលែងតែបានបញ្ចូលបញ្ហាប្រែប្រួលអាកាសធាតុទៅក្នុងដំណើរការកសាងផែនការរបស់យើង។

៥. នៅក្នុងការដាក់បញ្ចូលការប្រែប្រួលអាកាសធាតុទៅក្នុងដំណើរការកសាងផែនការអភិវឌ្ឍន៍ របស់ជាតិ រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបានអនុវត្តជំហានសំខាន់ៗមួយចំនួនរួចមកហើយ។ ដូចដែលសម្តេចតេជោ នាយករដ្ឋមន្ត្រីមានប្រសាសន៍ពីម្សិលមិញ "***ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុបានក្លាយជាផ្នែកសំខាន់មួយនៃ ផែនការអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ច សង្គមបច្ចុប្បន្នកម្ម ២០០៩-២០១៣ របស់យើង ហើយឥឡូវនេះបានក្លាយ ជាផ្នែកមួយនៃយុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណរបស់រដ្ឋាភិបាល ហើយវានឹងក្លាយជា ជាបញ្ហាអន្តរវិស័យផ្លូវការនៅ ក្នុងផែនការអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ច-សង្គមថ្មី ឆ្នាំ២០១៤-២០១៨ របស់ជាតិយើង។ ការដោះស្រាយបញ្ហា ប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ក៏ជាសមាធាតុគន្លឹះមួយនៃគោលនយោបាយ នឹងផែនការសកម្មភាពអភិវឌ្ឍន៍បៃតង របស់យើងផងដែរ។***"

៦. ក្រសួងផែនការនឹងបន្តធានាឱ្យមានការដាក់បញ្ចូលសូចនាករពាក់ព័ន្ធនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ទៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌពិនិត្យតាមដែនផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ។ ដោយសហការជាមួយ ក្រសួងបរិស្ថាន យើងនឹងផ្តល់ការគាំទ្រដល់ក្រសួងពាក់ព័ន្ធដើម្បីរួមបញ្ចូលការប្រែប្រួលអាកាសធាតុទៅក្នុង ឯកសារធាតុចូលរបស់ក្រសួងទាំងនោះ សម្រាប់ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ។ នៅកម្រិតវិស័យថ្ងៃនេះ យើងនឹងមានការពិភាក្សាអំពីការងារដែលក្រសួងពាក់ព័ន្ធចំនួនដប់បានអនុវត្ត ដើម្បីបង្កើតផែនការ យុទ្ធសាស្ត្រឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងផែនការសកម្មភាពប្រែប្រួលអាកាសធាតុរបស់ខ្លួន ដែលជាការបង្ហាញពីកិច្ចប្រឹងប្រែងអនុវត្តដើម្បីដាក់បញ្ចូលការប្រែប្រួលអាកាសធាតុទៅក្នុងដំណើរការ កសាងផែនការជាប្រក្រតីរបស់ខ្លួននិងបញ្ចៀសការចាត់ទុកការប្រែប្រួលអាកាសធាតុថាជាផ្នែកមួយនៅដាច់តែឯង។ ការងារនេះជំរុញឱ្យមានវិធីសាស្ត្រហ្មត់ចត់ ដោយផ្អែកលើសេណារីយ៉ូហិរញ្ញប្បទានប្រាកដនិយម ដើម្បីចៀសវាងការបង្កើត "តារាងសកម្មភាពដែលគ្រាន់តែជាការចង់បាន" ប៉ុន្តែត្រូវដាក់ចុះនូវកម្មវិធីជាក់លាក់ មានភាពស៊ីសង្វាក់គ្នា និងប្រាកដនិយម។

៧. ឯកឧត្តម លោកជំទាវ លោក លោកស្រី សមាជិក សមាជិកាអង្គវេទិកាទាំងអស់ជាទីមេត្រី! ទោះជាយ៉ាងណាក៏ យើងនៅមានកិច្ចការជាច្រើនដែលត្រូវសម្រេចឱ្យបាន។ ការកសាងសមត្ថភាព គឺជាតម្រូវការបន្ទាន់ ដើម្បីអាចរួមបញ្ចូលការប្រែប្រួលអាកាសធាតុទៅក្នុងដំណើរការអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ ក៏ដូចជាការបង្កើតក្របខ័ណ្ឌពិនិត្យតាមដាន និងវាយតម្លៃដែលនឹងជួយតាមដានជោគជ័យនៅក្នុងការវិនិយោគលើការងារប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងផ្តល់ជាមាគ៌ាសម្រាប់ការរៀនសូត្រ សំដៅកែលម្អមូលដ្ឋានចំណេះដឹងរបស់យើង។ យើងនៅមានកិច្ចការជាច្រើនទៀតដែលត្រូវសម្រេចឱ្យបាន

នៅក្នុងការស្រង់យកមេរៀនដែលទទួលបានពីបទពិសោធន៍ក្នុងគម្រោងសាកល្បង ដែលមានស្រាប់ សម្រាប់បញ្ចូលការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ទៅក្នុងការកសាងផែនការនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ និងការបង្កើតគោលការណ៍ណែនាំ ផ្លូវការ និងគាំទ្រដល់រដ្ឋបាលនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ។

៨. ក្នុងពេលដែលការបន្សាំ គឺជាអាទិភាពបន្ទាន់បំផុតរបស់យើង ការកសាងផែនការអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ ទាមទារឱ្យសម្លឹងវែងឆ្ងាយទៅអនាគត ដើម្បីប្រែក្លាយសង្គមរបស់យើង ទៅរកការអភិវឌ្ឍដែលបញ្ចេញកាបូនតិច និងធន់ទ្រាំនឹងផលប៉ះពាល់ពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុទៅអនាគត។ ដូចដែលសម្តេចតេជោនាយករដ្ឋមន្ត្រីបានគូសបញ្ជាក់"***កាបន្សុំគ្នាឡើងវិញនូវការអភិវឌ្ឍរបស់យើងឆ្ពោះទៅសង្គមមួយ ដែលមានភាពធន់ និងការអភិវឌ្ឍដែលបញ្ចេញកាបូនតិច***"។ ក្រៅពីការបន្សាំ យើងកំពុងចាត់វិធានការ ដើម្បីរួមចំណែកក្នុងការកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ តាមរយៈដំណោះស្រាយឈ្នះ-ឈ្នះ។ យើងបានខិតខំអភិវឌ្ឍថាមពលកកើតឡើងវិញនៅក្នុងការពង្រីកការផលិតថាមពល និងពង្រីកការផ្តល់សេវាថាមពលដល់ទីជនបទ ប្រជាជននៅតាមទីក្រុងដែលមានកំណើនយ៉ាងឆាប់រហ័ស វិស័យឧស្សាហកម្ម និងសេវាកម្ម។ យើងក៏ជំរុញឱ្យមានទម្លាប់បង្កើនប្រសិទ្ធភាពថាមពលផងដែរ ដោយសារវាផ្តល់អត្ថប្រយោជន៍សម្រាប់ធុរកិច្ចនានាក្នុងការបង្កើនផលចំណេញរបស់ខ្លួន ដោយជាមួយគ្នានោះរួមចំណែកក្នុង កិច្ចប្រឹងប្រែងកាត់បន្ថយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

៩. អនុសាសន៍ដែលយើងនឹងទទួលបានពីការពិភាក្សានាថ្ងៃនេះ ស្របពេលសម្រាប់ដាក់បញ្ចូល ទៅក្នុងដំណើរការរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិសម្រាប់រយៈពេល៥ឆ្នាំខាងមុខ។ ខ្ញុំសូមលើកទឹកចិត្តដល់ឯកឧត្តម លោកជំទាវ លោក លោកស្រី ប្រើប្រាស់ឱកាសនេះ ដើម្បីស្វែងយល់បន្ថែមទៀត ពីការងារប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងសូមចូលរួមយ៉ាងសកម្មនៅក្នុងដំណើរការពិភាក្សា។ ជាមួយដំណើរការពិស្តារនៃការកសាងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រ យើងសង្ឃឹមថានឹងសម្រេចបានវិធានការឆ្លើយតបរបស់ជាតិ ក្នុងកម្រិតធំគ្រប់គ្រាន់ បានឆាប់រហ័ស និងចំគោលដៅជាយុទ្ធសាស្ត្រ។

១០. ខ្ញុំសូមឯកឧត្តម លោក លោកស្រី ទទួលបានពុទ្ធពរទាំងបួនប្រការ និងការពិភាក្សាប្រកបដោយផ្លែផ្កា។

សុន្ទរកថាស្វាគមន៍របស់

ដោយ ឯកឧត្តម JEAN-FRANÇOIS CAUTAIN ឯកអគ្គរដ្ឋទូតសហភាពអឺរ៉ុបប្រចាំកម្ពុជា

សូមគោរពឯកឧត្តម ប៉ាន ប៊ុនធឿន រដ្ឋលេខាធិការក្រសួងផែនការ និង ឯកឧត្តម លោកជំទាវ លោក លោកស្រី ភ្ញៀវកិត្តិយសទាំងអស់!

កាលពីពីរថ្ងៃមុនខ្ញុំបានពិភាក្សាការងារជាមួយសហគមន៍នេសាទនៅបឹងទន្លេសាប។ នៅពេលនោះ ខ្ញុំបានសួរក្រុមអ្នកនេសាទទាំងអស់នោះពីបញ្ហាប្រឈមរបស់ពួកគាត់ក្នុងការរស់នៅ ខ្ញុំបានទទួលចម្លើយថា គឺការនេសាទលើសកំណត់ និងបន្ទាប់មកគឺការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ ផលប៉ះពាល់ពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុបានកើតឡើងកាន់តែច្បាស់។ ប៉ុន្តែសកម្មភាពដែលឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅមានប្រសិទ្ធភាពតិចតួចនៅឡើយ។ ប្រសិនបើគ្មានដោយសកម្មភាពសមស្របទាន់ពេលវេលាទេ ពិភពលោកនឹងកើនកម្តៅ ពី 3-4°C នៅចុងសតវត្សរ៍នេះ។

អាស្រ័យហេតុនេះ ការកាត់បន្ថយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅមុនឆ្នាំ ២០២០ មានភាពចាំបាច់បំផុត ក្នុងទិសដៅបញ្ចុះកម្តៅ២°C។ សកម្មភាពកាត់បន្ថយនេះរួមមានសកម្មភាពជំរុញឱ្យបណ្តាប្រទេសនានា កាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ដូចដែលបានសន្យារួមគ្នា និងលើកទឹកចិត្ត ដល់បណ្តាប្រទេសដែលមិនទាន់បានសន្យាឱ្យចុះកិច្ចសន្យាកាត់បន្ថយការបញ្ចេញ ក៏ដូចជាកិច្ចផ្លូចផ្តើមកម្រិត អន្តរជាតិថ្មីនៅក្នុងវិស័យជាក់លាក់ដើម្បីបង្កើនសកម្មភាពកាត់បន្ថយ។

នៅក្នុងកិច្ចប្រជុំបណ្តាប្រទេសជាភាគីលើកទី១៩ នៅក្នុងទីក្រុងវ៉ាសូវី សហភាពអឺរ៉ុប ចង់ឃើញវឌ្ឍនភាពនៃការរៀបចំ និងរចនាសម្ព័ន្ធផ្លូវច្បាប់នៃកិច្ចព្រមព្រៀងអន្តរជាតិ ហើយដែលគ្រោងនឹងបញ្ចប់នៅឆ្នាំ ២០១៥។ ការងារនេះរួមបញ្ចូលនូវការកំណត់ព័ត៌មានចាំបាច់ក្នុងការធានានូវតម្លាភាព គុណវឌ្ឍ និងការប្តេជ្ញាចិត្តខ្ពស់។ ដើម្បីសម្រេចបាននូវការងារនេះ យើងត្រូវការក្របខ័ណ្ឌ ពេលវេលាសម្រាប់បណ្តាប្រទេសនានា ស្នើឡើងជាមុននូវការប្តេជ្ញាចិត្ត កាត់បន្ថយនៅក្នុងប្រទេសរបស់ខ្លួនក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងឆ្នាំ២០១៥។

សហភាពអឺរ៉ុបមានការប្តេជ្ញាចិត្តខ្ពស់ និងកំពុងបំពេញកិច្ចការនេះដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាការប្រែប្រួលអាកាសធាតុដោយមោទនភាពបំផុត។

សហភាពអឺរ៉ុបបានបង្ហាញនូវទិន្នន័យថ្មីៗ ដែលទាក់ទងនឹងការបញ្ចេញឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ឆ្នាំ ២០១១ ទៅបណ្តាប្រទេសជាសមាជិក ដែលប្រទេសទាំងនោះបានកាត់បន្ថយនូវការបញ្ចេញឧស្ម័នឱ្យបាន ១៨.៥% ធៀបនឹងឆ្នាំ១៩៩០ ខណៈដែល GDP មានកំណើនច្រើនជាង ៤០%។

នៅសហភាពអឺរ៉ុប យើងមានច្បាប់កំណត់ដែលធានាថា បណ្តាប្រទេសក្នុងសហភាពអឺរ៉ុបទាំងអស់ នឹងអាចសម្រេចនូវទិសដៅរបស់ខ្លួនទៅតាមពិធីសារក្យូតូ។ បើយោងតាមច្បាប់នេះ យើងកំពុងអនុវត្តការប្តេជ្ញាចិត្តផ្លូវច្បាប់ ដើម្បីកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័នរហូតដល់ ២០% នៅឆ្នាំ ២០២០ បើធៀបទៅនឹងកម្រិតឆ្នាំ ១៩៩០។ លើសពីនេះទៅទៀត សហភាពអឺរ៉ុបកំពុងជំរុញការកាត់បន្ថយឱ្យបាន ៣០% ប្រសិនបើប្រទេសផ្សេងៗមានមហិច្ឆតាដូចគ្នា។

នៅប្រទេសកម្ពុជា ការប្រើប្រាស់ថាមពលដែលបញ្ចេញនូវឧស្ម័នកាបូនិចមានការកើនឡើងទ្វេដង ក្នុងរយៈពេលដប់ឆ្នាំចុងក្រោយនេះ ដែលនេះជាការប្រឈមធំរបស់គោលនយោបាយជាតិស្តីពីថាមពល។ ស្របជាមួយគ្នានេះដែរ ខ្ញុំមានសេចក្តីរីករាយខ្លាំងណាស់ដែលកម្ពុជា មានសេចក្តីព្រាងគោលនយោបាយជាតិ ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រ និងផែនការសកម្មភាពស្តីពីប្រសិទ្ធភាពថាមពលរួចហើយក្រោមការជួយឧបត្ថម្ភពីសហភាពអឺរ៉ុប។ កិច្ចប្រឹងប្រែងនេះបានបង្ហាញពីឆន្ទៈដ៏ពិតប្រាកដរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ក្នុងការកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់ជាអវិជ្ជមានធ្ងន់ធ្ងរទៅលើបរិស្ថាន ដែលបណ្តាលមកពីការប្រើប្រាស់ថាមពល និងដើម្បីរួមចំណែកដល់ការកាត់បន្ថយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុជាសកល។

ឯកឧត្តម លោក លោកស្រី ភ្ញៀវកិត្តិយសជាទីមេត្រី!

សហភាពអឺរ៉ុប មានកំណត់ត្រាទិន្នន័យច្បាស់លាស់ក្នុងហិរញ្ញប្បទានប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ សហភាពអឺរ៉ុបបានត្រៀមថវិកាប្រមាណ ៧.៣ពាន់លានដុល្លាអាមេរិច ក្នុងរយៈពេលពីឆ្នាំ ២០១០ ដល់ ឆ្នាំ២០១២ ដើម្បីកាត់បន្ថយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

សហភាពអឺរ៉ុបមានឆន្ទៈក្នុងការចាត់ចែងធនធានហិរញ្ញវត្ថុប្រមាណជា ១០០ ពាន់លានដុល្លាសហរដ្ឋអាមេរិចក្នុងមួយឆ្នាំនៅឆ្នាំ២០២០ ដែលមកពីប្រភពផ្សេងៗ។ សហភាពអឺរ៉ុប និងប្រទេសសមាជិក នឹងបន្តគាំទ្រក្នុងសកម្មភាពការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅបណ្តាប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ ដោយផ្តល់ហិរញ្ញប្បទានតាមរយៈរដ្ឋាភិបាល និងវិស័យឯកជន។ យើងក៏មានកម្មវិធីបញ្ចូលហិរញ្ញប្បទានអាកាសធាតុប្រមាណ ២០% នៃហិរញ្ញប្បទានសរុបចាប់ពីឆ្នាំ ២០១៤ ដល់ឆ្នាំ ២០២០ ដល់សកម្មភាពទាំងឡាយណាដែលទាក់ទងនឹងអាកាសធាតុ។

ការពង្រីកហិរញ្ញប្បទានអាកាសធាតុនៅឆ្នាំ ២០២០ គឺជាដំណើរការអាទិភាព។ ការរៀបចំគោលនយោបាយ និងក្របខ័ណ្ឌច្បាប់ស្តីពីអាកាសធាតុថ្នាក់ជាតិនឹងត្រូវអនុវត្តដោយទទួលការគាំទ្រពីដៃគូអន្តរជាតិ។ អាស្រ័យហេតុនេះ ការពង្រីកហិរញ្ញប្បទានអាកាសធាតុតម្រូវឱ្យមានការចូលរួមធ្វើការជាមួយគ្នានៅបណ្តាប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍។

នៅក្នុងបុព្វហេតុនេះ ខ្ញុំមានអារម្មណ៍រីករាយខ្លាំងណាស់ដែលសហភាពអឺរ៉ុបរួមជាមួយនឹងរដ្ឋាភិបាលប្រទេសដាណឺម៉ាក ប្រទេសស៊ុយអែដ និងអង្គការ UNDP បានគាំទ្ររដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាក្នុងការបង្កើតនូវកម្មវិធីសម្ព័ន្ធភាពប្រែប្រួលអាកាសធាតុកម្ពុជា។ សម្ព័ន្ធភាពប្រែប្រួលអាកាសធាតុកម្ពុជាគឺជាការរួមបញ្ចូលនូវកិច្ចការរួមគ្នា ដើម្បីគាំទ្រដល់ផែនការសកម្មភាពថ្នាក់សាមីក្រសួង ដើម្បីបញ្ជ្រាបការធ្វើផែនការ ការចំណាយ និងការអនុវត្តនៅថ្នាក់ក្រសួង។

សម្ព័ន្ធភាពប្រែប្រួលអាកាសធាតុកម្ពុជា បានរួមចំណែកយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការរៀបចំក្របខ័ណ្ឌហិរញ្ញវត្ថុជាតិនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដើម្បីផ្តល់ព័ត៌មានជាក់លាក់ក្នុងការកសាងសេណារីយ៉ូហិរញ្ញវត្ថុ ខ្វង់ចំណាយ ផលប្រយោជន៍រំពឹងទុក និងអនុសាសន៍នានា សម្រាប់យន្តការហិរញ្ញប្បទានអាកាសធាតុ និងការសម្របសម្រួល។

ខ្ញុំសូមសង្ខេបនូវសុន្ទរកថារបស់ខ្ញុំថា វេទិកាជាតិ ស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុដែលរៀបចំឡើងពីរឆ្នាំម្តងនេះ បានទទួលនូវការតាំងចិត្តខ្ពស់ពីរាជរដ្ឋាភិបាលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ដើម្បីពុះពារក្នុងការដោះស្រាយនូវរាល់ឧបសគ្គនានាពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ យើងមានសេចក្តីរីករាយយ៉ាងក្រៃលែង ហើយតាងនាមឱ្យសហភាពអឺរ៉ុប យើងនឹងបន្តជួយគាំទ្រប្រទេសកម្ពុជាក្នុងការគាក់តែង និងរៀបចំគោលនយោបាយថ្នាក់ជាតិ និងក្របខ័ណ្ឌបទបញ្ជានានា ហើយសូមស្វាគមន៍ជានិច្ចនូវដៃគូអភិវឌ្ឍន៍នានាក្នុងធ្វើការងារលើការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនេះរួមគ្នា។

នៅព្រឹកមិញនេះ ខ្ញុំបានអានព័ត៌មានក្នុងកាសែត Reuters ខ្ញុំសូមដកស្រង់ដូចខាងក្រោម "ការបញ្ចេញឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់នឹងកើនពីដល់ ៨ ទៅ ១២ ពាន់លានតោនឆ្នាំ២០២០ ហើយបរិមាណនេះខ្ពស់ជាងបរិមាណដែលធ្វើឱ្យផែនដីកើនកម្តៅ ២°C ទៅទៀត"។

ជាបញ្ចប់ខ្ញុំសង្ឃឹមថា ការពិភាក្សា និងអនុសាសន៍ដែលទទួលបានពីអង្គវេទិកានេះនឹងអាចជួយធ្វើឱ្យការប៉ាន់ប្រមាណខាងលើនោះ ក្លាយជារឿងមិនពិត និងធ្វើឱ្យផែនដីរបស់យើងក្លាយជាពិភពបៃតង។

សូមអរគុណចំពោះការយកចិត្តទុកដាក់របស់លោកអ្នក។

ថ្ងៃទី ៣៖ ថ្ងៃទី០៧ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៣

សុន្ទរកថាស្វាគមន៍

ដោយ ឯកឧត្តម រស់ លីលវ៉ា អនុរដ្ឋលខាធិការ ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ

ឯកឧត្តម លោកជំទាវ លោក លោកស្រី ភ្ញៀវកិត្តិយស ជាទីគោរព

ខ្ញុំមានសេចក្តីសោមនស្សរីករាយជាខ្លាំង ដែលបានចូលរួមក្នុងពិធីបើកវគ្គនៃថ្ងៃចុងក្រោយ របស់វេទិកាជាតិលើកទី៣ ស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនេះ។

ដំណើរការវេទិការយៈពេលពីរថ្ងៃកន្លងមក បានផ្តល់ឱកាសឱ្យយើងធ្វើការពិភាក្សាលម្អិតពី ការងារ ដែលក្រសួងពាក់ព័ន្ធ ក្រសួងបរិស្ថាន និងដៃគូរបស់ខ្លួន បានអនុវត្តក្នុងអំឡុងពេលពីរឆ្នាំ កន្លងមកដើម្បីរៀបចំនូវផែនការយុទ្ធសាស្ត្រឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដ៏សមស្របមួយ សម្រាប់កម្ពុជា។ គម្រោងជាច្រើនទាក់ទងនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដែលត្រូវបានអនុវត្តរហូត មកដល់បច្ចុប្បន្ន បានជួយឱ្យយើងមានការយល់ដឹងកាន់តែប្រសើរឡើងពីវិធីសាស្ត្រដែលមាន ប្រសិទ្ធភាពសម្រាប់ឆ្លើយតបទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ នៅក្នុងបរិបទនៃប្រទេសកម្ពុជា។ ឥឡូវនេះ ជាមួយនឹងការប្រកាសដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ជាផ្លូវការនូវផែនការយុទ្ធសាស្ត្រឆ្លើយតបនឹងការ ប្រែប្រួលអាកាសធាតុកម្ពុជា យើងមានមូលដ្ឋានរឹងមាំច្បាស់លាស់ ដើម្បីអនុវត្តកម្មវិធីឆ្លើយតបនឹង ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុជាទ្រង់ទ្រាយធំ។ ប៉ុន្តែ ដូចដែលយើងទាំងអស់គ្នាបានដឹងហើយថា កម្មវិធី នេះអាចដំណើរការទៅបានលុះត្រាណាតែយើងអាចកៀរគរធនធានហិរញ្ញវត្ថុបានគ្រប់គ្រាន់ជាមុន។

នៅថ្នាក់ពិភពលោក ទឹកប្រាក់ចំណាយទៅលើសកម្មភាពបន្សាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ត្រូវបានគេប៉ាន់ស្មានថា មានប្រមាណពី ៤០ ទៅ៥០០ ពាន់លានដុល្លារអាមេរិក ក្នុងមួយឆ្នាំៗ។ បើ ទោះបីជាបណ្តាប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍ធ្វើតាមការសន្យា ដែលខ្លួនបានប្រកាសនៅក្នុងសន្និសិទលើកទី១៦ នៃអនុសញ្ញាក្របខ័ណ្ឌសហប្រជាជាតិ ស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅឆ្នាំ២០១០ក្តី ក៏កង្វះខាត ថវិកានៅតែជាបញ្ហាចោទ ព្រោះថាទឹកប្រាក់សរុបដែលអាចកៀរគរបានសម្រាប់ទ្រទ្រង់ការចំណាយ ក្នុងមួយឆ្នាំៗរហូតដល់ឆ្នាំ២០២០ គឺមានតិចជាង១០០ពាន់លានដុល្លារអាមេរិក ហើយក្នុងនោះ ទឹក ប្រាក់មួយភាគធំនឹងត្រូវយកទៅប្រើប្រាស់ក្នុងគម្រោងការកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ ជា ជាងលើការងារបន្សាំ។ សម្រាប់ប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍ ដូចជាប្រទេសកម្ពុជា ដែលថ្មីៗនេះត្រូវបានគេ ចាត់ចូលក្នុងចំណោមប្រទេសចំនួន១០ ដែលងាយរងគ្រោះពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុបំផុតនោះ ការធានាឱ្យមានគ្រប់គ្រាន់នូវថវិកាសម្រាប់ការបន្សាំទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ គឺជាការចាំបាច់ បំផុត។ នេះមានន័យថា គម្លាតរវាងតម្រូវការ និងការផ្គត់ផ្គង់ហិរញ្ញប្បទាននៅតែមានទំហំធំ ដែល តម្រូវឱ្យកម្ពុជាមានជាចាំបាច់នូវសមត្ថភាពគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការទាក់ទាញហិរញ្ញប្បទាន សំដៅធានាឱ្យ បាននូវទីតាំងដ៏រឹងមាំក្នុងការប្រកួតប្រជែងយកធនធានដែលមានកំរិតនៅថ្នាក់អន្តរជាតិ ដើម្បីបំពេញ តាមតម្រូវការរបស់ខ្លួនក្នុងការឆ្លើយតបទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

កម្ពុជាត្រូវការយន្តការដែលគួរឱ្យជឿទុកចិត្ត និងមានភាពទាក់ទាញសម្រាប់ហិរញ្ញប្បទានប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដើម្បីធានាប្រសិទ្ធភាពនៃការកៀរគរធនធានដែលមាន។ យើងបានបង្ហាញឱ្យឃើញរួចមកហើយ ក្នុងរយៈពេលប៉ុន្មានឆ្នាំកន្លងមកនេះ ពីសមត្ថភាពរបស់យើងក្នុងការកៀរគរ និងគ្រប់គ្រងហិរញ្ញប្បទានពីប្រភពផ្សេងៗ រួមមានថវិកាពីមូលនិធិបន្សុំ មូលនិធិសម្រាប់ប្រទេសមានការអភិវឌ្ឍតិចតួច មូលនិធិវិនិយោគប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ក៏ដូចជាមូលនិធិសម្រាប់ការងារប្រែប្រួលអាកាសធាតុពីសហភាពអឺរ៉ុប សហរដ្ឋអាមេរិក ជប៉ុន ស៊ុយអែត កូរ៉េខាងត្បូង និងបណ្តាប្រទេសផ្សេងៗទៀត។ ជារួមទឹកប្រាក់ប្រមាណ ២៥០ លានដុល្លារអាមេរិក ត្រូវបានកៀរគរយកមកប្រើប្រាស់ក្នុងរយៈពេលបីឆ្នាំកន្លងមក។ ក្នុងពេលជាមួយគ្នានោះ ការពិនិត្យទៅលើចំណាយសាធារណៈពាក់ព័ន្ធនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដែលត្រូវបានធ្វើឡើងក្នុងឆ្នាំ២០១២ បានបង្ហាញឱ្យឃើញថាប្រហែល១៦% នៃការចំណាយសរុបគឺបានមកពីថវិកាជាតិ ឧទាហរណ៍ដូចជាតាមរយៈការវិនិយោគទៅលើការឆ្លើយតបនឹងគ្រោះមហន្តរាយ ឬហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធជនបទ។

នៅពេលដែលលំហូរធនធានហិរញ្ញវត្ថុ សម្រាប់គ្រប់គ្រងបញ្ហាអាកាសធាតុ កាន់តែរីកធំឡើង យើងត្រូវបង្កើតយន្តការសម្រាប់ពង្រីកការងារឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ឱ្យស្របទៅនឹងថវិកាដែលទទួលបាន។ រហូតដល់ឆ្នាំ២០២០ គេរំពឹងថា ហិរញ្ញប្បទានអាកាសធាតុ នឹងកើនឡើងប្រហាក់ប្រហែលទៅនឹងថវិកាសរុបរបស់ជំនួយអភិវឌ្ឍន៍ផ្លូវការ ដែលកំពុងត្រូវបានចំណាយនាពេលបច្ចុប្បន្ននៅទូទាំងពិភពលោក។ ដូច្នេះជាប្រការសំខាន់បំផុតក្នុងការធានាឱ្យបាននូវការគ្រប់គ្រងធនធានប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព ស្របតាមគោលការណ៍នៃសេចក្តីប្រកាសទីក្រុងប៉ារីស ស្តីពីប្រសិទ្ធភាពជំនួយ។ ខ្ញុំរំពឹងថា ក្របខ័ណ្ឌហិរញ្ញប្បទានប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដែលបច្ចុប្បន្នកំពុងត្រូវបានអភិវឌ្ឍនឹងដើរតួជាមគ្គុទេសន៍ ដឹកនាំឱ្យសម្រេចបាននូវគោលបំណងនេះ ប៉ុន្តែខ្ញុំក៏មានបំណងចង់ចែករំលែកជាគោលគំនិតមួយចំនួនទាក់ទង នឹងតួនាទីរបស់ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ ក្នុងការរួមចំណែកគ្រប់គ្រងហិរញ្ញប្បទានប្រែប្រួលអាកាសធាតុ នាពេលអនាគត។

ដើម្បីធានាបាននូវភាពជាម្ចាស់របស់ជាតិ ការបែងចែកធនធានយកទៅប្រើប្រាស់គួរតែធ្វើឡើងឱ្យស្រប ទៅនឹងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ ជាពិសេសស្របជាមួយនឹងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រឆ្លើយតបនឹង ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុកម្ពុជា។

បច្ចុប្បន្ន ហិរញ្ញប្បទានាភាគច្រើនត្រូវបានផ្តល់មកសម្រាប់តែជំណើរការគម្រោងមួយៗ ដាច់ដោយឡែកពីគ្នា។ នៅរយៈពេលពីរបីឆ្នាំទៅមុខទៀត យើងចង់ឱ្យមានការវិវត្ត ដោយធ្វើការផ្លាស់ប្តូរបន្តិច ម្តងៗ ពីវិធីសាស្ត្រដែលមានមូលដ្ឋានផ្អែកលើគម្រោងមួយៗ ទៅជាវិធីសាស្ត្រដែលផ្តោតលើកម្មវិធី។ ចាំបាច់ត្រូវជំរុញយន្តការមូលនិធិបែបប្រមូលផ្តុំ ក៏ដូចជាការគាំទ្រថវិកាតាមវិស័យ។ តាមរបៀបនេះ វានឹងជួយយើងក្នុងការគ្រប់គ្រងកំណើននៃលំហូរធនធាន ដោយបញ្ចៀសការចំណាយប្រតិបត្តិការហួសកំណត់ដែលកើតឡើង ដោយសារកំណើនយ៉ាងឆាប់រហ័សនៃចំនួនគម្រោង។

លើសពីនេះ វិធីនេះក៏នឹងជួយយើងក្នុងការដាក់បញ្ចូលការងារប្រែប្រួលអាកាសធាតុទៅក្នុងការធ្វើផែនការ និងការឡើងថវិកាដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍។ យើងគួរកំណត់គោលដៅថា នៅក្នុងចេរវេលា១០ឆ្នាំទៅមុខ យើងនឹងលែងមានយន្តការហិរញ្ញប្បទាន ឬគម្រោងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុដាច់ដោយ

ទ្បែកៗពីគ្នាទាំងស្រុង។ មានន័យថា ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុគួរតែត្រូវបានប្រើជាលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យ ស្តង់ដារនៅក្នុងរាល់សកម្មភាពធ្វើផែនការវិនិយោគ ទាំងសាធារណៈនិងឯកជន និងទៅក្នុងការរៀបចំថវិការបស់យើង។ ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ នឹងសហការជាមួយគ្រប់ក្រសួងពាក់ព័ន្ធ និងជាមួយក្រសួងបរិស្ថាន ដើម្បីធានាឱ្យបានថា យើងមានការយល់ដឹងគ្រប់ជ្រុងជ្រោយអំពីផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុមកលើការវិនិយោគតាមផែនការ និងអំពីវិធានការបច្ចេកទេស ដើម្បីដោះស្រាយផលប៉ះពាល់ទាំងនេះ។ ប្រការនេះនឹងជួយតម្រង់ទិសដៅការប្រើប្រាស់ធនធានដែលមានក្នុងស្រុក និងដែលទទួលបានពីម្ចាស់ជំនួយ សម្រាប់អនុវត្តតែការងារវិនិយោគណាដែលផ្តល់នូវអត្ថប្រយោជន៍ច្រើនបំផុតដល់សេដ្ឋកិច្ច និងសង្គមកម្ពុជានៅក្នុងបរិបទនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ ជាមួយគ្នានេះ យើងក៏ត្រូវធ្វើការពង្រឹងសមត្ថភាពក្នុងការតាមដានហិរញ្ញប្បទានប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងប្រសិទ្ធភាពនៃការប្រើប្រាស់ធនធានទាំងនោះ ដើម្បីឱ្យដៃគូអភិវឌ្ឍន៍មានទំនុកចិត្ត និងបន្តផ្តល់ជំនួយតាមរយៈប្រព័ន្ធជាតិរបស់យើង។

គោលដៅចម្បងសម្រាប់ប្រទេសកម្ពុជានាពេលរយៈពេលពីរទៅបីឆ្នាំបន្ទាប់នេះ គឺទទួលបាននូវហិរញ្ញប្បទានផ្នាល់ពីមូលនិធិអាកាសធាតុសកល ដូចជា មូលនិធិបន្សុំ និងមូលនិធិអាកាសធាតុបៃតង តាមរយៈការជំរុញឱ្យមានការទទួលស្គាល់ជាផ្លូវការនូវអង្គភាពអនុវត្តន៍ជាតិ។

សម្រាប់ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ បញ្ហាគន្លឹះមួយផ្សេងទៀត គឺការរក្សាឱ្យបាននូវការពិភាក្សាប្រកបដោយលទ្ធផលផ្លែផ្កា ជាមួយវិស័យឯកជន លើការលើកកម្ពស់បរិយាកាសវិនិយោគមួយដែលមានអំណោយផលដល់អាជីវកម្មបៃតង។ វិស័យឯកជនដើរតួនាទីយ៉ាងសំខាន់នៅស្ទើរតែគ្រប់ផ្នែកទាំងអស់នៃផែនការយុទ្ធសាស្ត្រឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុកម្ពុជា។ ឧទាហរណ៍ខ្លះៗ ដូចជាការអភិវឌ្ឍថាមពលកកើតឡើងវិញ ប្រសិទ្ធភាពថាមពលនៅក្នុងឧស្សាហកម្មនិងកសិឧស្សាហកម្ម ប្រសិទ្ធភាពថាមពល ក្នុងវិស័យសាងសង់ ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធធន់នឹងអាកាសធាតុ និងផ្នែកផ្សេងៗទៀតជាច្រើន។ យើងមានកាតព្វកិច្ចក្នុងការធានាថា ប្រទេសកម្ពុជាផ្តល់នូវបរិស្ថានអំណោយផល មានស្ថេរភាព និងសន្តិសុខ សម្រាប់ការវិនិយោគបៃតង ដើម្បីឱ្យយើងអាចបង្កើនហិរញ្ញវត្ថុពីប្រភពឯកជនដើម្បីជួយដល់ការសម្រេចគោលដៅចម្បងរបស់យើង ក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហាប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

ឯកឧត្តម លោកជំទាវ លោក លោកស្រី ភ្ញៀវកិត្តិយសទាំងអស់ជាទីគោរព

ដូចដែលយើងទាំងអស់គ្នាបានឃើញក្នុងរយៈពេលប៉ុន្មានឆ្នាំចុងក្រោយ ហើយក៏ដូចជាគ្រោះទឹកជំនន់ ដែលទើបនឹងកើតឡើងនៅប៉ុន្មានសប្តាហ៍ថ្មីៗនេះ ប្រទេសកម្ពុជាបានទទួលរងផលប៉ះពាល់យ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរួចទៅហើយពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដែលកើតមានកាន់តែញឹកញាប់ និងធ្ងន់ធ្ងរជាងមុន។ រាជរដ្ឋាភិបាល កម្ពុជាបានធ្វើវិភាជន៍ថវិកាយ៉ាងច្រើនសម្រាប់ទ្រទ្រង់ដល់កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងគ្រប់គ្រងគ្រោះមហន្តរាយទាក់ទងនឹងអាកាសធាតុ ហើយក៏បានធ្វើការប្តេជ្ញាចិត្តយ៉ាងមុតមាំក្នុងការគាំទ្រដល់ការឆ្លើយតបទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅពេលអនាគត។

ទោះជាយ៉ាងនេះក្តី ក្នុងនាមជាប្រទេសអភិវឌ្ឍតិចតួច និងជាប្រទេសមួយដែលងាយរងគ្រោះបំផុតពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុកម្ពុជាប្រឈមមុខនឹងបញ្ហាចោទជាច្រើន រួមទាំង កង្វះសមត្ថភាព

ផ្នែកបច្ចេកទេស និងហិរញ្ញវត្ថុ។ ដូច្នេះ ការអនុវត្តនូវផែនការយុទ្ធសាស្ត្រឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុជាអ្វីដែលយើង បានពិភាក្សាអស់រយៈពេលពីរថ្ងៃកន្លងមកនេះ នឹងតម្រូវឱ្យមាននូវភាពជាដៃគូដ៏រឹងមាំជាមួយភាគីពាក់ព័ន្ធ ខាងក្រៅ។

ខ្ញុំសង្ឃឹមថា ថ្ងៃចុងក្រោយនៃវេទិកានេះនឹងផ្តល់នូវឱកាសឱ្យយើងធ្វើការពិភាក្សាអំពីថា តើយើងត្រូវការភាពជាដៃគូបែបណា តើយើងត្រូវរៀបចំផែនការកៀរគរធនធានចាំបាច់បែបណា និងតើគួរគ្រប់គ្រងធនធានទាំងនោះឱ្យមានប្រសិទ្ធភាព និងប្រកបដោយការសម្របសម្រួលបែបណា។ ខ្ញុំមានជំនឿជឿជាក់ថា ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍យើង និងភាគីពាក់ព័ន្ធទាំងអស់នឹងគាំទ្រ ហើយចូលរួមសហការពេញទំហឹងក្នុងកិច្ចស្វែងរកដំណោះស្រាយបញ្ហាប្រឈមដ៏ចម្បងនៃយុគសម័យកាលយើងនេះ។

សូមអរគុណ។

សុន្ទរកថាស្វាគមន៍

ដោយ លោក Peter Brimble, នាយករងប្រចាំប្រទេសនៃធនាគារអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ី

អរុណសួស្តី! និងសូមគោរព ឯកឧត្តម លោកជំទាវ អស់លោក លោកស្រី ភ្ញៀវកិត្តិយសជាតិ និងអន្តរជាតិ!

តាងនាមឱ្យធនាគារអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ី ខ្ញុំបាទមានកិត្តិយសខ្លាំងណាស់ដែលមានឱកាសមកចូលរួមក្នុងវេទិកាជាតិលើកទី៣ ស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុក្រោមប្រធានបទ "ធ្វើសកម្មភាពឆ្ពោះទៅការអភិវឌ្ឍដោយចីរភាពក្នុងបរិបទប្រែប្រួលអាកាសធាតុ"។ ខ្ញុំនៅចងចាំសុន្ទរកថារបស់ខ្ញុំកាលពីវេទិកាជាតិលើកទី២ ក្នុងខែតុលា ឆ្នាំ២០១១ ហើយវាហាក់មានការប្រែប្រួលបន្តិចបន្តួចបើធៀបនឹងពេលនេះ។

១. ដូចយើងទាំងអស់គ្នាបានដឹងហើយថា ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុបានក្លាយជាក្តីកង្វល់ដ៏ធំធេងដល់មនុស្សគ្រប់គ្នា។ ផលប៉ះពាល់ពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនេះក៏បានជះឥទ្ធិពលអាក្រក់ដល់បណ្តាប្រទេសនានា ជាពិសេសប្រទេសដែលមានលទ្ធភាពឆ្លើយតបតិចតួចទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ក៏ដូចជាបណ្តាប្រទេសដែលស្ថិតក្នុងតំបន់អាស៊ី ការកើនឡើងកម្តៅផែនដី និងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុបង្កឱ្យមានហានិភ័យ ដូចជា គ្រោះមហន្តរាយធម្មជាតិដែលគំរាមកំហែងដល់ផលិតកម្មដំណាំ ប្រជាជនដែលរស់នៅតំបន់ឆ្នេរ និងទីក្រុងភាគច្រើន។

២. ធនាគារអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ីបានដើរតួនាទីយ៉ាងសកម្មក្នុងតំបន់អាស៊ី និងប៉ាស៊ីហ្វិច ដើម្បីចូលរួមដោះស្រាយរាល់បញ្ហាដែលកើតឡើងពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ យុទ្ធសាស្ត្រឆ្នាំ២០២០ ដែលស្ថិតនៅក្រោមយុទ្ធសាស្ត្រយៈពេលវែងរបស់ធនាគារអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ី បានដាក់បញ្ចូលការឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុក្នុងរបៀបវារៈនៃការលើកកម្ពស់ការអភិវឌ្ឍប្រកបដោយចីរភាពបរិស្ថានក្នុងតំបន់អាស៊ី និងប៉ាស៊ីហ្វិច។ យុទ្ធសាស្ត្រនេះបានបញ្ជាក់ថា មានតែការអភិវឌ្ឍដែលមានចីរភាពបរិស្ថានទេ ទើបអាចលុបបំបាត់ភាពក្រីក្របាន ពីព្រោះប្រជាជនក្រីក្រភាគច្រើនពឹងផ្អែកលើធនធានធម្មជាតិសម្រាប់ការចិញ្ចឹមជីវិតរបស់ពួកគេ។

៣. ទន្ទឹមគ្នានេះ ធនាគារអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ី បានអនុម័តនូវយុទ្ធសាស្ត្រចម្រុះសម្រាប់ការបន្សាំ និងការកាត់បន្ថយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដោយផ្តោតសំខាន់លើវិស័យអាទិភាពមួយចំនួនដូចជា៖ (i) ការពង្រីកការប្រើប្រាស់ថាមពលស្អាត (ii) ការលើកទឹកចិត្តដល់ការដឹកជញ្ជូនប្រកបដោយចីរភាព និងការអភិវឌ្ឍទីក្រុង (iii) ការគ្រប់គ្រងការប្រើប្រាស់ដីធ្លី និងព្រៃឈើក្នុងការចាប់យកកាបូនតាមរយៈ ការកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័នពីការបាត់បង់ព្រៃឈើ និងការរេចរឹលព្រៃឈើ (REDD+) និង (iv) ការជំរុញការអភិវឌ្ឍដែលធន់នឹងអាកាសធាតុ។

៤. នៅក្នុងការពិនិត្យឡើងវិញនូវផែនការយុទ្ធសាស្ត្ររបស់ធនាគារអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ីឆ្នាំ ២០២០ នៅពាក់កណ្តាលត្រីមាសបានកត់សម្គាល់ថា ហិរញ្ញប្បទានរបស់ធនាគារអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ីសម្រាប់ការកាត់បន្ថយ និងការបន្សាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុបានកើនឡើងរហូតដល់ ៣.៣ ពាន់លាន

ដុល្លារអាមេរិកក្នុងឆ្នាំ ២០១២ ដោយក្នុងនោះ ២.៤៣ន់លានដុល្លាអាមេរិកសម្រាប់ការកាត់បន្ថយ និង ៨៩៦លានដុល្លាអាមេរិកសម្រាប់ការងារបន្សុំ។ ផែនការហិរញ្ញប្បទានក្នុងការងារបន្សុំនឹងត្រូវបានកើនឡើងក្នុងរយៈពេល៧ឆ្នាំចុងក្រោយរហូតដល់ឆ្នាំ២០២០។

៥. នៅក្នុងកម្រិតមហាអនុតំបន់ទន្លេមេគង្គវិញ ដើម្បីឆ្លើយតបនឹងក្តីកង្វល់ជាច្រើនទាក់ទងនឹងផលប៉ះពាល់បរិស្ថាន និងផលប៉ះពាល់សេដ្ឋកិច្ច ធនាគារអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ីបានសម្រេចជួយគាំទ្រប្រទេសជាសមាជិកទាំង៦ ក្នុងការផ្តួចផ្តើមបង្កើតកម្មវិធីបរិស្ថាន និងការអភិរក្សជីវចម្រុះនៅច្រករបៀង (CEP-BCI) តាំងពីឆ្នាំ ២០០៥ មកម្លេះ។ CEP-BCI មានសមាសភាគចំនួន៤សំខាន់ៗ និងផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់លើការអភិវឌ្ឍដែលធន់នឹងអាកាសធាតុ និងការកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័នកាបូនិចពីការផ្លាស់ប្តូរការប្រើប្រាស់ដីធ្លី។ កម្មវិធីនេះបានបញ្ចូលជាមួយដំណើរការរៀបចំផែនការសម្រាប់មហាអនុតំបន់ទន្លេមេគង្គក្នុងវិស័យអាទិភាពមួយចំនួនដូចជា៖ វិស័យដឹកជញ្ជូន វិស័យកសិកម្ម វិស័យថាមពល និងវិស័យទេសចរណ៍ ដើម្បីធានាពីការពិចារណាអំពីបរិស្ថាន និងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

៦. ធនាគារអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ីបានផ្តោតទៅលើពាក្យ "ការបញ្ជ្រាប" ចីរភាពបរិស្ថានទៅក្នុងកម្រិតប្រទេស - ការកសាងផែនការសកម្មភាពឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុទៅក្នុងយុទ្ធសាស្ត្រជាតិនៃភាពជាដៃគូ ផែនការប្រតិបត្តិការធុរកិច្ចជាតិ និងការវាយតម្លៃតាមវិស័យ និងផែនទីបង្ហាញផ្លូវ។ ឯកសារទាំងនោះណែនាំដល់កិច្ចអន្តរាគមន៍របស់ធនាគារអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ីពីតម្រូវការជាអាទិភាពឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុរបស់ប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ ដែលជាសមាជិករបស់ខ្លួន និងស្របពេលជាមួយគ្នានោះ ដោះស្រាយបញ្ហាការប្រែប្រួលអាកាសធាតុតាមវិស័យជាក់លាក់។

៧. ក្នុងវិស័យនានានៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ធនាគារអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ីបានស្វែងរកជំនួយហិរញ្ញវត្ថុ ដើម្បីសហការជាមួយដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ដទៃទៀត។ ប្រភពធនធានចម្បងៗមានដូចជា ភាពជាដៃគូក្នុងការផ្តល់ហិរញ្ញប្បទានថាមពលស្អាត មូលនិធិវិនិយោគអាកាសធាតុ (មូលនិធិបច្ចេកវិទ្យាស្អាត និងមូលនិធិផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអាកាសធាតុ) ភ្នាក់ងារកិច្ចសហប្រតិបត្តិការ និងអភិវឌ្ឍន៍អន្តរជាតិស៊ុយអែត (SIDA) មូលនិធិអភិវឌ្ឍន៍ Nordic រដ្ឋាភិបាលប្រទេសហ្វាំងឡង់ និងមូលនិធិកិច្ចសហប្រតិបត្តិការលើការប្រែប្រួលអាកាសធាតុប្រទេសកាណាដា និងមូលនិធិដទៃទៀតជាដើម។

៨. លោក លោកស្រីភ្ញៀវកិត្តិយសជាតិ និងអន្តរជាតិទាំងអស់ជាទីមេត្រី ធនាគារអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ី មានបេសកកម្មជាក់លាក់ទាក់ទងនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅប្រទេសកម្ពុជា ដែលស្របទៅនឹងយុទ្ធសាស្ត្រជាតិនៃភាពជាដៃគូឆ្នាំ២០១១ ដល់ ២០១៣ ដែលបានរៀបចំឡើងដោយមានការប្រឹក្សាយោបល់ជាមួយរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ហើយស្របតាមផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិបច្ចុប្បន្នកម្ម ឆ្នាំ២០០៩-២០១៣ និងបានធ្វើបដិលេខដោយក្រុមប្រឹក្សារបស់ធនាគារអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ីកាលពីថ្ងៃទី៥ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១១ មកម្លេះ។

៩. ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រជាតិនៃភាពជាដៃគូបានគូសបញ្ជាក់ថា បញ្ហាបរិស្ថាន និងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ គឺជាបញ្ហាប្រឈមអន្តរវិស័យរបស់កម្ពុជា។ ធនាគារអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ីនឹងធ្វើកិច្ចការមួយចំនួនក្នុងប្រទេសកម្ពុជាដូចជា៖ (ii) បញ្ជ្រាបការប្រឈមនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅក្នុងការ

វិភាគ ការធ្វើផែនការ និងការរៀបចំគម្រោងទៅតាមវិស័យនានាដែលពាក់ព័ន្ធ (ii) បន្តអនុវត្តយន្តការអភិរក្សធនធានឱ្យកាន់តែប្រសើរឡើង (iii) សម្របសម្រួលជាមួយកម្មវិធីថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់អនុតំបន់ពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងបរិស្ថាន និង (iv) ការកៀរគរធនធានហិរញ្ញវត្ថុពីក្នុង និងក្រៅប្រទេសដើម្បីគាំទ្រសកម្មភាពឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅក្នុងគម្រោងថ្មី និងគម្រោងដែលកំពុងអនុវត្ត។

១០. ខ្ញុំសុំឆ្លៀតឱកាសនេះពន្យល់ពីឧទាហរណ៍មួយដែលធនាគារអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ីបានជួយរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជានៅក្នុងឆ្នាំ២០១០-២០១១ ក្នុងការរៀបចំកម្មវិធីយុទ្ធសាស្ត្រសម្រាប់ភាពធន់នឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (SPCR) តាមរយៈការទទួលបាននូវមូលនិធិវិនិយោគអាកាសធាតុពីធនាគារពិភពលោក។ ធនធានដែលបានប្រើប្រាស់ក្នុងកម្មវិធី SPCR មានចំនួនប្រមាណ ៣៩០ លានដុល្លាសហរដ្ឋអាមេរិច ដោយក្នុងនោះ ៩១លានដុល្លាអាមេរិចសម្រាប់មូលនិធិវិនិយោគអាកាសធាតុ និង ២៩៩លានដុល្លាអាមេរិកទៀតបានមកពីការផ្តល់ជំនួយរួមគ្នារវាងធនាគារអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ី និងដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ដទៃទៀត។ SPCR បានបញ្ជាបភាពធន់នឹងអាកាសធាតុទៅក្នុងគម្រោងវិនិយោគចំនួន៧ ដោយរួមមាន ការកសាងផ្លូវថ្នល់ និងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធជនបទ និងជីវៈចម្រុះ និងផ្តល់ជាជំនួយបច្ចេកទេស និងធនធានផ្សេងៗដើម្បីពង្រឹងការតាមដានពីកិច្ចការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ផ្សារភ្ជាប់ជាមួយសង្គមស៊ីវិល និងការបង្កើតជាវេទិកាចំណេះដឹង។

១១. មុននឹងបូកសរុបន្ទរសុន្ទរកថារបស់ខ្ញុំនាព្រឹកនេះ អនុញ្ញាតិឱ្យខ្ញុំបានលើកយកនូវចំណុចផ្ទាល់ខ្លួនមួយចំនួនដែលទាក់ទងនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុដូចខាងក្រោម៖

(i) ការយកចិត្តទុកដាក់ទៅលើផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុមាន សារៈសំខាន់ខ្លាំងណាស់ក្នុងការធានានូវការវិនិយោគនានា ដើម្បីស្តារឡើងវិញពីគ្រោះទឹកជំនន់តាមរយៈការវិនិយោគទៅលើការគ្រប់គ្រង និងត្រួតពិនិត្យទឹកជំនន់។
(ii) យើងត្រូវការការរួមបញ្ចូលគ្នានៃទស្សនាទាននៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងកិច្ចផ្តួចផ្តើមពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងការកាត់បន្ថយហានិភ័យពីគ្រោះមហន្តរាយ។
(iii) យើងត្រូវការការយល់ដឹងឱ្យកាន់តែច្បាស់ពីវិធី និងមធ្យោបាយក្នុងការណែនាំ "ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងការកសាងភាពធន់" ក្នុងគណនីជាតិដើម្បីចីរភាពនៃមូលដ្ឋានហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធជាតិ។

ជាចុងក្រោយ ខ្ញុំសូមជូនពរឱ្យការពិភាក្សាក្នុងវេទិកាជាតិស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុលើកនេះឱ្យទទួលបានជោគជ័យជាទីមោទនៈ។

សុន្ទរកថាបិទវេទិកា

ដោយ ឯកឧត្តម សាបូ អូហ្សាណូ រដ្ឋលេខាធិការ ក្រសួងបរិស្ថាន

ឯកឧត្តម លោកជំទាវ សមាជិក សមាជិការាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ជាទីគោរព

ឯកឧត្តម លោកជំទាវ ឯកអគ្គរដ្ឋទូត តំណាងអង្គទូត ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ អង្គការសង្គមស៊ីវិល អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល វិស័យឯកជន គ្រឹះស្ថានសិក្សា និងប្អូនៗយុវជន សិស្ស និស្សិតទាំងអស់ជាទីមេត្រី!

ឯកឧត្តម លោកជំទាវ លោក លោកស្រី ភ្ញៀវកិត្តិយសជាតិ និងអន្តរជាតិ សមាជិក សមាជិកានៃអង្គវេទិកាទាំងមូលជាទីមេត្រី!

ជាបឋម ជូសមុខឱ្យឯកឧត្តមរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងបរិស្ថាន និងគណៈកម្មាធិការជាតិគ្រប់គ្រងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ខ្ញុំសូមថ្លែងអំណរគុណដោយស្មោះអស់ពីដួងចិត្តដល់សមាជិក សមាជិកានៃអង្គវេទិកាទាំងមូល ចំពោះការចូលរួមយ៉ាងសកម្ម និងការខិតខំប្រឹងប្រែងសម្រេចបានលទ្ធផលជាផ្លែផ្កា ក្នុងអំឡុងពេលដំណើរការវេទិកាជាតិអស់រយៈពេលបីថ្ងៃកន្លងមកនេះ។ អនុសាសន៍ប្រកបទៅដោយខ្លឹមសារសំខាន់ៗ ដែលយើងបានទទួលពីវេទិកានេះ គឺជាគ្រឹះវិស័យតម្រង់ទិស និងគាំទ្រដល់កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់យើងនៅក្នុងការឆ្លើយតបទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ នាពេលខាងមុខ។

ឯកឧត្តម លោកជំទាវ លោក លោកស្រី ជាទីគោរព

យើងទាំងអស់គ្នាបានយល់យ៉ាងច្បាស់ថា វេទិកាជាតិលើកទី៣ ដែលកំពុងតែឈានទៅរកទីបញ្ចប់នាពេលនេះ បានផ្តល់ឱកាសឱ្យយើងពង្រឹងការយល់ដឹង និងចំណេះដឹងអំពីវិទ្យាសាស្ត្រនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ រួមទាំងមូលហេតុ និងផលប៉ះពាល់របស់វាផងដែរ។ យើងបានយល់ដឹងកាន់តែប្រសើរឡើងថា ការឆ្លើយតបទៅនឹងបញ្ហាប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដែលជាបញ្ហាអភិវឌ្ឍន៍អន្តរវិស័យទាមទារនូវវិធីសាស្ត្រដោះស្រាយ ដែលមានលក្ខណៈយុទ្ធសាស្ត្រ សមាហរណកម្ម ការសម្របសម្រួល និងមានការចូលរួមពីគ្រប់ជាន់ថ្នាក់ក្នុងការរៀបចំផែនការនៅគ្រប់លំដាប់ថ្នាក់។ គោលនយោបាយ និងបរិធានច្បាប់សមស្របក៏មានសារៈសំខាន់ដូចគ្នាដែរ។ យើងក៏បានយល់ទៀតថា កត្តាផ្សេងៗទៀត ដូចជា ស្តាប់នពាក់ព័ន្ធ ធនធានហិរញ្ញវត្ថុ ការសម្របសម្រួលល្អ សមត្ថភាពខ្ពស់ និងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការក្នុងនិងក្រៅតំបន់ គឺជាលក្ខខណ្ឌចាំបាច់ដែលតម្រូវឱ្យមានជាមុន សម្រាប់គាំទ្រការអនុវត្តផែនការយុទ្ធសាស្ត្របស់យើង ឱ្យទៅជាសកម្មភាពជាក់ស្តែង ហើយនាំមកនូវលទ្ធផលពិតប្រាកដ ដែលនឹងជួយជំរុញដំណើរឈានឆ្ពោះទៅរកការអភិវឌ្ឍប្រកបដោយចីរភាពនៅក្រោមលក្ខខណ្ឌនៃអាកាសធាតុដែលកំពុងតែប្រែប្រួល។

ក្នុងអំឡុងពេលនៃពិធីបើកសម្ពោធវេទិកា សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុនសែន នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា និងជាប្រធានកិត្តិយស នៃគណៈកម្មាធិការជាតិគ្រប់គ្រងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ បានលើកសរសើរពីសមិទ្ធផលដែលយើងសម្រេចបានក្នុងកិច្ចខិតខំប្រឹង

ប្រែងរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុកម្ពុជា ដែលត្រូវបានសម្តេច បានចាត់ជាឯកសារផែនការថ្នាក់ជាតិ សម្រាប់តម្រង់ទិសការងារឆ្លើយតបទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាស ធាតុនៅប្រទេសកម្ពុជា។ សម្តេចក៏បានផ្តល់ជាអនុសាសន៍ជាយុទ្ធសាស្ត្រ គន្លឹះបន្ថែមទៀត សម្រាប់គាំ ទ្រដល់ដំណើរការដាក់ឱ្យប្រតិបត្តិការនៃផែនការនេះ ដោយផ្តោតជាពិសេសលើការកៀរគរធនធាន ការស្រាវជ្រាវនិងអភិវឌ្ឍន៍ ការផ្ទេរបច្ចេកវិទ្យា ការកសាងសមត្ថភាព និងការបង្កើនការយល់ដឹងជា សាធារណៈ។ អនុសាសន៍របស់សម្តេចទាំងប៉ុន្មាន រួមផ្សំជាមួយនឹងសមិទ្ធិផលដែលយើងសម្រេច បានពីវេទិកាជាតិ រយៈពេល៣ថ្ងៃនេះ នឹងបង្កើតបានជាមូលដ្ឋានគ្រឹះដ៏រឹងមាំ សម្រាប់គាំទ្រាល់គ្រប់ សកម្មភាពរបស់យើង ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅប្រទេសកម្ពុជា។ រូបភាព នៃជនរងគ្រោះទឹកជំនន់ថ្មីៗនេះ ដែលបានចាក់ស្រែះនៅក្នុងអារម្មណ៍យើងគ្រប់គ្នានៅឡើយ ក៏ដូច ជាការខូចខាតដែលគ្រោះអាកាសធាតុនេះបានបង្កដល់សង្គមរបស់យើង គឺច្រើនលើសពីគ្រប់គ្រាន់ សម្រាប់ឱ្យយើងទាំងអស់គ្នាធ្វើសកម្មភាពដោះស្រាយជាបន្ទាន់ភ្លាមៗ នៅគ្រប់កម្រិត និងគ្រប់ជាន់ ថ្នាក់។

ចាប់តាំងពីវេទិកាជាតិលើកទី២ ស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅចុងឆ្នាំ២០១១ មក កម្ពុជា សម្រេចបានលទ្ធផលគួរឱ្យកត់សម្គាល់ នៅក្នុងកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់ខ្លួន ដើម្បីឆ្លើយតបនឹងការ ប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុបានក្លាយទៅជាប្រធានបទមួយដ៏សំខាន់មួយនៃ របៀបវារៈអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ ដែលត្រូវបានដាក់បញ្ចូលជាបន្តបន្ទាប់ ទៅក្នុងកម្រិតថ្នាក់ក្រោមជាតិ និង ថ្នាក់សហគមន៍ តាមរយៈវិធីសាស្ត្រផ្សេងៗគ្នា។ កម្ពុជាបានកៀរគរថវិកាបានប្រមាណ ២៥០ លាន ដុល្លារអាមេរិក សម្រាប់ប្រើប្រាស់ក្នុងការឆ្លើយតបទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ របាយការណ៍ អំពីកិច្ចដំណើរការរបស់វេទិកា បង្ហាញឱ្យឃើញថា ក្នុងរយៈពេលបីថ្ងៃកន្លងមកនេះ យើងបាន សម្រេចនូវលទ្ធផលគួរជាទីគាប់ចិត្ត អាស្រ័យដោយមានការចូលរួមយ៉ាងសកម្មពីសំណាកសមាជិក សមាជិកាទាំងអស់មកពីស្ថាប័នរាជរដ្ឋាភិបាល ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល គ្រឹះស្ថាន សិក្សា និងវិស័យឯកជន ជាពិសេសការរួមចំណែកប្រកបដោយអត្ថន័យរបស់សហប្រធាន អ្នក ជំនាញការ និងអ្នកធ្វើបទបង្ហាញជាតិនិងអន្តរជាតិ ដែលបានទទួលយកដោយកក់ក្តៅនូវសេចក្តី អញ្ជើញរបស់យើងឱ្យមកចូលរួមចែករំលែកចំណេះដឹង និងបទពិសោធន៍ ញុំាងឱ្យវេទិកានេះមាន ភាពរស់រវើក និងសម្បូរបែប។ ទាំងអស់នេះគឺជាវិភាគទានរួមចំណែកក្នុងជំហានបន្ទាប់របស់យើង ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាប្រែប្រួលអាកាសធាតុនាពេលអនាគត ជាពិសេសការអនុវត្តផែនការយុទ្ធ សាស្ត្រឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅកម្ពុជា ដែលជាឯកសារផែនការយោងថ្នាក់ជាតិ សម្រាប់ណែនាំតម្រង់ទិសការឆ្លើយតបទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុរបស់ភាគីពាក់ព័ន្ធទាំងអស់។

ភារកិច្ចចំពោះមុខរបស់យើងគឺនៅមានច្រើនទៀត៖ ការអភិវឌ្ឍគោលនយោបាយប្រែប្រួល អាកាសធាតុ ការពង្រឹងសមត្ថភាពបច្ចេកទេស និងស្ថាប័ន ការស្រាវជ្រាវនិងអភិវឌ្ឍន៍ ការពង្រឹងកិច្ច សម្របសម្រួល និងភាពជាដៃគូ ការអនុវត្តជាក់ស្តែងនូវវិធានការអាទិភាព និងការពង្រីកសកម្មភាព នៅទីតាំងផ្សេងៗ ការកៀរគរធនធាន ការលើកកម្ពស់ការអប់រំនិងការយល់ដឹង និងការចរចាថ្នាក់អន្តរ ជាតិអំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ជាពិសេសការត្រៀមរៀបចំជំហររបស់កម្ពុជាសម្រាប់ចូលរួមក្នុង សន្និសីទលើកទី១៩ នៃអនុសញ្ញាក្របខ័ណ្ឌសហប្រជាជាតិស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ នៅទីក្រុង

វ៉ាសូរី ប្រទេសប៉ូឡូញ ដែលនឹងចាប់ផ្តើមនាសប្តាហ៍ក្រោយនេះ។ ជាការពិតណាស់ យើងមិនត្រូវចាត់ទុកវេទិកាជាតិលើកទី៣ នេះ ឬវេទិកាជាបន្តបន្ទាប់ ថាជាលទ្ធផលសម្រេច ឬជាព្រឹត្តិការណ៍មួយដាច់ ដោយឡែកតែឯងនោះទេ ប៉ុន្តែត្រូវតែចាត់ទុកថា វាជាសមាសធាតុមួយដែលមិនអាចខ្វះបាននៃកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់យើង ដើម្បីឆ្លើយតបនឹងបញ្ហាប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ យើងត្រូវតែយល់ថា វេទិកានេះជាទីកន្លែងសម្រាប់ចែក រំលែកព័ត៌មាននិងបទពិសោធថ្មីៗ ពិនិត្យឡើងវិញនូវវឌ្ឍនភាព និងបរាជ័យរបស់យើង ពិភាក្សាអំពីជំហានទៅមុខព្រមទាំងលើកកម្ពស់ការសម្របសម្រួលនិងភាពជាដៃគូរបស់យើង។ នៅក្នុងស្ថានភាពដែលធនធានមានកម្រិត តែតម្រូវការមានខ្ពស់ ការសម្របសម្រួលប្រកបដោយគុណភាព គឺជាមូលដ្ឋានគ្រឹះដ៏រឹងមាំសម្រាប់ធានា ឱ្យបាននូវការឆ្លើយតបទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពក្នុងចំណោមស្ថាប័នរាជរដ្ឋាភិបាល ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ អង្គការសង្គមស៊ីវិល គ្រឹះស្ថានសិក្សាស្រាវជ្រាវ និងវិស័យឯកជន។ សុខដុមរម្យនីយកម្មក្នុងចំណោមដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ដែលជាគោលការណ៍ស្នូលនៃប្រសិទ្ធភាពជំនួយ គួរត្រូវបានអនុវត្តផងដែរ ក្នុងកិច្ចសហប្រតិបត្តិលើការងារប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ លើសពីនេះទៀត ខ្ញុំសូមសង្កត់ធ្ងន់ពីតួនាទីដ៏សំខាន់នៃភាពជាដៃគូរវាងវិស័យសាធារណៈនិងឯកជន នៅក្នុងការអនុវត្តវិធានការឆ្លើយតបទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ ដោយហេតុនេះ រាជរដ្ឋាភិបាលមានការប្តេជ្ញាចិត្តខ្ពស់ក្នុងការបង្កើតនូវបរិស្ថានប្រកបមួយ ដែលអនុញ្ញាតឱ្យមានការចូលរួមពេញលេញ ពីសំណាក់វិស័យឯកជននៅក្នុងការឆ្លើយតបទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ទាំងក្នុងការកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ ទាំងការចាត់វិធានការបន្សាំ។

ខ្ញុំសូមបញ្ជាក់ជាថ្មីម្តងទៀតអំពីការប្តេជ្ញាចិត្តរបស់យើង ដើម្បីធ្វើការជាមួយដៃគូទាំងអស់ ក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហាប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ គឺដោយសារតែកម្ពុជាគឺជាប្រទេសអភិវឌ្ឍតិចតួចនេះហើយ ដែលសបញ្ជាក់ថា យើងពុំអាចព្រងើយកន្តើយមិនយកចិត្តទុកដាក់នឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុបានទេ ពីព្រោះការខាតបង់ដោយសារបញ្ហានេះក្នុងករណីមិនធ្វើអ្វីសោះ និងមានច្រើនលើសពីបរិមាណនៃការចំណាយលើការចាត់វិធានការទប់ស្កាត់នាពេលបច្ចុប្បន្ន។ នេះគឺជាគតិបណ្ឌិតនៃ "គោលការណ៍បង្ការជាមុន" ដែលសមស្របបំផុតនៅក្នុងបរិបទសង្គមរបស់យើង។ ជាការពិតណាស់ពិភពលោកគឺមិនមានយុត្តិធម៌ប៉ុន្មានទេចំពោះប្រទេសយើង ដោយហេតុថា ការរួមចំណែករបស់យើងនៅក្នុងការបង្កបញ្ហានេះគឺមានស្លួចស្តើងតិចតួចបំផុត ទាំងក្នុងអតីតកាល និងពេលអនាគត។ ដោយពិតទៅ យើងគឺជាជនរងគ្រោះរបស់បញ្ហាមួយ ដែលយើងមិនមែនជាមូលហេតុផងនោះទេ។ ទោះជាយ៉ាងណាក្តី យើងមានបំណងចង់ជាផ្នែកមួយនៃដំណោះស្រាយបញ្ហាសកលនេះ។ ព្រោះថា ការដោះស្រាយបញ្ហាប្រែប្រួលអាកាសធាតុ មិនមែនគ្រាន់ជាជម្រើសមួយនោះទេ តែគឺជាផ្លូវតែមួយគត់ដើម្បីធានាដល់ការរស់រានមានជីវិត និងការរីកចម្រើនរុងរឿង។ ពីព្រោះយើងជឿជាក់ថា ការចូលរួមដោះស្រាយបញ្ហាប្រែប្រួលអាកាសធាតុនឹងផ្តល់នូវប្រយោជន៍ ទាំងផ្នែកនយោបាយ សេដ្ឋកិច្ច បរិស្ថាន និងបច្ចេកវិទ្យា។ សំខាន់បំផុត ដោយសារយើងជឿជាក់ថា យើងអាចបង្វែរបិតិ្តនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនេះ ឱ្យទៅជាឱកាសថ្មី សម្រាប់ការអភិវឌ្ឍមួយដែលបៃតងបញ្ចេញការបូនតិច ធន់នឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ សមធម៌ ចីរភាព និងពឹងផ្អែកលើចំណេះដឹង។

ជាមួយនឹងអាណត្តិផ្លូវច្បាប់ដែលរាជរដ្ឋាភិបាលបានប្រគល់ឱ្យ គណៈកម្មាធិការជាតិគ្រប់គ្រងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដែលមានក្រសួងបរិស្ថានជាប្រធាន ត្រៀមខ្លួនជាស្រេច ដើម្បីបន្តបំពេញ

បេសកកម្មរបស់ខ្លួន ប្រកបដោយការទទួលខុសត្រូវក្នុងការលើកកម្ពស់កិច្ចសហប្រតិបត្តិការ ការសម្របសម្រួល និងជំរុញភាពជាដៃគូ ដោយសមធម៌ តម្លាភាព ប្រសិទ្ធភាព និងអាចទុកចិត្តបាន។ យើងប្តេជ្ញាលើកកម្ពស់ និងធានាឱ្យមានបរិស្ថានប្រកបមួយ ដែលតួអង្គប្រែប្រួលអាកាសធាតុទាំងអស់អាចមានឱកាសស្មើគ្នា ក្នុងការរួមចំណែកដោយពេញលេញនៅក្នុងកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងដោះស្រាយបញ្ហាជាអាយុជីវិតនេះ។

ជាទីបញ្ចប់ ជូសមុខឱ្យគណៈកម្មាធិការជាតិគ្រប់គ្រងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ថ្នាក់ដឹកនាំព្រមទាំងមន្ត្រីរាជការរបស់ក្រសួងបរិស្ថាន ខ្ញុំសូមថ្លែងអំណរគុណដល់សមាជិក សមាជិកានៃអង្គវេទិកាទាំងមូល ជាពិសេសចំពោះសហប្រធានដឹកនាំ វាគ្មិន និងអ្នកជំនាញការនានា ដែលបានចំណាយពេលវេលាដ៏មានតម្លៃ មកចូលរួមក្នុងវេទិកាថ្នាក់ជាតិនេះ ដើម្បីចែករំលែកចំណេះដឹង និងបទពិសោធរបស់ពួកគេ ហើយចូលរួមចំណែកយ៉ាងសកម្មនៅក្នុងការពិភាក្សា និងការផ្តល់នូវយោបល់ដ៏មានតម្លៃ។ ខ្ញុំសូមអរគុណជាពិសេសដល់តំណាងវិស័យឯកជន អង្គការជាតិ និងអន្តរជាតិ និងអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ដែលបានមកចូលរួមនៅក្នុងការតាំងពិព័រណ៌ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនេះ។ ខ្ញុំក៏សូមថ្លែងអំណរគុណយ៉ាងជ្រាលជ្រៅ ចំពោះសមាជិក សមាជិកា នៃគណៈកម្មាធិការជាតិគ្រប់គ្រងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ក៏ដូចជាគណៈកម្មាការរៀបចំវេទិកាជាតិលើកទី៣ នេះ ចំពោះការខិតខំបំពេញភារៈកិច្ចរបស់ពួកគេ ក្នុងការរៀបចំដំណើរការវេទិកាជាតិនេះ ឱ្យប្រព្រឹត្តិទៅដោយជោគជ័យ។ ជាចុងក្រោយ ខ្ញុំសូមអរគុណជាពិសេសដល់អ្នកឧបត្ថម្ភរបស់យើង រួមមាន សហភាពអឺរ៉ុប កម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍សហប្រជាជាតិ (UNDP) ទីភ្នាក់ងារសហប្រតិបត្តិការអភិវឌ្ឍន៍អន្តរជាតិស៊ុយអែដ (Sida) ទីភ្នាក់ងារអភិវឌ្ឍន៍អន្តរជាតិដាណឺម៉ាក(DANIDA) កម្មវិធីបរិស្ថានសហប្រជាជាតិ (UNEP) វេទិកាអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល DanChurchAid និង CCCN ចំពោះការគាំទ្រឧបត្ថម្ភផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ សម្រាប់ដំណើរការវេទិកាជាតិទី៣ នេះ។

ខ្ញុំសូមជូនពរ ឯកឧត្តម លោកជំទាវ លោក លោកស្រី និងភ្ញៀវកិត្តិយសទាំងអស់ សូមជួបតែពុទ្ធពរទាំងបួនប្រការ គឺអាយុ វណ្ណៈ សុខៈ និងពលៈកុំបីឃ្លៀងឃ្លាតឡើយ។ សូមប្រកាសបិទវេទិកាជាតិលើកទី៣ ស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ចាប់ពីពេលនេះតទៅ។ សូមអរគុណ។

ឧបសម្ព័ន្ធទី៣៖ ប្រវត្តិរូបសង្ខេប

ថ្ងៃទី១៖ ទី៥ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៣

១. វគ្គចាប់ផ្តើម

១.១ បច្ចុប្បន្នភាពនៃព័ត៌មានវិទ្យាសាស្ត្រប្រែប្រួលអាកាសធាតុ៖ មូលហេតុ និងផលប៉ះពាល់

អ្នកធ្វើបទបង្ហាញ៖

លោក Mozaharul Alam ជាអ្នកសម្របសម្រួលកម្មវិធីប្រែប្រួលអាកាសធាតុថ្នាក់តំបន់អាស៊ី និងប៉ាស៊ីហ្វិកនៃកម្មវិធីបរិស្ថានសហប្រជាជាតិ ដែលមានទីតាំងក្នុងទីក្រុងបាងកក។ ចាប់តាំងពីខែសីហា ឆ្នាំ២០០៩ មក លោកទទួលខុសត្រូវក្នុងការត្រួតពិនិត្យ និងផ្តល់យោបល់ផ្នែកគោលនយោបាយ និងបច្ចេកទេស សម្រាប់អនុវត្តអនុកម្មវិធីប្រែប្រួលអាកាសធាតុរបស់កម្មវិធីបរិស្ថានសហប្រជាជាតិ នៅតំបន់អាស៊ី និងប៉ាស៊ីហ្វិច។ មុនពេលបម្រើការនៅកម្មវិធីបរិស្ថានសហប្រជាជាតិ លោកបានរៀបចំ និងសម្របសម្រួលការងារស្រាវជ្រាវជាច្រើនពាក់ព័ន្ធនឹងផលប៉ះពាល់ ភាពងាយរងគ្រោះ និងការបន្សាំទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុថ្នាក់ជាតិ ថ្នាក់តំបន់ និងសាកល។ នាពេលបច្ចុប្បន្ន លោកជាអ្នកនិពន្ធឈានមុខសម្រាប់ក្រុមការងារទី២ នៃរបាយការណ៍វាយតំលៃលើកទី៥ របស់ក្រុមការងារអន្តរដ្ឋាភិបាល ស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ ជាមួយគ្នានេះ ចាប់តាំងពីឆ្នាំ ២០០០ មក លោកបានចូលរួមជាប្រចាំក្នុងការចរចាការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ហើយប៉ុន្មានឆ្នាំចុងក្រោយ លោកគឺជាសមាជិកនៃគណៈប្រតិភូរបស់ប្រទេសបង់ក្លាដេស្ស ចូលរួមក្នុងការចរចាការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

១.២ ផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ នៅកម្ពុជា និងតំបន់អាស៊ីអាគ្នេយ៍

អ្នកធ្វើបទបង្ហាញ៖

បណ្ឌិត ប៊ិច សុខែម មានបទពិសោធន៍ការងារគ្រប់គ្រងជាន់ខ្ពស់ ជាមួយនឹងរដ្ឋាភិបាលថ្នាក់ជាតិ អង្គការអន្តរដ្ឋាភិបាលអន្តរជាតិ ពហុវិន័យសម្ព័ន្ធស្រាវជ្រាវ និងក្រុមហ៊ុនពិគ្រោះយោបល់នៅក្នុងតំបន់អាស៊ី និងអាមេរិកខាងជើង ជាង ២៩ឆ្នាំ។ លោកបណ្ឌិតជាអ្នកគ្រប់គ្រងជាន់ខ្ពស់ប្រឹក្សាយោបល់នៃក្រុមអភិវឌ្ឍអន្តរជាតិនៅក្នុងក្រុមហ៊ុន Hatfield ដែលមានមូលដ្ឋាននៅក្រុង Vancouver, British Columbia ប្រទេសកាណាដា។ លោកបណ្ឌិត ជាអ្នកដឹកនាំក្រុមនៅក្នុងកម្មវិធីសាកល្បងសម្រាប់ភាពធន់នឹងអាកាសធាតុ (PPCR) ទទួលការឧបត្ថម្ភថវិកាគម្រោងតាមរយៈធនាគារពិភពលោក និងធនាគារអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ី (ADB) (ការរៀបចំផែនការប្រែប្រួលអាកាសធាតុផ្អែកលើវិទ្យាសាស្ត្រ) នៅប្រទេសកម្ពុជា។ លោកបណ្ឌិត ជាប្រធានក្រុម និងជាអ្នកឯកទេសបន្សាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងធនធនទឹកអន្តរជាតិសម្រាប់ PPCR ដំណាក់កាលទី ២ នៃការអនុវត្តកម្មវិធីសាកល្បងភាពធន់នឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដែលឧបត្ថម្ភថវិកាដោយមូលនិធិវិនិយោគអាកាសធាតុ តាមរយៈធនាគារអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ី។

លោក Guttman មានសញ្ជាតិស៊ុយអែដ ដែលបានចំណាយពេលភាគច្រើននៃអាជីពលើជំនាញវិជ្ជាជីវៈរបស់គាត់នៅក្នុងតំបន់អាស៊ីអាគ្នេយ៍។ លោកបានបញ្ចប់ផ្នែកជីវសាស្ត្រសមុទ្រពីសា

កលវិទ្យាល័យ James Cook ក្នុងប្រទេសអូស្ត្រាលី ។ លោក ហាន បានចំណាយពេលច្រើននៃជីវិតយុវវ័យរបស់គាត់ ហើយគាត់ទទួលបានសញ្ញាប័ត្រថ្នាក់អនុបណ្ឌិតពីសាកលវិទ្យាល័យបច្ចេកវិទ្យាអាស៊ី នៅប្រទេសថៃ និងបានធ្វើការ 10 ឆ្នាំមកហើយ ជាមួយកម្មវិធី AIT Aqua ការផ្សព្វផ្សាយ ការលើកកម្ពស់ ការគ្រប់គ្រងធនធានទឹក និងការអភិវឌ្ឍ ជនបទនអាស៊ីអាគ្នេយ៍។ នៅឆ្នាំ ២០០១ លោក ហាន បានចូលបម្រើការងារជាប្រធានប្រតិបត្តិ នៃលេខាធិការដ្ឋាននៃគណៈ កម្មាការទន្លេមេគង្គ ដែលមាន ការិយាល័យនៅទីក្រុង វៀងច័ន្ទ ប្រទេសឡាវ និងទីក្រុងភ្នំពេញប្រទេសកម្ពុជា។

១.៣ បច្ចុប្បន្នភាពការឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅកម្ពុជាដោយផ្តោតលើសកម្មភាពបន្តនៅថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ

អ្នកធ្វើបទបង្ហាញ៖

លោក ម៉ា ច័ន្ទសទ្ធា អនុប្រធាននាយដ្ឋានប្រែប្រួលអាកាសធាតុកម្ពុជា ក្រសួងបរិស្ថាន

១.៤ ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុកម្ពុជា

អ្នកធ្វើបទបង្ហាញ៖

បច្ចុប្បន្ននេះ លោក សុំ ធី ជាប្រធាននាយកដ្ឋានប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងជាអ្នកសម្របសម្រួលគម្រោងអភិវឌ្ឍន៍គោលនយោបាយ និងការគ្រប់គ្រងចំណេះដឹងប្រែប្រួលអាកាសធាតុ នៃកម្មវិធីសម្ព័ន្ធភាពប្រែប្រួលអាកាសធាតុកម្ពុជា។ លោកបានទទួលសញ្ញាប័ត្រអនុបណ្ឌិតផ្នែកគ្រប់គ្រងការអភិវឌ្ឍន៍។

ចាប់តាំងពីឆ្នាំ១៩៩៩ លោក សុំ ធី បានចូលរួមធ្វើគម្រោងជាច្រើន ដែលទាក់ទងទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ មានដូចជា ការរៀបចំរបាយការណ៍ជាតិលើកទី១ នៅក្រោមអនុសញ្ញាក្របខ័ណ្ឌសហប្រជាជាតិ ស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ការកសាងសមត្ថភាពសម្រាប់យន្តការអភិវឌ្ឍន៍ស្អាត កម្មវិធីសកម្មភាពជាតិបន្ទាប់នឹងការប្រែប្រួលអាកាស ធាតុ និងរបាយការណ៍ជាតិលើកទី២។

ជាមួយគ្នានេះ លោកក៏បានចូលរួមយ៉ាងសកម្មក្នុងការបង្កើត និងរៀបចំស្ថាប័នប្រែប្រួលអាកាសធាតុជាតិ ដែលរួមមានគណៈកម្មាធិការប្រែប្រួលអាកាសធាតុជាតិ ក្រុមបច្ចេកទេសប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងនាយកដ្ឋានប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ លោកក៏ជាសមាជិកនៃប្រតិភូកម្ពុជាដែលចូលរួមចរចាលើបញ្ហាប្រែប្រួលអាកាសធាតុរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ។

ថ្ងៃទី២៖ ទី៦ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៣

វគ្គស្របគ្នាផ្នែកទី១៖ ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុតាមវិស័យ (ផ.យ.ប.អ. តាមវិស័យ) និងផែនការសកម្មភាព

ក្រុមទី១៖ ការអប់រំការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ទំនាក់ទំនង និងយេនឌ័រ

ទីកន្លែង៖ បន្ទប់ Fuluzu

អ្នកធ្វើបទបង្ហាញ៖

១. នៅឆ្នាំ ២០១២ លោកស្រី ចេង ចិនណែត ត្រូវបានតម្លើងជាអនុប្រធាននាយកដ្ឋានសមភាពយេនឌ័រ ទទួលបន្ទុកការបញ្ជ្រាបយេនឌ័រទៅក្នុងវិមជ្ឈការ និងសហវិមជ្ឈការ នៃក្រសួងកិច្ចការ នារី។ មុននេះ គាត់ជាសមាជិកមួយរូបនៃគណៈកម្មាធិការយេនឌ័រ និងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ នៃក្រសួងកិច្ចការនារី ហើយនៅពេលថ្មីៗនេះ គាត់ក៏បានក្លាយជាសមាជិកនៃក្រុមបច្ចេកទេសប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៃគណៈកម្មាធិការជាតិស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុផងដែរ។

២. លោក ជួន វណ្ណា អនុការិយាល័យកម្មវិធីវិទ្យាសាស្ត្រ ទទួលបន្ទុកផ្នែកអប់រំបរិស្ថាន និងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៃក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា

វាគ្មិន៖

១. កញ្ញា គង់ កែវសុគន្ធា ដែលបច្ចុប្បន្នជាទីប្រឹក្សាឯករាជ្យ ជាពិសេស ខាងការងារប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងយុទ្ធសាស្ត្រព័ត៌មាន។ កញ្ញាធ្លាប់ត្រូវបានជ្រើសតាំងជាក្រុមប្រឹក្សានាយកនៃបណ្តាញប្រែប្រួលអាកាសធាតុកម្ពុជា (CCCN) និងជានាយកអភិវឌ្ឍន៍ធុរកិច្ចព័ត៌មាននៃមជ្ឈមណ្ឌលកម្ពុជាសម្រាប់ព័ត៌មានឯករាជ្យ (CCIM)។ កញ្ញា មានបទពិសោធន៍រយៈពេល ៦ឆ្នាំ ខាងអភិវឌ្ឍន៍ និងគ្រប់គ្រងព័ត៌មាន និងគម្រោង ជាពិសេស ការស្វែងរកមូលនិធិ។ កាលពីឆ្នាំទៅ កញ្ញា ត្រូវបានជ្រើសរើសដើម្បី ចូលរួមនៅក្នុង COP 18 នៅទីក្រុងដូហា ប្រទេសកាតា ស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងបានចូលរួមជាសមាជិកបណ្តាញសកម្មភាពអាកាសធាតុ *(CAN អន្តរជាតិ)* នៅក្នុងក្រុមកសាងសមត្ថភាព។

២. លោក ស៊ូ សុជាតិ បម្រើការងារជាអ្នកសម្របសម្រួល នៃបណ្តាញប្រែប្រួលអាកាសធាតុកម្ពុជា

៣. លោក គឹម សុបិន ជាប្រធានមជ្ឈមណ្ឌលសិក្សាកសិកម្មនិងបរិស្ថាន និងជាអ្នកសម្របសម្រួលកម្មវិធីថ្នាក់អនុបណ្ឌិតវិទ្យាសាស្ត្រ (MSc) នៃសកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទកសិកម្ម។ លោកមានបទពិសោធន៍រយៈពេលច្រើន ជាង ១៥ឆ្នាំ លើការងារស្រាវជ្រាវ និងបង្រៀនអំពីការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិ។ លោកជាអ្នកសម្របសម្រួលបណ្តាញសកលវិទ្យាល័យប្រចាំប្រទេសកម្ពុជា អំពីអេកូឡូស៊ីតំបន់ដីសើមក្នុងអាងទន្លេមេគង្គក្រោម។ លោកធ្វើការជាអ្នកសម្របសម្រួលគម្រោងប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទកសិកម្ម និងជាគ្រូបង្ហាត់ក្នុងកម្មវិធីនានាដែលទាក់ទងនឹង "វិធីស្រាវជ្រាវក្នុងការប៉ាន់ប្រមាណផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងយុទ្ធសាស្ត្របន្សាំ" និង "អេកូឡូស៊ី និងការគ្រប់គ្រងតំបន់ដីសើមក្នុងអាងទន្លេមេគង្គក្រោម" ផងដែរ។ លោកមានសញ្ញាបត្រ ថ្នាក់អនុបណ្ឌិតវិទ្យាសាស្ត្រ ជីវិត និងបរិស្ថានពីសកលវិទ្យាល័យត្សឺគូបានៃប្រទេសជប៉ុន និងអនុបណ្ឌិតខាងការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិកកើតឡើងវិញ ពីសកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទកសិកម្មនៃប្រទេសកម្ពុជា។

៤. លោក Chris Eijkemans ជានាយកថ្មីនៃអង្គការអ៊ុកស្វាមសម្រាប់កម្ពុជា។ គាត់បានចាប់ផ្តើមការងារនេះនៅ ខែមិថុនា ឆ្នាំនេះ និងស្ថិតក្នុងចំណោមអ្នកដែលរៀនសូត្រអំពីកម្ពុជា។ មុនមកកម្ពុជា គាត់បានធ្វើការនៅលេខាធិការដ្ឋាននៃអង្គការអ៊ុកស្វាមអន្តរជាតិ ដែលពិនិត្យមើលការិយាល័យចំនួន ១៧នៃសហព័ន្ធអ៊ុកស្វាម ក្នុងនាមជាប្រធានអភិវឌ្ឍន៍សហព័ន្ធ។ តំណែងនេះពាក់

ព័ន្ធនឹងសកម្មភាពក្នុងវិស័យពីរខុសគ្នា៖ ទទួលខុសត្រូវលើការិយាល័យដែលជាសមាជិក ថ្មីរបស់អ្នកស្វាម និងពិនិត្យមើលសកម្មភាពកៀងគរមូលនិធិសម្រាប់អ្នកស្វាមទាំងមូល។

ក្រុមទី២៖ ការឆ្លើយតបការប្រែប្រួលអាកាសធាតុក្នុងវិស័យកសិកម្ម និងធារាសាស្ត្រ

ទីកន្លែង៖ សាលប្រជុំភូគីត្រា Grand Ballroom 2

អ្នកធ្វើបទបង្ហាញ៖

១. លោក អ៊ុំ រីណា មានសញ្ញាប័ត្រថ្នាក់អនុបណ្ឌិតវិទ្យាសាស្ត្រឧតុនិយម (ការព្យាករណ៍) (១៩៨៦-១៩៩២) ពីវិទ្យាស្ថានជលសាស្ត្រ-ឧតុនិយម នៅទីក្រុងអូដេសា នៃសាធារណរដ្ឋអ៊ុយក្រែន។ លោក រីណា ជាប្រធានស្តីទី នាយកដ្ឋានឧតុនិយម នៃក្រសួងធនធានទឹក និងឧតុនិយម។

២. លោក សរ ចិត្រា អនុប្រធាននាយកដ្ឋានផលិតកម្ម និងបសុសត្វ

វាគ្មិន៖

១. ឯកឧត្តម គល់ វឌ្ឍនា អគ្គលេខាធិការរង នៃគណៈកម្មាធិការជាតិទន្លេមេគង្គកម្ពុជា

២. លោក ឈិត សំអាត នាយកប្រតិបត្តិនៃវេទិកាមិនមែនរដ្ឋាភិបាលស្តីពីកម្ពុជា

៣. ម៉ែង សាកភូសេត ជាមន្ត្រីបច្ចុប្បន្នកម្មវិធីប្រទេសសម្រាប់ប្រទេសកម្ពុជាមូលនិធិអន្តរជាតិសម្រាប់ការ អភិវឌ្ឍកសិកម្ម (IFAD)។ មុនពេលទៅថាគាត់ជាទីប្រឹក្សាជាន់ខ្ពស់កម្មវិធីថ្នាក់ខេត្តសម្រាប់គម្រោងអង្គការ UNDP PLG ដែលមានមូលដ្ឋាននៅក្នុងខេត្តកំពង់ធំ។ លោកបានគាំទ្រដល់កម្មវិធី IFAD នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាចាប់តាំងពីឆ្នាំ 2001។ គាត់មានវិសាលភាពផលប័ត្ររបស់គាត់ដើម្បីគាំទ្រដល់ប្រតិបត្តិការនៅក្នុងប្រទេសឥណ្ឌូនេស៊ី IFAD និងមីយ៉ាន់ម៉ា ហើយគាត់គឺជាអតីតសាស្ត្រាចារ្យនៅសាកលវិទ្យាល័យជាច្រើននៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។ លោកបានទទួលសញ្ញាប័ត្រមួយនៅក្នុងសេដ្ឋកិច្ចនិងសញ្ញាប័ត្រមួយរបស់ MS នៅក្នុងការគ្រប់គ្រងអាជីវកម្ម។ សេតមានចំណាប់អារម្មណ៍ច្រាស់និងជាបទពិសោធដ៏រឹងមាំនៅក្នុងការអនុវត្តន៍គម្រោង ដើម្បីគាំទ្រដល់សកម្មភាពរបស់របរចិញ្ចឹមជីវិតនៅជនបទក្រីក្រ។

ក្រុមទី៣៖ ការឆ្លើយតបការប្រែប្រួលអាកាសធាតុក្នុងវិស័យហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវន្ត

កន្លែង៖ សាលប្រជុំភូគីត្រា១ ជាន់ទី២

អ្នកធ្វើបទបង្ហាញ៖

១. លោក ច្រៀង ផល័ក្ខ ប្រធាននាយដ្ឋានផែនការ និងវិនិយោគ នៃក្រសួងសាធារណការ និងដឹកជញ្ជូន។ លោក ផល័ក្ខ នឹងធ្វើបទបង្ហាញស្តីពី ការរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រជាតិសម្រាប់បន្សុំ និងការកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ ក្នុងវិស័យ ដឹកជញ្ជូន

២. លោក ស្រ៊ុន ពិទូ អនុប្រធាន នាយកដ្ឋានផែនការ និងទំនាក់ទំនងសាធារណៈ នៃក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ។ បទបង្ហាញរបស់លោកគឺ ការរៀបចំផែនការប្រែប្រួលអាកាសធាតុសម្រាប់វិស័យដឹកជញ្ជូន និងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធសាធារណៈ

វាគ្មិន៖

១. លោក ហែម ចន្ទ បាន នឹងកំពុងធ្វើការនៅការិយាល័យធនាគារអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ីប្រចាំនៅកម្ពុជា តាំងពីខែឧសភា ឆ្នាំ ២០០៩មក ក្នុងនាមជាមន្ត្រីជាន់ខ្ពស់គម្រោង។ លោកទទួលបន្ទុកកិច្ចការកសិកម្ម ការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិ និង ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ លោកបានទទួលសញ្ញាប័ត្រថ្នាក់អនុបណ្ឌិតគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិ ពីសកលវិទ្យាល័យ ភូមិន្ទកសិកម្មនៅ ឆ្នាំ២០១៣ និងអនុបណ្ឌិតរដ្ឋបាលធុរកិច្ច ពីសកលវិទ្យាល័យបញ្ញាសាស្ត្រកម្ពុជានៅឆ្នាំ ២០០៦។

២. លោក Togo Uchida ទីប្រឹក្សាកសាងគម្រោងនៃការិយាល័យ JICA នៅកម្ពុជា ទទួលបន្ទុកហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធទីក្រុង និងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ គម្រោងបច្ចុប្បន្នរបស់គាត់ផ្តោតលើហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធទីក្រុង ដូចជា ប្រព័ន្ធលូ និងប្រព័ន្ធដោះទឹក និងគម្រោងប្រែប្រួលអាកាសធាតុផងដែរ ជាពិសេស នៅក្នុងផ្នែក REDD+។ កាលពីមុន លោក ធ្លាប់ធ្វើការជាទីប្រឹក្សាភាពជាដៃគូនៅធនាគារជប៉ុនសម្រាប់កិច្ចសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ (JBIC) និងនៅការិយាល័យ JICA ក្នុងប្រទេសថៃផងដែរ ខាងផ្នែកបរិស្ថាន និងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

៣. លោក ហេង សុខបិល Heng Sokbil មានអាយុ៣៤ឆ្នាំ បានបញ្ចប់ថ្នាក់បណ្ឌិតវិស្វកម្មអភិវឌ្ឍន៍អន្តរជាតិ ជំនាញវិស្វកម្មបច្ចេកទេសភូមិសាស្ត្រ និងស៊ីវិល ពីវិទ្យាស្ថានបច្ចេកវិទ្យាតូក្យូ។ លោកបានត្រឡប់មកប្រទេសកម្ពុជាក្នុងខែមីនា ឆ្នាំ២០១១ និងបន្តការងាររបស់គាត់នៅវិទ្យាស្ថានបច្ចេកវិទ្យាកម្ពុជា។ គាត់បានទទួលពានរង្វាន់ Golden Green Award សម្រាប់កម្ពុជាពីបណ្ឌិតសភាអាស៊ាននៃវិស្វកម្ម និងបច្ចេកវិទ្យា) AAET ២០១១ក្នុងឆ្នាំ ((នៅប្រទេសម៉ាឡេស៊ីនិង (ក្លាយជាសមាជិកនៃបណ្ឌិតសភាអាស៊ាននៃវិស្វកម្ម និងបច្ចេកវិទ្យាក្នុងឆ្នាំ២០១២។ ក្នុងខែឧសភា ឆ្នាំ២០១២ គាត់បានទទួលការតែងតាំងពីសម្តេចនាយករដ្ឋមន្ត្រី ជាសមាជិកនៃអគ្គលេខាធិការដ្ឋានក្រុមប្រឹក្សាសេដ្ឋកិច្ចជាតិជាន់ខ្ពស់បន្ថែមលើមុខងារបច្ចុប្បន្ន។ បច្ចុប្បន្ន គាត់កំពុងធ្វើការជាមួយក្រុមការងារស្រាវជ្រាវលើផ្នែកវិទ្យាសាស្ត្របច្ចេកវិទ្យា និង អភិវឌ្ឍគោលនយោបាយ (STI) នៃក្រុមប្រឹក្សាសេដ្ឋកិច្ចជាតិជាន់ខ្ពស់។

៤. លោកស្រី Nele Bünner ជាអ្នកកសិកម្ម និងសេដ្ឋកិច្ច។ បច្ចុប្បន្ននេះ Bünner បម្រើការងារនៅមជ្ឈមណ្ឌលប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដែលទីស្នាក់ការនៅទីក្រុង Frankfurt ប្រទេសអាល្លឺម៉ង់។ ការងារគន្លឹះរបស់គាត់គឺការបន្សាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដោយផ្តោតសំខាន់លើការវាយតម្លៃភាពងាយរងគ្រោះ និងផែនការបន្សាំ។ មុនពេលលោកស្រី ចូលរួមការងារជាមួយ GIZ លោកស្រីបានបម្រើការងារនៅវិទ្យាស្ថានគោលនយោបាយបរិស្ថានអឺរ៉ុប នៅទីក្រុង Brussels លើប្រធានបទកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់។

វគ្គស្របគ្នាផ្នែកទី ២៖ ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុតាមវិស័យ (ផ.យ.ប.អ. តាមវិស័យ) និងផែនការសកម្មភាព

ក្រុមទី១៖ ការឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុក្នុងវិស័យសុខាភិបាល អនាម័យ សន្តិសុខស្បៀង និងអាហារូបត្ថម្ភ

ទីកន្លែង៖ បន្ទប់ Fuluzu

អ្នកធ្វើបទបង្ហាញ៖

១. លោកបណ្ឌិត កុល ហេរ៉ូ មានតួនាទីជាអនុប្រធាននាយកដ្ឋាន នៃក្រសួងសុខាភិបាល។ លោកបណ្ឌិត ជាអ្នករៀបចំយុទ្ធសាស្ត្រ ឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុក្នុងវិស័យសុខាភិបាល

២. ឯកឧត្តម រ័ត្ន រិរ: ជាសមាជិកនៃក្រុមប្រឹក្សាស្តារអភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្ម និងជនបទ។ គាត់ជាអ្នករៀបចំគោលនយោបាយស្តីពីសន្តិសុខស្បៀង និងអាហារូបត្ថម្ភនិងការផ្លាស់ប្តូរអាកាសធាតុ។

វាគ្មិន៖

១. លោកបណ្ឌិត Iean Russell ជានាយកគម្រោងនៃអង្គការម្ល៉ឺ: ដែលជាគម្រោងសន្តិសុខស្បៀងសម្រាប់កសិករតូចតាចនៅភាគពាយព្យនៃប្រទេសកម្ពុជា ដែលទទួលមូលនិធិពីសហភាពអឺរ៉ុប។ កាលពីមុន លោកបានធ្វើការជាមួយ FAO ជាទីប្រឹក្សាកម្មវិធីសម្រាប់គម្រោងមូលនិធិស្បៀងអាហារនៃ FAO EU ដែលរួមទាំង ការទទួលខុសត្រូវលើវេទិកាជាតិសម្រាប់ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងកសិកម្ម ដែលបានធ្វើឡើងនៅភ្នំពេញកាលពីឆ្នាំ ២០១១។ មុនពេលចូលធ្វើ ការជាមួយ FAO បណ្ឌិត Russell បានធ្វើការអស់រយៈពេលជាង ២០ឆ្នាំ ជាអ្នកសិក្សាស្រាវជ្រាវនៅសកល វិទ្យាល័យ ឃ្វីនលែន នៃប្រទេសអូស្ត្រាលី។ លោកមានបទពិសោធន៍ខាងការងារអភិវឌ្ឍន៍នៅទូទាំងតំបន់អាស៊ី-ប៉ាស៊ីហ្វិក។

២. លោក Steven Iddings ជាវិស្វករស៊ីវិលនិងបរិស្ថាន សញ្ជាតិអាមេរិកដែលធ្វើការនៅការិយាល័យ WHO ប្រចាំនៅកម្ពុជា។ លោកដឹកនាំក្រុមការងារខាងជំងឺមិនឆ្លង (NCD) និងសុខភាពបរិស្ថាននៃអង្គការ WHO និងគ្រប់គ្រងកម្មវិធីសុខភាពបរិស្ថាននៃអង្គការ WHO ប្រចាំនៅកម្ពុជា ដែលរួមទាំង ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងសកម្មភាពក្នុងផ្នែកសុខភាព។ អតីតភាពការងារយៈពេលសាមសិបប្រាំឆ្នាំរបស់លោកភាគច្រើនគឺជាមួយអង្គការ WHO និងរួមទាំងតំណែងការងារនៅប្រទេសហ្វីជី សាមៅ ហាវ៉ៃ ប៉ាពួញូហ្គីនេ ឡាវ និងវៀតណាម ដែលរួមទាំង ការងារចំនួនពីរនៅកម្ពុជាផងដែរ។

៣. លោកស្រី ជា អេលីយ៉ាន ជាប្រធានដេប៉ាតឺម៉ង់វិទ្យាសាស្ត្របរិស្ថាន នៃសកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទភ្នំពេញ។ លោកស្រីបានចូលរួមក្នុងការសិក្សាស្រាវជ្រាវ និងការអនុវត្តគម្រោងជាច្រើន ជាពិសេស នៅក្នុងវិស័យផ្គត់ផ្គង់ទឹក និងអនាម័យ។ បច្ចុប្បន្ននេះ លោកស្រីជានាយកគម្រោងកសាងសមត្ថភាពអំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ភាពងាយរងគ្រោះ និងការបន្សាំនៅក្នុងគម្រោងទឹក និងវិស័យសុខភាព ដែលទទួលហិរញ្ញវត្ថុគាំទ្រពី CCCA-TF។

៤ .លោក ហេង សុក មានសញ្ញាបត្រថ្នាក់អនុបណ្ឌិតខាងគោលនយោបាយសាធារណៈនៅសកលវិទ្យាល័យជាតិសឹង្ហបួរី។ លោកមានបទពិសោធន៍ក្នុងការងារអភិវឌ្ឍន៍រយៈពេលច្រើនជាង១០ឆ្នាំ។ បច្ចុប្បន្ន លោកធ្វើការជាមួយអង្គការភ្លែនអន្តរជាតិជាអ្នកឯកទេសគ្រប់គ្រងហានិភ័យគ្រោះមហន្តរាយ។ ភ្លែនអន្តរជាតិបាន និងកំពុងអនុវត្តគម្រោងស្តីពីការពង្រឹងភាពធន់នឹងអាកាសធាតុ និងកសិកម្មដែលធន់នឹងអាកាសធាតុផងដែរ។

ក្រុមទី២៖ ការឆ្លើយតបការប្រែប្រួលក្នុងវិស័យព្រៃឈើ ជលផល និងប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី

ទីកន្លែង៖ សាលប្រជុំភ្នំគីត្រា Grand Ballroom 2

អ្នកធ្វើបទបង្ហាញ៖

១. Mr. Khun Vathana ប្រធានលេខាធិការដ្ឋានក្រុមការងារ **REDD+** កម្ពុជា និងជាប្រធានស្តីទីការិយាល័យប្រែប្រួលអាកាសធាតុ, និងឥណទានកាបូន នៃរដ្ឋបាលព្រៃឈើ: ការរៀបចំផែនការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ សម្រាប់វិស័យព្រៃឈើ

២. លោកស្រីបណ្ឌិត កៅ សុជីវី បានទទួលបរិញ្ញាបត្រវិទ្យាសាស្ត្រជលផល នៃសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទ កសិកម្ម នៅឆ្នាំ ១៩៩៤។ នៅឆ្នាំ ១៩៩៩ លោកស្រី បានទទួលបរិញ្ញាប័ត្រជាន់ខ្ពស់ គ្រប់គ្រង នៅសាកលវិទ្យាល័យ នៃ ប្រទេសហ្វីលីពីន ទីក្រុង Los Banos ក្នុងឆ្នាំ ២០០២។ ក្នុងឆ្នាំ ២០០៣ លោកស្រីបានទទួលអាហារូបករណ៍ SEARCA ម្តងទៀតដើម្បីបន្ត ថ្នាក់បណ្ឌិត ផ្នែអភិវឌ្ឍន៍សហគមន៍នៅឆ្នាំ ២០០៥។ នៅក្នុងឆ្នាំ ២០០៧ លោកស្រីបណ្ឌិត កៅ សុជីវី ត្រូវបានតែងតាំង ជាអនុប្រធាន វិទ្យាស្ថានការប្រមូលផល នេសាទ និងបច្ចេកវិទ្យា នៃរដ្ឋបាលជលផល។ នៅឆ្នាំ ២០០៩ រហូតដល់ បច្ចុប្បន្ន លោកស្រីបណ្ឌិត ត្រូវបានតែងតាំងជា អគ្គនាយករង នៃ រដ្ឋបាលជលផល។ លោកស្រីបណ្ឌិត ទទួលខុសត្រូវដ៏សំខាន់លើវិទ្យាស្ថានស្រាវជ្រាវការនេសាទ ទឹក និងអភិវឌ្ឍន៍) IFReDI) និងនាយកដ្ឋានបច្ចេកវិទ្យាប្រមូលផលនេសាទ ព្រមទាំងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ក្នុងវិស័យជលផល។

៣ .លោក អ៊ុក ណារ៉ាន់ អគ្គនាយករង នៃអគ្គនាយកដ្ឋានរដ្ឋបាលការពារ និងអភិរក្សធម្មជាតិ ក្រសួងបរិស្ថាន: ការឆ្លើយតបការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ក្នុងវិធីសាស្ត្រដែលមានមូលដ្ឋានលើប្រព័ន្ធអេកូ

វាគ្មិន៖

១. Sarah Sitts បានបម្រើការជាអ្នកគ្រប់គ្រងអង្គការផែកប្រចាំនៅប្រទេសកម្ពុជា ចាប់តាំងពីខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០១២មក។ Sarah ដឹកនាំការងារក្នុងកម្មវិធីនៃគម្រោងគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិ របរចិញ្ចឹមជិវិតនិងអភិបាលកិច្ចនៅកម្ពុជា ដែលរួមបញ្ចូល គម្រោងសហគមន៍ព្រៃឈើ REDD+ នៅ ឧត្តរមានជ័យផងដែរ។ នៅក្នុងអង្គការផែក Sarah បានដើរតួសំខាន់មួយនៅក្នុងការបង្កើត និងគ្រប់គ្រងគម្រោងនៅប្រទេសមីយ៉ាន់ម៉ា និងបានធ្វើការគ្រប់គ្រងគម្រោង និងធ្វើការក្នុងតំណែងអភិវឌ្ឍន៍ធុរកិច្ចពីការិយាល័យនៅវ៉ាស៊ីនតោន ឌីស៊ី។ កាលពីមុនមក Sarah ធ្លាប់បានធ្វើការក្នុងកម្មវិធីសិទ្ធិសមធម៌ មូលនិធិសត្វព្រៃអាហ្វ្រិក DAI និង John Snow។ Sarah មានសញ្ញាបត្រថ្នាក់ អនុបណ្ឌិតខាងការអភិវឌ្ឍអន្តរជាតិពីមហាវិទ្យាល័យ Fletcher ខាងកិច្ចការច្បាប់ និងកិច្ចការទូត នៃសកលវិទ្យាល័យ Tufts ហើយសារណាស្រាវជ្រាវរបស់គាត់បានពិនិត្យមើលខ្សែចង្វាក់តម្លៃ នៅក្នុងឧស្សាហកម្មអេកូទេសចរណ៍។

២. Peter Iversen ជាអ្នកឯកទេសខាងបច្ចេកទេសក្នុងកម្មវិធី UN-REDD ដែលជាកម្មវិធីមួយជួយកម្ពុជាកសាងសមត្ថភាពដើម្បីចូលរួមនៅក្នុងយន្តការអន្តរជាតិសម្រាប់ UNFCCC REDD+ ពោលគឺការកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ពីការបាត់បង់ព្រៃឈើ និងការរេចរឹលព្រៃឈើ។ Peter បានធ្វើជាតំណាងប្រទេសកម្ពុជានៅក្នុងការចរចាក្នុងអនុសញ្ញា UNFCCC លើការ ប្រើប្រាស់ដី ដែលរួមទាំង REDD+ និងកសិកម្ម ចាប់តាំងពី COP9 (2003) ដល់ COP18 (2012) និងបានធ្វើជាប្រធាននៅក្នុងការចរចាអំពីការប្រើប្រាស់ដី ការប្រែប្រួលលើការប្រើប្រាស់ដីនិងព្រៃឈើ នៅក្រោមពិធីសារក្យូតូ ពី COP16 ដល់ COP18។

៣ .បណ្ឌិត Kien Tran-Mai (MRC/CCAI) ៖មានបទពិសោធន៍រយៈពេល ១៧ឆ្នាំក្នុងការងារស្រាវជ្រាវ និងបទពិសោធន៍ការងារជាក់ស្តែងនៅក្នុងផ្នែកប្រែប្រួលបរិស្ថានពិភពលោក និងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ បណ្ឌិត កៀន កំពុងកាន់តំណែងជា មន្ត្រីជាន់ខ្ពស់កម្មវិធីប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៃលេខាធិការដ្ឋានគណៈកម្មការទន្លេមេគង្គ (MRC-S), កិច្ចផ្តួចផ្តើមប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងការបន្សាំ (CCAI)។ ជំនាញរបស់គាត់មានរាប់ចាប់ពីការបន្សាំទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងការកាត់បន្ថយ គោលនយោបាយអាកាសធាតុ និងការកសាងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រ កាត់បន្ថយហានិភ័យគ្រោះមហន្តរាយ និងការបន្សាំផ្អែកតាមសហគមន៍ តាមរយៈសុខភាពបរិស្ថាន និងសុខភាពសាធារណៈ។

បណ្ឌិត កៀន មានសញ្ញាប័ត្រថ្នាក់អនុបណ្ឌិតខាងវិទ្យាសាស្ត្រសុខាភិបាល និងសុខភាពសាធារណៈ និងបានបញ្ចប់ថ្នាក់ បណ្ឌិតខាងការប្រែប្រួលបរិស្ថានពិភពលោក និងផលប៉ះពាល់មកលើសុខភាពសាធារណៈនៅក្រុងមូស្គូ សហព័ន្ធរុស្ស៊ី នៅឆ្នាំ ២០០០។ លោកបានបញ្ចប់ការស្រាវជ្រាវថ្នាក់ក្រោយបណ្ឌិតស្តីពីផលប៉ះពាល់ នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុមកលើសុខភាពសាធារណៈ និងបានបោះពុម្ពអត្ថបទដៃឡមានការពិនិត្យជាក្រុម និងជំពូកក្នុងសៀវភៅ នានានៅក្នុងទិនានុប្បវត្តិអន្តរជាតិ និងសៀវភៅនានាស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងសុខភាពសាធារណៈ។ បណ្ឌិត កៀន បានបង្រៀននៅសកលវិទ្យាល័យវៀតណាម បានបម្រើការជាវាគ្មិនកិត្តិយស អ្នកជំនាញ ឬ វាគ្មិន នៅក្នុងសន្និសីទអន្តរជាតិ សិក្ខាសាលាជាច្រើនផងដែរ។ មុនចូលធ្វើការនៅ MRC ក្នុងឆ្នាំ ២០០៨ បណ្ឌិត កៀន បាន ធ្វើការជាអ្នកស្រាវជ្រាវជាន់ខ្ពស់ និងអនុប្រធានដេប៉ាតឺម៉ង់នៅក្នុងវិទ្យាស្ថានឧតុនិយម ជលសាស្ត្រ និងបរិស្ថាន (IMHEN) ជាតិវៀតណាម និងបានរួមចំណែកក្នុងការបង្កើត និងរៀបចំ "កម្មវិធីជាតិដើម្បីឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួល អាកាសធាតុ"(NTP.RCC) និង "យុទ្ធសាស្ត្រជាតិវៀតណាមស្តីពីយន្តការអភិវឌ្ឍស្អាត"។

៥. Micah Ingalls បម្រើការក្នុងតំណែងពីរ ជាប្រធានកម្មវិធីអភិរក្សនៃអង្គការ WWF ប្រចាំនៅប្រទេសឡាវ និងជា នាយកអង្គការ WWF ប្រចាំនៅប្រទេសកម្ពុជា។ លោកបានធ្វើការនៅអាស៊ីតាំងពីឆ្នាំ ២០០១ ក្នុងការគ្រប់គ្រងប្រព័ន្ធ អេកូឡូស៊ី-សង្គម និងការបន្សាំទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុជាមួយអង្គការនានា ដូចជា គណៈកម្មការទន្លេ មេគង្គ, GiZ, DAI និងអង្គការទស្សនៈពិភពលោក។ លោកគឺជាកូនប្រុសជំនាន់ទីប្រាំបួននៃកសិករអាមេរិក ដែលមាន កម្រិតសិក្សាជាន់ខ្ពស់ខាងក្បែត្របរិស្ថាន និងការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិ មកពីមហាវិទ្យាល័យ Wheaton និង សកលវិទ្យាល័យ Cornell។

ក្រុមទី៣៖ ការកាត់បន្ថយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុក្នុងវិស័យឧស្សាហកម្ម និងថាមពល

កន្លែង៖ សាលប្រជុំភូគីត្រា១ ជាន់ទី២

អ្នកធ្វើបទបង្ហាញ៖

១. ឯកឧត្តមបណ្ឌិត ទឹង ស៊ីនី អនុរដ្ឋលេខាធិការ នៃក្រសួងឧស្សាហកម្ម រ៉ែ និងថាមពល។ បទបង្ហាញរបស់ ឯកឧត្តមបណ្ឌិតគឺការរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រប្រែប្រួលអាកាសធាតុសម្រាប់វិស័យឧស្សាហកម្ម។

២. លោក តូច សុវណ្ណា ប្រធាន នាយកដ្ឋានបច្ចេកទេសថាមពល នៃក្រសួងឧស្សាហកម្ម រ៉ែ និងថាមពល។ បទបង្ហាញរបស់លោក សុវណ្ណា គឺ ការរៀបចំផែនការប្រែប្រួលអាកាសធាតុសម្រាប់ផលិតកម្មថាមពល។

វាគ្មិន៖

១. លោក ឈួង ហ្វឹងហិញ ជាវិស្វករត្រួតពិនិត្យគុណភាព។ គាត់ទទួលបន្ទុកផ្នែក ធានាគុណភាពផលិតកម្មស៊ីម៉ង់ និងតាមដានត្រួតពិនិត្យស្តង់ដាគុណភាព ISO 9001 និង 14001។ គាត់មានបទពិសោធន៍ការងាររយៈពេល ១០ឆ្នាំ។

២. លោក Jeff Ospital គឺជានាយកប្រតិបត្តិស្តីទីនៃ កាបូនេកសឹសដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍។ អស់រយៈពេល ២៥ឆ្នាំមកហើយ លោកបានគ្រប់គ្រងអង្គការខុសៗគ្នា ដែលរួមទាំង អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលធំៗនៅអាហ្វកានីស្តង់ ដែលធ្វើការផ្តោតជាសំខាន់លើការអភិវឌ្ឍជនបទ ភាពធន់របស់សហគមន៍ សកម្មភាពបង្កើនប្រាក់ចំណូល ប្រសិទ្ធភាពថាមពល និងគម្រោងថាមពលកកើតឡើងវិញនៅតំបន់ដែលគ្មានបណ្តាញចែកចាយអគ្គិសនី។ Jeff ធ្វើការក្នុងគណៈកម្មាធិការជាន់ខ្ពស់ជាច្រើនដែលដឹកនាំគម្រោងសាធារណៈនានា ក្នុងនាមជាអ្នកផ្តល់ការប្រឹក្សា និងបានចូលរួមនៅក្នុងការសរសេរគោលនយោបាយថាមពលកកើតឡើងវិញជាដំបូងនៅប្រទេសអាហ្វកានីស្តង់។ លោកមានចំការឈើទំហំ ២៨០អេយ៉ារ និងនិច្ចវប្បកម្មនៅប្រទេសប៉ូឡូញផងដែរ។

៣. Carlo Figà Talamanca គឺជានាយកប្រតិបត្តិ និងជាម្ចាស់សហគ្រាសនិរន្តរភាពឥន្ធនៈបៃតង (SGFE) និងជាប្រធានគណៈកម្មាធិការធុរកិច្ចបៃតងនៃសភាពាណិជ្ជកម្មអឺរ៉ុបប្រចាំនៅកម្ពុជា។ លោកបានបញ្ចប់ការសិក្សាពីសាកលវិទ្យាល័យរ៉ូម ខាងវិស្វកម្មឧស្សាហកម្មនៅឆ្នាំ ២០០២។ លោកបានចាប់ផ្តើមអាជីពក្នុងជំនួញពិគ្រោះយោបល់ ដោយចូលរួមក្រុមផ្នែរបច្ចេកវិទ្យាអន្តរជាតិអ៊ីណូវ៉ា (INNOVA S.p.A.) (អ៊ីតាលី)។ នៅឆ្នាំ ២០០៥ លោកត្រូវបានតែងតាំងជានាយកប្រតិបត្តិនៃសាខា INNOVA ប្រចាំនៅស.រ.អា ដែលនៅទីនោះលោកដឹកនាំគម្រោងផ្នែរបច្ចេកវិទ្យាអន្តរជាតិជាមួយអឺរ៉ុប ស.រ.អា និងអាមេរិកឡាទីន។ ចាប់ពីឆ្នាំ ២០១០មក លោកធ្វើការនៅកម្ពុជា ដែលក្រៅពីក្នុងជំនួញផ្ទាល់ខ្លួន លោកក៏ធ្វើការជាទីប្រឹក្សាសម្រាប់គម្រោងដែលទាក់ទងនឹងថាមពលផងដែរ។

វគ្គស្របគ្នាផ្នែកទី ៣៖ ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុតាមវិស័យ (ផ.យ.ប.អ. តាមវិស័យ) និងផែនការសកម្មភាព (បន្ត)

ក្រុមទី១៖ ការឆ្លើយតបការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ និងការគ្រប់គ្រងគ្រោះមហន្តរាយ

ទីកន្លែង៖ សាលប្រជុំភូគីត្រា Grand Ballroom 2

អ្នកធ្វើបទបង្ហាញ៖

១. លោក គង់ ចាន់ថន ទីប្រឹក្សាការប្រែប្រួលអាកាសធាតុជាតិ នៃគណៈកម្មាធិការជាតិសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍតាមបែបប្រជាធិបតេយ្យនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ

២. លោកវេជ្ជបណ្ឌិត សុទ្ធ គីមកុលមុនី អនុប្រធាននាយកដ្ឋានត្រៀមរៀបចំ និងបណ្តុះបណ្តាល នៃគណៈកម្មាធិការជាតិគ្រប់គ្រងគ្រោះមហន្តរាយ។ លោកវេជ្ជបណ្ឌិត ជាអ្នករៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រប្រែប្រួលអាកាសធាតុសម្រាប់គ្រប់គ្រងហានិភ័យ នៃគ្រោះមហន្តរាយ។

វាគ្មិន៖

១. លោក ហុក គឹមធួន ប្រធានគម្រោងថ្នាក់ជាតិ អង្គភាពគាំទ្រគម្រោង ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ

២. Ms. Sanna Salmela Eckstein ប្រតិភូកាកបាទក្រហម ប្រចាំតំបន់អាស៊ី និងហ្វាំងឡង់

៣ .លោក គីម រតនា ប្រធានប្រតិបត្តិអង្គការ Caritas កម្ពុជា

៤. Julian Abrams ជាអ្នកជំនាញឯកទេសខាងការអភិវឌ្ឍមូលដ្ឋាន។ គាត់បានធ្វើការនៅក្នុងកម្មវិធីកំណែទម្រង់ វិមជ្ឈការនៅកម្ពុជាតាំងពីឆ្នាំ១៩៩៧មក។ ក្នុងនាមជាអ្នកសម្របសម្រួលកម្មវិធីរស់នៅ បន្សាំនឹងអាកាសធាតុ នៅ មូលដ្ឋាន (LoCAL) នៃUNCDF លោកជួយនៅក្នុងការវិនិយោគលើភាពធន់នឹងអាកាសធាតុ តាមរយៈរដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋាននៅក្នុងប្រទេសមួយចំនួនក្នុងតំបន់អាស៊ី-ប៉ាស៊ីហ្វិក

ក្រុមទី២៖ ការឆ្លើយតបការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅតំបន់ឆ្នេរ និងទេសចរណ៍

ទីកន្លែង៖ សាលប្រជុំភូគីត្រា១ ជាន់ទី២

អ្នកធ្វើបទបង្ហាញ៖

១. លោក ប៊ូ ចាន់សេរី អនុប្រធាន នាយកដ្ឋានផែនការ និងអភិវឌ្ឍន៍វិស័យទេសចរណ៍ នៃក្រសួងទេសចរណ៍។ លោក សេរី មានបទពិសោធន៍ ក្នុងការរៀបចំផែនការប្រែប្រួលអាកាសធាតុក្នុងវិស័យទេសចរណ៍

២. លោកបណ្ឌិត វ៉ាន់ មុនិនាថ អគ្គនាយករងបច្ចេកទេស នៃក្រសួងបរិស្ថាន

វាគ្មិន៖

១. បណ្ឌិត នេត បារមី មានសញ្ញាបត្រថ្នាក់បណ្ឌិត (PhD) ខាងវិទ្យាសាស្ត្រកសិកម្មដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ និងសហគមន៍ នៅឆ្នាំ ២០០៨ ពីសកលវិទ្យាល័យ កាសសែល និងបទពិសោធន៍ការងារស្រាវជ្រាវក្រោយបានបញ្ចប់ថ្នាក់បណ្ឌិត (ឆ្នាំ២០០៩-២០១១)ជាមួយសកលវិទ្យាល័យ Georg-August នៅកូទីនកេន ប្រទេសអាល្លឺម៉ង់។ បណ្ឌិតជាប្រធានដេប៉ាតឺម៉ង់ ទេសចរណ៍ និង ជាបុគ្គលសំខាន់ម្នាក់នៅក្នុងកម្មវិធីថ្នាក់ក្រោយបរិញ្ញាបត្រខាងការសិក្សាអភិវឌ្ឍន៍នៅសកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទភ្នំពេញ។

២. បច្ចុប្បន្ន លោក គង់ គឹមស្រេង មាននាទីជាមន្ត្រីកម្មវិធីជាន់ខ្ពស់នៃអង្គការ IUCN នៅកម្ពុជា ដែលក៏ជាអ្នកសម្របសម្រួលប្រចាំកម្ពុជាផងដែរ សម្រាប់គម្រោងកសាងភាពធន់នឹងផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ នៅតំបន់ ឆ្នេរអាស៊ីអាគ្នេយ៍ (BCR) សម្រាប់កម្ពុជា និងការសន្ទនាអំពីទឹកនៅតំបន់មេគង្គសម្រាប់កម្ពុជា។ លោក គឹមស្រេង មានសញ្ញាប័ត្រអនុបណ្ឌិតគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិនៅឆ្នាំ ២០០៨ និងបរិញ្ញាបត្រវិទ្យាសាស្ត្រព្រៃឈើ នៅឆ្នាំ ១៩៩៨ ពីសកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទកសិកម្ម។ លោកមានបទពិសោធន៍ធ្វើការជាមួយស្ថាប័នរដ្ឋាភិបាល និង NGOs អស់រយៈ

ពេលជិត ១៣ឆ្នាំក្នុងការងារអភិរក្ស និងគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិ បញ្ហាប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅក្នុងតំបន់ ឆ្នេរកម្ពុជា ជាពិសេស ការស្រាវជ្រាវជីវៈចម្រុះ និងតំបន់ដីសើម នៅក្នុងតំបន់ការពារធម្មជាតិភាគច្រើន ដែលរួមទាំង តំបន់រ៉ាមសារនៅកម្ពុជា (ស្ទឹងត្រែង បឹងឆ្មារ និងកោះកាពិ)។

៣ .លោក វ៉ា មឿន មានសញ្ញាបត្រថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រខាងគណិតវិទ្យា ពីសកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទភ្នំពេញ និងវិញ្ញាបនបត្រឌីប្លូម៉ា ខាងការរៀបចំផែនការអប់រំ ពី IIEP នៅក្រុងប៉ារីស ប្រទេសបារាំង។ ក្រោយបានបម្រើការងារក្នុងវិស័យអប់រំនៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាអស់រយៈពេល ២៣ឆ្នាំ នៅឆ្នាំ២០០២ លោកបានសម្រេចចិត្តចូលធ្វើការនៅអង្គការមិនស្វែងរកប្រាក់ចំណេញ ក្នុងនាមជានាយកប្រតិបត្តិ។ លោកបានប្រែក្លាយអង្គការមិនស្វែងរកប្រាក់ចំណេញពីអង្គការតូចមួយ ទៅជាអង្គការដ៏ធំមួយដែលមានភាពល្បីល្បាញ និងមានបុគ្គលិកច្រើនជាង ៦០នាក់។

ក្រុមទី៣៖ វឌ្ឍនភាពរបស់កម្ពុជាក្នុងការកាត់បន្ថយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងដំណើរឆ្ពោះទៅកាន់សកម្មភាពជាតិសមស្របសម្រាប់ការកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ (NAMA)

ទីកន្លែង៖ បន្ទប់ Fuluzu

អ្នកធ្វើបទបង្ហាញ៖

១. លោក Conrado Heruela អ្នកគ្រប់គ្រង គម្រោងប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៃកម្មវិធីបរិស្ថានសហប្រជាជាតិបានផ្តោតសំខាន់លើវិស័យថាមពល ដែលទទួលបានចរិកាពីមូលនិធិបរិស្ថានសកល។ លោក Conrado Heruela បម្រើការងារនៅផ្នែកបច្ចេកវិទ្យា ឧស្សាហកម្ម និងសេដ្ឋកិច្ច នៃការិយាល័យប្រចាំតំបន់អាស៊ី និងប៉ាស៊ីហ្វិក។ កម្មវិធីបរិស្ថានសហប្រជាជាតិ កំពុងផ្តួចផ្តើមគំនិតរៀបចំផែនការសកម្មភាពកាត់បន្ថយសមស្របថ្នាក់ជាតិ។

២. លោកស្រីAkiko Fukui ជាជំនួយការស្រាវជ្រាវ នៃក្រុមយន្តការទីផ្សារកាបូន វិទ្យាស្ថានយុទ្ធសាស្ត្របរិស្ថានសកល។ Akiko Fukui ជាអ្នកស្រាវជ្រាវពីវិទ្យាស្ថានយុទ្ធសាស្ត្របរិស្ថានពិភពលោក (IGES)។ លោកស្រីធ្វើការលើការកសាងសមត្ថភាពសម្រាប់យន្តការអភិវឌ្ឍន៍ស្អាត (CDM) ក៏ដូចជា យន្តការផ្តល់ឥណទានរួមនៃកិច្ចផ្តួចផ្តើមជប៉ុនក្នុងបណ្តាប្រទេសនៅអាស៊ីផងដែរ។ លោកស្រីបង្កើតកម្រងទិន្នន័យ និងប័ណ្ណព័ត៌មានសម្រាប់គណនាការកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់សម្រាប់គម្រោង CDM និងគាំទ្រដល់នាយកដ្ឋានប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៃក្រសួងបរិស្ថានកម្ពុជា ក្នុងការបង្កើតសំណើលក្ខខណ្ឌគោលស្តង់ដារ និងគណនាមេគុណបញ្ចេញឧស្ម័នពីបណ្តាញអគ្គិសនីនៅកម្ពុជាផងដែរ។

៣. លោក អ៊ុយ កាម៉ាល់ អនុប្រធាន នាយកដ្ឋានប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ក្រសួងបរិស្ថាន។ លោក និងធ្វើបទបង្ហាញស្តីពីដំណើរការសកម្មភាពកាត់បន្ថយសមស្របថ្នាក់ជាតិនៅកម្ពុជា ដែលផ្តោតសំខាន់លើ ដំណើរឆ្ពោះទៅមុខ បទពិសោធន៍ និងជំហានបន្ទាប់

វាគ្មិន៖

១. លោក វ៉ន់ រណ្ណារិទ្ធ ប្រធាននាយកដ្ឋានរដ្ឋបាល និងហិរញ្ញវត្ថុ នៃអគ្គលេខាធិការក្រុមប្រឹក្សាជាតិអភិវឌ្ឍន៍បៃតង ក្រសួងបរិស្ថាន

២. លោកបណ្ឌិត Alex ជាអ្នកជីវអភិរក្សមួយរូប ដែលមានបទពិសោធន៍ជាមួយនឹងគម្រោងបរិស្ថាននៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ចាប់តាំងពីឆ្នាំ ២០០០។ លោកបណ្ឌិត Diment ជាទីប្រឹក្សាជាន់ខ្ពស់បច្ចេកទេស សម្រាប់ការ WCS ដោយគាំទ្រលើ ការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើ និងអភិរក្សសត្វព្រៃ ជាពិសេសការងារដែលពាក់ព័ន្ធនឹងពារព្រៃឈើសីម៉ា នៅក្នុងខេត្ត មណ្ឌលគិរី។

៣. លោក មៅ វិសាល ប្រធានការិយាល័យសង្គម បរិស្ថាន និងទំនាក់ទំនងសាធារណៈ នៃ EAC។

ថ្ងៃទី៣៖ ថ្ងៃទី០៧ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៣

វគ្គពេញអង្គ៖ ហិរញ្ញប្បទានប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

១. ក្របខ័ណ្ឌហិរញ្ញប្បទានប្រែប្រួលអាកាសធាតុអន្តរជាតិ

អ្នកធ្វើបទបង្ហាញ៖

Joanne Manda អ្នកឯកទេសហិរញ្ញវត្ថុប្រែប្រួលអាកាសធាតុ នៅពេលថ្មីៗនេះ បានចូលរួមជាមួយ UNDP APRC នៅក្នុងក្រុមការងារប្រជាធិបតេយ្យនិងអភិបាលកិច្ច ជាអ្នកឯកទេសទទួលខុសត្រូវក្នុងការជួយបង្កើតឧបករណ៍ និងប្រព័ន្ធនានាសម្រាប់អភិបាលកិច្ចប្រសើរជាងមុនខាងហិរញ្ញវត្ថុប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងប្រសិទ្ធភាពនៃការអភិវឌ្ឍ។ គាត់នឹងមានតួនាទីគាំទ្រដល់កិច្ចផ្លូចផ្តើមហិរញ្ញវត្ថុប្រែប្រួលអាកាសធាតុថ្នាក់តំបន់ ដោយធានាថា ហិរញ្ញវត្ថុប្រែប្រួលអាកាសធាតុត្រូវបានផ្តល់ជាប្រយោជន៍សម្រាប់អ្នកក្រីក្រ និងងាយរងគ្រោះ។ គាត់ចូលរួមជាមួយ UNDP APRC ក្រោយពីបានធ្វើការរយៈពេល ១២ឆ្នាំនៅក្នុង DFID ដែលក្នុងនោះតំណែងចុងក្រោយបំផុតរបស់គាត់គឺទីប្រឹក្សាខាងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនិងបរិស្ថាននៅប្រទេសបង់ក្លាដែស។

២. ក្របខ័ណ្ឌហិរញ្ញប្បទានជាតិការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

អ្នកធ្វើបទបង្ហាញ៖

លោកបណ្ឌិត តូច ច័ន្ទក្រឹស្នា ជាប្រធានការិយាល័យធនាគារពិភពលោក នៃក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ។ លោកបណ្ឌិត បានធ្វើការក្នុងគម្រោងសាកល្បងសម្រាប់ភាពធន់នឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ(PPCR) ចាប់តាំងពីឆ្នាំ២០០៩។ លោកជាជនបង្គោលរវាងក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ និងគម្រោង PPCR និងជាសមាជិកក្រុមបច្ចេកទេស ការងារប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៃគណៈកម្មាធិការជាតិគ្រប់គ្រងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

វាគ្មិន៖

១. លោក Koen Everaert មានកម្រិតសិក្សាថ្នាក់អនុបណ្ឌិតវិទ្យាសាស្ត្រខាងការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិ មកពី សកលវិទ្យាល័យ Ghent ប្រទេសបែលហ្សិក និងអនុបណ្ឌិតវិទ្យាសាស្ត្រគោលនយោបាយសាធារណៈ និងការគ្រប់ គ្រង ពីសកលវិទ្យាល័យ នៃទីក្រុងឡុង ចក្រភពអង់គ្លេស។ លោកបានធ្វើការនៅអាស៊ី អស់រយៈពេល ១៧ឆ្នាំ ភាគ ច្រើនលើការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិ។ បច្ចុប្បន្ននេះ លោកជាមន្ត្រីគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិ និងប្រែប្រួលអាកាស ធាតុនៃប្រតិភូសហភាពអឺរ៉ុបប្រចាំនៅព្រះរាជា ណាចក្រកម្ពុជា និងជាប្រធានសម្របសម្រួលក្រុមការងារបច្ចេកទេស កំណទម្រង់វិស័យព្រៃឈើ។

២. លោក Julien Chevillard, ជាបុគ្គលិករដ្ឋបាល នៃលេខាធិការដ្ឋានមូលនិធិប្រែប្រួលអាកាសធាតុ/កម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍ សហប្រជាជាតិ

៣. លោកបណ្ឌិត ទិន ពន្លក អគ្គនាយករង នៃអគ្គនាយកដ្ឋានរដ្ឋបាលការពារ និងអភិរក្សធម្មជាតិ និងជាប្រធានលេខាធិការដ្ឋានមូលនិធិប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ក្រសួងបរិស្ថាន

វគ្គពេញអង្គ៖ កិច្ចសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ

ការឆ្លើយតបការប្រែប្រួលអាកាសធាតុថ្នាក់តំបន់ផ្តោតលើទិដ្ឋភាពទូទៅនៃគម្រោងគំនិតផ្តួចផ្តើមបន្សាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (CCAI)

អ្នកធ្វើបទបង្ហាញ៖

លោក នួន រណ្ណា មន្ត្រីបច្ចេកទេសប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងគំនិតផ្តួចផ្តើមបន្សាំ នៃលេខាធិការដ្ឋានគណកម្មាការទន្លេមេគង្គ

វាគ្មិន៖

១. បណ្ឌិត Pradeep Kurukulasuriya ដឹកនាំកម្មវិធីទាំងអស់របស់ UNDP/GEF ដែលទាក់ទងនឹងការ បន្សាំទៅនឹងការប្រែប្រួល អាកាសធាតុ និងយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍បញ្ចេញកាបូនតិចដែលធន់នឹងអាកាសធាតុ។ បណ្ឌិតត្រូវបានចាត់តាំងពី ការិយាល័យកណ្តាលនៃ UNDP ឱ្យប្រចាំការនៅមជ្ឈមណ្ឌលប្រចាំតំបន់អាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិក ដែលនៅទីនោះបណ្ឌិតបាន ដឹកនាំកិច្ចប្រឹងប្រែងនានានៅជុំវិញពិភពលោកដើម្បីជួយប្រទេសនានា ដាក់ពាក្យសុំ រួមបញ្ចូល និងចាត់ចែងកិច្ចការ ជាបន្តបន្ទាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងហិរញ្ញប្បទានពីមូលនិធិអាកាសធាតុពិភពលោកខុសៗគ្នា។ បណ្ឌិតKurukulasuriya មានសញ្ញាបត្រថ្នាក់បណ្ឌិត(PhD)ខាងសេដ្ឋកិច្ចបរិស្ថាន មកពីសកលវិទ្យាល័យយេល នៅស.រ.អា និងថ្នាក់ អនុបណ្ឌិតពីសកលវិទ្យាល័យខេមប្រ៊ីជ នៅចក្រភពអង់គ្លេស។

២. លោក Conrado Heruela អ្នកគ្រប់គ្រងការងារគម្រោងប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ផ្តោតសំខាន់លើវិស័យថាមពល ដែលទទួលបានថវិកាពីមូលនិធិបរិស្ថានសកល។ លោក Conrado Heruela បម្រើការងារនៅផ្នែកបច្ចេកវិទ្យា ឧស្សាហកម្ម និងសេដ្ឋកិច្ច នៃការិយាល័យប្រចាំតំបន់អាស៊ី និងប៉ាស៊ីហ្វិក។ កម្មវិធីបរិស្ថានសកល កំពុងផ្តួចផ្តើមគំនិតរៀបចំផែនការសកម្មភាពកាត់បន្ថយសមស្របថ្នាក់ជាតិ

៣. Mr. Peter Brimble អនុប្រធាន ធនាគារអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ីប្រចាំប្រទេសកម្ពុជា

វគ្គពេញអង្គ៖ គោលជំហររបស់ប្រទេសកម្ពុជា ក្នុងសន្និសីទកំពូលលើកទី១៩ នៃអនុសញ្ញាក្របខណ្ឌសហប្រជាជាតិស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

បច្ចុប្បន្នភាពចុងក្រោយនៃកិច្ចចរចា UNFCCC

អ្នកធ្វើបទបង្ហាញ៖

បច្ចុប្បន្ននេះ លោក **ស៊ុំ ធី** ជាប្រធាននាយកដ្ឋានប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងជាអ្នកសម្របសម្រួលគំរោង អភិវឌ្ឍន៍គោល នយោបាយ និងការគ្រប់គ្រងចំណេះដឹងប្រែប្រួលអាកាសធាតុ នៃ

កម្មវិធីសម្ព័ន្ធភាពប្រែប្រួល អាកាសធាតុកម្ពុជា។ លោកបានទទួលសញ្ញាប័ត្រអនុបណ្ឌិត ផ្នែកគ្រប់គ្រងការអភិវឌ្ឍន៍។

ចាប់តាំងពីឆ្នាំ១៩៩៩ លោក **ស៊ុំ ធី** បានចូលរួមធ្វើគំរោងជាច្រើន ដែលទាក់ទងទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ មានដូចជា ការរៀបចំរបាយការណ៍ជាតិលើកទី១ នៅក្រោមអនុសញ្ញាក្របខ័ណ្ឌសហប្រជាជាតិ ស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ការកសាងសមត្ថភាពសម្រាប់យន្តការអភិវឌ្ឍន៍ស្អាត កម្មវិធីសកម្មភាពជាតិបន្ទាន់នឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងរបាយការណ៍ជាតិលើកទី២។

ជាមួយគ្នានេះ លោកក៏បានចូលរួមយ៉ាងសកម្មក្នុងការបង្កើត និងរៀបចំស្ថាប័នប្រែប្រួលអាកាសធាតុជាតិ ដែល រួមមាន គណៈកម្មាធិការប្រែប្រួលអាកាសធាតុជាតិ ក្រុមបច្ចេកទេសប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងនាយកដ្ឋាន ប្រែប្រួល អាកាសធាតុ។ លោកក៏ជាសមាជិកនៃប្រតិភូកម្ពុជាដែលចូលរួមចរចាលើបញ្ហាប្រែប្រួលអាកាសធាតុ របស់អង្គការ សហប្រជាជាតិ។

សេចក្តីព្រាងគោលជំហររបស់ប្រទេសកម្ពុជា និងដំណើរឆ្ពោះទៅមុខ

អ្នកធ្វើបទបង្ហាញ៖

លោក ជា ច័ន្ទន៍ធូ មានបទពិសោធន៍ការងារ ២៤ឆ្នាំ ជាមួយស្ថាប័នរដាភិបាល នៅក្នុងវិស័យកសិកម្ម ការរៀបចំផែនការបរិស្ថាន និងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ បន្ទាប់ពីលោកបានបញ្ចប់ការសិក្សាជាវិស្វករបច្ចេកវិទ្យាសម្រាប់វិស័យកសិកម្មពីប្រទេសអាល្លឺម៉ង់ក្នុងឆ្នាំ ១៩៩៨ ហើយគាត់បានទទួលអនុបណ្ឌិតរដ្ឋបាលសាធារណៈនៅក្នុង ឆ្នាំ ២០០៩។ បច្ចុប្បន្ន លោក ជា ច័ន្ទធូ ជាអនុប្រធាន នាយកដ្ឋានប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ក្រសួងបរិស្ថាន និងបានចូលរួមនៅក្នុងសកម្មភាពដែលទាក់ទងនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាចាប់តាំងពីឆ្នាំ ១៩៩៩ រួមទាំងគោលនយោបាយយុទ្ធសាស្ត្រ សម្របសម្រួល ការកាត់បន្ថយ និងសារពើភ័ណ្ឌ GHG។ លោក ច័ន្ទធូ ជាសមាជិក ក្រុមបច្ចេកទេសការងារប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងបានដឹកនាំក្រុមជម្រើសសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍនៃ NAPA SNC និង CCCSP នេះ។

ឧបសម្ព័ន្ធទី៤៖ បទបង្ហាញ

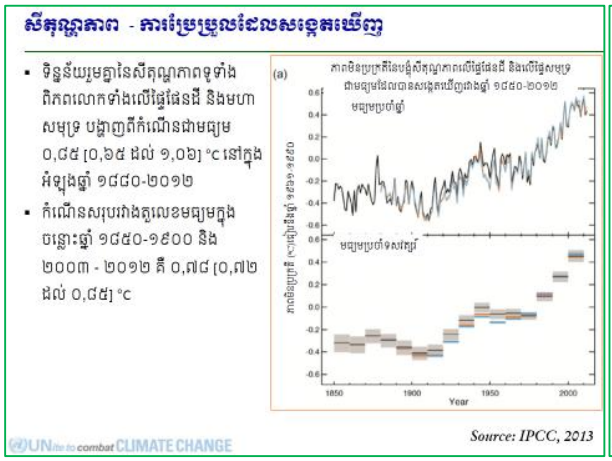

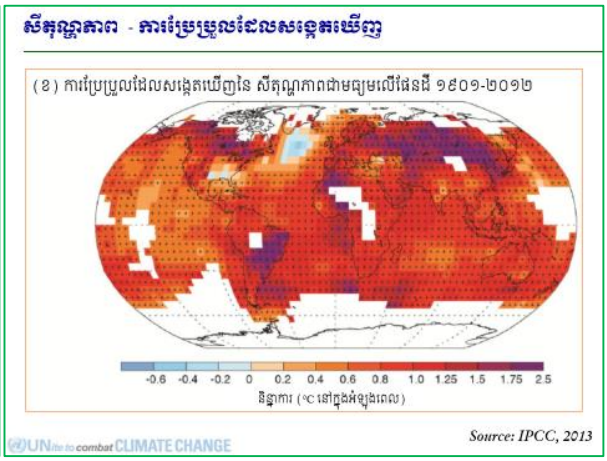

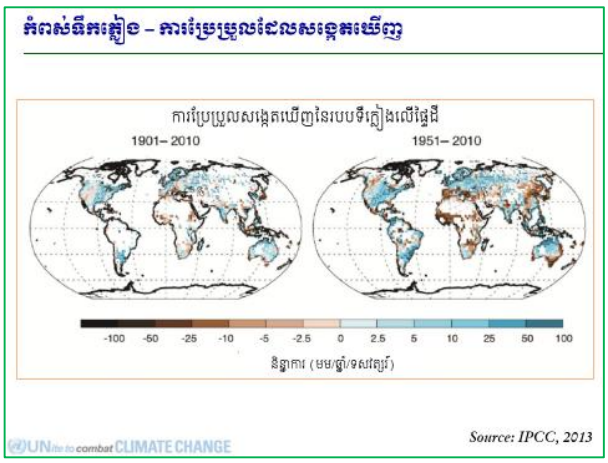

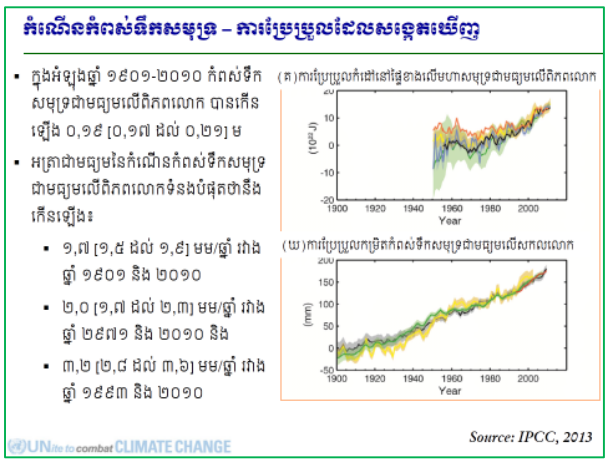

កំហាប់ CO_2 – ការប្រែប្រួលដែលសង្កេតឃើញ

- កំហាប់ឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ក្នុងបរិយាកាស ដែលមានឧស្ម័នកាបូនិក (CO_2), មេតាន (CH_4), និងនីអាសូតម៉ូណូអុកស៊ីត (N_2O) សុទ្ធតែកើនឡើងគាំងពីឆ្នាំ ១៧៥០មក ដោយសារតែសកម្មភាពមនុស្ស
- នៅឆ្នាំ ២០១១ កំហាប់នៃឧស្ម័នទាំងនេះគឺ
  - *CO2 - ៣៩១ភាគលាន ហួសកម្រិតមុនឧស្សាហកម្មប្រមាណ ៤០%*
  - *CH4 - ១៨០៣ភាគពាន់លាន ហួសកម្រិតមុនឧស្សាហកម្មប្រមាណ ១៥០%*
  - *N2O - ៣២៤ភាពពាន់លាន ហួសកម្រិតមុនឧស្សាហកម្មប្រមាណ ២០%*

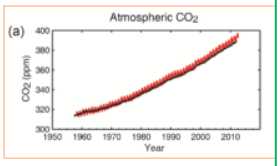

Source: IPCC, 2013

UN life to combat CLIMATE CHANGE

សីតុណ្ហភាព – អនាគត

- កំណើនសីតុណ្ហភាពជាមធ្យមលើពិភពលោក សម្រាប់ឆ្នាំ ២០៨១-២១០០ ធៀបនឹង ១៩៨៦-២០០៥ ត្រូវបានទិន្នន័យថា ទំនងជាមានក្នុងរវាង
  ០,៣°C ដល់ ១,៧°C (RCP2.6),
  ១,៩°C ដល់ ២,៦°C (RCP4.5),
  ១,៤°C ដល់ ៣,១°C (RCP6.0),
  ២,៦°C ដល់ ៤,៨°C (RCP8.5)
- តំបន់អាកទិកនឹងក្តៅជាងមុនកាន់តែធាប់រហ័សជាងកម្រិតមធ្យមលើពិភពលោក
- ការឡើងកំដៅជាមធ្យមលើដែនដីនឹងមានកម្រិតខ្ពស់ជាងលើផ្ទៃសមុទ្រ

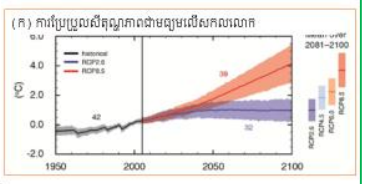

Source: IPCC, 2013

UN life to combat CLIMATE CHANGE

សីតុណ្ហភាព – អនាគត

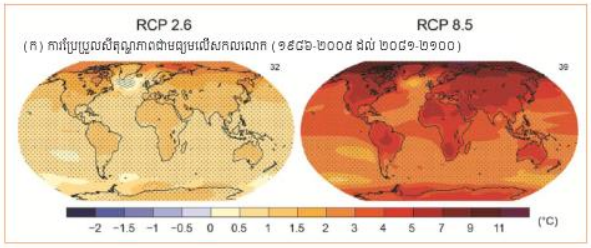

Source: IPCC, 2013

UN life to combat CLIMATE CHANGE

បេបធឺការភ្លៀង – អនាគត

- ការប្រែប្រួលវដ្តទឹកលើពិភពលោកជាការឆ្លើយតបនឹងកំណើនកំដៅនៅសតវត្សរ៍ទី ២១ នឹងមិនដូចគ្នាទេ
- ភាពផ្ទុយគ្នានៃការធ្លាក់ភ្លៀងរវាងតំបន់សើម និងស្ងួត និងរវាងរដូវស្រានិងរដូវប្រាំង នឹងកើនឡើង បើទោះជាអាចមានករណីលើកលែងនៅកម្រិតតំបន់ក៏ដោយ

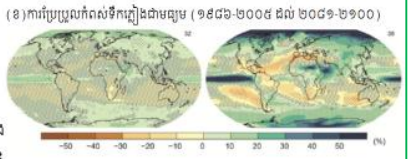

Source: IPCC, 2013

UN life to combat CLIMATE CHANGE

ការឡើងកំដៅលើមហាសមុទ្រ – អនាគត

- មហាសមុទ្រលើពិភពលោកនឹងបន្តឡើងកំដៅនៅក្នុងសតវត្សរ៍ទី ២១។ កំដៅនឹងជ្រាបចូលពីផ្ទៃលើទៅក្នុងស្រទាប់ទឹកសមុទ្រ និងធ្វើឲ្យប្រែប្រួលចន្លោះទឹកក្នុងមហាសមុទ្រ
- ការឡើងកំដៅខ្លាំងជាងគេក្នុងមហាសមុទ្រត្រូវបានទិន្នន័យថាកើតឡើងនៅផ្ទៃលើនៃតំបន់ត្រូពិក និងក្បែរត្រូពិកនៃអឌ្ឍគោលខាងជើង
- ការប៉ាន់ស្មានជាក់លាក់បំផុតនៃការឡើងកំដៅមហាសមុទ្រក្នុងជម្រៅ ១០០ម ខាងលើ គឺប្រមាណ ០,៦°C (RCP2.6) ដល់ ២,០°C (RCP8.5)
- ប្រមាណ ០,៣°C (RCP2.6) ដល់ ០,៦°C (RCP8.5) នៅជម្រៅប្រមាណ ១០០០ម រហូតដល់ចុងសតវត្សរ៍ទី ២១

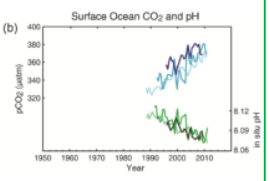

Source: IPCC, 2013

UN life to combat CLIMATE CHANGE

កំណើនកំពស់ទឹកសមុទ្រ - អនាគត

- កំណើនកំពស់ទឹកសមុទ្រជាមធ្យមលើពិភពលោកសម្រាប់ ២០៨១-២១០០ ធៀបនឹង ១៩៨៦-២០០៥ ទំនងជានៅក្នុងរង្វង់៖
- ០,២៦ដល់០,៥៥ម សម្រាប់ RCP2.6,
  ០,៣២ ដល់ ០,៦៣ម សម្រាប់ RCP4.5,
  ០,៣៣ដល់០,៦៣ម សម្រាប់RCP6.0,
  ០,៤៥ ដល់ ០,៨២ម សម្រាប់RCP8.5
- សម្រាប់RCP8.5, កំណើនរហូតដល់ឆ្នាំ ២១០០ គឺ ០,៥២ដល់ ០,៩៨ម តាមអត្រាក្នុងអំឡុងឆ្នាំ ២០៨១-២១០០គឺ ៨ដល់ ១៦មម/ឆ្នាំ

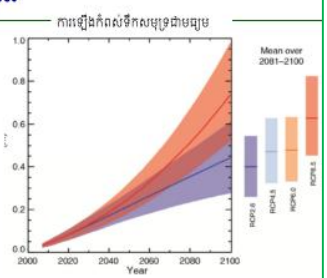

Source: IPCC, 2013

UN life to combat CLIMATE CHANGE

តារាងសង្ខេប

Table SPM.2 [TABLE SUBJECT TO FINAL COPYEDIT]

		2046–2065		2081–2100	
អបេរ៉ ការប្រែប្រួលសីតុ. ជាមធ្យមលើសកលលោក (°C) [a]	Scenario	mean	*likely* range [c]	mean	*likely* range [c]
	RCP2.6	1.0	0.4 to 1.6	1.0	0.3 to 1.7
	RCP4.5	1.4	0.9 to 2.0	1.8	1.1 to 2.6
	RCP6.0	1.3	0.8 to 1.8	2.2	1.4 to 3.1
	RCP8.5	2.0	1.4 to 2.6	3.7	2.6 to 4.8
		mean	*likely* range [d]	mean	*likely* range [d]
កំណើនកំពស់ទឹកសមុទ្រ ជាមធ្យមលើសកលលោក (ម)	RCP2.6	0.24	0.17 to 0.32	0.40	0.26 to 0.55
	RCP4.5	0.26	0.19 to 0.33	0.47	0.32 to 0.63
	RCP6.0	0.25	0.18 to 0.32	0.48	0.33 to 0.63
	RCP8.5	0.30	0.22 to 0.38	0.63	0.45 to 0.82

Source: IPCC, 2013

អាស៊ីអាគ្នេយ៍៖ ការប្រែប្រួលសីតុណ្ហភាព - ធ្នូ - មករា

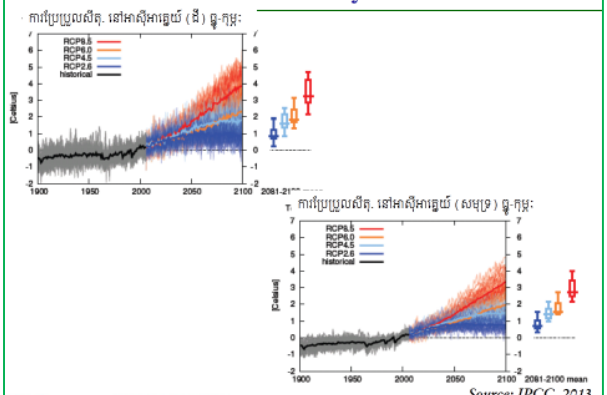

Source: IPCC, 2013

អាស៊ីអាគ្នេយ៍៖ ការប្រែប្រួលសីតុណ្ហភាព - ធ្នូ - មករា

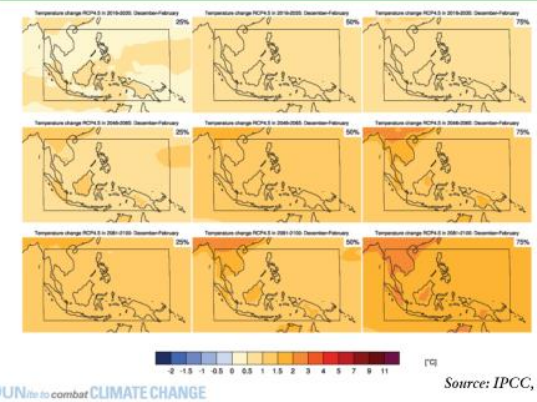

Source: IPCC, 2013

អាស៊ីអាគ្នេយ៍៖ ការប្រែប្រួលសីតុណ្ហភាព - មិថុនា - សីហា

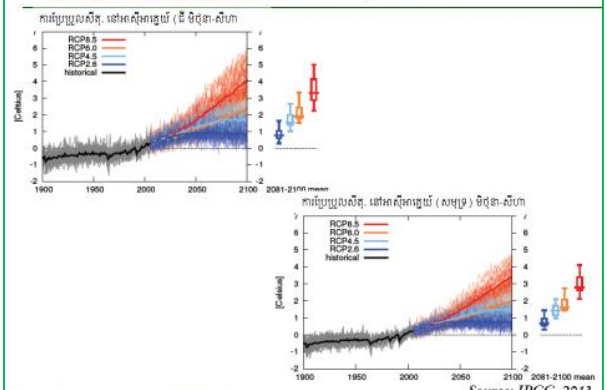

Source: IPCC, 2013

អាស៊ីអាគ្នេយ៍៖ ការប្រែប្រួលសីតុណ្ហភាព - មិថុនា - សីហា

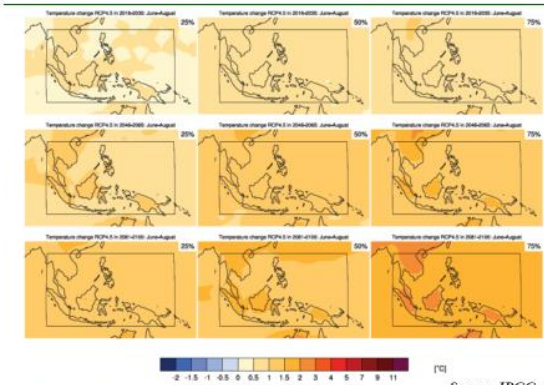

Source: IPCC, 2013

អាស៊ីអាគ្នេយ៍៖ ការប្រែប្រួលបរិមាណទឹកភ្លៀង - តុលា - មីនា

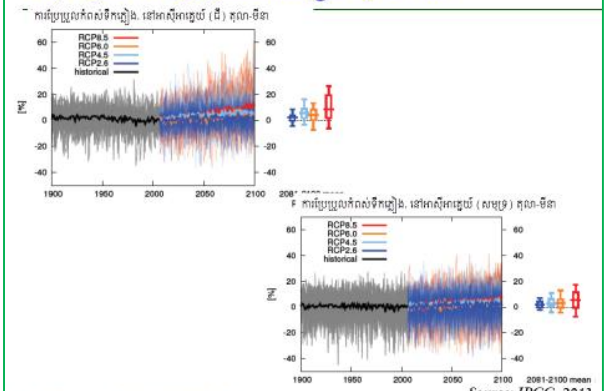

Source: IPCC, 2013

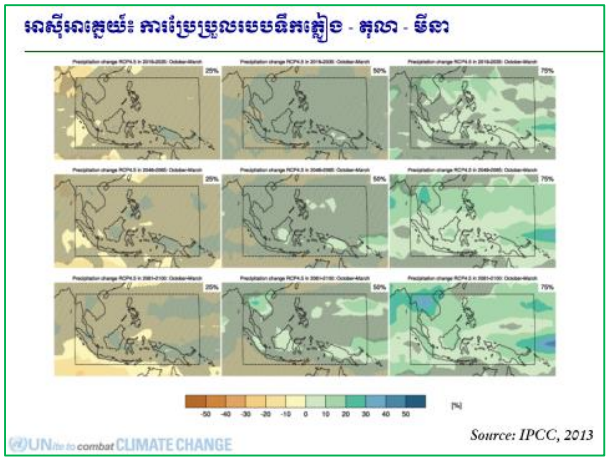
អាស៊ីអាគ្នេយ៍៖ ការប្រែប្រួលរបបទឹកភ្លៀង - តុលា - មីនា
Source: IPCC, 2013
UN Action to combat CLIMATE CHANGE

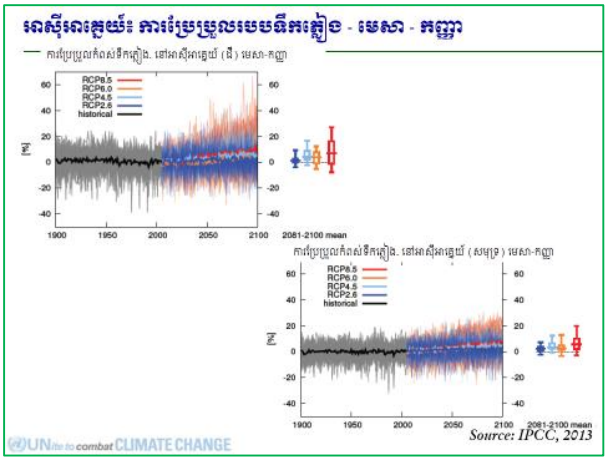
អាស៊ីអាគ្នេយ៍៖ ការប្រែប្រួលរបបទឹកភ្លៀង - មេសា - កញ្ញា
RCP8.5
RCP6.0
RCP4.5
RCP2.6
historical
2081-2100 mean
Source: IPCC, 2013
UN Action to combat CLIMATE CHANGE

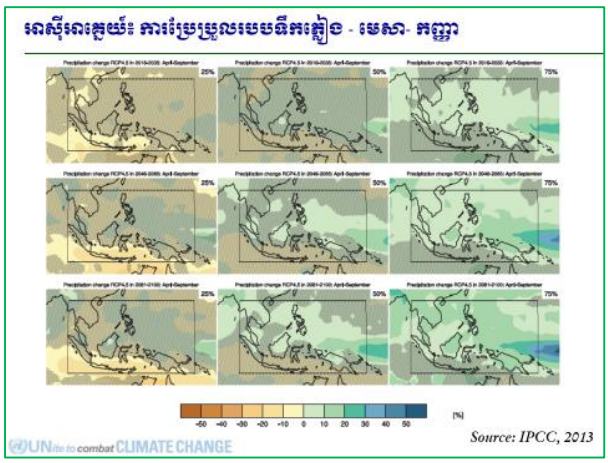
អាស៊ីអាគ្នេយ៍៖ ការប្រែប្រួលរបបទឹកភ្លៀង - មេសា- កញ្ញា
Source: IPCC, 2013
UN Action to combat CLIMATE CHANGE

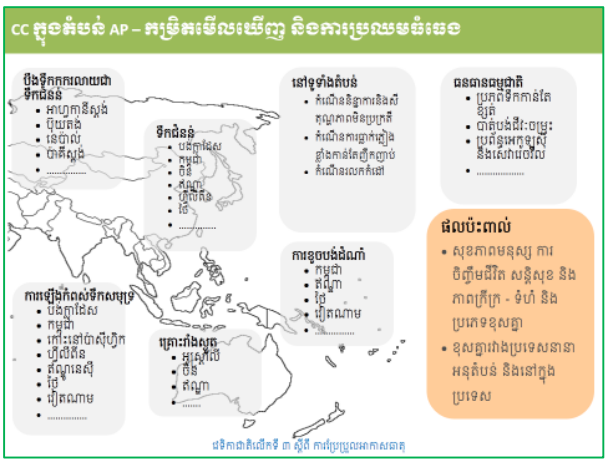
CC តុងតំបន់ AP – អន្តរអមើលឃើញ និងការប្រឈមចំរេង
ប៊ីងទឹកកកលេយជា
ទឹកជន់
ទឹកជន់
នៅទូទាំងតំបន់
ជនជាតិដម្ពជាតិ
ការខ្ទួចបង់ដំណាំ
ការម្ហឹងកំពស់ទឹកសមុទ្រ
គ្រោះរាំងស្ងួត
ផលប៉ះពាល់
• សុខភាពមនុស្ស ការចិញ្ចឹមជីវិត សន្តិសុខ និងភាពក្រីក្រ - ទំហំ និងប្រភេទខុសគ្នា
• ខុសគ្នារវាងប្រទេសនានា អនុតំបន់ និងនៅក្នុងប្រទេស
ជំពូកទី ៣ ស្តីពី ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

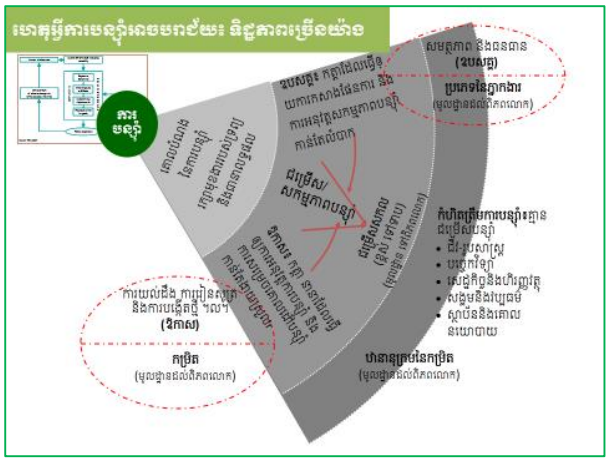
ហេតុអ្វីការបន្ថុំអាចបរាជ័យ៖ និដ្ឋភាពច្រើនយ៉ាង
ការបន្ថុំ
ការយល់ដឹង ការរៀនសូត្រ និងការបង្កើតថ្មី "ល្អ"
(វិភាស)
កម្រិត
(មូលដ្ឋានដល់តិតណាត)
ឋានានុក្រមនៃកម្រិត
(មូលដ្ឋានដល់តិតណាត)

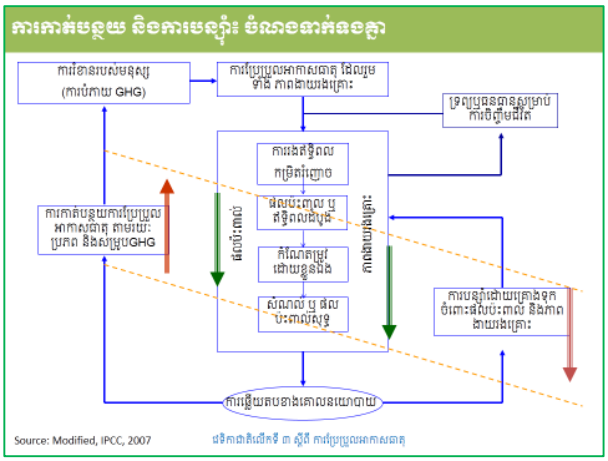
ការគាត់បន្ថយ និងការបន្ថុំ៖ ចំណងជាក់ទងគ្នា
ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដែលរួមទាំង ភាពងាយរងគ្រោះ
ការគាត់បន្ថយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ តាមរយៈ: ប្រភព និងសម្រួបGHG
ផលប៉ះពាល់
ភាពងាយរងគ្រោះ
ការឆ្លើយតបទាងគោលនយោបាយ
Source: Modified, IPCC, 2007
ជំពូកទី ៣ ស្តីពី ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

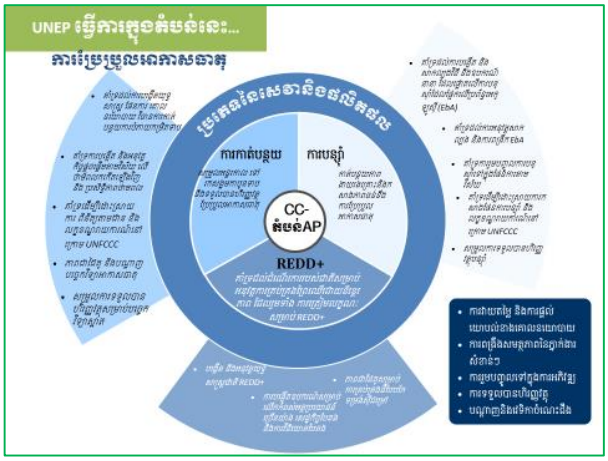
UNEP ធ្វើការក្នុងតំបន់នេះ...
ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
ប្រភេទនៃសេវានិងផលិតផល
ការកាត់បន្ថយ
ការបន្សុំ
CC-តំបន់AP
REDD+

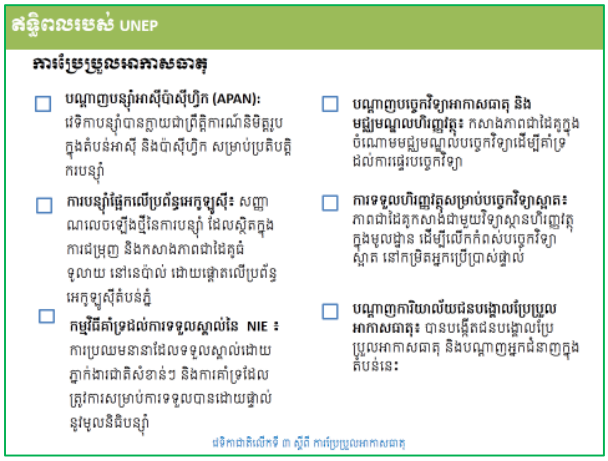
តួនាទីរបស់ UNEP
ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
បណ្តាញបន្សុំអាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិក (APAN):
ការបន្សុំផ្នែកលើប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី:
កម្មវិធីគាំទ្រដល់ការទទួលស្គាល់នៃ NIE :
បណ្តាញបច្ចេកវិទ្យាអាកាសធាតុ និងមជ្ឈមណ្ឌលហិរញ្ញវត្ថុ:
ការទទួលហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់បច្ចេកវិទ្យាស្អាត:
បណ្តាញការិយាល័យជនបង្គោលប្រែប្រួលអាកាសធាតុ:

សូមអរគុណ!
Mozaharul Alam
Regional Climate Change Coordinator
UNEP Regional Office for Asia and the Pacific
Bangkok, Thailand
Email: mozaharul.alam@unep.org
CAMBODIA CLIMATE CHANGE ALLIANCE
SWEDEN

វេទិកាជាតិលើកទី ៣ ស្តីពី ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
ថ្ងៃទី ៥ – ៧ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១៣ កម្ពុជា
"ធ្វើសកម្មភាពដើម្បីការអភិវឌ្ឍដោយពិភាគនៅក្នុងសម្លាប់ប្រែប្រួលអាកាសធាតុ"
ការបញ្ជាបការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ – ជលសាស្ត្រនៃតុនិយម និងសណ្ឋានីយ៉ូ បន្ទុមអាត្រដ្ឋានតហ៊ុយដែលសម្រាប់កម្ពុជា
បណ្ឌិត ប៊ិច សុខេម
ប្រធានក្រុម/ អ្នកឯកទេសធនធានទឹក និងការបន្សាំទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ក្រុមហ៊ុនហាតហ្សៀល
ថ្ងៃទី ៥ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១៣
CAMBODIA CLIMATE CHANGE ALLIANCE
SWEDEN

ហតិកា
1. ភាពងាយរងគ្រោះចំពោះមុខការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅកម្ពុជា
2. សាវតាគម្រោង -ពីការសាកល្បង ទៅការបញ្ជាប
3. ការកសាងផែនការបន្សាំដោយផ្អែកលើវិទ្យាសាស្ត្រ និង
4. ឆ្ពោះទៅបញ្ជាបអាកាសធាតុ និងការសេន្ទិដ្ឋាន
www.CamMoE-CCD-PPCR.org.kh
www.pilot-program.blogspot.com

តាពងាយរងគ្រោះរបស់កម្ពុជា
ក្នុងចំណោមប្រទេសដែលងាយរងគ្រោះដាងគេនៅចំពោះមុខអាកាសធាតុនៅអាស៊ី ដោយសារតែសមត្ថភាពទាបខាងការបន្សាំ និងការពឹងផ្អែកលើវិស័យទឹក។
• មានភាពខុសគ្នាជាខ្លាំងខាងទឹកភ្លៀង នៅក្នុង និងរវាងខេត្តនានានៅកម្ពុជា
• ទិដ្ឋភាពអេកូឡូស៊ី សំណុំលក្ខណៈនៃតំបន់ទេសភាព សំបុរធនធាន និងដង់ស៊ីតេនៃចំនួនប្រជាជន
ប្រទេសយើងត្រូវបានជ្រើសរើសមិនមែនដើម្បីអនុវត្តតាមលំនាំដូចពីមុនឡើយ ប៉ុន្តែដើម្បីបន្សាំ ដោយបញ្ជាបហានិភ័យនៃអាកាសធាតុទៅក្នុងការកសាងផែនការអភិវឌ្ឍន៍
www.CamMoE-CCD-PPCR.org.kh
www.pilot-program.blogspot.com

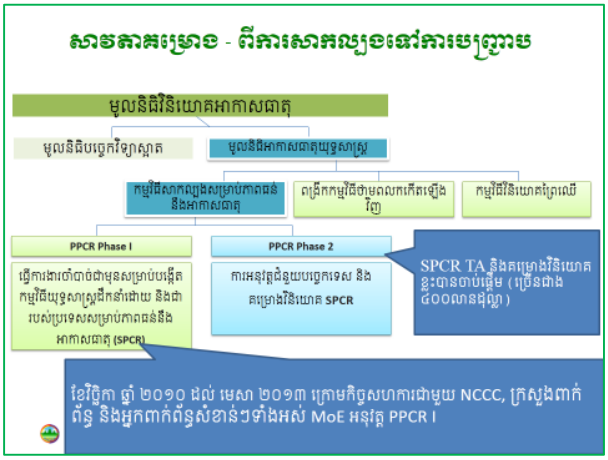
សាវតាគម្រោង - ពីការសាកល្បងទៅការបញ្ជាប
មូលនិធិវិនិយោគអាកាសធាតុ
មូលនិធិបច្ចេកវិទ្យាស្អាត
មូលនិធិអាកាសធាតុយុទ្ធសាស្ត្រ
កម្មវិធីសាកល្បងសម្រាប់ភាពធន់និងអាកាសធាតុ
ពង្រីកកម្មវិធីថាមពលកកើតឡើងវិញ
កម្មវិធីនិយោគព្រៃឈើ
PPCR Phase I
PPCR Phase 2
ធ្វើការងារចាំបាច់ជាមុនសម្រាប់បង្កើតកម្មវិធីយុទ្ធសាស្ត្រដឹកនាំដោយ និងជារបស់ប្រទេសសម្រាប់ភាពធន់នឹងអាកាសធាតុ (SPCR)
ការអនុវត្តជំនួយបច្ចេកទេស និងគម្រោងវិនិយោគ SPCR
SPCR TA និងគម្រោងវិនិយោគខ្លះបានចាប់ផ្តើម (ប្រើនជាង ៤០០លានដុល្លា)
ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១០ ដល់ មេសា ២០១៣ ក្រោមកិច្ចសហការជាមួយ NCCC, ក្រសួងពាក់ព័ន្ធ និងអ្នកពាក់ព័ន្ធសំខាន់ៗទាំងអស់ MoE អនុវត្ត PPCR I

ការកសាងផែនការបន្សាំដោយផ្អែកលើវិទ្យាសាស្ត្រ
បញ្ហា:មាត្រដ្ឋានម៉ូដែល និងទិន្នន័យ
ទិន្នន័យ និង ព័ត៌មាន ជលសាស្ត្រ ឧតុនិយម
ការវាយតម្លៃភាពងាយរងគ្រោះ និងការបន្សាំ
ឧបករណ៍គាំទ្រការសម្រេចដែលធន់នឹងអាកាសធាតុ
www.CamMoE-CCD-PPCR.org.kh
www.pilot-program.blogspot.com

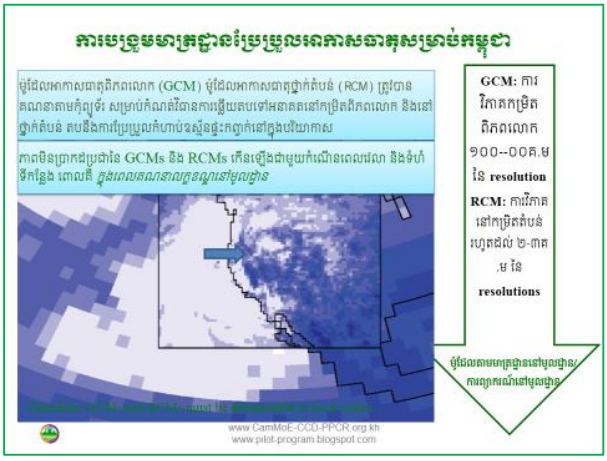
ការបន្ទុមមាត្រដ្ឋានប្រែប្រួលអាកាសធាតុសម្រាប់កម្ពុជា
ម៉ូដែលអាកាសធាតុពិភពលោក (GCM) ម៉ូដែលអាកាសធាតុថ្នាក់តំបន់ (RCM) ត្រូវបានគណនាតាមកុំព្យូទ័រ សម្រាប់កំណត់ដែនការឆ្លើយតបទៅអនាគតនៅកម្រិតពិភពលោក និងនៅថ្នាក់តំបន់ តបនឹងការប្រែប្រួលកំហាប់ឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់នៅក្នុងបរិយាកាស
ភាពមិនច្បាស់ប្រាកដនៃ GCMs និង RCMs កើនឡើងជាមួយកំណើនពេលវេលា និងទំហំទឹកដែន ពោលគឺ ក្នុងរយៈពេលវែងនៅមូលដ្ឋាន
GCM: ការវិភាគកម្រិតពិភពលោក ១០០--០០គ.ម នៃ resolution
RCM: ការវិភាគនៅកម្រិតតំបន់ របុតដល់ ២-៣គ.ម នៃ resolutions
ម៉ូដែលតាមមាត្រដ្ឋាននៅមូលដ្ឋាន, ការព្យាករណ៍នៅមូលដ្ឋាន
www.CamMoE-CCD-PPCR.org.kh
www.pilot-program.blogspot.com

ការសន្និដ្ឋាន - SPCR TA និងគម្រោងវិនិយោគមានតួនាទីរបស់ខ្លួន

- *SPCR ត្រូវបង្កើតមេរៀនពីដំណាក់កាលទី ១ និងកិច្ចផ្តួចផ្តើមប្រែប្រួលអាកាសធាតុផ្សេងទៀត*
- *អភិវឌ្ឍសមត្ថភាពនិងពង្រឹងស្ថាប័ន (ក្រសួងពាក់ព័ន្ធ សង្គមស៊ីវិល វិស័យឯកជននិងប្រព័ន្ធព័ត៌មាន)*
- *កែលម្អហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធព័ត៌មាន និងឧបករណ៍តាំ្រការសម្រេចសម្រាប់បញ្ជាបការសម្រេច (ដូចជា គោលការណ៍ណែនាំបង្កើតហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធអាកាសធាតុ និងដែលគិតគូរអំពីយេនឌ័រ, ឧបករណ៍តែាតហានិភ័យ ព័ត៌មានដលសាស្ត្រឧតុនិយម និងការបញ្ចុះមាត្រដ្ឋានប្រែប្រួលអាកាសធាតុ)*
- ➔ ការវិនិយោគ៥% ខ្ពស់ជាងមុន សម្រាប់ជុនដំណឹងអំពីការកសាងផែនការដែលធន់នឹងអាកាសធាតុ ដើម្បីទប់ស្កាត់ ឬ កាត់បន្ថយការខាតបង់ខាងសេដ្ឋកិច្ច ដោយសារតែហានិភ័យនៃអាកាសធាតុ និងគ្រោះធម្មជាតិ
- វាស្របគ្នាជាមួយយុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណ:
  - ✓ ដើម្បីកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដោយពង្រឹងសមត្ថភាពបន្សុំ និងភាពធន់ចំពោះមុខការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ· និង
  - ✓ ដោយសារតែយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍របស់រាជរដ្ឋាភិបាលបន្តផ្តោតលើវិស័យអទិភាពទាំងបួន (ផ្លូវថ្នល់ ទឹក អគ្គិសនី និងមនុស្ស) ➔ នៅក្នុងអាណត្តិទី ៥នេះ: ការយកចិត្តទុកដាក់ត្រូវផ្តល់ឲ្យបានច្រើនលើ ·មូលធនមនុស្ស· ស្របជាមួយកំណើនការវិនិយោគលើផ្លូវថ្នល់ ទឹក និងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធអគ្គិសនី (សេដ្ឋកិច្ចដែលផ្អែកលើចំណេះដឹង)

វេទិកាជាតិលើកទី ៣ ស្តីពី ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
ថ្ងៃទី ៤ – ៧ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១៣ កម្ពុជា
ផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅអាស៊ីអាគ្នេយ៍ និងអាងទន្លេមេគង្គក្រោម
Hans Guttman
អគ្គនាយក នៃលេខាធិការដ្ឋានគណៈកម្មការទន្លេមេគង្គ
ថ្ងៃទី ៥ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១៣
CAMBODIA CLIMATE CHANGE ALLIANCE
SWEDEN

ទម្រង់រួមនៃបទបង្ហាញ
ទិដ្ឋភាពរួមនៃការងារប្រែប្រួលអាកាសធាតុរបស់ MRC
ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅអាស៊ីអាគ្នេយ៍
ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុដែលសង្កេតឃើញនៅអាងទន្លេមេគង្គក្រោម
ឧទាហរណ៍អំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុដែលនិទស្សន៍ទៅអនាគតនៅ LMB
ផលប៉ះពាល់ទៅអនាគត និងការប្រែប្រួលបច្ចុប្បន្នមកលើប្រធានបទដែលទាក់ទងនឹងទឹក
សេចក្តីសន្និដ្ឋាន
21-Mar-14
www.mrcmekong.org
2

កិច្ចផ្តួចផ្តើមប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងការបន្សាំជាអ្វី?
កិច្ចផ្តួចផ្តើមសហការមួយនៅថ្នាក់តំបន់នៃអាងទន្លេមេគង្គក្រោម
គាំទ្រដល់ការបន្សាំទៅនឹងផលប៉ះពាល់ និងការប្រឈមថ្មីៗ បង្កដោយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
21-Mar-14
www.mrcmekong.org
3

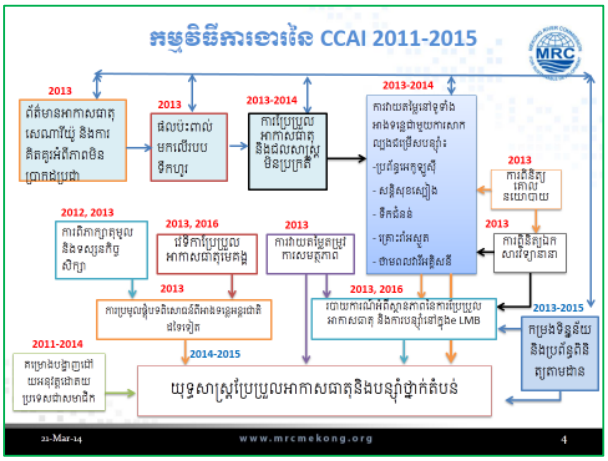
កម្មវិធីការងារនៃ CCAI 2011-2015
2013
ព័ត៌មានអាកាសធាតុ សេណារីយ៉ូ និងការគិតគូរអំពីភាពមិនប្រាកដប្រជា
2013
ផលប៉ះពាល់មកលើបរិបទទឹកហូរ
2013-2014
ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងដំណើរការស្ត្រេសមិនប្រក្រតី
2013-2014
ការវាយតម្លៃនៅតុំទាំងអាងទន្លេជាមួយការសាកល្បងជម្រើសបន្សាំ៖
-ប្រព័ន្ធអភិបាលកិច្ច
- សន្តិសុខស្បៀង
- ទឹកជំនន់
- គ្រោះរាំងស្ងួត
- ជាមធ្យមវារីអគ្គិសនី
2013
ការពិនិត្យ ពាក់ព័ន្ធនយោបាយ
2013
ការពិនិត្យឯកសារវិទ្យាសាស្ត្រ
2012, 2013
ការពិភាក្សាតុមូល និងទស្សនកិច្ចសិក្សា
2013, 2016
វេទិការប្រែប្រួលអាកាសធាតុមេគង្គ
2013
ការវាយតម្លៃតម្រូវការសមត្ថភាព
2013
ការប្រមូលផ្តុំបទពិសោធន៍តិតអាងទន្លេអន្តរជាតិដទៃទៀត
2013, 2016
របាយការណ៍អំពីស្ថានភាពនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងការបន្សាំនៅក្នុងLe LMB
2013-2015
កម្រងទិន្នន័យ និងប្រព័ន្ធគិនីត្យតាមដាន
2011-2014
គម្រោងបង្ហាញយើងអនុវត្តជាតាយប្រទេសជាសមាជិក
2014-2015
យុទ្ធសាស្ត្រប្រែប្រួលអាកាសធាតុនិងបន្សាំថ្នាក់តំបន់
21-Mar-14
www.mrcmekong.org
4

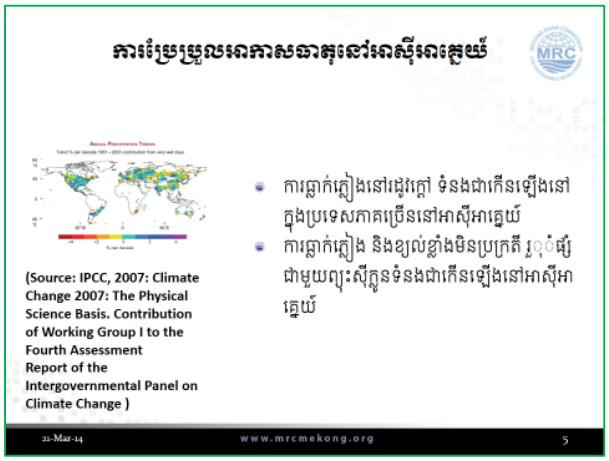
ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅអាស៊ីអាគ្នេយ៍
ការធ្លាក់ភ្លៀងនៅរដូវក្តៅ ទំនងជាកើនឡើងនៅក្នុងប្រទេសភាគច្រើននៅអាស៊ីអាគ្នេយ៍
ការធ្លាក់ភ្លៀង និងខ្យល់ខ្លាំងមិនប្រក្រតី រួមផ្សំជាមួយព្យុះស៊ីក្លូនទំនងជាកើនឡើងនៅអាស៊ីអាគ្នេយ៍
(Source: IPCC, 2007: Climate Change 2007: The Physical Science Basis. Contribution of Working Group I to the Fourth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change)
21-Mar-14
www.mrcmekong.org
5

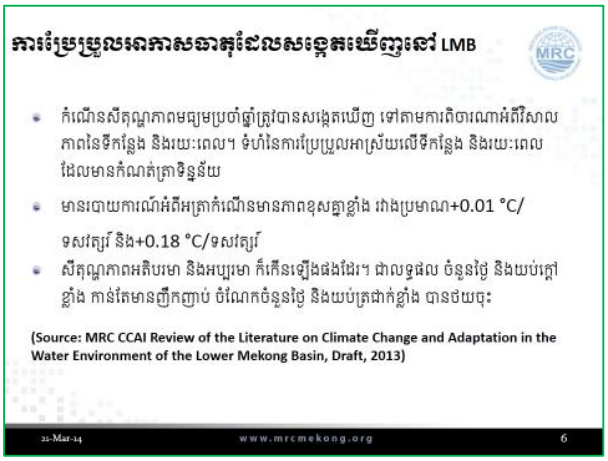
ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុដែលសង្កេតឃើញនៅ LMB
កំណើនសីតុណ្ហភាពមធ្យមប្រចាំឆ្នាំត្រូវបានសង្កេតឃើញ ទៅតាមការពិចារណាអំពីវិសាលភាពនៃទឹកន្លែង និងរយៈពេល។ ទំហំនៃការប្រែប្រួលអាស្រ័យលើទឹកន្លែង និងរយៈពេលដែលមានកំណត់ត្រាទិន្នន័យ
មានបាយការណ៍អំពីអត្រាកំណើនមានភាពខុសគ្នាខ្លាំង រវាងប្រមាណ+0.01 °C/ទសវត្សរ៍ និង+0.18 °C/ទសវត្សរ៍
សីតុណ្ហភាពអតិបរមា និងអប្បរមា ក៏កើនឡើងផងដែរ។ ជាលទ្ធផល ចំនួនថ្ងៃ និងយប់ក្តៅខ្លាំង កាន់តែមានញឹកញាប់ ចំណែកចំនួនថ្ងៃ និងយប់ត្រជាក់ខ្លាំង បានថយចុះ
(Source: MRC CCAI Review of the Literature on Climate Change and Adaptation in the Water Environment of the Lower Mekong Basin, Draft, 2013)
21-Mar-14
www.mrcmekong.org
6

ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុដែលបានសង្កេតឃើញក្នុង LMB:
និន្នាការនៃសីតុណ្ហភាពអតិបរមាជាមធ្យមប្រចាំឆ្នាំ 1901 – 2011 (°C/10year)

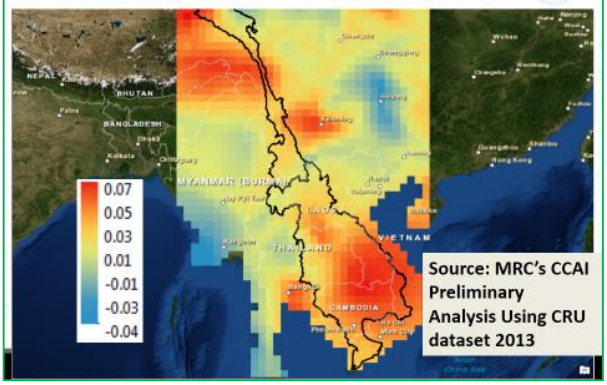

ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុដែលបានសង្កេតឃើញក្នុង LMB:
និន្នាការនៃសីតុណ្ហភាពអតិបរមាជាមធ្យមប្រចាំឆ្នាំ 1901 – 2011 (°C/10year)

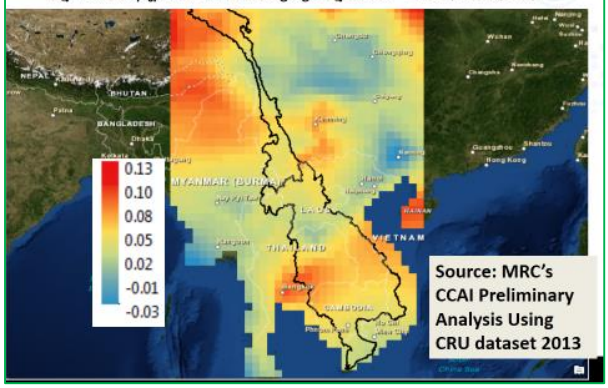

ការប្រែប្រួលដែលសង្កេតឃើញក្នុង LMB (5):
កំណើនចំនួនថ្ងៃក្តៅខ្លាំង 1961-2007

- កើនជិតពីរដងដោយមានសីតុណ្ហភាព អតិ. > ៣៥ អង្សា

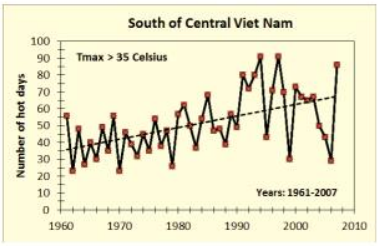

www.mrcmekong.org 9

ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុដែលសង្កេតឃើញក្នុង LMB:
និន្នាការកំពស់ទឹកភ្លៀងសរុបប្រចាំឆ្នាំ 1901 – 2011 (mm/10year)

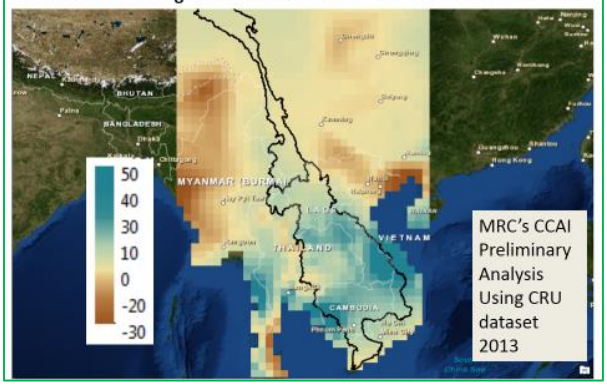

ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុដែលសង្កេតឃើញក្នុង LMB:
កំណើនការប្រែប្រួលនៃកំពស់ទឹកភ្លៀង 1951-2010

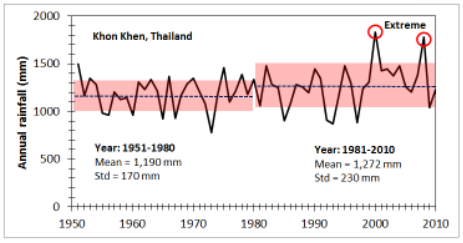

www.mrcmekong.org 11

ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុដែលបានពិនិត្យរំពឹងទៅអនាគតក្នុង LMB

- ព័ត៌មានអំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុទៅអនាគតតាមធម្មតាបានមកពីការធ្វើនិទស្សន៍អាកាសធាតុ ដែលផ្អែកលើម៉ូដែលជាខ្សែ ដែលផ្សំដោយបន្ថុំនៃសេណារីយ៉ូបំភាយ ម៉ូដែលចរន្តនៅកម្រិតពិភពលោក និងតំបន់ ឬ នីតិវិធីបង្រួមមាត្រដ្ឋាន
- សីតុណ្ហភាពត្រូវបានរាយការណ៍ថាបន្តកើនឡើង អាស្រ័យលើកត្តានានា ដែលរួមទាំងវិសាលភាពភូមិសាស្ត្រដែលយកមកពិចារណា សេណារីយ៉ូនៃការបំភាយ រយៈពេលយោង និងអំឡុងពេលទៅអនាគតនៃម៉ូដែលអាកាសធាតុដែលយកមកប្រើប្រាស់

(Source: MRC CCAI Review of the Literature on Climate Change and Adaptation in the Water Environment of the Lower Mekong Basin, Draft, 2013)

www.mrcmekong.org 12

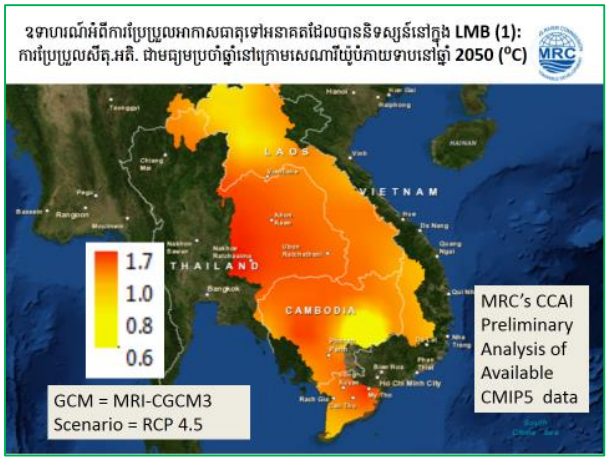
ឧទាហរណ៍អំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុទៅអនាគតដែលបានទិទស្សន៍នៅក្នុង LMB (1):
ការប្រែប្រួលសីតុ.អតិ. ជាមធ្យមប្រចាំឆ្នាំនៅក្រោមសេណារីយ៉ូបំភាយទាបនៅឆ្នាំ 2050 (°C)
LAOS
VIETNAM
THAILAND
CAMBODIA
1.7
1.0
0.8
0.6
GCM = MRI-CGCM3
Scenario = RCP 4.5
MRC's CCAI Preliminary Analysis of Available CMIP5 data

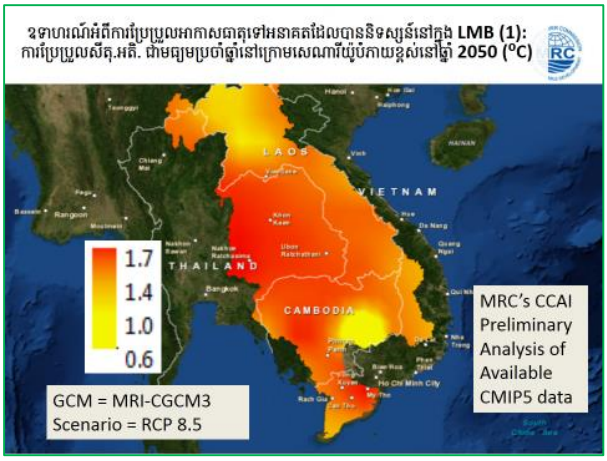
ឧទាហរណ៍អំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុទៅអនាគតដែលបានទិទស្សន៍នៅក្នុង LMB (1):
ការប្រែប្រួលសីតុ.អតិ. ជាមធ្យមប្រចាំឆ្នាំនៅក្រោមសេណារីយ៉ូបំភាយខ្ពស់នៅឆ្នាំ 2050 (°C)
LAOS
VIETNAM
THAILAND
CAMBODIA
1.7
1.4
1.0
0.6
GCM = MRI-CGCM3
Scenario = RCP 8.5
MRC's CCAI Preliminary Analysis of Available CMIP5 data

ផលប៉ះពាល់មួយពីថ្ងៃក្តៅខ្លាំង - កម្មករត្រូវសម្រាកនៅ
សីតុ. ខ្ពស់ជាង ២៦អង្សា
• សីតុ. អតិបរមា ដែលអាចធ្វើការបានគឺ ២០អង្សារ សម្រាប់ការងារដោយកម្លាំងកាយ ហើយក្តៅជាងនេះ កម្រិតសមាមាត្រនៃពេលវេលាដែលគួរសម្រាកនឹងកើនឡើងប្រមាណ ២០% ក្នុងមួយអង្សា
យោង៖ ការបាត់បង់ផលិតភាពការងារ ដោយសារតែការប្រែប្រួលអាកាសធាតុដែលបានទិទស្សន៍ដោយ
Tord Kjellstrom, B Lemke 2009 IOP Conf. Ser.: Earth Environ. Sci. 6 522003
www.mrcmekong.org
15

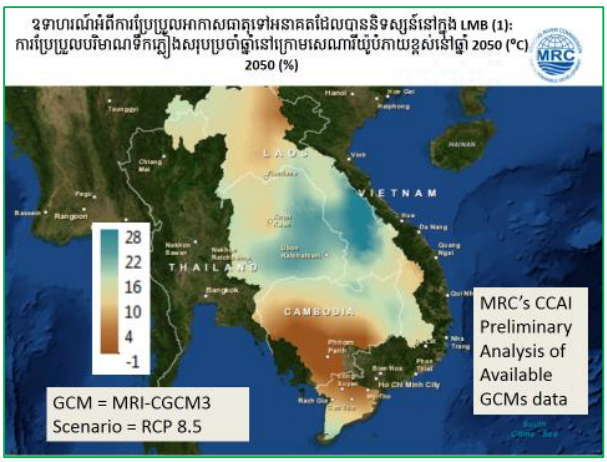
ឧទាហរណ៍អំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុទៅអនាគតដែលបានទិទស្សន៍នៅក្នុង LMB (1):
ការប្រែប្រួលបរិមាណទឹកភ្លៀងសរុបប្រចាំឆ្នាំនៅក្រោមសេណារីយ៉ូបំភាយខ្ពស់នៅឆ្នាំ 2050 (°C)
2050 (%)
LAOS
VIETNAM
THAILAND
CAMBODIA
28
22
16
10
4
-1
GCM = MRI-CGCM3
Scenario = RCP 8.5
MRC's CCAI Preliminary Analysis of Available GCMs data

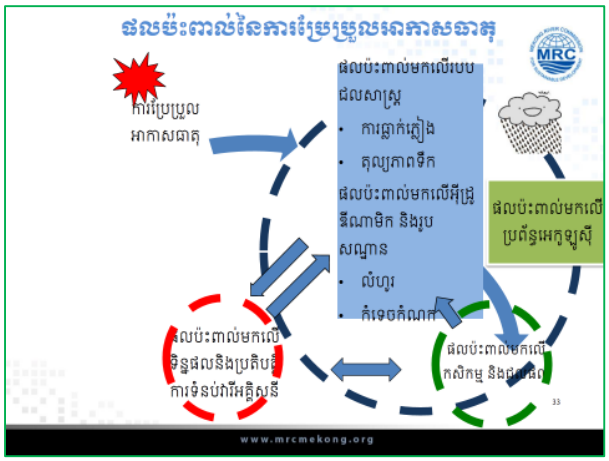
ផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
ការប្រែប្រួល
អាកាសធាតុ
ផលប៉ះពាល់មកលើរបប
ជលសាស្ត្រ
• ការធ្លាក់ភ្លៀង
• តុល្យភាពទឹក
ផលប៉ះពាល់មកលើអ៊ីដ្រូ
ឌីណាមិក និងរូប
សណ្ឋាន
• លំហូរ
ផលប៉ះពាល់មកលើ
ប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី
ផលប៉ះពាល់មកលើ
ទិន្នផលនិងប្រតិបត្តិ
ការទំនប់វារីអគ្គិសនី
ផលប៉ះពាល់មកលើ
កសិកម្ម និងផលិត
www.mrcmekong.org

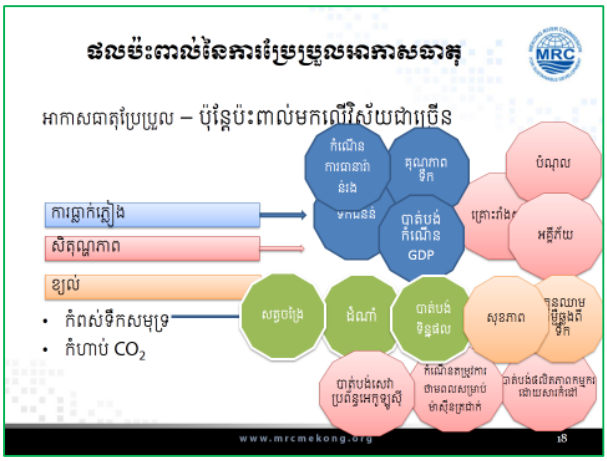
ផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
អាកាសធាតុប្រែប្រួល – ប៉ុន្តែប៉ះពាល់មកលើវិស័យជាច្រើន
ការធ្លាក់ភ្លៀង
សីតុណ្ហភាព
ខ្យល់
• កំពស់ទឹកសមុទ្រ
• កំហាប់ CO_2
កំណើនការធានាវ៉ាន់រង
គុណភាពទឹក
ទឹកដីនិង
បាត់បង់កំណើន GDP
បណ្តាល
គ្រោះកំហ
អគ្គីភ័យ
សត្វចម្រៀង
ដំណាំ
បាត់បង់ទិន្នផល
សុខភាព
ធនធានទឹក
បាត់បង់ផលិតភាពកម្មករ
ដោយសារកំដៅ
www.mrcmekong.org
18

ផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុទៅអនាគត និងបច្ចុប្បន្នមកលើប្រធានបទដែលទាក់ទងនឹងទឹក (1)

- មានសៃយជាច្រើនដែលនឹងរងឥទ្ធិពលពីការប្រែប្រួលលក្ខខណ្ឌអាកាសធាតុ និងការប្រែប្រួលដែលទាក់ទងនៃលក្ខខណ្ឌដលសាស្ត្រ
- លទ្ធផលនៃការប្រែប្រួលគឺធារទឹកក្នុងទន្លេ ដែលមានភាពខុសគ្នាជាខ្លាំង ដោយសារតែការប្រែប្រួលរបបទឹកភ្លៀង
- ដោយសារតែការប្រែប្រួលដែលរំពឹងទុកនៃធារទឹកមានភាពខុសគ្នាជាខ្លាំង គេលំបាកប៉ាន់ប្រមាណអំពីផលប៉ះពាល់ដែលទំនងជាកើតមានដោយសារតែការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ មកលើថាមពលវារីអគ្គិសនីនៅក្នុង LMB។ ស្ថានភាពនៃការបញ្ជូនកំទេចកំណកទៅអនាគត និងការប្រែប្រួលស្ថានភាពដី ក៏នៅពុំដឹងច្បាស់លាស់ដែរ

(Source: MRC CCAI Review of the Literature on Climate Change and Adaptation in the Water Environment of the Lower Mekong Basin, Draft, 2013)

ផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុទៅអនាគត និងបច្ចុប្បន្នមកលើប្រធានបទដែលទាក់ទងនឹងទឹក (2)

- ការប៉ាន់ស្មានអំពីផលប៉ះពាល់មកលើកសិកម្ម និងដលផលនៅទូទាំង អាងទន្លេនេះ ក៏គួរតែបានវាយតម្លៃឲ្យទូលំទូលាយផងដែរ
- ឥទ្ធិពលនៃកំណើនកំពស់ទឹកសមុទ្រ និងកំណើនកម្រិតប្រៃ អាចមានឥទ្ធិពលអវិជ្ជមាន មកលើកសិកម្មនៅក្នុងតំបន់ខ្សែទឹកខាងក្រោម
- ឥទ្ធិពលមកលើដីវៈចម្រុះ និងប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី ក៏ស្ថិតក្រោមឥទ្ធិពលប្រយោល ដែលំបាកប៉ាន់ស្មានផងដែរ។
- ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុអាចមានឥទ្ធិពលមកលើសុខភាពមនុស្ស។ សីតុ. កាន់តែខ្ពស់ អាចមានឥទ្ធិពលជាពិសេសមកលើជំណើរក្នុងប្រព័ន្ធសសៃឈាម និងជម្ងឺបង្កដោយមេរោគ

(Source: MRC CCAI Review of the Literature on Climate Change and Adaptation in the Water Environment of the Lower Mekong Basin, Draft, 2013)

ផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុទៅអនាគត និងបច្ចុប្បន្នមកលើប្រធានបទដែលទាក់ទងនឹងទឹក (3)

- ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធអាចរងការខូចខាតពីឥទ្ធិពលដោយផ្ទាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (ដូចជា ការធ្លាក់ភ្លៀងមិនប្រក្រតី សីតុ. ខ្ពស់) និងឥទ្ធិពលប្រយោល (ដូចជា ការបាក់ដី និងទឹកជំនន់រយៈពេលអូសបន្លាយ)
- ទោះបីស្ថានភាពសេដ្ឋកិច្ចសង្គមបែបណាក៏ដោយ ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុអាចទំនងបំផុតថាបង្កការប៉ះពាល់អវិជ្ជមានមកលើផលទុនក្នុងស្រុកសរុប (GDP) បើយោងតាមលទ្ធផលពីម៉ូដែលវាយតម្លៃចម្រុះ

(Source: MRC CCAI Review of the Literature on Climate Change and Adaptation in the Water Environment of the Lower Mekong Basin, Draft, 2013)

ត្រូវពិចារណាផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ទន្ទឹមនឹងការប្រែប្រួលផ្សេងទៀតដែលរំពឹងទុក

ភ្នំពេញនៅឆ្នាំ ២០៥០?

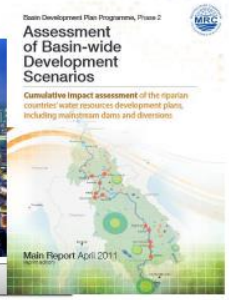

ការប៉ាន់ស្មានសម្រួបជាទូទៅអំពីផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (2080-2100)

ផលប៉ះពាល់មកលើទន្លេ និងលំហូរទឹកជំនន់៖

12-21% in 2080	ផ្អែកតាម AR4, លទ្ធផលថ្មីៗក្នុងAR5 កំពុងស្ថិតក្នុងការរៀបចំ
ទិន្នផលដំណាំ	
--0.8-+2.5 t/ha	ការវិភាគលទ្ធផលថ្មីពី AR5 សម្រាប់ខេត្តព្រៃវែង ឥឡូវនេះកំពុងស្ថិតក្នុងការរៀបចំ ភាពមិនប្រាកដប្រជាមានកម្រិតខ្ពស់
សេដ្ឋកិច្ច	
5.7 % to 6.7% of GDP	សមាមាត្រកម្រិតខ្ពស់នៃការបាត់បង់មិនមែនខាងទីផ្សារ ជាសមាមាត្រដែលអាចខុទាត់ទៅវិញតាមរយៈការបន្សាំ

Sources: MRCS, CNMC,ADB

សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

- MRC CCAI កំពុងធ្វើការជាមួយប្រទេសជាសមាជិក (ដែលពាក់ព័ន្ធស្ថាប័នបង្គោលជាតិប្រែប្រួលអាកាសធាតុ) ដើម្បីធ្វើការវិភាគ និងវាយតម្លៃឲ្យបានសមស្របតាមបែបផែននៃការចូលរួម និងវិទ្យាសាស្ត្រ ដើម្បីបង្កើនការយល់ដឹងអំពីផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងសកម្មភាពបន្សាំសមស្រប។ កិច្ចការនេះនឹងជួយរួមចំណែកក្នុងការពង្រឹងសមត្ថភាពបន្សាំរបស់ប្រទេសជាសមាជិក និងតំបន់នេះទាំងមូល
- ដើម្បីពិចារណាអំពីភាពមិនប្រាកដប្រជា និងជំនះការប្រឈមនានា និងកម្រិតកំណត់ដែលមាន ដោយស្វែងយល់អំពីផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុទៅអនាគត, MRC CCAI កំពុងពិនិត្យមើលអនុសាសន៍អំពីការឈានចេញពីសេណារីយ៉ូដំបូង (ឬវិធានពីលើមកក្រោម) នៃការបន្សាំទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

សូមអរគុណ!
Climate Change and Adaptation Initiative Mekong River
Commission Secretariat Vientiane Lao PDR
Hans Guttman guttman@mrcmekong.org
Nguyen Thuy Phan thuyphan@mrcmekong.org
CAMBODIA CLIMATE CHANGE ALLIANCE
SWEDEN

អាតិកា

១. គោលនយោឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

២. គម្រោងឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

៣. ទិដ្ឋភាពទូទៅនៃការចំណាយលើសកម្មភាពឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

គោលនយោបាយអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ

- ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ

  បញ្ហាប្រែប្រួលអាកាសធាតុត្រូវបានចាត់ជា បញ្ហាអន្តរៈវិស័យ ក្នុងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ(២០១៤-២០១៨)

- យុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណដំណាក់កាលទី៣ គូសបញ្ជាក់ថា

  "រាជរដ្ឋាភិបាលនឹងកៀរគរធនធាន ការគាំទ្រ និងហិរញ្ញប្បទានដើម្បីចូលរួមក្នុងកិច្ចប្រឹងប្រែងជាសកលលើការដោះស្រាយបញ្ហាប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។" *(កថាខណ្ឌទី៦១)*

គោលនយោបាយប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

- ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ កម្ពុជា(២០១៤-២០២៣)

- ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រ និងផែនការសកម្មភាពឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ តាមវិស័យ

គោលនយោបាយប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

- គោលនយោបាយជាតិ និងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រជាតិស្តីពីការអភិវឌ្ឍបៃតងឆ្នាំ ២០១៣-២០៣០

- កម្មវិធីសកម្មភាពជាតិបន្ទាប់នឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
- គោលនយោបាយ ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រ និងផែនការសកម្មភាពអភិវឌ្ឍន៍តាមវិស័យ ក៏មានការរួមចំណែកក្នុងការឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

គម្រោងឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

កម្មវិធីសម្ព័ន្ធភាពប្រែប្រួលអាកាសធាតុកម្ពុជា (CCCA)

- ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ ៖ EU, UNDP, SIDA, and DANIDA
- ថវិកា ៖ ១១លានដុល្លាអាមេរិក
- រយៈពេល ៖ ២០១០ - ពាក់កណ្តាលឆ្នាំ២០១៤
- អនុវត្តដោយ ៖ ក្រសួងបរិស្ថាន
- គោលបំណង

ពង្រឹងសមត្ថភាពនៃគណៈកម្មាធិការដាតិគ្រប់គ្រងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដើម្បីបំពេញការកិច្ចក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហាប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និង បង្កឱកាសឲ្យក្រសួង/ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ និង អង្គការសង្គមស៊ីវិលនានាអាចអនុវត្តសកម្មភាពអាទិភាពដោះស្រាយបញ្ហាប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

កម្មវិធីសម្ព័ន្ធភាពប្រែប្រួលអាកាសធាតុកម្ពុជា (CCCA)

ទីតាំងស្រុកនៃគម្រោងទាំង២០ ដែលទទួលជំនួយឥតសំណងពី សម្ព័ន្ធភាពប្រែប្រួលអាកាសធាតុកម្ពុជា សម្រាប់អនុវត្តសកម្មភាពឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

ផែនទីបង្ហាញតាមរយៈ Google Earth *(CCCA, ចេញការណ៍ឆ្នាំ២០១២)*

កម្មវិធីសាកល្បងសម្រាប់ភាពធន់ទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (PPCR)

- ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ ៖ ធនាគារពិភពលោក ធនាគារអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ី និងរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា
- ដំណាក់កាលទី១ ៖ ១,៥លានដុល្លាអាមេរិក (២០១១–២០១៣)
- ដំណាក់កាលទី២ ៖ ២០១៣–២០១៧
  - ៥៥លានដុល្លាអាមេរិក (ជំនួយឥតសំណង)
  - ៣៦លានដុល្លាអាមេរិក (ប្រាក់កម្ចី)
- អនុវត្តដោយ ៖ ក្រសួងបរិស្ថាន, ក្រសួងធនធានទឹកនិងឧតុនិយម, ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ, ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ, ក្រសួងសាធារណការនិងដឹកជញ្ជូន , ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ, ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និង សំណង់។

កម្មវិធីសាកល្បងសម្រាប់ភាពធន់ទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (PPCR)

- **គោលបំណងដំណាក់កាលទី១ ៖** កែតម្រូវ និងពង្រឹងសមត្ថភាពស្ថាប័នសម្រាប់ការអនុវត្តគម្រោងអាទិភាពលើវិស័យចំនួន៣ ធនធានទឹក កសិកម្ម និងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ (កម្មវិធីយុទ្ធសាស្ត្រ)

- **គោលបំណងដំណាក់កាលទី២ ៖** អនុវត្តកម្មវិធីយុទ្ធសាស្ត្រតាមរយៈគម្រោងវិនិយោគជាមួយសមាសភាពចំនួន៧ (រាប់បញ្ចូល កំណែទំរង់គោលនយោបាយ កសាងសមត្ថភាពស្ថាប័ន និង ការវិនិយោគលើហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវន្ត) ទៅលើវិស័យអាទិភាពទាំង៣ រួមមាន ធនធានទឹក កសិកម្ម និងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ។

ជំនួញភាពធន់របស់សហគមន៍ជនបទដែលរស់នៅក្នុងតំបន់ការពារធម្មជាតិ ដើម្បីបន្សាំទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅកម្ពុជា

- ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ ៖ UNEP, ADAPTATION FUND
- ថវិកា ៖ ៤,៩៥លានដុល្លាអាមេរិក
- រយៈពេល ៖ ៥ឆ្នាំ (២០១៣–២០១៨)
- អនុវត្តដោយ ៖ ក្រសួងបរិស្ថាន
- គោលបំណង

ដើម្បីបង្កើនភាពធន់នឹងអាកាសធាតុនៃសហគមន៍គោលដៅនៅក្នុងដែនជម្រកសត្វព្រៃបឹងតែរ ដែនជម្រកសត្វព្រៃភ្នំព្រេច និងក្នុងឧទ្យានជាតិភ្នំគូលែន តាមរយៈការបន្សាំដោយផ្អែកលើប្រព័ន្ធអេឡូស៊ី ក្នុងគោលដៅជានាឱ្យមានចីរភាពនៃការផ្គត់ផ្គង់ចំណីអាហារ និង ការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិក្រោមលក្ខខណ្ឌប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

គម្រោង សម្របសម្រួលការអនុវត្តគោលនយោបាយ និង យុទ្ធសាស្ត្រ REDD+ (CAM-REDD)

- ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ ៖ JICA និង Ministry of Foreign Affairs of Japan
- ថវិកា ៖ ១២,៣លានដុល្លាអាមេរិក
- រយៈពេល ៖ ៥ឆ្នាំ (ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១១–ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១៦)
- អនុវត្តដោយ ៖ ក្រសួងបរិស្ថាន និងរដ្ឋបាលព្រៃឈើ
- គោលបំណង

គម្រោង CAM-REDD មានគោលដៅលើកកំពស់ការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើឲ្យមាននិរន្តភាព (SFM) ដែលជាវិធានការមួយក្នុងការកាត់បន្ថយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដោយផ្អែកលើបទពិសោធន៍ពីការអនុវត្ត REDD+។ គម្រោងនេះមានគោលបំណងពង្រឹងសមត្ថភាពរបស់អ្នកពាក់ព័ន្ធនានាដើម្បីអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្រ និងគោលនយោបាយ REDD+ ដោយរលូន។

កម្មវិធីជាតិ UN-REDD នៅកម្ពុជា

- ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ ៖ FAO, UNDP, UNEP
- ថវិកា ៖ ៤,២លានដុល្លាអាមេរិក (UNDP+FAO)
- រយៈពេល ៖ ៣ឆ្នាំ (២០១១–២០១៣)
- អនុវត្តដោយ ៖ ក្រសួងបរិស្ថាន និង ក្រសួង កសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ
- គោលបំណង

កម្មវិធីជាតិUN-REDDនៅកម្ពុជា ត្រូវបង្កើតឡើងដើម្បីគាំទ្រការអនុវត្តផែនទីបង្ហាញផ្លូវឆ្ពោះទៅដល់ការអនុវត្តកម្មវិធីREDD។

គណៈកម្មការទន្លេមេគង្គ ៖ កិច្ចផ្តួចផ្តើមបន្សុំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (MRC-CCAI)

- ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ ៖ AusAID, Danida, Luxemburg, Sida, Finish
- ថវិកា ៖ ១៥,៩លានដុល្លាអាមេរិក
- រយៈពេល ៖ ៥ឆ្នាំ (២០១១–២០១៥)
- អនុវត្តដោយ ៖ គណៈកម្មការទន្លេមេគង្គ
- គោលបំណង

តំបន់អាងទន្លេមគង្គដែលមានវិបុលភាពសេដ្ឋកិច្ច មានយុត្តិធម៌សង្គម និងលក្ខខណ្ឌសមស្របខាងបរិស្ថាន ដែលឆ្លើយតប និងបន្សុំបានទៅនឹងការប្រែប្រួលនានា ដែលបង្កដោយការប្រែប្រួលអាកាស ធាតុ។ គោលដៅគឺការប្តេជ្ញាដើម្បីកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ ភាពឆ្លើយតបបានទៅនឹងបញ្ហាយេនឌ័រ និងនិរន្តរភាពអេកូឡូស៊ីនៅក្នុងការបន្សុំទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

ការជួយដោះស្រាយតាពចាយរងគ្រោះនៅជនបទ និងស្ថិរភាពប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី (Harvest)

- ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ និងអនុវត្តដោយ ៖ USAID
- ថវិកា ៖ ៥៦លានដុល្លាអាមេរិក
- រយៈពេល ៖ ៥ឆ្នាំ (២០១០–២០១៤)
- គោលបំណង

ដើម្បីលើកកំពស់សន្តិសុខស្បៀង, ពង្រឹងការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិ និងភាពធន់ទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ, និងបង្កើនសមត្ថភាពរបស់វិស័យសាធារណៈ និងឯកជន និងសង្គមស៊ីវិល ដើម្បីទ្រទ្រង់វិស័យកសិកម្មឲ្យមានភាពប្រកួតប្រជែង។

គម្រោងគាំទ្រព្រៃឈើ និងជីវៈចម្រុះ (កម្ពុជា)

- ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ និងអនុវត្តដោយ ៖ USAID
- ថវិកា ៖ ២០លានដុល្លាអាមេរិក
- រយៈពេល ៖ ចាប់ផ្តើមនៅដើមឆ្នាំ២០១៣
- គោលបំណង

ទីភ្នាក់ងារសហរដ្ឋអាមេរិកសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍអន្តរជាតិ(USAID)កំពុងគាំទ្រវិស័យព្រៃឈើកម្ពុជា តាមរយៈកម្មវិធីដែលផ្តោតលើការលើកកម្ពស់ការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើដោយចីរភាព សហគ្រាសដែលគាំទ្របេចិញ្ចឹមជីវិតដោយប្រើប្រាស់អនុផលព្រៃឈើ និងការអភិរក្សជីវៈចម្រុះ។

ការគាំទ្រដល់ការបន្សុំ និងភាពធន់ទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដោយប្រើប្រាស់វិធានធីជម្រាលតូចៗ

- ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ និងអនុវត្តដោយ ៖ FAO
- ថវិកា ៖ ៥លានដុល្លាអាមេរិក
- រយៈពេល ៖ ៥ឆ្នាំ (២០១០–២០១៤)
- គោលបំណង

ដើម្បីកសាងសមត្ថភាពបន្សុំរបស់សហគមន៍ជនបទ និងកាត់បន្ថយភាពងាយរងគ្រោះនៅចំពោះមុខការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងវិសមរូបអាកាសធាតុ តាមរយៈការគ្រប់គ្រងចម្រុះទីជម្រាលតូចៗ និងទម្លាប់ក្នុងកសិកម្ម ដែលធន់នឹងអាកាសធាតុ ដើម្បីធានាសន្តិសុខស្បៀងនៅកម្ពុជា។

ការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើដោយចីរភាព

- ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ ៖ UNDP, GEF, DANIDA
- ថវិកា ៖ ៩,៩៦លានដុល្លាអាមេរិក
- រយៈពេល ៖ ៥ឆ្នាំ (២០១១–២០១៥)
- អនុវត្តដោយ៖ ក្រសួង កសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និង នេសាទ
- គោលបំណង

ពង្រឹងការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើឲ្យមានចីរភាព (SFM) តាមរយៈការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើតាមបែបមៃដ្ឋាការ ដែលរួមបញ្ចូល SFM ទៅក្នុងសហគមន៍ព្រៃឈើ (CFs) និងសហគមន៍តំបន់ការពារធម្មជាតិ (CPA) និងជម្រុញវិធានគ្រប់គ្រងដែលផ្អែកលើតំបន់ទេសភាព។

កម្មវិធីបន្សុំផ្អែកលើសហគមន៍នៅកម្ពុជា

- ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ ៖ SWEDEN និង AusAid
- ថវិកា ៖ ៤,៤៦លានដុល្លាអាមេរិក
- រយៈពេល ៖ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១០ – ខែមិនា ឆ្នាំ២០១៥
- អនុវត្តដោយ៖ UNDP
- គោលបំណង

ដើម្បីកាត់បន្ថយភាពងាយរងគ្រោះ និងបង្កើនសមត្ថភាពបន្សុំរបស់សហគមន៍គោលដៅក្នុងការគ្រប់គ្រងហានិភ័យពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

ការពង្រឹងការអភិរក្សជីវៈចម្រុះនិងស្តុកកាបូនព្រៃឈើជាតិ តាមរយៈកិច្ចសហការគ្រប់គ្រងប្រព័ន្ធតំបន់ការពារធម្មជាតិរបស់ជាតិដែលផ្អែកលើតំបន់ទេសភាព ដូចមានសារៈសំខាន់នៅក្នុងតំបន់ទេសភាពអភិរក្សនៅមណ្ឌលគីរី (គម្រោង CAMPAS)

- ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍៖ UNEP, GEF
- ថវិកា៖ ៥,២លានដុល្លាអាមេរិក
- រយៈពេល ៖ ៥ ឆ្នាំ (២០១២ – ២០១៦)
- អនុវត្តដោយ៖ ក្រសួងបរិស្ថាន
- គោលបំណង

ដើម្បីពង្រឹងប្រសិទ្ធិភាពនៃការគ្រប់គ្រងប្រព័ន្ធតំបន់ការពារធម្មជាតិនៅកម្ពុជា និងរក្សាទុកកាបូនព្រៃឈើ តាមរយៈកំណែលម្អកិច្ចសហការអន្តរវិស័យ ភាពតជាប់គ្នានៃតំបន់ទេសភាព និងការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើប្រកបដោយនិរន្តរភាព

គម្រោងដទៃទៀត

- UNIDO: គម្រោងចំនួន ២ ជាមួយក្រសួងឧស្សាហកម្ម រ៉ែ និងថាមពល អំពីប្រសិទ្ធិភាពថាមពល និងផលិតកម្មស្អាត (GEF, ២០០៩ – ២០១៤, ៣,៧លានដុល្លា)
- IUCN: ព្រៃកោងកាងសម្រាប់អនាគត (MFF) (SIDA, ២០១០ – ២០១៤, ១៤,៨ លានដុល្លា)
- វិទ្យាស្ថានយុទ្ធសាស្ត្របរិស្ថានពិភពលោក (ជប៉ុន)៖ ការគាំទ្រដល់ការពង្រឹងសមត្ថភាពលើយន្តការផលិតកម្មស្អាត (CDM) រំដែលរួមទាំង សំណើកែទម្រង់ CDM (កំពុងអនុវត្ត)
- មជ្ឈមណ្ឌលសហប្រតិបត្តិការបរិស្ថានក្រៅប្រទេស (ជប៉ុន)៖ ការគាំទ្រដល់ការរៀបចំឯកសារ NAMA របស់កម្ពុជា ដោយផ្តោតលើឡដីរ៉ៈឧស្ម័ន (កំពុងអនុវត្ត)
- អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលជាច្រើនកំពុងអនុវត្តគម្រោងឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុជាច្រើនដែលផ្តោតលើការបន្សុំនិងការកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័ន។

ទិដ្ឋភាពទូទៅនៃការចំណាយលើសកម្មភាពឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

ទិដ្ឋភាពទូទៅនៃការចំណាយលើសកម្មភាពឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

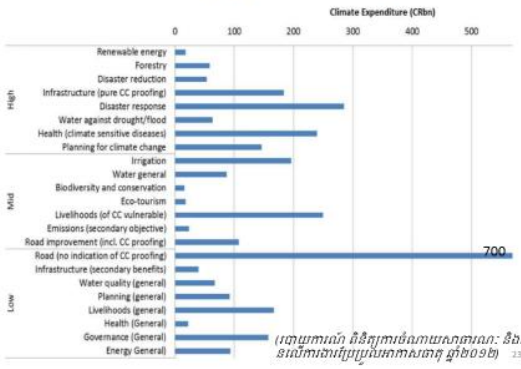

(ប្រភព៖ការណ៍ ទិន្នន័យការចំណាយសាធារណៈ និងស្ថាប័នរលើការងារប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ឆ្នាំ២០១២)

ហិរញ្ញប្បទានអាកាសធាតុនៅកម្ពុជា

- កំឡុងពេល៣-៤ឆ្នាំកន្លងទៅនេះ ថវិការប្រមាណ ២៥០លានដុល្លាអាមេរិកត្រូវបានកៀរគរសម្រាប់កម្មវិធីឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (ភាគច្រើនលើការងារបន្សុំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ)។
- ការវិភាគថ្មីៗលើការចំណាយសាធារណៈបង្ហាញថា ប្រមាណ៨៦% នៃការចំណាយលើការងារប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅកម្ពុជាមានប្រភពពីខាងក្រៅប្រទេស។

ការវិភាជនីយកម្មវិញ្ញាបនប័ត្រអាកាសធាតុតាមវិស័យ

- វិស័យចម្បងៗទទួលគម្រោងប្រែប្រួលអាកាសធាតុនាបច្ចុប្បន្ន៖
  កសិកម្ម ធនធានទឹក/ធារាសាស្ត្រ អភិវឌ្ឍន៍ជនបទ(ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធខ្នាតតូច ផ្លូវជនបទ) ការអភិវឌ្ឍនិងធ្វើផែនការតំបន់ឆ្នេរ តំបន់ការពារនិងព្រៃឈើ អគ្គិសនីជនបទ និងផ្លូវ

- វិស័យដែលទាក់ទងនឹងការចំណាយលើការងារប្រែប្រួលអាកាសធាតុប៉ុន្តែកង្វះខាតការគាំទ្រ
  ជីកជញ្ជូន ឧស្សាហកម្ម សុខភាព ជលផល

គម្រូហិរញ្ញប្បទានអាកាសធាតុនៅកម្ពុជា

- មូលនិធិទទួលចំការរួមពីដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ផ្សេងៗសម្រាប់អនុវត្តអាទិភាពជាតិ ៖ សម្ព័ន្ធភាពប្រែប្រួលអាកាសធាតុកម្ពុជា (CCCA) – EU, Sida, Danida, UNDP
- គម្រោងដែលគាំទ្រផ្ទាល់ដល់ស្ថាប័នរាជរដ្ឋាភិបាល (ភាគច្រើន) – CIF, GEF, LDCF, Adaptation Fund, UNDP, Japan, AusAid
- គម្រោងដែលគាំទ្រក្រៅស្ថាប័នរាជរដ្ឋាភិបាល – USAID, Sida/UNDP Community Based Adaptation Programme, NGO funds
- គម្រោងថ្នាក់តំបន់ (MRC CCAI, UNEP SEAN-CC)
- វិធានការណ៍ឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុក៏ត្រូវបានដាក់បញ្ចូលផងដែរក្នុងកម្មវិធីដែលអនុវត្តកន្លងមក (e.g. Australia/IFAD in agriculture).

សូមអរគុណ

Climate Change Department, Ministry of Environment
#48 Samdech Preah Sihanouk Blvd
Phnom Penh, Cambodia
www.camclimate.org.kh

CAMBODIA CLIMATE CHANGE ALLIANCE

អាតិកា

១. ការឆ្លើយតបការប្រែប្រួលអាកាសធាតុថ្នាក់ជាតិ
២. ការរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រឆ្លើយតបការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
៣. ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រឆ្លើយតបការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
៤. ជំហានបន្ទាប់

១. ការឆ្លើយតបការប្រែប្រួលអាកាសធាតុថ្នាក់ជាតិ

ការឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុថ្នាក់ជាតិ

ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិបច្ចុប្បន្នកម្ម (២០០៩ - ២០១៣) កំណត់ថានឹងដោះស្រាយយ៉ាងប្រសិទ្ធភាពទៅនឹងផលប៉ះពាល់ចេញពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុដោយសមត្ថភាពនៃស្ថាប័នរាជរដ្ឋាភិបាលត្រូវបានពង្រឹង សម្រាប់កំណត់និងរៀបចំយុទ្ធសាស្ត្រ ក្នុងការដោះស្រាយហេតុប៉ះពាល់ ចេញពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងពង្រឹងការគ្រប់គ្រងគ្រោះមហន្តរាយ។

ការរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រឆ្លើយតបការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

- នៅក្នុងរយៈពេលខ្លី
  - កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងក្នុងការអនុវត្តឲ្យបានភ្លាំងភ្លាដើម្បីបង្កើនសមត្ថភាពធន់ទ្រាំលើហានិភ័យអាកាសធាតុបច្ចុប្បន្ន តាមរយៈការធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនៃការគ្រប់គ្រងហានិភ័យអាកាសធាតុ និងការចិញ្ចឹមជីវិតរបស់សហគមន៍
- នៅក្នុងរយៈពេលវែង
  - កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងក្នុងការពង្រឹងសមត្ថភាពធន់ទ្រាំនឹងហានិភ័យអាកាសធាតុនាពេលអនាគត តាមរយៈការធ្វើគោលនយោបាយពេលវែង ការធ្វើហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធដែលធន់ទ្រាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុប្រសើរជាងមុន

Source: SNC (Draft)

២. ការរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រឆ្លើយតបការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

គោលការណ៍របស់ទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី

ការរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រឆ្លើយតបការប្រែប្រួលអាកាសធាតុកម្ពុជា ត្រូវបានរៀបចំឡើងតាមទម្រង់ចេញពីទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី

ការរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រឆ្លើយតបការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

១. ការលើកទឹកចិត្តភាគីពាក់ព័ន្ធ

ក. សិក្ខាសាលាចាប់ផ្តើមគម្រោង

i. ដៃគូអភិវឌ្ឍ
ii. ការសិក្សាស្រាវជ្រាវ
iii. បណ្តាក្រសួង ស្ថានប័នពាក់ព័ន្ធ
iv. អង្គការ សង្គមស៊ីវិល
v. វិស័យឯកជន

ខ. បណ្តាក្រសួងពាក់ព័ន្ធរៀបចំគោលនយោបាយស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុតាមវិស័យរបស់ខ្លួន

ការរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

២. ដំណើរការរៀបចំចងក្រងដោយមានការចូលរួមពីបណ្តាភាគីពាក់ព័ន្ធ

ការរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

៣. ការពិគ្រោះយោបល់ និង កំណែលម្អ

ការរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

៤. ការពិគ្រោះយោបល់ និង កំណែលម្អ

ការរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

៥. ការចេញផ្សាយ និងការប្រកាសឲ្យប្រើប្រាស់

៣. ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រឆ្លើយតបការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

ចក្ខុវិស័យ

កម្ពុជាអភិវឌ្ឍឆ្ពោះទៅរកសង្គមមួយដែលបៃតង បញ្ចេញកាបូនតិច ធន់នឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ សមធម៌ ចីរភាព និងពឹងផ្អែកលើចំណេះដឹងជាគោល។

បេសកកម្ម

បង្កើតក្របខ័ណ្ឌជាតិមួយសម្រាប់ជំរុញការចូលរួមពី ស្ថាប័នរដ្ឋ វិស័យឯកជន អង្គការសង្គមស៊ីវិល និងដៃគូ អភិវឌ្ឍន៍នានា សម្រាប់ឆ្លើយតបទៅនឹងបញ្ហាប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដើម្បីគាំទ្រដល់ការអភិវឌ្ឍដោយចីរភាព។

រយៈពេល៖ ២០១៤ ដល់ ២០២៣

ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

គោលបំណង

- កាត់បន្ថយភាពងាយរងគ្រោះរបស់ប្រជាជន ជាពិសេសក្រុមអ្នកដែលងាយរងគ្រោះបំផុត និងប្រព័ន្ធសំខាន់ៗ (ធម្មជាតិ និងសង្គម) បណ្តាលមកពីផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។
- បង្វែរទៅរកមាគ៌ាអភិវឌ្ឍបៃតង តាមរយៈការលើកកម្ពស់ការអភិវឌ្ឍបញ្ចេញកាបូនតិច និងបច្ចេកវិទ្យាពាក់ព័ន្ធ។
- លើកកម្ពស់ការយល់ដឹង និងការចូលរួមរបស់សាធារណជន ក្នុងការឆ្លើយតបទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

ទិសដៅជាយុទ្ធសាស្ត្រ និងយុទ្ធសាស្ត្រ

១. លើកកម្ពស់ភាពធន់នឹងអាកាសធាតុ តាមរយៈការធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវសន្តិសុខស្បៀង ទឹក និងថាមពល

➢ យុទ្ធសាស្ត្រ (ឧទាហរណ៍)

ក. សិក្សាវិភាគលើការរួមចំណែកនៃវិស័យពាក់ព័ន្ធក្នុងការធានាសន្តិសុខនៃប្រព័ន្ធសំខាន់ៗ។

ខ. ជំរុញ និងលើកទឹកចិត្តអ្នកពាក់ព័ន្ធ និងវិស័យនានា ឱ្យចូលរួមនៅក្នុងការកំណត់វិធានការឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

គ. ពង្រឹងយន្តការសម្របសម្រួលសម្រាប់ការឆ្លើយតបឱ្យស៊ីសង្វាក់គ្នា នៅក្នុងគោលនយោបាយឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

ឃ. បង្កើនសមត្ថភាពក្នុងការកំណត់រកកាលានុវត្តភាព ដែលកើតចេញពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ នៅក្នុងប្រព័ន្ធផលិតកម្មកសិកម្ម ប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី និងតំបន់ការពារធម្មជាតិ ៖

- ពិពិធកម្មកសិកម្ម(ឧ. ដំណាំ ការចិញ្ចឹមសត្វ។ល។)
- កំណើនផលិតភាព (ឧ. ដំណាំ ជលផល ការចិញ្ចឹមសត្វ ព្រៃឈើ។ល។)

ទិសដៅជាយុទ្ធសាស្ត្រ និងយុទ្ធសាស្ត្រ

២. កាត់បន្ថយភាពងាយរងគ្រោះតាមវិស័យ តំបន់ យេនឌ័រ និងសុខភាព នៅចំពោះមុខផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

➢ យុទ្ធសាស្ត្រ (ឧទាហរណ៍)

ក. ប្រើប្រាស់លទ្ធផលនៃការសិក្សាវាយតម្លៃដែលមានស្រាប់អំពីភាពងាយរងគ្រោះនិងហានិភ័យ ព្រមទាំងសិក្សាវាយតម្លៃជាថ្មី នៅក្នុងករណីចាំបាច់ ដើម្បីចាត់ជាអាទិភាពវិធានការបន្ទាន់សម្រាប់តំបន់សំខាន់ៗ
នៃប្រទេសកម្ពុជា ដូចជាតំបន់ឆ្នេរ តំបន់ខ្ពង់រាប ទីជនបទ និងទីក្រុង។

ខ. អនុវត្តសកម្មភាពគន្លឹះនានា ដែលកំណត់នៅក្នុងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ តាមវិស័យ របស់ក្រសួង-ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ សម្រាប់ដោះស្រាយផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

ទិសដៅជាយុទ្ធសាស្ត្រ និងយុទ្ធសាស្ត្រ

គ. លើកកម្ពស់សមាហរណកម្ម ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុកម្ពុជា ទៅក្នុងយុទ្ធសាស្ត្រជាតិ ដូចជាផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ និងយុទ្ធសាស្ត្រជាតិគាំពារសង្គម។

ឃ. លើកកម្ពស់វិធានការបន្ទាន់នឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុថ្នាក់សហគមន៍ និងពង្រឹងភាពជាដៃគូរវាង
រាជរដ្ឋាភិបាល ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ សង្គមស៊ីវិល និងវិស័យឯកជន។

ទិសដៅជាយុទ្ធសាស្ត្រ និងយុទ្ធសាស្ត្រ

៣. លើកកម្ពស់ ភាពធន់នឹងអាកាសធាតុនៃប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីសំខាន់ៗ (បឹងទន្លេសាប ទន្លេមេគង្គ តំបន់ឆ្នេរ តំបន់ខ្ពង់រាប ។ល។) ជីវៈចម្រុះ តំបន់ការពារធម្មជាតិ និងតំបន់បេតិកភណ្ឌវប្បធម៌

➢ យុទ្ធសាស្ត្រ (ឧទាហរណ៍)

ក. ពង្រឹងការអភិរក្សជីវៈចម្រុះ និងស្តារប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី ដែលរងការគម្រាមកំហែងពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

ខ. លើកកម្ពស់ និងលើកទឹកចិត្តឱ្យមានដំណោះស្រាយ ដែលផ្អែកលើសហគមន៍ ផ្អែកលើប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី និងអេកូទេសចរណ៍ ជាមធ្យោបាយមានប្រសិទ្ធភាពក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហាប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

ទិសដៅជាយុទ្ធសាស្ត្រ និងយុទ្ធសាស្ត្រ

គ. លើកកម្ពស់ការប្រើប្រាស់ការបង់ថ្លៃសេវាប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី រួមទាំងកម្មវិធីកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័ន ពីការបាត់បង់ និងការរេចរឹលព្រៃឈើ (REDD+)។

ឃ. លើកកម្ពស់ការកសាងផែនការប្រើប្រាស់ដី ដោយមានការចូលរួមពីភាគីពាក់ព័ន្ធ។

ទិសដៅជាយុទ្ធសាស្ត្រ និងយុទ្ធសាស្ត្រ

៤. លើកកម្ពស់ការកសាងផែនការ និងបច្ចេកវិទ្យា ដែលបញ្ចេញកាបូនតិច ដើម្បីគាំទ្រដល់ការអភិវឌ្ឍដោយចីរភាព

➢ យុទ្ធសាស្ត្រ (ឧទាហរណ៍)

ក. សិក្សាវិភាគទៅលើជម្រើស ដែលបញ្ចេញឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់តិចនៅតាមវិស័យ និងប្រភពបញ្ចេញឧស្ម័ន(កសិកម្ម ថាមពល ការដឹកជញ្ជូន ឧស្សាហកម្ម ការគ្រប់គ្រងការប្រើប្រាស់ដីនិងព្រៃឈើ និងការគ្រប់
គ្រងសំណល់)។

ខ. រៀបចំគោលនយោបាយ ក្របខ័ណ្ឌច្បាប់ និងផែនការសេកម្មភាពអភិវឌ្ឍន៍ ដែលបញ្ចេញកាបូនតិច ដោយអនុលោមតាមអាទិភាពអភិវឌ្ឍន៍នានារបស់ជាតិ។

គ. ជំរុញការផ្ទេរបច្ចេកវិទ្យាសមស្រប ដើម្បីលើកកម្ពស់ការអភិវឌ្ឍ ដែលបញ្ចេញកាបូនតិច (ដូចជាកែលម្អប្រសិទ្ធភាពថាមពល ថាមពលកកើតឡើងវិញ។ល។) និងសម្រួលឱ្យមានការប្រើប្រាស់

ឃ. បង្កើតប្រព័ន្ធចុះបញ្ជីគម្រោង និងកម្មវិធីកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់។

ទិសដៅជាយុទ្ធសាស្ត្រ និងយុទ្ធសាស្ត្រ

៥. ពង្រឹងសមត្ថភាព ចំណេះដឹង និងការយល់ដឹងសម្រាប់ឆ្លើយតបទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

➢ យុទ្ធសាស្ត្រ (ឧទាហរណ៍)

ក. ពង្រឹងមធ្យោបាយដែលមានស្រាប់ សម្រាប់លើកកម្ពស់ការយល់ដឹងអំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ តាម
រយៈភ្នាក់ងារផ្តល់សេវាកម្ម រាជរដ្ឋាភិបាល គ្រូបង្រៀន អ្នកសារព័ត៌មាន សេវាកម្មផ្សព្វផ្សាយ អ្នកដឹកនាំសាសនា និងអ្នកដឹកនាំសហគមន៍។

ខ. រៀបចំកម្មវិធីបង្កើនការយល់ដឹង ដោយផ្តោតលើក្រុមគោលដៅដាក់លាក់ដូចជាក្រុមពលរដ្ឋ ងាយរងគ្រោះបំផុត ស្ត្រី កុមារ យុវជន និងក្រុមជនជាតិភាគតិច។

ទិសដៅជាយុទ្ធសាស្ត្រ និងយុទ្ធសាស្ត្រ

គ. សម្រួលឱ្យសាធារណជនទទួលបានព័ត៌មានអំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ តាមរយៈ វិទ្យុ ទូរទស្សន៍
សារព័ត៌មាន បច្ចេកវិទ្យាចល័ត វេបសាយ និងសម្ភារៈផ្សព្វផ្សាយសម្រាប់ក្រុមគោលដៅ។

ឃ. ផ្សព្វផ្សាយដល់វិស័យឯកជន ឱ្យស្វែងយល់អំពីការគំរាមកំហែង និងកាលានុវត្តភាព (ជំនួយបច្ចេកទេស ថវិកា និងការផ្ទេរបច្ចេកវិទ្យា) ទាក់ទងនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងបង្កើតភាពជាដៃគូសាធារណៈ និងឯកជន សម្រាប់ការប្រាស្រ័យទាក់ទង។

ង. បញ្ចូលប្រធានបទប្រែប្រួលអាកាសធាតុទៅក្នុងកម្មវិធីសិក្សានៅគ្រប់កម្រិតសិក្សា

ទិសដៅជាយុទ្ធសាស្ត្រ និងយុទ្ធសាស្ត្រ

៦. លើកកម្ពស់ការចូលរួម និងកិច្ចគាំពារសង្គមបែបបន្សាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុដើម្បីកាត់បន្ថយការបាត់បង់ និងខូចខាត

➢ យុទ្ធសាស្ត្រ (ឧទាហរណ៍)

ក. លើកកម្ពស់មីក្រូហិរញ្ញប្បទាន ដើម្បីបង្កភាពងាយស្រួលដល់សហគមន៍មូលដ្ឋាន ក្នុងការទទួលបាន
ឥណទានសម្រាប់ធ្វើសកម្មភាពឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

ខ. ជំរុញ និងលើកទឹកចិត្តឱ្យមានប្រព័ន្ធធានារ៉ាប់រង សម្រាប់កាត់បន្ថយបន្ទុកហានិភ័យ និងគ្រោះមហន្តរាយអាកាសធាតុមកលើសង្គម។

គ. ធ្វើសមាហរណកម្មយេនឌ័រទៅក្នុងការកសាងផែនការឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

ទិសដៅជាយុទ្ធសាស្ត្រ និងយុទ្ធសាស្ត្រ

ឃ. ជំរុញដំណើរការវិមជ្ឈការ ដើម្បីពង្រឹងដំណើរការហិរញ្ញវត្ថុ និងស្ថាប័នសម្រាប់ការបន្សាំនៅមូលដ្ឋាន។

ង. ចាត់ចែងជាលក្ខណៈប្រព័ន្ធសម្រាប់ការចូលរួម និងការពិគ្រោះយោបល់ជាសាធារណៈ ដែលជាចំណុចចាប់ផ្តើមសម្រាប់កសាងផែនការបន្សាំ ការលើកកម្ពស់ឱ្យអ្នកពាក់ព័ន្ធនានាបានចូលរួម ទាំងអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល អង្គការសហគមន៍ យុវជន សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច និងវិស័យឯកជន។

ច. លើកកម្ពស់ភាពជាដៃគូរវាងវិស័យសាធារណៈ និងឯកជន រួមទាំងការទទួលខុសត្រូវចំពោះសង្គមរបស់ក្រុមហ៊ុនផងដែរ។

ទិសដៅជាយុទ្ធសាស្ត្រ និងយុទ្ធសាស្ត្រ

៧. ពង្រឹងស្ថាប័ន និងក្របខ័ណ្ឌការងារសម្របសម្រួល សម្រាប់ឆ្លើយតបទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុថ្នាក់ជាតិ

➢ យុទ្ធសាស្ត្រ (ឧទាហរណ៍)

ក. បញ្ជ្រាបការប្រែប្រួលអាកាសធាតុទៅក្នុងផែនការអភិវឌ្ឍន៍ថ្នាក់ជាតិ ថ្នាក់ក្រោមជាតិ និងយុទ្ធសាស្ត្រគាំពារសង្គម។

ង. លើកទឹកចិត្តក្រសួងពាក់ព័ន្ធ ឱ្យកសាងយុទ្ធសាស្ត្រ និងផែនការឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុតាមវិស័យ និងចូលរួមនៅក្នុងដំណើរការកសាងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុកម្ពុជា។

ទិសដៅជាយុទ្ធសាស្ត្រ និងយុទ្ធសាស្ត្រ

គ. ពង្រឹងតួនាទី និងសមត្ថភាពរបស់លេខាធិការដ្ឋាននៃគណៈកម្មាធិការជាតិគ្រប់គ្រងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុសម្រាប់សម្របសម្រួលហិរញ្ញប្បទានអាកាសធាតុ និងជាស្ថាប័នជាតិសម្រាប់អនុវត្តហិរញ្ញប្បទានអាកាសធាតុពិភពលោក។

ឃ. បង្កើតក្របខ័ណ្ឌជាតិសម្រាប់ការពិនិត្យតាមដាននិងវាយតម្លៃអំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងរួមបញ្ចូលក្របខ័ណ្ឌនេះទៅក្នុងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ ក៏ដូចជាផែនការយុទ្ធសាស្ត្រជាតិគាំពារសង្គម។

ទិសដៅជាយុទ្ធសាស្ត្រ និងយុទ្ធសាស្ត្រ

៨. ពង្រឹងកិច្ចសហការ និងចូលរួមយ៉ាងសកម្ម នៅក្នុងកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅថ្នាក់តំបន់ និងពិភពលោក

➢ យុទ្ធសាស្ត្រ (ឧទាហរណ៍)

ក. លើកកម្ពស់កិច្ចសហប្រតិបត្តិការថ្នាក់តំបន់ ស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ នៅក្នុងយន្តការអន្តររដ្ឋាភិបាលនិងមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ៖

- ការអនុវត្តកាតព្វកិច្ចនៅក្រោមអនុសញ្ញាក្របខ័ណ្ឌសហប្រជាជាតិស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
- កិច្ចសហប្រតិបត្តិការក្រោមក្របខ័ណ្ឌអាស៊ាន
- កិច្ចសហការត្បូង-ត្បូង និងជើង-ត្បូង
- កិច្ចផ្តួចផ្តើមឆ្លងដែន ដូចជាក្នុងក្របខ័ណ្ឌអាងទន្លេមេគង្គ។ល។

ទិសដៅជាយុទ្ធសាស្ត្រ និងយុទ្ធសាស្ត្រ

ខ. ពង្រឹងយន្តការស្ថាប័នជាតិសម្រាប់សម្របសម្រួលការពិគ្រោះយោបល់អំពីជំហរជាតិ និងការឆ្លើយតបទៅនឹងបញ្ហាបច្ចុប្បន្ន និងអនាគត ក្នុងការចរចាជាអន្តរជាតិអំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

គ. ពង្រឹងជំនាញចរចារបស់កម្ពុជាក្នុងកិច្ចចរចាអន្តរជាតិអំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងពង្រឹងសមត្ថភាពសម្រាប់អនុវត្តកាតព្វកិច្ចអន្តរជាតិនានា។

ឃ. ចូលរួមយ៉ាងសកម្មជាមួយកិច្ចផ្តួចផ្តើម និងកម្មវិធីនៅថ្នាក់តំបន់ និងកម្រិតពិភពលោក សំដៅរៀនសូត្រ ពីគ្នាទៅវិញទៅមក និងចែករំលែកជាមួយអន្តរជាតិនូវបទពិសោធរបស់កម្ពុជាអំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

ង. ធានាឱ្យមានហិរញ្ញប្បទានអាកាសធាតុពីយន្តការផ្តល់មូលនិធិអន្តរជាតិ។

តារាងសន្ទស្សន៍ CCCSP

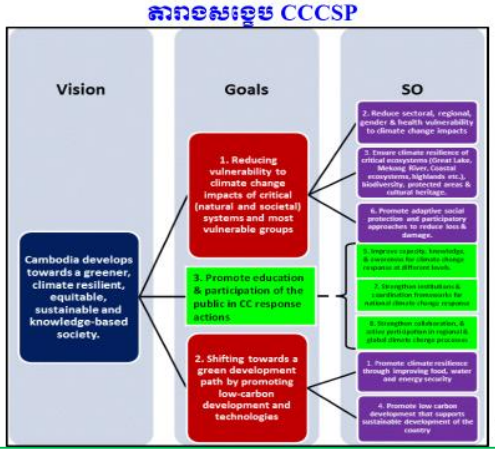

៤. ជំហានបន្ទាប់

សេចក្តីពិចនុក

- កម្មវិធីជាតិស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុរួមមាន (អន្តរក្រសួង ផែនការសកម្មភាព, ការផ្តល់ហិរញ្ញប្បទាន, ការពិនិត្យតាមដាននឹងការវាយតម្លៃ និងយន្តការសម្របសម្រួលកំពុងត្រូវបានរៀបចំ។
- តម្រូវការចាំបាច់សម្រាប់ការផ្តល់មូលនិធិខ្ពាតធំជាងនេះដើម្បីគាំទ្រដល់វិធីសាស្ត្រសំខាន់ៗ ដែលជាគន្លឹះដើម្បីទទួលបានជោគជ័យ និងការជាក់ ចេញនូវការអនុវត្តន៍ CCCSP។
- អ្នកវិទ្យាសាស្ត្រនិងអនុវត្តជាក់ស្តែងជាមួយការឆ្លើយតបការផ្លាស់ប្តូរអាកាសធាតុនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា វត្តមានតម្រូវការបន្តជាកញ្ចប់រួមទាំងជំនួយបច្ចេកទេស (គោលនយោបាយ, ការពិនិត្យតាមដាននិងវាយតម្លៃ, យន្តការហិរញ្ញប្បទានសម្រាប់ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ) និងជំនួយសម្រាប់ការស្រាវជ្រាវ / សាកល្បង / គ្រប់គ្រងចំណេះដឹង។

សូមអរគុណ!

Climate Change Department, Ministry of Environment
#48 Samdech Preah Sihanouk Blvd
Phnom Penh, Cambodia
www.camclimate.org.kh

មាតិកា

- ហេតុអ្វីចាំបាច់មានយេនឌ័រ និងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ?
- គោលនយោបាយ និងយន្តការ
  - តើយើងមានអ្វី? អ្នកណាជាអ្នកធ្វើ?
  - យើងឥឡូវយើងនៅទីណា?
- វិឡនភាព
- ជំហានទៅមុខ
  - តើយើងធ្វើអ្វីបន្ទាប់ពីនេះ?

វេទិកាជាតិលើកទី ៣ ស្តីពី ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ 2

តើស្ត្រីនៅឯណា?

- ស្ត្រីខ្មែរតំណាងឲ្យ៥១% នៃពលរដ្ឋសរុប ដូច្នេះ ពួកគេមាននៅគ្រប់កន្លែងទាំងអស់!

ប៉ុន្តែមានតំណាងតិចជាង មានលទ្ធភាពតិចតួច និងអំណាចត្រួតត្រាតិចតួចលើធនធាន...

- ✓ និយមតាមប្រពៃណី គុណតម្លៃ ការចេះអក្សរ ការរើសអើងខាងយេនឌ័រ ការខ្វះខាតដល់អតុល្យភាពនៃអំណាចយេនឌ័រ និងឧបសគ្គដទៃទៀត ដែលរារាំងស្ត្រីពីការចូលរួមយ៉ាងមានប្រសិទ្ធិភាពនៅក្នុងការអភិវឌ្ឍ

វេទិកាជាតិលើកទី ៣ ស្តីពី ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

ហេតុអ្វីយេនឌ័រ និងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ?

វេទិកាជាតិលើកទី ៣ ស្តីពី ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

- មានទំនាក់ទំនងរវាងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងយេនឌ័រ
  - > ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុធ្វើឲ្យវិសមភាពយេនឌ័រកាន់តែធ្ងន់ធ្ងរ
  - > វិសមភាពយេនឌ័រនាំឲ្យមានផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានមកលើស្ត្រីកាន់តែខ្លាំង
- ស្ត្រីមិនត្រឹមតែជាជនរងគ្រោះដោយសារភ្នាក់ងារសកម្មនៃការកែប្រែប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែក៏មានចំណេះដឹង និងជំនាញដោយឡែកផងដែរ

Please Notice This

ការស្វែងយល់ពីហានិភ័យ និងផលប៉ះពាល់ខុសៗគ្នា នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុមកលើស្ត្រី និងបុរស គឺជាគន្លឹះ ក្នុងការអភិវឌ្ឍដោយចីរភាព

វេទិកាជាតិលើកទី ៣ ស្តីពី ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ 5

ពី ....

ជាផ្នែកមួយនៃការគាំទ្រតាមវិស័យរបស់ខ្លួន MoWA បានដាក់បញ្ចូលនៅក្នុងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រ៥ ឆ្នាំ របស់ខ្លួន (នារីតេនៈ ៣) ដើម្បីដោះស្រាយយេនឌ័រ នៅក្នុងគ្រប់គោលនយោបាយ និង យុទ្ធសាស្ត្របន្ទាំ និងការបន្តយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុទាំងអស់។

MoWA គឺជាយន្តការជាតិសម្រាប់លើកកំពស់សមភាពយេនឌ័រ និងការពង្រឹងភាពអង់អាចដល់ស្ត្រី។

គោលនយោបាយ និងយន្តការ

- MoWA បានបង្កើតគណៈកម្មាធិការយេនឌ័រ និងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ-GCCC នៅចុងឆ្នាំ ២០១១ ដើម្បីដោះស្រាយយេនឌ័រក្នុងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។
  - សមាជិករបស់ខ្លួនមកពីនាយកដ្ឋានខុសៗគ្នា
- ក្រុមសកម្មភាពបញ្ជាបយេនឌ័រនៅក្នុងក្រសួងពាក់ព័ន្ធ
  - ក្រសួងចំនួន ២២ បានបង្កើតផែនការសកម្មភាពបញ្ជាបយេនឌ័រ (GMAP)
  - ក្រសួងចំនួន ១៦ បានទទួលវិភាជន៍ថវិកាពីរដ្ឋាភិបាល និងដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ ដើម្បីអនុវត្តសកម្មភាពរបស់ខ្លួន

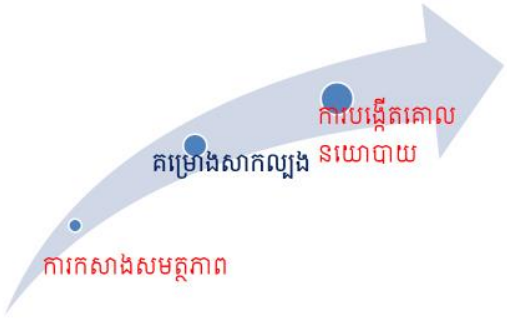

ជំហានខាងមុខ...

គោលនយោបាយជាតិសមភាពយេនឌ័រ(សេចក្តីព្រាង

កំណើនសេដ្ឋកិច្ច	សេវាសង្គម	អភិបាលកិច្ចល្អ
• ការពង្រឹងភាពអង់អាចស្ត្រី • ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ • ការអភិវឌ្ឍបៃតង	•ការអប់រំកុមារី និងស្ត្រី និងការកែប្រែឥរិយាបថ • សុខភាពស្ត្រី និងកុមារី • កិច្ចការពារតាមផ្លូវច្បាប់សម្រាប់ស្ត្រី និងកុមារី ពីអំពើហឹង្សាខាងយេនឌ័រ	• ស្ត្រី ក្នុងការធ្វើសេចក្តីសម្រេច • D&D • រដ្ឋបាលសាធារណៈ • ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ

ពង្រឹងស្ថាប័ន និងយន្តការសម្រាប់បញ្ជាបយេនឌ័រ និង ពង្រឹងភាពអង់អាចដល់ស្ត្រី

ពី...

- ដើម្បីកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុមកលើស្ត្រី និងបុរស ដើម្បីធានាថា ស្ត្រីចូលរួមពេញលេញ រួមចំណែក និងចែករម្លែកស្មើគ្នានូវផលចំណេញពីធនធាន។

- អន្តរាគមន៍គោលនយោបាយ
- ស្រាវជ្រាវអំពីយេនឌ័រ និងផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
- ការអនុវត្ត
- ការកសាងសមត្ថភាពនៅថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ

សេចក្តីព្រាងសកម្មភាពសម្រាប់ CCSP

លទ្ធផលរំពឹងទុក	សកម្មភាពសំខាន់ៗដែលទាក់ទងនឹងលទ្ធផល
១. កម្មវិធីដែលទាក់ទងនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងការអភិវឌ្ឍបៃតង មានការឆ្លើយតបខាងយេនឌ័រ	១.១ លើកកំពស់ការចូលរួមយ៉ាងមានប្រសិទ្ធិភាពរបស់ MoWA នៅក្នុងគណៈកម្មាធិការយេនឌ័រ និងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ១.២ ចងជាបណ្តាញ និងគាំទ្រក្រសួងសំខាន់ៗ នៅក្នុងវិស័យពាក់ព័ន្ធ ដែលរួមទាំង ការបង្កើត និងអនុវត្ត GMAGs ១.៣ ឃុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ គោលការណ៍ណែនាំ បទប្បញ្ញត្តិ និងនីតិវិធីសម្រាប់បញ្ចូលយេនឌ័រ ដែលទាក់ទងនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងការអភិវឌ្ឍបៃតង ១.៤ ការស្រាវជ្រាវអំពីបញ្ហាសំខាន់ៗខាងយេនឌ័រ និងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ សម្រាប់បង្កើតគោលនយោបាយ និងការអនុវត្តកម្មវិធី។ ឧទា.ទិន្នន័យញែកដាច់គ្នាតាមយេនឌ័រ នៃផលប៉ះពាល់ពីគ្រោះមហន្តរាយធម្មជាតិ

២. សមត្ថភាព និងការយល់ដឹងអំពីការបញ្ចូលបញ្ហាបញ្ហាយេនឌ័រទៅក្នុងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ត្រូវបានបង្កើត	២.១ វាយតម្លៃតម្រូវការសមត្ថភាព នៅថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ ក្នុងចំណោមMoWA, ក្រសួងពាក់ព័ន្ធ និងអ្នកពាក់ព័ន្ធសំខាន់ៗដទៃទៀត ២.២ អនុវត្តកម្មវិធីកសាងសមត្ថភាព ស្របតាមលទ្ធផលពីការវាយតម្លៃតម្រូវការសមត្ថភាព ដល់បុគ្គលិកមួយចំនួនរបស់MoWA, ក្រសួងពាក់ព័ន្ធ និងអ្នកពាក់ព័ន្ធនានា (ការបណ្តុះបណ្តាលខុសៗគ្នា) ២.៣ បង្កើនការយល់ដឹងជាសាធារណៈអំពីយេនឌ័រ និងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ តាមរយៈយុទ្ធនាការព័ត៌មាន ការដណ្តើកវែកញែកជាសាធារណៈ វេទិកាសាធារណៈ ព័ត៌មាន ការអប់រំ និងការប្រាស្រ័យទាក់ទង

៣. កម្មវិធី និងសកម្មភាពសាកល្បងបែបច្នៃប្រឌិត ត្រូវបានស្វែងយល់ និងអនុវត្ត	៣.១ កំណត់រកឱកាសដើម្បីកែលម្អស្ថានភាពសេដ្ឋកិច្ចរបស់ស្ត្រីក្នុងសហគមន៍ ដោយផ្អែកលើទម្លាប់ល្អ និងមេរៀនទទួលបានពីការបញ្ចេញកាបូនទាប និងបទពិសោធន៍អភិវឌ្ឍន៍បៃតង។ ឧទា. ការគ្រប់គ្រងសំណល់ ការដាំដើមឈើ ចង្រ្កានប្រសិទ្ធិភាព ជីវឧស្ម័ន ថាមពលពន្លឺព្រះអាទិត្យ ៣.២ អនុវត្តសកម្មភាពជ្រើស ដើម្បីលើកកំពស់ឱកាសសេដ្ឋកិច្ច និងការបន្សាំជាក់ស្តែង និងវិធានការកាត់បន្ថយ

៤. ចំណេះដឹងអំពីទម្លាប់ល្អ និងមេរៀនទទួលបាន ត្រូវបានរៀបចំ និងផ្សព្វផ្សាយ	៤.១ ប្រមូល និងទទួលយកទិន្នន័យ និងព័ត៌មានដែលទាក់ទងនឹងយេនឌ័រ និងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ជាពិសេស ក្នុងបរិបទកម្ពុជា ៤.២ វិភាគ និងបង្កើតប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងសម្រាប់យេនឌ័រ និងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ៤.៣ ផ្សព្វផ្សាយដោយមានការពិចារណាជាមុននូវចំណេះដឹង និងវិធានការឆ្លើយតបនឹងតម្រូវការព័ត៌មាន

ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា បានដាក់ការអប់រំបរិស្ថាន និងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុក្នុងកម្មវិធីសិក្សាក្រោមរូបភាពដូចខាងក្រោម៖

១. កម្រិតបឋមសិក្សា

- ថ្នាក់ទី១ ដល់ ថ្នាក់ទី៣ ដាក់ក្នុងមុខវិជ្ជា វិទ្យាសាស្ត្រ និងសិក្សាសង្គមនិងកម្មវិធីបំណិនជីវិតតាមមូលដ្ឋាន
- ថ្នាក់ទី៤ ដល់ ថ្នាក់ទី៦ដាក់ក្នុងមុខវិជ្ជា វិទ្យាសាស្ត្រ សិក្សាសង្គម និងកម្មវិធីបំណិនជីវិតាមមូលដ្ឋាន។

២. កម្រិតមធ្យមសិក្សា

-ថ្នាក់ទី៧ ដល់ ថ្នាក់ទី១២ដាក់ក្នុងមុខវិជ្ជា វិទ្យាសាស្ត្រ សិក្សាសង្គម កម្មវិធីបំណិនជីវិតតាមមូលដ្ឋាន និង មានមុខវិជ្ជាសិក្សាដោយឡែកគឺ បរិស្ថាន និងផែនដីវិទ្យា

៣.កិច្ចសហការជាមួយដៃគូអភិវឌ្ឍន៍

- សហការជាមួយ Action Aids អភិវឌ្ឍឯកសារបំពេញបន្ថែមស្តីពី ការកាត់បន្ថយគ្រោះភ័យ និងគ្រោះមហន្តរាយសម្រាប់ថ្នាក់ទី៤ ទី៥ និងទី៦ (បន្ទាយមានជ័យ កំពង់ចាម ក្រចេះ និងស្វាយរៀង)
- សហការជាមួយ ADPC អភិវឌ្ឍឯកសារបំពេញបន្ថែមស្តីពី ការកាត់បន្ថយគ្រោះភ័យ និងគ្រោះមហន្តរាយ សម្រាប់ថ្នាក់ទី៧ និងទី៨ (ព្រៃវែង តាកែវ កណ្តាល)

- សហការជាមួយ Plan International កែសម្រួលឯកសារ ADPC ដោយបន្ថែមខ្លឹមសារ ស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុសម្រាប់ថ្នាក់ទី៧ និងទី៨(សៀមរាប កំពង់ចាម)
- សហការជាមួយ SCI អភិវឌ្ឍឯកសារពាក់ព័ន្ធនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុបញ្ចូលក្នុងកម្មវិធីបំណិនជីវិត (កោះកុង)។

បញ្ហាប្រឈម

- ចំនួនទំព័រសៀវភៅសិក្សាគោលមានកំណត់មិនអាចដាក់ខ្លឹមសារការអប់រំបរិស្ថាននិងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុបានគ្រប់គ្រាន់
- ខ្វះខាតព័ត៌មាន និងឯកសារស្តីពីការអប់រំបរិស្ថាននិងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
- ខ្វះខាតថវិកាដើម្បីបោះពុម្ពឯកសារ និងបើកវគ្គបំប៉នសមត្ថភាពគ្រូបង្រៀន និងមន្ត្រីអប់រំស្តីពីការអប់រំបរិស្ថាននិងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
- សមត្ថភាពគ្រូបង្រៀន និងមន្ត្រីអប់រំស្តីពីការអប់រំបរិស្ថាននិងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅមានកម្រិត។

៤.សហការជាមួយក្រសួងបរិស្ថាន

ក្រោយពីមានកិច្ចសហការជាមួយក្រសួងបរិស្ថាន ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡាបានអភិវឌ្ឍឯកសារ ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រ និងផែនការសកម្មភាពស្តីពី ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុសម្រាប់វិស័យអប់រំ ។

១. ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រ

ក្រសួងអយក.បានកំណត់យុទ្ធសាស្ត្រជាអាទិភាព ចំនួន៥ ដូចខាងក្រោម៖

- កែលម្អគោលនយោបាយកម្មវិធីសិក្សា វិភាគ ស្រាវជ្រាវ និងរៀបចំផែនការសម្រាប់ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។
- ពង្រឹងសមត្ថភាពគ្រូបង្រៀនលើផ្នែកវិធីសាស្ត្របង្រៀនទាក់ទងផ្នែកប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងសមត្ថភាពអ្នករៀបចំផែន
- លើកវគ្គបណ្តុះបណ្តាលស្តីពី ការបន្សាំ ការគ្រប់គ្រងគ្រោះមហន្តរាយ និងការធន់ទ្រាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

- ផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មាន និងលើកកម្ពស់ការយល់ដឹងពីការប្រែប្រអាកាសធាតុតាមរយៈកម្មវិធីអប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ (ប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយ...)
- កសាងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធសាលារៀនឆ្លើយតបទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

២. ផែនការសកម្មភាព(កំពុងដំណើរការ)

- ក្រសួងអយក.បានកំណត់សកម្មជាអាទិភាពចំនួន១២ ដូចខាងក្រោម៖
- អភិវឌ្ឍគោលនយោបាយអប់រំ វិភាគ ស្រាវជ្រាវ និងរៀបចំផែនការសម្រាប់ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
- ពង្រឹងសមត្ថភាពគ្រូបង្រៀន និងមន្ត្រីពាក់ព័ន្ធលើការពិនិត្យតាមដានវាយតម្លៃ ការរៀបចំផែនការឱ្យមានប្រសិទ្ធភាពទាក់ទងផ្នែកប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

- លើកទឹកចិត្តឱ្យសាកលវិទ្យាល័យសាធារណៈនិងឯកជនដាក់បញ្ចូលកម្មវិធីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុក្នុងកម្មវិធីសិក្សា
- វាយតម្លៃលើការអនុវត្តកម្មវិធីប្រែប្រួលអាកាសធាតុតាមគ្រឹះស្ថានឧត្តមសិក្សា
- ពង្រឹងការសិក្សាស្រាវជ្រាវនៅគ្រឹះស្ថានឧត្តមសិក្សាលើប្រធានបទបន្សាំនិងកាត់បន្ថយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

- កែលម្អកម្មវិធីសិក្សា វិធីសាស្ត្របង្រៀន និងអភិវឌ្ឍឯកសារអំណានបន្ថែមពាក់ព័ន្ធការប្រែប្រួលអាកាធាតុសម្រាប់សិស្សស្រាវជ្រាវក្នុងបណ្ណាល័យ
- បណ្តុះបណ្តាលនិងលើកកម្ពស់សមត្ថភាពគ្រូបង្រៀននៅបឋមសិក្សានិងមធ្យមសិក្សាក្នុងការបង្រៀនមុខវិជ្ជាការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
- រៀបចំកម្រិតសញ្ញាជំនាញទាក់ទងទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុសម្រាប់សាកលវិទ្យាល័យ និងគ្រឹះស្ថានវិជ្ជាជីវៈ

- បង្កើតក្រុមការងារបច្ចេកទេសប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅសាលារៀនទាំងក្នុងប្រព័ន្ធ និងក្រៅប្រព័ន្ធ
- សិក្សាទីតាំងសុវត្ថិភាពសម្រាប់សាងសង់សាលារៀន អាគារសាកលវិទ្យាល័យ ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
- កែលម្អ និងជួសជុលសាលារៀនដែលមានស្រាប់ឱ្យស្របតាមបរិបទប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
- បញ្ហាបបញ្ជត្តិការអភិវឌ្ឍបៃតង និងការកាត់បន្ថយការបញ្ចេញការបោនទៅក្នុងកម្មវិធីសិក្សាកម្រិតចំណេះទូទៅ និងឧត្តមសិក្សា។

ក្រោយពីជ្រើសរើសសកម្មភាពបានក្រុមការងារបានសាកល្បងកំណត់ពន្ទុអាទិភាពដូចមានបង្ហាញក្នុងតារាងខាងក្រោម៖

Action	Effectiveness				Co-benefits			Feasibility			Aggregate
	Reduced costs of climate risk	Cost per beneficiary	Number beneficiaries	Mitigation cost effectiveness	Economic	Social	Environmental	Political commitment	Capacity	Easy to implement	
	-1–3	0–3	0–3	-1–2	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2	/23
Developing educational policy, analyses, research and planning for climate change adaptation and mitigation.	2	2	3	2	2	2	2	1	1	2	19

ផែនការជាតិលើកទី ៣ ស្តីពី ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

Action	Effectiveness				Co-benefits			Feasibility			Aggregate
Strengthening capacity of the relevant departments under MoEYS for planning and monitoring of education effectiveness related to climate change.	3	2	2	1	1	1	2	2	1	2	17
Promoting comprehensive university for delivering climate change courses.	2	1	1	2	1	2	2	1	1	1	14

ផែនការជាតិលើកទី ៣ ស្តីពី ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

Action	Effectiveness				Co-benefits			Feasibility			Aggregate
Assessment of the current capacity of Higher Education Institutions (HEIs) in providing education and training related to climate change subjects.	2	1	1	2	1	2	2	1	1	1	14
Strengthen research capacity of universities in climate change adaptation and mitigation.	3	2	3	2	1	2	2	1	1	1	18

ផែនការជាតិលើកទី ៣ ស្តីពី ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

Action	Effectiveness				Co-benefits			Feasibility			Aggregate
Upgrading curriculums, training methodologies and libraries for primary and secondary schools, non-formal education for climate change subject.	3	3	3	1	1	2	2	2	1	2	20
Enhancing capacity of teachers for primary and secondary schools in teaching climate change subjects.	3	3	3	2	1	2	2	2	1	2	21

ផែនការជាតិលើកទី ៣ ស្តីពី ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

Action	Effectiveness				Co-benefits			Feasibility			Aggregate
Integration and Development of Climate Change Courses or Degrees for Universities and Vocational Institutes.	2	1	1	2	1	2	2	1	1	1	14
Establishing climate change communities and non-formal education networks at the primary, secondary school	2	2	0	0	1	2	2	2	1	2	14

ផែនការជាតិលើកទី ៣ ស្តីពី ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

Action	Effectiveness				Co-benefits			Feasibility			សរុប
Mapping of current climate change impacts on schools and universities.	3	1	0	0	1	2	2	2	1	2	**14**
Promoting climate proofing and retrofitting of existing and planned schools.	3	1	0	0	1	2	2	2	1	1	**13**
Integration of green growth concept and low-carbon development in school and university building and design.	3	2	0	1	2	1	2	2	1	2	**16**

វេទិកាជាតិលើកទី ៣ ស្តីពី ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

ថ្ងៃទី ៥ – ៧ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១៣ កម្ពុជា

"ធ្វើសកម្មភាពដើម្បីការអភិវឌ្ឍដោយពឹងផាត់នៅក្នុងបរិបទនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ"

ការឆ្លើយតបទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុក្នុងវិស័យធនធានទឹក និងឧតុនិយម

ដោយ អ៊ុំ ម៉ារ៉ែណា

ថ្ងៃទី ៦ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១៣

CAMBODIA CLIMATE CHANGE ALLIANCE

SWEDEN

អាតិកា

១. ហេតុផលនៃការកសាងផែនការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
- ហានិភ័យអាកាសធាតុ
- ផលប៉ះពាល់មកលើធនធានទឹក និងឧតុនិយម

២. ស្ថានភាពបច្ចុប្បន្ននៃការកសាងផែនការឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
- វិស័យ CCSP
  - ចក្ខុវិស័យ បេសកកម្ម
  - គោលដៅជាយុទ្ធសាស្ត្រ យុទ្ធសាស្ត្រ

៣. ជំហានខាងមុខ
- ផែនការសកម្មភាពប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
  - តារាងសំណើសកម្មភាព

១. ហេតុផលនៃការកសាងផែនការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

ហានិភ័យអាកាសធាតុ៖ មានន័យថា ហានិភ័យ ដែលកើតចេញពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងដែលមានឥទ្ធិពលមកលើប្រព័ន្ធធម្មជាតិ និងមនុស្ស និងតំបន់នានា

- ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ច្រើនតែបន្តធ្វើឲ្យមានកំណើនសីតុណ្ហភាព ហើយការធ្លាក់ភ្លៀងខ្លាំង បង្កឲ្យមានព្រឹត្តិការណ៍មិនប្រក្រតី ដូចជា ខ្យល់ព្យុះ ទឹកជំនន់ គ្រោះរាំងស្ងួត...

- បាតុភូតធាតុអាកាសធ្ងន់ធ្ងរ កំពុងកើនឡើងជាបណ្តើរៗ ពីមួយឆ្នាំទៅមួយឆ្នាំ។

១. ហេតុផលនៃការកសាងផែនការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

ផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុគឺជាអ្វីដែលពុំធ្លាប់កើតមានពីមុនមក និងនាំមកនូវកំណើនការគំរាមកំហែងមកលើអាយុជីវិតលើផែនដី ការចិញ្ចឹមជីវិត និងប្រព័ន្ធទ្រទ្រង់ជីវិត៖ សីតុណ្ហភាពក្តៅជាងមុនបង្កើនអត្រានៃវដ្តចំហាយទឹកទៅក្នុងបរិយាកាស ដែលជាហេតុនាំឲ្យមានកំណើនសត្តភាពនៃបរិយាកាសក្នុង"ក្បាលទឹក"ខុក។ កំណើនវដ្តអាចធ្វើឲ្យតំបន់ខ្លះរីងស្ងួត និងធ្លាន់ភ្លៀងច្រើនហួសកម្រិតនៅក្នុងតំបន់ខ្លះទៀត។

- នៅពេលសីតុណ្ហភាពកើនឡើង មនុស្ស និងសត្វ ត្រូវការទឹកកាន់តែច្រើន ដើម្បីរក្សាសុខភាព និងដើម្បីអាចរស់បាន។ សកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ចសំខាន់ៗ ដូចជា ការផលិតជាមពលនៅតាមស្ថានីយជាមពលនានា ការចិញ្ចឹមសត្វ និងការដាំដំណាំស្បៀង ក៏ត្រូវការទឹកច្រើនផងដែរ។

១. ហេតុផលនៃការកសាងផែនការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

ក) **ផលប៉ះពាល់មកលើវិស័យធនធានទឹក**

- បញ្ហានៃកំណើនភាពញឹកញាប់នៃទឹកជំនន់ គ្រោះរាំងស្ងួត ខ្យល់ព្យុះ ការប្រែប្រួលនៃការផ្គត់ផ្គង់ទឹក គុណភាពទឹក និងកំណើនភាពប្រកួតប្រជែងដើម្បីទឹក

- ការធ្លាក់ភ្លៀងតាមរដូវមិនប្រក្រតី និងខែភ្លៅ ដែលបង្កដោយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ជាពិសេស នៅក្នុងពេលប៉ុន្មានទសវត្សរ៍កន្លងទៅ បានបង្កជាសម្ពាធមកលើការគ្រប់គ្រងធនធានទឹក និងកិច្ចប្រឹងប្រែងអភិវឌ្ឍន៍។ ទន្ទឹមនឹងនេះ កំណើនតម្រូវការទឹកសម្រាប់វិស័យលេចឡើងថ្មីៗ ដូចជា ឧស្សាហកម្ម ការចិញ្ចឹមសត្វ ការប្រើប្រាស់ក្នុងគ្រួសារ និងជាពិសេស សម្រាប់ ភាវីប្បកម្ម នៅក្នុងពេលដែលរដូវមានការប្រែប្រួលដោយសារការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ បង្កើតឲ្យមានបញ្ហាសង្គម។

ខ) **អាងជលសាស្ត្រ៖** អាងទឹកជាច្រើនកាន់តែរីងរាក់ ដោយសារតែកំទេចកំណក ដែលនាំឲ្យថយចុះសមត្ថភាពរក្សាទឹកខុក។

១. ហេតុផលនៃការកសាងផែនការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

គ) ***ប្រពន្ធស្រោចស្រព និងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធអ៊ីដ្រូលិក៖*** គួរកត់សំគាល់ថា ប្រព័ន្ធស្រោចស្រព និងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធអ៊ីដ្រូលិកនៅពុំទាន់បានធ្វើទំនើបកម្មគ្រប់គ្រាន់នៅឡើយ និងនៅពុំទាន់បានគិតបញ្ចូលអំពីបញ្ហាបរិស្ថាននៅឡើយទេក្នុងគ្រប់តំបន់នានាទូទាំងប្រទេស។ទឹកជំនន់បង្កការប៉ះពាល់មកលើប្រព័ន្ធស្រោចស្រព និងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធអ៊ីដ្រូលិក។ ប្រការសំខាន់បំផុតគឺ ទឹកជំនន់បង្កផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានធ្ងន់ធ្ងរមកលើប្រព័ន្ធស្រោចស្រព ដែលស្ថិតនៅក្នុងតំបន់ដីទំនាប។

ឃ) ***ទំនប់ការពារទឹកជំនន់៖*** ទំនប់ភាគច្រើនត្រូវបានបំផ្លាញ ដោយសារទឹកជំនន់ ដោយសារតែនៅក្នុងពេលទឹកជន់ហៀរលើខ្នងទំនប់ ដោយសារតែទំនប់ទាំងនោះពុំមានកំពស់គ្រប់គ្រាន់ធៀបនឹងកំពស់ទឹកជំនន់។ បញ្ហាគឺថា ផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ នៅពុំទាន់បានគិតបញ្ចូលឡើយនៅក្នុងការសាងសង់ទំនប់ការពារទឹកជំនន់។

ផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងវិសាលភាពដែលពាក់ព័ន្ធនឹងទឹក

២. ស្ថានភាពបច្ចុប្បន្ននៃការកសាងផែនការឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

- <u>ចក្ខុវិស័យ</u>

ចក្ខុវិស័យនៃផែនការយុទ្ធសាស្ត្រប្រែប្រួលអាកាសធាតុសម្រាប់ធនធានទឹក និងឧតុនិយម គឺការប្រើប្រាស់ធនធានទឹកដោយនិរន្តរភាព នៅក្នុងការបន្សាំទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងព័ត៌មានពីធាតុអាកាស និងពីអាកាសធាតុបានទាន់ពេលវេលា និងដែលអាចទុកចិត្តបាន។

- <u>បេសកកម្ម</u>

បេសកកម្មរបស់យើង គឺធានាថា ធនធានទឹក និងឧតុនិយមស្ថិតក្រោមការគ្រប់គ្រងយ៉ាងមានប្រសិទ្ធិភាព និងដោយនិរន្តរភាព ហើយប្រព័ន្ធព័ត៌មានបានផ្តល់ជាមុនទាន់ពេលវេលា រួមទាំងព័ត៌មានអាកាសធាតុដែលអាចទទួលបានដោយសមធម៌ មានការចែករំលែក និងបានបន្សាំទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ សម្រាប់ធ្វើឲ្យការចិញ្ចឹមជីវិតរបស់ប្រជាជនកម្ពុជាបានប្រសើរជាងមុន។

២. ស្ថានភាពបច្ចុប្បន្ននៃការកសាងផែនការឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (ត)

<u>គោលជៅនៃវិធានការប្រែប្រួលអាកាសធាតុសម្រាប់ធនធានទឹក</u>

- ការពារ គ្រប់គ្រង និងប្រើប្រាស់ធនធានទឹកយ៉ាងមានប្រសិទ្ធិភាព ដោយសមធម៌ និងមាននិរន្តរភាព ចាកផុតពីផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមាននៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
- ទន្ទឹមនឹងការបន្សាំ និង/ឬការកាត់បន្ថយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ត្រូវធ្វើនិយ័តកម្ម កែតម្រូវ និងធ្វើអន្តរាគមន៍ដោយយកកកម្រៃសេវាប្រើប្រាស់ទឹកពីគ្រប់សកម្មភាពអភិវឌ្ឍន៍ធនធានទឹក
- បន្សាំទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងកាត់បន្ថយឥទ្ធិពលរបស់វាមកលើបរិច្ចឹមជីវិត ដែលពឹងផ្អែកលើធនធានទឹក។

២. ស្ថានភាពបច្ចុប្បន្ននៃការកសាងផែនការឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (ត)

- អនុវត្តវិធានគ្រប់គ្រងធនធានទឹកចម្រុះ (IWRM) ដែលអាចឲ្យមានការកសាងផែនការគ្រប់ជ្រុងជ្រោយសម្រាប់វិស័យ ដែនសមត្ថកិច្ច និងដែនដីនៃរដ្ឋបាលថ្នាក់មូលដ្ឋានទាំងអស់សម្រាប់ការបន្សាំ និងកាត់បន្ថយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
- ធ្វើឲ្យសហគមន៍បានចូលរួមកាន់តែខ្លាំងក្លាបន្ថែមទៀត ដូចជា គណៈកម្មការកសិករប្រើប្រាស់ទឹក (FWUC) នៅក្នុងការគ្រប់គ្រង និងអភិវឌ្ឍន៍ធនធានទឹក ដើម្បីដោះស្រាយផលប៉ះពាល់ ឬ ទទួលផលប្រយោជន៍ពីឱកាសដែលកើតចេញពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

២. ស្ថានភាពបច្ចុប្បន្ននៃការកសាងផែនការឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (ត)

- បង្កើនការយល់ដឹង សមត្ថភាពខាងស្ថាប័ន និងគុណភាពរបស់មន្ត្រីដែលធ្វើការខាងការបន្សាំ និងកាត់បន្ថយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដើម្បីធ្វើឲ្យមានការអភិវឌ្ឍ និងគ្រប់គ្រងធនធានទឹកដោយនិរន្តរភាព
- ធានាឲ្យមានកិច្ចការពារ និងអភិរក្សធនធានទឹក
- ប្រើប្រាស់គំរូគ្រប់គ្រងដែលមាននិរន្តរភាព ដែលបន្សាំបានទៅនឹងបរិបទប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

២. ស្ថានភាពបច្ចុប្បន្ននៃការកសាងផែនការឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (ត)

<u>យុទ្ធសាស្ត្រប្រែប្រួលអាកាសធាតុ សម្រាប់ធនធានទឹក</u>

- ការយល់ដឹង និងចំណេះដឹងអំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដែលទាក់ទងនឹងការគ្រប់គ្រង និងអភិវឌ្ឍន៍ធនធានទឹក ត្រូវតែបញ្ចូលទៅក្នុងគ្រប់ទិដ្ឋភាពនៃការអភិវឌ្ឍតាមវិស័យទាំងអស់ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងធនធានទឹក ទាំងនៅថ្នាក់មូលដ្ឋាន ខេត្ត និងថ្នាក់ជាតិ តាមរយៈកម្មវិធីដែលផ្សព្វផ្សាយតាមទូរទស្សន៍ វិទ្យុ និងយុទ្ធនាការផ្សព្វផ្សាយតាមប្រព័ន្ធព័ត៌មាន។
- ការបង្កើតប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងទិន្នន័យ សម្រាប់ប្រមូល និងចែករំលែកទិន្នន័យ និងព័ត៌មាន អំពីធនធានទឹក/បញ្ហាដែលទាក់ទងនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងសមត្ថភាពបន្សាំ/កាត់បន្ថយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុរបស់អ្នកពាក់ព័ន្ធនានា។

២. ស្ថានភាពបច្ចុប្បន្ននៃការអភិវឌ្ឍផែនការធ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (ត)

- កៀងគរធនធានហិរញ្ញវត្ថុដែលអាចទុកចិត្តបានពីស្ថាប័នរដ្ឋាភិបាល និងដៃគូអភិវឌ្ឍន៍សម្រាប់កម្មវិធី/គម្រោង ការស្រាវជ្រាវនិងអភិវឌ្ឍន៍ធនធានទឹក/ការបន្សុំ និងកាត់បន្ថយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
- ពង្រឹងសមត្ថភាពកសិករនៅតាមមូលដ្ឋាន ជាពិសេស សមាជិក FWUC អំពីការជ្រើសរើសយកពូជដំណាំដែលត្រូវការទឹកតិច និងការបង្កើតផែនការប្រព័ន្ធដាំដែលត្រូវការទឹកតិច ដើម្បីបន្សុំទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
- កែលម្អ និងដាក់ឲ្យប្រើប្រាស់បច្ចេកវិទ្យាអភិវឌ្ឍន៍ធនធានទឹក ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមាននៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

២. ស្ថានភាពបច្ចុប្បន្ននៃការអភិវឌ្ឍផែនការធ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (ត)

គោលដៅប្រែប្រួលអាកាសធាតុ សម្រាប់ឧតុនិយម

- បង្កើតសេវាឧតុនិយមដែលអាចទុកចិត្តបាន និងដែលអាចព្យាករណ៍បាន
- លើកកំពស់សមត្ថភាពធនធានមនុស្សនៅថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ខេត្ត ដើម្បីបំពេញលក្ខខណ្ឌជាអ្នកផ្តល់សេវាព័ត៌មានប្រកបដោយគុណភាពខ្ពស់
- ពង្រឹកបណ្តាញអាកាសធាតុនៅថ្នាក់ជាតិ និងអន្តរជាតិ
- បង្កើតប្រព័ន្ធជាតិសម្រាប់ផ្តល់ព័ត៌មានជាមុន និងព័ត៌មានដែលទាក់ទងនឹងព្រឹត្តិការណ៍ធាតុ អាកាស និងអាកាសធាតុមិនប្រក្រតី

២. ស្ថានភាពបច្ចុប្បន្ននៃការអភិវឌ្ឍផែនការធ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (ត)

យុទ្ធសាស្ត្រប្រែប្រួលអាកាសធាតុសម្រាប់ឧតុនិយម

- ការគ្រប់គ្រង និងអភិវឌ្ឍន៍ឧតុនិយម នៅក្នុងបរិបទនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
- ការគ្រប់គ្រងទិន្នន័យ និងការវិភាគវិធីសាស្ត្រ និងការអភិវឌ្ឍបច្ចេកវិទ្យា ដែលទាក់ទងនឹងជលសាស្ត្រ-ឧតុនិយម
- ដើម្បីភ្ជាយជាស្ថាប័នថ្នាក់ជាតិមួយ ដែលមានគណនេយ្យភាព និងការទទួលខុសត្រូវ ក្នុងការផ្តល់ព័ត៌មានព្យាករណ៍ធាតុអាកាស និងសេវាព័ត៌មានអាកាសធាតុបានល្អបំផុតនៅកម្ពុជា
- អភិវឌ្ឍន៍សមត្ថភាព និងការគ្រប់គ្រងឧតុនិយម ដើម្បីកាត់បន្ថយភាពងាយរងគ្រោះ នៅចំពោះមុខហានិភ័យជាក់ស្តែង និងហានិភ័យពឹងទុកនៃអាកាសធាតុ និងឥទ្ធិពលរបស់វា មកលើសង្គម សេដ្ឋកិច្ច និងបរិស្ថាន

៣. ចំហានទៅមុខ

ផែនការសកម្មភាពប្រែប្រួលអាកាសធាតុសម្រាប់ធនធានទឹក និងឧតុនិយម

ការងារដែលទាក់ទងនឹងការស្រាវជ្រាវ

- ☐ការគ្រប់គ្រងហានិភ័យអាកាសធាតុ និងការស្ថាបនាហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធស្រោចស្រពខ្នាតតូចមធ្យម និងខ្នាតធំ
- ☐លើកកំពស់ចេនាសម្ព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាស្រោចស្រពបែបច្នៃប្រឌិតថ្មី នៅក្នុងតំបន់នានាដែល រងឥទ្ធិពលពីការធ្លាក់ភ្លៀងខ្លាំង ដូចជា មណ្ឌលគិរី ពោធិសាត់ និងកោះកុង
- ☐ការសាងសមត្ថភាព និងបង្កើនការយល់ដឹងអំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងការកាត់បន្ថយហានិភ័យគ្រោះមហន្តរាយសម្រាប់ FWUC នៅទូទាំងប្រទេស> ៥លានដុល្លា ឬច្រើនជាងនេះ
- ☐ការអភិវឌ្ឍសមត្ថភាពវិស្វកម្មធារាសាស្ត្រអំពីការគ្រប់គ្រងហានិភ័យអាកាសធាតុ

៣. ចំហានទៅមុខ

ទឹកជំនន់ និងគ្រោះរាំងស្ងួត

- ❑ អភិវឌ្ឍន៍ និងស្តារទំនប់ការពារទឹកជំនន់ (កំពង់ត្របែក បន្ទាយ) សម្រាប់ការអភិវឌ្ឍកសិកម្ម និងទីក្រុង
- ❑ កែលម្អសមត្ថភាពព្យាករណ៍ទឹកជំនន់ និងគ្រោះរាំងស្ងួត និងម៉ូដែល សម្រាប់មន្ត្រីបច្ចេកទេស នៅថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ (ភាគច្រើននៅក្នុងដែនដីសណ្តោរទន្លេមេគង្គ)
- ❑ ការបង្កើតមណ្ឌលជាតិសម្រាប់ការព្យាករណ៍ (ADB) (នាយកដ្ឋានចំនួនពីរ)
- ☐ ការពង្រីកការងារគ្រប់គ្រងទឹកក្រោមដី ដោយប្រើប្រាស់កម្មវិធី ISOTOP (ប្រភពដើមនៃទឹក តំបន់ផ្តល់ទឹក គុណភាពទឹក) ដែលកំពុងអនុវត្តនៅស្ពាង (ខេត្តកណ្តាល)

៣. ចំហានទៅមុខ

កំណើនកំពស់ទឹកសមុទ្រ/ការជ្រាបចូលនៃទឹកប្រៃ

- ☐ លើកកំពស់កសិកម្មដែលធន់នឹងអាកាសធាតុ (ជាពិសេស ដំណាំស្រូវ) តាមរយៈការសាងសង់ទំនប់ការពារទឹកប្រៃ នៅក្នុងតំបន់ឆ្នេរ
- ☐ ការប៉ាន់ប្រមាណផលប៉ះពាល់ដែលអាចកើតមានបណ្តាលពីកំណើនកំពស់ទឹកសមុទ្រ ការជ្រាបចូលនៃទឹកប្រៃ (ដែនដីសណ្តោរទន្លេមេគង្គ) និងតំបន់ឆ្នេរ

ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងយេនឌ័រ

- ☐លើកកំពស់ភាពឆ្លើយតបខាងយេនឌ័រនៅក្នុងការគ្រប់គ្រងទឹក ផលប៉ះពាល់ និងការបន្សុំទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

៣. ដំហានទៅមុខ

ជំលសាស្ត្រ-ឧតុនិយម

- ពង្រឹងព័ត៌មានអាកាសធាតុ និងប្រព័ន្ធផ្តល់ព័ត៌មានជាមុន (GEF-នៅទូទាំងប្រទេស ក្នុងចំនួន ៥,៥ លានដុល្លា ពីឆ្នាំ ២០១៥-២០១៧
- ការកសាងសមត្ថភាពសម្រាប់នាយកដ្ឋានធនធានទឹកទាំងនៅថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ខេត្ត លើការប្រមូលទិន្នន័យ ការកត់ត្រា រាយការណ៍ ការព្យាករណ៍ និងប៉ាន់ប្រមាណអាកាសធាតុ
- កែលម្អរចនាសម្ព័ន្ធស្ថាប័ន បណ្តាញជាមួយប្រព័ន្ធព័ត៌មានសាធារណៈសម្រាប់ផ្សព្វផ្សាយជាសាធារណៈអំពីធាតុអាកាស ការព្រមានជាមុន និងព័ត៌មានព្យាករណ៍ អាកាសធាតុ
- ការតម្លើងស្ថានីយ៍វាស់កំពស់ទឹក ដើម្បីតាមដានកំណើនកំពស់ទឹកសមុទ្រ ល្បឿនខ្យល់ ខ្យល់ព្យុះ និងរលកសមុទ្រ (ខេត្តចំនួនបី) (បង្កើតវិទ្យាស្ថានសាគរសាស្ត្រ)

៣. ដំហានទៅមុខ

- បង្កើត និងគ្រប់គ្រង ដោយផ្អែកលើទិន្នន័យ និងព័ត៌មានអំពីអាកាសធាតុ សមត្ថភាពខាងវិភាគ និងបច្ចេកវិទ្យា
- កាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់ពីខ្យល់ព្យុះ ទឹកជំនន់ គ្រោះរាំងស្ងួត មកលើអាយុជីវិតប្រជាជន ទ្រព្យសម្បត្តិ និងដីវាលស៊ីនៅ តាមរយៈ ការព្យាករណ៍អាកាសធាតុបានសុក្រឹត្យ និងការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានអំពីអាកាសធាតុ

ផ្នែកជាតិលើកទី ៣ ស្តីពី ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

មាតិកា

- ស្ថានភាពវិស័យកសិកម្មនៅកម្ពុជា
- មូលហេតុខ្លះៗដែលនាំដល់ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
- ការជះឥទ្ធិពលពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុលើកសិកម្ម
- យុទ្ធសាស្ត្រឆ្លើយតបទៅនឹងផលប៉ះពាល់នៃការប្រែ ប្រួលអាកាសធាតុសម្រាប់រយៈពេល៥ឆ្នាំ (២០១៤- ២០១៨)

ស្ថានភាពវិស័យកសិកម្មកម្ពុជា

- ❑ ប្រទេសកម្ពុជាមានការរីកចម្រើនសេដ្ឋកិច្ចជាមូលដ្ឋានពីវិស័យកសិកម្ម
- ❑ ប្រជាជនប្រមាណ៨០%នៅជនបទដែលប្រកបមុខរបរកសិកម្ម
- ❑ វិស័យកសិកម្មបានផ្តល់៖
  - ○ ផ្តល់ស្បៀងសម្រាប់ការរស់នៅប្រចាំថ្ងៃ
  - ○ ផ្គត់ផ្គង់វត្ថុធាតុដើមសម្រាប់ឧស្សាហកម្ម
  - ○ ប្រភពនៃប្រាក់ចំណូលជាតិដែលបានពីផលិតកម្មនិងការនាំចេញ
- ❑ វិស័យកសិកម្មដើរតួសំខាន់ក្នុងការទ្រទ្រង់កំណើនសេដ្ឋកិច្ច ធានាសមធម ធានាសន្តិសុខស្បៀង និងជម្រុញការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចជនបទ

ការរួមចំណែកពីវិស័យក្នុងផលទុនសរុបក្នុងស្រុក កសិកម្ម ២០១២ (%)

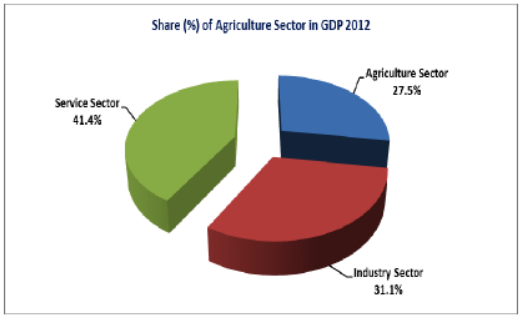

ការរួមចំណែកពីវិស័យកសិកម្មក្នុងផលទុនសរុបក្នុងស្រុក (GDP, %) (២០០២- ២០១២)

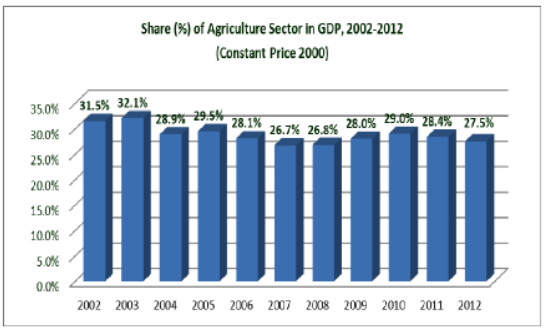

ការរីកចម្រើននៃវិស័យកសិកម្ម (១៩៩៩- ២០១២) (%)

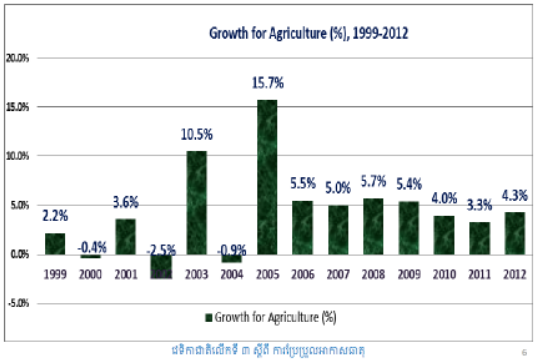

ការរួមចំណែកពីអនុវិស័យក្នុងផលទុនសរុបក្នុងស្រុកក្នុងវិស័យកសិកម្ម២០១២ (%)

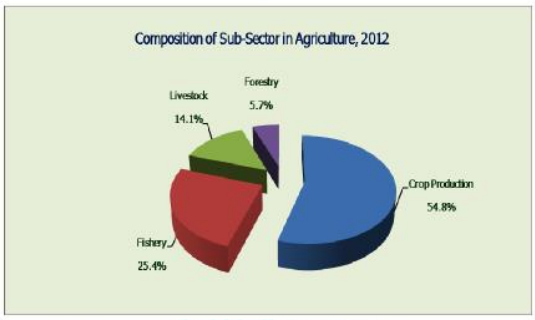

១-ផលិតកម្មស្រូវ

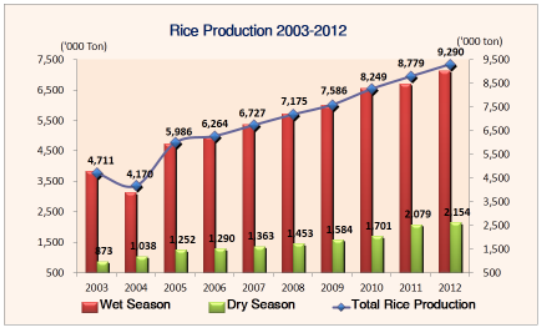

២-ផលិតកម្មដំណាំសំខាន់ៗ

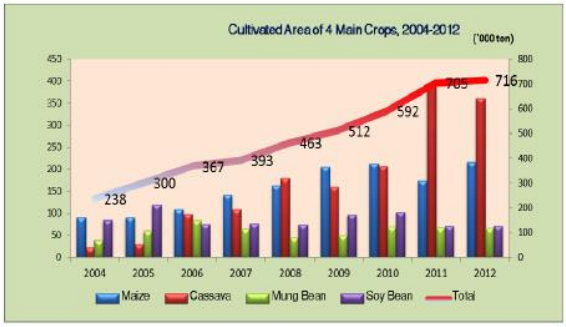

៣-ផលិតកម្មកៅស៊ូ

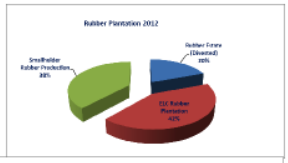

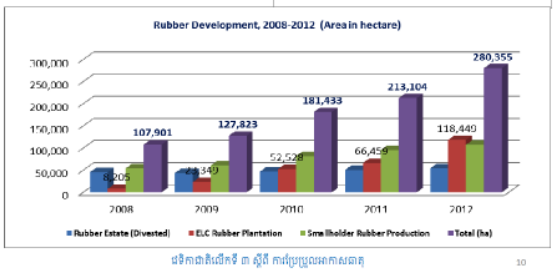

៤-ផលិតកម្មសត្វ

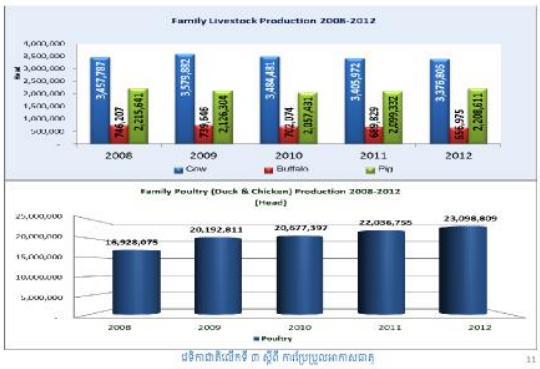

មូលហេតុខ្លះៗដែលនាំដល់ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

- កត្តាសំខាន់ៗដែលនាំឲ្យមានការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនោះបណ្តាលមកពី ការកើនកំដៅពិភពលោក ក្នុងនោះមានកម្លាំងជំរុញដោយបង្ហូរធ្វើឲ្យអាកាសធាតុមានការប្រែប្រួល

- កម្លាំងជំរុញទាំងនោះមាន ៖
  - ✓ ចលនាពំនើងផ្នត់ក្នុងស្នូលផែនដី
  - ✓ ទិន្នផលរស្មីព្រះអាទិត្យ
  - ✓ ការប្រែប្រួលគន្លងវិលរបស់ផែនដី
  - ✓ បន្ទុះភ្នំភ្លើង
  - ✓ ការប្រែប្រួលចរន្តសមុទ្រ
  - ✓ **ឥទ្ធិពលរបស់មនុស្ស**

ឥទ្ធិពលរបស់មនុស្ស (Anthropogenic factors)

- សកម្មភាពរបស់មនុស្សកាន់តែធ្វើឲ្យមានការប៉ះពាល់ដល់បរិស្ថានកាន់តែខ្លាំង ដូចជាមានការកើនឡើងនូវកម្តៅក្នុងប៉ុន្មានទសវត្សក៍ចុងក្រោយនេះ

- បញ្ហាចំបងដែលមនុស្សបានបង្កទៅលើបរិស្ថាន រួមមាន ការកើនឡើងនូវកម្រិតឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ក្នុងបរិយាកាស បណ្តាលមកពីការដុតឥន្ធនៈផូស៊ីល (ប្រេងឥន្ធនៈ ធ្យូង ថ្ម ....) ការផលិតស៊ីម៉ង់ ។

- កត្តាផ្សេងទៀត ដែលធ្វើឲ្យមានការកើនឡើងនូវឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ ផងដែរនោះ មាន៖
  - ✓ ការប្រើប្រាស់ដី
  - ✓ ការបាត់បង់ស្រទាប់អូសូន
  - ✓ កសិកម្ម
  - ✓ ការចិញ្ចឹមសត្វ
  - ✓ ការបាត់បង់ព្រៃឈើ ។ល។

ការបញ្ចេញឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ពីវិស័យកសិកម្មនៅកម្ពុជា

ឆ្នាំ១៩៩៤ (Gg,ក្រសួងបរិស្ថាន)

ប្រភព	ប្រភេទឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់				CO_2-eqv.	ភាគរយ
	CH_4	N_2O	NOx	CO		
ការធ្វើដំណាំស្រូវ	184,8	3,9			5.084	48,1
ការចិញ្ចឹមសត្វក្រៅ	150,4				3.158	29,9
ការដុតវាលស្មៅ	2,0	0,0	0,9	51,9	49	0,5
ការដុតសំណល់កសិកម្ម	2,1	0,1	1,8	43,9	59	0,6
ទីកសិកម្ម		7,1			2.209	20,9
សរុប	339,3	11,1	2,7	95,8		
សមាមាត្រសមមូល CO_2					10.560	100,0

ឆ្នាំ២០០0 (Gg, ក្រសួងបរិស្ថាន)

AGRICULTURE greenhouse gas source categories	CH_4	N_2O	Total CO_2eq (Gg)	Total CO_2eq (%)
Enteric fermentation	163.82		3,440.31	16
Manure management	22.37	1.11	812.90	4
Rice cultivation	684.05		14,365.01	68
Agricultural soils		7.62	2,363.69	11
Prescribed burning of savannahs	2.19	0.03	54.34	0
Field burning of agricultural residues	3.09	0.04	75.91	0
Total	875.52	8.79	21,112.16	100

ការជះឥទ្ធិពលពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុលើកសិកម្ម

១-បង្កើនការអត់ឃ្លាន និងកង្វះជីវជាតិអាហារ

- ផលអាក្រក់ដល់ជីវិតរស់នៅរបស់កសិករ អ្នកនេសាទ ប្រជាជនអាស្រ័យផលព្រៃឈើ ដែលរងផលប៉ះពាល់ពីអសន្តិសុខស្បៀងដែលមានស្រាប់
- ប្រឈមមុខនឹងហានិភ័យដែលបង្កពីការកើនឡើងនូវការបរាជ័យក្នុងការដាំដុះ ការថយចុះផលិតកម្មសត្វ ភាពមិនអាចរកបានធនធានដល់ផល និងផលិតផលព្រៃឈើ
- អាកាសធាតុដែលមានលក្ខណៈមិនល្អ នឹងប៉ះពាល់ស្បៀង (ភាពរកបាន ស្ថេរភាព និងការប្រើប្រាស់)

ការជះឥទ្ធិពលពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុលើកសិកម្ម (បន្ត)

២-កើតឡើងនូវជំងឺនិងប៉េស្ត

- ជំងឺសត្វនិងប៉េស្តថ្មីៗ ដែលធ្វើឲ្យប៉ះពាល់ផលិតកម្មដំណាំនិងផលិតកម្មសត្វ
- ហានិភ័យថ្មីៗសម្រាប់សន្តិសុខស្បៀង សុវត្ថិភាពស្បៀង និង សុខភាពមនុស្ស

យុទ្ធសាស្ត្រឆ្លើយតបឆ្លើយតបទៅនឹងផលប៉ះពាល់នៃការ ប្រែប្រួលអាកាសធាតុ សម្រាប់រយៈពេល៥ឆ្នាំ (២០១៤-២០១៨) (កសិកម្ម-កសិឧស្សាហកម្ម កៅស៊ូ និងផលិតកម្មសត្វ)

- ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ
  - សេចក្តីសម្រេចលេខ៥៦៧ សសរ កសក ចុះថ្ងៃទី០៧ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១១: បានបង្កើត *ក្រុមការងារបច្ចេកទេសរៀបចំគោលនយោបាយ និងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ*
  - ប្រធានក្រុមការងារ: ឯកឧត្តម ទីសុធន្ធ រដ្ឋលេខាធិការក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ
  - អង្គភាពបច្ចេកទេសសំខាន់ៗទាំង៥ (អគ្គនាយកដ្ឋានកសិកម្ម អគ្គនាយកដ្ឋានកៅស៊ូ រដ្ឋបាលព្រៃឈើ រដ្ឋបាលជលផល និងនាយកដ្ឋានផលិតកម្ម និងបសុព្យាបាល)

ទិសដៅជាយុទ្ធសាស្ត្រ

- **កសិកម្ម-កសិឧស្សាហកម្ម៖**

ធានាសន្តិសុខស្បៀង និងលើកកម្ពស់ជីវភាពប្រជាកសិករតាមរយៈការបង្កើន ផលិតភាពកសិកម្ម និងកសិឧស្សាហកម្មឲ្យបានក្នុងកម្រិត១០% ដោយបង្កើនការអភិវឌ្ឍនិងប្រើប្រាស់បច្ចេកវិទ្យាសមស្រប ថាមពលកកើតឡើងវិញ និងទឹកដោយប្រសិទ្ធភាព ព្រមទាំងពង្រឹងសមត្ថភាពបន្សាំ និងការកាត់បន្ថយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

- **កៅស៊ូ៖**

ជំរុញការអភិវឌ្ឍផលិតកម្មកៅស៊ូធម្មជាតិប្រកបដោយនិរន្តភាព ដោយផ្តោតជាសំខាន់លើវិធានការបន្សាំ និងកាត់បន្ថយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ។

- **ផលិតកម្មសត្វ៖**

ជំរុញការអភិវឌ្ឍផលិតកម្មសត្វឲ្យបាន៣%ក្នុងមួយឆ្នាំនិងការពារសុខភាពសត្វប្រកបដោយនិរន្តភាពតាមរយៈការអភិវឌ្ឍសមត្ថភាព ការប្រើប្រាស់បច្ចេកវិទ្យាសមស្រប ដោយមិនធ្វើឲ្យប៉ះពាល់ដល់សុខភាពសាធារណៈ និងចូលរួមកាត់បន្ថយឥទ្ធិពលលើអាកាសធាតុពីផលិតកម្មសត្វឲ្យបាន១%ក្នុង១ឆ្នាំ នៃការបំភាយឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ពីវិស័យកសិកម្មចាប់ពីក្រោយឆ្នាំ២០១៥ ។

ទិសដៅជាយុទ្ធសាស្ត្រ (បន្ត)

- **កសិកម្ម-កសិឧស្សាហកម្ម៖**

លរ	វិធានការជាយុទ្ធសាស្ត្រ
ទី១	ជំរុញការធ្វើប្រពលវប្បកម្មនិងពិពិធកម្មដំណាំសមស្របតាមប្រពន្ធ័ក្បេព្របរិស្ថានដោយប្រើប្រាស់ទឹកប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពការអភិរក្សនិងការប្រើប្រាស់ធនធានរុក្ខជាតិ
ទី២	ពង្រឹងសមត្ថភាពសិក្សាស្រាវជ្រាវ ផ្នែកវិទ្យាសាស្ត្រ បច្ចេកវិទ្យា និងនវានុវត្តន៍
ទី៣	ជំរុញការអភិវឌ្ឍដោយការបញ្ចេញឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់តិច
ទី៤	ពង្រឹងសមត្ថភាពស្ថាប័នជំនាញក្នុងការសម្របសម្រួលការធ្វើអន្តរាគមន៍ គ្រោះមហន្តរាយ ធម្មជាតិការអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្ស
ទី៥	ពង្រឹងសមត្ថភាពសហគ្រាសវិនិយោគកសិកម្ម កសិឧស្សាហកម្ម និងសហគមន៍អភិវឌ្ឍន៍កសិកម្មឲ្យមានការទទួលខុសត្រូវខ្ពស់ចំពោះការចូលរួមចំណែកបណ្តាលឲ្យមានការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

ទិសដៅជាយុទ្ធសាស្ត្រ (បន្ត)

- **កៅស៊ូ៖**

លរ	វិធានការជាយុទ្ធសាស្ត្រ
ទី១	ជំរុញការប្រើប្រាស់ក្លូនកៅស៊ូដែលអាចបន្សាំបានទៅនឹងបម្រែបម្រួលអាកាសធាតុ
ទី២	ជំរុញការបង្កើតក្លូនកៅស៊ូថ្មីដែលអាចបន្សាំបានទៅនឹងបម្រែបម្រួលអាកាសធាតុនៅក្នុងលក្ខខណ្ឌក្បេព្របរិស្ថាននៃប្រទេសកម្ពុជា
ទី៣	ជំរុញការសិក្សាស្រាវជ្រាវពីផលប៉ះពាល់នៃបម្រែបម្រួលអាកាសធាតុលើដំណាំកៅស៊ូទៅតាមតំបន់ដាំដុះ និងលទ្ធភាពក្នុងការទទួលបានឥណទានកាបូន (Carbon Credit) ពីដំណាំកៅស៊ូ
ទី៤	កសាងសមត្ថភាពមន្ត្រីជំនាញឆ្លើយតបទៅនឹងបម្រែបម្រួលអាកាសធាតុលើដំណាំកៅស៊ូ
ទី៥	បង្កើនសមត្ថភាពបច្ចេកទេសដំណាំកៅស៊ូ ជំរុញការអនុវត្តកសិកម្មល្អ (GAP) ក្នុងសកម្មភាពការងារកៅស៊ូ និងបង្កើនការយល់ដឹងពីផលប៉ះពាល់ វិធានការបន្សាំ ឬកាត់បន្ថយលើការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
ទី៦	ជំរុញប្រសិទ្ធភាពក្នុងការប្រើប្រាស់ធាតុចូល (Input) ក្នុងសកម្មភាពកែច្នៃជ័រ និងលើកៅស៊ូ

ទិសដៅជាយុទ្ធសាស្ត្រ (បន្ត)

- **ផលិតកម្មសត្វ៖**

លរ	វិធានការជាយុទ្ធសាស្ត្រ
ទី១	ការសម្របសម្រួលផលិតកម្មសត្វ
ទី២	ការអភិវឌ្ឍវិទ្យាសាស្ត្រ និងបច្ចេកវិទ្យា
ទី៣	ការពង្រឹងសមត្ថភាព និងការផ្សព្វផ្សាយ
ទី៤	ការឆ្លើយតបទីផ្សារ
ទី៥	ការអន្តរាគមន៍ និងការជួយសង្គ្រោះ
ទី៦	ការឲ្យប្រសើរឡើងនូវការគ្រប់គ្រងលើការផ្តល់ចំណីសត្វ
ទី៧	ការគ្រប់គ្រងវាលស្មៅ
ទី៨	ការកាត់បន្ថយការប្រើប្រាស់ចំណីអាហារប្រភពពីសត្វ
ទី៩	ការគ្រប់គ្រងកាកសំណល់
ទី១០	ការពង្រឹងក្របខណ្ឌច្បាប់ និងការអនុវត្តច្បាប់

ផែនការសកម្មភាព

- **កសិកម្ម-កសិឧស្សាហកម្ម៖**

វិធានការយុទ្ធសាស្ត្រ		សកម្មភាពគន្លឹះ	ថវិកា(លានដុល្លារអាមេរិក)
ទី១	១.១	អនុវត្តបច្ចេកទេសដាំដុះនិងប្រព័ន្ធកសិកម្មសមស្រប	១៣.៤៧
	១.២	អនុវត្តបច្ចេកទេសវិទ្យាក្រោយពេលប្រមូលផល	១.០០
ទី២	២.១	ការអភិវឌ្ឍពូជដំណាំសមស្របទៅតាមបរិស្ថានដាំដុះ និងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ	១៤.៣៥
	២.២	ការស្រាវជ្រាវនិងអភិវឌ្ឍបច្ចេកទេសសមស្របបន្សាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ	១០.៥០
	២.៣	ការអភិវឌ្ឍបច្ចេកវិទ្យាក្រោយពេលប្រមូលផល	២.៧០
	២.៤	ការគ្រប់គ្រងព័ត៌មាននិងចំណេះដឹងអំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុដល់កសិករនិងអ្នកពាក់ព័ន្ធ	២.៦០
ទី៣	៣.១	ការអនុវត្តបច្ចេកវិទ្យាដែលរួមចំណែកកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់	៧.២៧
ទី៤	៤.១	បង្កើនគោលនយោបាយ និងឯកសារគតិយុត្ត	០.៧០

ផែនការសកម្មភាព (បន្ត)

- **កសិកម្ម-កសិឧស្សាហកម្ម(បន្ត)៖**

វិធានការយុទ្ធសាស្ត្រ		សកម្មភាពគន្លឹះ	ថវិកា(លានដុល្លារអាមេរិក)
ទី៥	៥.១	ជ្រៀបចំគោលនយោបាយគាំទ្រលើកទឹកចិត្តដល់ការចូលរួមរបស់សហគ្រាសវិនិយោគកសិកម្ម និងកសិឧស្សាហកម្ម សហគមន៍កសិកម្មឲ្យមានការចូលរួមអភិវឌ្ឍនិងទទួលខុសត្រូវខ្ពស់ចំពោះការចូលរួមចំណែកបណ្តាលឲ្យមានការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ	០.១៥
	៥.២	ផ្សព្វផ្សាយនិងជំរុញការអនុវត្តគោលនយោបាយគាំទ្រនិងលើកទឹកចិត្តនិងក្របខណ្ឌច្បាប់នានាពាក់ព័ន្ធនឹងសកម្មភាពបន្សាំ និងកាត់បន្ថយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុសម្រាប់សហគ្រាសវិនិយោគកសិកម្មនិងកសិឧស្សាហកម្ម និងសហគមន៍អភិវឌ្ឍកសិកម្ម	០.២០
	៥.៣	កសាងសមត្ថភាពដល់ស្ថាប័នជំនាញនិងមានសមត្ថកិច្ចលើការតាមដាន វាយតម្លៃសកម្មភាពនៃការអនុវត្តរបស់សហគ្រាសវិនិយោគកសិកម្មនិងកសិឧស្សាហកម្ម និងសហគមន៍អភិវឌ្ឍកសិកម្ម	០.២០
	៥.៤	បណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកវិទ្យាសមស្របដែលមានការបំភាយឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់តិចដល់សហគ្រាសវិនិយោគកសិឧស្សាហកម្ម	១.០០
សរុបរួមទិស័យកសិកម្ម-កសិឧស្សាហកម្ម			**៥៦.០៤**

វិធានការបន្ថែមសកម្មភាព (បន្ត)

- **កៅស៊ូ៖**

វិធានការយុទ្ធសាស្ត្រ		សកម្មភាពគន្លឹះ	ថវិកា(លានដុល្លារអាមេរិក)
ទី១	១.១	ជំរុញកម្មវិធីផ្ទាស់ប្តូរគ្នុនកៅស៊ូជាមួយបណ្តាប្រទេសក្នុងតំបន់	១,៧៨
	១.២	ផ្សព្វផ្សាយអំពីការប្រើប្រាស់គ្នុនកៅស៊ូដែលធន់នឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុដល់អ្នកដាំកៅស៊ូ	០,១៦
ទី២	២.១	បង្កើតនិងដាក់ឲ្យប្រើប្រាស់ច្បារបង្កាត់ពូជចំនួន០៣	០,៩៩
	២.២	បង្កើតឡូត៌ាយតម្លៃគ្នុនកៅស៊ូស៊ីដលើង (SET=Seedling Evaluation Trial)	០,២៣
	២.៣	បង្កើតនិងថែទាំចម្ការតិរោធន៍ទ្រង់ទ្រាយតូច(SSCT=Small Scale Clone Trial) ចំនួន ០២	០,៥៩
	២.៤	បង្កើត និងថែទាំចម្ការតិរោធន៍ទ្រង់ទ្រាយធំ (LSCT=Large Scale Clone Trial) ចំនួន០១	០,៦៦
	២.៥	ធ្វើអនុសាសន៍ក្នុងថ្មីទាំង០៨ទៅតាមលក្ខណៈសម្បត្តិនៃគ្នុនដីមួយៗ	០,០២

វិធានការបន្ថែមសកម្មភាព (បន្ត)

- **កៅស៊ូ(បន្ត)៖**

វិធានការយុទ្ធសាស្ត្រ		សកម្មភាពគន្លឹះ	ថវិកា(លានដុល្លារអាមេរិក)
ទី៣	៣.១	រៀបចំបណ្តាញតិរោធន៍ និងតម្លើងស្ថានីយ៍ឧតុនិយមឡានតូច នៅតាមចម្ការកៅស៊ូដែលមានស្រាប់ចំនួន០៥តំបន់ នៅកម្ពុងខេត្តកំពង់ចាម កំពង់ធំ បាត់តំបង រតនគីរី និងកោះកុង	១,៣៣
	៣.២	វិភាគទិន្នន័យ និងសិក្សាលើទំនាក់ទំនងរវាងការលូតលាស់ និងជីវម៉ាស់កៅស៊ូតាមពូជ	០,១៥
ទី៤	៤.១	ចូលរួមក្នុងបណ្តាញការងារប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដើម្បីទទួលបាននិងចែករំលែកព័ត៌មានអំពីបច្ចេកវិជ្ជាថ្មីៗនៃបម្រែបម្រួលអាកាសធាតុ	០,១៦
	៤.២	សហការជាមួយដៃគូអភិវឌ្ឍនានាដើម្បីបញ្ចូនមូន្តីជំនាញទៅបណ្តុះបណ្តាលរយៈពេលមធ្យម និងវែងស្តីពីគម្រូតំរែដែលអាកាសធាតុ តម្រែបែបផែនដាំដុះ តាមតំបន់ និងវិធានការនានាឆ្លើយតបនឹងបម្រែបម្រួលអាកាសធាតុ	០,៣៣
ទី៥	៥.១	ចងក្រងសហគមន៍កៅស៊ូគ្រួសារ	០,០៨
ទី៦	៦.១	កសាងស្ថានីយ៍សម្ងាតសំណល់វាលវាការថ្នល់កៅស៊ូគ្រប់គ្រងនិងបុរាណជីវឧស្ម័នទទួលបានពីសំណល់ភាវ	០,១៧
		សរុបទិសវ័យកៅស៊ូ	**៦,៦៥**

វិធានការបន្ថែមសកម្មភាព (បន្ត)

- **ធំលិតកម្មសត្វ៖**

វិធានការយុទ្ធសាស្ត្រ		សកម្មភាពគន្លឹះ	ថវិកា(លានដុល្លារអាមេរិក)
ទី១	១.១	ចិញ្ចឹមសត្វប្រកបដោយបច្ចេកទេសមស្រប	៧,៥០
	១.២	សិក្សាសក្តានុពលលើការចិញ្ចឹមសត្វ	០,៧៥
	១.៣	អនុវត្តប្រព័ន្ធធំលិតកម្មសត្វលាយឡំគ្នានិងប្រព័ន្ធកសិកម្មចម្រុះលើការងារចិញ្ចឹមសត្វ	០,៤០
ទី២	២.១	ការកែលម្អពូជសត្វ	៣,៩២
	២.២	ការកែលម្អចំណីសត្វ	៤,៣០
	២.៣	ការលើកមូស់សុខភាពសត្វ	៣,០៥
ទី៣	៣.១	អភិវឌ្ឍន៍សម្ភារៈផ្សព្វផ្សាយស្តីពីស្ថានភាពនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ វិធានការបន្ថុះនិងទប់ទល់នឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ការចិញ្ចឹមសត្វ តាមលក្ខណៈបច្ចេកទេស វិធានការការពារនិងការព្យាបាលជំងឺឆ្លងសត្វ ការដាំដំណាំចំណីសត្វ ការកែច្នៃចំណីសត្វ ការជ្រើសរើសពូជនិងបង្កាត់ពូជសត្វនិងការគ្រប់គ្រងកាកសំណល់សត្វ	០,៣០
	៣.២	វាយតម្លៃនិងត្រួតពិនិត្យលើសកម្មភាពលើសកម្មភាពផ្សព្វផ្សាយ និងការធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពមក	០,០៥

វិធានការបន្ថែមសកម្មភាព (បន្ត)

- **ធំលិតកម្មសត្វ (បន្ត)៖**

វិធានការយុទ្ធសាស្ត្រ		សកម្មភាពគន្លឹះ	ថវិកា(លានដុល្លារអាមេរិក)
ទី៤	៤.១	បង្កើតប្រព័ន្ធផ្តល់ព័ត៌មាន ទីផ្សារ និងមធ្យោបាយផ្សព្វផ្សាយ ទីផ្សារសត្វនិងផលិតផលសត្វ ជាពិសេស នៅពេលមានការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (ទឹកជំនន់ ជាដើម)	០,២០
	៤.២	ពង្រឹកក្រុមសហគមន៍ចិញ្ចឹមសត្វឲ្យបានខ្ជាប់ខ្ជួលាយ	០,២០
ទី៥	៥.១	ត្រៀមចំណីសត្វ ទឹក ក្រមាំងថ្កាំបស្បូរពេទ្យនិងសម្ភារៈបស្បូរពេទ្យសម្រាប់ផ្តល់ឲ្យសត្វឲ្យបានគ្រប់គ្រាន់ និងត្រៀមពូជសត្វសម្រាប់ក្នុងពេល និងក្រោយពេលទឹកជំនន់ និងរាំងស្ងួត	១,០០
	៥.២	ត្រៀមទីទួលសុវត្ថិភាព និងធានាជំរកសត្វឲ្យមានសុវត្ថិភាពនៅពេលមានគ្រោះធម្មជាតិ	០,២០
	៥.៣	បង្កើតក្រុមការងារព្យាបាលជំងឺសត្វចល័តនៅទឹកន្លែងសត្វដែលបានជន្លាស និងប្រមូលផ្តុំ	០,១០
	៥.៤	រៀបចំផែនការស្តារឡើងវិញ បន្ទាប់ពីមានគ្រោះធម្មជាតិ	០,០៥
ទី៦	៦.១	ប្រើប្រាស់ល្បាយចំណីសត្វស្ងួតដើម្បីបង្កើនប្រសិទ្ធភាពចំណីសត្វ	០,២០
	៦.២	ជំរុញការកែច្នៃកាកសំណល់ផលិតផលកសិកម្ម ដើម្បីកាត់បន្ថយការបំភាយឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ពីកាកសំណល់ទាំងនេះ (ប្រភពជីវម៉ាស)	០,២០

វិធានការបន្ថែមសកម្មភាព (បន្ត)

- **ធំលិតកម្មសត្វ (បន្ត)៖**

វិធានការយុទ្ធសាស្ត្រ		សកម្មភាពគន្លឹះ	ថវិកា(លានដុល្លារអាមេរិក)
ទី៧	៧.១	ដាំដំណាំចំណីសត្វនៅក្នុងវាលស្មៅដែលអាចស្រូកកាបោននិងប្រើប្រាស់អាសូត នៅក្នុងទីវាលស្មៅសម្រាប់ការចិញ្ចឹមសត្វ	០,៩០
	៧.២	ជម្រុញការផ្លាស់ប្តូរវេនគ្នានូវវាលស្មៅសម្រាប់ការចិញ្ចឹមសត្វ	០,៥០
ទី៨	៨.១	សិក្សាពីផលអវិជ្ជមាននៃការបរិភោគសាច់ក្រែនលើសលុបដែលប៉ះពាល់សុខភាពសាធារណៈ	០,២៥
ទី៩	៩.១	បន្តជម្រុញនិងពង្រីកកម្មវិធីឡជីវឧស្ម័នជាតិដែលមានស្រាប់ដល់កសិការចិញ្ចឹមសត្វតាមគ្រួសារឲ្យបានទូលំទូលាយ	៨,០០
	៩.២	បង្កើតនិងអនុវត្តកម្មវិធីឡជីវឧស្ម័នជាតិសម្រាប់ការចិញ្ចឹមជាលក្ខណៈពាណិជ្ជកម្ម	២,០០
	៩.៣	ស្រាវជ្រាវលើការអភិវឌ្ឍបច្ចេកវិទ្យាឡជីវឧស្ម័នតាមលក្ខណៈគ្រួសារនិងលក្ខណៈពាណិជ្ជកម្ម	០,១៥
	៩.៤	កសាងសមត្ថភាពការធ្វើពាណិជ្ជកម្មឥណទានការបោនពីឡជីវឧស្ម័ន	០,២៥

វិធានការបន្ថែមសកម្មភាព (បន្ត)

- **ធំលិតកម្មសត្វ (បន្ត)៖**

វិធានការយុទ្ធសាស្ត្រ		សកម្មភាពគន្លឹះ	ថវិកា(លានដុល្លារអាមេរិក)
ទី១០	១០.១	អភិវឌ្ឍគោលនយោបាយក្នុងការប្រើប្រាស់ដីវាលស្មៅសម្រាប់ការចិញ្ចឹមសត្វ	០,២៥
	១០.២	អភិវឌ្ឍលិសតបទដ្ឋានគតិយុត្តិ នយោបាយ និងយុទ្ធសាស្ត្រសម្រាប់អភិវឌ្ឍធំលិតកម្មសត្វ និងសុខភាពសត្វ និងគ្រប់គ្រងកាកសំណល់សត្វ	០,២៥
	១០.៣	អនុវត្តច្បាប់ និងលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តិ ពាក់ព័ន្ធនឹងការគ្រប់គ្រងសុខភាពសត្វ និងធំលិតកម្មសត្វ	០,០៥
		សរុបរួមទិសវ័យផលិតកម្មសត្វ និងសុខភាពសត្វ	**៣០,៤០**

ផែនការសកម្មភាព (បន្ត)

- អន្តរអនុវិស័យ (កសិកម្ម-កសិឧស្សាហកម្ម កៅស៊ូ ជលផលព្រៃលើ និងផលិតកម្មសត្វ)៖

				ថវិកា(លានដុល្លារអាមេរិក)
១	កំណត់តំបន់ប្រើប្រាស់ដីសម្រាប់ផលិតកម្មកសិកម្ម កៅស៊ូ និងចិញ្ចឹមសត្វ	១.១	ការរៀបចំផែនទីតំបន់ផលិតកម្មកសិកម្ម កៅស៊ូផលិតកម្មសត្វ	១០
		១.២	កំណត់តំបន់កសិកម្មសម្រាប់ផលិតកម្មកសិកម្ម និងការចិញ្ចឹមសត្វ	៨
		១.៣	កំណត់តំបន់គ្រប់គ្រងព្រៃឈើ	០,៦៥
		១.៤	កំណត់តំបន់គ្រប់គ្រងជលផល	០,៧៥
២	អភិវឌ្ឍនិងរៀបចំបង្កើតព្យាករណ៍ (Modeling) សម្រាប់ផលិតកម្មកសិកម្មនៅក្នុងបរិបទនៃបម្រែ បម្រួលអាកាសធាតុនៅកម្ពុជា	២.១	បណ្តុះបណ្តាលធនធានមនុស្សសម្រាប់រយៈពេលវែងក្រៅប្រទេស (២ឆ្នាំ) ពេលខ្លី (២ខែ) និងជួលទីប្រឹក្សាដែលមានជំនាញផ្នែកអភិវឌ្ឍប្រព័ន្ធព្យាករណ៍ (Modeling)	០,៥៦
		២.២	ប្រមូលទិន្នន័យនិងរៀបចំការពិសោធន៍	៨,៦២
		២.៣	រៀបចំបង្កើតប្រព័ន្ធព្យាករណ៍ (Modeling) សម្រាប់ផលិតកម្មកសិកម្មនៅក្នុងបរិបទនៃបម្រែបម្រួលអាកាសធាតុ	០,៨៧

ផែនការសកម្មភាព (បន្ត)

- អន្តរអនុវិស័យ (កសិកម្ម-កសិឧស្សាហកម្ម កៅស៊ូ ជលផលព្រៃលើ និងផលិតកម្មសត្វ)(បន្ត)

				ថវិកា(លានដុល្លារអាមេរិក)
		២.៤	ធ្វើតេស្ត៍ផ្ទៀងផ្ទាត់ប្រព័ន្ធព្យាករណ៍ (Modeling) សម្រាប់ផលិតកម្មកសិកម្មដែលបានបង្កើត	១,៧០
		២.៥	ធ្វើការសិក្សា Modeling ពីផលប៉ះពាល់ពីគ្រោះធម្មជាតិលើកសិកម្ម (សត្វ)	០,៥០
៣	កសាងនិងលើកកម្ពស់សមត្ថភាពបណ្តុះបណ្តាល ផ្សព្វផ្សាយនិងផ្ទេរបច្ចេកវិទ្យាទៅកាន់ប្រទេសអនុវត្តសម្រាប់ការឆ្លើយតបទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ	៣.១	ការបណ្តុះបណ្តាលលើការអនុវត្តបច្ចេកវិទ្យាក្រោយពេលប្រមូលផល	៣
		៣.២	ការអភិវឌ្ឍបច្ចេកវិទ្យាក្រោយពេលប្រមូលផល	៧
		៣.៣	កសាងសមត្ថភាពបច្ចេកទេសដល់ស្ថាបនជំនាញស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ	៨,៦៣

ផែនការសកម្មភាព (បន្ត)

- អន្តរអនុវិស័យ (កសិកម្ម-កសិឧស្សាហកម្ម កៅស៊ូ ជលផលព្រៃលើ និងផលិតកម្មសត្វ)(បន្ត)

				ថវិកា(លានដុល្លារអាមេរិក)
		៣.៤	បណ្តុះបណ្តាល និងអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្សគ្រប់កម្រិត	១,២០
		៣.៥	ចំពាក់ចំបងការផ្សព្វផ្សាយបច្ចេកវិទ្យាកាត់បន្ថយ/បន្ទុំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុដល់កសិករនិងអ្នកពាក់ព័ន្ធនានា	៤
		៣.៦	រៀបចំកម្មវិធីនិងចុះបណ្តុះបណ្តាលអ្នកប្រឹងប្រែង (ស្ត្រី ៣០%) ២០០នាក់/លើក/ឆ្នាំ/តំបន់ អំពីបច្ចេកទេសកសិកម្ម ដំណាំ កៅស៊ូ ការចិញ្ចឹមសត្វ ការអនុវត្ត GAP និងGAHP និងបញ្ហាចម្បងៗយល់ដឹងពីផលប៉ះពាល់ វិធានការបន្ទាន់ និងការកាត់បន្ថយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដើម្បីផ្សព្វផ្សាយបន្ត	០,៦០
		៣.៧	រៀបចំកម្មវិធីនិងបណ្តុះបណ្តាលដល់អ្នកពាក់ព័ន្ធស្តីពីបច្ចេកទេសកែច្នៃ ការគ្រប់គ្រងកាកសំណល់និងប្រើប្រាស់ដីវិនស្ទីន និងបញ្ហាចម្បងៗយល់ដឹងពីផលប៉ះពាល់ វិធានការបន្ទាន់ និងការកាត់បន្ថយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ	០,៤០

ផែនការសកម្មភាព (បន្ត)

- អន្តរអនុវិស័យ (កសិកម្ម-កសិឧស្សាហកម្ម កៅស៊ូ ជលផលព្រៃលើ និងផលិតកម្មសត្វ)(បន្ត)

				ថវិកា(លានដុល្លារអាមេរិក)
		៣.៨	កសាងសមត្ថភាពរបស់ស្ថាបន និងធនធានមនុស្ស និងស្ថាបនវិទ្យុទៀត ដើម្បីចូលរួមចំណែកដឹងក្នុងការអភិវឌ្ឍផលិតកម្មកសិកម្ម កៅស៊ូ ផលិតកម្មសត្វ និងការទប់ទល់នឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ	២,៥០
		៣.៩	ធ្វើការផ្សព្វផ្សាយឲ្យបានទូលំទូលាយតាមរយៈសម្ភារៈផ្សព្វផ្សាយដែលបានផលិតនិងចុះបង្រៀន ដោយធ្វើការបង្ហាញផ្ទាល់លើចំណីសត្វ និងការបង្ហាត់សិប្បនីមិត្តពូជ សត្វដែលធន់នឹងអាកាសធាតុ	១,២៥
		៣.១០	អប់រំ ផ្សព្វផ្សាយ និងលើកទឹកចិត្តក្នុងការប្រើប្រាស់សម្ភស្រូបនូវចំណីអាហារដែលមានប្រភពពីសត្វ	០,២៥

ផែនការសកម្មភាព (បន្ត)

- អន្តរអនុវិស័យ (កសិកម្ម-កសិឧស្សាហកម្ម កៅស៊ូ ជលផលព្រៃលើ និងផលិតកម្មសត្វ)(បន្ត)

				ថវិកា(លានដុល្លារអាមេរិក)
		៣.១១	រៀបចំផែនការ និងលើកវគ្គបណ្តុះបណ្តាលសម្រាប់មន្ត្រីរដ្ឋបាលព្រៃឈើថ្នាក់ស្រុកលើនិងមូលដ្ឋានលើពី REDD+	០,២៥
		៣.១២	បង្កើនសមត្ថភាពដល់មន្ត្រីរដ្ឋបាលព្រៃឈើក្នុងការពង្រឹងអនុវត្តច្បាប់ស្តីពីព្រៃឈើនិងអភិបាលកិច្ចល្អ	០,១៥
		៣.១៣	បង្កើនការផ្សព្វផ្សាយពីសារៈសំខាន់នៃការបន្ទាំ និងការកាត់បន្ថយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុដល់សហគមន៍មូលដ្ឋាន	០,១០
		៣.១៤	រៀបចំវគ្គបណ្តុះបណ្តាលស្តីពីការអភិរក្សនិងការគ្រប់គ្រងព្រៃលិចទឹក និងព្រៃកោងកាងស្មៅសមុទ្រ និងផ្កាថ្ម និងមុខងារសំខាន់ៗរបស់វាក្នុងបន្ទុំនិងកាត់បន្ថយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុក្នុងវិស័យជលផលដើម្បីកសាងសមត្ថភាព	០,១៦
		៣.១៥	ការវាយតម្លៃពីតម្រូវការ និងការផ្សព្វផ្សាយជាសាធារណៈ	១,៥០

ផែនការសកម្មភាព (បន្ត)

- អន្តរអនុវិស័យ (កសិកម្ម-កសិឧស្សាហកម្ម កៅស៊ូ ជលផលព្រៃលើ និងផលិតកម្មសត្វ)(បន្ត)

				ថវិកា(លានដុល្លារអាមេរិក)
៤	ការឆ្លើយតបចំពោះយេនឌ័រក្នុងវិស័យកសិកម្មចំពោះការប្រែប្រួលអាកាសធាតុតាមរយៈការពឹងផ្អែកសមត្ថភាព និងអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្ស	៤.១	លើកវគ្គបណ្តុះបណ្តាលដល់ស្ត្រីដើម្បីបង្កើនសមត្ថភាពយល់ដឹងពីលទ្ធផលនិងវិធានការកាត់បន្ថយផលវិជ្ជមានបណ្តាលមកពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ	២,៥០
		៤.២	ជំរុញស្ត្រីឲ្យប្រកបរបរកសិកម្មដែលឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ	០,២៥
		៤.៣	ជំរុញឲ្យមានគំនិតផ្តួចផ្តើមអំពីហិរញ្ញប្បទានសម្រាប់ការប្រកបរបរកសិកម្ម ដែលឆ្លើយតបនឹងផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ហើយដែលឆ្លើយតបចំពោះបញ្ហាយេនឌ័រ	០,៧៥
			សរុបទូទៅអនុវិស័យ	**៦១,៧៤**

សន្និដ្ឋាន

- ❑ វិស័យកសិកម្មបានរួមចំណែកក្នុងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចគ្រួសារនិងជាតិ
- ❑ ទន្ទឹមនឹងនេះ វិស័យកសិកម្មបានរួមចំណែកក្នុងការបំភាយឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ដល់បរិស្ថាន និងការបម្រែបម្រួលអាកាសធាតុ
- ❑ ទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ បាននិងកំពុងរៀបចំគោលនយោបាយ និង ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងផែនការសកម្មភាព ក្នុងទិសដៅ៖
  - ចូលរួមទប់ស្កាត់ក្នុងការបំភាយឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ទៅបរិស្ថាននិងការបន្សាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
  - ធានាសន្តិសុខស្បៀង សុវត្ថិភាពស្បៀង និង សុខភាពសាធារណៈ

សូមអរគុណ!

សូមទំនាក់ទំនង

ឯកឧត្តម ទី សុគន្ធ
រដ្ឋលេខាធិការ ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ
ប្រធានក្រុមការងារបច្ចេកទេសរៀបចំគោលនយោបាយ និង យុទ្ធសាស្ត្រ ឆ្លើយតបនឹងផលប៉ះពាល់នៃបម្រែបម្រួលអាកាសធាតុនៃក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ
ទូរស័ព្ទ: ០១២ ៨៥៥ ៧៧៧; E-mail: tysokhun@gmail.com

បណ្ឌិត សរ ចិត្រា
អនុប្រធាននាយកដ្ឋានផលិតកម្ម និងបសុព្យាបាល
ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ
ទូរស័ព្ទ: ០១២ ២៥៣ ៩២៨; E-mail: chetrass@gmail.com

វេទិកាជាតិលើកទី ៣ ស្តីពី ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
ថ្ងៃទី ៥ – ៧ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១៣ កម្ពុជា
ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រសម្រាប់ការបន្ថុំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងការកាត់បន្ថយឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ក្នុងវិស័យដឹកជញ្ជូន
នាយកដ្ឋានផែនការ នៃក្រសួងសាធារណការ និងដឹកជញ្ជូន
ថ្ងៃទី ៧ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១៣
CAMBODIA CLIMATE CHANGE ALLIANCE
SWEDEN

រចនាសម្ព័ន្ធបច្ចុប្បន្ន
១. សេចក្តីផ្តើម
២. ស្ថានភាពបច្ចុប្បន្ននៃវិស័យដឹកជញ្ជូននៅកម្ពុជា
២.១ ស្ថានភាពនៃការដឹកជញ្ជូននៅកម្ពុជា
២.១.១ ចំនួនយានយន្តចុះបញ្ជី
២.១.២ គ្រោះថ្នាក់ចរាចរតាមផ្លូវគោក
២.២ ស្ថានភាពហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធនៅកម្ពុជា
២.២.១ ប្រព័ន្ធផ្លូវថ្នល់
២.២.២ ប្រព័ន្ធផ្លូវដែក
២.២.៣ ប្រព័ន្ធផ្លូវទឹក
២.២.៤ ផ្លូវអាកាស
២.៣ ការអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធដឹកជញ្ជូន
២.៣.១ ប្រព័ន្ធផ្លូវថ្នល់
២.៣.២ ផ្លូវដែក
២.៣.៣ ផ្លូវទឹក
២.៤ គោលនយោបាយ និងផែនការដែលមានស្រាប់សម្រាប់វិស័យលើហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធដឹកជញ្ជូន
វេទិកាជាតិលើកទី ៣ ស្តីពី ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

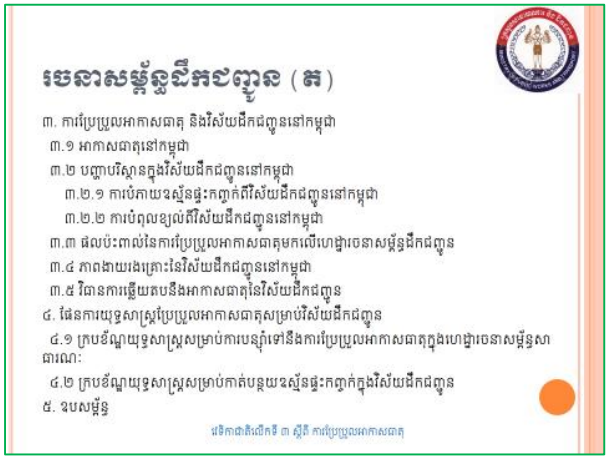
រចនាសម្ព័ន្ធដឹកជញ្ជូន (ត)
៣. ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងវិស័យដឹកជញ្ជូននៅកម្ពុជា
៣.១ អាកាសធាតុនៅកម្ពុជា
៣.២ បញ្ហាបរិស្ថានក្នុងវិស័យដឹកជញ្ជូននៅកម្ពុជា
៣.២.១ ការបំពុលឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ពីវិស័យដឹកជញ្ជូននៅកម្ពុជា
៣.២.២ ការបំពុលខ្យល់ពីវិស័យដឹកជញ្ជូននៅកម្ពុជា
៣.៣ ផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុមកលើហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធដឹកជញ្ជូន
៣.៤ ភាពងាយរងគ្រោះនៃវិស័យដឹកជញ្ជូននៅកម្ពុជា
៣.៥ វិធានការឆ្លើយតបនឹងអាកាសធាតុនៃវិស័យដឹកជញ្ជូន
៤. ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រប្រែប្រួលអាកាសធាតុសម្រាប់វិស័យដឹកជញ្ជូន
៤.១ ក្របខ័ណ្ឌយុទ្ធសាស្ត្រសម្រាប់ការបន្ថុំទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុក្នុងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធសាធារណៈ
៤.២ ក្របខ័ណ្ឌយុទ្ធសាស្ត្រសម្រាប់កាត់បន្ថយឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ក្នុងវិស័យដឹកជញ្ជូន
៥. ឧបសម្ព័ន្ធ
វេទិកាជាតិលើកទី ៣ ស្តីពី ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

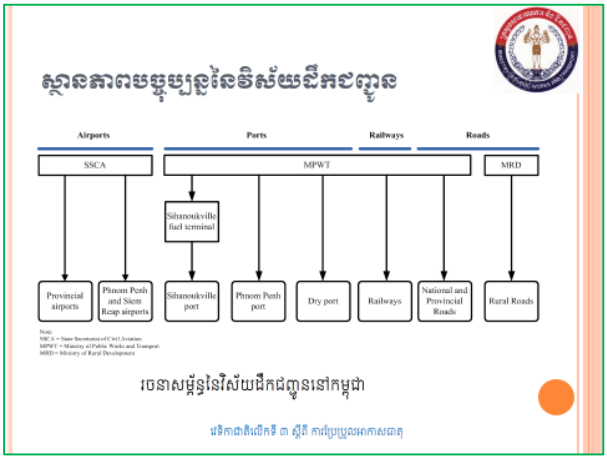
ស្ថានភាពបច្ចុប្បន្ននៃវិស័យដឹកជញ្ជូន
Airports
Ports
Railways
Roads
SSCA
MPWT
MRD
Sihanoukville fuel terminal
Provincial airports
Phnom Penh and Siem Reap airports
Sihanoukville port
Phnom Penh port
Dry port
Railways
National and Provincial Roads
Rural Roads
រចនាសម្ព័ន្ធនៃវិស័យដឹកជញ្ជូននៅកម្ពុជា
វេទិកាជាតិលើកទី ៣ ស្តីពី ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

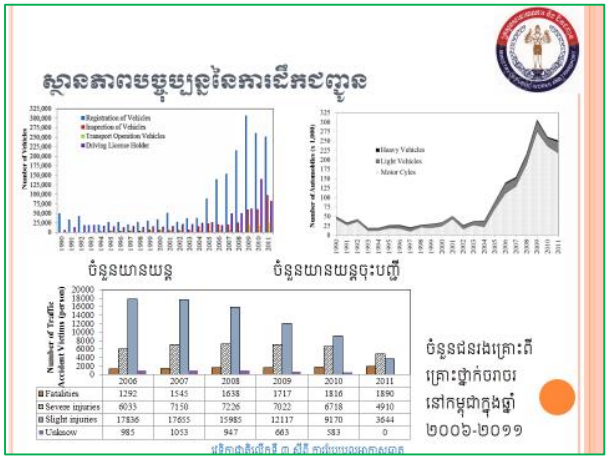
ស្ថានភាពបច្ចុប្បន្ននៃការដឹកជញ្ជូន
Registration of Vehicles
Inspection of Vehicles
Transport Operation Vehicles
Driving License Holder
Heavy Vehicles
Light Vehicles
Motor Cycles
ចំនួនយានយន្ត
ចំនួនយានយន្តចុះបញ្ជី
ចំនួនជនរងគ្រោះពីគ្រោះថ្នាក់ចរាចរនៅកម្ពុជាក្នុងឆ្នាំ ២០០៦-២០១១
2006 2007 2008 2009 2010 2011
Fatalities 1292 1545 1638 1717 1816 1890
Severe injuries 6033 7150 7226 7022 6718 4910
Slight injuries 17836 17655 15985 12117 9170 3644
Unknow 985 1053 947 663 583 0
វេទិកាជាតិលើកទី ៣ ស្តីពី ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

ស្ថានភាពនៃហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធសាធារណៈ
ប្រព័ន្ធផ្លូវថ្នល់
R9 (Northern Subcorridor)
AH11 (Asian/ASEAN Highway)
R8 (Inter-Corridor Links)
AH1 (Asian/ASEAN Highway)
R1 (Central Subcorridor)
AH123 (ASEAN Highway)
R1 (Coastal Subcorridor)
LAOS
THAILAND
VIETNAM
បណ្តាញផ្លូវអាស៊ាន និងផ្លូវជាតិនៅកម្ពុជា
វេទិកាជាតិលើកទី ៣ ស្តីពី ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

ស្ថានភាពនៃហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធសាធារណៈ

ប្រព័ន្ធផ្លូវដែក

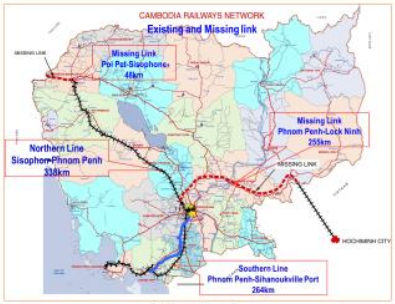

បណ្តាញផ្លូវដែកនៅកម្ពុជា

ស្ថានភាពហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធសាធារណៈ

ប្រព័ន្ធផ្លូវទឹក និងសមុទ្រ

ការអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធដឹកជញ្ជូន

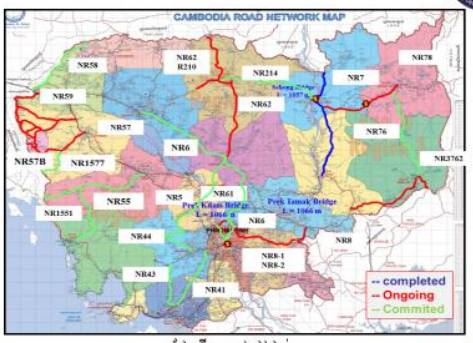

ផែនទីគម្រោងផ្លូវថ្នល់

តំបន់សេដ្ឋកិច្ចពិសេស និងការស្តារឡើងវិញ

CAMBODIA RAILWAYS NETWORK

ផ្នែកដែលមានស្រាប់ និងដែលនៅខ្វះ

ផ្នែកនៅខ្វះ ដោយប៉ៃ
ត-ស៊ីសុផុន ៤៨គ.ម

ការដឹកជញ្ជូនតាមផ្លូវដែក

ផ្នែកនៅខ្វះ ភ្នំពេញ-ឡុកនិ
ញ ២៥៥គ.ម

ផ្នែកខាងជើង ស៊ីសុផុន-
ភ្នំពេញ ៣៣៨គ.ម

MISSING LINK

ផ្សារភ្ជាប់ទៅវៀតណាម៖ (SKRL ឬ ផ្នែកបណ្តាញផ្លូវដែកអាស៊ាន - ២៥៥គ.ម ពីភ្នំពេញទៅឡុកនិញ)
PRC បានផ្តល់នូយបច្ចេកទេសសម្រាប់កសាងឆ្លងស្ទឹកមេ និងស្ថិរបង្ហើយក្នុងឆ្នាំ ២០១០
ការគាំទ្រហិរញ្ញវត្ថុពីវៃគុអភិវឌ្ឍន៍ដើម្បីសាងសង់ផ្នែកនៃផ្លូវនេះ។

ផ្នែកខាងត្បូង ភ្នំពេញ-កំពង់សោម
ប្រវែង ២៦៤គ.ម

ផែនការអភិវឌ្ឍន៍PAS សម្រាប់ ៥ ឆ្នាំ (២០០៩-២០១៤)គឺ៖

- គម្រោងអភិវឌ្ឍន៍តំបន់សេដ្ឋកិច្ចពិសេស (២០០៩-២០១១)
- គម្រោងកំពង់ផែពហុបំណង (២០០៩-២០១៤)
- ការផ្តើរសំណង់ផែចាស់សម្រាប់ជាផែអ្នកដំណើរ (២០១០-២០១២)
- គម្រោងអភិវឌ្ឍន៍តំបន់សេដ្ឋកិច្ចពិសេស – ដំណាក់កាលទី ៣ (២០១១-២០១៥)
- ពង្រឹងសន្តិសុខនិងសុវត្ថិភាពកំពង់ផែក្នុងប្រព័ន្ធនាវាចរសមុទ្រ (២០១០-២០១២)
- សិក្សាផែនការអភិវឌ្ឍន៍ជាបន្តនៃកំពង់ផែកុងគីនីរ -ជម្រៅទឹក ១៤ម (២០១០-២០១១)

តំបន់សេដ្ឋកិច្ចពិសេសខេត្តព្រះសីហនុ

- ផ្ទៃដី ៧០ហ.ត
- គម្រោងអភិវឌ្ឍន៍ ២០០៩-២០១១
- ថ្លៃគម្រោង ៣៥លានដុល្លាអាមេរិក

អភិវឌ្ឍកំពង់ផែពហុបំណង

- រយៈពេលសាងសង់៖ ២០១១-២០១៤
- ប្រតិបត្តិការ៖ ខែឧសភា ២០១៤
- ថ្លៃគម្រោង៖ ៨៧,៨៨២លានដុល្លា

Greenhouse gas emissions from transport sector (GgCO2 equivalents) (MoE, 2010)

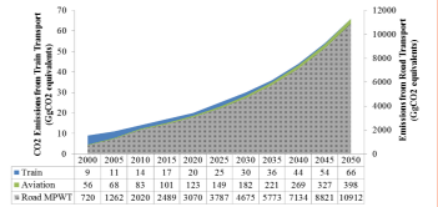

	2000	2005	2010	2015	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050
Train	9	11	14	17	20	25	30	36	44	54	66
Aviation	56	68	83	101	123	149	182	221	269	327	398
Road MPWT	720	1262	2020	2489	3070	3787	4675	5773	7134	8821	10912

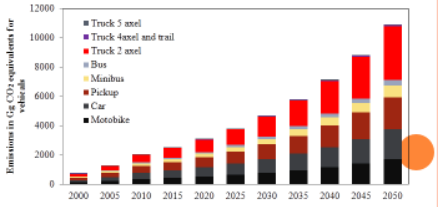

សេចក្តីសង្ខេបឥទ្ធិពលនៃព្យុះកេតសាណាមកលើវិស័យដឹកជញ្ជូន (២០០៩)

No	ឈ្មោះខេត្ត	ប្រវែងផ្លូវខូច (គ.ម)	ខូចខាត (ដុល្លា)	បាត់បង់ (ដុល្លា)	សរុប (ដុល្លា)
1	កំពង់ធំ	58.90	945,595.80	1,171,821.46	2,117,417.26
2	បាត់ដំបង	34.70	1,392,491.29	1,085,385.27	2,477,876.56
3	កំពត	8.21	473,973.00	729,316.42	1,203,289.42
4	តែប	11.90	464,000.00	307,070.78	771,070.78
5	ក្រចេះ	11.60	326,000.00	234,790.20	560,790.20
6	ស្ទឹងត្រែង	14.98	407,320.00	292,529.40	699,849.40
7	តេនេ:ឥរី	75.40	1,704,127.46	551,633.38	2,255,760.84
8	ឧត្តរមានជ័យ	25.71	456,310.59	771,101.96	1,227,412.55
9	បន្ទាយមានជ័យ	65.11	1,369,749.43	612,460.78	1,982,210.21
10	កំពង់ចាម	12.14	463,477.73	1,075,706.43	1,539,184.16
11	ប៉ៃលិន	27.00	405,200.00	203,616.58	608,816.58
12	មណ្ឌលគិរី	32.50	937,600.00	257,095.10	1,194,695.10
13	សៀមរាប	183.74	3,448,567.60	2,955,944.17	6,404,511.77
14	កំពង់ឆ្នាំង	36.25	367,458.75	65,403.07	432,861.82
15	ព្រះវិហារ	30.60	1,204,337.23	525,493.86	1,729,831.09
16	កណ្តាល	0.70	11,682.80	114,455.38	126,138.17
17	កោះកុង	0.25	4,960.00	70,688.87	75,648.87
18	ព្រះសីហនុ	0.08	5,980.24	35,344.44	41,324.68
	សរុប	629.77	14,388,831.91	11,076,698.15	25,465,530.06

ក្របខ័ណ្ឌយុទ្ធសាស្ត្រសម្រាប់ការបន្សុំនៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅក្នុងវិស័យហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធដឹកជញ្ជូន

ចក្ខុវិស័យ៖ ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធដឹកជញ្ជូនស្ថិតក្នុងស្ថានភាពល្អសម្រាប់បន្សុំនឹងលក្ខខណ្ឌធាតុអាកាសមិនប្រក្រតី

បេសកកម្ម៖ ពង្រឹងគុណភាពនៃហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធដឹកជញ្ជូនឲ្យមានលក្ខខណ្ឌល្អសម្រាប់បន្សុំនឹងលក្ខខណ្ឌអាកាសធាតុមិនប្រក្រតី

គោលបំណង និងគោលដៅ៖ កែលម្អគុណភាពហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធផ្លូវថ្នល់ ដើម្បីទប់ទល់នឹងផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

យុទ្ធសាស្ត្រ ១៖ ជួសជុល និងស្តារហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធផ្លូវថ្នល់ដែលមានស្រាប់ និងធានាប្រតិបត្តិការ និងការថែទាំឲ្យមានប្រសិទ្ធភាព

យុទ្ធសាស្ត្រ ២៖ បង្កើត និងសាងសង់ប្រព័ន្ធរោ:ទឹកសម្រាប់ផ្លូវថ្នល់ ដើម្បីឆ្លើយតបនឹងលក្ខខណ្ឌប្រែប្រួលដែលពឹងថាកើតមានបណ្តាលពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

យុទ្ធសាស្ត្រ ៣៖ ពង្រឹងសមត្ថភាពបន្សុំនៃបណ្តាញផ្លូវថ្នល់នៅចំពោះមុខព្រឹត្តិការណ៍ធាតុអាកាសមិនប្រក្រតី

យុទ្ធសាស្ត្រ ៤៖ កសាងសមត្ថភាព និងពង្រឹងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធស្ថាប័ន

ក្របខ័ណ្ឌយុទ្ធសាស្ត្រសម្រាប់កាត់បន្ថយឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ក្នុងវិស័យដឹកជញ្ជូន

ចក្ខុវិស័យ៖ បរិមាណឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់បំភាយពីវិស័យដឹកជញ្ជូននឹងត្រូវកាត់បន្ថយយ៉ាងច្រើន។

បេសកកម្ម៖ ពង្រឹងប្រព័ន្ធដឹកជញ្ជូនដែលមានប្រសិទ្ធភាព មានផាសុក និងសុវត្ថិភាព ដើម្បីកាត់បន្ថយការបំភាយឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ពីវិស័យដឹកជញ្ជូន។

គោលបំណង និងគោលដៅ៖ គោលដៅនៃយុទ្ធសាស្ត្រគឺ បង្កើតប្រព័ន្ធដែលមានប្រសិទ្ធភាព ផាសុក និងសុវត្ថិភាព ដើម្បីជាកត់ឲ្យប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធដឹកជញ្ជូនសាធារណៈ:ទំនើប កាត់បន្ថយការស្ទះចរាចរ ពង្រឹងអធិការកិច្ច និងការថែទាំយានយន្ត ដើម្បីពង្រឹងការគ្រប់គ្រងចរាចរ និងគុណភាពនៃឥន្ធនៈ។

យុទ្ធសាស្ត្រ ១៖ បង្កើនការយល់ដឹងជាសាធារណៈអំពីការប្រែប្រួលអាកាសថាតុ ដែលបង្កដោយការបំភាយឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ពីវិស័យដឹកជញ្ជូន។

យុទ្ធសាស្ត្រ ២៖ ពង្រឹងអធិការកិច្ច និងការថែទាំយានយន្ត។

យុទ្ធសាស្ត្រ ៣៖ លើកកំពស់ការដើរជញ្ជូនសាធារណៈក្នុងទីក្រុងធំៗ។

ក្របខ័ណ្ឌយុទ្ធសាស្ត្រសម្រាប់កាត់បន្ថយឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ក្នុងវិស័យដឹកជញ្ជូន

យុទ្ធសាស្ត្រ ៤៖ កាត់បន្ថយ និងអភិវឌ្ឍដែលបំភាយការបូនកម្រិតទាប

យុទ្ធសាស្ត្រ ៥៖ ការអភិវឌ្ឍ និងកសាងផែនការដើរជញ្ជូននៅទីក្រុងដែលត្រូវការទុនវិនិយោគច្រើន។

យុទ្ធសាស្ត្រ ៦៖ បច្ចេកវិទ្យាដែលមានប្រសិទ្ធភាព និងដែលមានការបញ្ចាក់

យុទ្ធសាស្ត្រ ៧៖ កែលម្អឥន្ធនៈ:ប្រេងកាត

យុទ្ធសាស្ត្រ ៨៖ ការប្តូរចរាចរទំនិញផ្លូវទ្វាយពីរថយន្ត មករថភ្លើង

យុទ្ធសាស្ត្រ ៩៖ ពង្រឹងការគ្រប់គ្រងចរាចរ

យុទ្ធសាស្ត្រ ១០៖ លើកកំពស់ការបើកបរឲ្យមានប្រសិទ្ធិភាព។

ការប្រឈម

- គោលនយោបាយជាតិដឹកជញ្ជូននៅពុំទាន់បានការអនុម័តពីរដ្ឋាភិបាល
- ផ្លូវទឹក និងនាវាចរសមុទ្រ៖ គ្មានទិន្នន័យពីការបំភាយក្នុងវិស័យនេះ
- អាកាសចរ លែងស្ថិតនៅក្រោមការគ្រប់គ្រងរបស់ MPWT។ វិស័យនេះស្ថិតនៅក្រោម SSCA
- ផ្លូវដែក៖ កំពុងស្ថិតក្រោមការស្តារ និងជួសជុលឡើងវិញ
- គ្មានទិន្នន័យអំពីការបំពុលខ្យល់ពីវិស័យដឹកជញ្ជូននៅកម្ពុជា
- គ្មានទិន្នន័យអំពីភាពងាយរងគ្រោះនៃវិស័យដឹកជញ្ជូននៅចំពោះមុខការប្រែប្រួលអាកាសធាតុទេ
- គ្មានគោលនយោបាយដែលទាក់ទងនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងការដើរជញ្ជូននៅក្នុងក្រសួងឡើយ

CCAP នៃ MPWT

ក. គោលដៅ

- កំណត់អត្តសញ្ញាណវិធានការដែលមិនត្រឹមតែអភិវឌ្ឍវិស័យដឹកជញ្ជូន ប៉ុន្តែក៏ដោះស្រាយទាំងការបន្សុំ និងការកាត់បន្ថយ នៃវិធានការឆ្លើយតបទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុឲ្យមានប្រសិទ្ធិភាពផងដែរ
- ចែងអំពីចំណាត់ការ និងសកម្មភាពនានាដែលត្រូវអនុវត្តនៅក្នុងអំឡុងពេល ៥ឆ្នាំ (២០១៤-២០១៨) សម្រាប់គោលដៅជាយុទ្ធសាស្ត្រនីមួយៗនៃ CCSPs

ខ. ការរៀបចំ CCAP

- ក្រុមការងារ CC នៃ MPWT ដឹកនាំការរៀបចំCCAP
- វិធីសាស្ត្រ
  - ការប្រជុំក្រុមការងារ
  - ការប្រជុំពិគ្រោះយោបល់ជាមួយអ្នកជំនាញការជាតិ និងអន្តរជាតិ
  - ការប្រជុំពិគ្រោះយោបល់ជាមួយអ្នកពាក់ព័ន្ធនានា
- ផែនការ
  - សេចក្តីព្រាង CCAP ផ្នែក ១, ២ និង ៣ នៅចុងសប្តាហ៍នៃខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១៣
  - សេចក្តីព្រាង CCAP នៅចុងខែធ្នូ ឆ្នាំ ២០១៣

សូមអរគុណ!
CAMBODIA CLIMATE CHANGE ALLIANCE
SWEDEN

មាតិកា

១. សាវតានៃក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ
២. ហានិភ័យអាកាសធាតុ
៣. ផលប៉ះពាល់មកលើវិស័យនេះ
៤. ការកសាងផែនការបច្ចុប្បន្នសម្រាប់ឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
៥. គោលដៅជាយុទ្ធសាស្ត្រ
៦. យុទ្ធសាស្ត្រជាអាទិភាព
៧. ផែនការសកម្មភាពប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

សាវតានៃក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ

- ក្រោយការបោះឆ្នោតជាសកលនៅកម្ពុជា និងការបង្កើតព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ក្នុងឆ្នាំ ១៩៩៣ រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបានបង្កើតក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ។ ការបង្កើតក្រសួងនេះបង្ហាញថារដ្ឋាភិបាលមានការប្តេជ្ញាលើកកំពស់ស្តង់ដារនៃការរស់នៅ និងកាត់បន្ថយភាពក្រីក្ររបស់ប្រជាជននៅជនបទ ដោយការលុបបំបាត់ភាពក្រីក្រ គឺជាគោលដៅរយៈពេលវែងដ៏សំខាន់តែមួយគត់របស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា។

ហានិភ័យអាកាសធាតុ

- ភាគចំណែករបស់កម្ពុជាទៅក្នុងឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់មានត្រឹមតែ ០,២៩ តោនឧស្ម័នកាបូនិកក្នុងប្រជាជនម្នាក់ៗ នៅក្នុងមួយឆ្នាំ ប៉ុន្តែគឺជាប្រទេសដែលងាយរងគ្រោះជាងគេបំផុតក្នុងពិភពលោក
- កម្ពុជាត្រូវគេរំពឹងថានឹងជួបប្រឈមការធ្លាក់ភ្លៀងកាន់តែខ្លាំង និងកាន់តែច្រើន។ ឥទ្ធិពលទាំងនេះ:ទំនងជារាប់បញ្ចូលទាំងកង្វះទឹកធ្ងន់ធ្ងរ និងទឹកជំនន់ គ្រោះរាំងស្ងួតកាន់តែញឹកញាប់ និងផលប៉ះពាល់មកលើហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធផងដែរ ជាពិសេស នៅជនបទ

(Sour: UNDP)

ហានិភ័យអាកាសធាតុ (ត)

- នៅដើមខែកញ្ញា ឆ្នាំ ២០០៩ ព្យុះកេតសាណា បានប៉ះទង្គិច និងបានសម្លាប់មនុស្ស ៧៤៧ នាក់ ក្នុងបណ្តាប្រទេសនៅប៉ាស៊ីហ្វិក
- នៅកម្ពុជា ប្រជាពលរដ្ឋ ៤៣នាក់បាត់បង់ជីវិត និងច្រើនជាង ៦៦.០០០គ្រួសារ បានរងគ្រោះ ហើយហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធជនបទខូចខាតដោយសារទឹកជំនន់

ផលប៉ះពាល់មកលើវិស័យនេះ

- ផលប៉ះពាល់ពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុមកលើប្រព័ន្ធស្រោចស្រពខ្នាតតូច៖ ជារៀងរាល់ឆ្នាំ ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទបានសាងសង់អណ្តូងទឹកយ៉ាងហោចណាស់ ២.០០០ ទៅ ៣.០០០ (អណ្តូងចម្រុះ អណ្តូងជ្រៅ និងអណ្តូងចំហ)
- ការខូចខាតហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធជនបទ ជាពិសេស ផ្លូវថ្នល់នៅជនបទ ដោយសារទឹកជំនន់កើតឡើងស្ទើរតែរាល់ឆ្នាំ ដែលនាំឲ្យមានការបង់ខាតជាច្រើនលានដុល្លា (ឧទា. ទឹកជំនន់ ឆ្នាំ ២០១៣ ដែលបង្កដោយការធ្លាក់ភ្លៀងខ្លាំង)

ទិដ្ឋានការក្នុងវិធីនការបច្ចុប្បន្នដើម្បីឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

- ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធជនបទដែលមានភាគច្រើនក្នុងពេលបច្ចុប្បន្ននេះ មិនបានបង្កើតឡើងដើម្បីធន់នឹងផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុឡើយ ជាពិសេស ទាក់ទងនឹងទឹកជំនន់ និងគ្រោះរាំងស្ងួត
- នៅក្នុងការឆ្លើយតបទៅនឹងយុទ្ធសាស្ត្រជាតិរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលស្តីពីការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទបានរួមចំណែកកិច្ចប្រឹងប្រែងរបស់ខ្លួន
- និងអំពាវនាវដល់ស្ថាប័នរដ្ឋាភិបាល និងមិនមែនរដ្ឋាភិបាលទាំងអស់ ដើម្បីលុបបំបាត់ភាពក្រីក្រនៅជនបទ និង
- សម្រេចគោលដៅសុខុមាលភាពសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គមសម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋកម្ពុជាគ្រប់រូប។ ប្រការនេះត្រូវបានពឹងថានឹងសម្រេចបានតាមរយៈ យុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ដែលគាំពារជនក្រីក្រ ធន់នឹងអាកាសធាតុ និងបញ្ចេញកាបូនទាប។

គោលដៅជាយុទ្ធសាស្ត្រ

- កសាងសមត្ថភាពបន្សាំរបស់សហគមន៍ងាយរងគ្រោះនៅជនបទ (ចំណេះដឹង ការថែទាំសុខភាពបឋម ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ និងសេដ្ឋកិច្ចសង្គម) និង
- បង្កើនភាពធន់នៃហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធសង្គម និងនៅជនបទ នៅចំពោះមុខការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងបង្កើនឱកាសកាត់បន្ថយការបំភាយឧស្ម័នសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍដោយចីរភាព

យុទ្ធសាស្ត្រជាអាទិភាព

យុទ្ធសាស្ត្រជាអាទិភាព ១.

កសាងគោលនយោបាយ និងសិក្សាស្ថានភាព ដើម្បីធ្វើឲ្យហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធជនបទ (ផ្លូវថ្នល់ ប្រព័ន្ធស្រោចស្រព អណ្តូង ស្រះ ស្តាន និងលូដោះទឹក) ធន់នឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ *(ការបង្កើតគោលនយោបាយដែលជានាហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធជនបទមានគុណភាពអាចទប់ទល់នឹងព្រឹត្តិការណ៍ធាតុអាកាសមិនប្រក្រតី)*

យុទ្ធសាស្ត្រជាអាទិភាព ២.

គាំទ្រឲ្យមានការបន្សាំទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ តាមរយៈការបង្កើតវិភាសធុរកិច្ចនៅមូលដ្ឋាន ដែលផ្តោតលើការផ្តល់មីក្រូឥណទានសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចសង្គម។ ការបង្កើនប្រាក់ចំណូលប្រចាំគ្រួសារពីធុរកិច្ចនៅមូលដ្ឋាន នឹងធ្វើឲ្យមានការត្រៀមលក្ខណៈ ដើម្បីទុទាត់ចំពោះការបាត់បង់ប្រាក់ចំណូលនៅក្នុងពេលមានទឹកជំនន់ និងអំឡុងពេលគ្រោះរាំងស្ងួត *(ការបង្កើតគោលនយោបាយ និងការអនុវត្តគម្រោង)*

យុទ្ធសាស្ត្រជាអាទិភាព (ត)

យុទ្ធសាស្ត្រជាអាទិភាព ៣.

គាំទ្រឲ្យមានការបន្សាំចំពោះការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ តាមរយៈកំណើនការយល់ដឹងនៅជនបទ អំពីសញ្ញាណនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងដម្រើសឆ្លើយតប។ ផ្តល់ការអភិវឌ្ឍសមត្ថភាពដល់សមាជិកគណៈកម្មការអភិវឌ្ឍន៍ភូមិអំពីដម្រើសបន្សាំ និងកាត់បន្ថយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងប្រើប្រាស់ចំណេះដឹងវិទ្យាសាស្ត្រ ដែលអាចបន្សាំសម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋនៅមូលដ្ឋានយកមកប្រើប្រាស់ *(ការថែទាំសុខភាពបឋម អនាម័យទឹក ការផ្សព្វផ្សាយលទ្ធផលពីការស្រាវជ្រាវ និងការអភិវឌ្ឍសហគមន៍។)*

យុទ្ធសាស្ត្រជាអាទិភាពទាំងបួន ដែលបានកត់សំគាល់ខាងលើ មានគោលដៅបង្កើត៖

"ទីជនបទកម្ពុជាដែលធន់នឹងអាកាសធាតុ ដែលសហគមន៍មានសុខភាពល្អ សុវត្ថិភាព វិបុលភាព និងពឹងផ្អែកលើខ្លួនឯង និងលូតលាស់ និងស្ថានភាពអភិវឌ្ឍន៍ជនបទដែលផ្តល់ផល។"

ផែនការសកម្មភាពប្រែប្រួលអាក្លាសធាតុ និងសកម្មភាពលើកស្ទួយឡើង

ផែនការសកម្មភាពឆ្លើយតបទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ នៅក្នុងវិស័យអភិវឌ្ឍន៍ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ
១. កំណត់អត្តសញ្ញាណ និងបង្កើតផែនទីហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធជនបទសម្រាប់ក្រុមពលរដ្ឋងាយរងគ្រោះនៅក្នុងខេត្តដែលមានហានិភ័យខ្លាំងចំពោះផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
២. បង្កើតគោលការណ៍ណែនាំ និងដម្រើសសម្រាប់ការបន្សាំ ដើម្បីកែលម្អភាពធន់នៃហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធជនបទនៅចំពោះមុខការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
៣. កសាងសមត្ថភាព និងបង្កើនការយល់ដឹង ដើម្បីបញ្ជ្រាបទាំងនៅថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុទៅក្នុងដំណើរការកសាងផែនការអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ

៤. ពង្រីកមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុដែលមានស្រាប់ ដើម្បីគាំទ្រដល់ការកាត់បន្ថយឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ និងកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅក្នុងតំបន់ងាយរងគ្រោះ
៥. គ្រប់គ្រងហានិភ័យនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងកែលម្អការផ្គត់ផ្គង់ទឹកតាមដងបទក្នុងអាងបឹងទន្លេសាប
៦. កសាងសមត្ថភាពស្តីពីការបង្កើតហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធធន់នឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុសម្រាប់វិស្វកម្មស៊ីវិលទាំងនៅថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ (វិស្វករ ២១៥នាក់)
៧. បង្កើនការយល់ដឹងអំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុសម្រាប់គណៈកម្មការអភិវឌ្ឍន៍ភូមិ
៨. សាកល្បងការបន្សាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុតាមបែបសហគមន៍ សម្រាប់គណៈកម្មការអភិវឌ្ឍន៍ភូមិ នៅក្នុងដែនដីសណ្តារមេគង្គកម្ពុជា (តាកែវ ស្វាយរៀង និងព្រៃវែង)

៩. បណ្តាញតភ្ជាប់ដែលធន់នឹងអាកាសធាតុសម្រាប់បណ្តាកោះនៅលើដងទន្លេមេគង្គ (ផ្លូវជនបទ និងសាឡាង) កំពង់ចាម (ដែនដីមានសេដ្ឋកិច្ចរឹងមាំ មានប្រជាជនច្រើន និងដីមានជីជាតិ)
១០. ការបង្កើតប្រាកចំណូលតាមជនបទ តាមរយៈថាមពលស្អាត និងកកើតឡើងវិញ
១១. បញ្ជាបការយល់ដឹងអំពីបញ្ហាប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងផលប៉ះពាល់របស់វាដល់មន្ត្រីក្រសួង និងមន្ទីរអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ។

គ្មានអ្វីកើតឡើងឡើយ បើមិនព្យាយាមធ្វើ
ដោយខ្លួនយើង!

សូមអរគុណ!

វេទិកាជាតិលើកទី ៣ ស្តីពី ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

ថ្ងៃទី ៥ – ៧ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១៣ កម្ពុជា

"ធ្វើសកម្មភាពលើផ្លូវការអភិវឌ្ឍដោយយើងការនៅក្នុងលក្ខខណ្ឌប្រែប្រួលអាកាសធាតុ"

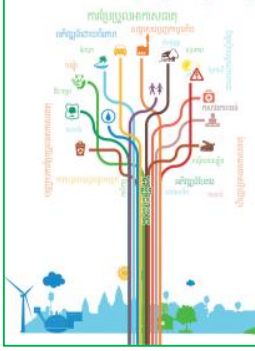

ទិដ្ឋភាពក្នុងវិស័យសុខភាព ស្តើយតបទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

ដោយ. តុល ហៅ

អនុប្រធាននាយកដ្ឋាន

នាយកដ្ឋានថ្នាំបង្ការ ក្រសួងសុខាភិបាល

ថ្ងៃទី ៦ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១៣

CAMBODIA CLIMATE CHANGE ALLIANCE

SWEDEN

អាតិកា

- ហានិភ័យនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុមកលើសុខភាព
- ផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុមកលើសុខភាព
- ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រប្រែប្រួលអាកាសធាតុសម្រាប់សុខភាពសាធារណៈ (CCSP សម្រាប់ PH)
- ផែនការសកម្មភាពជាតិប្រែប្រួលអាកាសធាតុសម្រាប់សុខភាពសាធារណៈ (CCNAP សម្រាប់ PH)
- វឌ្ឍនភាព និងសកម្មភាពទៅអនាគត

ហានិភ័យនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុមកលើសុខភាព

កត្តាប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

- កំណើនសីតុណ្ហភាព កំណើនចំនួនថ្ងៃក្តៅខ្លាំង និងរលកកំដៅ
- ទឹកជំនន់មិនប្រក្រតី និងអូសបន្លាយ
- គ្រោះរាំងស្ងួតអូសបន្លាយ និងការខ្វះទឹក
- ខ្យល់ព្យុះខ្លាំង និងព្យុះស៊ីក្លូនត្រូពិកមិនប្រក្រតី (កេតសាណា)

ការពាក់ព័ន្ធមកលើសុខភាព និងហានិភ័យ

- ជម្ងឺឆ្លង (គ្រុនចាញ់ និងគ្រុនឈាម)
- ជម្ងឺឆ្លងតាមទឹក និងអាហារ (អាសន្នរោគ គ្រុនពោះវៀន និងរោគរាករូស)
- អសន្តិសុខស្បៀង និងកង្វះអនាម័យ (កង្វះអាហារូបត្ថម្ភ ក្រិន ស្គមស្គាំង)
- ផលវិបាកខាងសុខភាពបណ្តាលពីព្រឹត្តិការណ៍ធាតុអាកាសមិនប្រក្រតី (បាត់បង់ជីវិត របួស ជម្ងឺ មានស្នាតិមិនល្អ អសន្តិសុខស្បៀង)

ផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុមកលើសុខភាព

- ទឹកជំនន់ឆ្នាំ ២០០០ បានបង្កឲ្យបាត់បង់ជីវិត ៣៨៧នាក់ ក្នុងនោះ ៨០%ជាកុមារ
- ទឹកជំនន់អូសបន្លាយនៅពេលថ្មីៗនេះ បានធ្វើឲ្យមនុស្សជាច្រើនពាន់គ្រួសារចាកចោលលំនៅ និងច្រើនជាងមួយរយនាក់បាត់បង់ជីវិត ដោយនៅពុំទាន់គិតពី ករណីជម្ងឺ និងរបួសនៅឡើយផង

Climate Change Impacts on Health cont.

Recent flood situation 2013:

- At least 104 people have died as a result of the recent floods
- As many as 1.5 million people have been affected
- A total of 20 of Cambodia's 24 provinces have suffered
- The provinces around Tonle Sap Great Lake, and Pailin are the worst hit
- Only Kampot, Kep, Kampong Speu and Preah Sihanoukville have escaped the floods
- 400 km of roads, including 100km of national roads, have been damaged
- Around 250,000 hectares of rice paddy flooded

Announcement 10th October 2013, Senior Minister H.E. Nhim Vanda, First Vice President of the National Committee for Disaster Management

3rd National Forum on Climate Change

អាំស៊ីដង់នៃរោគគ្រុនចាញ់តាមខេត្ត

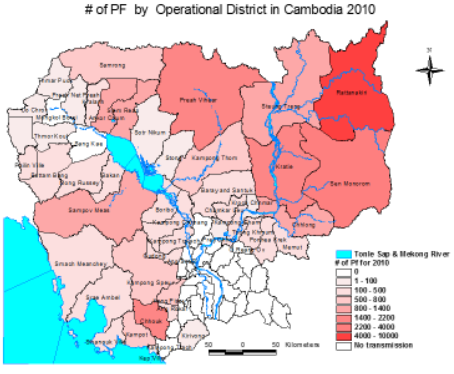

ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងជម្ងឺឆ្លងតាមទឹក

CCSP សម្រាប់ PH

- *ចក្ខុវិស័យ៖ បង្កើនភាពធន់នឹងអាកាសធាតុដើម្បីសុខភាព និងសុខុមាលភាពប្រសើរជាងមុននៃជនកម្ពុជាគ្រប់រូប ជាពិសេស អ្នកក្រ ស្ត្រី និងកុមារ ដែលរួមចំណែកកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ និងសម្រេចគោលដៅអភិវឌ្ឍន៍សហស្សវត្សរ៍កម្ពុជា*
- *បេសកកម្ម៖ ផ្តល់សេវាថែទាំសុខភាពយ៉ាងមានប្រសិទ្ធិភាព និងដោយសមធម៌ និងកសាងសមត្ថភាពបន្ទាំ ដើម្បីទប់ទល់នឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅក្នុងរយៈពេលខ្លី និងវែង ដោយបញ្ចូលការប្រែប្រួលអាកាសធាតុទៅក្នុងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រសុខភាព និងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ*
- *គោលដៅ៖ កាត់បន្ថយអត្រាមានជម្ងឺ អត្រាបាត់បង់ជីវិត របួស និងភាពងាយរងគ្រោះខាងសុខភាព និងធាតុអាកាសមិនប្រក្រតី*

CCSP សម្រាប់ PH (ត)

- **គោលបំណងយុទ្ធសាស្ត្រ ១៖** ដើម្បីកែលម្អហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធថែទាំសុខភាព និងសមត្ថភាពបុគ្គលិកសុខាភិបាល ដើម្បីទប់ទល់នឹងជម្ងឺបង្កដោយមេរោគ ជម្ងឺឆ្លងតាមទឹក ជម្ងឺឆ្លងតាមអាហារ នៅក្នុងបរិបទនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
- **គោលបំណងយុទ្ធសាស្ត្រ ២៖** ពង្រឹងការត្រៀមលក្ខណៈសម្រាប់ករណីបន្ទាន់ និងវិធានការឆ្លើយតបដើម្បីទប់ទល់នឹងគ្រោះមហន្តរាយដែលទាក់ទងនឹងធាតុអាកាស និងអាកាសធាតុមិនប្រក្រតី
- **គោលបំណងយុទ្ធសាស្ត្រ ៣៖** កែលម្អចំណេះដឹង ជំនាញ ការទប់ស្កាត់ និងសមត្ថភាពស្រាវជ្រាវអំពីផលប៉ះពាល់មកលើសុខភាព និងភាពងាយរងគ្រោះនៅចំពោះមុខការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ជាមូលដ្ឋានព័ត៌មានសម្រាប់បញ្ចូលការប្រែប្រួលអាកាសធាតុទៅក្នុងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រសុខភាព របស់ក្រសួងសុខាភិបាល និងការកសាងផែនការតាមវិស័យផ្សេងទៀត

CCNAP សម្រាប់ PH (កំពុងរៀបចំ)

យុទ្ធសាស្ត្រ ១: ដើម្បីបង្កើនសមត្ថភាពធន់នៃប្រជាពលរដ្ឋ ក្នុងការប្រយុទ្ធប្រឆាំងជម្ងឺបង្កដោយមេរោគ និងជម្ងឺឆ្លងតាមទឹក ដោយសារតែការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

- កសាង និងធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពគោលការណ៍ណែនាំបច្ចេកទេសសម្រាប់ការវិភាគរោគសញ្ញា ការពិនិត្យ ការកំចាត់ ទប់ស្កាត់ និងព្យាបាលជម្ងឺ (គ្រុនចាញ់ គ្រុនឈាម រោគរាករូស គ្រុនពោះវៀន។ល។) របួស និងជម្ងឺដទៃទៀតដែលទាក់ទងនឹងការពុលអាហារ បណ្តាលពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
- ពង្រឹកការកំចាត់ជម្ងឺឆ្លងនៅទូទាំងប្រទេស ដែលរួមទាំង ការឃ្លាំមើល និងស្រាវជ្រាវអំពីរោគគ្រុនចាញ់ និងគ្រុនឈាម

CCNAP សម្រាប់ PH (កំពុងរៀបចំ) (ត)

- បង្កើត និងអនុវត្តកម្មវិធីកំចាត់រោគគ្រុនឈាមក្នុងខេត្តនានាដែលមានហានិភ័យខ្ពស់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
- អនុវត្តកម្មវិធីកំចាត់រោគគ្រុនចាញ់ ដើម្បីទប់ស្កាត់ភាពស៊ាំនឹងartesonate-នៃប៉ារ៉ាស៊ីត Plasmodium falciparum និងឈានឆ្ពោះទៅស្ថានភាពត្រៀមបំបាត់រោគគ្រុនចាញ់ទាំងស្រុងនៅកម្ពុជា
- ពង្រឹកកម្មវិធីជាតិកំចាត់រោគផ្លូវដង្ហើមស្រួចស្រាល់ រោគរាករូស និងអាសន្នរោគ ក្នុងតំបន់ងាយមានគ្រោះមហន្តរាយ ដែលរួមទាំង ធ្វើការឃ្លាំមើល និងស្រាវជ្រាវអំពីជម្ងឺឆ្លងតាមទឹក និងតាមអាហារ ក្នុងលក្ខខណ្ឌនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

CCNAP សម្រាប់ PH (កំពុងរៀបចំ) (ត)

យុទ្ធសាស្ត្រ ២: កាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់នៃធាតុអាកាសមិនប្រក្រតី និងគ្រោះមហន្តរាយតាមរយៈការត្រៀមលក្ខណៈចំពោះករណីអាសន្ននិងផែនការឆ្លើយតបឲ្យបានប្រសើរជាងមុន

- បង្កើត និងអនុវត្តប្រព័ន្ធប្រមូលទិន្នន័យ អំពីលទ្ធផលខាងសុខភាព ដែលកើតចេញពីគ្រោះមហន្តរាយធម្មជាតិ និងគ្រោះមហន្តរាយដទៃទៀតដែលបង្កដោយមនុស្ស ដោយគិតគូរផងដែរអំពីផលប៉ះពាល់មកលើយេនន័រ ដោយ បន្សីគ្នា ឬ សហការជាមួយ កាកបាទក្រហមកម្ពុជា, NCDM, MOWRAM និងស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធដទៃទៀត;
- បង្កើត និងពង្រឹងការត្រៀមលក្ខណៈសម្រាប់ករណីបន្ទាន់ និងបណ្តាញ និងផែនការឆ្លើយតប ដែលរួមទាំងវិធានការឆ្លើយតបខាងសុវត្ថិភាពស្បៀង នៅគ្រប់លំដាប់ថ្នាក់។

CCNAP សម្រាប់ PH (កំពុងរៀបចំ) (ត)

យុទ្ធសាស្ត្រ ៣៖ បង្កើតចំណេះដឹងក្នុងចំណោមប្រជាពលរដ្ឋ និងបុគ្គលិកសុខាភិបាល ដើម្បីទប់ទប់នឹងផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

- បង្កើតវិធីសាស្ត្រ គោលការណ៍ណែនាំ ម៉ូដែល និងសូចនាករនានាសម្រាប់ការស្រាវជ្រាវ និងវាយតម្លៃភាពងាយរងគ្រោះក្នុងវិស័យសុខភាពដោយសហការជាមួយ CCCD នៃ MOE, WHO និងគ្រឹះស្ថានសុខភាពពាក់ព័ន្ធដទៃទៀត ដូចជា វិទ្យាស្ថានប៉ាស្ទ័រ;
- ធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពកម្រងទិន្នន័យសុខភាព ដោយរួមបញ្ចូលអថេរអំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងជម្ងឺដែលពាក់ព័ន្ធ

CCNAP សម្រាប់ PH (កំពុងរៀបចំ) (ត)

- ចាត់ចែងវត្ថុបណ្តុះបណ្តាលអំពីផលប៉ះពាល់មកលើសុខភាព/ការវាយតម្លៃភាពងាយរងគ្រោះ ការធ្វើម៉ូដែលវិសមរូបអាកាសធាតុ និងផលប៉ះពាល់មកលើសុខភាព ការឃ្លាំមើល និងស្រាវជ្រាវដោយផ្អែកលើការវាយតម្លៃតម្រូវការបណ្តុះបណ្តាល
- ការលើកកំពស់ការអប់រំដាសាធារណៈ និងយុទ្ធនាការបង្កើនការយល់ដឹង ដោយផ្តោតលើស្ត្រី តាមរយៈមធ្យោបាយខុសៗគ្នា អំពីផលប៉ះពាល់មកលើសុខភាពបណ្តាលពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដែលរួមទាំង ការកំចាត់ជម្ងឺ ការទប់ស្កាត់ ការព្យាបាល ការត្រៀមលក្ខណៈសម្រាប់ករណីរាតត្បាត អនាម័យ និងការរស់នៅស្អាត
- ការអភិវឌ្ឍសមត្ថភាពសម្រាប់បញ្ជ្រាបការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅក្នុងផែនការប្រតិបត្តិប្រចាំឆ្នាំនៃភ្នាក់ងារប្រតិបត្តិការពិសេស (SOA) ដែលជាផ្នែកមួយនៃជំនួយសម្រាប់អនុវត្តសេវា (គំរូមូលនិធិប្រមូលផ្តុំ)

សកម្មភាព និងវឌ្ឍនភាព

- CC និង VBDs
  - រោគគ្រុនចាញ់ (ម៉ុងហ្គោលី ប៉ាពួញូហ្គីនេ កម្ពុជា ទទួលមូលនិធិពី KOICA)
  - រោគគ្រុនឈាម (គាំទ្រដោយ CCCA-TF)
- CC និង WBDs (សហការជាមួយWHO-MOH)
- អំពាវនាវដល់ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ និងអ្នកពាក់ព័ន្ធនានា ចូលរួមសហការក្នុងការអនុវត្ត CCNAP

សូមអរគុណ!

khero@online.com.kh
#151-153, Kapuchea Krom Avenue (128)
Sangkat Monorom, Khan 7 Makara
Phnom Penh, CAMBODIA

CAMBODIA CLIMATE CHANGE ALLIANCE

មាតិកា

១. ភាពងាយរងគ្រោះនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅកម្ពុជា

២. ផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុកលើសន្តិសុខស្បៀង និងអាហារូបត្ថម្ភនៅកម្ពុជា

៣. យុទ្ធសាស្ត្រយ៉ាងដូចម្តេចដើម្បីកាត់បន្ថយឥទ្ធិពលនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុមកលើសន្តិសុខស្បៀង និងអាហារូបត្ថម្ភ

១. ភាពងាយរងគ្រោះនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅកម្ពុជា

ភាពងាយរងគ្រោះនៅមុខការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

កម្ពុជាជាប្រទេសងាយរងគ្រោះដោយសារការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ គឺមិនមែនដោយសារភាពងាយរងការប៉ះទង្គិចខ្លាំងក្លានោះទេ ប៉ុន្តែដោយសារភាពងាយរងការខ្ទេចខាតដែលកើតចេញពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងដោយសារសមត្ថភាពបន្សាំរបស់កម្ពុជានៅមានកម្រិត (វាស់ដោយសូចនាករសេដ្ឋកិច្ច-សង្គម ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ និងបច្ចេកវិទ្យា)។

តើមានកត្តាអ្វីខ្លះដែលបណ្តាលឱ្យប្រទេសកម្ពុជាងាយរងការខ្ទេចខាត ដោយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ?

- សេដ្ឋកិច្ចប្រទេសកម្ពុជាមិនទាន់មានលក្ខណៈចម្រុះ ហើយពឹងផ្អែកលើតែវិស័យមួយចំនួនតូច
- ប្រជាពលរដ្ឋកម្ពុជាភាគច្រើនរស់នៅតំបន់ជនបទ ហើយពឹងផ្អែកលើប្រព័ន្ធកសិកម្មដែលមានផលិតភាពទាប
- កសិកម្មប្រទេសកម្ពុជាពឹងផ្អែកយ៉ាងខ្លាំងទៅលើផលិតកម្មស្រូវ (៨០% នៃផលិតកម្មកសិកម្ម)
- ផលិតកម្មស្រូវភាគច្រើនពឹងផ្អែកលើទឹកភ្លៀង (ប្រពន្ធ័ជាសាស្ត្រនៅមានកម្រិត)
- ធនធានធម្មជាតិ (ព្រៃឈើ និងដីសណ្តល) មានសារៈសំខាន់សម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋក្រីក្រ តែទទួលរងផលប៉ះពាល់ដោយសារការប្រើប្រាស់មិនទាន់សមស្រប និងមានលក្ខណៈចរិភាព ។

២. ផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុកលើសន្តិសុខស្បៀង និងអាហារូបត្ថម្ភនៅកម្ពុជា

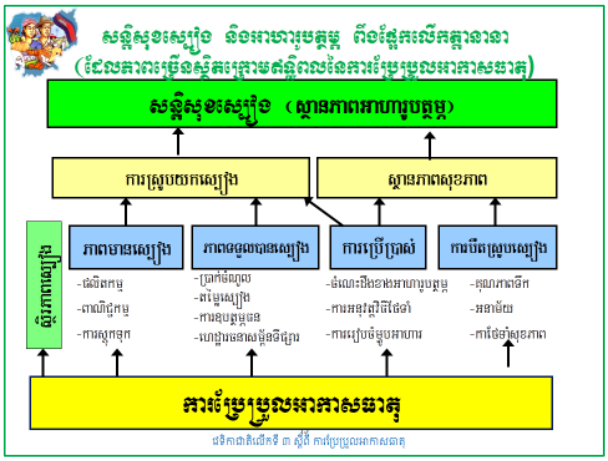
សន្តិសុខស្បៀង និងអាហារូបត្ថម្ភ ពីខ្សែកលើកត្តានានា
(ដែលតារាងខ្មៅនស្ថិតក្រោមឥទ្ធិពលនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ)
សន្តិសុខស្បៀង (ស្ថានភាពអាហារូបត្ថម្ភ)
ការស្រូបយកស្បៀង
ស្ថានភាពសុខភាព
ភាពមានស្បៀង
ភាពចូលបានស្បៀង
ការប្រើប្រាស់
ការបិតស្រូបស្បៀង
ផលិតកម្ម
ពាណិជ្ជកម្ម
ការស្តុកទុក
ប្រាក់ចំណូល
តម្លៃស្បៀង
ការឧបត្ថម្ភធន
ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធទីផ្សារ
ចំណេះដឹងខាងអាហារូបត្ថម្ភ
ការអនុវត្តវិធីថែទាំ
ការរៀបចំម្ហូបអាហារ
គុណភាពទឹក
អនាម័យ
ការថែទាំសុខភាព
ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

ផលប៉ះពាល់ដែលបណ្តាលមកពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

ធាតុ ស ស អ និងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
ផលប៉ះពាល់ នៃ
ការប្រែប្រួល
អាកាសធាតុ
ភាពមានស្បៀង
លទ្ធភាពទទួលបានស្បៀង
ការប្រើប្រាស់ និងការបិតស្រូប

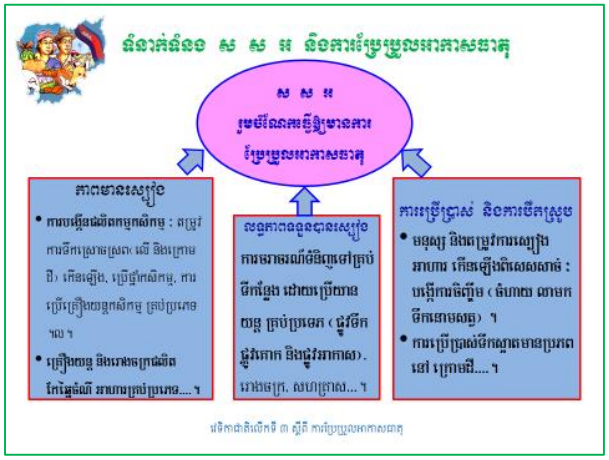
ធាតុ ស ស អ និងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
ស ស អ
រួមមានលក្ខខ័ណ្ឌមានការ
ប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
ភាពមានស្បៀង
លទ្ធភាពទទួលបានស្បៀង
ការប្រើប្រាស់ និងការបិតស្រូប

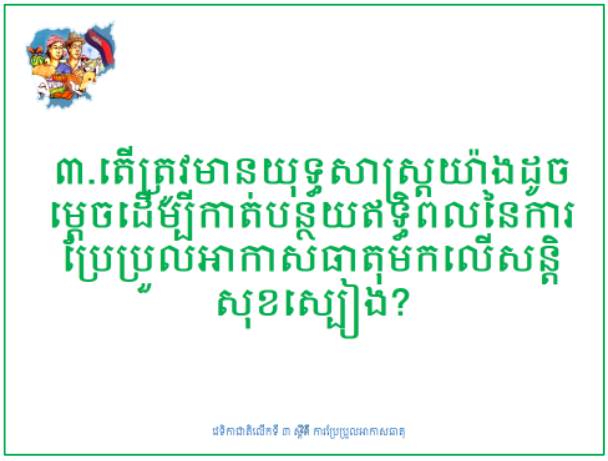
៣.តើត្រូវមានយុទ្ធសាស្ត្រយ៉ាងដូចម្តេចដើម្បីកាត់បន្ថយឥទ្ធិពលនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុមកលើសន្តិសុខស្បៀង?

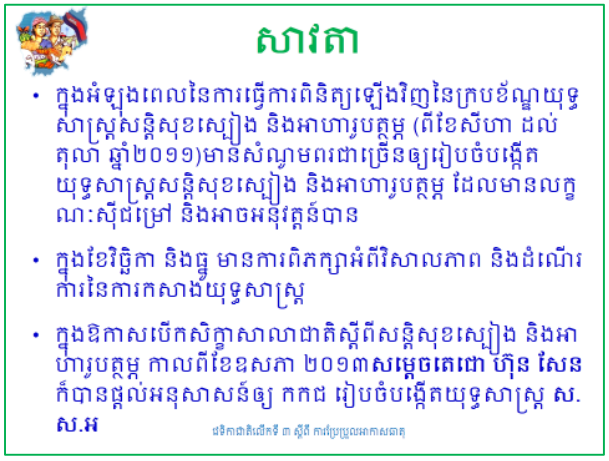
សារតា
ក្នុងអំឡុងពេលនៃការធ្វើការពិនិត្យឡើងវិញនៃក្របខ័ណ្ឌយុទ្ធសាស្ត្រសន្តិសុខស្បៀង និងអាហារូបត្ថម្ភ (ពីខែសីហា ដល់គុលា ឆ្នាំ២០១១)មានសំណូមពរជាច្រើនឲ្យរៀបចំបង្កើតយុទ្ធសាស្ត្រសន្តិសុខស្បៀង និងអាហារូបត្ថម្ភ ដែលមានលក្ខណៈស៊ីជម្រៅ និងអាចអនុវត្តន៍បាន
ក្នុងខែវិច្ឆិកា និងធ្នូ មានការពិភក្សាអំពីវិសាលភាព និងដំណើរការនៃការកសាងយុទ្ធសាស្ត្រ
ក្នុងឱកាសបើកសិក្ខាសាលាជាតិស្តីពីសន្តិសុខស្បៀង និងអាហារូបត្ថម្ភ កាលពីខែឧសភា ២០១៣សម្តេចតេជោ ហ៊ុន សែន ក៏បានផ្តល់អនុសាសន៍ឲ្យ កកជ រៀបចំបង្កើតយុទ្ធសាស្ត្រ ស.ស.អ

សារគា (ត)

- ក្រុមការងារស្នូលមួយត្រូវបានបង្កើតឡើងសម្រាប់ដំណើរការកសាងយុទ្ធសាស្ត្រ
- មានការប្រជុំពិភាក្ស និងពិគ្រោះយោបល់ជាច្រើនលើកច្រើនសារ
- សេចក្តីព្រាងយុទ្ធសាស្ត្រ ស.ស.អ ត្រូវបានបញ្ចប់កាលពីពេលថ្មីៗនេះ ហើយការបកប្រែកំពុងតែដំណើរការ
- សេចក្តីព្រាងយុទ្ធសាស្ត្រ សសអ នឹងត្រូវផ្ញើជូនទៅស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ និងអង្គការទាំងអស់ដើម្បីផ្តល់យោបល់
- យុទ្ធសាស្ត្រ ស.ស.អ គ្រោងនឹងបញ្ចប់ជាស្ថាពរនៅចុងឆ្នាំ ២០១៣ នេះ។

ទិសាលភាពនៃយុទ្ធសាស្ត្រ សសអ

កែលម្អភាពមានស្បៀង និងលទ្ធភាពរបស់គ្រួសារក្នុងការទទួលបានស្បៀង ប្រកបដោយចីរភាព

- ជំរុញប្រតិបត្តិការ ពិធីសារ វិធីអនុវត្ត សម្រាប់ប្រឈមនឹងកម្មវិធីផ្តួរសម្រាប់ប្រឈមនឹងកម្មវិធីផ្តួរ
- ជំរុញការកែកន្លែងគ្រួសារអសន្តិសុខស្បៀង
- បង្កើតការងារ និងការកែចំនួលសម្រាប់គ្រួសារអសន្តិសុខស្បៀង
- កែលម្អលទ្ធភាពបង្កាត្រួសារអសន្តិសុខស្បៀងក្នុងការទទួលបាន និងប្រើប្រាស់ធនធានជលផល និងព្រៃឈើ

កែលម្អអាហារូបត្តម្ភរបស់មាតា និងកុមារ (ផ្តោតលើ១០០០ថ្ងៃដំបូង)

- លើកកម្ពស់សកម្មភាពមិនផ្នែកអាហារូបត្តម្ភក្នុងវិស័យសុខាភិបាល និងការអប់រំផ្នែកអាហារូបត្តម្ភ
- លើកកម្ពស់សកម្មភាពដែលផ្តោតលើអាហារូបត្តម្ភ នៅតាមវិស័យផ្សេងៗ (ទឹកស្អាត និងអនាម័យ អាហារូបត្តម្ភតាមរយៈអាហារ ការបញ្ចូលទីក្រុសារជាតិក្នុងអាហារ និងការអាំងអនុម
- បង្កើតកម្មវិធីអាហារូបត្តម្ភនៅតាមសហគមន៍ដោយឲ្យរដ្ឋបាលមូលដ្ឋានជាអ្នកអនុវត្តន៍

កាត់បន្ថយភាពងាយរងគ្រោះនៃគ្រួសារអសន្តិសុខស្បៀង និងការពារពូកគាត់ពីហានិភ័យនានា

- ពង្រីកកម្មវិធីសំណាញ់សុវត្ថិភាពសង្គម និងសន្តិសុខស្បៀង
- កែលម្អការត្រៀមបង្ការសម្រាប់គ្រោះមហន្តរាយ ការកាត់បន្ថយគ្រោះ:ភ័យ និងពង្រឹងសមត្ថភាពបន្ទុំទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

អាទិភាពសម្រាប់កម្មវិធី	សកម្មភាពសំខាន់ៗ
ពង្រីកកម្មវិធីសំណាញ់សុវត្ថិភាពសង្គម និងសន្តិសុខស្បៀង	• ធ្វើការសាកល្បង និងពង្រីកកម្មវិធីជាតិសាធារណការដើម្បីផ្តល់ឱកាសការងារសម្រាប់គ្រួសារក្រីក្រនៅតំបន់អសន្តិសុខស្បៀង ជាពិសេសក្នុងអំឡុងរដូវខ្វះស្បៀង។ • រៀបចំកម្មវិធីត្រៀមបង្ការ និងពង្រីកកម្មវិធីការងារប្រើកម្លាំងពលកម្មក្នុងអំឡុងពេលមានវិបត្តិ និងធ្វើការផ្សារភ្ជាប់កម្មវិធីសាធារណការជាមួយនឹងកម្មវិធីត្រៀមបង្ការពេលមានគ្រោះមហន្តរាយ និងការបន្ទុំទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ។ • អនុវត្ត និងពង្រីកគម្រោងផ្ទេរសោច់ប្រាក់ (គម្រោងសាកល្បង) ដើម្បីឲ្យគ្រួសារក្រីក្របរិភោគអាហារបានគ្រប់គ្រាន់ និងដើម្បីកែលម្អអាហារូបត្តម្ភរបស់មាតា និងកុមារ ។ • ពង្រឹងការសម្របសម្រួលកម្មវិធីសំណាញ់សុវត្ថិភាពសង្គម ដែលផ្តោតលើគ្រួសារអសន្តិសុខស្បៀងក្នុងចំណោមវិស័យនានា និងពង្រីកកម្មវិធីសាកល្បងដើម្បីជំរុញការធ្វើសមាហរណកម្មនៃកម្មវិធីគាំពារសង្គម ក្នុងគោលបំណងកែលម្អសន្តិសុខស្បៀងនៅគ្រប់កម្រិត ។

អាទិភាពសម្រាប់កម្មវិធី	សកម្មភាពសំខាន់ៗ
កែលម្អការត្រៀមបង្ការសម្រាប់គ្រោះមហន្តរាយការកាត់បន្ថយគ្រោះ:ភ័យ និងពង្រឹងសមត្ថភាពបន្ទុំទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ	• ពង្រឹងសមត្ថភាពសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងហានិភ័យនៃគ្រោះមហន្តរាយ និងសមត្ថភាពបន្ទុំទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ នៅថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ ព្រមទាំងបញ្ហាបញ្ហាទាំងនេះទៅក្នុងយុទ្ធសាស្ត្រតាមវិស័យ និងកម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍មូលដ្ឋានដើម្បីកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមាននៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងគ្រោះធម្មជាតិ មកលើគ្រួសារអសន្តិសុខស្បៀង។ • ពង្រឹងសមត្ថភាព នៅថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ ដើម្បីឆ្លើយតបឲ្យបានទាន់ពេលវេលាក្នុគ្រាមានវិបត្តិស្បៀង (ធានាការផ្គត់ផ្គង់ស្បៀង និងជំនួយផ្សេងៗ) និងកែលម្អការសម្របសម្រួលការឆ្លើយតបគ្រោះអាសន្ននានាក្នុងចំណោមស្ថាប័នរដ្ឋ ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ និងអង្គសង្គមស៊ីវិល • សម្រិតសម្រាំង និងធ្វើសមាហរណកម្មប្រព័ន្ធព័ត៌មាន និងឧបករណ៍ដែលមានស្រាប់ ដូចជាប្រព័ន្ធផ្តល់ព័ត៌មានជាមុន និងការវាយតម្លៃផលប៉ះពាល់ • បង្កើតនិងគ្រប់គ្រងឲ្យមានប្រសិទ្ធភាពនូវប្រព័ន្ធស្បៀង (និងគ្រាប់ពូជ) បម្រុងដើម្បីផ្គត់ផ្គង់ស្បៀង និងគ្រាប់ពូជឲ្យបានទាន់ពេលវេលាដល់គ្រួសារដែលរងផលប៉ះពាល់ដោយសារគ្រោះធម្មជាតិឬវិបត្តិសេដ្ឋកិច្ច ដើម្បីទប់ទល់នឹងការឡើងថ្លៃ។

១.សេចក្តីផ្តើម

- ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុបានទាញនូវការចាប់អារម្មណ៍ជាសាកលពីស្តាប់ជាតិ និងអន្តរជាតិ
- ការបាត់បង់ព្រៃឈើបានចូលរួមចំណែក 17,4%នៃការបំភាយឧស្ម័នទៅក្នុងបរិយាកាស (IPCC,2007)
- ការបំភាយឧស្ម័នពីការបម្រែបម្រួលដីនិងបាត់បង់ព្រៃឈើនៅឆ្នាំ២០១០ មានចំនួន៥៧៦២៧Gg និងនៅឆ្នាំ២០២០ មានចំនួន ៦១៥១២Gg

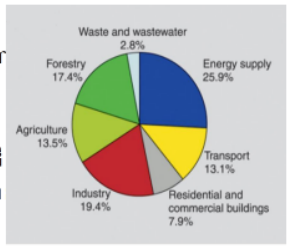

- ព្រៃឈើអាចស្រូបយក CO_2 បានចំនួន ៦១០៩០ Gg (2010) និង៥៣៧៦៩ Gg (2020)
- ថ្ងៃទី១៨ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១០ បង្កើតគណៈកម្មាធិការជាតិគ្រប់គ្រងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
- ថ្ងៃទី០៧ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១១ ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទបានបានបង្កើតក្រុមការងារបច្ចេកទេសមួយ

ទិសដៅជាយុទ្ធសាស្ត្រ (Strategic Objectives)

- ជំរុញការគ្រប់គ្រង អភិវឌ្ឍវិស័យព្រៃឈើប្រកបដោយចីរភាពបន្សាំជាមួយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនិងកាត់បន្ថយឥទ្ធិពលអាក្រក់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

យុទ្ធសាស្ត្រ (Strategic)

- ការបង្កើនប្រសិទ្ធភាពក្នុងការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើ
- ការអភិរក្សនិងការស្តារព្រៃឈើឡើងវិញ
- ការស្រាវជ្រាវនិងការផ្សព្វផ្សាយពី REDD+
- ការពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់
- ការបន្សាំទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

ជំណើរឆ្ពោះទៅមុខ ២០១៤-២០១៨

ក. ការបង្កើនប្រសិទ្ធភាពក្នុងការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើ

១. គណនាគម្របព្រៃឡើងវិញ
២. កំណត់មុខងាររបស់ព្រៃតាមតំបន់ព្រៃឈើសំខាន់ៗ
៣. រៀបចំផែនការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើតាមបែបទេសភាព (Landscape Approach) និងតាមរូបមន្តស្បែកខ្លា
៤. ការពង្រឹងការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើដោយមានការចូលរួម (Participatory Approach) ពិសេសសហគមន៍ព្រៃឈើដែលចូលរួមអនុវត្ត REDD+

៥. សាកល្បងអនុវត្តប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងសហគមន៍ព្រៃឈើដោយផ្សារភ្ជាប់ជាមួយ REDD+ និងកសិកម្ម (Integrated Community Forestry)
៦. សិក្សា និងពិភាក្សាទៅលើយន្តការបែងចែកផលប្រយោជន៍ដែលទទួលបានពីការលក់ឥណទានកាបូន REDD+ ដោយសមធម៌ ដោយផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់ដល់ស្ត្រី
៧. អនុវត្តសាកល្បងនូវយន្តការបែងចែកផលប្រយោជន៍ពីការលក់
ឥណទានការបូន

ខ. ការអភិរក្សនិងការស្តារ ព្រៃឈើឡើងវិញ

១. ដាំឈើនិងស្តារព្រៃឈើឡើងវិញលើផ្ទៃដីព្រៃរចរឹល
២. បង្កើតស្ថានីយ៍ស្រាវជ្រាវបណ្តុះកូនឈើ ប្រភេទធន់ទ្រាំទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
៣. ជម្រុញឲ្យរដ្ឋបាលព្រៃឈើមូលដ្ឋានរៀបចំផ្តាលបណ្តុះកូនឈើនៅសង្កាត់ព្រៃឈើដើម្បីផលិតកូនឈើ
៤. ជំរុញការចូលរួមដាំកូនឈើប្រភេទបន្សុំដើម្បីកាត់បន្ថយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

គ. ការស្រាវជ្រាវ និងការផ្សព្វផ្សាយពី REDD+

១. សិក្សាពីតម្រូវការបង្កើនសមត្ថភាព និងយុទ្ធសាស្ត្របណ្តុះបណ្តាលអំពី REDD+
២. ជំរុញការបង្កើតប្រព័ន្ធគណនាកាបូនព្រៃឈើ (Carbon Accounting System)
៣. សិក្សាវាយតម្លៃអំពីឥទ្ធិពលនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុមកលើព្រៃឈើ (សត្វល្អិត ជម្ងឺ ភ្លើងព្រៃ ពូជឈើដែលបាត់បង់ និងពូជឈើដែលកើតថ្មី)
៤. ចូលរួមក្នុងបណ្តាញការងារការប្រែប្រួលអាកាសធាតុក្នុងតំបន់ក៏ដូចជាពិភពលោកក្នុងការទទួលនិងចែករំលែកព័ត៌មានអំពីរបកគំហើញថ្មីនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

ឃ. ការពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់

១. បង្កើនការយល់ដឹងអំពីគោលនយោបាលព្រៃឈើនិងលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តស្តីពី REDD+ ដល់អ្នកពាក់ព័ន្ធ
២. ពង្រឹងក្រុមការងារអនុវត្តច្បាប់និងបង្ក្រាបបទល្មើសព្រៃឈើដែលកើតនៅក្នុងតំបន់អនុវត្តគម្រោងREDD+
៣. បង្កើនកិច្ចសហការជាមួយភាគីពាក់ព័ន្ធក្នុងការបង្ក្រាបបទល្មើសព្រៃឈើតំបន់អនុវត្តគម្រោង REDD+
៤. បង្កើតប្រព័ន្ធតាមដានបទល្មើស ព្រៃឈើក្នុងតំបន់អនុវត្តគម្រោង REDD+ ប្រើបច្ចេកវិទ្យាទំនើបReal time Data

ង. ការបន្សុំទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

១. កំណត់សកម្មភាពអាទិភាពក្នុងការបន្សុំទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុដូចជាចង្ក្រានសន្សំអុស ចង្ក្រានពន្លឺព្រះអាទិត្យ (Solar Oven) ការដាំឈើឡើងវិញ កសិកម្ម ការកសាងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធខ្នាតតូច
២. រៀបចំគម្រោងសាកល្បងក្នុងការបន្សុំទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
៣. ពង្រឹងសមត្ថភាពមន្ទីរពិសោធន៍ជាលិការុក្ខជាតិក្នុងការផលិតកូនរុក្ខជាតិដែលធន់ទ្រាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
៤. អភិវឌ្ឍសមត្ថភាពស្រាវជ្រាវ អំពីការវិភាគ DNA និងការវិភាគដី និងសារធាតុផ្សេងៗ

តើ REDD+ ជាអ្វី? និយមន័យ

ការកាត់បន្ថយការបំភាយឧស្ម័នដែលបណ្តាលមកពីការបាត់បង់ និងការរេចរឹលព្រៃឈើ និងមានតួនាទីជាការអភិរក្ស និងការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើប្រកបដោយនិរន្តរភាព និងការបង្កើននូវការស្តុកកាបូន។

\+ = ការអភិរក្ស ការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើប្រកបដោយនិរន្តរភាព និងការបង្កើននូវការស្តុកកាបូន

ស្ថានភាពរ៉ែដ+លើពិភពលោក

- រ៉ែដ+ ស្ថិតនៅក្រោម UNFCCC
- រ៉ែដបូកត្រូវបានអនុម័តនៅក្នុង COP13 (2007), COP15(2009) និង COP16(2010)
- ប្រទេសជឿនលឿនសន្យាផ្តល់មូលនិធិដើម្បីគាំទ្រដល់ប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍តាមរយៈយន្តការទ្វេ និងពហុភាគី

សូមអរគុណ!

Mr. Khun Vathana
Head of REDD+ Taskforce Secretariat
vathana.khun@gmail.com
Website: www.cambodia-redd.org

CAMBODIA CLIMATE CHANGE ALLIANCE

វេទិកាជាតិលើកទី ៣ ស្តីពី ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
ថ្ងៃទី ៥ – ៧ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១៣ កម្ពុជា
"ធ្វើសកម្មភាពដើម្បីការអភិវឌ្ឍដោយពឹងពាក់ក្នុងលក្ខខណ្ឌនៃប្រែប្រួលអាកាសធាតុ"
ទិដ្ឋភាពរួមនៃការឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុក្នុងវិស័យជលផល
បណ្ឌិត កៅ សុជីវី
អគ្គនាយកដ្ឋានរដ្ឋបាលជលផល
ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ
ថ្ងៃទី ៦ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១៣
CAMBODIA CLIMATE CHANGE ALLIANCE
SWEDEN

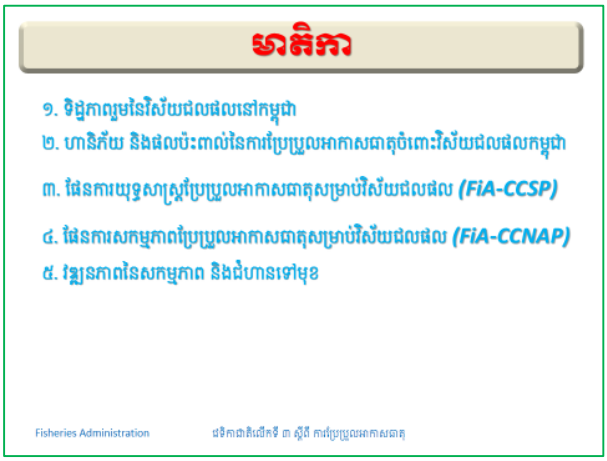
មាតិកា
១. ទិដ្ឋភាពរួមនៃវិស័យជលផលនៅកម្ពុជា
២. ហានិភ័យ និងផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុចំពោះវិស័យជលផលកម្ពុជា
៣. ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រប្រែប្រួលអាកាសធាតុសម្រាប់វិស័យជលផល (FiA-CCSP)
៤. ផែនការសកម្មភាពប្រែប្រួលអាកាសធាតុសម្រាប់វិស័យជលផល (FiA-CCNAP)
៥. វឌ្ឍនភាពនៃសកម្មភាព និងជំហានទៅមុខ
Fisheries Administration
វេទិកាជាតិលើកទី ៣ ស្តីពី ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

ទិដ្ឋភាពរួមនៃវិស័យជលផលកម្ពុជា
ជលផល៖ ទឹកសាប (មេគង្គ និងបឹងទន្លេសាប) និងតំបន់ឆ្នេរ
បឹងទន្លេសាប
-រដូវប្រាំង៖ ៣០០០គ.ម² ជម្រៅ ០,៨-១ម
- រដូវវស្សា៖ ១៥.០០០គម² ជម្រៅ ១០-១២ម
ផ្ទៃដីព្រៃលិចទឹក ៩៣២.១៤១ហត
ព្រៃកោងកាង ៦៧.៧៧០ហត
ត្រីសរុបប្រើនជាង ៥០០ប្រភេទ និង
២៩៦ប្រភេទ នៅបឹងទន្លេសាប
៦០% នៃផលនេសាទសរុបបានពីបឹងទន្លេសាប
Coastal Line: 435km
VIETNAM

សត្វស្លាប មាន២៥
ពួកសត្វល្មូនមាន៨២ប្រភេទ
អណ្តើក និងកន្ធាយទឹកសាបមាន ១២ប្រភេទកម្ពុជាដែលក្នុងនោះមានពីរប្រភេទក្នុងបឹងទន្លេសាប
មានពស់ទឹក ៧ប្រភេទ
តេមានពីរប្រភេទ ក្នុងបឹងទន្លេសាប

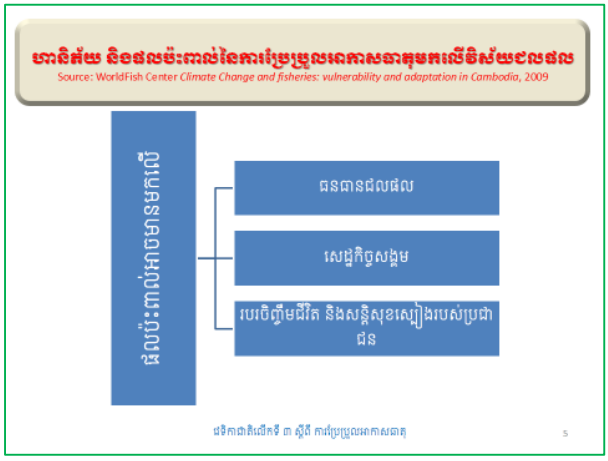
ហានិភ័យ និងផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុមកលើវិស័យជលផល
Source: WorldFish Center Climate Change and fisheries: vulnerability and adaptation in Cambodia, 2009
ផលប៉ះពាល់អាចមានមកលើ
ធនធានជលផល
សេដ្ឋកិច្ចសង្គម
របៀបរឹមជីវិត និងសន្តិសុខស្បៀងរបស់ប្រជាជន
វេទិកាជាតិលើកទី ៣ ស្តីពី ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
5

ផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុមកលើធនធានជលផល
ការប្រែប្រួលដែលបានព្យាករណ៍
ផលប៉ះពាល់ដែលអាចកើតឡើង
កំណើនសីតុ. ទឹក (+0,3 – +0,6 C)
- អាងជលសាស្ត្រ បឹង និងប្រឡាយរាក់ជាងមុន
- បរិមាណអុកស៊ីសែនរលាយថយចុះ
- កន្លែងត្រីរកចំណីថយចុះ
- ត្រីលូតលាស់យឺត
- បាត់បង់កន្លែងត្រីពងកូន
- បាត់បង់ប្រភេទត្រី និងភាពចម្រុះនៃប្រភេទត្រី
- ផលស្លុកត្រីថយចុះ
ភ្លៀងនៅរដូវវស្សារំពឹងថាកើនឡើង (+3 ទៅ +35%) កំពស់ទឹកក្នុងបឹងទន្លេសាបរំពឹងថានឹងកើនរហូតដល់ ២,៣ម
- សញ្ញាវិជ្ជមានសម្រាប់ធនធានជលផល ដោយសារជំនន់ធំ ផ្តល់ជម្រកកាន់តែច្រើនសម្រាប់ត្រីពង កេចំណី
- ប៉ុន្តែនៅតែមានផលប៉ះពាល់មកលើធនធានជលផល ដោយសារការសាងសង់ទំនប់ ដែលប៉ះពាល់ដល់ការធ្វើចាចរបស់ត្រីទៅពងកូន នៅភាគខាងលើនៃទន្លេមគង្គ

ការប្រែប្រួលដែលល្បាករណ៍	ផលប៉ះពាល់ដែលអាចកើតឡើង
ទឹកលើផ្ទៃដីនៅទូទាំងអាងទន្លេមេគង្គនឹងកើនឡើងប្រមាណ ២១%	- កំណើនបន្ទុកកំទេចកំណកក្នុងទន្លេ បឹង និងតំបន់ដីសើម ដោយកម្រិតនូវសំនួសារធាតុចិញ្ចឹមដែលនឹងបង្កើនផលិតភាពជលផល។ ប៉ុន្តែ - ឥទ្ធិពលនេះអាចទូទាត់ជាមួយការធ្លាក់ចុះនៃកំទេចកំណកក្នុងអាងជលសាស្ត្រនៃទំនប់ដែលទំនងជានឹងសាងសង់នៅតំបន់ខ្សែទឹកខាងលើ
ព្រឹត្តិការណ៍ធាតុអាកាសមិនប្រក្រតី (ខ្យល់ព្យុះ ទឹកជំនន់ និងគ្រោះរាំងស្ងួត)	- ការបាត់បង់ផលស្តុកវារីប្បកម្ម និងផលស្តុក/ទីជម្រកក្នុងធម្មជាតិ - ការខូចខាតហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធនេសាទ និងវារីប្បកម្ម - ហានិភ័យដោយផ្ទាល់កាន់តែខ្លាំងចំពោះអ្នកនេសាទ - ការប្រែប្រួលផលិតភាពជលផល មំនងជាកាត់បន្ថយផលិតផលត្រី - មំនងជាមានផលប៉ះពាល់ខ្លាំងបំផុតមកលើប្រជាជនដែលពឹងផ្អែកលើការនេសាទ ជាសកម្មភាពបឋមនៃរបបចិញ្ចឹមជីវិត
កំណើនកំពស់ទឹកសមុទ្រ	- ការជ្រាបចូលនៃទឹកប្រៃមកក្នុងដែនទឹកសាប និងទឹកក្រោមដី ដែលបង្កៈ • ការខូចខាតចំពោះធនធានជលផលទឹកសាប • ការថយចុះនៃវត្តមានទឹកសាបសម្រាប់វារីប្បកម្ម • ការប្តូរទៅប្រភេទត្រីទឹកភ្នាវ (ប្រភេទផ្តល់តម្លៃខ្ពស់ ដូចជា seas bass, កូតាមប៊ូ បង្ហារភ្លឹង) • បាត់បង់ប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីតំបន់ឆ្នេរ ដូចជា ព្រៃកោងកាង • ការថយចុះនៃស្តុក និងកូនត្រីសម្រាប់ការនេសាទ និងជុំវិញវារីប្បកម្ម • ការរងឥទ្ធិពលកាន់តែខ្លាំងពីទឹករលក និងព្យុះ • ហានិភ័យដែលវារីប្បកម្មទឹកសាប និងដែននេសាទត្រូវជន់លិច

ការប្រែប្រួលដែលល្បាករណ៍	ផលប៉ះពាល់ដែលអាចកើតឡើងមកលើសេដ្ឋកិច្ចសង្គម
ព្រឹត្តិការណ៍ធាតុអាកាសមិនប្រក្រតី ដូចជា ខ្យល់ព្យុះ រលកកំដៅ ទឹកជំនន់ និងគ្រោះរាំងស្ងួត	ការកើតឡើងកាន់តែញឹកញាប់ រយៈពេលវែង និងកាន់តែខ្លាំងនឹងបង្កៈ - ការថយចុះនៃផលចំណូលពីផលនេសាទទៅក្នុងថ្វៃកាជាតិ - បាត់បង់វិការសាងារ បង្កឲ្យបាត់បង់ប្រាក់ចំណូល ជាពិសេសសម្រាប់គ្រួសារក្រីក្រ និងងាយរងគ្រោះ - កំណើនថ្វៃការគាំទ្រពីរដ្ឋាភិបាល **ផលប៉ះពាល់ដែលអាចកើតមានមកលើរបបចិញ្ចឹមជីវិតនិងសន្តិសុខស្បៀង** - ការខូចខាតហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធសាធារណៈ និងផ្ទះសំបែង - ការខូចខាតផលិតផលកសិកម្ម - ខ្វះស្បៀងសម្រាប់បរិភោគ និងអាហារបត្តម្ភ - ប្រជាជនក្រីក្រប្រឈមហានិភ័យគ្រោះមហន្តរាយខ្លាំងជាងមុន - បាត់បង់វិការសម្រាប់កុមារទៅរៀន - បាត់បង់វិការស្វែងរកការងារ - ត្រូវការពង្រឹងការគាំទ្រ និងអន្តរាគមន៍ពីរដ្ឋាភិបាល NGOs, ភាគបារ ក្រហម និងវិស័យឯកជន ដើម្បីជួយ

FiA-CCSP

- **ចក្ខុវិស័យៈ** *រៀនការកាត់បន្ថយនិងបន្សាំទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុប្រកបដោយការទទួលខុសត្រូវសម្រាប់គ្រប់គ្រងធនធានជលផលដោយនិរន្តរភាព ដើម្បីបង្កើនផលិតភាពជលផល ផលស្តុកត្រី និងធនធានក្នុងទឹក ដើម្បីធានាសន្តិសុខស្បៀង និងអាហារូបត្តម្ភ និងរួមចំណែកកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ*
- **មេសកកម្មៈ** *ផ្តល់ជាលទ្ធផលនឹងដឹកនាំវិស័យនេះៈ នៅក្នុងការបង្កើតរៀនការបន្សាំចាំបាច់ ដើម្បីធានាភាពធន់គ្រប់គ្រាន់ ចំពោះឥទ្ធិពលនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងដាក់ឲ្យអនុវត្តរៀនការកាត់បន្ថយចាំបាច់ ដើម្បីកាត់បន្ថយភាពចំណែកពីវិស័យនេះទៅក្នុងមូលហេតុនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ*
- **គោលដៅៈ** *លើកកំពស់ការអភិវឌ្ឍ និងការគ្រប់គ្រងជលផលឲ្យមានប្រសិទ្ធិភាព ជាការឆ្លើយតបទៅនឹង ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដោយផ្តោតជាពិសេសលើការកែលម្អប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីដែនទឹក ការទប់ស្កាត់ការបំផ្លាញព្រៃលិចទឹកនិងព្រៃកោងកាង លើកកំពស់ការសិក្សាស្រាវជ្រាវ និងអភិវឌ្ឍវារីប្បកម្ម និងការកែច្នៃ ក៏ដូចជាពង្រឹងការគ្រប់គ្រងសហគមន៍នេសាទឲ្យកាន់តែមានប្រសិទ្ធិភាព*

FiA-CCSP

- *គោលបំណង*

១. ដើម្បីបង្កើត និងធានាការយល់ដឹងឲ្យច្បាស់លាស់អំពីលំនាំដែលការប្រែប្រួលអាកាសធាតុទំនងជាប៉ះពាល់មកលើផ្នែកទាំងអស់នៃវិស័យនេះ

២. ដើម្បីដាក់ឲ្យអនុវត្តជែនការបន្សាំ ដែលធានាឲ្យមានការគ្រប់គ្រងធនធានដល់ផលដោយនិរន្តរភាព តាមវិធីដែលអាចបន្តគាំទ្រប្រជាជនដម្លៃក្នុងការពឹងផ្អែកលើធនធានទាំងនេះ

៣. ដើម្បីចូលរួមយ៉ាងសកម្មនៅកម្រិតតំបន់ ដើម្បីធានាថា គ្រប់ជែនការដែលបានអនុវត្តដើម្បីដោះស្រាយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ត្រូវបានរួមបញ្ចូលពេញលេញជាមួយៈ

- *ជែនការដៃទៀត ដែលបានអនុវត្តដើម្បីគាំទ្រវិស័យដល់ផលនៅកម្ពុជា*
- *ជែនការដៃទៀតដែលប្រទេសជិតខាងអនុវត្ត*

FiA-CCNAP

- ***គោលបំណងជាយុទ្ធសាស្ត្រៈ*** *ដើម្បីលើកកំពស់ការគ្រប់គ្រង និងការអភិវឌ្ឍដោយចីរភាព និងការអភិរក្សជលផលដោយពង្រឹងការយល់ដឹង និងសមត្ថភាពខាងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ សកម្មភាពសមស្រប ដើម្បីបន្សាំ និងកាត់បន្ថយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងការរួមចំណែកយ៉ាងសកម្មនៅក្នុងកិច្ចផ្តួចផ្តើមប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅគ្រប់លំដាប់ថ្នាក់ ជាពិសេស នៅថ្នាក់មូលដ្ឋាន ជាតិ និងតំបន់មេគង្គ*
- ***យុទ្ធសាស្ត្រ ១៖*** *ការកែលម្អផលិតភាព និងផលិតផលជលផល ដើម្បីធានាសន្តិសុខស្បៀង លើកកំពស់អាហារូបត្តម្ភ និងប្រាក់ចំណូល តាមរយៈការពង្រឹងការងារគ្រប់គ្រងការលើកកំពស់ការងារអភិវឌ្ឍន៍ និងអភិក្សធនធានជលផល បង្កើនផលិតផលវារីប្បកម្មទាំងមូលឲ្យបាន១៥%ក្នុងមួយឆ្នាំ លើកកំពស់ការបង្កើតនិងគ្រប់គ្រងសហគមន៍ស្រះជម្រកត្រីឲ្យបាន ៧៥% នៃសហគមន៍ទាំងអស់នៅទូទាំងប្រទេស រហូតដល់ឆ្នាំ ២០១៩*

FiA-CCNAP of S1

- **សកម្មភាពគន្លឹះ ១៖** លើកកំពស់ប្រព័ន្ធ និងទម្លាប់ក្នុងផលិតកម្មវារីប្បកម្ម ដែលមានលក្ខណៈបន្សាំទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
  - ➢ កំណត់អត្តសញ្ញាណ និងសាកល្បងទម្លាប់វារីប្បកម្មដែលធន់នឹងអាកាសធាតុ
- **សកម្មភាពគន្លឹះ ២៖** បង្កើនភាពធន់នៃធនធានជលផលក្នុងធម្មជាតិទៅនឹងផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
  - ➢ កសាងភាពធន់នឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៃសហគមន៍នេសាទសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងជលផលឲ្យមានប្រសិទ្ធិភាព
- **សកម្មភាពគន្លឹះ ៣៖** លើកកំពស់ពិពិធកម្មរបបចិញ្ចឹមជីវិតដែលធន់នឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅក្នុងសហគមន៍នេសាទ
  - ➢ កំណត់អត្តសញ្ញាណ អនុវត្តបង្ហាញ និងពង្រីកជម្រើសរបរចិញ្ចឹមជីវិតដែលធន់នឹងអាកាសធាតុ នៅក្នុងតំបន់មេគង្គ ទន្លេសាប និងតំបន់ឆ្នេរ

យុទ្ធសាស្ត្រ ២

- **យុទ្ធសាស្ត្រ ២៖** ការយល់ដឹងអំពីឥទ្ធិពល និងផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុមកលើធនធានដលផល និងវារីវប្បកម្មនៅទូទាំងប្រទេស និងការបង្កើត និងអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្របន្ទាំ និងកាត់បន្ថយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុសម្រាប់វិស័យដលផល
- **សកម្មភាពគន្លឹះ ១៖** លើកកំពស់ការយល់ដឹងអំពីផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងភាពងាយរងគ្រោះនៃវិស័យដលផល ដើម្បីពង្រឹងការពិនិត្យតាមដាន និងការកសាងផែនការ
  - ធ្វើការវាយតម្លៃផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុមកលើភាពងាយរងគ្រោះនៃវិស័យដលផល នៅទូទាំងខ្សែចង្វាក់តម្លៃនៃវិស័យនេះ
  - បង្កើតសូចនាករ និងពិធីសារមួយឈុត សម្រាប់ពិនិត្យតាមដានការពាក់ព័ន្ធនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុក្នុងវិស័យដលផល

យុទ្ធសាស្ត្រ ៣

- **យុទ្ធសាស្ត្រ ៣៖** *ជានាសុវត្ថិភាពផលិតផលត្រី និងដលផល ដោយជានាថាយ៉ាងហោចណាស់ ៨០%នៃអ្នកកែច្នៃ គោរពតាម និង ៨០%នៃផលិតត្រី និងផលិតផលនេសាទ ត្រូវបានផលិត នៅក្រោមបទបញ្ញត្តិ និងលិខិតបទដ្ឋានស្តីពីសុវត្ថិភាពស្បៀង និងការជានាគុណភាព និងស្តង់ដារ រហូតដល់ចុងឆ្នាំ ២០១៨*

FiA-CCNAP of S3

- **សកម្មភាពគន្លឹះ ១៖** *ពង្រឹងខ្សែចង្វាក់តម្លៃទាំងមូលនៃផលិតផលត្រី និងដលផល ដើម្បីឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងអភិវឌ្ឍន៍បច្ចេកវិទ្យាដែលធន់នឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដើម្បីកែលម្អគុណភាពផលនេសាទនៅក្នុងឧស្សាហកម្មកែច្នៃផលត្រី*
  - *កំណត់អត្តសញ្ញាណ និងសាកល្បងបច្ចេកវិទ្យាកែច្នៃដែលគិតគូរអំពីអាកាសធាតុ និងដែលសង្គមទទួលយកបាន*
  - *ផ្សព្វផ្សាយបច្ចេកវិទ្យាកែច្នៃដែលគិតគូរអំពីអាកាសធាតុ ឲ្យដល់អ្នកពាក់ព័ន្ធនានា*

យុទ្ធសាស្ត្រ ៤

- **យុទ្ធសាស្ត្រ ៤៖** *លើកកំពស់ការបង្កើតក្រុមិមួយផលិតផលមួយ (FOVOP) ដើម្បីកែលម្អរបបិញ្ចឹមជីវិត និងសុខុមាលភាពរបស់អ្នកនេសាទ ដើម្បីពួកគេអាចបន្ទាំ និងរួមចំណែកកាត់បន្ថយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដោយបង្កើត FOVOP យ៉ាងហោចណាស់នៅក្នុង ឃុំចំនួន ១៥០ រហូតដល់ឆ្នាំ ២០១៨*

- **សកម្មភាពគន្លឹះ៖** *លើកកំពស់ និងកសាងផែនទីអំពី FOVOP ដែលធន់នឹងអាកាសធាតុ*
  - លើកកំពស់ និងកសាងផែនទី FOVOP ដែលធន់នឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

យុទ្ធសាស្ត្រ ៥

- **យុទ្ធសាស្ត្រ ៥៖** *ពង្រឹងការសិក្សាស្រាវជ្រាវ បង្កើត និងផ្សព្វផ្សាយបច្ចេកទេសថ្មីៗអំពីប្រភេទត្រីចិញ្ចឹមដោយគិតគូរអំពីអាកាសធាតុ សម្រាប់ការបង្កាត់ ចិញ្ចឹម ការផលិតចំណី និងបច្ចេកវិទ្យាកែច្នៃ ដើម្បីបំពេញតម្រូវការលើទីផ្សារ*

- **សកម្មភាពគន្លឹះ ១៖** *កែលម្អការស្រាវជ្រាវ និងសមត្ថភាពម៉ូដែលសម្រាប់ការវាយតម្លៃផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុមកលើវិស័យដលផល*
  - ធ្វើការសិក្សាដើម្បីកំណត់អត្តសញ្ញាណប្រភេទវារីដាំត ការបង្កាត់ និងបច្ចេកវិទ្យាផ្តល់ចំណីដែលមានភាពធន់នឹងផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

យុទ្ធសាស្ត្រ ៦

- **យុទ្ធសាស្ត្រ ៦៖** *ពង្រឹង និងបង្កើនសមត្ថភាពទីភ្នាក់ងារទទួលខុសត្រូវ និងអ្នកពាក់ព័ន្ធ ដើម្បីសម្របសម្រួលអន្តរាគមន៍ និងអភិវឌ្ឍន៍ធនធានមនុស្ស តាមរយៈការបណ្តុះបណ្តាលអំពីឥទ្ធិពលនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុក្នុងវិស័យដលផល និងវិធានការបន្ទាំដែលពាក់ព័ន្ធ*

FiA-CCNAP of S6

- **សកម្មភាពគន្លឹះ៖** *អភិវឌ្ឍន៍សមត្ថភាព និងការយល់ដឹងអំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនិងវិធានការឆ្លើយតបសមស្របក្នុងវិស័យដលផល*
  - ធ្វើការកសាងសមត្ថភាពសម្រាប់មន្ត្រីដលផល (ការវាយតម្លៃផលប៉ះពាល់ និងសារពើភ័ណ្ឌឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ និងផ្សេងទៀត....) និងបង្កើនការយល់ដឹងសម្រាប់អ្នកពាក់ព័ន្ធក្នុងវិស័យដលផល
- **សកម្មភាពគន្លឹះ: ២៖** ពង្រឹងការសម្របសម្រួល និងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការរវាងស្ថាប័ននៅថ្នាក់ជាតិ តំបន់ និងអន្តរជាតិ
  - ការបង្កើតបណ្តាញសម្រាប់ចែករំលែកចំណេះដឹង និងព័ត៌មានជាមួយ NGOs, IOs, DPs និងក្រុមការងារបច្ចេកទេសរបស់ផ្នែកវិជាជីវៈអំពីដលផល និងអង្គការថ្នាក់តំបន់ដទៃទៀត ដូចជា អាស៊ាន MRC...។ល

យុទ្ធសាស្ត្រ ៧

- **យុទ្ធសាស្ត្រ ៧៖** ពង្រឹងការគ្រប់គ្រង និងថែរក្សាព្រៃលិចទឹក និងព្រៃកោងកាងឲ្យមានប្រសិទ្ធិភាព និងការដាំឡើងវិញក្នុងតំបន់រចនាសម្ព័ន្ធ រហូតដល់ឆ្នាំ ២០១៩ ដែល
- ៣៥% និង ៧៥% នៃព្រៃលិចទឹកនិងព្រៃកោងកាង ត្រូវបានការពារយ៉ាងមានប្រសិទ្ធិភាព និងកំណត់ព្រំប្រទល់ច្បាស់លាស់
- ៨០% នៃតំបន់អភិរក្សនៅក្នុងតំបន់បឹងទន្លេសាបត្រូវបានកែលម្អ
- ការយល់ដឹងជាសាធារណៈអំពីតួនាទីនៃសហគមន៍នេសាទ ក្នុងការអភិរក្សដលផល និងលើកកំពស់ការបង្កើត និងការពារតំបន់អភិរក្សក្នុង CFi នីមួយៗ ដើម្បីធានានិរន្តរភាពនៃប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីដលផល និងកែលម្អផលិតភាពដលផល ដើម្បីរួមចំណែកក្នុងការបន្សាំ និងកាត់បន្ថយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

FiA-CCNAP of S7

- **សកម្មភាពគន្លឹះ: ១៖** *ពង្រឹងការគ្រប់គ្រង និងការអភិរក្សទីជម្រកសំខាន់ៗដែលមានស្រាប់ ដើម្បីរួមចំណែកស្រូបកាបូន និងកែលម្អវិធានការឆ្លើយតបខាងការបន្សាំ*
  - *ការបង្កើត និងធ្វើសារពើភ័ណ្ឌឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ ក្នុងវិស័យដលផល (ការគណនាសម្រួបកាបូន និងប្រភពបំភាយ)*
  - *លើកកំពស់ការអនុវត្ត REDD+ ក្នុងវិស័យដលផល (ដែលរួមទាំង ឥណទានកាបូន)*
  - *កសាងផែនការគ្រប់គ្រងប្រកបដោយប្រសិទ្ធិភាពសម្រាប់ព្រៃលិចទឹក និងព្រៃកោងកាង ស្មៅសមុទ្រ និងផ្កាថ្ម ដើម្បីបង្កើនសម្រួបកាបូន*

យុទ្ធសាស្ត្រ ៨

- **យុទ្ធសាស្ត្រ ៨៖** *លើកកំពស់ការអនុវត្ត និងការពង្រឹងគោលនយោបាយ ច្បាប់ និងបទប្បញ្ញត្តិនានា និងបង្កើនចំណេះដឹង និងការយល់ដឹងខ្ទាសាស្ត្រ និងបច្ចេកទេស ក្នុងចំណោមអ្នកពាក់ព័ន្ធនានាដូចជាអ្នកនេសាទ និងអ្នកចិញ្ចឹមត្រី អ្នកកែច្នៃត្រី និងអ្នកនយោបាយ*
- **សកម្មភាពគន្លឹះ: ១៖** *រួមបញ្ចូលយុទ្ធសាស្ត្របន្សាំ និងការកាត់បន្ថយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុទៅក្នុងផែនការអភិវឌ្ឍន៍ដលផល និងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ*
  - ការរួមបញ្ចូលការបន្សាំទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុទៅក្នុងផែនការ និងបទប្បញ្ញត្តិដែលមានស្រាប់ក្នុងវិស័យដលផល

យុទ្ធសាស្ត្រ ៩

- **យុទ្ធសាស្ត្រ ៩៖** *លើកកំពស់កិច្ចការពារបរិស្ថាន និងប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី តាមរយៈការត្រួតពិនិត្យលើការចោលសំណល់ពីទូកនេសាទ និងការបំផ្លាញនិងដុត ការទន្ទ្រានចូល និងការប្រើប្រាស់ព្រៃលិចទឹក និងព្រៃកោងកាងសម្រាប់ការកែច្នៃត្រី និងការបំពុលទឹកដោយធ្យោបាយដើម្បីរួមចំណែកកាត់បន្ថយការបំភាយឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់នៅក្នុងវិស័យដលផល*
- **សកម្មភាពគន្លឹះ: ១៖** ពង្រឹងគុណភាពបរិស្ថានក្នុងខ្សែចង្វាក់តម្លៃផលនេសាទ និងការកែច្នៃ
  - កសាងផែនទីអំពីប្រភពបំពុលពីឧស្សាហកម្ម និងសកម្មភាពនេសាទ

យុទ្ធសាស្ត្រ ១០

- **យុទ្ធសាស្ត្រ ១០៖** *លើកកំពស់យេនឌ័រ ក្នុងការបន្សាំ និងការកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុក្នុងវិស័យដលផល*
- **សកម្មភាពគន្លឹះ: ១៖** *លើកកំពស់ការយល់ដឹងអំពីយេនឌ័រនៃផលប៉ះពាល់ពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងវិធានការឆ្លើយតបនៅក្នុងវិស័យដលផល*
  - បង្កើតសម្ភារៈសមស្របសម្រាប់ប្រព័ន្ធព័ត៌មានខុសៗគ្នា និងកម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍សមត្ថភាព ដើម្បីលើកកំពស់ការយល់ដឹងអំពីបញ្ហាយេនឌ័រនៅក្នុងទាំងការបន្សាំ និងការកាត់បន្ថយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

ទស្សនាភាពនៃFiA-CC និងជំហានទៅមុខ

- បង្កើយ FiA-CCSP & CCNAP នៅចុងឆ្នាំ ២០១៣
- ត្រូវរួមបញ្ចូល និងអនុវត្ត CCSP & CCNAP ទៅក្នុងផែនការ FiA-FSP ១០ ឆ្នាំ
- ចាប់ផ្តើមអនុវត្ត CC នៅឆ្នាំ ២០១៤ លើសកម្មភាពភាគច្រើន៖
  ១. កសាងសមត្ថភាពដល់មន្ត្រី FiA នៅថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ និងកម្រិត CFi សម្រាប់ការបណ្តុះបណ្តាលគ្រូបង្គោល និងអ្នកពាក់ព័ន្ធដទៃទៀត ដែលរួមទាំងស្ត្រី
  ២. ពង្រឹកសកម្មភាពបន្សាំ តាមរយៈការអនុវត្តសាកល្បងគម្រោង CCCA
  ៣. ធ្វើការវាយតម្លៃផលប៉ះពាល់ខ្លះៗនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងភាពងាយរងគ្រោះក្នុងវិស័យជលផលនិងវារីវប្បកម្ម ជាមួយសមត្ថភាពម៉ូដែល ដើម្បីកំណត់ភាពធន់នៃពូជ ចំណី បច្ចេកវិទ្យា
- ពង្រឹងការសម្របសម្រួលស្ថាប័ន និងកិច្ចសហការនៅថ្នាក់ជាតិ តំបន់ និងអន្តរជាតិ ជាមួយ DPs, អ្នកពាក់ព័ន្ធដទៃទៀត សម្រាប់អនុវត្ត FiA-CCNAP

សូមអរគុណ!

kaosochivi@yahoo.com
#186, Preah Norodom, Sangkat Tonle Bassac,
Khan Chamcar Mon, Phnom Penh,
CAMBODIA

CAMBODIA CLIMATE CHANGE ALLIANCE

មាតិកា

1- EBA ជាទូទៅ
1.1 និយមន័យអំពី EBA
1.2 សេវាកម្មប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី និងសុខុមាលភាពមនុស្ស
1.3 ការវិវត្តនៃការបន្សុំនៅក្រោម UNFCCC
1.4 ការបន្សុំ និង EBA
1.5 ប្រភេទនៃប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី
1.6 មេរៀនទទួលបាន
1.7 ការប្រឈម
1.8 សន្លឹងទៅខាងមុខ
1.9 ភាពបំពេញគ្នាជាមួយវិធានដទៃទៀត
1.10 ឧទាហរណ៍អំពីគម្រោង EBA
2- EBA នៅកម្ពុជា
2-1 ព័ត៌មានអំពីគម្រោង
2-2 ការចាត់ចែងស្ថាប័ន
2-3 គោលបំណងនិងគោលដៅរួមនៃគម្រោង
2-4 សមាសភាគនៃគម្រោង
2-5 គម្រោងមកទល់បច្ចុប្បន្ន៖ ការសិក្សាគោល
2-6 អត្ថប្រយោជន៍នៃគម្រោង

១.១ និយមន័យ EBA

- ប្រើប្រាស់ជីវៈចម្រុះ និងសេវាប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី ជាផ្នែកមួយនៃយុទ្ធសាស្ត្ររួមដើម្បីជួយប្រជាជនបន្សុំទៅនឹងឥទ្ធិពលអវិជ្ជមាននៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
- ពង្រឹងភាពធន់នៃប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
  - ដោះស្រាយផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុមកលើប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី និងការធានាឲ្យមានផលប្រយោជន៍ជាបន្តកើតចេញពីអន្តរគមន៍សម្រាប់ការថែរក្សា និងលើកកំពស់សេវាកម្មប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី
- ការប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីជាមធ្យោបាយសម្រាប់កាត់បន្ថយភាពងាយរងគ្រោះ និងពង្រឹងការ បន្សុំទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
  - សេវាកម្មប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីជួយគ្រប់គ្រងហានិភ័យអាកាសធាតុ និងគាំទ្រដល់ភាពធន់នៃប្រព័ន្ធសេដ្ឋកិច្ចសង្គមរបស់មនុស្ស

១.២ សេវាកម្មប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី និងសុខុមាលភាពមនុស្ស

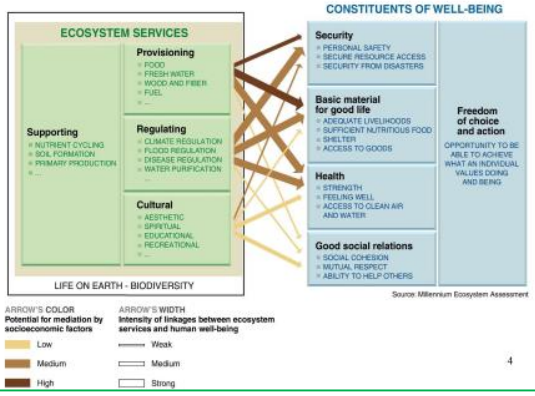

១.៣ ការវិវត្តនៃការបន្សុំនៅក្រោមUNFCCC

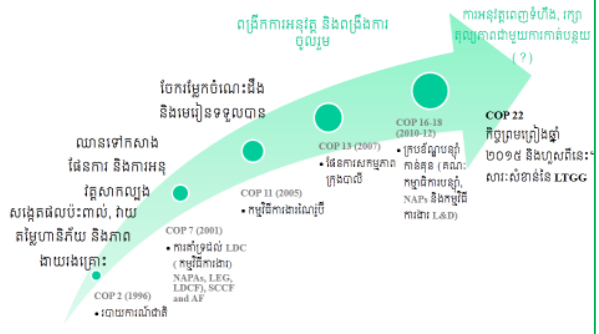

១.៤ ការបន្សុំ និង EBA

ការបន្សុំគឺជាជំហ៊ានកម្មមួយ ដែលរួមទាំង ការស្វែងយល់អំពីវិសមរូបអាកាសធាតុ កំជុចជាទម្រង់ និងលក្ខណៈធីណាមិកនៃភាពងាយរងគ្រោះរបស់សង្គម ការវាយតម្លៃថ្លៃចំណាយ និងអត្ថប្រយោជន៍ ការកសាងសមត្ថភាព និងការសិក្សាជាបន្តពីសកម្មភាពពិនិត្យតាមដាន និងវាយតម្លៃ

ការបន្សុំដែលផ្អែកលើប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី ពង្រឹងភាពធន់នៃប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីនៅចំពោះមុខអាកាសធាតុធម្មជាតិ ដែលជាផ្នែកមួយនៃយុទ្ធសាស្ត្របន្សុំជារួម ដើម្បីជួយប្រជាជន និងសហគមន៍ កាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមាន និងអត្ថប្រយោជន៍ពីឥទ្ធិពលដ៏មានទៃនៃវិសមរូបអាកាសធាតុ និងការប្រែប្រួល។

ឧទាហរណ៍ខ្លះ៖

- **សន្តិសុខទឹក៖** ការសាងសង់ទំនប់ និងការគ្រប់គ្រងព្រៃនៅភាគខាងលើនៃជងស្ទឹង
- **ប្រព័ន្ធការពារឆ្នេរ៖** កសាងសង់ទំនប់លេក និងការគ្រប់គ្រងប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីតំបន់ឆ្នេរ

ប្រភេទប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី

- ប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីតំបន់ភ្នំ
- ប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីតំបន់ឆ្នេរ
- ប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីតំបន់សួត និងពាក់កណ្តាលសួត
- ប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីអាងទន្លេ

១.៦ មេរៀនទទួលបាន

- ត្រូវតែជាផ្នែកមួយនៃយុទ្ធសាស្ត្ររួម
  - (ការបន្សាំ ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងការអភិវឌ្ឍ)
- ផ្សារភ្ជាប់វិស័យជាច្រើន និងអ្នកពាក់ព័ន្ធនានា
- រួមបញ្ចូលកត្តាពីខាងក្រៅ
- គិតគូរតាមមាត្រដ្ឋានខុសៗគ្នា (ពេលវេលា និងទីកន្លែង)
- ការធ្វើសេចក្តីសម្រេចតាមបែបផែននៃការចូលរួម
- ប្រើប្រាស់ចំណេះដឹងប្រពៃណី និងរបស់ជនជាតិដើម
- ការពិនិត្យតាមដាន និងវាយតម្លៃយ៉ាងរឹងមាំតាំងពីដើមដំបូង

១.៧ ការប្រឈម

- ផ្ទត់គំនិតរបស់អ្នកធ្វើសេចក្តីសម្រេច
  - ជាបឋម គិតអំពីជម្រើសហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធវិញ
  - ការវិភាគថ្លៃចំណាយ-ផលចំណេញ មានលំអៀងផ្នែកពីគោលដៅនេះ
- EBA មានភាពខុសគ្នាទៅតាមបរិបទ និងប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី –
  - លំបាកក្នុងការទទួលបានសារូមគ្នាមួយសម្រាប់អ្នកធ្វើសេចក្តីសម្រេច
  - ការទៅដល់សហគមន៍ដែលងាយរងគ្រោះបំផុត
- មានទិន្នន័យក្នុងកម្រិតកំណត់ ដែលបង្ហាញពីបង្គុំនៃការគ្រប់គ្រងប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី និងភាពធន់ខាងសង្គម
  - ការគណនាថ្លៃចំណាយ និងប្រសិទ្ធិភាពនៃថ្លៃចំណាយ
  - វិស័យជាច្រើន និងអ្នកពាក់ព័ន្ធនានាដែលចូលរួម
  - M&E – កត្តាសំខាន់ៗ ភាពយឺតយ៉ាងខាងពេលវេលា អំឡុងពេល។ល។

១.៨ សង្ឃឹមទៅខាងមុខ

- ស្វែងរកភាពបំពេញគ្នា រវាង EBA និងវិធានផ្សេងទៀត
  - EBA គឺជាការបំពេញបន្ថែមចំពោះ DRR / DRM, NRM, ការចិញ្ចឹមជីវិត
- បង្កើត វិធាន និងឧបករណ៍ ដើម្បីគាំទ្រដល់ការបង្កើតល្អបំផុតនិងការអនុវត្ត
  - ពហុប្រយោជន៍/ ការវាយតម្លៃពហុលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យ
- សង្កត់ធ្ងន់លើការរៀនសូត្រ និង M&E ចម្រុះ
  - ការអនុវត្តជាកត្តានាំមុខទ្រឹស្តី, ការផ្សារភ្ជាប់លើរចនាសម្ព័ន្ធ និងការបំពេញភាពខ្វះចន្លោះនៃចំណេះដឹង
- ជាក់ EBA នៅក្នុងបរិបទធំទូលាយនៃការអភិវឌ្ឍដែលធន់នឹងអាកាសធាតុ
  - ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធធម្មជាតិ សេដ្ឋកិច្ចបៃតង
- ទទួលស្គាល់ថា មានចំណុចចាប់ផ្តើមជាច្រើន
  - ទីក្រុងនានាច្រើនតែជាជួរមុខនៃការបង្កើតថ្មី

១.៩ ភាពបំពេញគ្នាជាមួយវិធានដទៃ

- ត្រួតគ្នាជាមួយការគ្រប់គ្រងហានិភ័យគ្រោះមហន្តរាយ ការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិដោយផ្នែកលើសហគមន៍, REDD+,
- ចម្រុះរវាងតម្រូវការរបស់មនុស្ស និងស្ថិរភាពបរិស្ថាន
- ភាពបំពេញគ្នាជាខ្លាំងនៅកម្រិតមូលដ្ឋាន

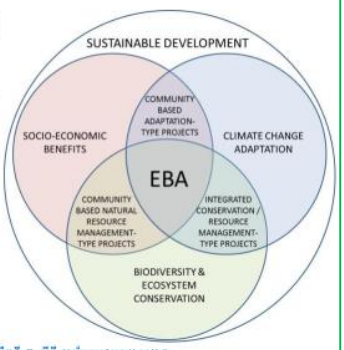

១.១០ ឧទាហរណ៍អំពីគម្រោង EBA: ជញ្ជាំងបៃតងនៅប្រទេសចិន

- ប្រវែង ៣៦៨.ម
- ស្រាវជ្រាវ ៥០ឆ្នាំ
- ១៧ជាប្រភេទត្រូវបានសាកល្បង (៨៨ ប្រភេទឈូកឆាស់ និង ៣ប្រភេទត្រូវបានជ្រើសយក៖ Caligonum*Haloxylon/Tamarix
- ត្រូវការ ១៦ឆ្នាំ ដើម្បីសាងសង់ ពីឆ្នាំ ១៩៧១ ដល់ ២០០៦
- ជាជួរ ជាខ្សែក្រាស់ ៧២-៧៨ម នៅសងខាងផ្លូវ
- ស្រោចស្រពដោយតំណក់ទឹក ដោយប្រើទឹកពីក្រោមដីដែលឈានដល់កម្រិតប្រៃនៃទឹកសមុទ្រ
- ៣១២៨ ហិកតានៃវាលរហាស្ថានត្រូវបានបម្លែងទៅជាជញ្ជាំងបៃតង
- រួចជាតិ ២០លានដើម ត្រូវបានដាំក្នុងរយៈ ២ឆ្នាំ
- ថ្លៃចំណាយ៖ ប្រមាណ ១០,០០០ដុល្លា/ហ.ត ថ្លៃថែទាំសរុប ៤,៧លានដុល្លា ក្នុងមួយឆ្នាំ
- ថ្លៃយកឧបាទាន់ចេញដោយកម្លាំងមនុស្ស ១៥លានដុល្លា/ឆ្នាំ
- ថ្លៃនិយោគសរុបក្នុងរយៈពេល ២០ឆ្នាំ ប្រហែល ១២៥លានដុល្លា
- ថ្លៃកាយឧបាទាន់ចេញ៖ ប្រហែល ៣០០លានដុល្លា

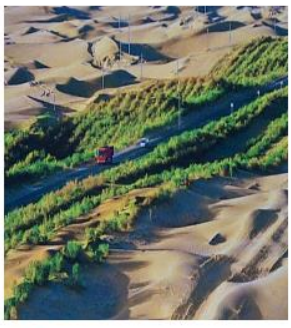

MoE ADAPTATION FUND UNEP

២. EBA នៅកម្ពុជា

"ពង្រឹងភាពធន់នឹងអាកាសធាតុ នៃសហគមន៍ជនបទដែលរស់នៅក្នុងតំបន់ការពារធម្មជាតិនៅកម្ពុជា"

MoE ADAPTATION FUND UNEP

២.១ ព័ត៌មានអំពីគម្រោង

- ប្រទេស៖ កម្ពុជា
- គម្រោង៖ ពង្រឹងភាពធន់នឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ នៃសហគមន៍ជនបទនៅក្នុងតំបន់ការពារធម្មជាតិនៅកម្ពុជា
- ទីតាំងគម្រោង៖ ដែនជម្រកសត្វព្រៃបឹងពែរ ដែនជម្រកសត្វព្រៃភ្នំព្រេច និងឧទ្យានជាតិគូលែន
- រយៈពេលគម្រោង ៖ ៥ ឆ្នាំ (២០១៣-២០១៧)
- ថវិកាគម្រោង៖ ៨.៩៥៤.២៧២ដុល្លា

MoE ADAPTATION FUND UNEP

ទីតាំងគម្រោង

- ដែនជម្រកសត្វព្រៃបឹងពែរ
  CPA ឈើកបឹងព្រៃ
  CPA ជាំឆ្អែក
  CPA ស្តុម្រាច
- ដែនជម្រកសត្វព្រៃភ្នំព្រេច
  CPA រនុកកែ្លង
- ឧទ្យានជាតិភ្នំគូលែន
  CPA ជប់ តាសុក

Figure 7: Location of the three PAs and five CPAs where the AF project will be implemented[1].

MoE ADAPTATION FUND UNEP

២.២ ការចាត់រចនាស្ថាប័ន

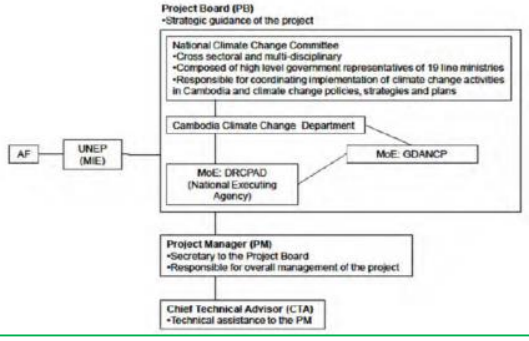

MoE ADAPTATION FUND UNEP

២.៣ គោលបំណង និងគោលដៅគម្រោង

• គោលបំណងរួមនៃគម្រោងគឺបង្កើនការផ្តត់ផ្តង់ស្មៀង និងកាត់បន្ថយការហូរច្រោះនៅក្នុងសហគមន៍ដែលរស់នៅជុំវិញសហគមន៍តំបន់ការពារធម្មជាតិចំនួនប្រាំ ដោយ៖

- ✓ ស្តារយ៉ាងហោចណាស់ព្រៃរចនីល ១.៨៧៥ហ.ត តាមរយៈការដាំរុក្ខជាតិប្រភេទសមស្រប
- ✓ ការដាំបន្ថែមស្រូវនៅតាមព្រំប្រទល់ និងតំបន់ដាំដំណាំដទៃទៀត ដោយប្រើឈើខុសៗគ្នាជាច្រើនប្រភេទដែលនឹងបង្កើនផលិតភាពដំណាំ
- ✓ សកល្បងដំណាំស្រូវដែលធន់នឹងគ្រោះរាំងស្ងួត ដើម្បីចាំបាច់ប្រមាណទិន្នផល និងស្ថិរភាពនៃដំណាំ
- ✓ បង្កើនប្រពលភាព និងពិពិធកម្មផលិតភាពនៃវិកសិកម្មសម្រាប់ ១.៩០៧គ្រួសារ

• គោលដៅនៃគម្រោង AF គឺពង្រឹងភាពធន់ទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ក្នុងចំណោមសហគមន៍ដែលរស់នៅជុំវិញទីតាំងអន្តរាគមន៍នៃសហគមន៍តំបន់ការពារធម្មជាតិចំនួន ៥ ក៏ដូចជា សហគមន៍នៅតំបន់ខ្សែទឹកខាងក្រោម ទៅនឹងមុខសញ្ញានៃការធ្លាក់ស្តៀងមិនប្រក្រតីដោយសារតែការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

MoE ADAPTATION FUND UNEP

២.៤ សមាសភាគនៃគម្រោង

គម្រោង AF នឹងសម្រេចគោលដៅចំនួន ២ តាមរយៈសមាសភាគនានាគឺ៖

- សមាសភាគ ១៖ ពិធីសារសម្រាប់អន្តរាគមន៍កសិ-អេកូឡូស៊ី
  - ✓ វិធានពិគ្រោះយោបល់ និងតាមដានបែបផែននៃការចូលរួមសម្រាប់ការវាយតម្លៃV&A និងអន្តរាគមន៍កសិកម្ម
  - ✓ ការប៉ាន់ប្រមាណសេដ្ឋកិច្ច-សង្គម/ទីផ្សារ
  - ✓ ការស្តារព្រៃឈើ និងអន្តរាគមន៍កសិកម្ម (ពុជស្រូវក្នុងកាត់ដែលធន់នឹងគ្រោះរាំងស្ងួត)
- សមាសភាគ ២៖ អន្តរាគមន៍បន្សាំជាក់លាក់ខាងអេកូ-កសិកម្ម
  - ✓ កសាងសមត្ថភាព ដែលរួមទាំង សមត្ថភាពដើម្បីលើកផែនការ អនុវត្ត និងរក្សាអន្តរាគមន៍អេកូ-កសិកម្ម
  - ✓ កសាងភាពធន់នឹងអាកាសធាតុនៅក្នុងទីតាំងអន្តរាគមន៍ CPA (ការស្តារព្រៃឈើ និងអន្តរាគមន៍ក្នុងវិស័យកសិកម្ម)
  - ✓ ពង្រឹងការចិញ្ចឹមជីវិត តាមរយៈការអភិវឌ្ឍ NTFPs ដោយនិរន្តរភាព និងលើកកំពស់យុទ្ធសាស្ត្រចិញ្ចឹមជីវិតជំនួសដែលមាននិរន្តរភាព.
- សមាសភាគ ៣៖ សមត្ថភាពស្ថាប័ន បង្កើនការយល់ដឹង និងការពង្រីក
  - ✓ បង្កើនការយល់ដឹងនៅថ្នាក់មូលដ្ឋាន អំពីសារៈសំខាន់នៃអេកូ-កសិកម្ម សម្រាប់ការពារ និងពង្រឹងសក្ដានុពលភាពជាដៃគូកម្ម និងចិញ្ចឹមក្រៃ:
  - ✓ លើកកំពស់សមត្ថភាពអេកូ-កសិកម្ម តាមរយៈការកសាងសមត្ថភាពស្ថាប័ន និងសំណើកែសម្រួលគោលនយោបាយ យុទ្ធសាស្ត្រ និងច្បាប់
  - ✓ ពង្រីកយុទ្ធសាស្ត្រអេកូ-កសិកម្មនៅថ្នាក់ជាតិ សម្រាប់ CPAs នៅកម្ពុជា

MoE ADAPTATION FUND UNEP

២.៥ គម្រោងមកទល់បច្ចុប្បន្ន៖ ការសិក្សាស្ថានភាពគោល

- ការសិក្សាស្ថានភាពគោលកំពុងអនុវត្ត
- ការសិក្សាស្ថានភាពគោល នឹងរួមបញ្ចូល៖
  - ✓ ការអង្កេតសេដ្ឋកិច្ចសង្គម
  - ✓ ការអង្កេតនៅតាមមូលដ្ឋាន ដើម្បីកំណត់បច្ចេកទេសកសិកម្ម និងច្បារដំណាំ
  - ✓ ការអង្កេតតាមមូលដ្ឋាន ដើម្បីជាន់ប្រមាណស្ថានភាពបច្ចុប្បន្ននៃប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីព្រៃឈើ និង
  - ✓ ការកំណត់ទីតាំងជាក់លាក់សម្រាប់ស្តារព្រៃឈើឡើងវិញ និងអន្តរាគមន៍អេកូ-កសិកម្ម
- ការសិក្សាស្ថានភាពគោល នឹងជាន់ប្រមាណ និងកែសម្រួលសូចនាករ និងចំណុចដៅនៃគម្រោង
- ទិន្នន័យដែលប្រមូលបាននៅក្នុងការសិក្សាលក្ខខណ្ឌគោល នឹងកំណត់ជាចំណុចគោលសម្រាប់សូចនាករ និងចំណុចដៅនៃគម្រោងនីមួយៗ
- ការប្រឈមនានាដែលពាក់ព័ន្ធជាមួយការសិក្សាលក្ខខណ្ឌគោល៖
  - ✓ ការសម្របសម្រួលក្នុងចំណោមទីប្រឹក្សាគម្រោង
  - ✓ ការសម្រុះសម្រួលនៃអ្នកពាក់ព័ន្ធក្នុងគម្រោង
  - ✓ ការធ្វើដំណើរទៅទីតាំងតាមមូលដ្ឋាន
  - ✓ ការជាន់ប្រមាណទិន្នន័យទីកន្លែង

វេទិកាជាតិលើកទី ៣ ស្តីពី ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

MoE ADAPTATION FUND UNEP

២.៦ អត្ថប្រយោជន៍នៃគម្រោង

- ផលប្រយោជន៍ដល់សហគមន៍
  - ✓ កែលម្អការផ្គត់ផ្គង់ស្បៀង និងសន្តិសុខស្បៀងនៅក្នុងពេលលំបាក
  - ✓ បង្កើនវត្តមាន NTFPs, ឈើ និងអុស
  - ✓ បង្កើនឱកាសសម្រាប់ការកំសាន្ត និងទេសចរណ៍
  - ✓ កាត់បន្ថយភាពងាយរងគ្រោះ និងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
- អត្ថប្រយោជន៍ចំពោះបរិស្ថាន
  - ✓ កិច្ចការពារទីជម្រាល និងកាត់បន្ថយការហូរច្រោះដី
  - ✓ កាត់បន្ថយការបំពុល
  - ✓ កំណែលម្អដីជាតិដី
  - ✓ ស្តុកកាបូន និងវដ្តសារធាតុចិញ្ចឹម
  - ✓ ការពារដីរៈចម្រុះ

វេទិកាជាតិលើកទី ៣ ស្តីពី ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

មាតិកា

១. សេចក្តីផ្តើម

២. ផែនការយុទ្ធសាស្ត្របែប្រែប្រួលអាកាសធាតុសម្រាប់ឧស្សាហកម្មកម្មន្តសាល និងវិស័យថាមពល

- ក. ចក្ខុវិស័យ
- ខ. បេសកកម្ម
- គ. គោលដៅចំបងៗ
- ឃ. វិស័យឧស្សាហកម្ម
- ង. វិស័យថាមពល

៣. សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

សេចក្តីផ្តើម

- ការអភិវឌ្ឍឧស្សាហកម្ម និងថាមពល មានតួនាទីសំខាន់នៅក្នុងវិភាគទាន និងការទទួលខុសត្រូវផ្តល់អត្ថប្រយោជន៍ខាងសង្គម សេដ្ឋកិច្ច និងបរិស្ថាន នៅកម្ពុជា
- ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រប្រែប្រួលអាកាសធាតុសម្រាប់ឧស្សាហកម្មកម្មន្តសាល និងវិស័យថាមពលគឺជាផែនទីបង្ហាញផ្លូវមួយ
- ដើម្បីជួយវិស័យឯកជនក្នុងការលើកផែនការ សម្រាប់អនុវត្តនិងដោះស្រាយបញ្ហានានាដែលកើតឡើង ទាក់ទងនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
- សម្រាប់ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធនៃរដ្ឋាភិបាល ក្រសួងឧស្សាហកម្ម និងដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ ក្នុងការរួមចំណែក និងការអនុវត្តការប្រែប្រួលអាកាសធាតុសម្រាប់វិស័យនានា
- គោលបំណង ដើម្បីសហការជាមួយវិស័យពាក់ព័ន្ធនានាក្នុងការអនុវត្តការបន្សាំ និងកាត់បន្ថយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រប្រែប្រួលអាកាសធាតុសម្រាប់ឧស្សាហកម្មកម្មន្តសាល និងថាមពល

ក. ចក្ខុវិស័យ

- ការអភិវឌ្ឍឧស្សាហកម្មកម្មន្តសាល និងថាមពលដោយនិរន្តរភាព តាមរយៈការបន្សាំ ការកាត់បន្ថយ ការទប់ស្កាត់ និងកាត់បន្ថយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដោយអាណត្តិរបស់ក្រសួងឧស្សាហកម្មដែលមានន័យថាក្នុងបរិបទប្រែប្រួលអាកាសធាតុពិភពលោក

ខ. បេសកកម្ម

- ការអភិវឌ្ឍដែលធន់សម្រាប់យុទ្ធសាស្ត្ររយៈពេលខ្លី មធ្យម និងវែង នៃចក្ខុវិស័យប្រែប្រួលអាកាសធាតុរបស់ក្រសួងឧស្សាហកម្ម ដើម្បីធានាសមិទ្ធផល និងដោគជ័យរយៈពេលវែង
- ដើម្បីរៀបចំ ឬ គាំទ្រដល់ប្រព័ន្ធច្បាប់ និងក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយ
- ដើម្បីរៀបចំ ឬ គាំទ្រស្តង់ដារ និងគោលការណ៍ណែនាំបច្ចេកទេស
- ដើម្បីបង្កើតចនាសម្ព័ន្ធ ស្ថាប័ន និងកសាងសមត្ថភាពសម្រាប់អ្នកពាក់ព័ន្ធនានា
- ដើម្បីបង្កើតយន្តការសម្រាប់ការប្រាស្រ័យទាក់ទង ការយល់ដឹងជាសាធារណៈ និងការចែករម្លែកព័ត៌មាន

ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រប្រែប្រួលអាកាសធាតុសម្រាប់ឧស្សាហកម្មកម្មន្តសាល និងថាមពល (ត)

គ. គោលដៅចំបងៗ

- ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រប្រែប្រួលអាកាសធាតុសម្រាប់ឧស្សាហកម្មកម្មន្តសាល និងថាមពលគឺ៖
- បន្សាំ កាត់បន្ថយ ទប់ស្កាត់ និងកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុពីវិស័យទាំងពីរ និង
- ចែករម្លែកទិន្នន័យ ព័ត៌មាន ចំណេះដឹង និងបទពិសោធន៍ពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ដល់វិស័យពាក់ព័ន្ធ

ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រប្រែប្រួលអាកាសធាតុសម្រាប់ឧស្សាហកម្មកម្មន្តសាល និងថាមពល (ត)

គ. វិស័យថាមពល

- ផែនការសកម្មភាពជាក់លាក់
  - ហត៌ស្បត់ និងតែស្ត (ការផ្ទេរបច្ចេកវិទ្យាមេត្រីភាពបរិស្ថាននៅក្នុងអាងទន្លេមេគង្គកម្ពុជា)
  - ប្រសិទ្ធិភាពថាមពលក្នុងវិស័យឧស្សាហកម្ម
  - ការផ្តល់រង្វាន់ឧស្សាហកម្មបៃតង

ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រប្រែប្រួលអាកាសធាតុសម្រាប់ឧស្សាហកម្មកម្មន្តសាល និងថាមពល (ត)

ហត់ស្ប៉ត់ និងតែស្ត

- ហត់ស្ប៉ត់៖ ដើម្បីកំណត់អត្តសញ្ញាណ វាយតម្លៃ និងចាត់ជាអាទិភាពការបំពុលនៅក្នុងឧស្សាហកម្មកម្មន្តសាលដោយ
  - ធ្វើការវាយតម្លៃបឋម
  - ការវាយតម្លៃពិស្តារ ដោយផ្តែកលើដីរ:ចម្រុះ ការគ្រប់គ្រងការបំពុល សេដ្ឋកិច្ចសង្គម និងគុណភាពទឹក
  - ការចាត់ជាអាទិភាពនៃការបំពុលនៅតាមហត់ស្ប៉ត់
- តែស្ត៖ ការផ្ទេរបច្ចេកវិទ្យាមេត្រីភាពបរិស្ថាន ដោយប្រើប្រាស់ជំនាន ចម្រុះចំនួនបួន៖
  - ផលិតកម្មស្អាត
  - គណនេយ្យគ្រប់គ្រងបរិស្ថាន
  - ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងបរិស្ថាន
  - ការទទួលខុសត្រូវសង្គមនៃសារជីវកម្ម

ផលិតកម្មស្អាត

- ផលិតកម្មស្អាត និងប្រសិទ្ធិភាពថាមពលគឺជាគោលដៅដំបូង ដែលមិនត្រឹមតែផ្តោតលើកត្តាបច្ចេកទេសនានា ដូចជា សង្គម សេដ្ឋកិច្ច និងបរិស្ថាន ប៉ុន្តែក៏ជាការភ្ជាគស៊ីជម្រៅ អំពីការអនុវត្ត កិច្ចការពារបរិស្ថាន និងការគ្រប់គ្រងផលិតភាពសរុបផងដែរ។ នីតិវិធីនេះត្រូវបានប្រើប្រាស់ទាំងក្នុងកម្មន្តសាល និងសហគ្រាសសេវាកម្មផងដែរ ដើម្បីបង្កើនប្រសិទ្ធិភាពធនធាន ដូចជា សម្ភារៈ ទឹក និងថាមពល កាត់បន្ថយការបំភាយឧស្ម័ន និងសំណល់ និងការពារ និងកាត់បន្ថយហានិភ័យនៃការប៉ះពាល់មកលើសុខភាព និងសុវត្ថិភាពរបស់មនុស្ស។

គណនេយ្យគ្រប់គ្រងបរិស្ថាន

- EMA ផ្តោតលើសម្ភារៈ និងថ្លៃដែលពាក់ព័ន្ធ៖ ការប្រើប្រាស់ថាមពល ទឹក និងសម្ភារៈ ក៏ដូចជា ការបង្កើតសំណល់ និងការបំភាយឧស្ម័ន និងទាក់ទងដោយផ្ទាល់ជាមួយផលប៉ះពាល់បរិស្ថាននៃស្ថាប័ន និងផលិតផលរបស់ខ្លួន ថ្លៃទិញសម្ភារៈ និងការខាតបង់សម្ភារៈ នៅក្នុងសំណល់ និងការបំភាយគឺជាកត្តាដែលទាក់ទងនឹងថ្លៃចំណាយនៅក្នុងអង្គការជាច្រើនជាពិសេស ក្នុងប្រទេសដែលមានភាពទន់ខ្សោយនៃការអនុវត្តច្បាប់ ថ្លៃទាបសម្រាប់ពលកម្ម ការប្រើប្រាស់សម្ភារៈ ការប្រើប្រាស់ថាមពល និងការចាត់បង់ដែលជាកត្តាជម្រុញទាក់ទងនឹងថ្លៃដើម។

ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងបរិស្ថាន

- EMS ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងបរិស្ថាន គឺជាវិធានប្រព័ន្ធមួយសម្រាប់រួមបញ្ចូលគោលដៅថាមពល និងបរិស្ថាន (ដូចជា ការប្រើប្រាស់ថាមពល និងការគោរពតាមច្បាប់) ទៅក្នុងប្រតិបត្តិការជាប្រចាំ
- EMS ជាប្រព័ន្ធមួយដែលមានផ្នែកតជាប់គ្នា៖ គោលនយោបាយបរិស្ថាន ការកសាងផែនការ ការអនុវត្ត និងប្រតិបត្តិការ, ការពិនិត្យ និងសកម្មភាពកែតម្រូវ, ការពិនិត្យដោយថ្នាក់គ្រប់គ្រង, ក្នុងគោលដៅគ្រប់គ្រង សកម្មភាពនានាដែលមាន ឬ ដែលអាចមានផលប៉ះពាល់បរិស្ថាន។ លើសពីនេះ EMS ផ្តល់ជាយន្តការមួយសម្រាប់ធានាថា ក្រុមហ៊ុន គិតអំពីបរិស្ថាន សម្រេចអំពីអ្វីដែលក្រុមហ៊ុនចង់ធ្វើ ធ្វើការពិចារណាអំពីរបៀងអនុវត្ត អនុវត្តតាមការគ្រោងទុក កែតម្រូវភាពខុសគ្នាពីការគ្រោងទុក ពិនិត្យទិសដៅទៅអនាគតសម្រាប់កប្រតិបត្តិការឲ្យបានប្រសើរជាងមុន។

ការទទួលខុសត្រូវសង្គមនៃក្រុមហ៊ុនសារជីវកម្ម

- ការទទួលខុសត្រូវរបស់អង្គការមួយលើផលប៉ះពាល់ពីការសម្រេច និងសកម្មភាពនានារបស់ខ្លួន មកលើសង្គម និងបរិស្ថាន តាមរយៈឥរិយាបថដែលមានតម្លាភាព និងសីលធម៌ ដែល៖
  - មានសង្គតិភាពជាមួយការអភិវឌ្ឍដោយចីរភាព និងសុខុមាលភាពសង្គម
  - ពិចារណាអំពីការរំពឹងទុករបស់អ្នកពាក់ព័ន្ធនានា
  - គោរពតាមច្បាប់ដែលនៅជាធរមាន និងស្របគ្នាជាមួយនិយាមអន្តរជាតិ
  - ត្រូវបានរួមបញ្ចូលនៅទូទាំងអង្គការ និងទំនាក់ទំនងរបស់ខ្លួន
- មានលក្ខណៈនៃប្តេជ្ញាចិត្តសំខាន់ៗចំនួន ៣៖ សេដ្ឋកិច្ច បរិស្ថាន សង្គម។ ប្រធានបទគន្លឹះនៃ CSR គឺអភិបាលកិច្ចអង្គការ បញ្ហាអ្នកប្រើប្រាស់ ការអភិវឌ្ឍសង្គម (ការពាក់ព័ន្ធរបស់សហគមន៍ និងការអភិវឌ្ឍ)

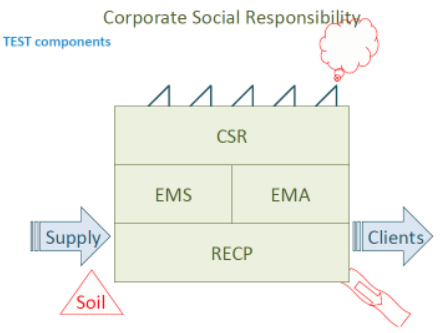

ការសំចៃហិរញ្ញវត្ថុ ទឹក និងថាមពល ដោយអនុវត្ត TEST សម្រាប់ក្រុមហ៊ុនដែលចូលរួម

Company	Employees	Investment (USD)	Saving (USD/Yr)	Water Savings %	Energy Savings%
Food & Beverage Sector					
Anco Karem Tokta & Pheschak Co., Ltd	38	25,313	71,571	50.2	14.2
Cambodia Beverage Company Limited	450	43,400	65,113	17.9	0.2
Thai Hong Kiet	35	4,978	11,234	10.0	8.7
Chemical Sector					
Maestria Cambodia Co., Ltd	9	680	24,077	30.6	6.0
Pulp & Paper Sector					
Mondial Carton Manufacturing Co., Ltd	70	90,410	156,683	50.6	6.2
Textile Sectors					
GDM Enterprise Co., Ltd	1500	10,959	20,993	4.6	8.9
GDM (Cambodia) Brach	640	10,501	75,944	4.8	8.9
New ARCHID Garment Factory Limited	3800	2,850	42,110	22.2	8.8
Tak Sun Enterprise (Cambodia) Co., Ltd	1745	18,870	1,218,908	47.7	53.1
Total		207,961	1,686,633		

Estimated Environmental Benefits			
Water Saving [m3/Yr]	Energy Saving [Kwh/Yr]	Wastewater Reduction [m3/Yr]	CO2 Emission Reduction
407,671	3,791,366	450,667	70,738

13

ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រប្រែប្រួលអាកាសធាតុសម្រាប់ឧស្សាហកម្មកម្ពុជាសាលនិងថាមពល (ត)

- ប្រសិទ្ធិភាពថាមពលឧស្សាហកម្ម
- ប្រសិទ្ធិភាពថាមពល គឺជាឧបករណ៍ដែលមានសក្តានុពលធំបំផុត សម្រាប់ដោះស្រាយគោលដៅជាមូលដ្ឋាននៃគោលនយោបាយថាមពលរបស់ប្រទេស ពោលគឺ ភាពប្រកួតប្រជែងខាងសេដ្ឋកិច្ច សន្តិសុខថាមពល និងនិរន្តរភាពបរិស្ថាន
- ការអនុវត្តប្រសិទ្ធិភាពថាមពលមានន័យថា អាចសំចៃប្រាក់ ក៏ដូចជាកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់បរិស្ថានផងដែរ

ជំពូកជាតិលើកទី ៣ ស្តីពី ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ 14

ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រប្រែប្រួលអាកាសធាតុសម្រាប់ឧស្សាហកម្មកម្ពុជាសាលនិងថាមពល (ត)

ប្រសិទ្ធិភាពថាមពលក្នុងឧស្សាហកម្ម

- គោលដៅចំបងនៃគម្រោងគឺដើម្បីលើកកំពស់ការអនុវត្តដែលមានប្រសិទ្ធិភាពថាមពលកម្រិតខ្ពស់ ដើម្បីកាត់បន្ថយការប្រើប្រាស់ថាមពល និងនៅទីបំផុត កាត់បន្ថយការបំភាយ GHG នៅក្នុងវិស័យឧស្សាហកម្មរបស់កម្ពុជា។
- វិស័យដែលត្រូវការថាមពលច្រើនពោលគឺ ការកែច្នៃអាហារ ពេងចក្រកាត់ដេរ កែច្នៃកៅស៊ូ ផលិតកម្មឥដ្ឋ កិនស្រូវ ត្រូវបានជ្រើសរើស
- គោលដៅនេះសម្រេចបាន តាមរយៈការបង្ហាញពីអត្ថប្រយោជន៍នៃប្រសិទ្ធិភាពថាមពលក្នុងឧស្សាហកម្ម ការកសាងសមត្ថភាពបុគ្គលិកពាក់ព័ន្ធ ការពង្រឹងស្ថាប័ន ការពង្រីកសកម្មភាពអនុវត្ត

ជំពូកជាតិលើកទី ៣ ស្តីពី ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ 15

ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រប្រែប្រួលអាកាសធាតុសម្រាប់ឧស្សាហកម្មកម្ពុជាសាលនិងថាមពល (ត)

ការផ្តល់រង្វាន់ដល់ឧស្សាហកម្មបៃតង

- ដើម្បីផ្សព្វផ្សាយ និងពង្រីកសកម្មភាពនៅក្នុងផ្នែកកាត់បន្ថយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ប្រសិទ្ធិភាពធនធាន និងការផលិតស្អាត (RECP), EMA, EMS និង CSR
- ដើម្បីសម្រួល និងគាំទ្រដល់ឧស្សាហកម្មផ្សេងទៀតទាំងមូលនៅកម្ពុជា ដើម្បីអនុវត្តសកម្មភាពនានាដោយស្ម័គ្រចិត្ត នៅក្នុងផ្នែកកាត់បន្ថយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ប្រសិទ្ធិភាពថាមពល និងផលិតកម្មស្អាត (RECP), EMA, EMS និង CSR
- បង្កើនការយល់ដឹងអំពីបរិស្ថាននៅក្នុងឧស្សាហកម្ម ក្នុងចំណោមសាធារណជនជាទូទៅ

ជំពូកជាតិលើកទី ៣ ស្តីពី ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ 16

ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រប្រែប្រួលអាកាសធាតុសម្រាប់ឧស្សាហកម្មកម្ពុជាសាលនិងថាមពល (ត)

ង. វិស័យថាមពល

- ផែនការសកម្មភាពជាក់លាក់
- ការអភិវឌ្ឍវិស័យថាមពល
- ការអភិវឌ្ឍគោលនយោបាយក្នុងវិស័យថាមពល
  - ផ្តត់ផ្គង់ និងផលិតសម្រាប់ការប្រើប្រាស់គ្រប់គ្រាន់នៅទូទាំងប្រទេស ដោយថ្លៃសមស្រប និងគុណភាពខ្ពស់ ប្រសិទ្ធិភាព និងនិរន្តរភាព
  - ផ្តល់ការលើកទឹកចិត្តដល់ផលិតកម្មអគ្គិសនី ដែលបង្កផលប៉ះពាល់បរិស្ថានទាបបំផុត ដូចជា ថាមពលវារីអគ្គិសនី ឧស្ម័នធម្មជាតិ ធ្យូងថ្ម ដីម៉ាស ដីវឹស្ម័ន ការផលិតថាមពលពន្លឺព្រះអាទិត្យ និងប្រភពដទៃទៀតនៃថាមពលសម្រាប់និរន្តរភាពរយៈពេលវែង
- ការអភិវឌ្ឍថាមពលដែលមានមេត្រីភាពជាមួយបរិស្ថាន
  - អគ្គិសនីកម្មថាមពលជំនបទ
  - ថាមពលព្រះអាទិត្យសម្រាប់ប្រើប្រាស់តាមផ្ទះ
  - ថាមពលវារីអគ្គិសនីខ្នាតតូច/មធ្យម និង
  - ថាមពលកកើតឡើងវិញ
- ថាមពលព្រះអាទិត្យ
- ថាមពលខ្យល់
- ថាមពលដីម៉ាស
- ថាមពលដីវឹស្ម័ន

ជំពូកជាតិលើកទី ៣ ស្តីពី ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ 17

ការសន្និដ្ឋាន

- ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រប្រែប្រួលអាកាសធាតុសម្រាប់ឧស្សាហកម្មកម្ពុជាសាល និងថាមពល មានសារៈសំខាន់ណាស់សម្រាប់ការបន្សាំ កាត់បន្ថយ និងទប់ស្កាត់ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដូចដែលមានឆ្នុះបញ្ចាំងនៅក្នុងអាទិភាពរបស់ប្រទេស និងក្នុងបរិបទពិភពលោក
- ការបន្សាំ និងការកាត់បន្ថយសម្រាប់ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៃវិស័យទាំងនេះ គឺការកែប្រែវិធីយោបល់ ការអនុវត្ត និងអាកប្បកិរិយា ស្របតាមការប្រែប្រួលនៃបរិបទសង្គម សេដ្ឋកិច្ច និងបរិស្ថាន តាមរយៈវិធានការបន្ទាន់ ដើម្បីទទួលបានចំណេះដឹងថ្មីៗ ព័ត៌មាន និងបទពិសោធន៍ និងផលប៉ះពាល់គ្រប់លំដាប់ថ្នាក់ មកលើសង្គម សេដ្ឋកិច្ច បរិស្ថាន និងសុខុមាលភាពមនុស្ស
- សម្រាប់ការពិនិត្យទុកទៅអនាគត យើងនឹងទទួលផលបីបែប ពីកត្តាសេដ្ឋកិច្ច បរិស្ថាន និងសង្គម ជាពិសេស ប្រាក់ ទឹក ថាមពល នឹងអាចសំចៃបាន និងកាត់បន្ថយសំណល់ និងការបំភាយ GHG។ ប្រទេសនឹងឈានជាបណ្តើរៗទៅកែភាពបៃតង។

ជំពូកជាតិលើកទី ៣ ស្តីពី ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ 18

សូមអរគុណ!
Dr. TUNG CINY
Tel: (855)12 429 406
Email: tungciny1@yahoo.com
CAMBODIA CLIMATE CHANGE ALLIANCE
SWEDEN

វេទិកាជាតិលើកទី ៣ ស្តីពី ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
ថ្ងៃទី ៥ – ៧ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១៣ កម្ពុជា
ការអភិវឌ្ឍន៍ថាមពលកកើតឡើងវិញ និង ប្រសិទ្ធិភាពថាមពលនៅកម្ពុជា
(ផែនការប្រែប្រួលអាកាសធាតុសម្រាប់វិស័យថាមពល)
ថុច សុវណ្ណា
ប្រធាននាយកដ្ឋានបច្ចេកទេសថាមពល
ក្រសួងឧស្សាហកម្ម រ៉ែ និងថាមពល
ថ្ងៃទី ៦ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១៣
CAMBODIA CLIMATE CHANGE ALLIANCE
SWEDEN

ផែនការអំពីអគ្គិសនីកម្ពុជនបទ
អគ្គិសនីកម្ពុនៅបើលំដាប់
លំដាប់ទី ១៖ បណ្តាញថ្នាក់ជាតិ (អគ្គិសនីកម្ពុពីបណ្តាញ)
២៖ បណ្តាញចែកចាយខ្នាតតូច
៣៖ អាគុយប៉ុន្តឹ
តំបន់ឯកជនប៉ុន្តឹងបណ្តាញថ្នាក់ជាតិ
ការប្រើប្រាស់ថាមពលកកើតឡើងវិញ
បណ្តាញចែកចាយខ្នាតតូច៖ ជីវម៉ាស និងវារីអគ្គិសនីខ្នាតតូច
BCS: ព្រះអាទិត្យ (ថាមពលខ្យល់)
BCS

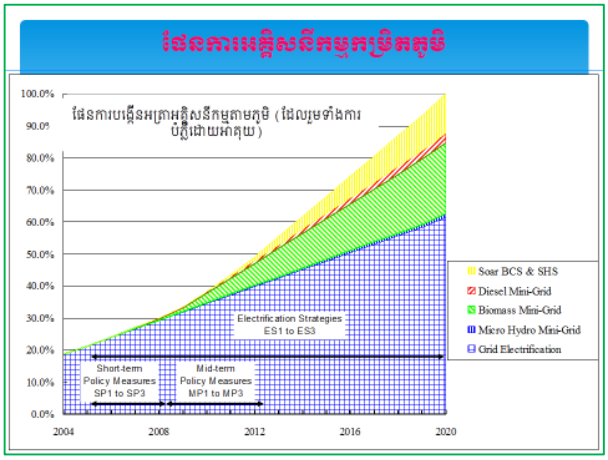
ផែនការអគ្គិសនីកម្ពុកម្រិតភូមិ
ផែនការបង្កើនអត្រាអគ្គិសនីកម្មតាមភូមិ (ដែលរួមទាំងការបំពាក់ដោយអាគុយ)
100.0%
90.0%
80.0%
70.0%
60.0%
50.0%
40.0%
30.0%
20.0%
10.0%
0.0%
2004
2008
2012
2016
2020
Electrification Strategies ES1 to ES3
Short-term Policy Measures SP1 to SP3
Mid-term Policy Measures MP1 to MP3
Soar BCS & SHS
Diesel Mini-Grid
Biomass Mini-Grid
Micro Hydro Mini-Grid
Grid Electrification

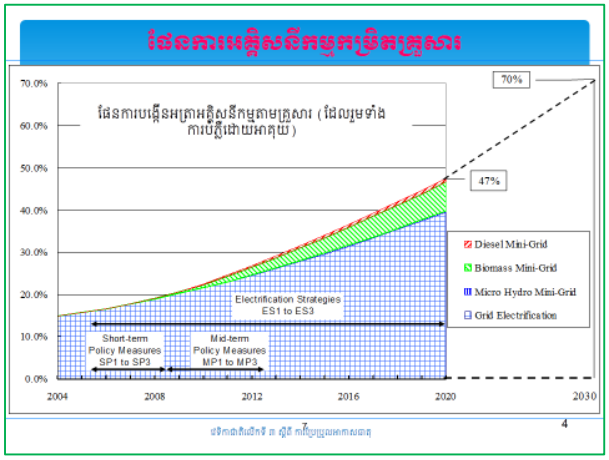
ផែនការអគ្គិសនីកម្ពុកម្រិតគ្រួសារ
ផែនការបង្កើនអត្រាអគ្គិសនីកម្មតាមគ្រួសារ (ដែលរួមទាំងការបំពាក់ដោយអាគុយ)
70.0%
60.0%
50.0%
40.0%
30.0%
20.0%
10.0%
0.0%
2004
2008
2012
2016
2020
2030
70%
47%
Electrification Strategies ES1 to ES3
Short-term Policy Measures SP1 to SP3
Mid-term Policy Measures MP1 to MP3
Diesel Mini-Grid
Biomass Mini-Grid
Micro Hydro Mini-Grid
Grid Electrification
4

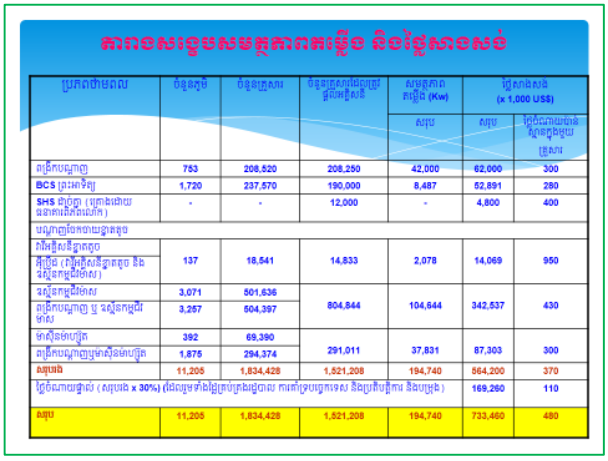
តារាងសង្ខេបសមត្ថភាពអគ្គិសនី និងថ្លៃសាងសង់
ប្រភពថាមពល
ចំនួនភូមិ
ចំនួនគ្រួសារ
ចំនួនគ្រួសារដែលត្រូវផ្តល់អគ្គិសនី
សមត្ថភាពដំឡើង (Kw)
ថ្លៃសាងសង់ (x 1,000 US$)
សរុប
សរុប
ថ្លៃបំណាយជាក់ស្តែងក្នុងមួយគ្រួសារ
តារាងបណ្តាញ
753
208,520
208,250
42,000
62,000
300
BCS ព្រះអាទិត្យ
1,720
237,570
190,000
8,487
52,891
280
SHS ប៉ាន់ស្មាន (ប្រកបដោយនិរន្តរភាពបំផុត)
-
-
12,000
-
4,800
400
បណ្តាញចែកចាយខ្នាតតូច
តារាងអគ្គិសនីខ្នាតតូច
ស្តុនកម្ពុជីវម៉ាស
137
18,541
14,833
2,078
14,069
950
ស្តុនកម្ពុជីវម៉ាស
3,071
501,636
804,844
104,644
342,537
430
តារាងបណ្តាញ ឬ ឧស្ម័នកម្ពុជីវម៉ាស
3,257
504,397
ម៉ាស៊ីនម៉ាប៉ូរ៉ូត
392
69,390
291,011
37,831
87,303
300
តារាងបណ្តាញម៉ាស៊ីនម៉ាប៉ូរ៉ូត
1,875
294,374
សរុបរង
11,205
1,834,428
1,521,208
194,740
564,200
370
ថ្លៃចំណាយផ្នែកជំនួយ (សរុបរង x 30%) (ដែលរួមទាំងថ្លៃប្រាក់ខែក្រៅប្រចាំឆ្នាំ ការតាំងបង្ហាញទេសន៍ និងប្រតិបត្តិការ និងបង្ហាត់)
169,260
110
សរុប
11,205
1,834,428
1,521,208
194,740
733,460
480

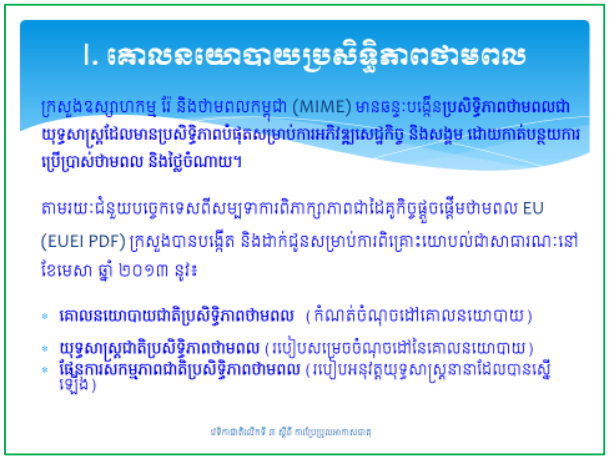
I. គោលនយោបាយប្រសិទ្ធិភាពថាមពល
ក្រសួងឧស្សាហកម្ម រ៉ែ និងថាមពលកម្ពុជា (MIME) មានចន្លះបង្កើនប្រសិទ្ធិភាពថាមពលជាយុទ្ធសាស្ត្រដែលមានប្រសិទ្ធិភាពបំផុតសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គម ដោយកាត់បន្ថយការប្រើប្រាស់ថាមពល និងថ្លៃចំណាយ។
តាមរយៈជំនួយបច្ចេកទេសពីសម្ព័ន្ធភាពវិភាគក្បាលដាំដៃគូកិច្ចផ្តួចផ្តើមថាមពល EU (EUEI PDF) ក្រសួងបានបង្កើត និងដាក់ជូនសម្រាប់ការពិគ្រោះយោបល់ជាសាធារណៈនៅខែមេសា ឆ្នាំ ២០១៣ នូវ៖
គោលនយោបាយជាតិប្រសិទ្ធិភាពថាមពល (កំណត់ចំណុចដៅគោលនយោបាយ)
យុទ្ធសាស្ត្រជាតិប្រសិទ្ធិភាពថាមពល (របៀបសម្រេចចំណុចដៅនៃគោលនយោបាយ)
ផ្នែកការសកម្មភាពជាតិប្រសិទ្ធិភាពថាមពល (របៀបអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្រនានាដែលបានស្នើឡើង)

ពីគោលនយោបាយទៅយុទ្ធសាស្ត្រនិងផែនការសកម្មភាព

អនុវិស័យនៃគោលនយោបាយជាតិប្រសិទ្ធិភាពថាមពលនៅកម្ពុជា

១. ប្រសិទ្ធិភាពថាមពលក្នុងឧស្សាហកម្ម

វិស័យរង	ចំណុចដៅសំខែថាមពល	សកម្មភាពដែលលើកស្ទួយ
ម៉ាស៊ីនស្រូវ	រហូតដល់ ៧០%	ជំនួសឥន្ធនៈផ្ទុស្ទីលដោយឧស្ម័នកម្មអង្គាម
ឧស្សាហកម្មកាត់ដេរ	២០--៥%	ឡចំហាយដែលមានប្រសិទ្ធិភាពខ្ពស់ក្នុងការប្រើអុស ការប្រើអ៊ីសូឡង់កំដៅ ម៉ាស៊ីនដេរដែលមានប្រសិទ្ធិភាពកាន់តែខ្ពស់
រោងចក្រទឹកកក	រហូតដល់ ៨០% សម្រាប់ម៉ាស៊ីនម៉ាប៊ូត	ការដាក់ឲ្យប្រើប្រាស់ឧស្ម័នកម្មជីវៈម៉ាស
ឧស្សាហកម្មអាហារ	១៥-២០%	ការប្តូរអំពូលធម្មតាចេញ ការប្តូរចេញម៉ាស៊ីនកុំប្រែស៊ីដែលគ្មានប្រសិទ្ធិភាព ការបង្កើនប្រសិទ្ធិភាពលំហូរសោរធាតុ
រោងចក្រកៅស៊ូ	២៥%	ការកែលម្អដំណើរការសម្ងួត ការប្រើប្រាស់ម៉ូទ័រអគ្គិសនីកាន់តែមានប្រសិទ្ធិភាព
ឡឥដ្ឋ	រហូតដល់ ៧០%	ការប្តូរចេញឡរង្គែក ដោយឡបញ្ឈរ ការកែលម្អពុម្ពឥដ្ឋ

អនុវិស័យនៃគោលនយោបាយជាតិប្រសិទ្ធិភាពថាមពលនៅកម្ពុជា (ត)

២. ប្រសិទ្ធិភាពថាមពលនៃផលិតផលសម្រាប់អ្នកប្រើប្រាស់ផ្ទាល់

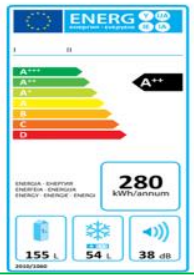

អនុវិស័យនៃគោលនយោបាយជាតិប្រសិទ្ធិភាពថាមពលនៅកម្ពុជា (ត)

៣. ប្រសិទ្ធិភាពថាមពលក្នុងអគារ

គោលដៅ

1. កែលម្អប្រសិទ្ធិភាពថាមពលក្នុងអគារថ្មីៗ
2. “ “អគារដែលមានស្រាប់
3. “ “អគារសាធារណៈ
4. បង្កើនការអប់រំ និងការយល់ដឹង

អនុវិស័យនៃគោលនយោបាយជាតិប្រសិទ្ធិភាពថាមពលនៅកម្ពុជា (ត)

៤. ប្រសិទ្ធិភាពថាមពលនៃអគ្គិសនីកម្មជនបទ និងការចែកចាយ

វិស័យ	គោលដៅ	ល.រ	សកម្មភាព	សកម្មភាពរួម និងចំណាត់អាទិភាព ផលប៉ះពាល់	ឥទ្ធិពល	កាលវិភាគ
អគ្គិសនីកម្មជនបទ	1	1	គម្រោងផលិតសាកល្បងត្រូវបានតម្លើង និងតែាត			S
		2	បង្កើតនិងពង្រឹងស្ពង់ដារចែកចាយ			M
		3	បណ្តុះបណ្តាល REEs ដើម្បីបង្កើនប្រសិទ្ធភាពប្រតិបត្តិការ			S
	2	1	សាវើភាណ្ឌា REEs ដែលគ្មានអាជ្ញាប័ណ្ណ និងកម្រងទិន្នន័យអគ្គិសនីកម្ម			S
		2	បង្កើនសមត្ថភាពតម្លើងថាមពលកកើតឡើងវិញ និងលែ ចង្អាកផ្ទាត់ផ្គង់			M
		3	បង្កើនការយល់ដឹងក្នុងចំណោមអ្នកប្រើប្រាស់អំពីជម្រើសអគ្គិសនីកម្មជនបទ និងប្រសិទ្ធិភាពថាមពល			M

អនុវិស័យនៃគោលនយោបាយជាតិប្រសិទ្ធិភាពថាមពលនៅកម្ពុជា (ត)

៥. ការប្រើប្រាស់ធនធានជីម៉ាសដោយប្រសិទ្ធិភាពសម្រាប់គោលដៅតាមផ្ទះ និងឧស្សាហកម្ម

1. ការប្រើប្រាស់ថាមពលជីវម៉ាសសម្រាប់ការចំអិនអាហារតាមផ្ទះ
2. ការផលិតឡុងដែលមាននិរន្តរភាពនិងឡឡុងមានប្រសិទ្ធិភាពជាងមុន
3. ការប្រើប្រាស់ថាមពលជីវម៉ាសសម្រាប់ឧស្សាហកម្មតាមគ្រួសារ
4. ការជម្រុញឡុងពូត ជាឥន្ធនៈជំនួសសម្រាប់ចំអិនអាហារ
5. ការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើដោយនិរន្តរភាពសម្រាប់ផ្គត់ផ្គង់ឥន្ធនៈជីវម៉ាស

II. យុទ្ធសាស្ត្រប្រសិទ្ធិភាពថាមពល

២. ក្របខ័ណ្ឌយុទ្ធសាស្ត្រ

II. យុទ្ធសាស្ត្រប្រសិទ្ធិភាពថាមពល (ត)

២.២ គោលដៅយុទ្ធសាស្ត្រតាមវិស័យ

#	គោលដៅយុទ្ធសាស្ត្រ	លទ្ធផល
1	ប្រសិទ្ធិភាពថាមពលនៃវិស័យឧស្សាហកម្មត្រូវបានកែលម្អ	អាំងតង់ស៊ីតេថាមពលក្នុងមួយឯកតាផលិតត្រូវបានកាត់បន្ថយ
2	ការកសាងសមត្ថភាពនៅក្នុងវិស័យ EE&C ក្នុងវិស័យឧស្សាហកម្ម ត្រូវបានពង្រឹង	ម្ចាស់ និងអ្នកគ្រប់គ្រងរោងចក្របានទទួលការបណ្តុះបណ្តាលអំពីការគ្រប់គ្រងថាមពល និងអនុវត្តគោលការណ៍នេះ
3	បានបង្កើនការយកចិត្តទុកដាក់នៃម្ចាស់/អ្នកគ្រប់គ្រងរោងចក្រអំពីEE	ម្ចាស់ និងអ្នកគ្រប់គ្រងរោងចក្រមានចំណាប់អារម្មណ៍ចង់ដឹងអំពីជោគជ័យការអភិរក្សថាមពល និងត្រៀមខ្លួនជាស្រេចដើម្បីអនុវត្តដំណោះស្រាយសំចៃថាមពល

II. យុទ្ធសាស្ត្រប្រសិទ្ធិភាពថាមពល (ត)

២.២.១ យុទ្ធសាស្ត្រប្រសិទ្ធិភាពថាមពលក្នុងផលិតផលសម្រាប់អ្នកប្រើប្រាស់ផ្ទាល់

#	គោលដៅយុទ្ធសាស្ត្រ	លទ្ធផល
1	ប្រសិទ្ធិភាពថាមពលនៃផលិតផលសម្រាប់អ្នកប្រើប្រាស់ផ្ទាល់បានបង្កើន ហើយការប្រើប្រាស់អគ្គិសនីតាមលំនៅស្ថានបានកាត់បន្ថយ	ប្រសិទ្ធិភាពថាមពលនៃផលិតផលសម្រាប់អ្នកប្រើប្រាស់ផ្ទាល់បានកែលម្អ
2	ភាគចំណែកក្នុងទីផ្សារនៃបរិក្ខារប្រសិទ្ធិភាពថាមពលតាមគ្រួសារបានកើនឡើង	អ្នកប្រើប្រាស់ផ្ទាល់ជ្រើសយកផលិតផលប្រសិទ្ធិភាពថាមពល និងកាត់បន្ថយការប្រើប្រាស់ថាមពលរបស់ខ្លួន
3	អ្នកប្រើប្រាស់ផ្ទាល់ដឹងអំពីសញ្ញាណនៃប្រសិទ្ធិភាពថាមពល និងកែប្រែអាកប្បកិរិយាតាមនោះដែរ	អ្នកប្រើប្រាស់ផ្ទាល់កែប្រែអាកប្បកិរិយា និងការប្រើប្រាស់បរិក្ខារអគ្គិសនីតាមវិធីដែលកាន់តែមានប្រសិទ្ធិភាពខ្ពស់

II. យុទ្ធសាស្ត្រប្រសិទ្ធិភាពថាមពល (ត)

២.២.២ យុទ្ធសាស្ត្រប្រសិទ្ធិភាពថាមពលក្នុងអគារ

#	គោលដៅយុទ្ធសាស្ត្រ	លទ្ធផល
1	បានកែលម្អប្រសិទ្ធិភាពថាមពលនៃអគារថ្មីៗ	បានបង្កើតកូដអាគារប្រសិទ្ធិភាពថាមពលសម្រាប់អគារថ្មីៗ
2	បានកែលម្អប្រសិទ្ធិភាពថាមពលតាមអគារដែលមានស្រាប់	បានបង្កើតកម្មវិធីវិញ្ញាបនប័ត្របញ្ជាក់អ្នកគ្រប់គ្រងថាមពល
3	បានកែលម្អប្រសិទ្ធិភាពថាមពលតាមអគារសាធារណៈ	បានអនុវត្តស្តង់ដារបៃតងសម្រាប់គ្រប់អគារសាធារណៈថ្មីៗទាំងអស់
4	បានបង្កើនការអប់រំ និងការយល់ដឹងអំពីប្រសិទ្ធិភាពថាមពល	ការណែនាំក្នុងថ្នាក់រៀន និងព័ត៌មានសម្រាប់កសាងអ្នកឯកទេស និងសាធារណជន

II. យុទ្ធសាស្ត្រប្រសិទ្ធិភាពថាមពល (ត)

២.២.៣ យុទ្ធសាស្ត្រប្រសិទ្ធិភាពថាមពលក្នុងការផលិតថាមពលនៅជនបទ

#	គោលដៅយុទ្ធសាស្ត្រ	លទ្ធផល
1	សហគ្រាសថាមពលជនបទ (REEs) ប្រតិបត្តិការធុរកិច្ចរបស់ខ្លួនកាន់តែមានប្រសិទ្ធិភាពខ្ពស់	សហគ្រាសថាមពលជនបទ (REEs) អាចផ្តល់សេវាថាមពលកាន់តែមានប្រសិទ្ធិភាព និងដោយថ្លៃទាប
2	បង្កើនចំណេះដឹងជុំវិញប្រសិទ្ធិភាពអគ្គិសនីកម្មជនបទ	រដ្ឋាភិបាល ស្ថាប័នឯកជន និងគ្រួសារតាមជនបទបានទទួលព័ត៌មាន និងត្រៀមខ្លួនដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាប្រសិទ្ធិភាពថាមពលក្នុងអគ្គិសនីកម្មជនបទ។

II. យុទ្ធសាស្ត្រប្រសិទ្ធិភាពថាមពល (ត)

២.៤ ការប្រើប្រាស់យុទ្ធសាស្ត្រប្រសិទ្ធិភាពថាមពលនៃធនធានដីរ៉ែសសម្រាប់គោលដៅតាមផ្នែក និងឧស្សាហកម្ម

#	គោលដៅយុទ្ធសាស្ត្រ	លទ្ធផល
1	ធនធានព្រៃឈើជាតិត្រូវបានការពារតាមរយៈការប្រើប្រាស់ដីរ៉ែសដោយនិរន្តរភាព និងប្រសិទ្ធិភាព	ការប្រើប្រាស់អុស និងធ្យូងត្រូវបានកាត់បន្ថយដោយប្រើប្រាស់បច្ចេកវិទ្យាដែលមានប្រសិទ្ធិភាពកាន់តែខ្ពស់។ ការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើដោយនិរន្តរភាពតាមរយៈ:សហគមន៍កំពុងដាក់ឲ្យអនុវត្តយ៉ាងមានប្រសិទ្ធិភាពនៅក្នុងបរិបទនៃការកសាងផែនការនៅថ្នាក់ខេត្ត ស្រុក និងឃុំ និងផ្តល់អត្ថប្រយោជន៍ជាក់លាក់ដល់សហគមន៍មូលដ្ឋាន។ តម្រូវការខ្ពស់ និងខ្សែចង្វាក់ផ្គត់ផ្គង់ចង្រ្កានចំអិនអាហារដែលផ្តល់ប្រសិទ្ធិភាពខ្ពស់ត្រូវបានបង្កើត។
2	សំណល់ដីរ៉ែសដែលអាចឆេះបានត្រូវបានប្រើប្រាស់សមស្របដើម្បីជំនួសអុស និង/ឬធ្យូង	បានការពារធនធានព្រៃឈើ ដោយកាត់បន្ថយការប្រើប្រាស់អុស និងធ្យូង។ បានសម្រេចការផ្គត់ផ្គង់ដីរ៉ែសដែលមានប្រសិទ្ធិភាព ដោយផ្សព្វផ្សាយបច្ចេកវិទ្យាកែលម្អអំពីឥន្ធនៈដីរ៉ែសដែរ។

III. ផែនការសកម្មភាពជាតិប្រសិទ្ធិភាពថាមពល
៣.១ ផែនការសកម្មភាពប្រសិទ្ធិភាពថាមពលក្នុងឧស្សាហកម្ម
ទិដ្ឋភាពរួម និងចំណាត់អាទិភាពនៃសកម្មភាព
វិស័យ
ពាក់ព័ន្ធ
ល.រ
សកម្មភាព
ឧទ្ធិពល
លទ្ធភាព
ពេលវេលា
ឧស្សាហកម្ម
1
1
កែសម្រួលការប្រមូលទិន្នន័យ និងការវិភាគទិន្នន័យអំពីឧស្សាហកម្ម
S
2
លើកកំពស់សម្លាប់ល្អនៃការគ្រប់គ្រងថាមពលក្នុងសហគ្រាសឧស្សាហកម្ម
S
3
លើកកំពស់ការប្រើប្រាស់ដីម៉ាស សម្រាប់ផលិតកម្មថាមពលរំកិលដ្ឋាការ (កំដៅ និងអគ្គិសនី) តាមរយៈឧស្ម័នកម្ម ឬ ឧស្ម័នធម្មជាតិ
M
4
អនុវត្តស្តង់ដារស្ម័គ្រចិត្តស្តីពីប្រសិទ្ធិភាពថាមពល ក្នុងសហគ្រាសឧស្សាហកម្ម ដែលប្រើប្រាស់ថាមពលប្រើនជាងបរិមាណកំណត់ណាមួយ (ត្រូវកំណត់) នៅក្នុងមួយឆ្នាំ
S
5
ការអនុវត្តប្រសិទ្ធិភាពថាមពល/ច្បាប់ស្តីពីការអភិរក្សថាមពល/លិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តិ អំពីការប្រើប្រាស់ថាមពលក្នុងឧស្សាហកម្ម
M
2
1
តាំទ្រដល់ការបង្កើតក្រុមហ៊ុនសេវាកម្មថាមពល (ESCO)
M/L

III. ផែនការសកម្មភាពជាតិប្រសិទ្ធិភាពថាមពល (ត)
ទិដ្ឋភាពរួម និងចំណាត់អាទិភាពនៃសកម្មភាព
វិស័យ
ពាក់ព័ន្ធ
ល.រ
សកម្មភាព
ឧទ្ធិពល
លទ្ធភាព
ពេលវេលា
2
ការបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេសដល់វិស្វករ និងអ្នកបច្ចេកទេសអំពីប្រសិទ្ធិភាពថាមពល ការធ្វើសវនកម្មថាមពល ការធ្វើ EMS និងការអនុវត្តវិធានការសំខាន់ថាមពលក្នុងឧស្សាហកម្ម
S/M
3
តាំទ្រដល់ការអភិវឌ្ឍនៅមូលដ្ឋាន និងការផលិតបរិក្ខារប្រសិទ្ធិភាពថាមពល
M/L
3
1
ចាត់ចែងយុទ្ធនាការបង្កើនការយល់ដឹង អំពីប្រសិទ្ធិភាពថាមពលក្នុងឧស្សាហកម្ម
M
2
ផ្តល់ការលើកទឹកចិត្តដោយហិរញ្ញវត្ថុដល់ក្រុមហ៊ុនដែលមានចំណាប់អារម្មណ៍ ដើម្បីអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្រ និងវិធានការប្រសិទ្ធិភាពថាមពល
L
3
តាំទ្រជាពិសេសដល់សហគ្រាសខ្នាតតូច និងមធ្យម សម្រាប់ធ្វើសវនកម្មសម្ភារៈរបស់ខ្លួន និងការអនុវត្តជំណាះស្រាយប្រសិទ្ធិភាពថាមពល
M

III. ផែនការសកម្មភាពជាតិប្រសិទ្ធិភាពថាមពល (ត)
៣.២ ផែនការសកម្មភាពប្រសិទ្ធិភាពថាមពលក្នុងផលិតផលសម្រាប់អ្នកប្រើប្រាស់ផ្ទាល់
ទិដ្ឋភាពរួម និងចំណាត់អាទិភាពនៃសកម្មភាព
ផលិតផលសម្រាប់អ្នកប្រើប្រាស់ផ្ទាល់
1
1
បានចែង និងដាក់ឲ្យប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងស្តង់ដារជាតិប្រសិទ្ធិភាពថាមពលលើបរិក្ខារអគ្គិសនីសម្រាប់ប្រើតាមផ្ទះ នៅកម្ពុជា
S/M
2
បានសិក្សាស្តង់ដារ ការប្រើប្រាស់អគ្គិសនីតាមរយៈបរិក្ខារអគ្គិសនីនៅតាមផ្ទះ ដោយគ្រោះស្ថានមន្ទីរពិសោធន៍ដែលមានការបញ្ជាក់
M
3
បានចែង និងដាក់ឲ្យប្រើប្រាស់ពីស៊ីណាក់ផ្តាតិបាលនូវស្តង់ដារប្រសិទ្ធិភាពថាមពល ច្បាប់ និងលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តិ ដែលទាក់ទងនឹងប្រសិទ្ធិភាពថាមពលនៃបរិក្ខារសម្រាប់អ្នកប្រើប្រាស់ផ្ទាល់
M/L
2
1
ចុងចាត់ចែងយុទ្ធនាស្តីពីតំបន់ពន្លឿនទាក់ស្តីពីប្រសិទ្ធិភាពថាមពលនៃបរិក្ខារអគ្គិសនី នៅតាមទីលុ ទូទេស្ស និងសាធារណៈមាន
M/L
2
ក្រសួង និងគ្រឹះស្ថានសាធារណៈបង្ហាញពីសារៈប្រយោជន៍នៃ EE ដោយ អនុវត្តស្តង់ដារអប្បបរមានៃ EE នៅក្នុងទិន្នកម្មបរិក្ខារប្រើប្រាស់ថាមពលរបស់ខ្លួន ដូចជា កុំព្យូទ័រ ម៉ាស៊ីនត្រជាក់ ទូទឹកកក អំពូលបំភ្លឺ
M/L
3
1
កម្មវិធីអប់រំអំពីសិបារថ៍ទាក់ទងនឹងប្រសិទ្ធិភាពថាមពលត្រូវបានអនុវត្តតាមសាលារៀន
M/L
2
យុទ្ធនាការសាធារណៈអំពីវិស្វាបថ៍ទាក់ទងនឹងប្រសិទ្ធិភាពថាមពល មានចេញផ្សាយនៅក្នុងប្រព័ន្ធព័ត៌មានសាធារណៈ។
M/L

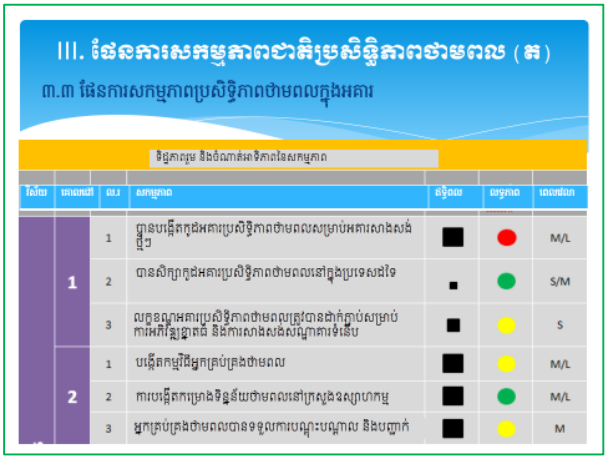
III. ផែនការសកម្មភាពជាតិប្រសិទ្ធិភាពថាមពល (ត)
៣.៣ ផែនការសកម្មភាពប្រសិទ្ធិភាពថាមពលក្នុងអគារ
ទិដ្ឋភាពរួម និងចំណាត់អាទិភាពនៃសកម្មភាព
វិស័យ
ពាក់ព័ន្ធ
ល.រ
សកម្មភាព
ឧទ្ធិពល
លទ្ធភាព
ពេលវេលា
1
1
ថ្នាក់បង្កើតក្នុងអគារប្រសិទ្ធិភាពថាមពលសម្រាប់អគារសាងសង់ថ្មីៗ
M/L
2
បានសិក្សាក្នុងអគារប្រសិទ្ធិភាពថាមពលនៅក្នុងប្រទេសដទៃ
S/M
3
លក្ខខណ្ឌអគារប្រសិទ្ធិភាពថាមពលត្រូវបានដាក់ឲ្យប្រើសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ និងការសាងសង់សណ្ឋាគារទំនើប
S
2
1
បង្កើតកម្មវិធីអ្នកគ្រប់គ្រងថាមពល
M/L
2
ការបង្កើតការគ្រោងទិន្នន័យថាមពលនៅក្រសួងឧស្សាហកម្ម
M/L
3
អ្នកគ្រប់គ្រងថាមពលបានទទួលការបណ្តុះបណ្តាល និងបញ្ជាក់
M

III. ផែនការសកម្មភាពជាតិប្រសិទ្ធិភាពថាមពល (ត)
អគារ
3
1
តម្រូវឲ្យអគារសាធារណៈដែលមានស្រាប់គោរពតាមស្តង់ដារប្រសិទ្ធិភាពថាមពលកម្រិតខ្ពស់
M
2
ស្តង់អគារសាធារណៈត្រូវបានបង្កើតឡើងស្របតាមស្តង់ដារអគារបៃតង
M
4
1
ការអប់រំនិស្សិតស្តីបត្យកម្មអំពី(បំណោះដឹង)ប្រសិទ្ធិភាពថាមពល
S/M
2
ការអប់រំស្តីបបត្យករ និងអ្នកកសាងដែនការអំពី(មូលដ្ឋានគ្រឹះនៃ)ប្រសិទ្ធិភាពថាមពល
S/M
3
បានបង្កើតមជ្ឈមណ្ឌលធនធានព័ត៌មានប្រសិទ្ធិភាពថាមពល
S/M
4
ទស្សនកិច្ចសិក្សាពីឧទាហរណ៍នានានៃទម្លាប់ល្អខាងអគារប្រសិទ្ធិភាពថាមពល
S
5
បាឋកថាជាសាធារណៈដោយស្តីបត្យករដែលមានជំនាញអគារប្រសិទ្ធិភាពថាមពល
S

III. ផែនការសកម្មភាពជាតិប្រសិទ្ធិភាពថាមពល (ត)
៣.៤ ផែនការសកម្មភាពប្រសិទ្ធិភាពថាមពលក្នុងអគ្គិសនីកម្មជនបទ
ទិដ្ឋភាពរួម និងចំណាត់អាទិភាពនៃសកម្មភាព
វិស័យ
ពាក់ព័ន្ធ
ល.រ
សកម្មភាព
ឧទ្ធិពល
លទ្ធភាព
ពេលវេលា
អគ្គិសនីកម្មជនបទ
1
1
បានតម្លើង និងកែតម្រូវឲ្យសាកល្បងផលិតថាមពល
S
2
បង្កើត និងអនុវត្តស្តង់ដារចែកចាយ
M
3
បណ្តុះបណ្តាល REEs ដើម្បីបង្កើនប្រសិទ្ធិភាពនៃប្រតិបត្តិការ
S
2
1
សារពើភ័ណ្ឌ REEs ដែលគ្មានអាថ្នាំបំណ្ឌ និងការគ្រោងទិន្នន័យអគ្គិសនីកម្ម
S
2
បង្កើនសមត្ថភាពតម្លើង និងការផ្តត់ផ្តង់ប្រព័ន្ធថាមពលកកើតឡើងវិញ
M
3
បង្កើនការយល់ដឹងអំពីការប្រើប្រាស់ជម្រើសអគ្គិសនីកម្មជនបទ និងប្រសិទ្ធិភាពថាមពល
M

III. ផែនការសកម្មភាពជាតិប្រសិទ្ធិភាពថាមពល (ឥ)
៣.៥ ផែនការសកម្មភាពប្រសិទ្ធិភាពថាមពលក្នុងដីរ៉ាំស
ទិដ្ឋភាពរួម និងចំណាត់អាទិភាពនៃសកម្មភាព
ផ្នែក
ពេលវេលា
ល.រ
សកម្មភាព
ឥទ្ធិពល
ប្រមូលភាព
ពេលវេលា
ដីរ៉ាំស
1
1
លើកកំពស់ការប្រើប្រាស់ចង្ក្រានប្រសិទ្ធិភាពថាមពលសម្រាប់គ្រួសារនៅជនបទ
S/M
2
លើកកំពស់ការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើដោយនិរន្តរភាពសម្រាប់ផ្គត់ផ្គង់ឥន្ធនដីរ៉ាំស
L
3
លើកកំពស់ការផលិតធ្យូងដោយនិរន្តរភាព ដោយប្រើប្រាស់បច្ចេកវិទ្យាឲ្យធ្យូងកែលម្អ
M
4
លើកកំពស់ការប្រើប្រាស់ចង្ក្រានប្រសិទ្ធិភាពថាមពលសម្រាប់ការចំអិនអាហារនៅតាមទីក្រុង
S/M
5
លើកកំពស់ការប្រើប្រាស់ចង្ក្រានប្រសិទ្ធិភាពថាមពលតាមរយៈសហគ្រាសគ្រួសារនៅតាមជនបទ
S/M
2
1
លើកកំពស់ការផលិត ចែកចាយ និងប្រើប្រាស់ធ្យូងពុត ជាជម្រើសថាមពលជំនួសសម្រាប់ការចំអិនអាហារតាមគ្រឹះស្ថាន និងសហគ្រាសកម្មន្តសាលតូចតាមគ្រួសារនៅទីក្រុង
S/M
Impact
High
Medium
Low
Feasibility
Easy
Medium
Not easy
Timing
Upto 1 year S
2 to 3 years M
> 3 years L

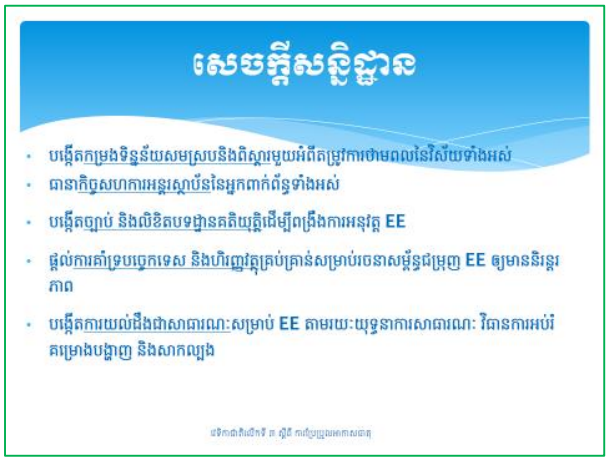
សេចក្តីសន្និដ្ឋាន
បង្កើតកម្រងទិន្នន័យសមស្របនិងពិស្តារមួយអំពីតម្រូវការថាមពលនៃវិស័យទាំងអស់
ធានាកិច្ចសហការអន្តរស្ថាប័ននៃអ្នកពាក់ព័ន្ធទាំងអស់
បង្កើតច្បាប់ និងលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តិដើម្បីពង្រឹងការអនុវត្ត EE
ផ្តល់ការគាំទ្របច្ចេកទេស និងហិរញ្ញវត្ថុគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ចនាសម្ព័ន្ធជម្រុញ EE ឲ្យមាននិរន្តរភាព
បង្កើតការយល់ដឹងជាសាធារណៈសម្រាប់ EE តាមរយៈយុទ្ធនាការសាធារណៈ ផែនការអប់រំ គម្រោងបង្ហាញ និងសាកល្បង

ASEAN VILLAGE

សូមអរគុណ!
CAMBODIA CLIMATE CHANGE ALLIANCE
SWEDEN

NCDD

មាតិកាបទបង្ហាញ

១-សេចក្តីផ្តើម
២-ប្រវត្តិគម្រោងរដ្ឋបាលមូលដ្ឋាន និងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (LGCC)
៣-គោលបំណងនៃគម្រោង LGCC
៤-ប្រព័ន្ធលំហូរថវិការបស់គម្រោង LGCC
៥-ទស្សនៈទាននៃការបញ្ចូលការបន្សុំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
៦-យន្តការអនុវត្តបញ្ចូលការបន្សុំទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
៧-ដំណើរការបញ្ចូលការបន្សុំទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
៨-លទ្ធផលគម្រោង LGCC
៩-បញ្ហាប្រឈម
១០-ផែនការអនុវត្តបន្ត
១១-មេរៀននិងបទពិសោធន៍

NCDD

១-សេចក្តីផ្តើម

បច្ចុប្បន្ននៅទូទាំងសកលលោកមានការចាប់អារម្មណ៍យ៉ាងខ្លាំងអំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដែលបណ្តាលមកពីកត្តាមនុស្សជាពិសេសការគត់ប្រណាំង នៃបណ្តាប្រទេសដែលមានឧស្សាហកម្មជឿនលឿននៅលើពិភពលោក រួមមាន ប្រទេសមហាអំណាចសេដ្ឋកិច្ច និងមហាអំណាចសព្វាវុធ។

ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុបណ្តាលមកពី:

- ការបំភាយផ្សែងជាឧស្ម័នចេញពីរោងចក្រធំៗ។
- ការកាប់បំផ្លាញព្រៃឈើ។
- កាកសំណល់ លាមកសត្វ និងផ្សុីស។
- ការបាញ់ និងការសាកល្បងអាវុធគីមីទំនើបៗតាមលំហអាកាស និងបាទសមុទ្រ។

NCDD

១-សេចក្តីផ្តើម (ត)

ផលប៉ះពាល់ពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ:

- កត្តាទាំងនេះបណ្តាលឲ្យខូចប្រពន្ធ័អេកូឡូស៊ី និងការសឹករិចនៃស្រទាប់អូសូន រួចកើតចេញជាបាតុភូតឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ បណ្តាលឲ្យ ភពផែនដីកើនកំដៅ ទឹកសមុទ្រកើនកម្ពស់ ស្តៀងមិនទៀងទាត់ និងរដូវវស្សាខ្លី រឺ វែងជាងរដូវប្រាំង។
- ដោយឡែកប្រទេសកម្ពុជាក៏ទទួលរងនូវផលប៉ះពាល់ពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុដូចប្រទេសនានាផ្សេងទៀតដែរ ពិសេសលើវិស័យកសិកម្ម ធនធានទឹក ផ្លូវលំជនបទ និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចមូលដ្ឋាន។

NCDD

១-សេចក្តីផ្តើម (ត)

- ដោយរងនូវឥទ្ធិពលនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនេះ ប្រជាពលរដ្ឋដែលមានមុខរបរពឹងផ្អែកលើវិស័យកសិកម្ម បានទទួលរងផលប៉ះពាល់យ៉ាងខ្លាំងទៅលើជីវភាពរស់នៅប្រចាំថ្ងៃ និងបានធ្វើឲ្យបាត់បង់ចំណូលថវិកាគ្រួសារដោយសារ៖
- ខ្វះប្រភពទឹកស្រោចស្រពស្រូវ និងដំណាំកសិកម្មផ្សេងៗទៀត
- ខ្វះប្រភពទឹកប្រើប្រាស់
- កំដៅមានការកើនឡើងពី១ឆ្នាំទៅ១ឆ្នាំ
- កើតជម្ងឺមនុស្ស និងសត្វច្រើន
- ប្រជាពលរដ្ឋមានចំណាកស្រុកច្រើន

NCDD

១-សេចក្តីផ្តើម (ត)

- ក្នុងការរួមចំណែកជាមួយគោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល លេខាធិការដ្ឋាន គ.ជ.អ.ប និងរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ រួមមានថ្នាក់ខេត្ត ក្រុង ស្រុក និងឃុំ សង្កាត់ បាននឹងកំពុងដើរតួយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការ កសាងសមត្ថភាព និងអនុវត្តសកម្មភាពនានាសម្រាប់បន្សុំទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។
- កម្មវិធីជាតិបន្សុំទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (NAPA)។
- កម្មវិធីជាតិសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍតាមបែបប្រជាធិប្បតេយ្យនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិរយៈពេល១០ឆ្នាំ (២០១០-២០១៩)។
- ផែនការអនុវត្តរយៈពេលបីឆ្នាំនៃកម្មវិធីជាតិ (២០១១-២០១៣)។
- ផែនការអភិវឌ្ឍ និងកម្មវិធីវិនិយោគរបស់រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ។
- គម្រោងសាកល្បងរដ្ឋបាលមូលដ្ឋាន និងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ជំហាន១ (LGCCI) ឆ្នាំ២០១២ និងជំហាន២ (LGCCII) ឆ្នាំ២០១៣-២០១៤។

២-ប្រវត្តិគម្រោងរដ្ឋបាលមូលដ្ឋាន និងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (LGCC)

- គម្រោង LGCC ចាប់ផ្តើមពីចុងឆ្នាំ២០១១ និងបញ្ចប់ឆ្នាំ២០១២
- គាំទ្រថវិកាដោយ CCCA-TF
- គាំទ្របច្ចេកទេសដោយអង្គការ UNCDF
- សម្របសម្រួល និងអនុវត្តដោយលេខាធិការដ្ឋាន គ.ជ.អ.ប និងរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ
- ថវិកាសរុបចំនួន USD300,000
- ខេត្តតាកែវជាខេត្តគោលដៅ
- មានក្រុង ស្រុកគោលដៅចំនួន០៣ (ក្រុងដូនកែវ ស្រុកបុរីជលសារ និងបាទី)។

២-ប្រវត្តិគម្រោង LGCCII (ត)

- គម្រោង LGCCII ចាប់ផ្តើមពីដើមឆ្នាំ២០១៣ និងបញ្ចប់ឆ្នាំ២០១៤
- គាំទ្រថវិកាដោយ SIDA
- គាំទ្របច្ចេកទេសដោអង្គការ UNCDF
- សម្របសម្រួល និងអនុវត្តដោយលេខាធិការដ្ឋាន គ.ជ.អ.ប និងរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ
- ថវិកាសរុបចំនួន USD1,204,094.00
- ខេត្តគោលដៅ (ខេត្តតាកែវ និងបាត់ដំបង)
- ក្រុង ស្រុកគោលដៅក្នុងខេត្តតាកែវចំនួន០៣ (ក្រុងដូនកែវ ស្រុកបុរីជលសារ និងបាទី)
- ស្រុកគោលដៅក្នុងខេត្តបាត់ដំបងចំនួន០៥ (ស្រុកសំពៅលូន បវេល ថ្មគោល មោងឬស្សី និងរុក្ខគីរី)

៣-គោលបំណងនៃគម្រោង LGCC

គម្រោង LGCC មានគោលបំណង:

-កសាងសមត្ថភាព និងចំណេះដឹងដល់រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

-ពង្រឹងសមត្ថភាព និងតួនាទីរបស់រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិក្នុងការអនុវត្តសកម្មភាពបន្សាំទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

-កសាងសមត្ថភាពរបស់រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិក្នុងការរៀបចំកសាងផែនការអភិវឌ្ឍ និងកម្មវិធីវិនិយោគបន្សាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

-បញ្ជ្រាបបញ្ហាការប្រែប្រួលអាកាសធាតុទៅក្នុងផែនការអភិវឌ្ឍ និងប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុរបស់រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ។

៤-ប្រព័ន្ធលំហូរថវិការបស់គម្រោង LGCC

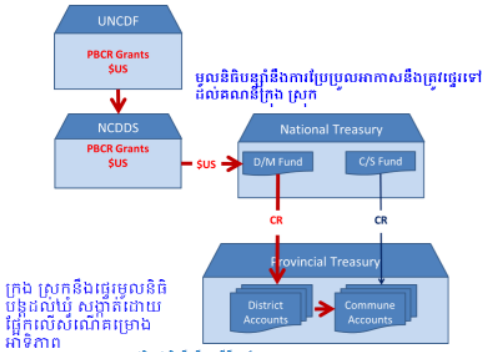

៥.ទស្សនៈមាននៃការបញ្ជ្រាបការបន្សាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

9-តើអ្វីទៅជាការបន្សាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ?

គឺជាការធ្វើឲ្យធន់ទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

ឧទាហរណ៍:

-បើយើងសង់ទំនប់ទឹក ឬផ្លូវលំនៅតំបន់លិចទឹក យើងត្រូវគិតអំពីកំពស់ទឹកឡើង និងកម្លាំងទឹកហូរ។

-បើយើងស្តារប្រឡាយគឺត្រូវគិតគូពីជម្រៅ និងសំណង់ស្នាក់ទឹក។

៥.ទស្សនៈមាននៃការបន្សាំនឹងការបញ្ជ្រាបការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (ត)

២-តើអ្វីទៅជាបញ្ជ្រាបការបន្សាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុទៅក្នុងផែនការអភិវឌ្ឍ និងកម្មវិធីវិនិយោគរបស់រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ?

គឺជាការពិគ្រោះយោបល់ដាក់បញ្ចូលនូវញ្ហា និងដំណោះស្រាយ នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុទៅក្នុងផែនការ៖

-ផែនការអភិវឌ្ឍ និងកម្មវិធីវិនិយោគខេត្ត (PDP & PIP)

-ផែនការអភិវឌ្ឍ និងកម្មវិធីវិនិយោគក្រុង ស្រុក (M/DDP & M/DIP)

-ផែនការអភិវឌ្ឍ និងកម្មវិធីវិនិយោគឃុំ សង្កាត់ (CDP & CIP)។

៦-យន្តការអនុវត្តការបញ្ជ្រាបការបន្សាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

ថ្នាក់ជាតិ

-ក្រុមការងារគម្រោងថ្នាក់ជាតិ នៃលេខាធិការដ្ឋាន គ.ជ.អ.ប

ថ្នាក់ខេត្ត

-ក្រុមការងារកសាងផែនការខេត្ត

-ទីចាត់ការទាំង០៥របស់សាលាខេត្ត

-ទីប្រឹក្សាគម្រោងជ.អ.ព ខេត្ត

-មន្ទីរកសិកម្ម មន្ទីរធនធានទឹក មន្ទីរកិច្ចការនារី មន្ទីរផែនការ មន្ទីរសុខាភិបាល មន្ទីរបរិស្ថាន មន្ទីរអប់រំយុវជន និងកីឡា និងមន្ទីរការងារ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈខេត្ត។

៦-យន្តការអនុវត្តការបញ្ជ្រាបការបន្សាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (ត)

ថ្នាក់ក្រុង ស្រុក

-ក្រុមការងារកសាងផែនការក្រុង ស្រុក

-មន្ត្រីជំនាញពាក់ព័ន្ធក្នុងក្រុង ស្រុក

ថ្នាក់ឃុំ សង្កាត់

-ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ ស្មៀន គ.ជ.ឃ និង គ.ក.ន.ក

-មេភូមិ អនុភូមិ ប្រជាពលរដ្ឋ ក្រុមស្ត្រី និងក្រុមជនងាយរងគ្រោះ

៧-ដំណើរការបញ្ជ្រាបការបន្សាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

៧-ដំណើរការបញ្ជ្រាបការបន្សាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (ត)

១- សិក្ខាសាលាតម្រង់ទិសស្តីពីការអនុវត្តគម្រោង។

២- សិក្ខាសាលាបញ្ជ្រាបទស្សនៈទាននៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងបណ្តុះបណ្តាលជំនាញស្តីពីការសិក្សាការកាត់បន្ថយភាពងាយរងគ្រោះដោយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (VRA)។

៣- ការចុះប្រមូលទិន្នន័យពីភាពងាយរងគ្រោះដោយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ VRA។

៤- សិក្ខាសាលារៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្របន្សាំទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុរបស់ក្រុង ស្រុក និងកំណត់លក្ខណៈវិនិច្ឆ័យ។

៥-សិក្ខាសាលាចាត់អាទិភាពជ្រើសរើសគម្រោង។

៦-ការអនុវត្ត និងវាយតម្លៃគម្រោងតាមបែបចូលរួម។

៨-ការវាយតម្លៃការអនុវត្ត PBCR Grant របស់ក្រុង ស្រុកគោលដៅ។

លក្ខណៈវិនិច្ឆ័យ នៃគម្រោងដែលទទួលបានមូលនិធិ LGCC

១-សកម្មភាពដែលឆ្លើយតបមាននៅក្នុងបញ្ជីគម្រោង LGCC (ស្វើតែគ្រប់គម្រោងដែលប្រើប្រាស់មូលនិធិក្រុង ស្រុក និងឃុំ សង្កាត់ទាំងអស់គឺមាននៅក្នុងបញ្ជីគម្រោង)។

២-សកម្មភាពដែលដែលមាននៅក្នុង M/DIP រឺ CIP (ប៉ុន្តែគ្រប់គម្រោងដែលប្រើប្រាស់មូលនិធិក្រុង ស្រុក រឺ ឃុំ សង្កាត់ទាំងអស់គឺមាននៅក្នុង M/DIP រឺ CIP)។

៣-ឆ្លើយតបទៅនឹងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រសម្រាប់ការបន្សាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុរបស់ក្រុង ស្រុក

៤-មូលនិធិ LGCC ត្រូវតែឆ្លើយតបទៅនឹងការបន្សាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (2$ ពីមូលនិធិក្រុង ស្រុក រឺឃុំ សង្កាត់ និង1$ពី LGCC)

គម្រោងដែលបានមូលនិធិ LGCC នៅឆ្នាំ២០១២ និង ២០១៣

១-ខេត្តតាកែវ ឆ្នាំ២០១២

-គម្រោងសេវាកម្មមានចំនួន០៤គម្រោង។

-គម្រោងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធមានចំនួន១០គម្រោង។

២-ខេត្តតាកែវឆ្នាំ២០១៣

-គម្រោងសេវាកម្មមានចំនួន០៥គម្រោង។

-គម្រោងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធមានចំនួន១៥គម្រោង។

៣-ខេត្តបាត់ដំបងឆ្នាំ២០១៣

-គម្រោងសេវាកម្មមានចំនួន០៧គម្រោង។

-គម្រោងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធមានចំនួន១២គម្រោង។

៨-លទ្ធផលគម្រោង LGCC

ក. គម្រោងសេវាកម្ម នៅឆ្នាំ២០១២

ល.រ	សកម្មភាព	ទីតាំងអនុវត្ត	ភ្នាក់ងារអនុវត្ត	ផ្សេងៗ
១	ផ្សព្វផ្សាយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនិងបរិស្ថាន (ជាំកូនឈើ)	ក្រុងដូនកែវ	ការិយាល័យបរិស្ថានក្រុង	
២	ផ្សព្វផ្សាយ និងជ្រើសរើសពូជស្រូវដែលបន្សាំទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (ពូជស្រូវដប់មុខ)	ក្រុងដូនកែវ	ការិយាល័យបរិស្ថានក្រុង	
៣	ផ្សព្វផ្សាយពីផលប៉ះពាល់ពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុលើសុខភាព និងចែកជូនធុងចំរោះទឹកស្អាត (អនាម័យ ហូបស្អាត រស់នៅស្អាត ពេលទឹកជន់)	ស្រុកបូរីជលសារ	មណ្ឌលសុខភាពស្រុក	
៤	ផ្សព្វផ្សាយពីផលប៉ះពាល់ពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុលើសុខភាព និងចែកជូនធុងចំរោះទឹកស្អាត (អនាម័យ ហូបស្អាត រស់នៅ	ស្រុកបាទី	ការិយាល័យកិច្ចការនារីសុខាភិបាល និងអភិវឌ្ឍជនបទ	

៨-លទ្ធផលគម្រោង LGCC (ត)

ខ. គម្រោងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ នៅឆ្នាំ២០១២

ល.រ	សកម្មភាព	ស្រុក	ឃុំ	ទំហំគម្រោង (ម)
១	ស្រះទឹកសហគមន៍	បាទី	លំពង់	៦០ម x ៣៤ម x ២ម
២	ស្រះទឹកសហគមន៍	បាទី	ត្នោត	៤២ម x ៤២ម x ៣ម
៣	ស្ពានប្រឡាយទឹក និងដាក់លូ ៣ កន្លែង	បាទី	ត្នោត	១៨៥០ម x ២,៥ម
៤	ស្ពានប្រឡាយទឹក និងដាក់លូ ១ កន្លែង	បាទី	ក្រាំងធ្នង់	៦៤៧ម x ១,៨ម
៥	ផ្លូវលំក្រាលក្រួសក្រហម ដាក់លូមួយកន្លែងមុខកាត់ ១ ម	បូរីជលសារ	បូរីជលសារ	១១៣០ម

៨-លទ្ធផលគម្រោង LGCC (ត)

ខ. គម្រោងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ នៅឆ្នាំ២០១២

ល.រ	សកម្មភាព	ស្រុក	ឃុំ	ទំហំគម្រោង (ម)
៦.	ផ្លូវលំក្រាលក្រួសស និងដាក់លូទោល ២កន្លែង មុខកាត់០,៦	បូរីជលសារ	គោកពោធិ៍	១១៤៤ម
៧.	លូស្ពោះដោះទឹក២កន្លែង មុខកាត់១ម៉ែត្រ	បូរីជលសារ	ដូងខ្ពស់	មុខកាត់១ម
៨.	លូដោះរំដោះទឹកស្អុយ	ដូនកែវ	រកាក្រៅ	ប្រវែង ៣៨ម
៩.	ផ្លូវលំក្រាលក្រួសស និងដាក់លូទោល១កន្លែងមុខកាត់០.៨ ម	ដូនកែវ	រកាក្នុង	ប្រវែង ៩៤០ម
១០	សំណង់ទ្វារស្នាក់ទឹក ២ ប្រអប់	ដូនកែវ	បាយណ៍	១២ម x ៣ម X ៣ម

៩-បញ្ហាប្រឈម

- មន្ត្រីថ្នាក់មូលដ្ឋាន និងប្រជាពលរដ្ឋភាគច្រើនមានការយល់ដឹងអំពីការបន្សុំទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុតិចតួច។
- ការអនុវត្តគម្រោងទើបតែបានចាប់ផ្តើមក្នុងរយៈពេលខ្លី។
- ការផ្ទេរថវិកាពីថ្នាក់ជាតិទៅគណនីមូលនិធិក្រុង ស្រុក និងឃុំ សង្កាត់ត្រូវចំណាយពេលច្រើនបណ្តាលឲ្យមានការយឺតយ៉ាវ។
- ពិបាកធ្វើការកែប្រែផ្នត់គំនិត និងទំលាប់ក្នុងការអនុវត្តរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ។
- ចំនួនមូលនិធិមានតិច តែគម្រោងស្នើសុំមានច្រើន។
- ពុំទាន់មានឯកសារបណ្តុះបណ្តាលស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។
- ពុំទាន់មានឯកសារណែនាំជាក់លាក់ស្តីពីការបញ្ចូលការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

១០-ផែនការបន្ត

-ពង្រីកការផ្សព្វផ្សាយស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ។
-បង្កើតក្រុមការងារបន្សុំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (WCCA)។
-រៀបចំសេចក្តីណែស្តីពីគោលការណែនាំក្នុងការបញ្ចូលការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។
-រៀបសេចក្តីណែនាំស្តីពីការរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្របន្សុំទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុរបស់រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ។
-ពង្រឹងសមត្ថភាព និងផ្តល់ធនធានរបស់រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិស្តីពីការបន្សុំនឹងការប្រែប្រែអាកាសធាតុ។
-រៀបចំឲ្យមានលេខកូដចំណាយសម្រាប់សកម្មភាពបន្សុំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

១១-មេរៀនបទពិសោធន៍

-អនុវត្តទៅតាមដំណើរការរបស់គម្រោងដែលបន្សុំទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។
-រៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្របន្សុំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុរបស់ថ្នាក់ក្រុង ស្រុក។
-ពង្រឹង និងប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធដែលមានស្រាប់ទាំងរដ្ឋបាល និងហិរញ្ញវត្ថុ។
-ប្រើប្រាស់ថវិកាបដិភាគរបស់រដ្ឋបាលមូលដ្ឋាន។
-មានការចូលរួម និងកិច្ចសហការល្អពីគ្រប់ភាគីពាក់ព័ន្ធ និងអ្នកទទួលផលក្នុងការអនុវត្ត តាមដានត្រួតពិនិត្យ វាយតម្លៃ និងថែទាំគម្រោង។
-ពង្រឹង និងបង្កើតសមត្ថភាពរបស់រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ។

- ឃុំតាត្នោត:សាលារួមបញ្ចូលទន្លែត្រមោនប្រវែង១៩៥០ម៉ែត្រគាក់លូ៣កន្លែងចំណាយទឹកអស់ ៥១,៥ដុល្លារ,ចំនួន៥០គ្រួសារ ម្ចាស់និធិឃុំ ០០% និងមូលនិធិ LGCC ១០០%)។
- អនុវត្តពីថ្ងៃទី០២ខែ កក្កដា ដល់ ថ្ងៃទី១៧ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១២ ។ (ខែតុលា ឆ្នាំ២០១៣)

25

ការចូលរួមត្រួតពិនិត្យវាយតម្លៃសំណង់ទ្វារទឹកសង្កាត់បាកាយណ៍ក្រុងដូនកែវ។

26

ការចូលរួមត្រួតពិនិត្យវាយតម្លៃផ្លូវលំក្រាលគ្រួសសប្រវែង៩៩០ម៉ែត្រ សង្កាត់រកាក្តុង ក្រុងដូនកែវ។

27

ដំណើរទស្សនៈកិច្ចរបស់គណៈប្រតិភូ SIDA GIZ UNDP & EU ស្តីពីការអនុវត្ត សកម្មភាពបន្ទាន់ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅឃុំបុរីជលសារ។

28

គម្រោងផ្សព្វផ្សាយ និងជ្រើសរើសពូជស្រូវបន្ទុំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ នៅស្រុកបាទី។

29

សំណង់ទ្វារទឹកសង្កាត់បាកាយណ៍ក្រុងដូនកែវចំណាយអស់ប្រាក់អស់ចំនួន ៥៣,៣៥០,០០០រ មូលនិធិឃុំ ០០% មូលនិធិ LGCC ១០០%។ អនុវត្តពីថ្ងៃទី៣០ខែសីហាថ្ងៃទី២៨កញ្ញា២០១២។ (ខែតុលា ឆ្នាំ២០១៣)

30

សង្កាត់រកាក្អង:ផ្លូវលំក្រាលគ្រួសសប្រវែង៩៤០ម៉ែត្រដាក់លូទោលមុខកាត់ ០,៨ម៉ែត្រ១កន្លែងចំណាយថវិកាអស់ ៤៩,៣៩០,០០០រ មូលនិធិLGCC ១០,៦៧៨,៦៩៨រ មូលនិធិសង្កាត់៣៨,២១១,០០២រ អនុគ្គតិថ្ងៃទី០៩ ខែតុលា ឆ្នាំ២០១២ ដល់ ថ្ងៃទី២៦ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១៣ ។ (រូបភាព ខែតុលា ឆ្នាំ២០១៣)

31

ឃុំគោកពោធិ៍: ផ្លូវលំក្រាលគ្រួសសប្រវែង១១៤៤ម៉ែត្រដាក់លូទោលមុខកាត់ ០,៦ម៉ែត្រ០២កន្លែងចំណាយថវិកាអស់ ៤៦,០៣១,៣២០រ (មូលនិធិឃុំ ៦៤,៣២៨,៣២០រ និងមូលនិធិ LGCC ២៦,៤០៣,០០០រ) ។
អនុគ្គតិថ្ងៃទី ៣០ សីហា ដល់ ថ្ងៃទី ១៨ ខែតុលា ឆ្នាំ២០១២ ។ (ខែតុលា ឆ្នាំ២០១៣)

32

ឃុំបូរីជលសារ:ផ្លូវលំក្រាលគ្រួសក្រហមប្រវែង១១៣០ម៉ែត្រដាក់លូស្ពោះមុខកាត់ ១ ម៉ែត្រ០១កន្លែងចំណាយថវិកាអស់ ១០៤,៨២៩,១០៤រ (មូលនិធិឃុំ ៧៤,០៦៤,១០៤រ និងមូលនិធិ LGCC ៣០,៨៦៥,០០០រ)។
អនុគ្គតិថ្ងៃទី១០ខែសីហា ដល់ ថ្ងៃទី២៥ ខែកញ្ញាឆ្នាំ២០១២។ (ខែតុលា ឆ្នាំ២០១៣)

33

ឃុំត្រាក:ស្ពានប្រឡុកឡូតស្ថានប្រវែង១៩៥០ម៉ែត្រដាក់លូតាកន្លែងចំណាយថវិកាអស់ ៤៦,៥៥៧,០៩០រ (មូលនិធិឃុំ ០០% និងមូលនិធិ LGCC ១០០%)។
អនុគ្គតិថ្ងៃទី០២ខែ កក្កដា ដល់ ថ្ងៃទី១៧ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១២ ។ (ខែតុលា ឆ្នាំ២០១៣)

34

ឃុំក្រាំងថ្នង់:ស្ពានប្រឡុកប្រវែង៦៩៧ម៉ែត្រដាក់លូ១កន្លែងក្រាលគ្រួសលើខ្នងទំនប់ចំណាយថវិកា៣២,៣៩៧,៦៣៩រ (មូលនិធិឃុំ ០០% និងមូលនិធិ LGCC ៥០០%)។
អនុគ្គតិថ្ងៃទី១១ខែ សីហាដល់ ថ្ងៃទី១១ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១២ ។

35

ឃុំលំពង់: ស្ពានស្រះ១កន្លែងប្រវែងទំហំ៦០ម×៣៩ម×២ម ចំណាយថវិកា១៩,៣០០,០០០រ (មូលនិធិឃុំ ០០% មូលនិធិ LGCC ១០០%)។
អនុគ្គតិថ្ងៃទី១៩ខែ វិច្ឆិកា ដល់ ថ្ងៃទី២១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១២។ (ខែតុលា ឆ្នាំ២០១៣)

71

គជអប
NCDD
សូមអរគុណ!
Kong Chanthan
National Climate Change Advisor
National Committee for Sub-National Democratic Development
Secretariat (NCDDS)
Tel: (855) 12 898 557
Email: chanthankong@gmail.com
CAMBODIA CLIMATE CHANGE ALLIANCE
SWEDEN

មាតិកា

- ១.ហានិភ័យគ្រោះមហន្តរាយដោយសារការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅកម្ពុជា
- ២.គ្រោះមហន្តរាយដោយសារការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅកម្ពុជា
- ៣.ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ សម្រាប់ទិសស័យគ្រប់គ្រងគ្រោះមហន្តរាយ

១.ហានិភ័យគ្រោះមហន្តរាយដោយសារការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅកម្ពុជា

- *ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុជាបញ្ហាគម្រាមកំហែងដ៏អាក្រក់ និងកាន់តែអាក្រក់ទៅ ហើយបង្កឲ្យមានផលប៉ះពាល់យ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរមកលើសង្គមសេដ្ឋកិច្ច និងបរិស្ថាន ដែលជាខឿនទ្រទ្រង់អត្ថិភាព ការរីកចម្រើន និងចីរភាពសង្គមជាតិ។*
- *គ្រោះមហន្តរាយដោយធម្មជាតិដែលពីមុនពុំធ្លាប់មាន គឺវាកើតមាន និងបានវាយប្រហារគ្រប់ទិសទីនៅ ជុំវិញពិភពលោកនៅប៉ុន្មានឆ្នាំចុងក្រោយនេះ ហើយប្រទេសទាំងនោះក៏ប្រឈមមុខនឹងហានិភ័យស្រដៀងគ្នានេះដែរនៅពេលណាមានគ្រោះមហន្តរាយម្តងៗ។ គឺវាធ្វើឲ្យអន្តរាយដល់ការអភិវឌ្ឍន៍ សេដ្ឋកិច្ច បំផ្លិចបំផ្លាញជីវិត និងជីវភាពរស់នៅ ព្រមទាំងធ្វើឲ្យប្រជាពលរដ្ឋធ្លាក់ក្នុងភាពក្រីក្រ។*

- *មុខសញ្ញាគ្រោះថ្នាក់៖ ទឹកជំនន់ រាំងស្ងួត ខ្យល់ព្យុះ ខ្យល់កន្ត្រាក់ រន្ទះបាញ់ ជំងឺឆ្លង។*

- *ភាពងាយរងគ្រោះ៖ ៩០%នៃប្រជាជននៅជនបទដាច់ស្រយាល។*

២.គ្រោះមហន្តរាយដោយសារការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅកម្ពុជា

ផែនទីទឹកជំនន់ 2002

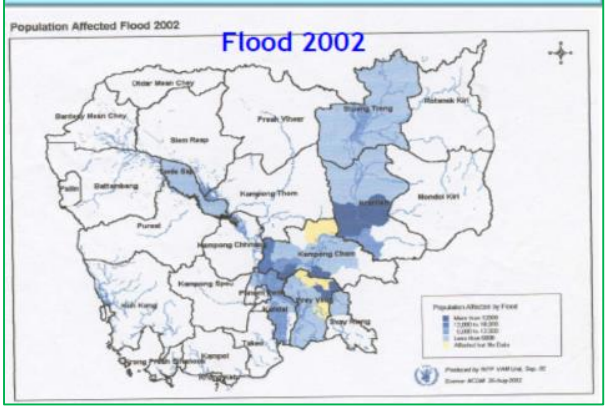

ផែនទីទឹកជំនន់ 2011

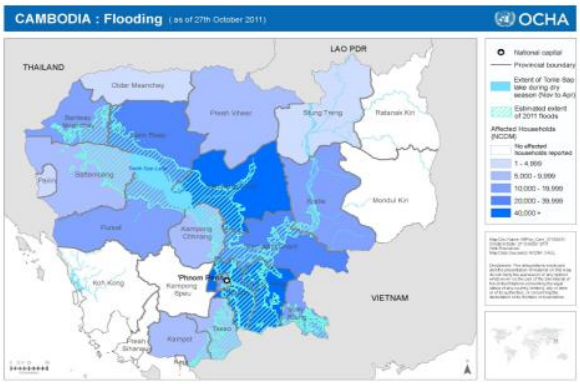

ទឹកជំនន់បង្កការប៉ះពាល់ដល់សេដ្ឋកិច្ច ឆ្នាំ២000-២011

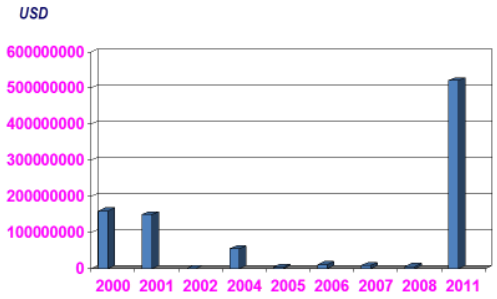

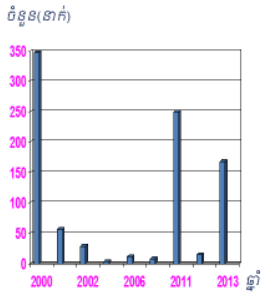

ប្រជាពលរដ្ឋស្លាប់ដោយទឹកជំនន់ ឆ្នាំ ២000-២011

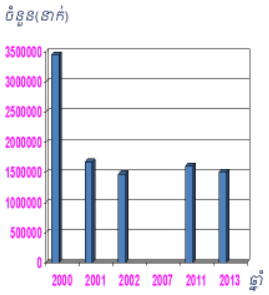

ប្រជាពលរដ្ឋប៉ះពាល់ដោយទឹកជំនន់ ឆ្នាំ ២000-២011

រាំងស្ងួតបានបន្ត កើតពីឆ្នាំ ១៩៩៧ ១៩៩៨ និងបានបន្តកើតនៅឆ្នាំ ២00១ ២00២ ២00៤ និង ២00៥

10

រាំងស្ងួត 2002

របាយការណ៍ជាផ្លូវការ បានឲ្យដឹងថា៖

- ប៉ះពាល់ខេត្ត ក្រុង ចំនួន ៨ ស្រុក ៤៣
- ប្រជាជនរងគ្រោះ មានចំនួន ៤៤២.៤១៩គ្រួសារ ត្រូវជា ២.0១៧.៣៤0នាក់
- ប្រជាជនខ្វះស្បៀងមានចំនួន ១៥៤.0៦៩គ្រួសារ
- ប៉ះពាល់ដំណាំស្រូវ ១៣៤.៩២៦ហិកតា សន្ទង ៤១.៤៩0ហិកតា សំណាប ១៥.៤៤១ហិកតា
- ប៉ាន់ស្មានការខូចខាតដោយផ្ទាល់មានចំនួន ៩លានដុល្លាអាមេរិក។

11

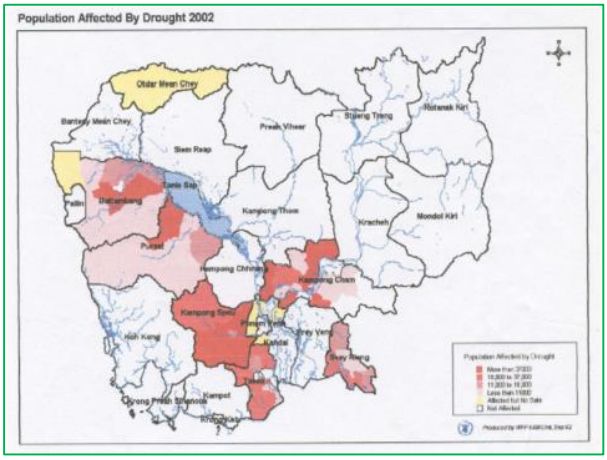

ផលប៉ះពាល់នៃគ្រោះមហន្តរាយ

- ដល់កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែង ដើម្បីសម្រេចបានគោលដៅអភិវឌ្ឍន៍សហស្សវត្ស
- ដល់ហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ (ចាត់តុល្យភាពចំណូលចំណាយ ឱនភាពពាណិជ្ជកម្ម)
- ដល់ការចំណាយបន្ថែមរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល (សម្រាប់ជួយជនរងគ្រោះ ការស្តារ និងកសាងឡើងវិញ)
- ដល់សហគមន៍ និងជីវភាពរស់នៅ (ភាពក្រីក្រ)

គ្រោះមហន្តរាយ
ផលប៉ះពាល់ដល់ដំណើរការអភិវឌ្ឍន៍

- ធនធានសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍ ត្រូវបានទាញយកមកប្រើប្រាស់ក្នុងការឆ្លើយតបសេចក្តីត្រូវការរបស់ប្រជាជនរងគ្រោះ និងការស្តារឡើងវិញក្រោយគ្រោះមហន្តរាយ។
- សមិទ្ធផលនៃកម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍ត្រូវទទួលរងការខូចខាតរឺបំផ្លិចបំផ្លាញ
- កម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍ជួបការរាំងស្ទះ ត្រូវបង្ខំឱ្យពន្យាពេល រឺត្រូវលុបចោល
- ការអភិវឌ្ឍគ្មាននិរន្តរភាព ត្រូវធ្វើសារជាថ្មីឡើងវិញម្តងហើយម្តងទៀត ខាតបង់កម្លាំង ធនធាន និងពេលវេលា។
- ប្រសិទ្ធិភាពរបស់កម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍ត្រូវបាត់បង់តម្លៃ។

៣.ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រការប្រែប្រួលអាកាសធាតុសម្រាប់វិស័យគ្រប់គ្រងគ្រោះមហន្តរាយ

(ការកសាងសមត្ថភាពនៅថ្នាក់ជាតិ រហូតដល់ថ្នាក់សហគមន៍)

ការកាត់បន្ថយហានិភ័យនៃគ្រោះមហន្តរាយ ក៏ដូចជាការបន្សាំការប្រែប្រួលអាកាស ធាតុ មិនមែនជារឿងដាច់ដោយឡែកឯកឯងរបស់ស្ថាប័នណាមួយឡើយ ពីព្រោះវាជាបញ្ហា អន្តរវិស័យត្រូវអនុវត្តតាមរយៈអ្នកមានការពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ក្នុងប្រទេស ។ ផែនការយុទ្ធ សាស្ត្រ ប្រែប្រួលអាកាសធាតុសម្រាប់វិស័យគ្រប់គ្រងគ្រោះមហន្តរាយ គឺជាការចូលរួមជួយការបន្សាំការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ហើយជាការត្រឹមត្រូវដែលត្រូវលើកយកមកដោះស្រាយ ទោះគឺនៅថ្នាក់មូលដ្ឋានសហគមន៍ ពីព្រោះភាវៈណាមុខសញ្ញាគ្រោះថ្នាក់កើតឡើងមូលដ្ឋានសហគមន៍ត្រូវទទួលរងផលប៉ះពាល់មុនគេ ដូចនេះបើមូលដ្ឋានសហគមន៍ គេយល់ដឹងគេនឹងទទួលស្គាល់ថា ការកាត់បន្ថយហានិភ័យនៃគ្រោះមហន្តរាយ និងការបន្សាំការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ នៅមូលដ្ឋានសហគមន៍ជាចំណុចសំខាន់ដើម្បីនាំឲ្យដល់ការសម្រេចឲ្យបានគោលបំណងការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្ររបស់ប្រទេស ។

១/. គោលនយោបាយ និងយុទ្ធសាស្ត្រឆ្លើយតបទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

១.១ ការធ្វើសមាហរណកម្មជាមួយនឹងយុទ្ធសាស្ត្រ និងគោលនយោបាយសំខាន់ៗ
១.២ ក្របខណ្ឌឆ្លើយតបទៅនឹងបញ្ហាយៃនឌ័រ

២/. ទិដ្ឋានការឆ្លើយតប ការកាត់បន្ថយហានិភ័យនៃគ្រោះមហន្តរាយ ទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

២.១/. ចក្ខុវិស័យ

កសាងសហគមន៍ធន់ទ្រាំបានទៅនឹងគ្រោះមហន្តរាយ ដែលបង្កឡើងដោយមុខសញ្ញាគ្រោះថ្នាក់ដោយអាកាសធាតុ ។

២.២/. បេសកកម្ម

ប្រកាន់យកក្របខ័ណ្ឌការងារ យូហ្គោ សម្រាប់សកម្មភាព (HFA) និងចំណេះដឹងសម្រាប់ការ កាត់បន្ថយហានិភ័យនៃគ្រោះមហន្តរាយ DRR និងការបន្សាំទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ។

២.៣/. គោលបំណង និង ទិសដៅ

ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រមានទិសដៅដាក់លាក់ដូចខាងក្រោម ៖

១- បង្កើនទំនាក់ទំនង និង បំពេញបន្ថែមរវាងការកាត់បន្ថយហានិភ័យនៃគ្រោះមហន្តរាយ និង ការបន្សាំការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ។

២- បង្កើនការយកចិត្តទុកដាក់លើការគ្រប់គ្រងហានិភ័យនៃគ្រោះមហន្តរាយ ឲ្យមានការច្រឹងប្រែងលើចំណុចសំខាន់ ភាពងាយរងគ្រោះ ឬសគល់នៃមូលហេតុ ផ្សេងៗ និង ភាពក្រីក្រ ។

៣- បង្ហាញឲ្យឃើញនូវប្រយោជន៍ នៃការលើកកម្ពស់សមត្ថភាពសម្រាប់ បន្សាំរយៈ ពេលវែងរបស់ប្រជាជន និង ការរៀបចំឲ្យគេធ្វើជាម្ចាស់ដោះស្រាយជានិរន្ត ទៅ នឹងការប្រែប្រួលហានិភ័យ។

៤- ដើម្បីឲ្យដាក់ច្បាស់អំពីការគ្រប់គ្រងព្រឹត្តការណ៍មិននឹកស្មានដល់ និង ភាពមិន ច្បាស់លាស់ នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ។

២.៤/. យុទ្ធសាស្ត្រ

យុទ្ធសាស្ត្រទី ១ : *ការភ្ជាប់ទំនាក់ទំនងរវាងការបន្សាំទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ជាមួយការកាត់បន្ថយហានិភ័យនៃគ្រោះមហន្តរាយ*

យុទ្ធសាស្ត្រទី ២ : *លើកកម្ពស់ប្រពន្ធ័ផ្តល់ដំណឹងជាមុន*

យុទ្ធសាស្ត្រទី ៣ : *ប្រើប្រាស់ចំណេះដឹងដើម្បីកសាងសមត្ថភាពធន់ទ្រាំបានទៅនឹងគ្រោះមហន្តរាយ និងការបន្សាំការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅគ្រប់ថ្នាក់*

យុទ្ធសាស្ត្រទី ៤ : *ការអភិវឌ្ឍដោយគិតគូរទៅលើហានិភ័យ*

២.៥. សកម្មភាពកាត់បន្ថយហានិភ័យនៃគ្រោះមហន្តរាយឆ្លើយតបទៅនឹងការ ប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

២.៥.១- ការតាក់តែងអនុម័តច្បាប់ គោលនយោបាយ

២.៥.២- ការពង្រឹងសមត្ថភាពស្ថាប័នក្នុងការគ្រប់គ្រងហានិភ័យនៃគ្រោះមហន្តរាយ រួមចំណែកដល់ការបន្សាំការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

២.៥.៣- ការកសាងសមត្ថភាពត្រៀមរៀបចំសម្រាប់ធ្វើឲ្យតបគ្រោះមហន្តរាយ

២.៥.៤- ការធ្វើឲ្យប្រសើរឡើងនូវប្រព័ន្ធផ្តល់ដំណឹងជាមុន

២.៥.៥- ពង្រឹងការគ្រប់គ្រងហានិភ័យនៃគ្រោះមហន្តរាយនៅមូលដ្ឋានសហគមន៍

២.៥.៦- ការកសាងសមត្ថភាពចំណេះដឹងអំពីការគ្រប់គ្រងគ្រោះមហន្តរាយ និងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

២.៥.៧- ការធ្វើឲ្យប្រសើរឡើងនូវការយល់ដឹងជាសាធារណៈអំពីហានិភ័យនៃគ្រោះ មហន្តរាយ និងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

២.៥.៨- ការធ្វើឲ្យដំណើរការតាមបែបវិទ្យាសាស្ត្រ បច្ចេកទេសអំពីការគ្រប់គ្រងហានិភ័យនៃគ្រោះមហន្តរាយ

២.៥.៩- ការពង្រឹងសុវត្ថិភាពសម្រាប់សហគមន៍ងាយរងគ្រោះ និងការបង្កើតមុខរបរ ចិញ្ចឹមជីវិត

សូមអរគុណ !

Contact Detail
Soth kimkolmony
Deputy Director of Department Preparedness and Training
National Committee for Disaster Management
E-mail: soth_mony@yahoo.com
Phone: 012 272 107

CAMBODIA CLIMATE CHANGE ALLIANCE

វេទិកាជាតិលើកទី ៣ ស្តីពី ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
ថ្ងៃទី ៥ – ៧ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១៣ កម្ពុជា
ទិដ្ឋភាពរួមនៃកំណើនឧស្សាហកម្មទេសចរណ៍នៅកម្ពុជា
ផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
តើទេសចរណ៍អាចរួមចំណែកបែបណា
ឆ្ពោះទៅវិធានការឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុក្នុងវិស័យទេសចរណ៍
គោលនយោបាយ និងយុទ្ធសាស្ត្រទេសចរណ៍
បទពិសោធន៍សម្រាប់វិធានការឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុក្នុងតំបន់ឆ្នេរ - ទេសចរណ៍
សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

I. ទិដ្ឋភាពរួមនៃកំណើនឧស្សាហកម្មទេសចរណ៍នៅកម្ពុជា
១. សម្បទាទេសចរណ៍
១/ ចំនួនកន្លែងស្នាក់នៅ
សណ្ឋាគារ៖ ៤៧៨ ផ្ទះសំណាក់៖ ១៣១៥
២/ ទីភ្នាក់ទេសចរណ៍៖ ការិយាល័យកណ្តាល៖ ៤៥៧ សាខា៖ ១២១
៣/ មគ្គុទេសក៍ទេសចរ៖ ៣៩៤៣ ៤/ភោជនីយដ្ឋាន៖ ១១១៥
៥/ សេវាអាកាសចរ៖ ក្នុងស្រុក ៣ និងអន្តរជាតិ ២៣
៦/ ម៉ាស្សា៖ ២០០ ៧/ ហាងលក់ស្រាបៀរ៖ ១១៧ ៨/កាស៊ីណូ៖៥១
៩/ ឌីស្កូ៖ ៨៩ ១០/ការ៉ាអូខេ៖ ៤៥៤ ១១/មូលដ្ឋានទេសចរណ៍៖ ៣១០
១២/ ក្លឹប៖ ២៧ ១៣/មធ្យោបាយដឹកជញ្ជូន៖ បឹស៖៥៩៤, តាក់ស៊ី៖ ៤៨៨, ម៉ូតូ៖ ៧៥០
៥/ទូក៖៤២២

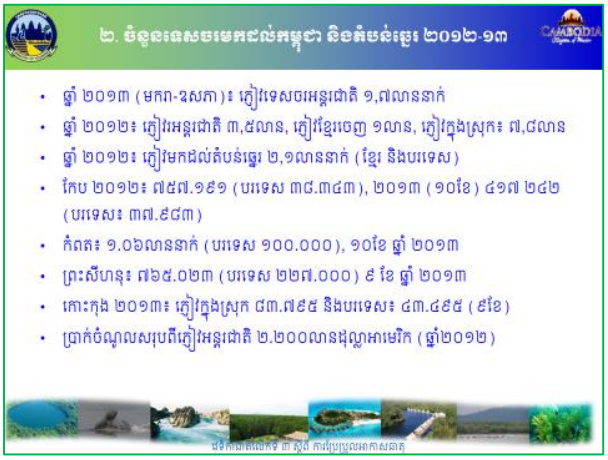
II. ទេសចរណ៍ និងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
ឆ្នាំ ២០១៣ (មករា-ឧសភា)៖ ភ្ញៀវទេសចរអន្តរជាតិ ១,៧លាននាក់
ឆ្នាំ ២០១២៖ ភ្ញៀវអន្តរជាតិ ៣,៥លាន, ភ្ញៀវខ្មែរចេញ ១លាន, ភ្ញៀវក្នុងស្រុក៖ ៧,៨លាន
ឆ្នាំ ២០១២៖ ភ្ញៀវមកដល់តំបន់ឆ្នេរ ២,១លាននាក់ (ខ្មែរ និងបរទេស)
កែប ២០១២៖ ៧៥៧.១៩១ (បរទេស ៣៨.៣៤៣), ២០១៣ (១០ខែ) ៤១៧ ២៤២ (បរទេស៖ ៣៧.៩៨៣)
កំពត៖ ១.០៦លាននាក់ (បរទេស ១០០.០០០), ១០ខែ ឆ្នាំ ២០១៣
ព្រះសីហនុ៖ ៧៦៥.០២៣ (បរទេស ២២៧.០០០) ៩ ខែ ឆ្នាំ ២០១៣
កោះកុង ២០១៣៖ ភ្ញៀវក្នុងស្រុក ៨៣.៧៩៥ និងបរទេស៖ ៤៣.៤៩៥ (៩ខែ)
ប្រាក់ចំណូលសរុបពីភ្ញៀវអន្តរជាតិ ២.២០០លានដុល្លាអាមេរិក (ឆ្នាំ២០១២)

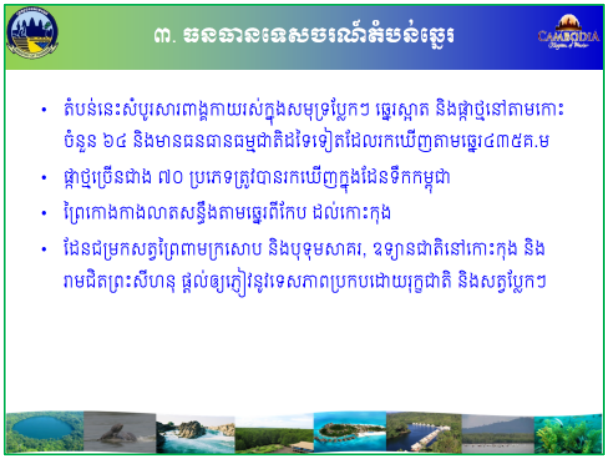
៣. ធនធានទេសចរណ៍តំបន់ឆ្នេរ
តំបន់នេះសំបូរសោភ័ណ្ឌភាពធម្មជាតិ ដែលមានសមុទ្រ ឆ្នេរស្អាត និងផ្កាថ្មនៅតាមកោះចំនួន ៦៤ និងមានធនធានធម្មជាតិដ៏ទៃទៀតដែលរកឃើញតាមឆ្នេរ៤៣៥គ.ម
ផ្កាថ្មច្រើនជាង ៧០ ប្រភេទត្រូវបានរកឃើញក្នុងដែនទឹកកម្ពុជា
ព្រៃកោងកាងលាតសន្ធឹងតាមឆ្នេរពីកែប ដល់កោះកុង
ដែនជម្រកសត្វព្រៃពាមក្រសោប និងបុទុមសាគរ, ឧទ្យានជាតិនៅកោះកុង និងរាមជិតព្រះសីហនុ ផ្តល់ឲ្យភ្ញៀវនូវទេសភាពប្រកបដោយរុក្ខជាតិ និងសត្វប្លែកៗ

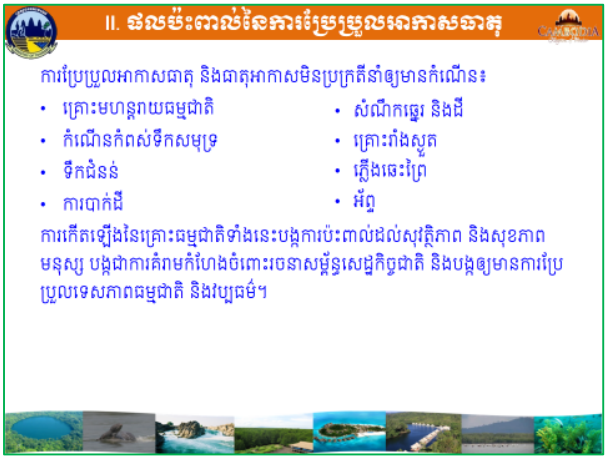
II. ផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងធាតុអាកាសមិនប្រក្រតីនាំឲ្យមានកំណើន៖
គ្រោះមហន្តរាយធម្មជាតិ
កំណើនកំពស់ទឹកសមុទ្រ
ទឹកជំនន់
ការបាក់ដី
សំណឹកឆ្នេរ និងដី
គ្រោះរាំងស្ងួត
ភ្លើងឆេះព្រៃ
អ័ព្ទ
ការកើតឡើងនៃគ្រោះធម្មជាតិទាំងនេះបង្កការប៉ះពាល់ដល់សុវត្ថិភាព និងសុខភាពមនុស្ស បង្កជាការគំរាមកំហែងចំពោះចនាសម្ព័ន្ធសេដ្ឋកិច្ចជាតិ និងបង្កឲ្យមានការប្រែប្រួលទេសភាពធម្មជាតិ និងវប្បធម៌។

II. ផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុមកលើទេសចរណ៍ (ត)

ការប្រែប្រួលនយោបាយ	ផលប៉ះពាល់មកលើបរិស្ថាន	ផលប៉ះពាល់មកលើទេសចរណ៍
សីតុណ្ហភាពកាន់តែក្តៅ	ផ្កាថ្មងាប់	ការបាត់បង់ភាពទាក់ទាញទេសចរ
	វិនាសបង្គាស់ទីដោយធម្មជាតិ	លំបាកមើលសត្វ
	បាត់បង់ប្រភេទសត្វ	
រដូវមិនស្រាលការណ៍បាន	ខូចផលដំណាំ	លំបាកសង្កេតសត្វ និងរុក្ខជាតិ
	ព្រឹត្តិការណ៍ធាតុអាកាសមិនប្រក្រតីកាន់តែញឹកញាប់	ត្រូវការឲ្យមានហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ និងនីតិវិធីពិសេស(សម្រាប់ការជម្លៀស និងធានាសុវត្ថិភាព)

III. តើទេសចរណ៍អាចរួមចំណែកបែបណា

- កសាងគោលនយោបាយនិរន្តរភាពទេសចរណ៍នៅគ្រប់លំដាប់ថ្នាក់ ត្រូវមានគោលការណ៍ និងសូចនាករបន្ថែម
- ធ្វើសកម្មភាពជាបន្ទាន់នៅគ្រប់លំដាប់ថ្នាក់៖ ថ្នាក់តំបន់ ប្រទេស ខេត្ត ស្រុក កន្លែងជាគោលដៅទេសចរណ៍
- បង្កើតបណ្តាញ/គំរូភាពជាដៃគូក្នុងការគ្រប់គ្រងគោលដៅទេសចរណ៍
- យុទ្ធនាការ និងសិក្សាទីផ្សារ ទេសចរណ៍មានតួនាទីសំខាន់ខាងការអប់រំ

III. តើទេសចរណ៍អាចរួមចំណែកបែបណា (ត)

- តំបន់គោលដៅ
  - បង្ហាញពីវិធានការច្បាស់លាស់ឆ្លើយតបទៅនឹងបញ្ហាប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅក្នុងឧស្សាហកម្ម និងអ្នកពាក់ព័ន្ធដទៃទៀត
  - ពង្រីកលទ្ធភាពសម្រាប់ភាពជាដៃគូ
  - ពិនិត្យតាមដានតម្រូវការរបស់អ្នកប្រើប្រាស់
  - បង្កើនការយល់ដឹង
- ផលិតផល
  - បង្កើតផលិតផលច្នៃប្រឌិតថ្មី
  - លើកទឹកចិត្តឲ្យមានភាពជាដៃគូក្នុងការបង្កើតផលិតផល

IV. ឆ្លោះទៅទិសដៅនៃការឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុក្នុងវិស័យទេសចរណ៍

- ចំនួនតំបន់ការពារធម្មជាតិ ២៣ (ឧទ្យានជាតិ ៧, ដែនជម្រកសត្វព្រៃ ១០, តំបន់ទេសភាព ៣ និងតំបន់ប្រើប្រាស់ច្រើនយ៉ាង ៣) ផ្ទៃដីសរុប ៤៧.៨៤៥គ.ម²
- មានសហគមន៍អេកូទេសចរណ៍ចំនួន ៥៦ ដែលបានចុះបញ្ជីនៅកម្ពុជា
- មានសហគមន៍ទេសចរណ៍គំរូចំនួន ១១ ដែលទទួលខុសត្រូវការពារធនធានធម្មជាតិ

IV. ឆ្លោះទៅទិសដៅនៃការឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុក្នុងវិស័យទេសចរណ៍ (ត)

- ចាប់ពីឆ្នាំ ២០០៧មក មានគំរូសហគមន៍អេកូទេសចរណ៍ចំនួន ៧ ដែលបានទទួលការឧបត្ថម្ភពីក្រសួងទេសចរណ៍ និង ADB តាមរយៈ MTDP នៅខេត្តភាគខាងជើងប្រទេសកម្ពុជា
- គំរូសហគមន៍អេកូទេសចរណ៍ចំនួន ៤ដែលទទួលការឧបត្ថម្ភ និងអនុវត្តដោយ MoT, UNWTO និងSNV នៅខេត្តភាគខាងជើងប្រទេសកម្ពុជា
- មានគំរូសហគមន៍ចំនួន ២ ដែលប្រតិបត្តិការតាមរយៈការគាំទ្រពីសម្ព័ន្ធភាពសត្វព្រៃ និងសម្របសម្រួលដោយ MoT នៅក្នុងតំបន់ឆ្នេរ និងជួរភ្នំក្រវាញ

V. គោលនយោបាយ និងយុទ្ធសាស្ត្រទេសចរណ៍

1.Institutional Mechanism

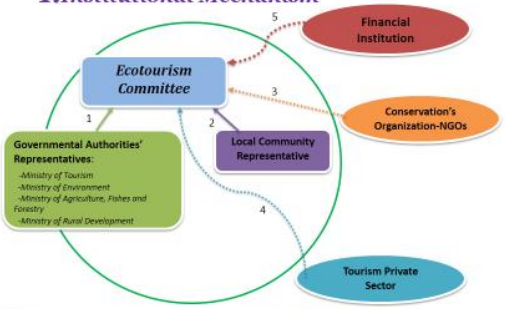

២. សកម្មភាពសម្រាប់ឆ្លើយតបទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុក្នុងវិស័យទេសចរណ៍

- ការអភិវឌ្ឍអេកូទេសចរណ៍
- ការប្រឡងប្រណាំងទីក្រុងស្អាត
- ទេសចម្ការ ដើមឈើម្នាក់
- ការគ្រប់គ្រងថង់ផ្លាស្ទិក
- ការគ្រប់គ្រងតំបន់ឆ្នេរ
- សណ្ឋាគារបៃតង/ ការស្នាក់នៅផ្ទះបៃតង
- ផ្ទះសំណាក់បៃតង/ រមណីយដ្ឋានបៃតង និង
- គោជនីយដ្ឋានបៃតង

VI. បទពិសោធន៍សម្រាប់វិធានការឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុក្នុងតំបន់ឆ្នេរកម្ពុជា - ទេសចរណ៍

- បទពិសោធន៍តាមប្រពៃណីខ្មែរ ការស្នាក់នៅតាមផ្ទះបែបខ្មែរ គឺជាបទពិសោធន៍សហគមន៍អេកូទេសចរណ៍ដែលបង្ហាញពីរបៀបរស់នៅតាមប្រពៃណីរបស់កម្ពុជា

VI. បទពិសោធន៍សម្រាប់វិធានការឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុក្នុងតំបន់ឆ្នេរកម្ពុជា - ទេសចរណ៍ (ត)

- បើកទូកក្តោង/បង្ហោះក្នុងអាកាសនៅខេត្តព្រះសីហនុ
- សិក្សាភ្នំង្គោក
- ទស្សនាទឹកធ្លាក់នៅទឹកឈូ
- ដើរក្នុងព្រៃនៅក្នុងឧទ្យានជាតិបូកគោ
- សម្រាកកាយនៅកោះទន្សាយ កែប
- លេងកំសាន្តនៅឆ្នេរកោះរ៉ង់ ខេត្តព្រះសីហនុ
- សិក្សាពីកោះកុង និងសង្កេតផ្សោតនៅឧទ្យានជាតិរាម

VI. បទពិសោធន៍សម្រាប់វិធានការឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុក្នុងតំបន់ឆ្នេរកម្ពុជា - ទេសចរណ៍ (ត)

ផលិតផលតូចៗ និងផលិតផលកែច្នៃឡើងវិញ

- ជិះរទេះគោ
- ទស្សនាភូមិខ្មែរ/ ស្នាក់នៅតាមផ្ទះ
- ទស្សនាភូមិបណ្តែតទឹក និងភូមិនេសាទ
- ទស្សនាព្រៃលិចទឹក
- សង្កេតសត្វស្លាប
- ទស្សនាបឹងទន្លេសាប
- ផ្សុងព្រេងបែបទេសចរណ៍
- ទស្សនាវាលស្រែ

បឹងទន្លេសាប ៖ ទេសចរណ៍ និងជីវៈចម្រុះ

បឹងទន្លេសាប - បឹងទឹកសាបដែលត្រូវអង្គការយូណេស្កូចុះបញ្ជីជាបឹងបឋមដ៏មេណូល នៅឆ្នាំ ១៩៩៧

សព្វថ្ងៃនេះ ក្រសួងទេសចរណ៍ និងយូណេស្កូ និងសកលវិទ្យាល័យឃ្វីនស្លេន ធ្វើការជជែកស្និទ្ធជាមួយក្រសួងពាក់ព័ន្ធ ដើម្បីផ្តួចផ្តើមបង្កើតសហគមន៍ទេសចរណ៍ក្នុងតំបន់នេះ

ព្រៃកន្ទាល់

តំបន់ដែលផ្តល់ជាកន្លែងទស្សនាសត្វស្លាប

CAMBODIA
សត្វស្លាបទឹកនៅព្រៃកខាល់
ផ្ទះបណ្តែតទឹកនៅបឹងទន្លេសាប

CAMBODIA
រទេះគោ ឬ រទេះក្របី

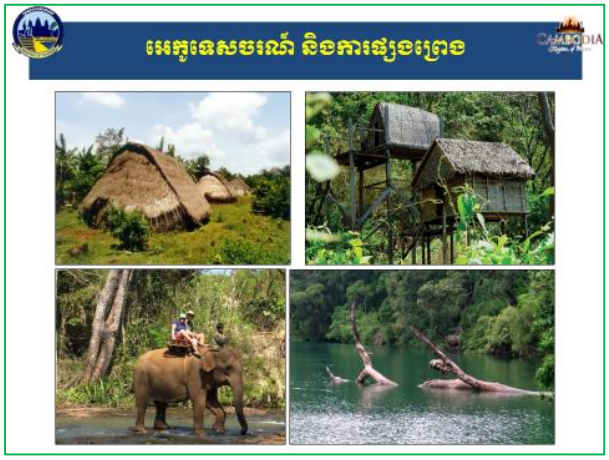
អេកូទេសចរណ៍ និងការថ្យាទព្រេច
CAMBODIA

វាលស្រែ
ដើមត្នោត
កុមារនៅតាមជនបទ

ផលិតផលកែច្នៃឡើងវិញ
I'm Green!
I'm Green!
I'm Green!

ទេសចរម្នាក់ ដើមឈើមួយដើម
CAMBODIA
ទេសចរម្នាក់ ដើមឈើមួយដើម
ONE TOURIST ONE TREE
Social activities: Tree Planting

VII. សេចក្តីសន្និដ្ឋាន
CAMBODIA
វិស័យឯកជន
• ភ្នាក់ងារទេសចរណ៍
• ភ្នាក់ងារផ្តល់សេវាកន្លែងស្នាក់នៅ
• ការផ្សព្វផ្សាយ
សហគមន៍ ឬ ក្រុមសហគមន៍
• មគ្គុទេសក៍
• ប្រតិបត្តិករកន្លែងស្នាក់នៅ - ការស្នាក់តាមផ្ទះ
• គ្រប់គ្រងសកម្មភាពអភិរក្សដើម្បីផ្តល់ភាពទាក់ទាញ
កិច្ចសហការជាមួយអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល
• សម្រួលកិច្ចសហការរវាងសាធារណៈ-ឯកជន-សហគមន៍
• ស្រាវជ្រាវ ដើម្បីបង្កើតគំរូធ្វើកិច្ចថ្មីៗ
• យុទ្ធនាការបង្កើនការយល់ដឹងអំពីការអភិរក្ស
រដ្ឋាភិបាល
• កសាងគោលនយោបាយអភិរក្ស និងទេសចរណ៍តាមតំបន់អភិរក្ស
• សកម្មភាពអភិរក្ស
• ការគ្រប់គ្រងគោលដៅទេសចរណ៍
• ផ្សព្វផ្សាយ
• ស្រាវជ្រាវ

VII. សេចក្តីសន្និដ្ឋាន (ត)
CAMBODIA
វិធានការឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុក្នុងវិស័យទេសចរណ៍គួរផ្តោតលើ៖
• គោលនយោបាយអភិវឌ្ឍន៍បៃតង
• ស្តង់ដារទេសចរណ៍បៃតង
• សហគមន៍អេកូទេសចរណ៍

សូមអរគុណ!
Bou Chan Serey
Deputy Director of Planning Development Dept.
Ministry of Tourism; Cambodia
Mail: bousereymot@gmail.com
HP:0979 777 789/ 012 885 559
CAMBODIA CLIMATE CHANGE ALLIANCE
SWEDEN

គោលបំណង និងលទ្ធផល

- គោលបំណងរួមគឺបង្កើនភាពធន់នៃសហគមន៍ និងប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីតំបន់ឆ្នេរ នៅចំពោះមុខការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ តាមរយៈការកសាងផែនការបន្សាំ អន្តរាគមន៍នៅមូលដ្ឋានដែលផ្តោតលើការអនុវត្តបង្ហាញ
- លទ្ធផល
  - បង្កើនចំណេះដឹងអំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដែលត្រូវបញ្ចូលទៅក្នុងការប្រើប្រាស់ដី និងផែនការអភិវឌ្ឍន៍តំបន់ឆ្នេរ និង
  - បង្កើនភាពធន់នៃសហគមន៍តំបន់ឆ្នេរ និងតំបន់ទ្រនាប់ក្នុងប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីតំបន់ឆ្នេរ នៅចំពោះមុខការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងកែលម្អរបៀបរស់នៅ

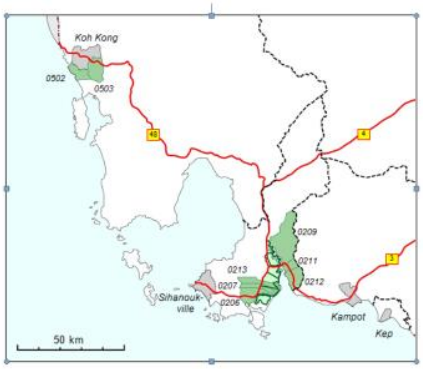

ចំណាត់ការដែលបានអនុវត្តដើម្បីកំណត់សញ្ញាណសកម្មភាព

1. ការវាយតម្លៃសមត្ថភាពអនុវត្តសកម្មភាពប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
2. ការវាយតម្លៃយុទ្ធសាស្ត្រទប់ទល់ដែលមានស្រាប់ នៅក្នុងសហគមន៍គោលដៅ ទាក់ទងនឹងទឹកជំនន់ គ្រោះរាំងស្ងួត និងព្រឹត្តិការមិនប្រក្រតី
3. ការវាយតម្លៃភាពងាយរងគ្រោះ និងហានិភ័យនៃរបៀបរស់នៅរបស់សហគមន៍នៅក្នុងស្រុកគោលដៅ
4. ការវិភាគភាពងាយរងគ្រោះនៃទម្លាប់បច្ចុប្បន្នក្នុងកសិកម្ម នៅចំពោះមុខផលប៉ះពាល់នៃវិសមរូបអាកាសធាតុ និងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

ចំណាត់ការដែលបានអនុវត្តដើម្បីកំណត់សញ្ញាណសកម្មភាព

5. បង្កើតតារាងវែងនៃសកម្មភាពដោយផ្អែកលើការវិភាគខាងលើ និងវិធានតាមបែបផែននៃការចូលរួម
6. វិភាគថ្លៃចំណាយ និងផលចំណេញខាងសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គមនៃជម្រើសនានាសម្រាប់ទម្លាប់ដែលបានកែប្រែនៅក្នុងកសិកម្ម
7. ផែនការអនុវត្តពិស្តារសម្រាប់សកម្មភាពបន្សាំរបស់សហគមន៍
8. ការបង្កើតផែនការប្រើប្រាស់ដី ដោយរួមបញ្ចូលការពិចារណាអំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុសម្រាប់តំបន់ឆ្នេរ
9. សកម្មភាពប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងផែនការអភិវឌ្ឍន៍ឃុំនៅក្នុងតំបន់ជាគោលដៅ

ការកំណត់អត្តសញ្ញាណ និងការកសាងផែនការសកម្មភាព

- ការកំណត់អត្តសញ្ញាណ និងការជ្រើសរើសសកម្មភាពសម្រាប់ការបន្សាំទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ បានប្រើប្រាស់វិធានពីក្រោមមកលើ ដែលបានជួយតាមរយៈជំនួយបច្ចេកទេសដែលពាក់ព័ន្ធ នៅក្នុងការបង្កើតសកម្មភាព

កោះកុង

សំណួរ ២ នៅក្នុង "ការយល់ឃើញអំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ"

"បើឆ្លើយថា ត្រូវ (សំណួរ ១) តើការប្រែប្រួលនេះនាំមកនូវផលវិបាកអ្វីខ្លះ?"

ប្រែប្រួលរបបទឹកភ្លៀង	៨៤%
ប្រែប្រួលសីតុណ្ហភាព	៥៤%
គ្រោះរាំងស្ងួតកាន់តែច្រើនជាងមុន	១៦%
ទឹកជំនន់ច្រើនជាងមុន	២៧%
ខ្យល់ព្យុះច្រើនជាងមុន	៧៤%
ការជ្រាបចូលទឹកប្រៃច្រើនជាងមុន	៨៦%
សត្វចង្រៃលើដំណាំកសិកម្ម	២៤%
មូលដ្ឋាន = អ្នកឆ្លើយទាំងអស់	អាចជ្រើសយកចម្លើយច្រើន

ព្រៃនប់

សំណួរ ២ ក្នុង "ការយល់ឃើញអំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ"

"បើចម្លើយ ត្រូវ (សំណួរ ១) តើការប្រែប្រួលនាំមកនូវផលវិបាកអ្វីខ្លះ?"

ប្រែប្រួលរបបទឹកភ្លៀង	៩៤%
ប្រែប្រួលសីតុណ្ហភាព	៦២%
គ្រោះរាំងស្ងួតច្រើនជាងមុន	២២%
ទឹកជំនន់ច្រើនជាងមុន	៣៩%
ខ្យល់ព្យុះច្រើនជាងមុន	៩១%
ការជ្រាបចូលទឹកប្រៃច្រើនជាងមុន	៥៦%
សត្វចង្រៃលើដំណាំកសិកម្ម	៦៦%
មូលដ្ឋាន= អ្នកឆ្លើយ ២៥៥នាក់	អាចមានចម្លើយច្រើន

កោះកុង

សំណួរ ៣ "ការយល់ឃើញអំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ"

"តើផលវិបាកមានការប៉ះពាល់មកលើរបបចិញ្ចឹមជីវិតរបស់អ្នកឬទេ?"

• របបចិញ្ចឹមជីវិត	៧៦%
• ប្រាក់ចំណូល	៨៨%
• សុខភាព	៦១%
មូលដ្ឋាន = អ្នកឆ្លើយទាំងអស់	អាចមានចម្លើយច្រើន

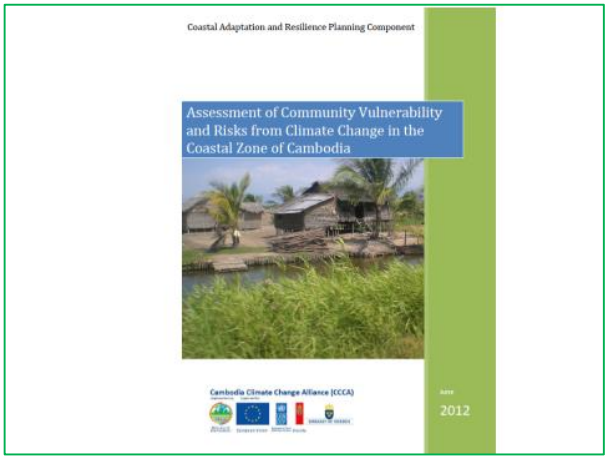

ប្រភពចំបងនៃប្រាក់ចំណូល

	ព្រៃនប់ទូទៅ	ទឹកភ្លៀ	ទឹកល្អក់	សមុទ្ធ	ទួលទទឹង	អ្នកនេសាទ	ព្រៃនប់
ដំណាំ	73%	80%	77%	75%	60%	65%	80%
សត្វចិញ្ចឹម	5%	5%	5%	7%	10%	0%	0%
ជលផល	8%	7%	5%	5%	5%	20%	3%
ប្រាក់កម្រៃ (ឯកជន និងរដ្ឋាភិបាល)	8%	1%	10%	5%	15%	5%	14%
ប្រាក់ផ្ញើមកផ្ទះ	0%	0%	0%	1%	0%	0%	0%
ប្រាក់ចំណូលដទៃទៀត (ជំនួញ ទ្វាតត្នោត, កាត់ដេរ, ធាងចក្រង្វិង ប្រៃង)	5%	7%	3%	7%	5%	5%	3%

កម្រិតនៃភាពក្រីក្រ

ល.រ	ស្រុក	ឃុំ	ក្រ ១	%	ក្រ ២	%	មិនក្រ	%	ចំនួនគ្រួសារសរុប
1	មណ្ឌលសីមា	ពាមក្រសោប	55	18%	103	33%	115	49%	277
		ទួលគគី	52	18%	68	23%	127	59%	241
2	ព្រៃនប់	សាមគ្គី	162	17%	162	17%	635	66%	959
		ទឹកល្អក់	103	12%	127	15%	631	73%	861
		ទឹកថ្លា	112	10%	218	19%	803	71%	1133
		ទួលទទឹង	83	10%	212	25%	295	35%	855
		អូរឧកញ៉ាហោង	166	11%	244	16%	410	26%	1566
		ព្រៃនប់	218	16%	142	10%	410	26%	1382

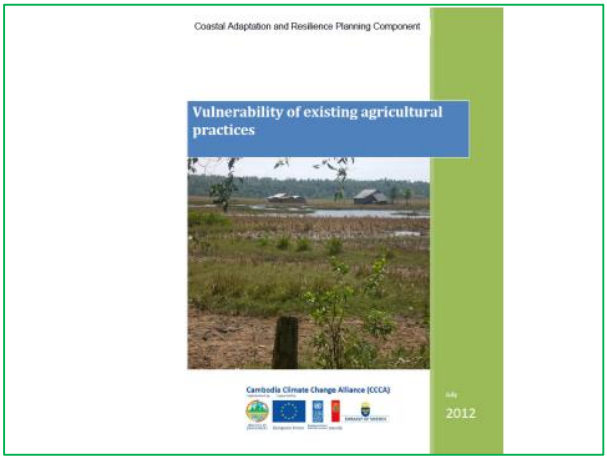

ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុដែលបានព្យាករណ៍

មុខសញ្ញាគ្រោះថ្នាក់	ផលប៉ះពាល់	បច្ចុប្បន្ន - 2019	2020-2039	2040-2059	2060-2100	2080-2100 (90%)
កំណើនកំពស់ទឹកសមុទ្រ	• សំណឹកឆ្នេរ • បាត់បង់ដីដាំដំណាំ • ទឹកហូបប្រៃជាប្រៃ	5 ស.ម	10 ស.ម	18 ស.ម	32 ស.ម	56 ស.ម
ការប្រែប្រួលសីត. ជាមធ្យម (អង្សាC)	• កំដៅ/រាំងស្ងួត • មនុស្ស រុក្ខជាតិ និងសត្វស្រុះនឹងកំដៅ • កំណើនសត្វចង្រៃ និងជម្ងឺ	0,2	1 (0,8-1,2)	1,6 (1,4-1,9)	2,9 (2,2 -3,9)	4,1 (3,7-4,6)

ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុដែលបានព្យាករណ៍

ប្រែប្រួលកំពស់ទឹកភ្លៀងនៅរដូវប្រាំង(mm) (តុលា-មេសា)	• រាំង ស្ងួត	-	-4.8 (-7.4--2.7)	-3.2 (-10.8-+10.5)	-2.5 (-10.4-+16.7)	14.5 (-1.9-+50.1)
ប្រែប្រួលទឹកភ្លៀងនៅរដូវវស្សា (មេម)(ឧសភា-តុលា)	• ទឹកជំនន់	-	0.3 (-10.9-+9.4)	8.8 (-4.2-+19.4)	14.3 (+3.2-+25.7)	49.7 (+27.5-+63.0)
ប៉ូលនៃរស្រុតចុះ (សម) ព្រនុបប៉ុណ្ណោះ)	• ខូចដំណាំ • ខូចផ្ទះសំបែង	12	52	72	?	?

ការវាយតម្លៃហានិភ័យ – ពាមក្រសោប

សមាសភាគ	សេណារីយ៉ូហានិភ័យ	ប្រភេទហានិភ័យទៅតាមពេលវេលា				
		បច្ចុប្បន្ន-2019	2020-2039	2040-2059	2060-2100	2080-2100 (90%)
ដំណាំ	ការខូចខាត/បាត់បង់ដំណាំនៅរដូវវស្សា	L	L	L	M	M
	ការខូចខាត/បាត់បង់ដំណាំនៅរដូវប្រាំង	L	L	L	L	L
សត្វចិញ្ចឹម	បាត់បង់សត្វចិញ្ចឹម	L	L	L	L	L
ជលផល	ប្រែប្រួលប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី ដែនទឹក	M	M	H	H	H

ការវាយតម្លៃហានិភ័យ - ព្រៃនប់

សមាសភាគ	សេណារីយ៉ូហានិភ័យ	ដំណាក់ហានិភ័យទៅតាមពេលវេលា				
		បច្ចុប្បន្ន-2019	2020-2039	2040-2059	2060-2100	2080-2100 (90%)
ដំណាំ	ការខូចខាត/បាត់បង់ដំណាំនៅរដូវវស្សា	M	M	H	H	E
	ការខូចខាត/បាត់បង់ដំណាំនៅរដូវប្រាំង	L	M	M	M	M
សត្វចិញ្ចឹម	បាត់បង់សត្វចិញ្ចឹម	L	L	M	M	M
ជលផល	ប្រែប្រួលប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី ដែនទឹក	L	M	M	M	M

តារាងសកម្មភាពខែឧដែលបានបង្កើត

- សកម្មភាពនានារាប់បញ្ចូលទាំងសកម្មភាពតាមកសិដ្ឋាន និងនៅក្រៅកសិដ្ឋាន
- ការវិនិយោគលើការប្រែប្រួលអាកាសធាតុខ្នាតតូចក្នុងសហគមន៍
- គម្រោងខ្នាតធំ និងមធ្យម - ការស្តារទំនប់ ការពង្រីកអាងទឹក
- ការចាត់ដាលំដាប់ ដោយឃុំសម្រាប់សកម្មភាពដែលលើកស្នើឡើង

បញ្ជីសកម្មភាពដែលបានបង្កើត	ចំនួនគ្រួសារដែលទទួលបានផលប្រយោជន៍									
	ក្រុមទី ១		ក្រុមទី ២		ក្រុមទី ៣		ក្រុមទី ៤		ក្រុមទី ៥	
ក្រុមទី	ស្ត្រី	ប្រុស	ស្ត្រី	ប្រុស	ស្ត្រី	ប្រុស	ស្ត្រី	ប្រុស	ស្ត្រី	ប្រុស
១. [illegible]	5	5	4	1	4	4	4	4	5.0	3.5
២. [illegible]	3	1	1	3	1	4	1	2	2.0	2.0
៣. [illegible]	4	4	2	3	2	2	1	3	4.0	2.2
៤. [illegible]	2	2	4	1	4	3	4	3	2.0	3.2

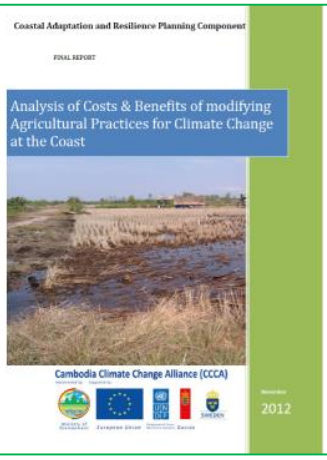

ការប្រៀបធៀបផលប្រយោជន៍សេដ្ឋកិច្ច

សកម្មភាពបង្ហាញ	ផ្តល់ប្រយោជន៍ដល់គ្រួសារនានាផ្ទាល់	អត្រាផលចំណូលផ្ទៃក្នុង	តម្លៃបច្ចុប្បន្នសុទ្ធនៃការវិនិយោគ	ផលប្រយោជន៍សម្រាប់គ្រួសារ
1 and 3: FFS	1200	193 %	$1.7 million	$1417
២. ពាមក្រសោប	277	60%	$0.5 million	$1806
៤. សត្វចិញ្ចឹម	600	31%	$0.3 million	$500
៥. ការត្រងទឹកភ្លៀង	200	56%	$0.1 million	$500

សំណើសកម្មភាពបន្ថែម

សកម្មភាព	សេចក្តីអធិប្បាយ
សកម្មភាព ១	កម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលកសិករអំពីកសិកម្មចម្រុះដែលធន់នឹងអាកាសធាតុក្នុងឃុំចំនួន ៨ ដែលរួមទាំង ការអនុវត្តបង្ហាញអំពីការអភិរក្សទឹក ការត្រងទឹកភ្លៀង និងការស្រោចស្រពខ្នាតតូច ប្រមាណ ៨០០ គ្រួសារ
សកម្មភាព ២	គម្រោងសហគមន៍នេសាទ សម្រាប់ពាមក្រសោប កោះកុង ប្រមាណ ១៧០ គ្រួសារ
សកម្មភាព ៣	ការសាកល្បងតាមកសិដ្ឋានសម្រាប់ពូជស្រូវ ការអនុវត្តបង្ហាញ និងការបណ្តុះបណ្តាលអំពីការជ្រើសរើសពូជក្នុងឃុំចំនួន៨, ៣០ គ្រួសារ
សកម្មភាព ៤	ប្រព័ន្ធស្តុកសត្វចិញ្ចឹមបែបបង្វិល នៅក្នុងឃុំចំនួន ៨ មាន ៣១០ គ្រួសារ
សកម្មភាព ៥	បង្កើនការយល់ដឹង និងបណ្តុះបណ្តាលអំពីប្រព័ន្ធស្រោចស្រពដែលធន់នឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ប្រមាណ ២០០០គ្រួសារ
សកម្មភាព ៦	វិធានការបន្សាំត្រូវបានរួមបញ្ចូលនៅក្នុងផែនការវិនិយោគឃុំក្នុងឃុំចំនួន ៨ - តាមរយៈនាការត្រងទឹកភ្លៀង ៣៥០ គ្រួសារ

សំណើសកម្មភាពបន្ថែម

សកម្មភាព	សេចក្តីអធិប្បាយ
សកម្មភាព ៧	ការស្តារទំនប់ - ផ្នែកសំខាន់មួយនៃតំបន់ធ្វើស្រែត្រូវរងការគំរាមកំហែងដោយសារជំនន់ទឹកប្រៃ។ ទំនប់ប្រវែង ៧គ.ម ត្រូវបានជ្រើសរើសសម្រាប់ការស្តារឡើងវិញ និងការផ្តល់សន្តិសុខសម្រាប់កសិករប្រមាណ ២៥០០គ្រួសារ ក្នុងស្រុកព្រៃនប់
សកម្មភាព ៨	ការពង្រីក/ការស្តារអាងជលសាស្ត្រ។ បញ្ហាចំបងមួយក្នុងតំបន់ឆ្នេរគឺវត្តមានទឹកសាប និងអាងទឹកនៅទួលគរគឺនឹងត្រូវពង្រីកសម្រាប់ផ្តល់ទឹកប្រើប្រាស់ក្នុងគ្រួសារ ការចិញ្ចឹមសត្វ និងការស្រោចស្រព។ ប្រមាណ ៣០០គ្រួសារ
សកម្មភាព ៩	ការបន្សាំទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុដោយផ្អែកលើប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី។ ព្រៃកោងកាងនឹងត្រូវស្តារឡើងវិញនៅក្នុងតំបន់នានា ដើម្បីកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់ពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ ផ្ទៃដីព្រៃកោងកាង ៦០ហ.ត នឹងត្រូវស្តារឡើងវិញ។

ស្ថានភាព

- សកម្មភាពនៅក្នុងការអនុវត្តក្នុងឃុំជ្រើសរើសមួយចំនួន
- សកម្មភាពនានារួមបញ្ចូលក្នុងផែនការវិនិយោគឃុំ និងបានបង្ហាញជូនក្នុង DIW
- គ្រួសារច្រើនជាង ១៥០០ បានពាក់ព័ន្ធក្នុងជម្រើសបណ្តុះបណ្តាលអំពីរបៀបរស់នៅជីវិតដែលធន់នឹងអាកាសធាតុ
- គ្រួសារ ២០០០ ក្នុងការបណ្តុះបណ្តាលអំពីអាកាសធាតុ
- ការបណ្តុះបណ្តាលជាក់លាក់អំពីសមាហរណកម្មការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅក្នុង ការកសាង CDP និងការស្រាវជ្រាវដែលធន់នឹងអាកាសធាតុ
- សកម្មភាពក្នុងការអនុវត្តក្នុងការវាយតម្លៃភាពងាយរងគ្រោះ និងការកសាងផែនការបន្សាំ នៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ

សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

- សកម្មភាពអនុវត្តបង្ហាញនឹងសមស្របជាគំរូសម្រាប់ការបន្សាំនៅក្នុងតំបន់ផ្សេងទៀត
- បទពិសោធន៍សំខាន់ៗ បានទទួលពីសកម្មភាពអនុវត្តបង្ហាញ ដូច្នេះការពង្រីកទៅស្រុក និងខេត្តតំបន់ឆ្នេរដទៃទៀតអាចធ្វើបានយ៉ាងមានប្រសិទ្ធិភាព និងចំណាយតិច
- ក្រុមការងារប្រកបដោយប្រសិទ្ធិភាពខ្ពស់ត្រូវបានបង្កើតរួចមកហើយ នៅថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ ដែលនឹងអាចបន្តសកម្មភាពបន្សាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។
- អំពាវនាវឲ្យមានការបន្តគាំទ្រពីម្ចាស់ជំនួយសម្រាប់ការបន្សាំទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅក្នុងតំបន់ឆ្នេរ

មាតិកា

1. ប្រវត្តិនៃការចរចា
2. ស្ថានភាពបច្ចុប្បន្ននៃការអភិវឌ្ឍ
3. បញ្ហាគន្លឹះ
4. សកម្មភាពកាត់បន្ថយដែលសមស្របនឹងលក្ខខណ្ឌរបស់ជាតិ
   - ប្រទេស
   - ជំពូក
5. វដ្តនៃ NAMA
6. ដំណើរការសិក្សាប្រទេសដែលមានកំណើនដោយបំភាយកាបូនទាប – ជំហានពាក់ព័ន្ធ

ប្រវត្តិនៃការចរចា

➢ **COP 13 (បាលីឆ្នាំ ២០០៧);** ផែនទីបង្ហាញផ្លូវបាលី
- ទទួលស្គាល់កិច្ចប្រឹងប្រែងកាត់បន្ថយដែលប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍អនុវត្ត
- បានបង្កើតវេទិកាមួយដើម្បីគាំទ្រដល់សកម្មភាពទាំងនេះ

➢ **COP 16 (កាន់តុណា ២០១០),** ប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ឯកភាព
- ពង្រឹងរបាយការណ៍ និងត្រួតទទួលយក "ការពិគ្រោះយោបល់អន្តរជាតិ និងវិភាគ"(ICA) អំពីសកម្មភាពកាត់បន្ថយរបស់ប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍
- NAMAs ដែលទទួលការគាំទ្រជាអន្តរជាតិត្រូវស្ថិតក្រោមការវាស់វែងជាអន្តរជាតិ ប្រព័ន្ធរាយការណ៍ និងផ្ទៀងផ្ទាត់ (MRV) ស្របជាមួយគោលការណ៍ណែនាំនៃអនុសញ្ញា
- បានបង្កើតគោលការណ៍ណែនាំអំពីការចុះបញ្ជី ដែលប្រមូលព័ត៌មានអំពី NAMAs ដែលបានគាំទ្រ និងNAMAs ដែលកំពុងស្វែងរកការគាំទ្រជាអន្តរជាតិ
- NAMAs ដែលអនុវត្តដោយឯករត្តោភាគី ក៏អាចបញ្ចូលក្នុងក្របខ័ណ្ឌស្ម័គ្រចិត្តផងដែរ

COP17 (ឌួបាន ២០១១); សេចក្តីសម្រេចសំខាន់ៗ
- ការរៀបចំ **BURs**; ទទួលហិរញ្ញវត្ថុគាំទ្រពេញលេញ តាមរយៈ: GEF & GCF
- ការបំភ្លឺបន្ថែមអំពីការចុះបញ្ជី **NAMA**
- បានអនុម័តគំរូ និងគោលការណ៍ណែនាំសម្រាប់ **ICA**

ស្ថានភាពបច្ចុប្បន្ននៃការអភិវឌ្ឍ

យោងតាមកម្រងទិន្នន័យ NAMA (http://www.nama-database.org/)

- NAMAs ចំនួន ៧២ និងការសិក្សាលទ្ធភាពចំនួន ៣៨ បច្ចុប្បន្នកំពុងស្ថិតក្នុងការរៀបចំនៅក្នុងប្រទេសចំនួន ៣៨
- NAMAs ចំនួន ៣៩ ត្រូវបានចុះនៅក្នុងបញ្ជី NAMA
  - ១១ កំពុងស្វែងរកការគាំទ្រសម្រាប់ការរៀបចំ
  - ២៨ កំពុងស្វែងរកការគាំទ្រសម្រាប់ការអនុវត្ត
  - ៨ ស្វែងរកការគាំទ្រដើម្បីឲ្យមានការទទួលស្គាល់
- ប្រទេសអាស៊ាន
  - NAMAs ចំនួន ២ កំពុងស្ថិតក្នុងការរៀបចំ
  - ១ បានដាក់ជូនសម្រាប់ការចុះបញ្ជី NAMA - ឥណ្ឌូនេស៊ី (កិច្ចផ្តួចផ្តើមដឹកជញ្ជូនទីក្រុងដោយនិរន្តភាព)

បញ្ហាគន្លឹះ

➢ *ការស្វែងយល់អំពី* ***NAMAs:***
- <u>បង្កើតក្របខ័ណ្ឌឯកសណ្ឋាន និងរួមមួយ សម្រាប់រាយការណ៍ព័ត៌មាន ឬ</u>
- <u>នាំមុខដោយប្រទេសជាម្ចាស់ផ្ទះ: ខុសៗគ្នា និងត្រូវគោរពកាល:ទេស:របស់ជាតិ</u>

➢ *គាំទ្រដល់* ***NAMAs***
- បញ្ជី NAMA
- ត្រូវជួយភាគី NAI ក្នុងការកំណត់អត្តសញ្ញាណ និងរៀបចំ NAMAs
- COP ទទួលស្គាល់ពីភាពចាំបាច់ដើម្បីជួយភាគី NAI ក្នុងការកំណត់អត្តសញ្ញាណ និងការរៀបចំ NAMAs សម្រាប់ដាក់ជូនដើម្បីចុះបញ្ជី និងដើម្បីអនុវត្ត

➢ ***MRV សម្រាប់NAMAs***
- SBSTA - ការរៀបចំគោលការណ៍ណែនាំទូទៅសម្រាប់ MRV ក្នុងប្រទេស
- <u>គ្មានគោលការណ៍ណែនាំMRV ជាអន្តរជាតិ ទំនងជាឯកភាពទូភាគី ពីសំណាក់ប្រទេសជាម្ចាស់ផ្ទះ</u>

សកម្មភាពកាត់បន្ថយសមស្របតាមលក្ខខណ្ឌរបស់ជាតិ

- *អ្វី – យានសម្រាប់អនុវត្ត* <u>លំនាំអភិវឌ្ឍន៍ដែលបំភាយកាបូនកម្រិតទាប</u> សម្រាប់សេដ្ឋកិច្ចជាតិ ដើម្បីសម្រេចគោលដៅ និងគោលបំណងនៃការអភិវឌ្ឍ
  - បញ្ជាចាត់ជាអាទិភាព និងការរៀបចំ NAMA
    - *តើកិច្ចផ្តួចផ្តើមនេះនឹងអនុវត្តដោយរបៀបណា*
    - *តើអ្នកណាទទួលខុសត្រូវ និងអ្នកណាជាគោលដៅ*
    - *តើសកម្មភាពទាន់ពេលវេលានឹងត្រូវការសិក្សាចាប់ផ្តើមនៅពេលណា*
  - <u>លក្ខខណ្ឌជាក់ស្តែងគឺសមត្ថភាពរបស់ប្រទេសដើម្បីអនុវត្តជាក់ស្តែង និងទទួលការគាំទ្រពីអ្នកពាក់ព័ន្ធទាំងអស់</u>
  - <u>ត្រូវការលក្ខណៈនិថ្លៃជាក់លាក់នៅកម្រិតនៃការកំណត់សកម្មភាពដែលមានលំនាំចេញពីយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ដែលបញ្ចេញការបូនតិច *(ប្រសិនបើប្រទេសមានយុទ្ធសាស្ត្របែបនេះ)*</u>

ប្រភេទ NAMAs

- **NAMAs ឯកត្តោភាគី** (ទទួលមូលនិធិគាំទ្រក្នុងប្រទេស និងអនុវត្តដាឯកត្តោភាគី)
- **NAMAs ដែលមានការគាំទ្រ** (អនុវត្តដោយមានការគាំទ្រហិរញ្ញវត្ថុ បច្ចេកវិទ្យា និង/ឬកសាងសមត្ថភាពពីប្រទេសជឿនលឿន)
- **NAMAs ដែលមានតំណាង** (បង្កើតផលចំណូលពីការទូទាត់កាបូន ធៀបនឹងបរិមាណនៃឧស្ម័នបំភាយដែឡបានកាត់បន្ថយ។)

ចំណុចចំៗនៃ NAMAs

- **NAMAs គោលនយោបាយ**– ភាពចម្រុះនៃជម្រើសដែលអាចមានមានសារៈសំខាន់ណាស់ ប៉ុន្តែអាចកំណត់ឃើញមានពីរដំពូក
- **NAMAs គម្រោង** – សំដៅលើសកម្មភាពវិនិយោគជាក់លាក់

NAMA គោលនយោបាយដែលតំណាងឲ្យសកម្មភាព	NAMA គោលនយោបាយដែលត្រូវការសកម្មភាព
ជន្ទយតតសណង	ចំណុចដៅប្រសិទ្ធភាពថាមពល
ការបង់ថ្លៃដោយផ្ទាល់	ចំណុចដៅបំភាយឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់
ការបង់ថ្លៃតាមការកំណត់	ចំណុចដៅថាមពលកកើតឡើងវិញ
ការទូទាត់បន្ថែម (ដុំចជា ថ្លៃផ្គត់ផ្គង់ - Feed in tariff)	ចំណុចដៅ/ការពិភាក្សាបរិមាណផ្សេងទៀត
គោលការណ៍ណែនាំលទ្ធកម្មសាធារណៈ:	ការបំភាយឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ទាបជាងករម្រិត BAU
តំណាងពន្ធ	ចំណុចដៅកាត់បន្ថយឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់
ការកាត់បន្ថយ/ការលើកលែងពន្ធ	ការស្រាវជ្រាវ និងអភិវឌ្ឍន៍
រំលេះអថេរ ឬ រំលេះកំណើន	បង្កើនសម្បកបាបូនព្រៃឈើ
ការបង្កើតស្តង់ដារតាមសៃយ	កាតព្វកិច្ចក្នុង
លក្ខខណ្ឌដាក់ស្នើកសម្រាប់ផលិតផលដែលបំភាយកាបូនទាប	
ការលុបចោលការឧបត្ថម្ភធនសម្រាប់ថាមពលមិនកកើតឡើងវិញ	
ប្រព័ន្ធប្រាក់កម្ចី	
ប្រព័ន្ធធានា	

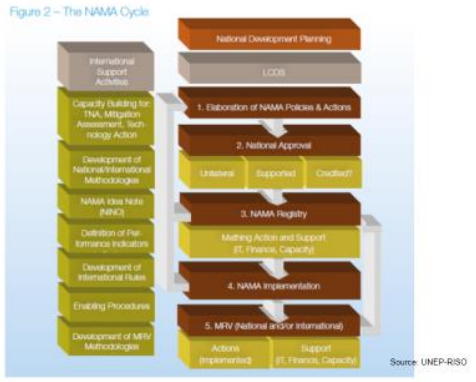

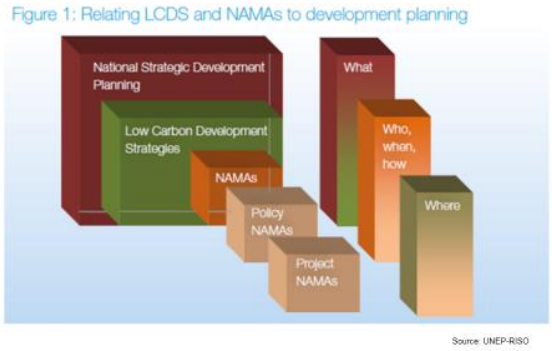

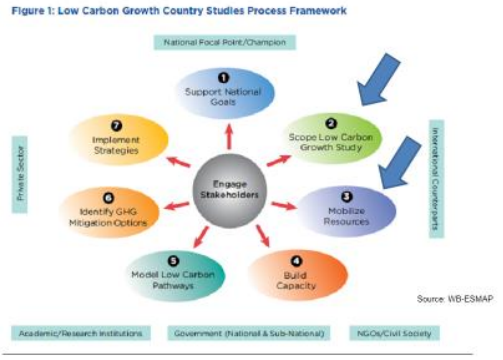

ជំហាន ២៖ ការសិក្សាកំណើនសេដ្ឋកិច្ចដែលបញ្ចេញកាបូនទាប

- កំណត់អត្តសញ្ញាណអ្នកឈានមុខក្នុងមូលដ្ឋាន – អង្គការ គណៈកម្មាធិការ ឬ បុគ្គល – **ដែលមានអំណាចកោះប្រជុំ**
- បន្ទុំវិសាលភាព និងគោលបំណងនៃការសិក្សាជាមួយ **គោលនយោបាយជាតិប្រៃប្លួលអាកាសធាតុ**(តើប្រទេសមានគោលនយោបាយបែបនេះទេ ?)
- ចូលរួមជាមួយ**អ្នកពាក់ព័ន្ធសំខាន់ៗ** នៅក្នុងដំណាក់កាលដើមដំបូងនៃការកសាងផែនការ ដើម្បីដោះស្រាយ**បញ្ហា**ដូចតទៅ៖

- ចូលរួមជាមួយ**អ្នកពាក់ព័ន្ធសំខាន់ៗ** នៅក្នុងដំណើរការកសាងផែនការ ដើម្បីដោះស្រាយ**បញ្ហា**ដូចតទៅ៖
  - គោលដៅ គោលបំណង និងលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យអំពីជោគជ័យសម្រាប់ការសិក្សានេះ
  - វត្តមានអ្នកជំនាញការជាតិ និងធាតុចូលអន្តរជាតិចាំបាច់ ដើម្បីសម្រេចគោលដៅនៃការសិក្សា
  - ពេលវេលាសម្រាប់វិភាគ ដែលរួមទាំង ការសន្មតិសំខាន់ៗ និងព្រំដែននៃការសិក្សា
  - លក្ខខណ្ឌគោល និងសេណារីយ៉ូអភិវឌ្ឍន៍យោង និងការសន្មតិសំខាន់ៗ
  - វិស័យគោលដៅសម្រាប់ការវិភាគ (តាមធម្មតា អាចរួមបញ្ចូល វិស័យថាមពល ការដឹកជញ្ជូន ឧស្សាហកម្ម ព្រៃឈើ ការប្រើប្រាស់ដី និងគ្រួសារ)
  - តម្លៃការធនធានមនុស្ស ហិរញ្ញវត្ថុ និងបច្ចេកទេស

ជំហានទី ៣៖ រៀបគរបរធនធាន

- កំណត់អំពីតម្រូវការធនធាន
  - ដំណើរការតាមបែបផែននៃការចូលរួមនាំមកនូវការកេចម្រើនជាច្រើន ប៉ុន្តែ ត្រូវការពេល និងចំណាយច្រើន
- បង្កើតក្រុមរឹងមាំមួយ
  - ដើម្បីប្រមូលទិន្នន័យ ធ្វើការវិភាគ ក្សាការចូលរួមនៃអ្នកពាក់ព័ន្ធ
  - សមាសភាពក្រុម – ពិភាក្សាជាមួយសមភាគី ដើម្បីឈានដល់ការព្រមព្រៀងលើការធ្វើជាតំណាងនៅមូលដ្ឋាន កំណត់អត្តសញ្ញាណគម្លាតនៃជំនាញ, **បង្កើតលក្ខខណ្ឌគាំទ្រជាអន្តរជាតិ (ដូចជា UNEP)**
  - ការងារអន្តរវិស័យ ទាមទារឲ្យមានក្រុមចម្រុះ ដែលត្រូវការឲ្យមានការសម្របសម្រួល ការរួមបញ្ចូលលទ្ធផល និងការកំណត់កាលវេលានៃការសម្រេចផល
  - ការប្រាស្រ័យទាក់ទងរឹងមាំ មានសារៈសំខាន់សម្រាប់ប្រសិទ្ធិភាពនៃការសិក្សា

ឯកសារយោង៖

http://www.uneprisoe.org/~/media/Sites/Uneprisoe/Publications%20(Pdfs)/LowCarbonDevelopmentStrategies_NAMAprimer.ashx

http://www.esmap.org/sites/esmap.org/files/FINAL_LCCS_bro.pdf

សូមអរគុណ!

Conrado S. Heruela
Task Manager, GEF Climate Change Projects
Division of Technology, Industry & Economics
United Nations Environmental Programme
Bangkok, Thailand
E-mail: conrado.heruela@unep.org, csheruela@yahoo.com
Website: www.unep.org

CAMBODIA CLIMATE CHANGE ALLIANCE

យន្តការផ្តល់ឥណទានរួមៈ កិច្ចផ្តួចផ្តើមជប៉ុន

- ការសម្រួលដល់ការពង្រីកការប្រើប្រាស់បច្ចេកវិទ្យា ផលិតផល ប្រព័ន្ធ សេវា និងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធកាបូនទាបនាំមុខ ក៏ដូចជា ការអនុវត្តសកម្មភាពកាត់បន្ថយ និងការរួមចំណែកដល់ការអភិវឌ្ឍដោយចីរភាពនៃប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ផងដែរ
- ការវាយតម្លៃសមស្របនូវការរួមចំណែកក្នុងការកាត់បន្ថយការបំភាយ ឬសម្រួប GHG ពីជប៉ុនក្នុងបរិមាណដែលអាចគណនាបាន ដោយប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្រច្បាស់ លាយការណ៍ និងផ្អែងផ្ទាត់ (MRV) និងប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្រទាំងនោះនៅក្នុងការសម្រេចចំណុចដៅកាត់បន្ថយការបំភាយរបស់ជប៉ុន
- ការរួមចំណែកក្នុងគោលដៅចុងក្រោយនៃ UNFCCC ដោយសម្រួលឲ្យមានសកម្មភាពនៅកម្រិតពិភពលោក សម្រាប់កាត់បន្ថយការបំភាយ ឬសម្រួប ដែលជាការបំពេញបន្ថែមលើ CDM

Source: Government of Japan

ជប៉ុនបានចុះហត្ថលេខាលើឯកសារទ្វេភាគីជាមួយប្រទេសចំនួន ៨

- ជប៉ុនបានធ្វើការពិគ្រោះយោបល់សម្រាប់ JCM ជាមួយប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍តាំងពីឆ្នាំ ២០១១មក និងបានចុះហត្ថលេខាលើឯកសារទ្វេភាគីជាមួយ ម៉ុងហ្គោលី បង់ក្លាដែស អេត្យូពី កេនយ៉ា ម៉ាល់ឌីវ វៀតណាម ឡាវ និងឥណ្ឌូនេស៊ី

- ជប៉ុនបានចាត់ចែងការប្រជុំគណៈកម្មាធិការរួមលើកដំបូងជាមួយ ម៉ុងហ្គោលី បង់ក្លាដែស អេត្យូពី កេនយ៉ា វៀតណាម និងឥណ្ឌូនេស៊ីជាបំណែកពីគ្នា។

Source: Government of Japan

JCM ត្រូវបានទទួលស្គាល់នៅក្នុងបរិបទនៃ UNFCCC

សេចក្តីសម្រេច 1/CP18

41. *ទទួលស្គាល់ថា* <u>កាតីនានា អាចបង្កើត និងអនុវត្តដាច់ពីគ្នា ឬរួមគ្នានូវវិធានខុសៗគ្នា ដែលរួមទាំង វិភាសសម្រាប់ការប្រើប្រាស់ទីផ្សារ</u> និងមិនមែនទីផ្សារ ដើម្បីពង្រឹងប្រសិទ្ធិភាពនៃការចំណាយ និងដើម្បីជម្រុញសកម្មភាពកាត់បន្ថយ ដោយចងចាំអំពីកាលៈទេសៈខុសៗគ្នានៃប្រទេសជឿនលឿន និងប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍
42. *សង្កត់ធ្ងន់ឡើងវិញថា* ដូចមានចែងក្នុងសេចក្តីសម្រេច 2/CP.17, វាក្យខណ្ឌ79, <u>ពល់វិធានបែបនោះ ត្រូវតែស្របគ្នាជាមួយស្តង់ដារ ដែលផ្តល់លទ្ធផលកាត់បន្ថយពិតប្រាកដ អចិន្ត្រៃយ៍ បន្ថែម និងដែលអាចផ្ទៀងផ្ទាត់បាន ដើម្បីសាងការគណនាទ្វេដងនៃកិច្ចប្រឹងប្រែង និងសម្រេចបានតុល្យភាពនៃការកាត់បន្ថយ និង/ឬបញ្ចៀសការបំភាយ GHG</u>
44. *ស្នើសុំ* SBSTA <u>ដើម្បីអនុវត្តកម្មវិធីការងារដើម្បីចែងបញ្ជាក់អំពីក្របខ័ណ្ឌមួយសម្រាប់វិធាននានាបែបនោះ ដោយផ្អែកលើការងាររបស់ AWG-LCA អំពីកិច្ចការនេះ ដែលរួមទាំង របាយការណ៍សិក្ខាសាលាពាក់ព័ន្ធ និងឯកសារបច្ចេកទេស និងបទពិសោធន៍នានាអំពីយន្តការដែលមានស្រាប់ ក្នុងគោលដៅលើកអនុសាសន៍រៀបចំសេចក្តីព្រាងសេចក្តីសម្រេចមួយទៅ COP ដើម្បីសុំការអនុម័តនៅក្នុងសម័យប្រជុំលើកទី ១៩ របស់ខ្លួន</u>
45. *ពិចារណាថា* ក្របខ័ណ្ឌបែបនេះនឹងត្រូវបង្កើតឡើង នៅក្រោមសមត្ថកិច្ច និងការណែនាំរបស់សន្និសីទាភាគី។

Source: Government of Japan

គម្រោងគំរូ JCM នៅកម្ពុជា

ការផលិតថាមពលជីវម៉ាសខ្នាតតូចដោយប្រើប្រាស់ម៉ាស៊ីន Stirling

PP អ្នកជីវប៉ុនៈ ProMaterials, Shoei / PP ពីកម្ពុជាៈ Angkor Bio Cogen

ឧបម្រង់រួមនៃសកម្មភាពគម្រោងGHG

ម៉ាស៊ីនស្រូវដាច្រើននៅកម្ពុជាប្រើបច្ចេកវិទ្យាផលិតថាមពលពីម៉ាស៊ីនដើរដោយម៉ាស៊ីនប្រើកន្ទេលរបស់ខ្លួន។ ប្រព័ន្ធផលិតថាមពលពីម៉ាស (អគ្គិសនី) តាមរយៈ**ម៉ាស៊ីន Stirling** និងដាក់ជំនួសប្រព័ន្ធថាមពលដើរដោយប្រេងម៉ាស៊ូតប្រើកន្ទេលកន្ត្រកផ្ទាល់ និងតំកល់កាត់បន្ថយការបំភាយ CO_2។

ម៉ាស៊ីន Stirling ដែលជាប្រព័ន្ធចំហោះក្រៅ អាចប្រើប្រាស់ឥន្ធនៈខុសៗគ្នា ដែលរួមទាំង ជីវម៉ាសសម្រាប់ការផលិតថាមពល។ វាមានភាពសមស្របសម្រាប់ផលិតថាមពលដោយឥតខ្លួនៈដែលតុលភាពទិនភ្លុយមានស្តើង ការ ដុតជា អគ្គិសនី។ លើសពីនេះ ប្រព័ន្ធម៉ាស៊ីនStirling អាចដាក់ឲ្យប្រើប្រាស់នៅក្នុងបន្ទុំរុក្ខីតរបស់ម៉ាស៊ីន ដែលមានកម្លាំង ៣.៥គីឡូវ៉ាត់ ដូច្នេះអាចធ្វើបរបាមមានប្រយោជន៍ខ្លួនៈជីវម៉ាសខ្លួនៈជីវម៉ាស។ ប្រភេទម៉ាស៊ីនដែលអាចលក់បាន អាចឲ្យមានការតម្លើងដើម្បីផ្តល់ថាមពលសម្រាប់ប៉ាលញ្ចូលប្រយោជន៍ផ្សេងៗ។ តម្រូវការនេះត្រូវបានលើកស្នើសម្រាប់ប្រព័ន្ធមួយដែលមានម៉ាស៊ីនចំនួន ១០ តម្លើងនៅក្នុងទីតាំងណាមួយ និង ៥ប្រព័ន្ធសម្រាប់ដាក់ឲ្យប្រើប្រាស់ដាច់ឯកជនដែលមានម៉ាស៊ីនស្រូវចំនួន ៥តន្ត្រៃនៃខុសៗគ្នា។

ការកាត់បន្ថយ GHG ដែលរំពឹងទុក

1,840tCO₂/ឆ្នាំ

- ម៉ាស៊ីនមួយកម្លាំង ៣.៥គីឡូវ៉ាត់ ដើរដោយថាមពលពីម៉ាស ដែលបរិភោគស្រស់ម៉ាស៊ីន Stirling ដែលមានចំនួនម៉ោងប្រតិបត្តិការប្រចាំឆ្នាំ ២៤ម៉ោង ក្នុង១ ថ្ងៃ និង ៣៦៥ថ្ងៃក្នុងមួយឆ្នាំ និងប្រសិទ្ធិភាពនៃប្រតិបត្តិការ ៥០%
- មេគុណបំភាយម៉ាស៊ូត (តួលេខយោង) (EF): 2.4tCO₂/MWh
- ការកាត់បន្ថយការបំភាយGHG/មួយម៉ាស៊ីន: 3,5kW X (365ថ្ងៃ X 24ម៉ោង) X 50% X EF (2.4tCO₂/MWh) = 36,8tCO₂
- ប្រព័ន្ធ ១ ដែលមាន ១០ម៉ាស៊ីន និងចំនួនប្រព័ន្ធសរុប ៥ៈ 36,8tCO₂/ម៉ាស៊ីន X (10 ម៉ាស៊ីន X 5 ប្រព័ន្ធ) = 1.840tCO₂

ឧបម្រង់នៃប្រព័ន្ធ

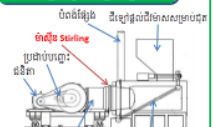

ទីតាំងគម្រោងគំរូ JCM

តំបន់ខេត្តកណ្តាលនៅក្រៅក្រុងភ្នំពេញ
→ ម៉ាស៊ីនស្រូវចំនួន ៥

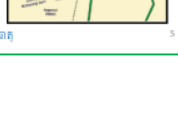

Source: Government of Japan

កម្មវិធីហិរញ្ញប្បទានសម្រាប់គម្រោងគំរូ JCM

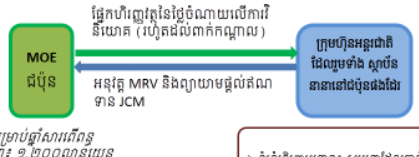

ចំណែកសម្រាប់ឆ្នាំសារពើពន្ធ ២០១៣ៈ ១.២០០លានយេន (ប្រមាណ ១៣លានដុល្លា)

- ចំហរហិរញ្ញប្បទានៈ សម្បទាដែលកាត់បន្ថយCO_2 ពីចំហេះនៃឥន្ធនៈផូស៊ីល ក៏ដូចជាថ្លៃសាងសង់សម្រាប់តម្លើងសម្បទាទាំងនោះ។ល។
- គម្រោងសមស្រប: ការចាប់ផ្តើមសាងសង់នៅក្រោយកៃសម្រួលហិរញ្ញប្បទាន និងបង្ហើយការសាងសង់នៅក្នុងឆ្នាំ សារពើពន្ធ ២០១៣ (បន្ត ១ឆ្នាំ អាច អនុញ្ញាតបាន)

Source: Government of Japan

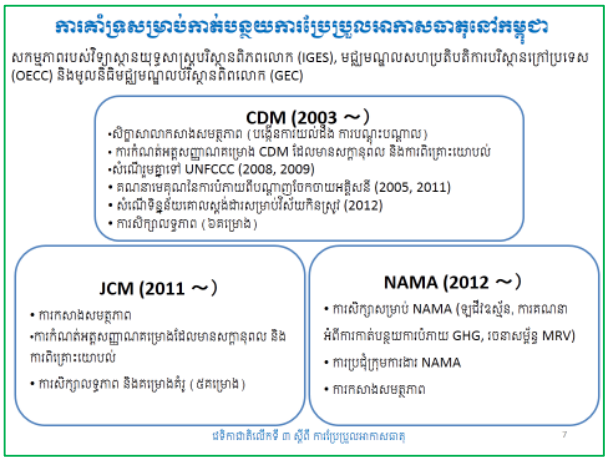
ការគាំទ្រសម្រាប់ការតម្លៃយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅកម្ពុជា
សកម្មភាពរបស់វិទ្យាស្ថានយុទ្ធសាស្ត្របរិស្ថានពិភពលោក (IGES), មជ្ឈមណ្ឌលសហប្រតិបត្តិការបរិស្ថានក្រៅប្រទេស (OECC) និងមូលនិធិមជ្ឈមណ្ឌលបរិស្ថានពិភពលោក (GEC)
CDM (2003 ～)
•សិក្ខាសាលាកសាងសមត្ថភាព (បង្កើនការយល់ដឹង ការបណ្តុះបណ្តាល)
• ការកំណត់អត្តសញ្ញាណគម្រោង CDM ដែលមានសក្តានុពល និងការពិគ្រោះយោបល់
•សំណើរួមគ្នាទៅ UNFCCC (2008, 2009)
• គណនាអេគុណនៃការបំភាយពីបណ្តាញចែកចាយអគ្គិសនី (2005, 2011)
• សំណើទិន្នន័យគោលស្តង់ដារសម្រាប់សែ៊យកិនស្រូវ (2012)
• ការសិក្សាលទ្ធភាព (៦គម្រោង)
JCM (2011 ～)
• ការកសាងសមត្ថភាព
•ការកំណត់អត្តសញ្ញាណគម្រោងដែលមានសក្តានុពល និងការពិគ្រោះយោបល់
• ការសិក្សាលទ្ធភាព និងគម្រោងគំរូ (៥គម្រោង)
NAMA (2012 ～)
• ការសិក្សាសម្រាប់ NAMA (ឡូជីវឧស្ម័ន, ការគណនាអំពីការកាត់បន្ថយការបំភាយ GHG, វចនានុក្រមនិងMRV)
• ការប្រជុំក្រុមការងារ NAMA
• ការកសាងសមត្ថភាព
ឧទិកាជាតិលើកទី ៣ ស្តីពី ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
7

សូមអរគុណ!
Detail information for JCM:
http://www.mmechanisms.org/e/index.html
Akiko Fukui
Institute for Global Environmental Strategies (IGES)
EMAIL: a-fukui@iges.or.jp
Web :http://www.iges.or.jp/
CAMBODIA CLIMATE CHANGE ALLIANCE
SWEDEN

សាវតា

- កម្ពុជាបានផ្តល់សច្ចាប័នអនុសញ្ញាក្របខ័ណ្ឌសហប្រជាជាតិស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (UNFCCC) នៅឆ្នាំ ១៩៩៥
- បានចូលជាសមាជិកពិធីសារក្យូតូ ឆ្នាំ ២០០២
- បានបង្កើតស្ថាប័នជាតិយន្តការអភិវឌ្ឍន៍ស្អាត (DNA) នៅឆ្នាំ ២០០៣
- បានចាប់ផ្តើមអនុវត្ត REDD+ នៅឆ្នាំ ២០១០

សាវតា

សារពើភ័ណ្ឌជាតិ GHG សម្រាប់ឆ្នាំ ២០០០ (១)

ប្រភព GHG និងជំពូកសម្រួបកាបូន	ការបំភាយ CO_2	សម្រួប CO_2	CH_4	N_2O	សរុប , Gg CO_2e.
ថាមពល	2,047.66		55.38	0.75	3,443.14
កសិកម្ម			875.52	8.79	21,110.82
ការប្រែប្រួលការប្រើប្រាស់ដី និងព្រៃឈើ	22,858.73	-48,165.86	32.06	0.22	-24,565.67
សំណល់			10.18	0.05	229.24
សរុប	24,906.39	-48,165.86	973.14	9.81	217.57

សាវតា

សារពើភ័ណ្ឌជាតិ GHG សម្រាប់ឆ្នាំ ២០០០ (២)

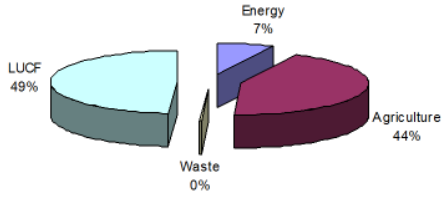

ទិស័យដែលមានសក្តានុពលសម្រាប់កាត់បន្ថយ GHG នៅក្នុងរបាយការណ៍ជាតិលើកទី ២

ថាមពល និងការដឹកជញ្ជូន (១)

- នៅក្រោមលក្ខខណ្ឌគោល **ការបំភាយសរុប** សម្រាប់វិស័យថាមពល និងដឹកជញ្ជូន កើនឡើងពី ២.៦៣២ $GgCO_2$ eq. នៅឆ្នាំ ២០០០ ដល់ ២៥.៥៤៩ Gg CO_2 eq. នៅឆ្នាំ ២០៥០
- ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ **ការបំភាយក្នុងម្នាក់ៗ**នៅតែទាប ធៀបនឹងប្រទេសជិតខាង ដែលកើនពី ០,២ tCO_2 eq./per/y នៅឆ្នាំ ២០០០ ដល់ ១,៣ tCO_2 eq./per/y នៅឆ្នាំ ២០៥០
- តម្រូវការអុសត្រូវបាននិទស្សន៍ថាធ្លាក់ចុះពី ៤៩% នៅឆ្នាំ ២០០០ មក ១៣% នៅឆ្នាំ ២០៥០
- **វិស័យដឹកជញ្ជូន** ត្រូវបានរំពឹងថាមានកំណើនច្រើនជាងគេ ហើយភាគច់ណែកនៃការបំភាយនៅឆ្នាំ ២០៥០ គឺ ១០,៨១៦ Gg. CO_2 eq., បន្ទាប់មកគឺឧស្សាហកម្មថាមពល (ការផលិតថាមពល) ដែលមាន ៨.៨៨៨ Gg. CO_2 eq.

ថាមពល និងការដឹកជញ្ជូន (២)

- ជម្រើសដែលមានសក្តានុពលកាត់បន្ថយរួមមាន៖ វិធានការប្រសិទ្ធិភាពថាមពល, វារីអគ្គិសនី, ថាមពលព្រះអាទិត្យ, ឧស្ម័នកម្ម និងកូដេនេរេសេន ថវិយន្តអគ្គិសនី ចង្ក្រានប្រសិទ្ធិភាពថាមពលឡជីវឧស្ម័ន ធុងចម្រោះសេរ៉ាមិក ។ល។
- សំណើជម្រើសកាត់បន្ថយនៅក្នុងវិស័យថាមពល នាំឲ្យមានការកាត់បន្ថយច្រើនជាងគេ ១៧% ធៀបនឹងលក្ខខណ្ឌគោល ឬ កាត់បន្ថយ ៣.៨៧៧ Gg CO_2 eq. រហូតដល់ឆ្នាំ ២០៥០
- ការវិភាគសេណារីយ៉ូបង្ហាញអំពីសក្តានុពលខុសៗគ្នាក្នុងការសំចៃការបំភាយ ពី ៥៧៣ ដល់ ៧.០៩៤ Gg. CO_2 eq. កម្រិតទាបនៃតួលេខប៉ាន់ស្មានទាក់ទងនឹងជម្រើសដែលមានភាពទាក់ទាញខាងហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់រយៈពេលខ្លី សម្រាប់វិស័យឯកជន។ ការកាត់បន្ថយការបំភាយអតិបរមា ៧.០៩៤ Gg. CO_2 eq., ដែលជាការកាត់បន្ថយ ២៨% ធៀបនឹងលក្ខខណ្ឌគោល ទាមទារឲ្យមានការវិនិយោគចម្រុះពីវិស័យឯកជន ហិរញ្ញប្បទានពីម្ចាស់ជំនួយ និងការអភិវឌ្ឍគោលនយោបាយរបស់រដ្ឋាភិបាល

កសិកម្ម ព្រៃឈើ និងការប្រើប្រាស់ដី (AFOLU) (1)

- ជារួម ការបំភាយត្រូវបានទិទ្សន៍ថា**កើនឡើង**ពី ៨.៨២២ $GgCO_2eq.$ នៅឆ្នាំ ២០០០ ដល់ ៣៤.១១២ នៅឆ្នាំ ២០៥០ ហើយវិស័យ AFOLU ក្លាយជាវិស័យបំភាយច្រើនជាងស្រូប
- **ការបំភាយក្នុងម្នាក់ៗនៅតែទាប** ធៀបនឹងប្រទេសដទៃ ដោយកំណើនមានពី ០.៨១ នៅឆ្នាំ ២០០០ ដល់ ១,៣៦ $tCO_2eq./$ក្នុងម្នាក់ៗ នៅឆ្នាំ ២០៥០
- ការបំភាយ GHG **ពីវិស័យកសិកម្ម** តម្រូវបានព្យាករណ៍ថាកើនជិតពីរដង ដែលនាំឲ្យមានកំណើនពី ២១.៥៥៩ $GgCO_2e$ នៅឆ្នាំ ២០០០ ដល់ ៣៨.៦០១ $GgCO_2e$ នៅឆ្នាំ ២០៥
- នៅក្នុង**វិស័យកសិកម្ម** ការបំភាយពីដីកសិកម្មកើនច្រើនជាងគេ (២.៣៦២ ដល់ ៦.៣៦២ $GgCO_2e$) បន្ទាប់មកគឺ វិស័យចិញ្ចឹមសត្វ (៤.៨៧២ ដល់ ១០.០១៨ $GgCO_2e$) និងការធ្វើស្រែ (១៨.៣៦៥ ដល់ ២២.៦២៥ $GgCO_2e$)

កសិកម្ម ព្រៃឈើ និងការប្រើប្រាស់ដី (AFOLU) (2)

- វិស័យ LUCF នៅតែជាវិស័យស្រូប ច្រើនជាងបំភាយ ប៉ុន្តែសមត្ថភាពស្រូបថយចុះពី ៣០.៨១២ $GgCO_2e$ នៅឆ្នាំ ២០០០ មក ៨.៨៣៦ $GgCO_2e$ នៅឆ្នាំ ២០៥០
- ចាប់ពីឆ្នាំ ២០០៥មក វិស័យ LUCF មិនអាចទុទាត់សម្រាប់ការបំភាយក្នុងវិស័យកសិកម្ម ហើយ វិស័យ AFOLU ក្លាយជាវិស័យបំភាយ ច្រើនជាងស្រូប
- ឧទាហរណ៍ជម្រើសកាត់បន្ថយ៖ ការគ្រប់គ្រងជីលាមកសត្វ ជីវឧស្ម័ន ការប្តូរពីជីគីមី ទៅជីស៊ុលហ្វាត ការបង្ហូរទឹកចេញនៅដូវវស្សា កំប៉ុស្តិ៍/ជីកកំពីឡជីវឧស្ម័ន ធាតុចូលសីវាំង្គ ការគ្រប់គ្រងដំណាំ កសិ-រុក្ខកម្ម ការដាំព្រៃឈើឡើងវិញ REDD+
- ប្រសិនបើបានអនុវត្តគ្រប់ជម្រើសកាត់បន្ថយដែលអាចអនុវត្តបានតាមបច្ចេកទេស ការបំភាយអាចកាត់បន្ថយបាន ៣២.៥២១ $GgCO_2e$ នៅក្នុងវិស័យកសិកម្ម និងតុល្យភាពសម្រួបកើនបាន ២០.៥៤៥ $GgCO_2e$ នៅក្នុងវិស័យ LUCF
- សក្តានុពលកាត់បន្ថយច្រើនជាងគេគឺក្នុងវិស័យចិញ្ចឹមសត្វ និងវិស័យ LUCF ។ ដូច្នេះ គួរតែផ្តោតលើសកម្មភាពកាត់បន្ថយក្នុងវិស័យទាំងនេះ
- សម្រាប់វិស័យទាំងអស់ ជម្រើសកាត់បន្ថយអាចបញ្ឈប់និន្នាការនៃកំណើនការបំភាយ លើកលែងតែក្នុងវិស័យដឹកសិកម្ម។

វឌ្ឍនភាព និងសក្ដានុពល បច្ចុប្បន្ន

វឌ្ឍនភាព

គម្រោង CDM អនុម័តដោយ DNA កម្ពុជា

ប្រភេទគម្រោង/ឆ្នាំ	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	សរុប
ជីវឧស្ម័ន		2		1	1			4
ថាមពលវារីអគ្គិសនី			1			1	2	4
ការប្រើប្រាស់សំណល់/ចំហាយឧស្ម័ន			1					1
ជីវម៉ាស	1							1
សរុប	1	2	2	1	1	1	2	10

Source: MOE, 2012

វឌ្ឍនភាព

ប្រមូលផ្តុំលទ្ធផលការងារដើម្បីឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ទៅក្នុងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ ឆ្នាំ ២០១៤-២០១៨

- កែលម្អធំលិតភាពកសិកម្ម និងពិពិធកម្ម
- កំណែទម្រង់វិស័យជលផល
- កំណែទម្រង់វិស័យព្រៃឈើ
- កិច្ចការពារបរិស្ថាន ការអភិរក្ស និងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
- ការគ្រប់គ្រងគ្រោះមហន្តរាយ
- ការអភិវឌ្ឍវិស័យឯកជន និងការងារ
- ការកសាងសមត្ថភាព និងការអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្ស
- ...

ទស្សនាភាព

ការរៀបចំ CCCSP & CCAP

ចក្ខុវិស័យ

កម្ពុជាអភិវឌ្ឍន៍ទៅកសង្គមមួយដែលបៃតង ធន់នឹងអាកាសធាតុ មានសមធម៌ មាននិរន្តរភាព និងផ្អែកលើចំណេះដឹង។

បេសកកម្ម

បង្កើតក្របខ័ណ្ឌជាតិសម្រាប់ធ្វើឲ្យវិស័យសាធារណៈ និងឯកជន និងសង្គមស៊ីវិលចូលរួម នៅក្នុងដំណើរការតាមបែបផែននៃការចូលរួមសម្រាប់ការឆ្លើយតបទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដើម្បីគាំទ្រដល់ការអភិវឌ្ឍដោយចីរភាព។

កាលវេលា

១០ឆ្នាំ ដោយមានការកែសម្រួលក្នុងរយៈពេល ៥ឆ្នាំ ស្របជាមួយអាណត្តិនៃ NSDP

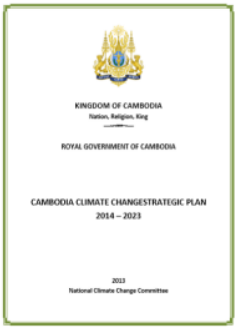

ទស្សនាភាព

ផែនការសកម្មភាពប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

CCAP កំពុងស្ថិតក្នុងការរៀបចំ ដើម្បីគាំទ្រដល់ការអនុវត្តផែនការយុទ្ធសាស្ត្រប្រែប្រួលអាកាសធាតុ តាមវិស័យរបស់ក្រសួងពាក់ព័ន្ធ។ នឹងត្រូវរៀបចំរួចរាល់នៅខែធ្នូ ឆ្នាំ ២០១៣។

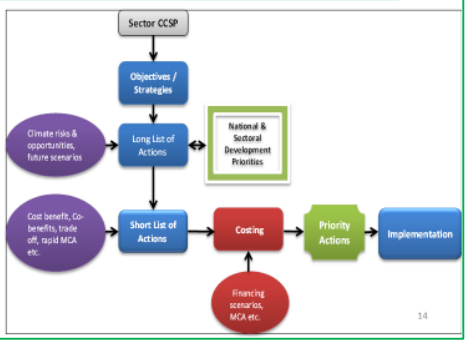

សកម្មភាពបច្ចុប្បន្ន

យន្តការអភិវឌ្ឍន៍ស្អាត (CDM)

- សកម្មភាពកសាងសមត្ថភាពសម្រាប់សមាជិក DNA នៅក្នុងការប្រជុំ/ការពិភាក្សា នៅថ្នាក់តំបន់ និងអន្តរជាតិ ដើម្បីស្វែងរកយន្តការទីផ្សារកាបូនសមស្របទៅអនាគត
- ស្វែងរកធាតុចូលបន្ថែមទៀត ពីអ្នកពាក់ព័ន្ធនៅមូលដ្ឋាន ដែលរួមទាំង វិស័យឯកជន សម្រាប់លទ្ធភាពចូលរួម CDM និង CDM PoA កាន់តែច្រើននៅក្នុងស្ថានភាពបច្ចុប្បន្ន ដែលតម្រូវការតំណាងកាបូនកំពុងធ្លាក់ចុះជាខ្លាំងដល់កម្រិតអប្បបរមា
- សិក្សាលទ្ធភាពដើម្បីផ្សារភ្ជាប់CDM ជាមួយយន្តការទីផ្សារថ្មីៗផ្សេងទៀត ដូចជា NAMA និង JCM, និងស្វែងរកយន្តការហិរញ្ញប្បទានសមស្រប និងគោលនយោបាយ និងកម្មវិធីនានាដែលគាំទ្រ

សកម្មភាពបច្ចុប្បន្ន

បានបង្កើតលក្ខខណ្ឌគោលស្តង់ដារ (SB) សម្រាប់ ម៉ាស៊ីនស្រូវ ដើម្បីអនុវត្ត PoA

- SB បានដាក់ជូនទៅ CDM EB ដើម្បីសុំការអនុម័ត កាលពីថ្ងៃ ២៥ កញ្ញា ២០១២
- បច្ចុប្បន្នភាពថ្មីៗពីលេខាធិការដ្ឋាន EB បានស្នើឲ្យប្រើប្រាស់ ទិន្នន័យបច្ចុប្បន្នភាពនៅក្នុង F-CDM-PSB ដើម្បីឲ្យមានការពិចារណាលើឯកសារដាក់ជូននេះនៅក្នុង EB76 នៅដើមខែវិច្ឆិកា ២០១៣

សកម្មភាពបច្ចុប្បន្ន

សកម្មភាពកាត់បន្ថយស្របនឹងលក្ខខណ្ឌជាតិ (NAMA)

- ក្រោមកិច្ចសហប្រតិបត្តិការជាមួយ OECCC នៃប្រទេសជប៉ុន, CCD បានចាប់ផ្តើមធ្វើការសិក្សាលទ្ធភាពអំពី NAMA កម្ពុជា នៅឆ្នាំ ២០១១
- កម្មវិធីឡដីឧស្ម័នជាតិ ត្រូវបានជ្រើសយកសម្រាប់ករណីសិក្សា នៅក្នុងខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០១១ -មីនា ២០១២

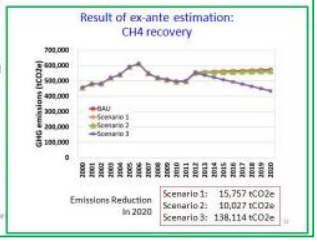

សកម្មភាពបច្ចុប្បន្ន

សកម្មភាពកាត់បន្ថយស្របនឹងលក្ខខណ្ឌជាតិ (NAMA)

- ការសិក្សាលទ្ធភាពNAMA (សីហា ២០១៣-កម្ភៈ ២០១៤)
  - ប្រតិបត្តិការលើក្របខ័ណ្ឌអនុវត្ត **NAMAs**
  - ការប្រមូលព័ត៌មានសម្រាប់លក្ខខណ្ឌធម្មតា **(BAU)** និង **NAMA**
  - ការសិក្សាអំពីថាមពលនៅក្រោម **BAU** និង **NAMA** ក្នុងវិស័យថាមពល និងដឹកជញ្ជូន

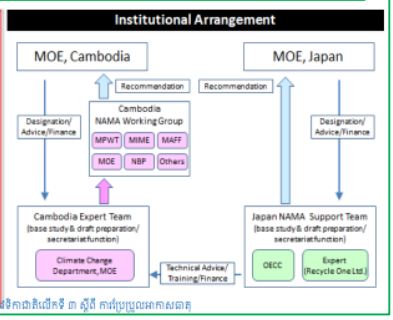

សកម្មភាពបច្ចុប្បន្ន

សំណើគម្រោងស្តីពីការបង្កើតយន្តការគណទានរួម ក្នុងវិស័យផ្គត់ផ្គង់ទឹកនៅកម្ពុជា

តើ"យន្តការគណទានរួមគ្នា"ជាអ្វី?

•JCM គឺជាប្រព័ន្ធថ្មីមួយ ដែលស្នើដោយរដ្ឋាភិបាលជប៉ុន ដើម្បីជម្រុញសង្គមកាបូនទាបក្នុងប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍

•JCM ផ្តល់ឲ្យប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍នូវឱកាស ដើម្បីសម្រួលឲ្យមានការប្រើប្រាស់បច្ចេកវិទ្យា ផលិតផល ប្រព័ន្ធ សេវា និងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធសំខែថាមពល

•ជប៉ុនសង្ឃឹមថានឹងរួមចំណែកកាត់បន្ថយការបំភាយឧស្ម័នលើពិភពលោក តាមរយៈការគាំទ្រដល់ការអនុវត្តគម្រោងកាត់បន្ថយការបំភាយឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ នៅក្នុងប្រទេសម្ចាស់ផ្ទះ នៅក្រោម JCM

19

សកម្មភាពបច្ចុប្បន្ន

កាត់បន្ថយការបំភាយឧស្ម័នពីការបាត់បង់ព្រៃឈើ និងការរេចរឹលព្រៃឈើ (REDD)

ក្រុមការងារ REDD+ កម្ពុជានឹងបង្កើត៖

- យុទ្ធសាស្ត្រជាតិ REDD+
- ប្រព័ន្ធជាតិពិនិត្យតាមដាន
- កម្រិតយោង
- ប្រព័ន្ធការពារសុវត្ថិភាព

Photo: REDD+ Secretary

20

សកម្មភាពបច្ចុប្បន្ន

➢REDD+ (con.)

ជំហានទី ១៖ សរសេរផែនទីបង្ហាញផ្លូវ ២០១០

ជំហានទី ២៖ អនុវត្តផែនទីបង្ហាញផ្លូវ ២០១១-២០១៤

ជំហានទី ៣៖ អនុវត្ត REDD+ ២០១៥

ជំហានជាតិលើកទី ៣ ស្តីពី ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

21

សកម្មភាពបច្ចុប្បន្ន

- REDD+

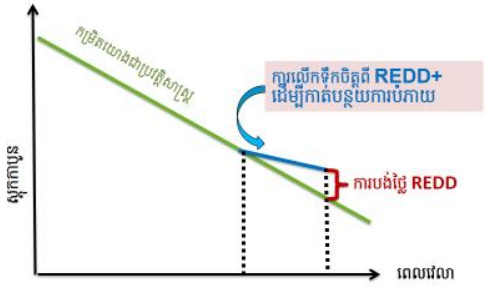

ជំហានជាតិលើកទី ៣ ស្តីពី ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

22

សកម្មភាពបច្ចុប្បន្ន

រចនាសម្ព័ន្ធគ្រប់គ្រង REDD+ បច្ចុប្បន្ន

*តំណាងឱ្យបាយការណ៍ក្រុមការងារបច្ចេកទេសផ្នែក NCCC
**ក្រុមបច្ចេកទេសនៃក្រុមការងារបច្ចេកទេស រួមមាន តំណាងសមាជិកក្រសួងស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ និងមិនមែនរដ្ឋាភិបាល

23

សកម្មភាពបច្ចុប្បន្ន

ការអភិវឌ្ឍបែតង

ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រជាតិអភិវឌ្ឍន៍បែតង ២០១៣-២០៣០ ត្រូវបានរាជរដ្ឋាភិបាលអនុម័តនៅថ្ងៃទី ០១ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១៣ ៖ យុទ្ធសាស្ត្រនេះត្រូវការឲ្យកែលម្អការអភិវឌ្ឍបែតង ដោយផ្តោតលើទិសដៅដ៏យុទ្ធសាស្ត្រដែលរួមមាន៖

១. ការនិយោគបែតង និងការបង្កើតការងារបែតង
២. ការគ្រប់គ្រងសេដ្ឋកិច្ចបែតង ដែលមានតុល្យភាពជាមួយបរិស្ថាន
៣. ការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចនៅជំរកដែលមាននិរន្តរភាព
៤. បរិស្ថានបែតង និងការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិ
៥. ការអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្ស និងការអប់រំបែតង
៦. ការគ្រប់គ្រងបច្ចេកវិទ្យាបែតងដែលមានប្រសិទ្ធិភាព
៧. ការលើកកំពស់ប្រព័ន្ធសុវត្ថិភាពសង្គមបែតង
៨. លើកស្ទួយ និងការពារបេតិកភណ្ឌប្បែធម៌បែតងនិងអត្តសញ្ញាណជាតិ
៩. អភិបាលកិច្ចល្អលើការអភិវឌ្ឍបែតង

ជំហានជាតិលើកទី ៣ ស្តីពី ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

សកម្មភាពបច្ចុប្បន្ន

កម្មវិធីភាពជាដៃគូថាមពល និងបរិស្ថាន ជាមួយតំបន់មេគង្គ

EEP/មេគង្គ ដំណាក់កាលទី ១ (២០០៩-២០១២)៖ EEP មេគង្គ បានទទួលមូលនិធិពីក្រសួងការប្រទេសហ្វាំងឡង់ និងមូលនិធិអភិវឌ្ឍន៍ន័រឌិក។ កម្មវិធីនេះមានគោលដៅគាំទ្រឲ្យមានការផ្តល់ទុន ទុនឈ្នួល និងប្រើប្រាស់ថាមពលកកើតឡើងវិញ និងប្រយុទ្ធប្រឆាំងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ កិច្ចការនេះអនុវត្តតាមរយៈការផ្តល់មូលនិធិ សម្រាប់គម្រោង ការសិក្សា ការអភិវឌ្ឍសមត្ថភាព និងការចែករំលែកព័ត៌មាន ដែលទាក់ទងនឹងបញ្ហាទាំងនេះ។ EEP គឺជាកម្មវិធីដែលផ្តែកលើតម្រូវការនៅមូលដ្ឋាន និងលើកកំពស់ភាពជាដៃគូសាធារណៈ/ឯកជន។

➢មានគម្រោងចំនួន ៨ ដែលបានទទួលជំនួយសម្រាប់ការអនុវត្ត។ គម្រោងទាំងនេះធ្វើការជាមួយថាមពលព្រះអាទិត្យ ជីវម៉ាស ប្រសិទ្ធិភាពថាមពល និងសំណល់ទៅជាថាមពល។

EEP/មេគង្គដំណាក់កាលទី ២ (២០១៤-២០??): ការប្រកាសទទួលសំណើគម្រោងលើកទី ៤ បានបញ្ចប់កាលពីពេលថ្មីៗនេះ។ សំណើគម្រោងដែលមានសក្តានុពលពីតំបន់មេគង្គ រួមទាំង មីយ៉ាន់ម៉ា កំពុងស្ថិតក្នុងការវាយតម្លៃសម្រាប់ការជ្រើសរើស។

ជំហានទៅមុខ

សកម្មភាព/ផែនការបន្ត

ផ្សព្វផ្សាយ CCCSP & បន្តរៀបចំ CCAP

➢ បោះពុម្ព និងចែកផ្សាយ CCCSP ដល់អ្នកពាក់ព័ន្ធទាំងអស់

➢ បន្តសម្របសម្រួលក្រសួងពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ដែលរៀបចំផែនការសកម្មភាពប្រែប្រួលអាកាសធាតុតាមវិស័យ និងទីបំផុត ផែនការសកម្មភាពប្រែប្រួលអាកាសធាតុជាតិ

➢ធ្វើឲ្យអ្នកពាក់ព័ន្ធចូលរួម ដែលរួមទាំង វិស័យឯកជន ដើម្បីអនុវត្តផែនការយុទ្ធសាស្ត្រ និងផែនការសកម្មភាពជាតិ និងតាមវិស័យទាំងនោះ

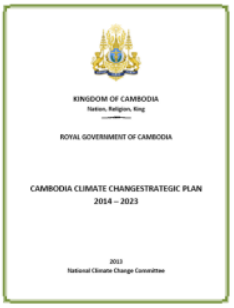

សកម្មភាព/ផែនការបន្ត

ធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពក្រុមសារពើភណ្ឌGHG - ឈានពីគោលការណ៍គម្រោងទៅស្ថាប័ន

១. បង្កើតផែនការ/យុទ្ធសាស្ត្រសម្រាប់ការចាត់ចែងស្ថាប័នសារពើភ័ណ្ឌ GHG

២. កសាងសមត្ថភាពសម្រាប់ការប្រមូលសារពើភ័ណ្ឌសម្រាប់ក្រុមសារពើភ័ណ្ឌ GHG

៣. ការអនុវត្តផែនការ/យុទ្ធសាស្ត្រសម្រាប់ប្រព័ន្ធសារពើភ័ណ្ឌជាតិ

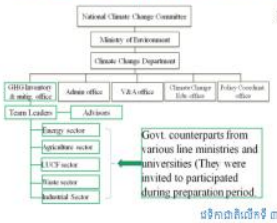

ពិធីចុះហត្ថលេខា MoE-USAID ថ្ងៃ ៣១ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០១៣

សកម្មភាព/ផែនការបន្ត

បន្តយន្តការ/កិច្ចផ្តួចផ្តើមអន្តរជាតិកាត់បន្ថយការបំភាយ GHG

ក្នុងការអនុវត្តជំហររបស់រដ្ឋាភិបាលអំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ៖

- បន្តស្វែងរកឱកាសបន្ថែមទៀតជាមួយ CDM និង CDM PoA,
- ពិចារណា និងការកែសម្រួលយន្តការទីផ្សារថ្មីៗ ពោលគឺ JCM, និងកម្មវិធីនានាដូចជា NAMA តាមវិស័យ, REDD+, ។ល។ ដែលអាចផ្តល់ទាំងអត្ថប្រយោជន៍ខាងបរិស្ថាន និងសេដ្ឋកិច្ចសម្រាប់កម្ពុជា
- លើកទឹកចិត្ត/សម្របសម្រួលការកសាងសមត្ថភាព និងលើកកំពស់ការផ្ទេរបច្ចេកវិទ្យាសមស្រប

សកម្មភាព/ផែនការបន្ត

ពង្រីកគម្រោង/សកម្មភាពដែលមានស្រាប់ប្រកបដោយសក្តានុពលក្នុងការកាត់បន្ថយការបំភាយ

-ពិនិត្យមើលគម្រោង/សកម្មភាពសាកល្បងដែលមានស្រាប់ នៅក្រោមយន្តការកាត់បន្ថយខុសៗគ្នា ដូចជា CDM, EEP ដើម្បីរកមើលសក្តានុពល និងពង្រីកការអនុវត្ត

- ស្វែងរកគម្រោងដែលមានសក្តានុពលថ្មីៗ នៅក្នុងវិស័យដែលមានសក្តានុពលដូចមានចែងក្នុង SNC ជាពិសេស ថាមពល និងការដឹកជញ្ជូន កសិកម្ម ព្រៃឈើ និងការប្រើប្រាស់ដី និងសំណល់

- ធ្វើឲ្យវិស័យសាធារណៈ និងឯកជនបានចូលរួម នៅក្នុងសកម្មភាពកាត់បន្ថយ។

ពង្រឹងដៃគូសហប្រតិបត្តិការដែលមានស្រាប់ និងស្វែងរកដៃគូថ្មីៗ

IGES, OECC, NEXUS, EEP, UNDP និងដៃគូផ្តល់ហិរញ្ញវត្ថុផ្ទាល់ ពោលគឺ WB, ADB, KfW, ។ល។,

កម្ពុជាបៃតងជាងមុន!
សូមអរគុណ!
For more information:
Cambodia's DNA
Ministry of Environment, Department of Climate Change
48, Samdech Preah, Sihanouk Bld, Phnom Penh, Cambodia
Phone: (855-23)218-370 Fax: (855-23)218-370
E-mail: kamaluy@hotmail.com
www.camclimate.gov.kh
CAMBODIA CLIMATE CHANGE ALLIANCE
SWEDEN

វេទិកាជាតិលើកទី ៣ ស្តីពី ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
ថ្ងៃទី ៥ – ៧ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១៣ កម្ពុជា
ទិដ្ឋភាពរួមនៃហិរញ្ញប្បទាន ប្រែប្រួលអាកាសធាតុអន្តរជាតិ
Joanne Manda, UNDP APRC
ថ្ងៃទី ៧ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១៣
CAMBODIA CLIMATE CHANGE ALLIANCE
SWEDEN

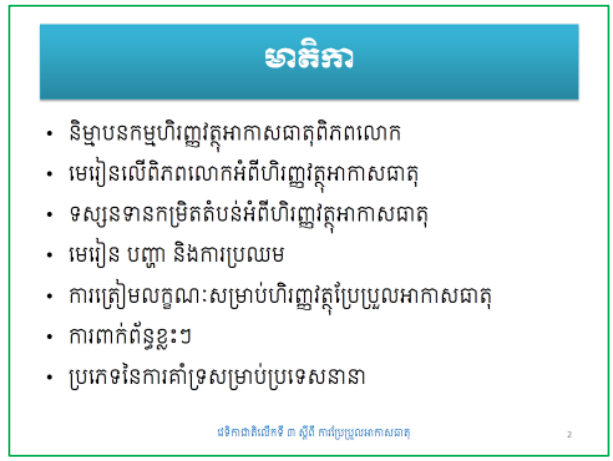
មាតិកា
• និម្មាបនកម្មហិរញ្ញវត្ថុអាកាសធាតុពិភពលោក
• មេរៀនលើពិភពលោកអំពីហិរញ្ញវត្ថុអាកាសធាតុ
• ទស្សនទានកម្រិតតំបន់អំពីហិរញ្ញវត្ថុអាកាសធាតុ
• មេរៀន បញ្ហា និងការប្រឈម
• ការត្រៀមលក្ខណៈសម្រាប់ហិរញ្ញវត្ថុប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
• ការពាក់ព័ន្ធខ្លះៗ
• ប្រភេទនៃការគាំទ្រសម្រាប់ប្រទេសនានា
ជំទិកាជាតិលើកទី ៣ ស្តីពី ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ 2

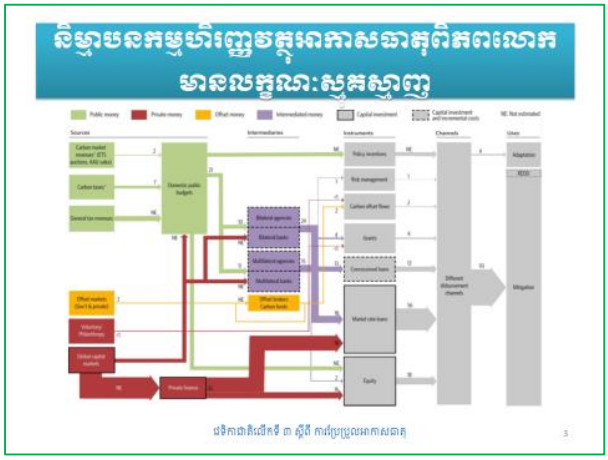
និម្មាបនកម្មហិរញ្ញវត្ថុអាកាសធាតុពិភពលោក
មានលក្ខណៈសុគស្មាញ
ជំទិកាជាតិលើកទី ៣ ស្តីពី ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ 3

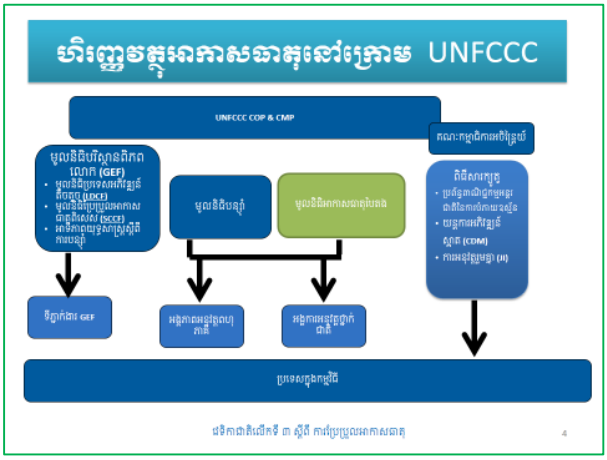
ហិរញ្ញវត្ថុអាកាសធាតុនៅក្រោម UNFCCC
UNFCCC COP & CMP
ជំទិកាជាតិលើកទី ៣ ស្តីពី ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ 4

មានជម្រើសកាន់តែច្រើននៃបរិធានហិរញ្ញវត្ថុអាកាសធាតុពហុភាគី ដើម្បីសម្រួល និង ផ្តល់កម្លាំង
ការបន្ទាំ
ជំទិកាជាតិលើកទី ៣ ស្តីពី ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ 5

មានបរិធានហិរញ្ញវត្ថុអាកាសធាតុថ្នាក់តំបន់ និងទ្វេភាគីសម្រាប់ គ្រប់គ្រងផងដែរ
តំបន់
ជំទិកាជាតិលើកទី ៣ ស្តីពី ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ 6

ទំហំនៃហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ការកាត់បន្ថយ និងការបន្សាំ

តម្រូវការមូលនិធិ-បន្ថែម-

- **$2.129 b** (អាទិភាពបន្ទាន់និងចំពោះមុខ -**NAPAs**)
- **$30-100 b/ឆ្នាំ** សម្រាប់អំឡុងឆ្នាំ 2010-2050 (*WDR 2010*)
- **$290 b/year** (*Parry et all 2009*)
- **$326 - $355 b/ឆ្នាំ** សម្រាប់ហិរញ្ញប្បទានដើម្បីសបន្សាំលើប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីធម្មជាតិ) (*Source: Berry 2007*)

ភាគច្រើនហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ
តួលេខជាន់ស្មានទាំងនេះទំនងជាមានកម្រិតខាងជាក់ស្តែង!

ការប្តេជ្ញា - កិច្ចព្រមព្រៀង (Accord) នៅកូប៉េនហាក់- $100b/ឆ្នាំ
ហិរញ្ញវត្ថុបន្ថែម រហូតដល់ឆ្នាំ ២០២០
(50% នៃតួលេខនេះសម្រាប់ការបន្សាំ)

តម្រិតបច្ចុប្បន្ននៃជំនួយ

- ប្រមាណ USD $140-175b & $70-100 b/ឆ្នាំ សម្រាប់ 2010-2050 (ភាគច្រើនសម្រាប់កាត់បន្ថយ)
- មូលនិធិ Vertical (សម្រាប់ការបន្សាំ; LDCF/SCCF/AF): តិចជាង $1.0b សរុបមក១ល់បច្ចុប្បន្ននេះ
- មូលនិធិចាប់ផ្តើមហើស -

មានកិច្ចការជាច្រើនដែលត្រូវរៀនសូត្រ

- **សំណាញ់ប្រទាក់គ្នា**
- **'ហិរញ្ញវត្ថុអាកាសធាតុ'** – ការឲ្យនិយមន័យ និងការតាមដាន គីលំបាក
- ប្រភពហិរញ្ញវត្ថុគ្រប់គ្រាន់ អាចព្យាករណ៍បាន និងមាននិរន្តរភាព – ហិរញ្ញវត្ថុអន្តរជាតិ ធៀបនឹងជាតិ
- **'ថ្មី និង បន្ថែម'**
- **ផ្តោតលើការកាត់បន្ថយ ធៀបនឹងការបន្សាំ**
- **តម្លាភាព ការពិនិត្យតាមដាន & MRV**
- **ការវាយតម្លៃមានសារៈសំខាន់ណាស់ ប៉ុន្តែស្មុគស្មាញ**
- **វិស័យឯកជន គឺជាផ្នែកធំមួយនៃរូបភាពនេះ** - តើត្រូវសម្រួលបែបណា?

បញ្ហា និងការប្រឈមក៏មានច្រើនផងដែរ

- អភិបាលកិច្ច
- សមត្ថភាពស្ថាប័ន
- ការសម្របសម្រួល និងគណនេយ្យភាព
- តម្លាភាព ការតាមដាន និង MRV
- ជម្រុញដោយការផ្គត់ផ្គង់ ធៀបនឹង ឆ្លើយតបតាមតម្រូវការ
- អភិក្រមកម្មវិធី ធៀបនឹង ជាយុទ្ធសាស្ត្រ
- វិធានបញ្ជាបតាមវិស័យ ធៀបនឹង ថ្នាក់ជាតិ
- កំណត់ឱនភាពអាកាសធាតុសម្រាប់វិស័យនីមួយៗ - សំណួរអំពីកត្តាបន្ថែម
- ការវាយតម្លៃ

ការជម្រុញវិស័យឯកជន

- វិស័យឯកជនគឺជាប្រភពសំខាន់មួយរួចទៅហើយនៃហិរញ្ញវត្ថុអាកាសធាតុ – ទីផ្សារមូលធន។ល។ – ការផ្តោតជាខ្លាំងលើការកាត់បន្ថយ (ប័ណ្ណធានាបៃតងរបស់ WB/SEB)
- វិភាសថ្មីៗសម្រាប់ការបន្សាំ - បំណុល និងភាគហ៊ុន - ដូចជា កម្ទីរដោយផ្នែកល់ដល់គម្រោង ខ្ចង់ឥណទាន ដល់ត្រឹៈស្ថានហិរញ្ញវត្ថុនៅមូលដ្ឋាន
- មីក្រូហិរញ្ញវត្ថុ និងផលិតផលមីក្រូធានារ៉ាប់រង សម្រាប់អ្នកក្រ
- បច្ចេកវិទ្យា - ការបង្កើត ការផលិត និងការចែកចាយទំនិញ និងសេវានានា ដែលអាចជួយកាត់បន្ថយភាពងាយរងគ្រោះនៃបុគ្គលនានា និងសហគមន៍ដោយសារតែការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
- បង្កើនការយល់ដឹងក្នុងចំណោមសហគមន៍និយោគិន និងត្រឹៈស្ថានហិរញ្ញវត្ថុ
- បង្កើតសំណើគម្រោង
- កែលម្អបរិយាកាសនិយោគ ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហារបាយនៃការនិយោគ

ប្រទេសនានាត្រូវត្រៀមលក្ខណៈសម្រាប់ហិរញ្ញវត្ថុអាកាសធាតុ

ការកសាងផែនការហិរញ្ញវត្ថុ	ការវាយតម្លៃហិរញ្ញវត្ថុ	ការផ្តល់ហិរញ្ញវត្ថុ	តិនិត្យតាមដាន រាយការណ៍ និងផ្ទៀងផ្ទាត់
•វាយតម្លៃតម្រូវការនិងអាទិភាព និងកំណត់ឱបសគ្គ ចំពោះការវិនិយោគ •កំណត់អត្តសញ្ញាណភាពច្រមុះនៃគោលនយោបាយ និងប្រភពហិរញ្ញប្បទាន	•ទទួលហិរញ្ញវត្ថុផ្ទាល់ •លាយបញ្ចូលហិរញ្ញវត្ថុជាមួយគ្នា •បង្កើតគម្រោង កម្មវិធី អភិក្រមទូទាំងវិស័យ ដើម្បីវាយតម្លៃហិរញ្ញវត្ថុ	•អនុវត្ត និងប្រតិបត្តិគម្រោង កម្មវិធី អភិក្រមទូទាំងវិស័យ •បង្កើតជំនាញ និងឯកទេសនៅមូលដ្ឋាន •សម្របសម្រួលការអនុវត្ត	•តិនិត្យតាមដាន រាយការណ៍ និង ផ្ទៀងផ្ទាត់លំហូរលទ្ធផល និងមូលនិធិ •ការបង់ថ្លៃផ្អែកលើគុណផល

ការប្រឈមក្នុងការត្រៀមលក្ខណៈសម្រាប់ហិរញ្ញវត្ថុអាកាសធាតុ

ទោះជាជនជាមានកាន់តែច្រើន និងសំបុរបែបជាងមុនក៏ដោយ ប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ នៅតែជួបការលំបាកក្នុងការត្រៀមលក្ខណៈសម្រាប់ហិរញ្ញវត្ថុអាកាសធាតុ៖

- **ឧបសគ្គក្នុងការទទួល**: សមត្ថភាពស្ថាប័ន ការធានាគោរពតាមកិច្ចសន្យា និងសមត្ថភាពក្នុងការស្វែងយល់ពីទិដ្ឋភាពស្មុគស្មាញ និង ក្នុងការលើកផែនការ ជាក់ពាក្យសុំ អនុវត្ត និងតិនិត្យតាមដាន និងរាយការណ៍អំពីហិរញ្ញវត្ថុអាកាសធាតុ ទាំងនៅកម្រិតអន្តរជាតិ និងក្នុងប្រទេស តាមដែលដែលអាចមានលក្ខណៈសម្របសម្រួល និងសមាហរណកម្មពេញលេញជាមួយអាទិភាពអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ
- **ការបង្កើតលក្ខខណ្ឌអំណោយផល**: ដែលកែតម្រូវការនិយោគសាធារណៈដែលមានស្រាប់ និងផ្តល់ការលើកទឹកចិត្តសម្រាប់ហិរញ្ញវត្ថុឯកជន ដើម្បីនិយោគលើសកម្មភាពធន់នឹងអាកាសធាតុ និងដែលបំភាយកាបូនតិច
- **រួមបញ្ចូលហិរញ្ញវត្ថុអាកាសធាតុឲ្យបានគ្រប់គ្រាន់ នៅក្នុង និងស្របជាមួយផែនការអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ**: ដើម្បីជម្រុញកំណែទម្រង់ទូទាំងសេដ្ឋកិច្ចក្នុងការផលិតនិងការប្រើប្រាស់ ត្រូវបញ្ចូលហិរញ្ញវត្ថុអាកាសធាតុទៅក្នុងការកសាងផែនការ និងគោលនយោបាយអភិវឌ្ឍន៍

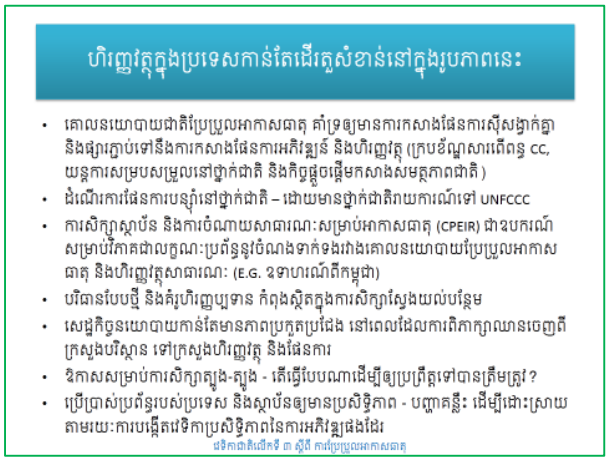
ហិរញ្ញវត្ថុក្នុងប្រទេសកាន់តែជើរតួសំខាន់នៅក្នុងរូបភាពនេះ
• គោលនយោបាយជាតិប្រែប្រួលអាកាសធាតុ គាំទ្រឲ្យមានការសកសាងផែនការស៊ីសង្វាក់គ្នា និងផ្សារភ្ជាប់ទៅនឹងការសាងផែនការអភិវឌ្ឍន៍ និងហិរញ្ញវត្ថុ (ក្របខ័ណ្ឌសារពើពន្ធ cc, យន្តការសម្របសម្រួលនៅថ្នាក់ជាតិ និងកិច្ចផ្តួចផ្តើមកសាងសមត្ថភាពជាតិ)
• ដំណើរការផែនការបន្ទុំនៅថ្នាក់ជាតិ – ដោយមានថ្នាក់ជាតិរាយការណ៍ទៅ UNFCCC
• ការសិក្សាស្ថាប័ន និងការចំណាយសាធារណៈ:សម្រាប់អាកាសធាតុ (CPEIR) ជាឧបករណ៍សម្រាប់វិភាគជាលក្ខណៈ:ប្រព័ន្ធនូវចំណងទាក់ទងរវាងគោលនយោបាយប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ: (E.G. ឧទាហរណ៍ពីកម្ពុជា)
• បរិធានបែបថ្មី និងគំរូហិរញ្ញប្បទាន កំពុងស្ថិតក្នុងការសិក្សាស្វែងយល់បន្ថែម
• សេដ្ឋកិច្ចនយោបាយកាន់តែមានភាពប្រកួតប្រជែង នៅពេលដែលការពិភាក្សាឈានចេញពីក្រសួងបរិស្ថាន ទៅក្រសួងហិរញ្ញវត្ថុ និងផែនការ
• ឱកាសសម្រាប់ការសិក្សាស្ទង-ស្ទួង - តើធ្វើបែបណាដើម្បីឲ្យប្រព្រឹត្តទៅបានត្រឹមត្រូវ?
• ប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធរបស់ប្រទេស និងស្ថាប័នឲ្យមានប្រសិទ្ធិភាព - បញ្ហាគន្លឹះ ដើម្បីដោះស្រាយតាមរយៈការបង្កើតវេទិកាប្រសិទ្ធិភាពនៃការអភិវឌ្ឍផងដែរ
វេទិកាជាតិលើកទី ៣ ស្តីពី ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

ការពាក់ព័ន្ធ
វេទិការួម
របស់ទាំង
អស់គ្នា
ទម្រង់ស្ថាប័ន
ដំណើរការដែល
ឯកភាពគ្នា
មុខងារដែល
បានឯកភាពគ្នា
គោលការណ៍
ដែលឯកភាពគ្នា
14
វេទិកាជាតិលើកទី ៣ ស្តីពី ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

កម្មវិធីគាំទ្រដោយ UNDP ដល់ការគាំទ្រក្នុងការបញ្ជ្រាបការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ទៅក្នុងការកសាងផែនការ និងការលើកចរិកា
NAP-GSP
ធាតុ D.
ធាតុ A.
ដំណើរការ NAP
ធាតុ C.
ធាតុ B.
(i) កម្មវិធីគាំទ្រដល់ NAPs
(ii) ការគាំទ្រកម្មវិធី
Sida
(iii) ការកសាងសមត្ថភាពខាងសេដ្ឋកិច្ចនៃការបន្ទុំ
(iii)ការវិនិត្យស្ថាប័ន និងការចំណាយសាធារណៈ: (CPEIRs)
USAID
ADB Asian Development Bank
Yale

សូមអរគុណ!
Contact Detail
CAMBODIA CLIMATE CHANGE ALLIANCE
SWEDEN

ប្រភពហិរញ្ញវត្ថុអាកាសធាតុនៅកម្ពុជា

- ទឹកប្រាក់ប្រមាណ ២៥០លានដុល្លាអាមេរិក ត្រូវបានកៀងគរ សម្រាប់គាំទ្រដល់កម្មវិធីប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (ភាគច្រើនសម្រាប់ការបន្សាំ) នៅក្នុងរយៈពេល ៣-៤ ឆ្នាំកន្លងមកនេះ
- ការសិក្សាថ្មីៗនេះអំពីការចំណាយសាធារណៈបានបង្ហាញថា ប្រមាណ ៨៦%នៃការចំណាយនៅកម្ពុជា ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងអាកាសធាតុ ទទួលមូលនិធិពីប្រភពខាងក្រៅប្រទេស
- ម្ចាស់ជំនួយពហុភាគីចំបងៗ៖ CIF (PPCR/SPCR), GEF, មូលនិធិបន្សាំ, UNDP.
- ម្ចាស់ជំនួយទ្វេភាគីចំបងៗ៖ USAID, Sida, ជប៉ុន, EU.

គំរូនានានៃហិរញ្ញវត្ថុអាកាសធាតុនៅកម្ពុជា

- មូលនិធិប្រមូលផ្តុំសម្រាប់គាំទ្រដល់អាទិភាពជាតិ៖ សម្ព័ន្ធភាពប្រែប្រួលអាកាសធាតុកម្ពុជា (CCCA) – EU, Sida, Danida, UNDP
- គម្រោងគាំទ្រដល់ស្ថាប័នរដ្ឋាភិបាល (ករណីភាគច្រើន) – CIF, GEF, មូលនិធិបន្សាំ, UNDP, Japan
- គម្រោងគាំទ្រតាមរយៈ: NGOs – USAID, កម្មវិធីបន្សាំដោយផ្អែកលើសហគមន៍ នៃ Sida/UNDP, មូលនិធិ NGO

គំរូហិរញ្ញវត្ថុអាកាសធាតុ ឧទាហរណ៍ពីគម្រោង SPCR

- PPCR បានអនុវត្តជាពីរដំណាក់កាលនៅកម្ពុជា
- ដំណាក់កាលទី ១ (១,៥លានដុល្លាអាមេរិក) មានគោលដៅពង្រឹងការត្រៀមលក្ខណៈខាងស្ថាប័នដើម្បីអនុវត្ត PPCR (បានបញ្ចប់នៅខែមេសា ឆ្នាំ ២០១៣)
- ដំណាក់កាលទី ២ នៃ PPCR គឺ SPCR ដែលមានសមាសភាគចំនួនបួន៖
  - ការសម្របសម្រួល SPCR ឲ្យមានប្រសិទ្ធិភាព, ការគាំទ្របច្ចេកទេស និងការពង្រឹងសមត្ថភាព ដើម្បីបញ្ជ្រាបការបន្សាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុទៅក្នុងផែនការអភិវឌ្ឍន៍
  - សិក្សាពិស្តារពីលទ្ធភាពសម្រាប់គម្រោង NAPA ខ្លះៗក្នុងការទទួលមូលនិធិពីអន្តរជាតិ
  - យន្តការគាំទ្រសង្គមស៊ីវិល និងការពង្រឹងសមត្ថភាពរបស់ NGOs និង CSOs ដើម្បីបញ្ជ្រាបការបន្សាំនិងការកាត់បន្ថយហានិភ័យគ្រោះមហន្តរាយទៅក្នុងប្រតិបត្តិការរបស់ពួកគេ
  - ការបង្កើត និងផ្សព្វផ្សាយសម្ភារៈ និងផលិតផលចំណេះដឹងអំពីការបន្សាំ

គំរូហិរញ្ញវត្ថុអាកាសធាតុ ឧទាហរណ៍ពីគម្រោង SPCR (ត)

- SPCR បានទទួលការអនុម័តគាំទ្រនៅខែ មិថុនា ២០១១ ដោយមានទឹកប្រាក់សរុប៨១៦ លានដុល្លាអាមេរិក ដែលចែកជា៖
  - ជំនួយឥតសំណង PPCR: ៥៥លាន
  - ឥណទានPPCR: ៣៦លាន
  - បដិភាគពី ADB និងប្រភពផ្សេងទៀត: ៣២៥លាន

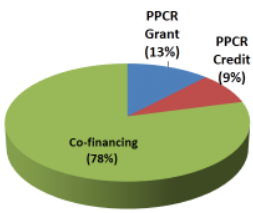

- SPCR ផ្សំដោយគម្រោងវិនិយោគចំនួន ៦ និងជំនួយបច្ចេកទេស។
  - ធនធានទឹក (១គម្រោង) MoWRAM
  - កសិកម្ម (២គម្រោង) MAFF, MoE, MEF, MLMUPC
  - ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ (៣គម្រោង), MPWT & MRD
  - ជំនួយបច្ចេកទេស (១គម្រោង)

គំរូហិរញ្ញវត្ថុអាកាសធាតុ ឧទាហរណ៍ពី CCCA(1)

- វិធានជាប្រព័ន្ធ មូលនិធិប្រមូលផ្តុំ ដែលគាំទ្រដល់អាទិភាពជាតិ ដោយផ្អែកលើការប្រកាសទទួលសំណើ
- បានគាំទ្រដល់គម្រោង ២១ (២០១០-២០១៤) សរុប ១០,៨លានដុល្លា
  - គោលនយោបាយប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងការគ្រប់គ្រងចំណេះដឹង
  - ការបន្សាំនៅតំបន់ឆ្នេរ
  - គម្រោងសាកល្បងបន្សាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុចំនួន ១៩ ក្នុងវិស័យកសិកម្ម ជលផល ព្រៃឈើ ការចិញ្ចឹមសត្វ អតិបាលកិច្ចមូលដ្ឋាន/ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធជនបទ ការគ្រប់គ្រងទឹក សុខភាព អនាម័យ យេនឌ័រ ការបន្សាំដោយផ្អែកលើប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី
- ជាញឹកញាប់តាមរយៈភាពជាដៃគូរវាងរដ្ឋាភិបាល និងNGO
- បញ្ចូលលទ្ធផលពីការសាកល្បងទៅក្នុងការកសាងគោលនយោបាយ

គំរូហិរញ្ញវត្ថុអាកាសធាតុ ឧទាហរណ៍ពី CCCA(2)

- មូលនិធិគ្រាស់ ស្ថិតនៅជាប់នឹងគណៈកម្មាធិការជាតិគ្រប់គ្រងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (ការបន្សុំស្តាប័នសមស្រប)។ ការផ្តល់មូលនិធិ ត្រូវបានបន្សុំពេញលេញជាមួយអាទិភាពជាតិ
- លើកកំពស់ភាពជាដៃគូរវាងរដ្ឋាភិបាល – NGOs – សកលវិទ្យាល័យដើម្បីកសាងសមត្ថភាព
- នីតិវិធី និងសមត្ថភាពត្រូវបានអភិវឌ្ឍន៍សម្រាប់គ្រប់គ្រងមូលនិធិជាតិ
- ថ្លៃចំណាយអន្តរការត្រូវបានកាត់បន្ថយ តាមរយៈការប្រមូលផ្តុំធនធាន

គំរូហិរញ្ញវត្ថុអាកាសធាតុ៖ ការរួមបញ្ចូលហិរញ្ញវត្ថុអាកាសធាតុទៅក្នុងផែនការនិងថវិការនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ

- សាកល្បងជាដំបូងតាមរយៈការគាំទ្រពី CCCA (២០១១-១៣) ក្នុង ៣ ស្រុក ឥឡូវនេះពង្រីកទៅខេត្តបន្ថែមទៀត តាមរយៈការគាំទ្រពី Sida និង UNCDF
- មូលនិធិបំពេញបន្ថែមសម្រាប់សកម្មភាពដែលទាក់ទងនឹងអាកាសធាតុ នៅក្នុងផែនការវិនិយោគឃុំ និងស្រុក។ ផ្ទេរសាច់ប្រាក់តាមប្រព័ន្ធរបស់ជាតិ (រតនាគារ)
- ការអភិវឌ្ឍសមត្ថភាព ដើម្បីដាក់បញ្ចូលការប្រែប្រួលអាកាសធាតុទៅក្នុងនីតិវិធីកសាងផែនការនៅមូលដ្ឋាន
- ការបន្សុំគ្នាពេញលេញជាមួយអាទិភាពនៅមូលដ្ឋាន
- បច្ចុប្បន្ននេះ គោលការណ៍ណែនាំរបស់ជាតិ កំពុងស្ថិតក្នុងការរៀបចំ ផ្អែកតាមបទពិសោធន៍ពីការសាកល្បង
- នៅតែមានការប្រឈមខាងសមត្ថភាពបច្ចេកទេសនៅឡើយ៖ ត្រូវកំណត់កម្រិតសមស្របនៃប្រភេទអន្តរគមន៍ (ខេត្ត ស្រុក ឃុំ) និងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការ រវាងលំដាប់ថ្នាក់ខុសៗគ្នា

ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រនិងយន្តការហិរញ្ញប្បទានសម្រាប់ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

- កំពុងរៀបចំផែនការសកម្មភាពប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅក្នុងក្រសួងចំនួន ១០ និងការបង្កើតក្របខ័ណ្ឌហិរញ្ញប្បទានប្រែប្រួលអាកាសធាតុរបស់ជាតិ
- នឹងរួមបញ្ចូលសំណើសកម្មភាពប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ការកំណត់ថ្លៃចំណាយ ការប៉ាន់ស្មានដំបូងអំពីផលចំណេញ អនុសាសន៍អំពីយន្តការហិរញ្ញប្បទាន យន្តការសម្របសម្រួល និងវិធីនានាសម្រាប់បញ្ចូលការប្រែប្រួលអាកាសធាតុទៅក្នុងការកសាងផែនការ និងការលើកថវិកា
- សេចក្តីព្រាងដំបូង ត្រូវបានរំពឹងថា រួចរាល់នៅខែធ្នូ ២០១៣

ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រនិងយន្តការហិរញ្ញប្បទានសម្រាប់ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (2)

ជំណើរការបែបថ្មីសម្រាប់ការកសាងផែនការសកម្មភាព ដោយមានទិដ្ឋភាពសំខាន់ៗដូចតទៅ៖

- ធានាភាពពាក់ព័ន្ធនឹងអាកាសធាតុ៖ សាកល្បងវិធីសាស្ត្រសម្រាប់វាយតម្លៃភាពពាក់ព័ន្ធនឹងអាកាសធាតុនៃសកម្មភាពដែលលើកស្នើ ដោយផ្អែកលើ ការវិភាគអត្ថប្រយោជន៍ នៅក្នុងបរិបទនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ អាចប្រើប្រាស់ក្នុងការជ្រើសរើសគម្រោងរដ្ឋាភិបាល និងម្ចាស់ជំនួយទៅអនាគត
- ជៀសវាងការ "ដាប់តែឯង"៖ ការកសាងផែនការសកម្មភាពប្រែប្រួលអាកាសធាតុ មានការផ្សារភ្ជាប់ទៅនឹងយុទ្ធសាស្ត្រ និងការវិនិយោគតាមវិស័យ។ ត្រូវរួមបញ្ចូលជាមួយយន្តការហិរញ្ញប្បទានដែលមានស្រាប់ ក្នុងករណីធ្វើបាន
- ថវិកាសម្រាប់កម្មវិធីស៊ីសង្វាក់គ្នា ជាងសម្រាប់គម្រោងដាច់តែឯង
- ជៀសវាង "តារាងវែងនៃសកម្មភាព"៖ នីតិវិធីសម្រាប់ជម្រុះសកម្មភាព និងការចាត់ជាអាទិភាព ដោយផ្អែកលើសេណារីយ៉ូហិរញ្ញប្បទានប្រកដនិយម

សេណារីយ៉ូហិរញ្ញវត្ថុអាកាសធាតុសម្រាប់កម្ពុជា

- ការប៉ាន់ស្មានដំបូង (កម្រិតទាប) សម្រាប់មូលនិធិពីវិស័យសាធារណៈ អាចមានដល់ ២៨០លានដុល្លាក្នុងមួយឆ្នាំ នៅឆ្នាំ ២០១៨ ដោយភាគច្រើនបានមកពីម្ចាស់ជំនួយទ្វេភាគី និងពហុភាគីនៅក្នុងប្រទេសផ្ទាល់ ប៉ុន្តែនឹងមានកំណើននៃភាគចំណែកមកពីមូលនិធិប្រែប្រួលអាកាសធាតុពិភពលោក និងសមាហរណកម្មកាន់តែប្រសើរនូវកង្វល់ប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅក្នុងការផ្តល់មូលនិធិអភិវឌ្ឍន៍ជាប្រក្រតី។
- វិភាគទានពីវិស័យឯកជន នៅពុំទាន់បានប៉ាន់ស្មាននៅឡើយទេ។ សក្តានុពលមាន ជាពិសេស នៅក្នុងវិស័យថាមពលកកើតឡើងវិញ ប្រសិទ្ធិភាពថាមពល។

មេរៀនទទួលបានពីបទពិសោធន៍

- ការកៀងគរធនធានបានទទួលជោគជ័យបង្គួរ ប៉ុន្តែការពង្រីកបន្ថែមអាចជួបការលំបាក ប្រសិនបើនៅតែបន្តមិនអើពើចំពោះគោលការណ៍ប្រសិទ្ធិភាពជំនួយ
- ភាពខុសគ្នាច្រើននៃប្រភពមូលនិធិ កម្រិតទាបនៃសុខដុមនីយកម្មម្ចាស់ជំនួយ ជាឧបសគ្គលើគម្រោង។ ប្រការនេះនាំឲ្យមានថ្លៃចំណាយអន្តរការ និងការបន្សុំគ្នាមិនបានគ្រប់គ្រាន់ជាមួយអាទិភាពជាតិ (ម្ចាស់ជំនួយ-កំណត់ និងជ្រើសយក-)។ ការប្រើប្រាស់ក្នុងកម្រិតកំណត់នូវនីតិវិធីជាតិសម្រាប់កសាងផែនការ និងលើកថវិកា
- ជាធរគួរឲ្យចាប់អារម្មណ៍ថ្មីខ្លះៗកំពុងលេចឡើង (ដូចជា មូលនិធិប្រមូលផ្តុំ និងការប្រើប្រាស់យន្តការផ្តល់មូលនិធិនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ)

ជំហានទៅមុខ (1)

- លើកកំពស់អភិក្រមកម្មវិធីៈ ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រប្រែប្រួលអាកាសធាតុរបស់ជាតិ ត្រូវបានរៀបចំរួចរាល់ ផែនការសកម្មភាពថ្នាក់ក្រសួង សម្រាប់ក្រសួងចំនួន ១០ និងក្របខ័ណ្ឌហិរញ្ញប្បទានប្រែប្រួលអាកាសធាតុ កំពុងស្ថិតក្នុងការរៀបចំ
- ត្រូវរៀបចំការពិភាក្សាជាទៀងទាត់ជាមួយអ្នកពាក់ព័ន្ធនានា ដើម្បីសម្របសម្រួលការអនុវត្តផែនការយុទ្ធសាស្ត្រនេះ
- ក្នុងបរិបទបច្ចុប្បន្ននេះ ត្រូវសម្រួលសម្រាប់គ្រប់គ្រុំខុសៗគ្នា ប៉ុន្តែមានលក្ខខណ្ឌអប្បបរមាៈ
  - ការបន្សុីជាមួយផែនការយុទ្ធសាស្ត្រ
  - យន្តការសម្របសម្រួលសម្រាប់ការកសាងផែនការ និងការលើកថវិកា
  - ការសម្របសម្រួលលើM&E, យន្តការគ្រប់គ្រងចំណេះដឹង

ជំហានទៅមុខ (2)

- ជាផ្នែកមួយនៃក្របខ័ណ្ឌហិរញ្ញប្បទានប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ត្រូវលើកកំពស់ការប្រើប្រាស់មូលនិធិប្រមូលផ្តុំឲ្យបានកាន់តែច្រើន (ដើម្បីកាត់បន្ថយថ្លៃចំណាយអន្តរការ ធានាការបន្សុីគ្នា និងប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធរបស់ជាតិ) ជាអន្តរកាលឈានទៅរកការគាំទ្រថវិកា។ អភិក្រមផ្អែកលើគម្រោង មិនមាននិរន្តរភាពឡើយ បើផ្អែកតាមទំហំនៃហិរញ្ញវត្ថុអាកាសធាតុដែលពឹងទុក (ទាមទារការិយាធិបតេយ្យធំសំបើម)

- ក្នុងវិស័យនានាដែលមានការចាត់ចែងមូលនិធិប្រមូលផ្តុំ ឬ មានការគាំទ្រថវិកាតាមវិស័យ ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុគួរតែបានរួមបញ្ចូលទៅក្នុងយន្តការកសាងផែនការ និងលើកថវិកាទាំងនោះ (ដូចជា សុខាភិបាល ការអប់រំ វិមជ្ឈការ)។ ហិរញ្ញវត្ថុអាកាសធាតុគួរតែបំពេញបន្ថែមលើធនធានដែលមានស្រាប់។

ជំហានទៅមុខ (3)

- ឱកាសសម្រាប់ភាពជាដៃគូសាធារណៈ-ឯកជន នឹងរួមចំណែកក្នុងការអភិវឌ្ឍបៃតង។ ត្រូវស្វែងយល់ជាមួយវិស័យឯកជន អំពីថាតើគួរជម្រុញបរិយាកាសវិនិយោគបែបណាដែលមានអំណោយផលសម្រាប់ការវិនិយោគបៃតង
- ត្រូវដាក់ឲ្យអនុវត្តយន្តការនានា ដើម្បីកំណត់អត្តសញ្ញាណការវិនិយោគដែលទាក់ទងនឹងអាកាសធាតុតាំងពីដំណាក់កាលដើមដំបូង ដើម្បីអាចគិតគូរអំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅក្នុងការបង្កើតការវិនិយោគទាំងនោះ។
- ត្រូវដាក់ឲ្យអនុវត្តយន្តការនានា ដើម្បីពិនិត្យតាមដានជាទៀងទាត់នូវការចំណាយដែលទាក់ទងនឹងអាកាសធាតុ និងផលប៉ះពាល់/អត្ថប្រយោជន៍នៃការចំណាយទាំងនោះ។

សូមអរគុណ!

Email: chankresna_tauch@mef.gov.kh

មាតិកា

- ការបង្កើត និងចំណុចគោលសំខាន់ៗ
- គោលដៅ និងលទ្ធផល
- ការចាត់ចែងអនុវត្ត
- ចំណុចយកចិត្តទុកដាក់ និងផែនការការងាររបស់ CCAI

ការបង្កើត

- ឆ្នាំ ២០០៧៖ ក្រុមប្រឹក្សា MRC បានស្នើសុំឲ្យបង្កើត CCAI
- ឆ្នាំ ២០០៨៖ ក្រុមអ្នកជំនាញត្រូវបានបង្កើត ដើម្បីរៀបចំក្របខ័ណ្ឌ CCAI សម្រាប់ ឆ្នាំ ២០០៩-២០២៥

CCAI: កិច្ចផ្តួចផ្តើមសហការថ្នាក់តំបន់ ដែលគាំទ្រដល់ប្រទេសជាសមាជិកក្នុងការបន្សាំទៅនឹង ផលប៉ះពាល់ និងការប្រឈមថ្មីៗ បង្កដោយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

ចំណុចគោលសំខាន់ៗ

01/2011: ក្របខ័ណ្ឌកម្មវិធី CCAI បានទទួលការអនុម័តដោយក្រុមប្រឹក្សា MRC

08/2011: ឯកសារកម្មវិធី CCAI ឆ្នាំ ២០១១-២០១៥ បានអនុម័តដោយ MRC JC

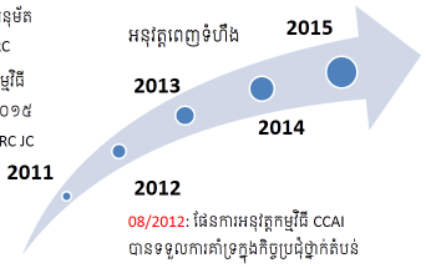

អនុវត្តពេញទំហឹង

08/2012: ផែនការអនុវត្តកម្មវិធី CCAI បានទទួលការគាំទ្រក្នុងកិច្ចប្រជុំថ្នាក់តំបន់

12/2012: CCAI មានបុគ្គលិកពេញលេញ និងមូលនិធិគ្រប់គ្រាន់ (អ្នកឯកទេស ៦ នាក់ និងបុគ្គលិកគាំទ្រ ១នាក់)

គោលដៅ និងលទ្ធផល

គោលដៅ៖ ការកសាងផែនការ និងការអនុវត្តការងារបន្សាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ បានធ្វើឡើងទៅតាមយុទ្ធសាស្ត្រ និងផែនការកែលម្អ*នៅលំដាប់ថ្នាក់ខុសៗគ្នា* និងតាមទីតាំងជាអាទិភាពនៅទូទាំងអាងទន្លេមេគង្គក្រោម។

គោលដៅ និងលទ្ធផល (ត)

- ✓ កម្រងទិន្នន័យ
- ✓ វិធី និងឧបករណ៍
- ✓ សកម្មភាពបង្ហាញ
- ✓ ការដាយតម្លៃទូទាំងអាងទន្លេ
- ✓ ការសិក្សាទឹកជំនន់ និងគ្រោះរាំងស្ងួត

លទ្ធផល ១ ការកសាងផែនការ និងការអនុវត្តការបន្សាំ

លទ្ធផល ៣ យុទ្ធសាស្ត្របន្សាំ

- ✓ សេណារីយ៉ូ CC
- ✓ ប្រព័ន្ធតិត្យតាមដាន
- ✓ ពយការណ៍អំពីស្ថានភាព
- ✓ ការប្រាស្រ័យទាក់ទង

លទ្ធផល ២ ការកសាងសមត្ថភាព

- ✓ ការកសាងផែនការបន្សាំ
- ✓ ការកសាងគោលនយោបាយ
- ✓ ការអនុវត្តឧបករណ៍
- ✓ ពិនិត្យតាមដាននិងពយការណ៍អំពី CC

លទ្ធផល ៤ កិច្ចសហប្រតិបត្តិការ និងការផ្លាស់ប្តូរ

- ✓ ការចាត់ចែងស្ថាប័ន
- ✓ ភាពជាដៃគូ

ការចាត់ចែងអនុវត្ត

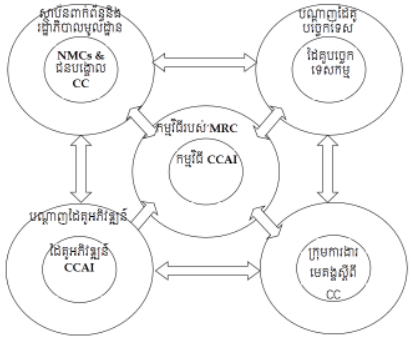

ជំទិកាជាតិលើកទី ៣ ស្តីពី ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ 7

ការយកចិត្តទុកដាក់នៃ CCAI
១. ធនធានទឹកនិងដីធ្លី

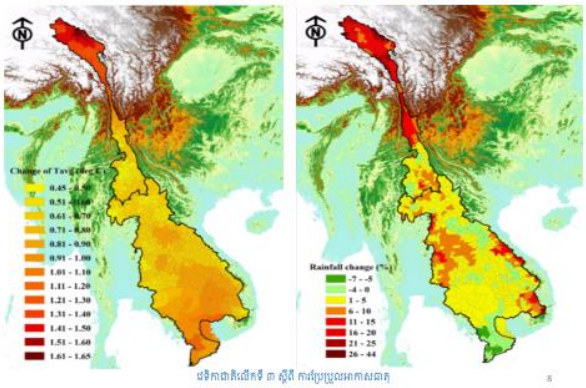

ជំទិកាជាតិលើកទី ៣ ស្តីពី ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ 8

ការយកចិត្តទុកដាក់នៃ CCAI:
២. ការវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់ចូលទូលាយ

ការវាយតម្លៃផលប៉ះពាល់ប្រែប្រួលអាកាសធាតុមកលើ៖

- របបជលសាស្ត្រ
- អ៊ីដ្រូឌីណាមិក និងសណ្ឋានវិទ្យា (លំហូរ និងកំទេចកំណក)
- សន្តិសុខស្បៀង (ត្រី និងកសិកម្ម)
- ប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី
- ទិន្នផល និងប្រតិបត្តិការនៃទំនប់វារីអគ្គិសនី

ជំទិកាជាតិលើកទី ៣ ស្តីពី ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ 9

ការយកចិត្តទុកដាក់នៃ CCAI:
៣. តម្រូវការបន្ទុំនៅក្នុងLMB

ការយល់ដឹងបន្ថែមទៀត

- ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
- ផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
- របៀបបន្ទុំ៖ ជម្រើស ពេលវេលា, ថ្លៃចំណាយ/ផលចំណេញ ការចាត់ជាអាទិភាព

ដៃនការឆ្លើយតបប្រសើជាងមុន

- ការសាងផែនការបន្ទុំ
- ការអនុវត្តការបន្ទុំ
- ការពិនិត្យតាមដាន និងវាយតម្លៃការបន្ទុំ
- ការកែសម្រួលជម្រើសបន្ទុំ

ជំទិកាជាតិលើកទី ៣ ស្តីពី ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ 10

ផែនការការងារនៃ CCAI 2013-2015

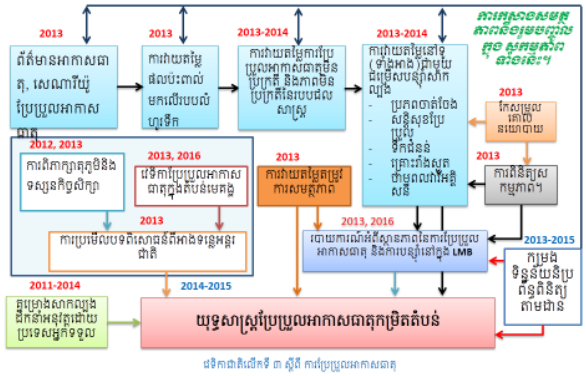

ជំទិកាជាតិលើកទី ៣ ស្តីពី ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

សូមអរគុណ!

Nuon Vanna (Mr.)
CCAI Technical Officer
Climate Change and Adaptation Initiative, Environment Division
Mekong River Commission Secretariat, Vientiane, Lao PDR
Tel: +856-21-263 263, Ext: 1020
Email: vanna@mrcmekong.org
Website: www.mrcmekong.org

CAMBODIA CLIMATE CHANGE ALLIANCE

មាតិកា

១. ចំណុលគោលសំខាន់ៗ
២. ការវិវត្តចុងក្រោយបំផុត
៣. ការប្រជុំនៅវ៉ាសូវី
៤. បញ្ហាសំខាន់ៗសម្រាប់វ៉ាសូវី
៥. ការរំពឹងទុកនៅវ៉ាសូវី

ចំណុចគោលសំខាន់ៗ

- ១៩៧៩ - សន្និសីទអាកាសធាតុពិភពលោក (WCC) លើកដំបូង
- ១៩៨៨ - ក្រុមការងារអន្តររដ្ឋាភិបាលស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុត្រូវបានបង្កើត
- ១៩៩០ - ការចេញរបាយការណ៍វាយតម្លៃលើកដំបូង។ ការចរចាក្នុងសន្និបាតពេញអង្គនៃអង្គការសហប្រជាជាតិស្តីពីអនុសញ្ញាក្របខ័ណ្ឌបានចាប់ផ្តើម
- ១៩៩១ - កិច្ចប្រជុំលើកដំបូងនៃគណៈកម្មាធិការចរចាអន្តររដ្ឋាភិបាល (INC)
- ១៩៩២ - INC អនុម័តលើអត្ថបទនៃ UNFCCC។ នៅកិច្ចប្រជុំកំពូលនៅរីយ៉ូ UNFCCC ត្រូវបានបើកសម្រាប់ការចុះហត្ថលេខា។

ចំណុចគោលសំខាន់ៗ

- ១៩៩៤ — UNFCCC ចូលជាធរមាន
- ១៩៩៥ — សន្និសីទភាគីលើកដំបូង (COP 1) ជួបប្រជុំនៅប៊ែរឡាំង
- ១៩៩៦ — លេខាធិការដ្ឋាន UNFCCC ត្រូវបានបង្កើត ដើម្បីគាំទ្រដល់សកម្មភាពនៅក្រោមអនុសញ្ញានេះ
- ១៩៩៧ — ពិធីសារក្យូតូត្រូវបានអនុម័តជាផ្លូវការនៅក្នុងCOP3 ខែធ្នូ
- ២០០៥ - ពិធីសារក្យូតូចូលជាធរមាន។ កិច្ចប្រជុំលើកដំបូងនៃភាគីក្នុងពិធីសារក្យូតូ (MOP 1) ធ្វើឡើងនៅម៉ុងរ៉េអាល់
- ២០០៧ - ការចេញរបាយការណ៍វាយតម្លៃលើកទី ៤របស់IPCC។ នៅ COP13 ភាគីនានាឯកភាពលើផែនទីបង្ហាញផ្លូវក្រុងបាលី

ចំណុចគោលសំខាន់ៗ

- ២០០៩ - កិច្ចព្រមព្រៀង (Accord) កូប៉េនហាក់ ត្រូវបានរៀបចំជាសេចក្តីព្រាងនៅ COP15 ក្នុងក្រុងកូប៉េនហាក់។ COP បានកត់សំគាល់អំពីការវិវត្តនេះ។ ក្រោយមកប្រទេសនានាបានដាក់ជូនការសន្យាកាត់បន្ថយការបំភាយ ឬ ការសន្យាសកម្មភាពកាត់បន្ថយ ទាំងអស់មិនជាប់កាតព្វកិច្ច
- ២០១០ - កិច្ចព្រមព្រៀងកាន់គុន ត្រូវបានរៀបជាសេចក្តីព្រាង និងទទួលយកដោយភាគីភាគច្រើននៃ COP នៅក្នុង COP16
- ២០១១ - វេទិកាឌួបាន សម្រាប់បង្កើតសកម្មភាពត្រូវបានរៀបចេញជាសេចក្តីព្រាង និង COP ទទួលយកនៅក្នុង COP17
- ២០១២ - វិសោធនកម្មដូហាលើពិធីសារក្យូតូត្រូវបានCMP អនុម័តនៅក្នុង CMP8

បច្ចុប្បន្នភាពចុងក្រោយ

COP 13: ផែនការសកម្មភាពក្រុងបាលី (BAP)

បានបង្កើតដំណើរការពិស្តារមួយ ដើម្បីឲ្យមានការអនុវត្តអនុសញ្ញានេះបានពេញលេញប្រកបដោយប្រសិទ្ធិភាព និងដោយនិរន្តរភាព តាមរយៈសកម្មភាពសហប្រតិបត្តិការរយៈពេលវែង ឥឡូវនេះរហូតដល់ឆ្នាំ ២០១២ និងហួសពីនេះ:

ធាតុសំខាន់ៗចំនួនប្រាំ

- ចក្ខុវិស័យរួមសម្រាប់សកម្មភាពសហប្រតិបត្តិការរយៈពេលវែង
- ពង្រឹងសកម្មភាពជាតិ/អន្តរជាតិ ស្តីពីការកាត់បន្ថយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
- ពង្រឹងសកម្មភាពខាងការបន្សាំ
- ពង្រឹងសកម្មភាពខាងការអភិវឌ្ឍ និងការផ្ទេរបច្ចេកវិទ្យាដើម្បីគាំទ្រសកម្មភាពកាត់បន្ថយ និងបន្សាំ
- ពង្រឹងសកម្មភាពខាងការផ្តល់ធនធានហិរញ្ញវត្ថុ និងការវិនិយោគ ដើម្បីគាំទ្រសកម្មភាពកាត់បន្ថយ និងការបន្សាំ និងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការខាងបច្ចេកវិទ្យា

បច្ចុប្បន្នភាពចុងក្រោយ

កិច្ចព្រមព្រៀង (Accord) នៅកូប៉េនហាក់:

- **ចំណុចដៅកាត់បន្ថយការបំភាយសម្រាប់ប្រទេសឧស្សាហកម្ម៖**
  - ភាគីក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ១ ប្តេជ្ញាអនុវត្តរៀងខ្លួន ឬ រួមគ្នា នូវចំណុចដៅនៃការបំភាយដែលគណនាបាននៅទូទាំងសេដ្ឋកិច្ចរបស់ខ្លួនសម្រាប់ឆ្នាំ ២០២០
  - ការសន្យាមិនបានជិតការកាត់បន្ថយ ២៥-៤០% ឡើយរហូតដល់ឆ្នាំ ២០២០ ធៀបនឹងតួលេខគោលឆ្នាំ ១៩៩០ - ពោលគឺការកាត់បន្ថយមួយដែលទំនងជាត្រូវធ្វើឲ្យបានដើម្បីកាត់បន្ថយកំណើនសីតុណ្ហភាពឲ្យនៅក្រោម ២អង្សា
- **សកម្មភាពកាត់បន្ថយស្របតាមលក្ខខណ្ឌរបស់ជាតិពីសំណាក់ប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍**
  - ភាគីមិននៅក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ១ នៃអនុសញ្ញានេះ នឹងអនុវត្តសកម្មភាពកាត់បន្ថយ និងបញ្ជាក់ពីការសន្យាដោយស្ម័គ្រចិត្តរបស់ខ្លួន

បច្ចុប្បន្នភាពចុងក្រោយ

កិច្ចព្រមព្រៀង (Accord) នៅកូប៉េនហាក់:

- **ធនធានហិរញ្ញវត្ថុនិងបច្ចេកវិទ្យា ដើម្បីជួយប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍កាត់បន្ថយ និងបន្សាំ**
  - កិច្ចព្រមព្រៀងនេះរួមបញ្ចូលការប្តេជ្ញាដោយប្រទេសជឿនលឿនក្នុងការផ្តល់ ៣០៣ន់លានដុល្លាក្នុងរយៈពេលបីឆ្នាំខាងមុខ ដើម្បីគាំទ្រប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍នៅក្នុងកិច្ចប្រឹងប្រែងបន្សាំ និងកាត់បន្ថយរបស់ខ្លួន
  - កិច្ចព្រមព្រៀងនេះក៏រួមបញ្ចូលការប្តេជ្ញាចំពោះគោលដៅកៀងគរ១០០ន់លានដុល្លាក្នុងមួយឆ្នាំ រហូតដល់ឆ្នាំ ២០២០ ផងដែរ និងក្រុមការងារមួយដើម្បីសិក្សាប្រភពចំណូលដែលមានសក្តានុពលសម្រាប់មូលនិធិទាំងនេះ
- **ការបង្កើតស្ថាប័ន និងរចនាសម្ព័ន្ធអភិបាលកិច្ចសម្រាប់ផ្ទេរហិរញ្ញវត្ថុ និងការគាំទ្រផ្សេងទៀតដល់ប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍**
  - កិច្ចព្រមព្រៀងនេះអំពាវនាវឲ្យបង្កើតមូលនិធិអាកាសធាតុបៃតងកូប៉េនហាក់ជាអង្គភាពប្រតិបត្តិការនៃយន្តការហិរញ្ញវត្ថុនៃអនុសញ្ញានេះ សម្រាប់គាំទ្រគម្រោងនានា

បច្ចុប្បន្នភាពចុងក្រោយ

កិច្ចព្រមព្រៀងកាន់គុន: ការកាត់បន្ថយ

- បង្កើតគោលដៅច្បាស់លាស់ និងកាលវិភាគទាន់ពេលវេលាសម្រាប់កាត់បន្ថយការបំភាយឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ដែលកើតចេញពីសកម្មភាពមនុស្ស ដើម្បីរក្សាកំណើនសីតុណ្ហភាពជាមធ្យមលើផែនដីឲ្យនៅក្រោម ២អង្សា
- លើកទឹកចិត្តឲ្យមានការចូលរួមនៃប្រទេសទាំងអស់ ក្នុងការកាត់បន្ថយការបំភាយទាំងនេះស្របជាមួយការទទួលខុសត្រូវ និងសមត្ថភាពរបស់ប្រទេសនីមួយៗក្នុងការធ្វើបែបនេះ
- ពិនិត្យវឌ្ឍនភាពដែលមានកន្លងមកសម្រាប់គោលដៅ២អង្សា និងពិនិត្យមើលរហូតដល់ឆ្នាំ ២០១៥ ថាតើត្រូវពង្រឹងគោលបំណងនេះឬទេទៅអនាគត ដែលរួមទាំង ការពិចារណាអំពីគោលដៅ ១.៥អង្សា ដោយផ្អែកលើមូលដ្ឋាននៃចំណេះដឹងវិទ្យាសាស្ត្រល្អបំផុតដែលមាន

បច្ចុប្បន្នភាពចុងក្រោយ

កិច្ចព្រមព្រៀងកាន់គុន: ការបន្សាំ

- ជួយជាពិសេសប្រជាពលរដ្ឋងាយរងគ្រោះក្នុងពិភពលោក ដើម្បីបន្សាំនឹងផលប៉ះពាល់ដែលមិនអាចជៀសវាងបាន នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដោយចាត់វិធានការបន្សាំដែលមានការសម្របសម្រួលរវាងគ្នា

កិច្ចព្រមព្រៀងកាន់គុន: ហិរញ្ញវត្ថុ

- កៀងគរ និងផ្តល់មូលនិធិច្រើនជាងមុន នៅក្នុងរយៈពេលខ្លី និងរយៈពេលវែង ដើម្បីអាចឲ្យប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ ចាត់វិធានការកាន់តែច្រើន និងមានប្រសិទ្ធិភាពជាងមុន
- បង្កើតមូលនិធិអាកាសធាតុបៃតង ដើម្បីផ្តល់ ១០០ន់លានដុល្លាក្នុងមួយឆ្នាំ រហូតដល់ឆ្នាំ ២០២០ ដល់ប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ ដើម្បីជួយប្រទេសទាំងនោះកាត់បន្ថយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងបន្សាំទៅនឹងផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

បច្ចុប្បន្នភាពចុងក្រោយ

កិច្ចព្រមព្រៀងកាន់គុន: បច្ចេកវិទ្យា

- កៀងគរការអភិវឌ្ឍ និងការផ្ទេរបច្ចេកវិទ្យាស្អាត ដើម្បីពង្រឹងកិច្ចប្រឹងប្រែងដោះស្រាយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដោយអនុវត្តនៅកន្លែងសមស្រប តាមពេលវេលាសមស្រប និងដើម្បីឲ្យមានឥទ្ធិពលខ្លាំងបំផុតទាំងខាងការបន្សាំ និងការកាត់បន្ថយ

កិច្ចព្រមព្រៀងកាន់គុន: ការកសាងសមត្ថភាព

- កសាងសមត្ថភាពកម្រិតពិភពលោក ជាពិសេស ក្នុងប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ ដើម្បីដោះស្រាយ ការប្រឈមទាំងអស់
- បង្កើតស្ថាប័ន និងប្រព័ន្ធដែលមានប្រសិទ្ធិភាព ដែលធានាឲ្យមានការអនុវត្តគោលបំណងទាំងនេះដោយជោគជ័យ

បច្ចុប្បន្នភាពចុងក្រោយ

ក្រុមការងារបណ្តោះអាសន្នស្តីពីវេទិកាន្ទបានសម្រាប់បង្កើនសកម្មភាព:

ចន្លោការងារ ១: CoP បានប្រកាសដំណើរការមួយ ដើម្បីបង្កើតពិធីសារមួយ ដែលដាប់ពិធានច្បាប់មួយផ្សេងទៀត ឬ លទ្ធផលឯកភាពគ្នាមួយ ដែលមានអំណាចខាងផ្លូវច្បាប់ នៅក្រោមអនុសញ្ញានេះ ដែលអាចអនុវត្តសម្រាប់ភាគីទាំងអស់ (ដែលយោងផងដែរថាជាកិច្ចព្រមព្រៀងឆ្នាំ ២០១៥)

ដែលត្រូវអនុម័តនៅក្នុងសម័យប្រជុំលើកទី ២១ នៃ COP នៅឆ្នាំ ២០១៥ ដើម្បីអាចចូលជាធរមាន និងអនុវត្តចាប់ពីឆ្នាំ ២០២០តទៅ

ចន្លោការងារ ២: CoP បានសម្រេចកំណត់អត្តសញ្ញាណ និងពិនិត្យមើលសកម្មភាពជាច្រើនដែលអាចបំពេញភាពខ្វះចន្លោះនៃមហិច្ឆិតានៅមុនឆ្នាំ ២០២០

បច្ចុប្បន្នភាពចុងក្រោយ

ច្រកទ្វារអាកាសធាតុដូហា៖

- បានពង្រឹងការសម្រេចរបស់ខ្លួន និងលើកកាលវិភាគ ដើម្បីអនុម័តកិច្ចព្រមព្រៀងអាកាសធាតុសកល រហូតដល់ឆ្នាំ ២០១៥ ដែលនឹងចូលជាធរមាននៅឆ្នាំ ២០២០
- បានបញ្ចប់ការងារនៅក្រោមផែនការសកម្មភាពបាលី ដើម្បីអាចផ្តោតលើការងារថ្មីៗ ឆ្ពោះទៅកិច្ចព្រមព្រៀងឆ្នាំ ២០១៥ នៅក្រោមចន្លោះការចរចារួមមួយ នៅក្នុងក្រុមការងារបណ្តោះអាសន្នស្តីពីវេទិកានុបានសម្រាប់បង្កើនសកម្មភាព (DAP)
- បានសង្កត់ធ្ងន់លើតម្រូវការឲ្យបង្កើនមហិច្ឆិតារបស់ខ្លួន ដើម្បីកាត់បន្ថយឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ និងជួយប្រទេសងាយរងគ្រោះដើម្បីបន្សាំ

បច្ចុប្បន្នភាពចុងក្រោយ

ច្រកទ្វារអាកាសធាតុដូហា៖

- បានប្រកាសអំឡុងពេលនៃការប្តេជ្ញាចិត្តមួយនៅក្រោមពិធីសារក្យូតូ (លើកទី ២ ដែលគូសបញ្ជាក់ពីគោលការណ៍ដែលប្រទេសឈឿនលឿននាំមុខសកម្មភាពដែលជាប់ជាកាតព្វកិច្ច ដើម្បីកាត់បន្ថយការបំភាយឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់)
- បានធ្វើឲ្យមានវឌ្ឍនភាពបន្ថែមទៀតឆ្ពោះទៅបង្កើតការគាំទ្រខាងហិរញ្ញវត្ថុ និងបច្ចេកវិទ្យា និង ស្ថាប័នថ្មីៗ ដើម្បីជួយឲ្យមានការវិនិយោគលើថាមពលស្អាត និងកំណើនដែលមានភាពធន់នៅក្នុងប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍។

កិច្ចប្រជុំនៅឌ៉ាសូតី

- សម័យប្រជុំលើកទី ១៩ នៃសន្និសីទភាគី (COP 19)
- សម័យប្រជុំទី៩នៃសន្និសីទភាគីដែលមាននាទីជាកិច្ចប្រជុំនៃភាគីក្នុងពិធីសារក្យូតូ(CMP 9)
- សម័យប្រជុំលើកទី ៣៩ នៃអង្គភាពរងសម្រាប់ការអនុវត្ត (SBI 39)
- សម័យប្រជុំលើកទី ៣៩ នៃអង្គភាពរងទទួលបន្ទុកផ្តល់យោបល់វិទ្យាសាស្ត្រ និងបច្ចេកវិទ្យា (SBSTA 39)
- សម័យប្រជុំលើកទី ២ នៃក្រុមការងារបណ្តោះអាសន្នស្តីពីវេទិកានុបានសម្រាប់ការពង្រឹងសកម្មភាព (ផ្នែកទី ៣) (ADP 2.3)

ការរំពឹងទុកសំខាន់ៗសម្រាប់ឌ៉ាសូតី

- អំឡុងពេលប្តេជ្ញាលើកទី ២ នៃពិធីសារក្យូតូ៖ ត្រូវការឲ្យមានការផ្តល់សច្ចាប័នពីភាគីនានា
- ជំណាក់កាលប្រតិបត្តិនៃរចនាសម្ព័ន្ធស្តាប័នដែលមានស្រាប់៖ ឈានទៅរចនាសម្ព័ន្ធស្តាប័នដែលបានឯកភាពរួចមកហើយ ដោយឈានចេញពីជំណាក់កាលបង្កើត ទៅជំណាក់កាលប្រតិបត្តិការ។

ការរំពឹងទុកសំខាន់ៗពីឌ៉ាសូតី

- ហិរញ្ញវត្ថុ៖ ឈានពីមូលនិធិអាកាសធាតុបៃតង ទៅរកជំណាក់កាលអនុវត្តនៃមូលនិធិនេះ។ ផែនទីបង្ហាញផ្លូវដាក់លាក់មួយសម្រាប់សម្រេចបានតាមការប្តេជ្ញាដើម្បីឈានដល់ ១០០ពាន់លានដុល្លា (ក្នុងមួយឆ្នាំ) រហូតដល់ឆ្នាំ ២០២០ តាមរយៈប្រភពហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈថ្មីនិងបន្ថែម
- ការបាត់បង់ និងខូចខាត៖ COP បានចាប់ផ្តើមពិភាក្សានៅដូហា ក្នុង COP18។ ត្រូវការឲ្យមានយន្តការច្បាស់លាស់ ដើម្បីគាំទ្រការបាត់បង់ និងខូចខាត
- វេទិកានុបាន៖ ត្រូវការបំពឹបន្ថែមអំពីធាតុនានាដែលត្រូវបញ្ចូលទៅក្នុងសេចក្តីព្រាងកិច្ចព្រមព្រៀង

សូមអរគុណ!

Climate Change Department, Ministry of Environment
#48 Samdech Preah Sihanouk Blvd
Phnom Penh, Cambodia
www.camclimate.org.kh

វេទិកាជាតិលើកទី ៣ ស្តីពី ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

ថ្ងៃទី ៥ – ៧ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១៣ កម្ពុជា

"ធ្វើសកម្មភាពដើម្បីការអភិវឌ្ឍដោយពឹងពាក់នៅក្នុងបរិបទសង្គ្រាមប្រែប្រួលអាកាសធាតុ"

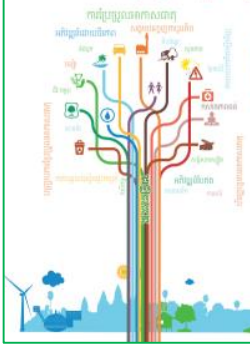

សេចក្តីព្រាងជំហរកម្ពុជាសម្រាប់សន្និសីទ សហប្រជាជាតិលើកទី ១៩ ស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (COP-19)

បង្ហាញជូនដោយ លោក ជា ចន្ទន៍ធូ
នាយដ្ឋានប្រែប្រួលអាកាធាតុ ក្រសួងបរិស្ថាន

ថ្ងៃទី៧ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៣

CAMBODIA CLIMATE CHANGE ALLIANCE

សាថតា

- សន្និសីទសហប្រជាជាតិស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅក្រុងវ៉ារស្សាវ៉ី ប្រទេសប៉ូឡូញ ពីថ្ងៃទី១១ ដល់ទី ១២ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៣
  - សន្និសីទបណ្តាភាគីអនុសញ្ញា លើកទី១៩(COP 19)
  - សន្និសីទបណ្តាភាគីអនុសញ្ញាលើកទី៩ ដែលមាននាទីជាកិច្ចប្រជុំនៃបណ្តាភាគីនៃពិធីសារក្យូតូ (CMP 9)
  - កិច្ចប្រជុំលើកទី៣៩ នៃក្រុមប្រឹក្សាសម្រាប់ការអនុវត្តអនុសញ្ញា (SBI 39)
  - កិច្ចប្រជុំលើកទី៣៩ នៃក្រុមប្រឹក្សាសម្រាប់ផ្តល់យោបល់បច្ចេកទេស និងបច្ចេកវិទ្យា (SBSTA 39)
  - កិច្ចប្រជុំលើកទី ២ ផ្នែកទី៣នៃក្រុមការងារបណ្តោះអាសន្នស្តីពីវេទិកាទីក្រុងឌួបាន សម្រាប់ការពង្រឹងសកម្មភាព (ADP 2.3)។

សេចក្តីព្រាងជំហររបស់កម្ពុជាសម្រាប់ COP 19 (1)

- កម្ពុជាគាំទ្រពេញទំហឹងកិច្ចប្រឹងប្រែងដើម្បីដោះស្រាយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដោយផ្អែកលើគោលការណ៍គន្លឹះនៃអនុសញ្ញា UNFCCC ជាពិសេស ការទទួលខុសត្រូវរួម ប៉ុន្តែក្នុងកម្រិតដោយផ្សេងគ្នា ទៅតាមសមត្ថភាព និងលទ្ធភាពរៀងៗខ្លួន
- ជំហរចចារបស់កម្ពុជារួមចំណែកគាំទ្រជំហររបស់ក្រុមប្រទេសអភិវឌ្ឍតិចតួច (LDC) និងក្រុមប្រទេស G77+ចិន។

សេចក្តីព្រាងជំហរកម្ពុជាសម្រាប់COP 19 (2)

- កម្ពុជាអំពាវនាវដល់ភាគីទាំងអស់ថា គ្រប់សកម្មភាព និងវិធានការដែលទាក់ទងនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ត្រូវតែស្របគ្នាជាមួយគោលការណ៍ និងបញ្ជត្តិនានានៃ UNFCCC ជាពិសេស គោលការណ៍សមធម៌ ការទទួលខុសត្រូវដាប្រវត្តិសាស្ត្រ ការទទួលខុសត្រូវរួមប៉ុន្តែក្នុងកម្រិតផ្សេងគ្នាទៅតាមសមត្ថភាព និងលទ្ធភាពរៀងៗខ្លួន ហើយជានាបានការអភិវឌ្ឍដោយចីរភាពរបស់ប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍ
- កម្ពុជាទទួលស្គាល់ថា កំណើនសីតុណ្ហភាពនឹងមានផលប៉ះពាល់មហាប្រល័យមកលើប្រទេសទាំងអស់ ជាពិសេស LDCs ដោយសារសមត្ថភាព និងលទ្ធភាពបន្ទុំនៃប្រទេសទាំងនោះមានកម្រិតទាប
- កម្ពុជាអំពាវនាវដល់ប្រទេសជាភាគីទាំងអស់ឲ្យពិចារណាតម្រូវការដោក់លាក់ និងភាពៈទេសៈពិសេសរបស់ LDCs នៅក្នុងសកម្មភាពរបស់ខ្លួន ដែលទាក់ទងនឹងការផ្តល់មូលនិធិ និងការផ្ទេរបច្ចេកវិទ្យាដោយផ្អែកតាមមាត្រា ៤.៩ នៃអនុសញ្ញា UNFCCC
- កម្ពុជាអំពាវនាវដល់ភាគីទាំងអស់ក្នុងឧបសម្ព័ន្ធទី១ ពង្រឹងការប្តេជ្ញា ការដឹកនាំ និងឆន្ទៈរបស់ខ្លួន ដើម្បី បង្កើនកម្រិតនៃមហិច្ឆិតាក្នុងការកាត់បន្ថយ GHGs សម្រាប់អំឡុងមុនឆ្នាំ២០២០ ដើម្បីរក្សាកំណើន សីតុណ្ហភាពជាមធ្យមឲ្យនៅក្រោម ១,៥°C ជៀបនឹងកម្រិតនៅមុនឧស្សាហកម្ម នៅត្រឹមឆ្នាំ ២១០០

សេចក្តីព្រាងជំហរកម្ពុជាសម្រាប់ COP 19 (3)

- កម្ពុជាអំពាវនាវដល់ភាគីទាំងអស់ឲ្យស្វែងយល់អំពីភាពបន្ទាន់ដើម្បីធ្វើការជាមួយគ្នាឆ្ពោះទៅបង្កើតកិច្ចព្រមព្រៀងឆ្នាំ ២០១៥ ដែលគួរតែរួមបញ្ចូលការប្តេជ្ញាចុល់ចុលយពីភាគីទាំងអស់ ជាពិសេស មេដឹកនាំនៃប្រទេសជឿនលឿន ក៏ដូចជា ប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ ដើម្បីរួមចំណែកក្នុងសកម្មភាពលើពិភពលោក ដូចមានចែងក្នុងមាត្រា ៤.៧ នៃ UNFCCC
- កម្ពុជាគាំទ្រដល់ការប្តេជ្ញាស្តីពីការអនុវត្តសកម្មភាពបន្ទាំ និងកាត់បន្ថយ ដែលគួរតែយចិត្តទុកដាក់ឲ្យបានស្មើគ្នាសម្រាប់កិច្ចព្រមព្រៀងអាកាសធាតុនាពេលអនាគត
- កម្ពុជាអំពាវនាវឲ្យមានការអនុវត្តក្របខ័ណ្ឌបន្ទុំ ដែលបានបង្កើតឡើងនៅទីក្រុងកាំកុន និងបញ្ជត្តិនានាសម្រាប់ជំរើរការ LDCs ដើម្បីរៀបចំផែនការជាតិបន្ទុំ (NAPs) និងការអនុវត្ត ក៏ដូចជាកម្មវិធីការងារស្តីពីការបាត់បង់ និងការខូចខាត ដោយផ្អែកលើអាទិភាពរបស់ប្រទេសនីមួយៗ
- កម្ពុជាអំពាវនាវដល់ភាគីបណ្តាប្រទេសជឿនលឿន ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ អ.ស.ប និងអង្គការអន្តរជាតិ ឲ្យផ្តល់ការគាំទ្របច្ចេកទេស និងមូលនិធិ ដែលងាយស្រួលទទួលបាន និងនីតិវិធី ដែលអាចបត់បែនបានសម្រាប់ការរៀបចំផែនការជាតិបន្ទុំ (NAP) និងការអនុវត្ត ដោយគ្មានការពន្យាពេល

សេចក្តីព្រាងជំហរកម្ពុជាសម្រាប់ COP 19 (4)

- កម្ពុជាគាំទ្រដល់ការបង្កើតយន្តការបន្ទុំសម្រាប់ LDCs នៅក្នុងមូលនិធិអាកាសធាតុបៃតង
- កម្ពុជាសូមគាំទ្រឲ្យមានកិច្ចព្រមព្រៀងដំណាក់កាលទី២ នៃពិធីសារក្យូតូ តែទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ នីតិវិធីនៃការអនុវត្តគម្រោងយន្តការអភិវឌ្ឍន៍ស្អាត គួរតែធ្វើឲ្យងាយជាងមុនដើម្បីឲ្យប្រទេសអភិវឌ្ឍតិចតួចបានចូលរួមអនុវត្តគម្រោងយន្តការអភិវឌ្ឍន៍ស្អាតដោយពេញលេញ។ ជាងនេះទៅទៀតកម្ពុជាជម្រុញឲ្យភាគីទាំងអស់យកចិត្តទុកដាក់ចំពោះការបង្កើតយន្តការថ្មីៗ និងវិធីសាស្ត្រនានានៅក្រោមសមត្ថកិច្ចនៃអនុសញ្ញាUNFCCC ដើម្បីជានាបាននូវសារៈសំខាន់នៃការកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់
- កម្ពុជាគាំទ្រដល់ការអនុវត្ត សកម្មភាពកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័នថ្នាក់ជាតិសមស្រប នៅក្នុងបណ្តាប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍ(NAMAs) តែទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយសកម្មភាពកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់នេះត្រូវតែមានចរិកអាចវាស់វែងបាន រាយការណ៍បាន និងផ្ទៀងផ្ទាត់បាន(MRV)។ ការអនុវត្ត NAMAs តែត្រូវធ្វើឡើងដោយស្ម័គ្រចិត្ត និងអនុលមទៅតាមអាទិភាពនានារបស់ប្រទេសនីមួយៗ ហើយត្រូវតែមានការឧបត្ថម្ភ គាំទ្រផ្នែកការកសាងសមត្ថភាព ហិរញ្ញវត្ថុ និងការផ្ទេរបច្ចេកវិទ្យាពីបណ្តាប្រទេសអភិវឌ្ឍ។
- កម្ពុជាទទួលស្គាល់ពីសារៈសំខាន់នៃវិធីសាស្ត្រ និងនីតិវិធីនានាដែលមានការឯកភាពគ្នាសម្រាប់អនុវត្ត REDD+។ ក្នុងន័យនេះ វិធីសាស្ត្រ និងនីតិវិធីនានាត្រូវតែបានបង្កើតឡើង និងអនុម័តដោយ COP

សេចក្តីព្រាងដំហរកម្ពុជាសម្រាប់ COP 19 (5)

- កម្ពុជាគាំទ្រដល់ការផ្តល់ហិរញ្ញប្បទានថ្មីៗបន្ថែម និងដែលអាចល្បាករណ៍បាន ពីប្រភពសាធារណៈ នៃបណ្តាប្រទេសឧបសម្ព័ន្ធ ១ ហើយចំពោះការទាំងអស់នោះតែទទួលបានដោយផ្ទាល់ និងងាយស្រួល។ ស៊ើយឯកជន តាមរយៈយន្តការអាស្រ័យទីផ្សារ គួរតែបំពេញបន្ថែម ឬ បង្កើនហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ។ ចំពោះបដិភាគ មិនគួរក្លាយជាឧបសគ្គ ឬ ជាលក្ខខ័ណ្ឌសម្រាប់បណ្តាប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍ ក្នុងការទទួលបានមូលនិធិ ឬហិរញ្ញប្បទានទាំងអស់នោះទេ
- កម្ពុជាលើកទឹកចិត្តដល់ប្រទេសជឿនលឿន ធ្វើការប្តេជ្ញា និងបង្កើនការគាំទ្រហិរញ្ញវត្ថុរបស់ខ្លួនដល់ប្រទេសនានាដែលងាយរងគ្រោះនៅចំពោះមុខការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ជាពិសេស LDCs;
- កម្ពុជាអំពាវនាវឲ្យមានផែនទីបង្ហាញផ្លូវហិរញ្ញវត្ថុល្អលាស់ ដើម្បីផ្តល់ហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈថ្មីបន្ថែមទៀត និងដែលអាចល្បាករណ៍បាន ដល់ប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ ដើម្បីបំពេញភាពខ្វះចន្លោះរវាងឆ្នាំ ២០១៣-២០២០
- កម្ពុជាលើកទឹកចិត្តដល់ប្រទេសជឿនលឿន ក្នុងការផ្តល់ការគាំទ្រហិរញ្ញប្បទានដល់ប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ប្រចាំឆ្នាំ ១០០ពាន់លានដុល្លារអាមេរិក ត្រឹមឆ្នាំ២០២០ ដូចមានចែងក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងកូផែនហាក។

7

សេចក្តីព្រាងដំហរកម្ពុជាសម្រាប់ COP 19 (6)

- កម្ពុជាគាំទ្រឲ្យមានការវាយតម្លៃតម្រូវការបច្ចេកវិទ្យា ជាពិសេស តម្រូវការជាបន្ទាន់សម្រាប់ការអភិវឌ្ឍ និងផ្ទេរបច្ចេកវិទ្យាសម្រាប់ការបន្សាំនៅក្នុងភាគីប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ទាំងអស់ ជាពិសេសLDCs។ លើសពីនេះ ផែនការសកម្មភាពបច្ចេកវិទ្យា គួរតែបានរៀបចំឡើង និងអនុវត្ត ដោយមានការគាំទ្រពីប្រទេសជឿនលឿន។ បច្ចេកវិទ្យាដែលផ្ទេរគួរតែសមស្រប និងមានមេត្រីភាពជាមួយបរិស្ថាន ដោយផ្អែកលើអាទិភាពរបស់ប្រទេសជាម្ចាស់ផ្ទះ
- កម្ពុជាស្វាគមន៍ការបង្កើតគណៈកម្មាធិការប្រតិបត្តិបច្ចេកវិទ្យា (TEC) និងមជ្ឈមណ្ឌលអាកាសធាតុ និងបណ្តាញការងារ (CTCN)។ CTCN គួរតែមានសកម្មភាពខ្លាំងជាងមុន ក្នុងការផ្តល់ការគាំទ្របច្ចេកវិទ្យាដល់ប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ ជាពិសេស LDCs
- កម្ពុជាគាំទ្រចំពោះវិធានការជាក់លាក់ និងបន្ទាន់ក្នុងការលុបបំបាត់ឧបសគ្គនានា ដែលកើតចេញពីកម្មសិទ្ធិបញ្ញា នៅក្នុងប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ និង LDCs សម្រាប់បច្ចេកវិទ្យាដែលមេត្រីភាពជាមួយបរិស្ថាន។

សេចក្តីព្រាងដំហរកម្ពុជាសម្រាប់ COP 19 (7)

- កម្ពុជាគាំទ្រឲ្យមានការបង្កើនសកម្មភាពស្តីពីការកសាងសមត្ថភាព ដើម្បីបង្កើនការពង្រឹងសមត្ថភាព និងលទ្ធភាពរបស់ប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍។ ការកសាងសមត្ថភាពគួរតែជាដំណើរការជាប់ជាបន្ត តាមតម្រូវការប្រទេសម្ចាស់ផ្ទះ តាមរបៀបផែននៃការចូលរួមពេញលេញ និងជាដំណើរពង្រឹងសកម្មភាពរួមមួយ
- កម្ពុជាគាំទ្រដល់សកម្មភាពនានាដែលផ្តល់សិទ្ធិអំណាច និងពង្រឹងស្ថាប័ននានាដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដែលរួមទាំងជនបង្គោល និងស្ថាប័នសម្របសម្រួលនានារបស់ជាតិ
- កម្ពុជាគាំទ្រដល់តម្រូវការឲ្យមានការកសាងសមត្ថភាព ដែលអាចវាស់វែងបានតាមរយៈការប្រើប្រាស់សូចនាករគុណផលដែលបានឯកភាពគ្នា និងដែលមានប្រសិទ្ធិភាព ហើយភាគីទាំងអស់ត្រូវរាយការណ៍ពីវឌ្ឍនភាពដែលសម្រេចបាន ក្នុងការពង្រឹងសមត្ថភាព ដើម្បីដោះស្រាយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ នៅក្នុងរបាយការណ៍ជាតិរបស់ខ្លួន៕

សូមអរគុណ!

លោក ជា ចន្ធន័ធូ
អនុប្រធាននាយកដ្ឋានប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ក្រសួងបរិស្ថាន
Email: cheachanthou@gmail.com

ឧបសម្ព័ន្ធទី ៥៖ បញ្ជីរាយនាមអ្នកចូលរួម

ល.រ	នាម និងគោត្តនាម	តួនាទី	ស្ថាប័ន
		គណៈអធិបតី	
1.	ឯកឧត្តម សាយ សំអាល់	រដ្ឋមន្ត្រី	MoE
2.	ឯកឧត្តម ខៀវ មុត	រដ្ឋលេខាធិការ	MoE
3.	ឯកឧត្តម រស់ សីលវ៉ា	អនុរដ្ឋលេខាធិការ	MEF
4.	ឯកឧត្តម ប៉ាន ប៊ុនធឿន	រដ្ឋលេខាធិការ	MoP
5.	ឯកឧត្តម Jean-François Cautain	ឯកអគ្គរដ្ឋទូតប្រចាំកម្ពុជា	EU
6.	លោក Peter J. Brimble	នាយករងប្រចាំប្រទេស	ADB
7.	លោកស្រី Claire Van der Vaeren	មន្ត្រីសម្របសម្រួលនៃអង្គការសហប្រជាជាតិប្រចាំកម្ពុជា	UNDP
8.	ឯកឧត្តម សាបូ អូហ្សាណូ	រដ្ឋលេខាធិការ	MoE
		ប្រធានដឹកនាំ និងវាគ្មិន	
9.	លោកជំទាវ ប្រាក់ ច័ន្ទ ណាយ	រដ្ឋលេខាធិការ	ក្រសួងប្រៃនីយ៍ និងទូរគមនាគមន៍
10.	ឯកឧត្តម សាត សាមី	រដ្ឋលេខាធិការ	MIME
11.	ឯកឧត្តម សក់ សេដ្ឋា	រដ្ឋលេខាធិការ	MoI
12.	ឯកឧត្តម ឡេង ធនយុទ្ធា	អនុរដ្ឋលេខាធិការ	MoPWT
13.	ឯកឧត្តម ប៊ិន សម្បត្តិ ថាវ័ត្ន	អនុរដ្ឋលេខាធិការ	MLMUPC
14.	ឯកឧត្តម ជា សំអាង	អគ្គនាយករង	រដ្ឋបាលព្រៃឈើ
15.	ឯកឧត្តម ឡុញ ហ៊ាល	អគ្គនាយក	MoE
16.	ឯកឧត្តម សុខ ចិន្តាសោភា	អគ្គលេខាធិការ	ក្រុមប្រឹក្សាអភិវឌ្ឍន៍កម្ពុជា
17.	ឯកឧត្តម ចាយ សាមិត្ត	ប្រតិភូអមរាជរដ្ឋាភិបាល និងអគ្គនាយក	MoE
18.	លោក ប្រាក់ ថាវអាមិដា	អគ្គលេខាធិការរង	MAFF
19.	លោកបណ្ឌិត ទិន ពន្លក	អគ្គនាយករង	MoE
20.	ឯកឧត្តម គល់ វឌ្ឍនា	អគ្គលេខាធិការរង	CNMC
21.	លោក Julian Abrams	អ្នកសម្របសម្រួលបច្ចេកទេស/ UNCDF-LoCAL	UNCDF p/a UNDP
22.	បណ្ឌិត នេត បារមី	ប្រធានដេប៉ាតឺម៉ង់ទេសចរណ៍	RUPP
23.	លោក Peter J. Brimble	នាយករងប្រចាំប្រទេស	ADB

ល.រ	ឈ្មោះ និងគោត្តនាម	តួនាទី	ស្ថាប័ន
24.	លោកស្រី Nele Bunner	មន្ត្រីទទួលបន្ទុកកម្មវិធីការពារអាកាសធាតុសម្រាប់ប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍	GIZ
25.	លោកស្រី ជា អេលីយ៉ាន	អនុប្រធានដេប៉ាតឺម៉ង់វិទ្យាសាស្ត្របរិស្ថាន	RUPP
26.	លោក Julien Chevillard	អ្នកគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលនៃលេខាធិការដ្ឋាន CCCA/UNDP	MoE
27.	លោក Alex Diment	ទីប្រឹក្សាបច្ចេកទេសជាន់ខ្ពស់	អង្គការអភិរក្សសត្វព្រៃ
28.	លោកស្រី Sanna Salmela-Eckstein	Regional DM Delegate	Asia Finnish Red Cross
29.	លោក Chris Fijkemans	នាយកប្រចាំប្រទេសកម្ពុជា	Oxfam
30.	លោក Koen Everaert	មន្ត្រីទំនាក់ទំនងសហប្រតិបត្តិការនៃតំណាងសហភាពអឺរ៉ុបប្រចាំកម្ពុជា	EU
31.	លោក ហែម ចន្ទន៍ធូ	មន្ត្រីគម្រោងជាន់ខ្ពស់	CARM
32.	លោក Conrado Heruela	ប្រធានគ្រប់គ្រងកិច្ចការសម្រាប់គម្រោងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ GEF	ផ្នែកថាមពល បច្ចេកវិទ្យា និងសេដ្ឋកិច្ច/GEF
33.	លោក Chuong Foeng Hinh	វិស្វករផ្នែក QA	ក្រុមហ៊ុន K-Cement Co., Ltd.
34.	លោក Steven Iddings	ប្រធានក្រុមសុខភាពបរិស្ថាន	WHO
35.	លោក Micah Ingalls	នាយកស្តីទីប្រចាំប្រទេស	WWF
36.	លោក Peter Iversen	ជំនាញការបច្ចេកទេស	រដ្ឋបាលព្រៃឈើ
37.	លោក ហុក គឹមឆួន	ប្រធានគម្រោងថ្នាក់ជាតិ	MAFF
38.	លោក គង់ គឹមស្រេង	មន្ត្រីកម្មវិធីជាន់ខ្ពស់	IUCN
39.	បណ្ឌិត Pradeep Kurukulasuriya	ទីប្រឹក្សាបច្ចេកទេសជាន់ខ្ពស់ផ្នែកការបន្សាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ	UNDP Asia-Pacific Regional Centre
40.	បណ្ឌិត Kien Tran-Mai	មន្ត្រីកម្មវិធី CCAI	MRC
41.	លោក ម៉ែង សក្តិភោសិទ្ធិ	មន្ត្រីតំណាងប្រចាំប្រទេសរបស់អង្គការ IFAD	MAFF
42.	លោក វ៉ា មឿន	នាយកប្រតិបត្តិ	អង្គការម្លប់បៃតង
43.	លោក Jeff Ospital	នាយកប្រតិបត្តិ	Nexus/Carbon for

ល.រ	នាម និងគោត្តនាម	តួនាទី	ស្ថាប័ន
			Development
44.	លោកបណ្ឌិត ទិន ពន្លក	អគ្គនាយករង	ក្រសួងបរិស្ថាន
45.	លោក គឹម រតនា	នាយកប្រតិបត្តិ	អង្គការ Caritas កម្ពុជា
46.	បណ្ឌិត lean Russell	ប្រធានគម្រោង	FAO
47.	លោកស្រី Sarah Sitts	ប្រធានប្រចាំប្រទេស	អង្គការ PACT កម្ពុជា
48.	លោក គឹម សុបិន្ត	ប្រធានមជ្ឈមណ្ឌលសិក្សាកសិកម្ម និងបរិស្ថាន	RUA
49.	លោក ស៊ូ សុជាតិ	អ្នកសម្របសម្រួល	CCCN
50.	លោក ហោង សុខ	អ្នកឯកទេសអភិបាលកិច្ច និង DRR	អង្គការ Plan International-កម្ពុជា
51.	លោកបណ្ឌិត ហោង សុខបិល	អ្នកស្រាវជ្រាវ និងសាស្ត្រាចារ្យនៃដេប៉ាតឺម៉ង់សំណង់ស៊ីវិល	ITC
52.	កញ្ញា គង់ កែវសុគន្ធា	ទីប្រឹក្សាឯករាជ្យ	CCIM
53.	លោក Carlo Figa Talamanca	CEO	SGFE
54.	លោក Uchida Togo	ទីប្រឹក្សាគម្រោងផ្នែកបរិស្ថាន និងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ	JICA
55.	លោក វ៉ន់ រណ្ណារិទ្ធិ	ប្រធាននាយកដ្ឋានរដ្ឋបាល និងហិរញ្ញវត្ថុ	ក្រសួងបរិស្ថាន
56.	លោក មៅ វិសាល	ប្រធានការិយាល័យសង្គមបរិស្ថាន និងទំនាក់ទំនងសាធារណៈ	អាជ្ញាធរអគ្គិសនីកម្ពុជា
		អង្គការសហប្រជាជាតិ និងម្ចាស់ជំនួយ	
57.	បណ្ឌិត lean Russell	ប្រធានគម្រោង	FAO
58.	លោកស្រី កែវ កល្យាណ	អ្នកវិភាគកម្មវិធី	UNDP
59.	កញ្ញា ហ៊ីង ភារ៉ានិច	អ្នកវិភាគគោលនយោបាយ	UNDP
60.	កែ ម៉ូនិច	អ្នកទំនាក់ទំនង	UNDP
61.	ជួន និមត់	អ្នកពិគ្រោះយោបល់	UNDP-NAPA
62.	Joanne Manda	អ្នកឯកទេសការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ	UNDP APRC
63.	Siriluck Chiengwong	អ្នកវិភាគផ្នែកទំនាក់ទំនងថ្នាក់តំបន់	UNDP APRC
64.	ឡុង យ៉ាវ	មន្ត្រីកម្មវិធី	WFP
65.	ឯិន ណារីរ:	SGP NC	UNDP

ល.រ	ឈ្មោះ និងគោត្តនាម	តួនាទី	ស្ថាប័ន
66.	Joris Oele	អ្នកឯកទេសផ្នែកអភិវឌ្ឍន៍ទីក្រុង	UN-Habitat
67.	Sarah Fumey	និស្សិតកម្មសិក្សា	EU
68.	សួស ពិនរក្ស	ទីប្រឹក្សាកម្មវិធីថ្នាក់ជាតិ	NAPA-Follow up/UNDP
69.	Setsuko Yamazaki	នាយកប្រចាំប្រទេស	UNDP
70.	Nerea Ruiz-Fuente	អ្នកសម្របសម្រួលគម្រោង	UNESCO
71.	Thibault Ledecq	ប្រធានកម្មវិធី	WWF
72.	Ammar Kawash	NA	WFP
73.	Pradeep Kurukulasurya	ទីប្រឹក្សាជាន់ខ្ពស់	UNDP
74.	Mariana Simoes	ADAPT អាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិច-កម្មវិធី កសាងសមត្ថភាព	UNDP
75.	Alyssa Grinberg	អ្នកឯកទេសកម្មវិធី	UN-Habitat
76.	Conrado Heruela	មន្ត្រីកម្មវិធី	UNEP
77.	មិន ប៊ុនម៉ា	អ្នកឯកទេស WsM	FFI-Harvest
78.	រស់ សុភ័ន្ត	អ្នកសម្របសម្រួលគម្រោង	UNIDO
		មន្ត្រីរដ្ឋាភិបាល និងមន្ត្រីគម្រោង	
79.	លោក ស៊ុន ប៊ុណ្ណា	អនុប្រធាននាយកដ្ឋាន	MoEYS
80.	លោក ហាក គឹមធួន	នាយកគម្រោង	MAFF
81.	លោក គល់ សុភ័ក្រ	អនុប្រធាននាយកដ្ឋាន	អជ្ញាធរសារវន្តកម្មជាតិ
82.	ឯកឧត្តម ស៊ា ហុង	អនុរដ្ឋលេខាធិការ	ក្រសួងសុខាភិបាល
83.	លោក លាង សុផល	មន្ត្រី	CCD/MOE
84.	ឯកឧត្តម ប៊ុន លី	អនុរដ្ឋលេខាធិការ	State Secretariat of Civil Aviation
85.	សុវ៉ាត់ សីលា	អនុប្រធានការិយាល័យ	MoE
86.	លោក គឹម ម៉េងលីម	មន្ត្រី CCCA	MoE
87.	ឌុច សំណាង	DMPC	NA
88.	Manfred Staab	PPCR	MoE
89.	ហ៊ុយ សុភាព	អនុប្រធាននាយកដ្ឋាន	ក្រសួងការបរទេស និងសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ
90.	មុយ វឌ្ឍនា	ប្រធានការិយាល័យរដ្ឋបាល និងផែនការ	MoE
91.	ទិន សុភ័ស	ប្រធានការិយាល័យអប់រំ ផ្សព្វផ្សាយ	MoE

ល.រ	នាម និងគោត្តនាម	តួនាទី	ស្ថាប័ន
92.	ឡុង សូណា	មន្ត្រីគម្រោង	CCCA
93.	នៅ រស្មី	មន្ត្រីគម្រោង	CCCA
94.	កៀន ដាណារី	មន្ត្រីផ្នែករដ្ឋបាល	CCCA
95.	យន់ ដារ៉ាវុធ	គណនេយ្យករ	CCCA
96.	ជ្រុន ណារេន	លេខាធិការ	CCCA
97.	គង់ មុន្នីពិសិដ្ឋ	អនុប្រធាននាយកដ្ឋាន	MoP
98.	តាំង គ្រុយ	អនុប្រធាននាយកដ្ឋាន	MoE
99.	លី សុខភារម្យ	អនុប្រធាននាយកដ្ឋាន	MoE
100.	ឯកឧត្តម អ៊ាវ ឈៀង	អនុរដ្ឋលេខាធិការ	ទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី
101.	ជ័យ សុទ្ធារិទ្ធិ	អនុប្រធាននាយកដ្ឋាន	MoE
102.	អូ ម៉ារីណា	អនុប្រធាននាយកដ្ឋាន	MRD
103.	អ៊ុន ប៊ុនថាត	មន្ត្រី	MoI
104.	គង់ សៀកលី	ប្រធានការិយាល័យ	MoE
105.	អ៊ឹម ចាន់ថុល	មន្ត្រី	អង្គភាពប្រឆាំងអំពើពុករលួយ
106.	ប៉ាក សុខារុធ	អនុប្រធាននាយកដ្ឋាន	MoE
107.	ឈឹម សុគន្ធ	អគ្គនាយករង	ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់
108.	សុខ លក្ខិណា	អគ្គនាយករង	អាជ្ញាធរអប្សរា
109.	ម៉ែន សារ៉ុន	អនុប្រធាននាយកដ្ឋាន	NA
110.	អាន សុធានី	អនុប្រធាននាយកដ្ឋាន	ក្រសួងធម្មការ និងសាសនា
111.	ឯកឧត្តម ម៉ា នរិទ្ធ	អគ្គលេខាធិការរង	NCDM
112.	ឡុង រតនកុមារ	អនុប្រធាននាយកដ្ឋាន	FA
113.	ច្រៀង ផល់ក្ខ	ប្រធាននាយកដ្ឋាន	MoPWT
114.	យិន ប៊ុនណាង	អនុប្រធាននាយកដ្ឋាន	MoE
115.	ប្រាក់ សៀកង៉ាន់	អគ្គនាយករង	ក្រសួងប្រៃនីយ៍ និង ទូរគមនាគមន៍
116.	ពិន ថាណារ៉ា	N/A	MoP
117.	ព្រំ ជិន	អនុប្រធាននាយកដ្ឋាន	MoI
118.	ឈរ អេឡែត	អនុប្រធាននាយកដ្ឋាន	MoE
119.	ស៊ុន ប៊ុនសាក់	Vice Commander	NA
120.	ពេជ្រ សាក់សេរី	ប្រធានការិយាល័យ	ក្រសួងការងារ និង បណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ
121.	នូ ម៉ានិត	អនុប្រធាននាយកដ្ឋាន	ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់

ល.រ	ឈ្មោះ និងគោត្តនាម	តួនាទី	ស្ថាប័ន
122.	ណុម សុទ្ធារិទ្ធិ	អនុប្រធាននាយកដ្ឋាន	MoE
123.	សុខ សីទ្ធ	អគ្គនាយករង	ក្រុមប្រឹក្សាដើម្បីអភិវឌ្ឍកសិកម្ម និងជនបទ
124.	ស្រី ម៉ារ៉ូណា	ប្រធាននាយកដ្ឋាន	MoE
125.	លឹម សាយ	មន្ត្រី	MoE
126.	យក់ សុធារិទ្ធិ	អនុប្រធានការិយាល័យ	MoE
127.	ពេជ្រ ចាន់	អនុប្រធាននាយកដ្ឋាន	ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម
128.	ជា អាលីហាន់	អនុប្រធាននាយកដ្ឋាន	RUA
129.	យិន សំរ៉ាយ	ប្រធាននាយកដ្ឋាន	MoE
130.	មាស សួង	ប្រធានការិយាល័យ	MLMUPC
131.	រស់ ជរ	អនុប្រធាននាយកដ្ឋាន	MoE
132.	គឹម សារិន	អនុប្រធាននាយកដ្ឋាន	MoE
133.	ឯកឧត្តម ជួន រស្មីរទ្ធី	អគ្គនាយក	ក្រសួងទំនាក់ទំនងជាមួយរដ្ឋ-សភា ព្រឹទ្ធសភា និងអធិការកិច្ច
134.	ហុង គង់	អនុប្រធាននាយកដ្ឋាន	ក្រសួងទំនាក់ទំនងជាមួយរដ្ឋ-សភា ព្រឹទ្ធសភា និងអធិការកិច្ច
135.	គឹម ណុង	អគ្គនាយករង	MoE
136.	ឡុង សុខាប៊ុន្នី	អនុប្រធាននាយកដ្ឋាន	MoE
137.	ឡាំ សៅឡេង	ប្រធានការិយាល័យ	MoE
138.	ឯក សេរីសុភាព	អនុប្រធាននាយកដ្ឋាន	MoE
139.	ស្រុន ស៊ីណា	មន្ត្រី	MoFAIC
140.	ឃុន វឌ្ឍនា	អនុប្រធាននាយកដ្ឋាន	FA
141.	អ៊ុន សេដ្ឋា	មន្ត្រី	FA
142.	រាត់ សុិទ្ធ	ប្រធាននាយកដ្ឋាន	MoE
143.	Edwin Payuan	អ្នកសម្របសម្រួលកម្មវិធីប្រចាំប្រទេស	RECOFTC
144.	ស៊ូ សារុំ	ទីប្រឹក្សា	MoE
145.	សេដ្ឋា បញ្ញា	DBC	MoFAIC
146.	សុខ ខុន	អ្នកសម្របសម្រួលថ្នាក់ជាតិ	CNMC
147.	ថាន ណារិន	អនុប្រធាននាយកដ្ឋាន	MLMUPC
148.	សេង សឿន	DDG	MoP
149.	នួន វណ្ណា	មន្ត្រីបច្ចេកទេសកម្មវិធី CCAI	MRC
150.	មៅ ទូច	NA	MoI
151.	ម៉ក់ សូលៀង	ទីប្រឹក្សា	CNMC

ល.រ	នាម និងគោត្តនាម	តួនាទី	ស្ថាប័ន
152.	ឯកឧត្តម សេង លីម៉េង	អនុរដ្ឋលេខាធិការ	MRD
153.	អូន ណារ៉ុន	ប្រធានការិយាល័យ	ក្រុមប្រឹក្សាដើម្បីអភិវឌ្ឍវិស័យកសិកម្ម និងជនបទ
154.	ឯកឧត្តម ប៊ិន សម្បត្តិវ័ត្ត	អនុរដ្ឋលេខាធិការ	MLMUPC
155.	ឯកឧត្តម គឹម សុវណ្ណ	អនុរដ្ឋលេខាធិការ	MoI
156.	ឈៀង សុខា	អនុប្រធាននាយកដ្ឋាន	MoE
157.	ហោង ចាន់ធឿន	អនុប្រធាននាយកដ្ឋាន	MoE
158.	អ៊ុន ប៊ុនធឿន	មន្ត្រី	CDC
159.	សែម ស៊ុនដារ៉ា	ប្រធាននាយកដ្ឋាន	MoE
160.	ទូច សុគន្ធ	មន្ត្រី	NA
161.	ងួន ណារិន	ប្រធានការិយាល័យ	MIME
162.	ឯកឧត្តម ស្រ៊ុន ដារិទ្ធិ	អនុរដ្ឋលេខាធិការ	CAID
163.	ឡាយ ចន្ធី	NA	SPCR
164.	សុខ ពិសិដ្ឋ	មន្ត្រី	MoWA
165.	ណុត សុខា	ប្រធានការិយាល័យ	MoT
166.	ហៀង ប៊ូរ៉ា	អនុប្រធាននាយកដ្ឋាន	MIME
167.	អ៊ុក ណារ៉ាន់	អគ្គនាយករង	MoE
168.	មឿង វាសនា	អនុប្រធានការិយាល័យ	MoEYS
169.	ជរ ប៊ុនហៀង	ប្រធាននាយកដ្ឋាន	ក្រុមប្រឹក្សាដើម្បីអភិវឌ្ឍវិស័យកសិកម្ម និងជនបទ
170.	ឡុង សុខា	ប្រធាននាយកដ្ឋាន	COM
171.	ហូ ពុទ្ធា	អនុប្រធាននាយកដ្ឋាន	MAFF
172.	ជុំ សារ៉ាយ	មន្ត្រី	NA
173.	យូ សុធី	អគ្គនាយករង	ក្រសួងសង្គមកិច្ច និងយុវនីតិសម្បទា
174.	ស្រ៊ុន ពិទូ	អនុប្រធាននាយកដ្ឋាន	MRD
175.	ឯកឧត្តម សុទ្ធ សុធន់	អនុរដ្ឋលេខាធិការ	MoFAIC
176.	ណាន់ សារ៉ារិទ្ធិ	អនុប្រធាននាយកដ្ឋាន	MoI
177.	ចាន់ ណូរ៉ា	SIS	ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម
178.	សុខ ពិសាល	ជំនួយការ	NA
179.	ឡៅ គឹមឈី	អនុប្រធាននាយកដ្ឋាន	MoE
180.	ឯកឧត្តម ពន ណារិទ្ធិ	អគ្គលេខាធិការ	NCDM
181.	ឯកឧត្តម ឱ អូហាត	រដ្ឋលេខាធិការ	MoP
182.	ចាន់ សុភា	ប្រធាននាយកដ្ឋាន	MoEYS

ល.រ	ឈ្មោះ និងគោត្តនាម	តួនាទី	ស្ថាប័ន
183.	ឯកឧត្តម ហាក់ សេងលី	អនុរដ្ឋលេខាធិការ	MoEYS
184.	ជុំ ចាន់សុផល	អនុប្រធាននាយកដ្ឋាន	MoE
185.	ឯកឧត្តម ហោ សុភាព	រដ្ឋលេខាធិការ	ក្រសួងព័ត៌មាន
186.	សុំ រិទ្ធី	អគ្គនាយករង	ក្រសួងព័ត៌មាន
187.	ម៉ម សុធី	អនុប្រធានការិយាល័យ	សាលារាជធានីភ្នំពេញ
188.	ធីវ សុភារិទ្ធិ	ប្រធានការិយាល័យ	MoE
189.	ខូវ មាស	ប្រធាននាយកដ្ឋាន	អាជ្ញាធរបឹងទន្លេសាប
190.	គឹម វឌ្ឍនធីតា	អនុប្រធាននាយកដ្ឋាន	សាលារាជធានីភ្នំពេញ
191.	សុខ សុធារី	ប្រធាននាយកដ្ឋាន	សភាពាណិជ្ជកម្មកម្ពុជា
192.	ឈួក សុភវិបុត្រ	ប្រធានការិយាល័យ	MoE
193.	ហាម ច័ន្ទធា	អនុប្រធាននាយកដ្ឋាន	MEF
194.	សម សារ៉ុន	អនុប្រធានការិយាល័យ	MoEYS
195.	អ៊ឹម សារឿន	អនុប្រធានការិយាល័យ	MoI
196.	តេស ណូរ៉ារិទ្ធិ	ប្រធានការិយាល័យ	មន្ទីរបរិស្ថានរាជធានីភ្នំពេញ
197.	នួន សមណារុធ	អនុប្រធាននាយកដ្ឋាន	សាលារាជធានីភ្នំពេញ
198.	ភោក ប៊ុនថេត	ប្រធានការិយាល័យ	MoE
199.	ឌុយ ចាន់ដារ៉ា	អនុប្រធាននាយកដ្ឋាន	MoPWT
200.	ម៉ែន ណារ៉េត	ប្រធានដេប៉ាតឺម៉ង់	ITC
201.	ឌួង ដារ៉ាវណ្ណ	អនុប្រធានសង្កាត់	សង្កាត់ផ្សារថ្មី
202.	មោក សុភា	អនុប្រធាននាយកដ្ឋាន	MoE
203.	ស៊ាង បុង	អនុប្រធាននាយកដ្ឋាន	MRD
204.	អ៊ិន រិទ្ធរ:	NA	MoWRAM
205.	តូច ច័ន្ទក្រឹស្នា	ប្រធានការិយាល័យធនាគារពិភពលោក	MEF
206.	ម៉ា ច័ន្ទសទ្ធា	អនុប្រធាននាយកដ្ឋាន	MoE
207.	កែវ ពិសិដ្ឋ	មន្ត្រី CCD	MoE
208.	ម៉ា ច័ន្ទសទ្ធា	អនុប្រធាននាយកដ្ឋាន	MoE
	សាកលវិទ្យាល័យ និងស្ថាប័នស្រាវជ្រាវ		
209.	ពិន វណ្ណារ៉ូ	សាកលវិទ្យាធិការរង	សាកលវិទ្យាល័យជាស៊ីមកំចាយមារ
210.	ណូ សុភារិទ្ធិ	និស្សិត	សាកលវិទ្យាល័យកម្ពុជា
211.	សាន បរមរីចាន់	និស្សិត	សាកលវិទ្យាល័យកម្ពុជា
212.	ឌី វីរ:	និស្សិត	សាកលវិទ្យាល័យកម្ពុជា
213.	ឡេង សុធារី	និស្សិត	សាកលវិទ្យាល័យកម្ពុជា

ល.រ	នាម និងគោត្តនាម	តួនាទី	ស្ថាប័ន
214.	លឹម គឹមហោង	និស្សិត	សាកលវិទ្យាល័យមេគង្គកម្ពុជា
215.	ថាន ប៉ូរ៉ាវត្តី	និស្សិត	សាកលវិទ្យាល័យមេគង្គកម្ពុជា
216.	រ៉ន ដែន	និស្សិត	សាកលវិទ្យាល័យមេគង្គកម្ពុជា
217.	ប៊ុន ធានី	និស្សិត	សាកលវិទ្យាល័យមេគង្គកម្ពុជា
218.	យឿន មីនា	និស្សិត	សាកលវិទ្យាល័យចេនឡា
219.	ភួង បុផ្ផា	និស្សិត	សាកលវិទ្យាល័យចេនឡា
220.	សាយ នួន	និស្សិត	សាកលវិទ្យាល័យចេនឡា
221.	ហោង ចិនហាក់	និស្សិត	សាកលវិទ្យាល័យមេគង្គកម្ពុជា
222.	រឿន សុវណ្ណនី	អ្នករដ្ឋបាល	សាកលវិទ្យាល័យមេគង្គកម្ពុជា
223.	គន់ សុខន	និស្សិត	សាកលវិទ្យាល័យចេនឡា
224.	ហឿម វណ្ណា	និស្សិត	សាកលវិទ្យាល័យចេនឡា
225.	ប្រុញ រដ្ឋា	និស្សិត	សាកលវិទ្យាល័យចេនឡា
226.	លី សុគន្ធា	និស្សិត	សាកលវិទ្យាល័យចេនឡា
227.	ស៊ាន ឆាយោ	និស្សិត	សាកលវិទ្យាល័យចេនឡា
228.	ស្រេង ជារី	និស្សិត	សាកលវិទ្យាល័យចេនឡា
229.	ខេង សីហាក់	និស្សិត	សាកលវិទ្យាល័យចេនឡា
230.	អ៊ែត ចំរើន	និស្សិត	សាកលវិទ្យាល័យមេគង្គកម្ពុជា
231.	ឈិន កូណា	និស្សិត	សាកលវិទ្យាល័យមេគង្គកម្ពុជា
232.	ស៊ុន សូនីតា	និស្សិត	សាកលវិទ្យាល័យមេគង្គកម្ពុជា
233.	ជន រ៉ាវី	និស្សិត	សាកលវិទ្យាល័យមេគង្គកម្ពុជា
234.	ញឹម យ៉ន	និស្សិត	សាកលវិទ្យាល័យមេគង្គកម្ពុជា
235.	សុខ រស្មី	និស្សិត	សាកលវិទ្យាល័យមេគង្គកម្ពុជា
236.	ស៊ីថា រិទ្ធី	និស្សិត	សាកលវិទ្យាល័យមេគង្គកម្ពុជា
237.	ស៊ុយ សុវណ្ណវាសនា	និស្សិត	សាកលវិទ្យាល័យចេនឡា
238.	ឈិន ស្រីនី	និស្សិត	សាកលវិទ្យាល័យចេនឡា
239.	ហោង ចំរើន	និស្សិត	សាកលវិទ្យាល័យចេនឡា
240.	កែវ ប៊ុនថាង	និស្សិត	សាកលវិទ្យាល័យមេគង្គកម្ពុជា
241.	ម៉ុង គង់ឃាង	និស្សិត	សាកលវិទ្យាល័យមេគង្គកម្ពុជា
242.	រិទ្ធ ច័ន្ទគីរីណា	និស្សិត	សាកលវិទ្យាល័យចេនឡា
243.	ពេជ្រ ភីរម្យ	និស្សិត	សាកលវិទ្យាល័យចេនឡា
244.	អ៊ីន សុផល	និស្សិត	សាកលវិទ្យាល័យចេនឡា
245.	ហុង ជារ៉ា	និស្សិត	សាកលវិទ្យាល័យចេនឡា
246.	សេង វណ្ណៈ	និស្សិត	សាកលវិទ្យាល័យចេនឡា
247.	កុក ដាលាស់	និស្សិត	សាកលវិទ្យាល័យចេនឡា

ល.រ	ឈ្មោះ និងគោត្តនាម	តួនាទី	ស្ថាប័ន
248.	ហោ សេងលាង	និស្សិត	សាកលវិទ្យាល័យមេគង្គកម្ពុជា
249.	សុវណ្ណា	គ្រូ	RED
250.	ហោង ច័ន្ទរីសា	និស្សិត	សាកលវិទ្យាល័យចេនឡា
251.	ណុប ថៃ	និស្សិត	សាកលវិទ្យាល័យចេនឡា
252.	ចាយ មៅ	និស្សិត	សាកលវិទ្យាល័យចេនឡា
253.	មៀច រតនា	និស្សិត	សាកលវិទ្យាល័យចេនឡា
254.	ព្រាប បូលិស	និស្សិត	សាកលវិទ្យាល័យចេនឡា
255.	អ៊ុល ដាណេត	និស្សិត	សាកលវិទ្យាល័យចេនឡា
256.	សំអឿន រតន	និស្សិត	សាកលវិទ្យាល័យមេគង្គកម្ពុជា
257.	នន សុវណ្ណ	និស្សិត	សាកលវិទ្យាល័យចេនឡា
258.	នុយ ខាន់ណា	និស្សិត	សាកលវិទ្យាល័យចេនឡា
259.	ឈឿង សារិទ្ធិ	និស្សិត	សាកលវិទ្យាល័យចេនឡា
260.	នន ស៊ីថា	និស្សិត	សាកលវិទ្យាល័យចេនឡា
261.	សែម ពិសី	និស្សិត	សាកលវិទ្យាល័យចេនឡា
262.	អឹន សុភក្ត្រ	និស្សិត	សាកលវិទ្យាល័យចេនឡា
263.	ប៊ិន សារឿន	និស្សិត	សាកលវិទ្យាល័យចេនឡា
264.	ជឹម គង់	និស្សិត	សាកលវិទ្យាល័យចេនឡា
265.	ឌីន គឹមស្រ៊ាន	NA	RUA
266.	ហោ ភោគ	និស្សិត	សាកលវិទ្យាល័យបញ្ញាសាស្ត្រ
267.	ជិន ផៃ	និស្សិត	សាកលវិទ្យាល័យបញ្ញាសាស្ត្រ
268.	Uwe Singer	អ្នកសម្របសម្រួលកម្មវិធី CC	IUCN/ប្រទេសឡាវ
269.	ម៉ែន វណ្ណាវី	និស្សិត	RUA
270.	សាន សុគន្ធា	សាកលវិទ្យាធិការរង	RUA
271.	ជូ ជានិត	សាស្ត្រាចារ្យ	RUA
272.	ហាម គីមគង់	អ្នកស្រាវជ្រាវ	RUPP
273.	ឈុម សុវណ្ណធារស់	សាកលវិទ្យាធិការរង	MCU
274.	ហៀល សុធា	សាកលវិទ្យាធិការរង	MCU
275.	លី កាលយ៉ាន	អនុប្រធាន	RUA
276.	ហៀង សុភាព	សាកលវិទ្យាធិការរង	សាកលវិទ្យាល័យជាតិគ្រប់គ្រង
277.	ឡេង ប៊ុនឡុង	និស្សិត	សាកលវិទ្យាល័យ Melbourne
278.	ម៉ុង សេងង៉ន់	គ្រូ	RUA
279.	អឹម សូរានី	PC	PNCA
	មន្ទីរនៅតាមបណ្តាខេត្តនានា		

ល.រ	នាម និងគោត្តនាម	តួនាទី	ស្ថាប័ន
280.	យឹម លី	ប្រធានមន្ទីរ	ខេត្តបន្ទាយមានជ័យ
281.	ផៃ សុភី	អនុប្រធានមន្ទីរ	ខេត្តបន្ទាយមានជ័យ
282.	ហែម សានឿន	ប្រធានមន្ទីរ	ខេត្តព្រះសីហនុ
283.	ម៉ើង សុភាព	អនុប្រធានមន្ទីរ	ខេត្តព្រះសីហនុ
284.	ង៉ោ ហួរ	ប្រធានមន្ទីរ	ខេត្តឧត្តរមានជ័យ
285.	គុយ សូចិន	អនុប្រធានមន្ទីរ	ខេត្តកំពង់ស្ពឺ
286.	ឃុន ណាគ្រី	អនុប្រធានមន្ទីរ	ខេត្តកំពង់ស្ពឺ
287.	កាំ គឹមសួរ	អនុប្រធាននាយកដ្ឋាន	សាលារាជធានីភ្នំពេញ
288.	ជឹម ឡា	អនុប្រធានមន្ទីរ	ខេត្តកណ្តាល
289.	ឆឹង សុធារិត	មន្ត្រី	ខេត្តកណ្តាល
290.	ស៊ុយ ធា	ប្រធានមន្ទីរ	ខេត្តកំពត
291.	លុន កាណែល	ប្រធានមន្ទីរ	ខេត្តសៀមរាប
292.	ហ៊ុន ដាវ៉ាវុធ	អនុប្រធានមន្ទីរ	ខេត្តសៀមរាប
293.	ឈិត សុផល	ប្រធានមន្ទីរ	ខេត្តមណ្ឌលគីរី
294.	រ័ត្ន រ៉ាវណ្ណ	អនុប្រធានមន្ទីរ	ខេត្តមណ្ឌលគីរី
295.	ថាយ ច័ន្ទថា	ប្រធានមន្ទីរ	ខេត្តពោធិសាត់
296.	ជូ សុភក្ត្រ័	ប្រធានមន្ទីរ	ខេត្តរតនគីរី
297.	កើត សារឿន	ប្រធានមន្ទីរ	ខេត្តស្វាយរៀង
298.	តុប កក្កដា	ប្រធានមន្ទីរ	ខេត្តកំពង់ធំ
299.	អោង ប៊ុនធឿន	អនុប្រធានមន្ទីរ	ខេត្តកំពង់ធំ
300.	ម៉េង តិច	អនុប្រធានមន្ទីរ	ខេត្តកោះកុង
301.	ម៉ន ផល្លា	ប្រធានមន្ទីរ	ខេត្តកោះកុង
302.	ហ៊ែល សាន	អនុប្រធានមន្ទីរ	ខេត្តស្វាយរៀង
303.	ឆាយ យ៉ុប	ប្រធានមន្ទីរ	ខេត្តបាត់ដំបង
304.	គង់ វណ្ណៈ	អនុប្រធានមន្ទីរ	ខេត្តបាត់ដំបង
305.	ខូយ ឃុនច័ន្ទរត្ន័	ប្រធានមន្ទីរ	ខេត្តព្រះវិហារ
306.	ជួប សារុន	ប្រធានមន្ទីរ	ខេត្តបាត់ដំបង
307.	ជឹម កល្យាណី	អនុប្រធានមន្ទីរ	ខេត្តព្រះសីហនុ
308.	អេង ភិរុន	ប្រធានមន្ទីរ	ខេត្តស្ទឹងត្រែង
309.	យេន រុន	អនុប្រធានមន្ទីរ	ខេត្តស្ទឹងត្រែង
310.	ង៉ោ ហួរ	ប្រធានមន្ទីរ	ខេត្តឧត្តរមានជ័យ
311.	លី សុភាព	អនុប្រធានមន្ទីរ	ខេត្តឧត្តរមានជ័យ
312.	ហាក់ វិមាន	អនុប្រធានមន្ទីរ	ខេត្តស្ទឹងត្រែង
313.	សេក ប៊ុន ហោង	អនុប្រធានមន្ទីរ	ខេត្តក្រចេះ

ល.រ	ឈ្មោះ និងគោត្តនាម	តួនាទី	ស្ថាប័ន
314.	អ៊ឹម ឈន	ប្រធានមន្ទីរ	ខេត្តព្រៃវែង
315.	សៀវ លាងហោង	អនុប្រធានមន្ទីរ	ខេត្តព្រៃវែង
316.	ភេ ថន	អភិបាលរង	ខេត្តព្រះសីហនុ
317.	ផៃ ចន្ថា	ប្រធានមន្ទីរ	ខេត្តពោធិសាត់
318.	រស់ មារឌី	អនុប្រធានមន្ទីរ	ខេត្តពោធិសាត់
319.	សុង ច័ន្ទសុជាតិ	អនុប្រធានមន្ទីរ	ខេត្តព្រះវិហារ
320.	ឆិន សម្បត្តិ	ប្រធានមន្ទីរ	ខេត្តប៉ៃលិន
321.	កឹម សុខា	ប្រធានមន្ទីរ	ខេត្តប៉ៃលិន
322.	តុប កក្កដា	ប្រធានមន្ទីរ	ខេត្តកំពង់ធំ
323.	ស៊ុយ ធា	ប្រធានមន្ទីរ	ខេត្តកំពត
324.	វ៉ែន វីរៈ	អនុប្រធានមន្ទីរ	ខេត្តកំពត
325.	គឹម ចន្ទ័បូផាត	អនុប្រធានមន្ទីរ	ខេត្តកំពង់ឆ្នាំង
326.	ប៉ូរ ប៊ុនថន	ប្រធានមន្ទីរ	ខេត្តកំពង់ឆ្នាំង
327.	ទន់ សុវណ្ណនី	អនុប្រធានមន្ទីរ	ខេត្តរតនគីរី
328.	អ៊ុង លីដែត	ប្រធានការិយាល័យ	ខេត្តរតនគីរី
329.	ម៉ម រិទ្ធី	អនុប្រធានមន្ទីរ	ខេត្តកំពង់ចាម
330.	ប៉ាន ប៊ុនធឿន	ប្រធានមន្ទីរ	ខេត្តកំពង់ចាម
331.	គង់ សុផល	ប្រធានមន្ទីរ	ខេត្តកែប
332.	គឹម ស៊ីណារត្ន័	អនុប្រធានមន្ទីរ	ខេត្តកែប
333.	ណុប ចន្ធី	ប្រធានមន្ទីរ	ខេត្តក្រចេះ
334.	ឆាយ ខួងសារុធ	អនុប្រធានមន្ទីរ	ខេត្តក្រចេះ
335.	ឆយ ប៊ុនលី	ប្រធានមន្ទីរ	ខេត្តតាកែវ
336.	ហុង ភារៈ	អនុប្រធានមន្ទីរ	ខេត្តតាកែវ
337.	លូស សីហា	ប្រធាន	CAID / SAK Co. LTD
338.	ថន សេរីធឹម	ប្រធាន	ក្រុមហ៊ុនសារុំត្រែដឌីង
339.	Leng Sun Rafael	NA	កសិដ្ឋានចិញ្ចឹមជ្រូក
340.	អ៊ីន ធីប៊ុណ្ណា	NA	ក្រុមហ៊ុនថាមពល New Apollo
341.	ស៊ឹម សារឿន	អ្នកគ្រប់គ្រងគម្រោង	ក្រុមហ៊ុនកូមីនខ្មែរ
342.	ហ៊ុន ច័ន្ទមឿន	SME-RE	SME-RE
343.	ឡៅ ប៊ុនរដ្ឋា	និស្សិត	RUPP
344.	ងួន ស៊ីផេង	Dep. OP. Manager	ក្រុមហ៊ុនស៊ីនទ្រី
345.	Britta Heine	ទីប្រឹក្សា/អ្នកបណ្តុះបណ្តាល	NA
346.	ហ៊ីរ៉ា វ៉ាសនា	ទីប្រឹក្សា	MRT Group
347.	ន្ធូ សូធារ៉ា	UP and D.4	ធនាគារអេស៊ីលីដា

ល.រ	នាម និងគោត្តនាម	តួនាទី	ស្ថាប័ន
348.	យឹម សុខសម្ផស្ស	មន្ត្រីកម្មវិធី	អង្គការ CEDAC
349.	Jorg van den Hoveng	CEO	ក្រុមហ៊ុន Kamworks
350.	ម៉ៃ លី	អ្នកគ្រប់គ្រងកម្មវិធី	អង្គការម្លប់បៃតង
351.	មៅ សំយ៉ាត	នាយក	ក្រុមហ៊ុនថាមពលសូឡា
352.	Ford Thai	ប្រធាន	ក្រុមហ៊ុនខ្មែរសូឡា
		NGOs	
353.	ម៉ក់ ចំរើន	ប្រធាន	KYA
354.	ថាត់ សុខ	អ្នកសម្របសម្រួលកម្មវិធី	CEDAC
355.	យិន សូរិយ៉ា	ទីប្រឹក្សា	MA
356.	ប៉ាន់ រស្មី	មន្ត្រីទូទាត់	ក្រុមហ៊ុនស្រូវមាសកម្ពុជា
357.	ឃូ ប៉ោនី	IT	KYA
358.	ណុប ប៉ូលីន	មន្ត្រីផ្នែក CC	DCA/CA
359.	Sano Stec	ទីប្រឹក្សា	Save the Earth Cambodia
360.	ជឿន វិចិត្រ	ED	PDAO
361.	អ៊ុច វិបុល	CEPA	CC
362.	ឈឿន ដូអៀនសុគន្ធារី	អ្នកហាត់ការផ្នែករដ្ឋបាល	NGO Forum
363.	តុន គន្ធែល	ប្រធានគម្រោង	Live & Learn Cambodia
364.	ហោ លឹមឈុន	អ្នកសម្របសម្រួលកម្មវិធី	Winrock/Leaf
365.	គង់ កែវគន្ធា	ប្រឹក្សា	CCIM
366.	គឹម លីសា	PO	មូលនិធិអាស៊ី
367.	ឈិត សំអាត	ED	NGO Forum
368.	អ៊ុក សុខា	នាយកផ្នែកអភិវឌ្ឍន៍ភាពជាដៃគូ	ទឹកស្អាត ១០០១
369.	ម៉ុន ឌួងរតន:	NA	ក្រសួងបរិស្ថាន
370.	អ៊ឹម ជាឡៃ		NGO Forum
371.	ប៊ូ រស័ក្ត	Birdlife PM	អង្គការ Birdlife អន្តរជាតិ
372.	យ៉ាវ ណេត	មន្ត្រី GIS	អង្គការ Birdlife អន្តរជាតិ
373.	Rogier Van Mansvelt	NA	Simplon Cambodia Ltd
374.	Chuong Foeng Hinh	QA Eng	K-Cement
375.	អ៊ុច សំណាង	Pro. Operator	K-Cement
376.	គង់ ម៉ាប់	Quarry	K-Cement
377.	ជាន ឈៀងឡេង	ជំនួយការផ្នែកច្បាប់	HBS Law
378.	ខ្មែរសូឡា	NA	NA
379.	ម៉ម រុង	មន្ត្រី	PUC

ល.រ	ឈ្មោះ និងគោត្តនាម	តួនាទី	ស្ថាប័ន
380.	អ៊ុន ទីបូណា	NA	ក្រុមហ៊ុនសូឡា Appolo
381.	ធន សេរីធឹម	NA	ក្រុមហ៊ុនសារុំត្រែដឺង
382.	ឡាំ សៅឡេង	អ្នកសម្របសម្រួលកម្មវិធី	កម្មវិធីឡជីវៈឧស្ម័នជាតិ
383.	អាំង ចំរើន	ED	NAPA KSP
384.	Neerai Soshi	អ្នកឯកទេសបរិស្ថាន	Geres
385.	ពិន សុខឃី	អ្នកវិភាគជាន់ខ្ពស់	Simplon Cambodia Ltd
386.	អ៊ុំ សាវ៉ាត	ED	FACT
387.	លី សុខយូ	សាមាជិក	GPF Inspired Youth
388.	សុខ សុភក្រ័បញ្ញា	សមាជិក	GPF Inspired Youth
389.	គិត ចាន់ដារិទ្ធិ	សមាជិក	GPF Inspired Youth
390.	Thomas Boivin	អ្នកឯកទេសផ្នែកទំនាក់ទំនង និងគ្រប់គ្រងចំណេះដឹង	Hatfield
391.	ម៉ៃ លី	អ្នកគ្រប់គ្រងកម្មវិធី	អង្គការម្លប់បៃតង
392.	យូ ប៉ោនី	អ្នកឯកទេសផ្នែកទំនាក់ទំនង និងគ្រប់គ្រងចំណេះដឹង	Hatfield
393.	Richard Deferant	ទីប្រឹក្សា	IISDRS
394.	គឹម សូ	អ្នកស្រាវជ្រាវ	CDRI
395.	ស៊ិន សេង	ទីប្រឹក្សាបច្ចេកទេស	CENTDOR
396.	សេង ប៊ុនរិទ្ធិ	អ្នកស្រាវជ្រាវ	ITC
397.	ឡាយ ស៊ា	នាយក	Mensounn group
398.	ឆាយ សុខធី	អ្នកស្រាវជ្រាវជាន់ខ្ពស់	CEA
399.	ហោង សុខរិទ្ធិ	TS. Manager	CI
400.	D. Dimick	CD	HPA
401.	Anna Stancher	ទីប្រឹក្សា	GIZ
402.	ងួន ស៊ីផែន	Dep. Op. Manager	Cintri
403.	ឡុង កុសល	HRM	ក្រុមហ៊ុន K-cement
404.	តាំង ម៉េងគង់	វិស្វករ	ក្រុមហ៊ុន K-cement
405.	ផ្កាយ មាស	មន្ត្រីបច្ចេកទេសជាន់ខ្ពស់ផ្នែក QA	ក្រុមហ៊ុន K-cement
406.	ចាន់ សុវណ្ណៈ	អ្នកគ្រប់គ្រងទីផ្សារ	ក្រុមហ៊ុនថាមពលសូឡា កម្ពុជា
407.	Maria Penalosa	អ្នកគ្រប់គ្រងគម្រោងអន្តរជាតិ	THROUGH Waters
408.	Berta Dela Dehesa	អ្នកគ្រប់គ្រងកម្មវិធី	THROUGH Waters

ល.រ	នាម និងគោត្តនាម	តួនាទី	ស្ថាប័ន
409.	Lauren Skarkou	អ្នកគ្រប់គ្រង	Euro Cham
410.	Jim Gramberg	MD	Power Partnering Asia
411.	Farry Toemos	អ្នកអភិវឌ្ឍន៍ពាណិជ្ជកម្ម	CCFC
412.	ជួក ចំណាន	SOSE	Amret MFI
413.	សម ផល្លា	នាយករង	COMPED
414.	គង់ ជីវុធ	ជំនួយការស្រាវជ្រាវ	SGG
415.	វង់ រិទ្ធិលី	អ្នកគ្រប់គ្រងកម្មវិធី	NAPA KSP
416.	ស្រី ចាន់ណា	មន្ត្រីគ្រប់គ្រង	ក្រុមហ៊ុនកាបូនមេគង្គ Co.,Ltd
417.	ថាន ច័ន្ទឡឹក	អ្នកទំនាក់ទំនង	Chevron
418.	ហេង ហាក់	មន្ត្រី CC/NRM	អង្គការស្តារកម្ពុជា
419.	ងួន ភក្តី	មន្ត្រី	NGO Forum
420.	លឹម ស្រីនិត	មន្ត្រី	Friends of Preah Vihear
421.	ឡាយ លឹមហាប់	អ្នកស្រាវជ្រាវ	EIC
422.	ហៃ ធី	អ្នកសេដ្ឋកិច្ចសង្គម	អង្គការ GRET
423.	ច័ន្ទ វិបុល	មន្ត្រីគម្រោង	WHO
424.	Mathieu Ruillet	នាយកប្រចាំប្រទេស	អង្គការ GERES
425.	ឡុង ឡឺន	មន្ត្រីកម្មវិធី	អង្គការ Help Age
426.	ស៊ូ សុជាតិ	អ្នកគ្រប់គ្រងកម្មវិធី	WVC
427.	Haeky Lee	អ្នកគ្រប់គ្រង	GGG2
428.	ហ៊ាប សុខាន់ណារ៉ូ	ទីប្រឹក្សាផ្នែកកសិកម្ម	អង្គការ CAVAC
429.	ហេង យ៉ុនគូរ៉ា	នាយក	អង្គការ CSARO
430.	គង់ ឧត្តម	ទីប្រឹក្សាបច្ចេកទេស	WOMEN
431.	សំ ប្រាសឿន	មន្ត្រីបច្ចេកទេស	NBP
432.	ធុស សោភ័ណ	អ្នកឯកទេសយេនឌ័រ	SPCR (PPCRII)
433.	ញ៉ែប ធី	អ្នកគ្រប់គ្រងគម្រោង	FLD
434.	សាន សេរីនឿន	ជំនួយការនាយក	SME
435.	សេង ប៊ុនសុង	មន្ត្រីកម្មវិធី NBP	NBP
436.	សេង សុធារ៉ា	មន្ត្រីកម្មវិធី	អង្គការ Forum Syd
437.	ឌន ដាន	NA	ធនាគារ ACLEDA
438.	លន់ សុគន្ធបញ្ញា	និស្សិតចុះកម្មសិក្សា	NGO Forum
439.	កែវ ឃាង	នាយកប្រចាំប្រទេស	Heiger International
440.	ខុន រ៉ាវីន	ជំនួយការអ្នកគ្រប់គ្រង	Sun Hour
		ស្ថានទូត	
441.	ហែម សុវណ្ណារិទ្ធ	មន្ត្រីកម្មវិធីជាតិ	CSDC

ល.រ	ឈ្មោះ និងគោត្តនាម	តួនាទី	ស្ថាប័ន
442.	ឯកឧត្តម Kevin Cheok	ឯកអគ្គរដ្ឋទូត	ស្ថានទូតសឹង្ហបុរី
443.	ប៉ូច គង់ឆេង	មន្ត្រីកម្មវិធី	ស្ថានទូតអង់គ្លេស
444.	គីម សំណាង	អ្នកគ្រប់គ្រង	KOTRA
445.	Jakyeong Ku	GYB	KOTRA
446.	Lora Vann	អ្នកឯកទេស CC	KOTRA
447.	Thierry Fournier	Cooperation Attache	ស្ថានទូតបារាំង
		អ្នកសារព័ត៌មាន	
448.	គល់ សម្បត្តិ	មន្ត្រី	MoE
449.	កឹម ទៀង	អ្នករាយការណ៍	ស្ថានីយ៍ទូរទស្សន៍អប្សរា
450.	សុខ វាសនា	អ្នករាយការណ៍	កាសែតកោះសន្តិភាព
451.	គង់ មាន	អ្នករាយការណ៍	អគ្គនាយកដ្ឋានវិទ្យុ និង ទូរទស្សន៍បាយ័ន
452.	ចៅ សឿន	អ្នករាយការណ៍	កាសែតរស្មីកម្ពុជា
453.	ជាវ ទូ	អ្នករាយការណ៍	អគ្គនាយកដ្ឋានវិទ្យុ និង ទូរទស្សន៍បាយ័ន
454.	កែវ ភិរុណ	អ្នកថតព័ត៌មាន	ស្ថានីយ៍ទូរទស្សន៍ CNC
455.	ង៉ាន់ ទិត្យ	អ្នករាយការណ៍	ស្ថានីយ៍ទូរទស្សន៍ ទទក
456.	វិន ឈុនហាត	អ្នករាយការណ៍	ទស្សនាវដ្តីខ្មែរអប្សរា
457.	វ៉ែង ភក្តី	អ្នកកែសម្រួល	ស្ថានីយ៍វិទ្យុ Khmer79.com
458.	វ៉ាយ រត្តី	អ្នកសារព័ត៌មាន	កាសែតកម្ពុជាថ្មី
459.	ហ៊ុន ឌីណា	អ្នកសារព័ត៌មាន	ស្ថានីយ៍ទូរទស្សន៍អាស៊ី អាគ្នេយ៍
460.	គង់ ប៊ុនណា	NA	WMC FM102

ក្រសួងបរិស្ថាន

សេចក្តីប្រកាសព័ត៌មាន

វេទិកាជាតិលើកទី៣ ស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ជាក់ចេញនូវឯកសារយុទ្ធសាស្ត្រដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

ភ្នំពេញ ថ្ងៃទី៥ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១៣ - នៅថ្ងៃអង្គារនេះ រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា បានប្រកាសដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុជំបូងបង្អស់របស់ខ្លួន ក្នុងគោលបំណងកសាងភាពធន់នឹងអាកាសធាតុ សម្រាប់ដោះស្រាយបញ្ហាប្រឈមនៃគ្រោះធម្មជាតិដែលបណ្តាលមកពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងលើកកម្ពស់ការអភិវឌ្ឍដែលបញ្ចេញកាបូនតិច ទៅអនាគត។

សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា បានប្រកាសដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់នូវ **ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុកម្ពុជា** ឆ្នាំ២០១៤-២០២៣ ជាផ្លូវការ នៅក្នុងពិធីបើកវេទិកាជាតិលើកទី៣ ស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ នៅអគារសន្តិភាពនៃទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី នាព្រឹកថ្ងៃទី៥ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៣។ សម្តេចបានគូសបញ្ជាក់ថា៖ «ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុបានក្លាយជាបញ្ហាប្រឈមជាយុទ្ធសាស្ត្រមួយក្នុងការអភិវឌ្ឍ ហើយទាមទារឱ្យមានការយកចិត្តទុកដាក់រួមគ្នាជាបន្ទាន់»។

សម្តេចនាយករដ្ឋមន្ត្រីបានបញ្ជាក់បន្ថែម អំពីឆន្ទៈរបស់កម្ពុជា ក្នុងការកសាងសង្គមបៃតងមួយដែលបញ្ចេញឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់តិច ធន់នឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ សមធម៌សង្គម និងប្រជាជនរស់នៅក្នុងភាពវិបុលសុខ។ សម្តេចបានគូសបញ្ជាក់ថា៖ «រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជានឹងបន្តយកចិត្តទុកដាក់ខ្ពស់បន្ថែមទៀត លើកិច្ចការពារបរិស្ថាន ដែលជាវិធានការដ៏ចាំបាច់បំផុត ហើយចាត់ទុកនិរន្តរភាពបរិស្ថានជាអាទិភាពនាំផ្លូវដ៏ត្រឹមត្រូវសម្រាប់យុទ្ធសាស្ត្រជាតិស្តីពីការអភិវឌ្ឍប្រកបដោយចីរភាព និងការលុបបំបាត់ភាពក្រីក្រ»។

ឯកឧត្តម **សាយ សំអាល់** រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងបរិស្ថាន បានគូសបញ្ជាក់ពីសមិទ្ធផល ដែលក្រសួងបរិស្ថាន គណៈកម្មាធិការជាតិគ្រប់គ្រងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ និងអាជ្ញាធរនៅគ្រប់លំដាប់ថ្នាក់សម្រេចបាន ក្រោមកិច្ចសហការជិតស្និទ្ធជាមួយដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ ក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហាគំរាមកំហែងនានា ដែលបង្កដោយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ ឯកឧត្តមបានថ្លែងថា៖ «ដើម្បីបង្កើនសមត្ថភាពរបស់ជាតិជាទ្រង់ទ្រាយធំសម្រាប់ដោះស្រាយការប្រឈមនានា បង្កឡើងដោយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ យើងចាំបាច់ត្រូវពង្រឹងបន្ថែមទៅលើសមិទ្ធផលដែលយើងសម្រេចបានក្នុងរយៈកាលកន្លងមកឱ្យបានកាន់តែស៊ីជម្រៅបន្ថែមទៀត»។

នៅក្នុងសុន្ទរកថាស្វាគមន៍នៅក្នុងពិធីបើកវគ្គបច្ចេកទេសនាពេលរសៀល លោកស្រី **ក្លែរ ម៉ាន់ដឺរ៉ាំ វ៉េន** អ្នកសម្របសម្រួលអង្គការសហប្រជាជាតិប្រចាំនៅកម្ពុជា បានស្នើឱ្យរាល់សកម្មភាពឆ្លើយតបនឹងអាកាសធាតុ មិនគួរមើលរំលងបញ្ហាកង្វល់របស់ស្ត្រី ដែលជាក្រុមអ្នកងាយរងគ្រោះបំផុតពីផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

លោកស្រី **ង៉ាន់ ដារ៉ាង៉ែន** បានបន្តថា៖ «**ឥទ្ធិពលនៃហានិភ័យពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនឹងបង្កើនវិសមភាពដែលមានស្រាប់ បង្កការគំរាមកំហែងមកលើរបៀបរស់នៅ និងសន្តិសុខរបស់ស្ត្រី។ ប៉ុន្តែស្ត្រីនៅក្នុងសហគមន៍ក៏អាចជាភ្នាក់ងារនាំមកនូវការប្រែប្រួលវិជ្ជមានផងដែរ និងជាអ្នកផ្តល់វិភាគទានដ៏សំខាន់នៅក្នុងយុទ្ធសាស្ត្រនៃការបន្សាំសម្រាប់ការរស់នៅ ប្រសិនបើពួកគេមានឱកាសចូលរួមនៅក្នុងការស្វែងរកដំណោះស្រាយ និងធ្វើសេចក្តីសម្រេច ទាំងក្នុងការកំណត់គោលនយោបាយ និងការអនុវត្ត**»។ វេទិការយៈពេលបីថ្ងៃនេះ នឹងបង្ហាញជូននូវវឌ្ឍនភាពក្នុងការអនុវត្តរបៀបវារៈប្រែប្រួលអាកាសធាតុកម្ពុជា ពីការធ្វើផែនការ ទៅការអនុវត្តសកម្មភាព ឆ្ពោះទៅការអភិវឌ្ឍដោយចីរភាព ក្នុងលក្ខខណ្ឌប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

កំណត់សម្គាល់សម្រាប់អ្នកសារព័ត៌មាន ៖

វេទិកាជាតិលើកទី១ ស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ បានប្រារព្ធនៅឆ្នាំ២០០៩ ដោយបានបញ្ចូលបញ្ហាប្រែប្រួលអាកាសធាតុទៅក្នុងរបៀបវារៈនៃការអភិវឌ្ឍរបស់កម្ពុជាដោយជោគជ័យ។ ចាប់ពីពេលនោះមក កិច្ចប្រឹងប្រែងជាច្រើនក្នុងការរៀបចំគោលនយោបាយប្រែប្រួលអាកាសធាតុកម្ពុជា និងតាមរយៈវេទិកាដែកពិភាក្សាគោលនយោបាយដែលមានលក្ខណៈស្ថាបនា បានធ្វើឱ្យប្រទេសកម្ពុជាចាប់ផ្តើមដំណើរការរៀបចំគោលនយោបាយ និងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រជាតិដែលមានភាពរឹងមាំ។

វេទិកាជាតិលើកទី៣ នេះ រួមមានបទបង្ហាញដោយអ្នកជំនាញការ អំពីបច្ចុប្បន្នភាពនៃរបកគំហើញចុងក្រោយទាក់ទងនឹងផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅកម្ពុជានិងក្នុងតំបន់អាស៊ីអាគ្នេយ៍ វឌ្ឍនភាពដែលកម្ពុជាសម្រេចបាននៅថ្នាក់ជាតិនិងថ្នាក់ក្រោមជាតិ ក្នុងការឆ្លើយតបទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ក៏ដូចជាប្រធានបទពាក់ព័ន្ធមួយចំនួនទៀត ទាក់ទងនឹងហិរញ្ញប្បទានអាកាសធាតុ និងដំណើរការចរចាថ្នាក់អន្តរជាតិ។ អ្នកចូលរួមច្រើនជាង ៧០០នាក់ មកពីស្ថាប័នរដ្ឋាភិបាល ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល គ្រឹះស្ថានសិក្សា យុវជន និងវិស័យឯកជន នឹងចូលរួមនៅក្នុងព្រឹត្តិការណ៍នេះ រហូតដល់ថ្ងៃទី ០៧ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៣។

ក្រសួងបរិស្ថានគឺជាស្ថាប័នបង្គោលនៃអនុសញ្ញាក្របខ័ណ្ឌសហប្រជាជាតិស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ជាសមាជិកក្រុមការងារអន្តរដ្ឋាភិបាលស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (IPCC) និងជាស្ថាប័នជាតិទទួលបន្ទុកយន្តការអភិវឌ្ឍន៍ស្អាត។

គណៈកម្មាធិការជាតិគ្រប់គ្រងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ គឺជាស្ថាប័នបង្គោលក្នុងការរៀបចំអង្គវេទិកានេះ និងជាស្ថាប័នបង្គោលក្នុងការរៀបចំគោលនយោបាយប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដែលសមាជិកមកពី ២០ ក្រសួង-ស្ថាប័ន ដោយមាន **សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា** ជាប្រធានកិត្តិយស។

នាយកដ្ឋានប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៃក្រសួងបរិស្ថាន ដែលជាលេខាធិការដ្ឋាននៃគណៈកម្មាធិការជាតិគ្រប់គ្រងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ជាអ្នកសម្របសម្រួលសំខាន់នៃអង្គវេទិកា និងមានតួនាទីស្នូលលើការងារប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

វេទិកាជាតិអាចដំណើរការទៅបានដោយមានការចូលរួមពីក្រសួងបរិស្ថាន និងមានការឧបត្ថម្ភពីកម្មវិធីសម្ព័ន្ធភាពប្រែប្រួលអាកាសធាតុកម្ពុជា (CCCA)។ CCCA គឺជាកម្មវិធីទូលំទូលាយបែបច្នៃប្រឌិតថ្មីមួយដែលដឹកនាំ

ដោយក្រសួងបរិស្ថាន និងជាកិច្ចផ្តួចផ្តើមពហុភាគីពីមូលនិធិសហភាពអឺរ៉ុប (EU) ទីភ្នាក់ងារអភិវឌ្ឍន៍អន្តរជាតិនៃប្រទេសដាណឺម៉ាក (Danida) ទីភ្នាក់ងារអភិវឌ្ឍន៍អន្តរជាតិនៃប្រទេសស៊ុយអែដ (Sida) និងកម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍សហប្រជាជាតិប្រចាំកម្ពុជា (UNDP)។ វេទិកាជាតិ ក៏ទទួលបានការគាំទ្រថវិកាបន្ថែមពី កម្មវិធីបរិស្ថានរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ (UNEP), ជំនួយព្រះរាជាណាចក្រដាណឺម៉ាក (DCA), អង្គការវេទិកាមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ស្តីពីកម្ពុជា (NGO Forum) និងបណ្តាញប្រៃប្រួលអាកាសធាតុកម្ពុជា (CCCN)។

សម្រាប់ព័ត៌មានបន្ថែមអំពីវេទិកាជាតិនេះ សូមទាក់ទង លោកស្រី នៅ រស្មី មន្ត្រីកម្មវិធីសម្ព័ន្ធភាពប្រែប្រួលអាកាសធាតុកម្ពុជា តាមរយៈលេខទូរស័ព្ទ (+៨៥៥)៧៧ ៥៣ ៥៣ ៩២ ឬ
reaksmey.neou@camclimate.org.kh

ក្រសួងបរិស្ថាន

សេចក្តីប្រកាសព័ត៌មាន

ការធ្វើផែនការសកម្មភាពប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ជាជម្រើសជាក់ស្តែងសម្រាប់បន្សាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់

ភ្នំពេញ ថ្ងៃទី៦ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៣ – «ការរៀបចំផែនការ និងថវិកានៅថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ គឺជាគន្លឹះសំខាន់ដែលគាំទ្រកម្ពុជាក្នុងការបន្សាំទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងការវិនិយោគដែលធន់នឹងអាកាសធាតុ។ នេះគឺជាការលើកឡើងរបស់វាគ្មិនក្នុងថ្ងៃទីពីរនៃវេទិកាជាតិលើកទី៣ ស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដោយបានគូសបញ្ជាក់ថាកម្ពុជាបានរក្សាស្ថិរភាពម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ចក្នុងរយៈពេលប៉ុន្មានឆ្នាំកន្លងមកនេះ ដែលបង្ហាញឱ្យឃើញតាមរយៈកំណើនផលទុនក្នុងស្រុកសរុប កំណើនប្រាក់ចំណូលប្រចាំថ្ងៃ និងការកាត់បន្ថយអត្រាភាពក្រីក្រ។ ឯកឧត្តម **ង៉ាន ប៊ុនឆឿន** រដ្ឋលេខាធិការក្រសួងផែនការ បានថ្លែងនៅក្នុងសុន្ទរកថានាព្រឹកនេះថា «ភាពរីកចម្រើនដែលសម្រេចបានកន្លងមកអាចនឹងបាត់បង់ទៅវិញដោយងាយ ដោយសារតែការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ហើយកិច្ចប្រឹងប្រែងទៅអនាគតអាចជួបការលំបាក ប្រសិនបើមិនបានបញ្ចូលបញ្ហាប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ទៅក្នុងដំណើរការកសាងផែនការអភិវឌ្ឍន៍របស់យើង"។

កម្មវិធីនានាដើម្បីបន្សាំនឹងគ្រោះហានិភ័យពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅតាមសហគមន៍ជនបទ នឹងក្លាយជាអាទិភាពសំខាន់ ហើយរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជានឹងបញ្ចូលការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដែលជាបញ្ហាអន្តរវិស័យ ទៅក្នុងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិថ្មី នាពេលខាងមុខនេះ។ ឯកឧត្តមបានបន្ថែមទៀតថា "ការគិតគូរអំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ គឺជាលក្ខខណ្ឌមួយ ដើម្បីធានាឱ្យមានភាពជោគជ័យក្នុងការឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុកម្រិតជាតិ"។

ឯកឧត្តម **ហ្សង់ ហ្វ្រង់ស្វ័រ កូតាំង** ឯកអគ្គរដ្ឋទូតសហភាពអឺរ៉ុបប្រចាំកម្ពុជា បានគូសបញ្ជាក់ថា គោលនយោបាយអាកាសធាតុជាតិ និងក្របខណ្ឌគតិយុត្តសមស្រប នឹងជម្រុញឱ្យមានការគាំទ្រពីអន្តរជាតិ ទាំងផ្នែកបច្ចេកទេស និងថវិកា។ "យើងបានខិតខំប្រឹងប្រែងបញ្ចូលហិរញ្ញប្បទានប្រែប្រួលអាកាសធាតុទៅក្នុងកញ្ចប់ថវិការួមរបស់សហភាពអឺរ៉ុប ដោយប្តេជ្ញាបែងចែកថវិកាយ៉ាងតិច២០% នៃថវិកាសរុបរបស់សហភាពអឺរ៉ុបប្រចាំឆ្នាំ ២០១៤-២០២០ សម្រាប់សកម្មភាពពាក់ព័ន្ធនឹងអាកាសធាតុ"។ ឯកឧត្តមបានប្រកាសថា សហភាពអឺរ៉ុប និងដៃគូរបស់ខ្លួននឹងបន្តគាំទ្រកម្ពុជា ក្នុងការបន្សាំ និងកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់ពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងបានស្នើឱ្យដៃគូអភិវឌ្ឍផ្សេងៗ រួមចំណែកក្នុងកិច្ចប្រឹងប្រែងនេះ។

ថ្ងៃទីពីរនៃវេទិកាជាតិ បានផ្តោតលើគំនិតផ្តួចផ្តើមរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុតាមវិស័យនានារបស់ក្រសួង-ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ។ រហូតមកដល់បច្ចុប្បន្ន ដោយមានការសម្របសម្រួលពីនាយកដ្ឋានប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៃក្រសួងបរិស្ថាន ក្រសួង-ស្ថាប័នចំនួន ១០ បានរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុតាមវិស័យពាក់ព័ន្ធរបស់ខ្លួន។ ក្រសួងស្ថាប័ន-ពាក់ព័ន្ធនេះកំពុងរៀបចំផែនការសកម្មភាពរបស់ខ្លួន ដើម្បីបញ្ចូលការប្រែប្រួលអាកាសធាតុទៅក្នុងដំណើរការរៀបចំផែនការទៀងទាត់ និងបញ្ចៀសការចាត់ទុកការប្រែប្រួលអាកាសធាតុថាជាផ្នែកមួយនៅដាច់តែឯង។ ការងារនេះមានសារៈសំខាន់ ក្នុងការជំរុញឱ្យមានវិធីសាស្ត្រជាក់លាក់ ដោយផ្អែកលើសេណារីយ៉ូហិរញ្ញប្បទានប្រកបដនិយម ហើយក៏បង្ហាញនូវសកម្មភាពនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

កំណត់សម្គាល់សម្រាប់អ្នកសារព័ត៌មាន ៖

វេទិកាជាតិលើកទី១ ស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ បានប្រារព្ធនៅឆ្នាំ២០០៩ ដោយបានបញ្ចូលបញ្ហាប្រែប្រួលអាកាសធាតុទៅក្នុងរបៀបវារៈនៃការអភិវឌ្ឍរបស់កម្ពុជាដោយជោគជ័យ។ ចាប់ពីពេលនោះមក កិច្ចប្រឹងប្រែងជាច្រើនក្នុងការរៀបចំគោលនយោបាយប្រែប្រួលអាកាសធាតុកម្ពុជា និងតាមរយៈវេទិកាជជែកពិភាក្សាគោលនយោបាយដែលមានលក្ខណៈស្ថាបនា បានធ្វើឱ្យប្រទេសកម្ពុជាចាប់ផ្តើមដំណើរការរៀបចំគោលនយោបាយ និងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រជាតិដែលមានភាពរឹងមាំ។

វេទិកាជាតិលើកទី៣ នេះ រួមមានបទបង្ហាញដោយអ្នកជំនាញការ អំពីបច្ចុប្បន្នភាពនៃរបកគំហើញចុងក្រោយទាក់ទងនឹងផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅកម្ពុជានិងក្នុងតំបន់អាស៊ីអាគ្នេយ៍ វឌ្ឍនភាពដែលកម្ពុជាសម្រេចបាននៅថ្នាក់ជាតិនិងថ្នាក់ក្រោមជាតិ ក្នុងការឆ្លើយតបទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ក៏ដូចជាប្រធានបទពាក់ព័ន្ធមួយចំនួនទៀត ទាក់ទងនឹងហិរញ្ញប្បទានអាកាសធាតុ និងដំណើរការចរចាថ្នាក់អន្តរជាតិ។ អ្នកចូលរួមច្រើនជាង ៧០០នាក់ មកពីស្ថាប័នរដ្ឋាភិបាល ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល គ្រឹះស្ថានសិក្សា យុវជន និងវិស័យឯកជន នឹងចូលរួមនៅក្នុងព្រឹត្តិការណ៍នេះ រហូតដល់ថ្ងៃទី ០៧ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៣។

ក្រសួងបរិស្ថានគឺជាស្ថាប័នបង្គោលនៃអនុសញ្ញាក្របខ័ណ្ឌសហប្រជាជាតិស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ជាសមាជិកក្រុមការងារអន្តរដ្ឋាភិបាលស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (IPCC) និងជាស្ថាប័នជាតិទទួលបន្ទុកយន្តការអភិវឌ្ឍន៍ស្អាត។

គណៈកម្មាធិការជាតិគ្រប់គ្រងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ គឺជាស្ថាប័នបង្គោលក្នុងការរៀបចំអង្គវេទិកានេះ និងជាស្ថាប័នបង្គោលក្នុងការរៀបចំគោលនយោបាយប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដែលសមាជិកមកពី ២០ ក្រសួង-ស្ថាប័ន ដោយមាន **សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា** ជាប្រធានកិត្តិយស។

នាយកដ្ឋានប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៃក្រសួងបរិស្ថាន ដែលជាលេខាធិការដ្ឋាននៃគណៈកម្មាធិការជាតិគ្រប់គ្រងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ជាអ្នកសម្របសម្រួលសំខាន់នៃអង្គវេទិកា និងមានតួនាទីស្នូលលើការងារប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

វេទិកាជាតិអាចដំណើរការទៅបានដោយមានការចូលរួមពីក្រសួងបរិស្ថាន និងមានការឧបត្ថម្ភពីកម្មវិធីសម្ព័ន្ធភាពប្រែប្រួលអាកាសធាតុកម្ពុជា (CCCA)។ CCCA គឺជាកម្មវិធីទូលំទូលាយបែបថ្មៃប្រឌិតថ្មីមួយដែលដឹកនាំដោយក្រសួងបរិស្ថាន និងជាកិច្ចផ្តួចផ្តើមពហុភាគីពីមូលនិធិសហភាពអឺរ៉ុប (EU) ទីភ្នាក់ងារអភិវឌ្ឍន៍អន្តរជាតិនៃប្រទេសដាណឺម៉ាក (Danida) ទីភ្នាក់ងារអភិវឌ្ឍន៍អន្តរជាតិនៃប្រទេសស៊ុយអែដ (Sida) និងកម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍សហប្រជាជាតិប្រចាំកម្ពុជា (UNDP)។ វេទិកាជាតិ ក៏ទទួលបានការគាំទ្រថវិកាបន្ថែមពី កម្មវិធីបរិស្ថានរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ (UNEP), ជំនួយព្រះវិហារប្រទេសដានីដា (DCA), អង្គការវេទិកាមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ស្តីពីកម្ពុជា (NGO Forum) និងបណ្តាញប្រែប្រួលអាកាសធាតុកម្ពុជា (CCCN)។

សម្រាប់ព័ត៌មានបន្ថែមអំពីវេទិកាជាតិនេះ សូមទាក់ទង លោកស្រី នៅ រស្មី មន្ត្រីកម្មវិធីសម្ព័ន្ធភាពប្រែប្រួលអាកាសធាតុកម្ពុជា តាមរយៈលេខទូរស័ព្ទ (+៨៥៥)៧៧ ៥៣ ៥៣ ៩២ ឬ
reaksmey.neou@camclimate.org.kh

ក្រសួងបរិស្ថាន

សេចក្តីប្រកាសព័ត៌មាន

កម្ពុជាជំរុញភាពជាដៃគូកិច្ចសហប្រតិបត្តិការ និងហិរញ្ញប្បទាន ឱ្យកាន់តែប្រសើរឡើង ដើម្បីឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

ភ្នំពេញ ថ្ងៃទី៧ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៣ – វេទិកាជាតិលើទី៣ ស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុបានបញ្ចប់នៅថ្ងៃព្រហស្បតិ៍នេះជាមួយនឹងការអំពាវនាវពី តំណាងរាជរដ្ឋាភិបាលដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ និងសង្គមស៊ីវិលឱ្យលើកកម្ពស់ភាពជាដៃគូកិច្ចសហប្រតិបត្តិការ និងហិរញ្ញប្បទាន ឱ្យកាន់តែប្រសើរឡើង ក្នុងដំណើរការរៀបចំកម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍ក៏ដូចជាការកៀរគរ និងប្រើប្រាស់ធនធាន សំដៅពង្រឹងប្រសិទ្ធភាព និងប្រសិទ្ធផលនៃការចាត់វិធានការឆ្លើយតបនឹងការគម្រាមកំហែងពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

វេទិកាជាតិនេះ បានគូសបញ្ជាក់ពីភាពចាំបាច់ក្នុងការធានាការផ្តល់ថវិកាគ្រប់គ្រាន់ ឱ្យស្របនឹងអ្វីដែលសហគមន៍អន្តរជាតិបានសន្យារួចហើយ ក៏ដូចជាក្នុងការគាំទ្រផែនការ និងប្រព័ន្ធជាតិ។ វេទិកាជាតិបានបញ្ជាក់ថា សហគមន៍អន្តរជាតិ ត្រូវតែរួមចំណែកក្នុងការជួយគាំទ្រប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ ដូចជាកម្ពុជា។ ជាបឋម សហគមន៍អន្តរជាតិ ជាពិសេសប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍ ត្រូវអនុវត្តតាមការសន្យារបស់ខ្លួន ក្នុងការផ្តល់ថវិកាប្រមាណ១០០ពាន់លានដុល្លារអាមេរិកដែលជាហិរញ្ញប្បទានថ្មីបន្ថែមទៀត ក្នុង១ឆ្នាំៗ ដើម្បីគាំទ្រសកម្មភាពប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅត្រឹមឆ្នាំ២០២០។ កន្លងមក លទ្ធផលដែលយើងទទួលបានហាក់ដូចជាតិចតួចជាងការពឹងទុក ហើយកង្វះខាតហិរញ្ញវត្ថុនៅចន្លោះឆ្នាំ២០១៣ និង២០២០ នៅតែមានទំហំធំធេងនៅឡើយ។ ការទទួលបានថវិកាខាងក្រៅគឺជាកត្តាសំខាន់បំផុត សម្រាប់ប្រទេសអភិវឌ្ឍតិចតួចដូចជាកម្ពុជា ដែលស្ថិតក្នុងចំណោមប្រទេសងាយរងគ្រោះបំផុតពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ។ លើសពីនេះ សហគមន៍អន្តរជាតិគួរតែជៀសវាងនូវការប្រើប្រាស់យន្តការខុសៗគ្នាច្រើនបែបច្រើនយ៉ាង ដែលនាំឱ្យថ្លៃចំណាយកាន់តែខ្ពស់សម្រាប់ប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍។ ហិរញ្ញប្បទានអាកាសធាតុ គួរតែផ្តល់តាមរយៈគម្រូដែលមានលក្ខណៈសុខដុមរមនីយកម្មស្របនឹងអាទិភាព និងប្រព័ន្ធជាតិរបស់ប្រទេសទទួលជំនួយ។

ឯកឧត្តម **រស់ សីលវ៉ា** អនុរដ្ឋលេខាធិការក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ បានថ្លែងនៅក្នុងសុន្ទរកថាបើកនាថ្ងៃព្រហស្បតិ៍នេះថា៖ «កម្ពុជាគឺជាប្រទេសដែលត្រូវបានគេចាត់ចូលក្នុងចំណោមប្រទេស១០ដែលងាយរងគ្រោះពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុបំផុត ដូច្នេះការធានាឱ្យមានថវិកាគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់បន្សាំនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុគឺមានសារៈសំខាន់ណាស់»។ ឯកឧត្តមបានបន្ថែមថា «ក្នុងរយៈពេលបីឆ្នាំចុងក្រោយនេះ កម្ពុជាបានកៀរគរទឹកប្រាក់ច្រើនជាង ២៥០ លានដុល្លារអាមេរិក រួចមកហើយពីប្រភពផ្សេងៗ សម្រាប់គាំទ្រដល់សកម្មភាពឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ គោលដៅចម្បងសម្រាប់ប្រទេសកម្ពុជានារយៈពេលពីរបីឆ្នាំបន្ទាប់នេះ គឺទទួលបាននូវហិរញ្ញប្បទានផ្នាល់ពីមូលនិធិអាកាសធាតុសាកល ដូចជាមូលនិធិបន្សាំ និងមូលនិធិអាកាសធាតុបៃតង តាមរយៈការជំរុញឱ្យមានការទទួលស្គាល់ជាផ្លូវការនូវអង្គភាពអនុវត្តន៍ជាតិ»។

នៅក្នុងពិធីបិទនៃវេទិកាជាតិលើកទី៣ ស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ឯកឧត្តម **សាមូ អូហ្សាណូ** រដ្ឋលេខាធិការក្រសួងបរិស្ថាន បានគូសបញ្ជាក់ជាថ្មី អំពីការប្តេជ្ញាចិត្តរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ដើម្បីធ្វើការជាមួយដៃគូទាំងអស់ ក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហាប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ ឯកឧត្តមបានមានប្រសាសន៍ថា៖ «ការរួមចំណែក

របស់យើងនៅក្នុងការបង្កបញ្ហានេះ គឺមានស្តួចស្តើងតិចតួចបំផុត ទាំងក្នុងអតីតកាល និងពេលអនាគត។ ដោយពិតទៅ យើងគឺជាជនរងគ្រោះរបស់បញ្ហាមួយ ដែលយើងមិនមែនជាមូលហេតុផងនោះទេ។ ទោះជាយ៉ាងណាក្តី យើងមានបំណងចង់ក្លាយជាផ្នែកមួយនៃដំណោះស្រាយបញ្ហាសកលនេះ។ ព្រោះថា ការដោះស្រាយបញ្ហាប្រែប្រួលអាកាសធាតុមិនមែនគ្រាន់ជាជម្រើសមួយនោះទេ តែគឺជាផ្លូវតែមួយគត់ដើម្បីធានាដល់ការរស់រានមានជីវិត និងការរីកចម្រើនរុងរឿង។ ពីព្រោះយើងជឿជាក់ថា ការចូលរួមដោះស្រាយបញ្ហាប្រែប្រួលអាកាសធាតុនឹងផ្តល់នូវប្រយោជន៍ ទាំងផ្នែកនយោបាយ សេដ្ឋកិច្ចបរិស្ថាន និងបច្ចេកវិទ្យា។ សំខាន់បំផុត ដោយសារយើងជឿជាក់ថា យើងអាចបង្វែរវិបត្តិនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនេះ ឱ្យទៅជាឱកាសថ្មីសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍមួយដែលបៃតង បញ្ចេញកាបូនតិច ធន់នឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ សមធម៌ចីរភាព និងពឹងផ្អែកលើចំណេះដឹង»។

ចំណុចសំខាន់នៃពិធីនេះគឺការប្រកាសដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់នូវផែនការយុទ្ធសាស្ត្រឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុកម្ពុជា ដោយសម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ **ហ៊ុន សែន** នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាដែលជាឯកសារផែនការជាតិលើកដំបូងបង្អស់ សម្រាប់ណែនាំអំពីវិធានការឆ្លើយតបនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅកម្ពុជា។ លើសពីនេះ វេទិកាបានពិភាក្សាអំពីសេចក្តីព្រាងគោលជំហររបស់កម្ពុជាសម្រាប់សន្និសីទកំពូលលើកទី១៩ នៃអនុសញ្ញាក្របខណ្ឌសហប្រជាជាតិស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដែលនឹងប្រព្រឹត្តទៅនៅទីក្រុងវ៉ាសូវី ប្រទេសប៉ូឡូញ។ គោលជំហរមួយក្នុងចំណោមគោលជំហរទាំងនោះគឺ កម្ពុជាបានជំរុញឱ្យប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍ ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ ស្ថាប័ននានារបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ និងអង្គការអន្តរជាតិ ត្រូវផ្តល់ការគាំទ្រទាំងផ្នែកថវិកា និងបច្ចេកទេសឱ្យបានគ្រប់គ្រាន់ដោយគ្មានការពន្យារ ជាមួយនឹងនីតិវិធីដែលអាចទទួលយកបាន និងមានភាពបត់បែនសម្រាប់ផែនការបន្សុំជាតិ នៅប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍។

កំណត់សម្គាល់សម្រាប់អ្នកសារព័ត៌មាន៖

វេទិកាជាតិលើកទី១ ស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ បានប្រារព្ធនៅឆ្នាំ២០០៩ ដោយបានបញ្ចូលបញ្ហាប្រែប្រួលអាកាសធាតុទៅក្នុងរបៀបវារៈនៃការអភិវឌ្ឍរបស់កម្ពុជាដោយជោគជ័យ។ ចាប់ពីពេលនោះមក កិច្ចប្រឹងប្រែងជាច្រើនក្នុងការរៀបចំគោលនយោបាយប្រែប្រួលអាកាសធាតុកម្ពុជា និងតាមរយៈវេទិកាដដែកពិភាក្សាគោលនយោបាយដែលមានលក្ខណៈស្ថាបនា បានធ្វើឱ្យប្រទេសកម្ពុជាចាប់ផ្តើមដំណើរការរៀបចំគោលនយោបាយ និងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រជាតិដែលមានភាពរឹងមាំ។

វេទិកាជាតិលើកទី៣ នេះ រួមមានបទបង្ហាញដោយអ្នកជំនាញការ អំពីបច្ចុប្បន្នភាពនៃរបកគំហើញចុងក្រោយទាក់ទងនឹងផលប៉ះពាល់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅកម្ពុជានិងក្នុងតំបន់អាស៊ីអាគ្នេយ៍ វឌ្ឍនភាពដែលកម្ពុជាសម្រេចបាននៅថ្នាក់ជាតិនិងថ្នាក់ក្រោមជាតិ ក្នុងការឆ្លើយតបទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ក៏ដូចជាប្រធានបទពាក់ព័ន្ធមួយចំនួនទៀត ទាក់ទងនឹងហិរញ្ញប្បទានអាកាសធាតុ និងដំណើរការចរចាថ្នាក់អន្តរជាតិ។ អ្នកចូលរួមច្រើនជាង ៧០០នាក់ មកពីស្ថាប័នរដ្ឋាភិបាល ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល គ្រឹះស្ថានសិក្សា យុវជន និងវិស័យឯកជន នឹងចូលរួមនៅក្នុងព្រឹត្តិការណ៍នេះ រហូតដល់ថ្ងៃទី ០៧ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៣។

ក្រសួងបរិស្ថានគឺជាស្ថាប័នបង្គោលនៃអនុសញ្ញាក្របខ័ណ្ឌសហប្រជាជាតិស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ជាសមាជិកក្រុមការងារអន្តរដ្ឋាភិបាលស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (IPCC) និងជាស្ថាប័នជាតិទទួលបន្ទុកយន្តការអភិវឌ្ឍន៍ស្អាត។

គណៈកម្មាធិការជាតិគ្រប់គ្រងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ គឺជាស្ថាប័នបង្គោលក្នុងការរៀបចំអង្គវេទិកានេះ និងជាស្ថាប័នបង្គោលក្នុងការរៀបចំគោលនយោបាយប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដែលសមាជិកមកពី ២០ ក្រសួង-ស្ថាប័ន ដោយមាន **សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា** ជាប្រធានកិត្តិយស។

នាយកដ្ឋានប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៃក្រសួងបរិស្ថាន ដែលជាលេខាធិការដ្ឋាននៃគណៈកម្មាធិការជាតិគ្រប់គ្រងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ជាអ្នកសម្របសម្រួលសំខាន់នៃអង្គវេទិកា និងមានតួនាទីស្នូលលើការងារប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

វេទិកាជាតិអាចដំណើរការទៅបានដោយមានការចូលរួមពីក្រសួងបរិស្ថាន និងមានការឧបត្ថម្ភពីកម្មវិធីសម្ព័ន្ធភាពប្រែប្រួលអាកាសធាតុកម្ពុជា (CCCA)។ CCCA គឺជាកម្មវិធីទូលំទូលាយបែបច្នៃប្រឌិតថ្មីមួយដែលដឹកនាំដោយក្រសួងបរិស្ថាន និងជាកិច្ចផ្តួចផ្តើមពហុភាគីពីមូលនិធិសហភាពអឺរ៉ុប (EU) ទីភ្នាក់ងារអភិវឌ្ឍន៍អន្តរជាតិនៃប្រទេសដាណឺម៉ាក (Danida) ទីភ្នាក់ងារអភិវឌ្ឍន៍អន្តរជាតិនៃប្រទេសស៊ុយអែដ (Sida) និងកម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍សហប្រជាជាតិប្រចាំកម្ពុជា (UNDP)។ វេទិកាជាតិ ក៏ទទួលបានការគាំទ្រថវិកាបន្ថែមពី កម្មវិធីបរិស្ថានរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ (UNEP), ជំនួយព្រះវិហារប្រទេសដានីដា (DCA), អង្គការវេទិកាមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ស្តីពីកម្ពុជា (NGO Forum) និងបណ្តាញប្រែប្រួលអាកាសធាតុកម្ពុជា (CCCN)។

សម្រាប់ព័ត៌មានបន្ថែមអំពីវេទិកាជាតិនេះ សូមទាក់ទង លោកស្រី នៅ រស្មី មន្ត្រីកម្មវិធីសម្ព័ន្ធភាពប្រែប្រួលអាកាសធាតុកម្ពុជា តាមរយៈលេខទូរស័ព្ទ (+៨៥៥)៧៧ ៥៣ ៥៣ ៩២ ឬ
reaksmey.neou@camclimate.org.kh